XENOPHONTIS

III

EXPEDITIO CYRI

SCRIPTORUM CLASSICORUM
BIBLIOTHECA OXONIENSIS

OXONII
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO
LONDINI ET NOVI EBORACI
APUD HUMPHREDUM MILFORD

XENOPHONTIS

OPERA OMNIA

RECOGNOVIT
BREVIQVE ADNOTATIONE CRITICA INSTRVXIT

E. C. MARCHANT

COLLEGII LINCOLNIENSIS APVD OXONIENSES SOCIVS ET TVTOR

TOMVS III

EXPEDITIO CYRI

OXONII

E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

OXONII
Excudebat Horatius Hart
Typographus academicus

PRAEFATIO

Tertivm hunc tomum si forte apparatu Ἀττικῇ Μελίττῃ paulo concinniore quam superiores meos ornare potui, id collegarum meorum Lincolniensium beneficio mihi contigisse grato animo profiteor, qui me multis aliis districtum negotiis ac de munere abhinc annos v suscepto iam paene desperantem honorifice in societatem cooptaverunt.

Iam inde a prima L. Dindorfi editione (Lips. 1825) constat codicum Expeditionis Cyri duo esse genera[1], quorum alterum concordia satis firma ac stabili sit coniunctum, alterum non modo cum illo bellum gerat inexpiabile, sed etiam ad rixas domesticas, ut ita dicam, proclivius sit. Recte monet A. Hugius (in Comment. de cod. Parisino 1640) ab a. 1825 paulatim crescere coepisse prioris (vel melioris) generis donec a Dindorfi ed. Oxoniensi (1852) victrix evaderet causa horum codicum. Sed quae inter meliores et eos qui dicuntur deteriores intercedat ratio nondum satis est perspicuum. Miror equidem qui nuperrime edidit Anabasin G. Gemollium sibi persuasum habere non modo ceteris omnibus codicibus praeferendam esse primam Parisini C manum (quod plerumque verum esse nemo post Hugi et Gemolli labores infitias eat), sed deteriores

[1] Hoc tamen nondum agnovit Schneiderus in secunda editione Oxoniensi, 1828.

ne mentione quidem dignos esse nisi ubi lacuna aut mendum aliquod manifestum in C inveniatur[1]. Enimvero etsi codicis C quam deteriorum origo cum ob casum felicem altius repeti potest tum purior fuisse videtur, neque video quomodo probari possit numquam coniecturis, interpretamentis, verbis temere transpositis laborasse archetypum nisi res hodie in C ante oculos posita sit, neque quisquam temere diiudicabit qualis fuerit deteriorum archetypus, quem quamvis corruptum aliquantum saltem sinceri conservasse constat. Multa quae idcirco quod in deterioribus leguntur nunc ne mentione quidem digna habentur, per se nullo modo peiora esse arbitror quam quae in Parisino exstant. Qua de causa quamquam in textu constituendo Dindorfi normam secutus sum, ‘ ut ubi sana ratione fieri possit cum meliorum librorum consensui tum ubi hi inter se dissentiant primae manui codicis C obtemperetur,’ tamen si quid probabile habent deteriores, in apparatu perscribendum esse putavi.

Iam vero si ipsam quam sibi proposuit Gemollius rationem sequimur, exemplo luculento demonstrari potest codicem e fonte noni saeculi derivatum non sine exceptione deterioribus omnibus anteponendum esse. Fragmentum enim illud libri sexti saec. III exaratum quod nuper publici iuris fecerunt vv. illustres Grenfell et Hunt (*Pap. Oxyrhynch.* iii. p. 120) non modo mendis quibusdam caret quae deteriores non polluunt, codicem autem C legentium oculis obversantur (*ἑαυτοῦ* pro *ἐμαυτοῦ* VI vi 5, *ἐκδότε* pro *ἐκδῶτε* et *ὅπου* 18, *εἴτι πάντας* pro *εἴτε πάντας* 20, *ῄτισάμεθα* 22, *ἡγῇ ἄλλως ἢ* pro *ἧγες ἢ ἄλλος* 24, *ἢ καὶ* pro *καὶ μὴ* ib.), sed quattuor

[1] In apparatu nostro C_1 = prima manus : C_2 = C correctus.

habet lectiones quas, quia deteriorum propriae sunt, in Gemolli apparatu frustra requiras: ἐδόκει τὸ πρᾶγμα VI vi 10 (τὸ πρᾶγμα ἐδόκει C), σώζεσθε 18 (σώζοισθε C), κελεύουσι 20 (ἐκέλευσε C), καὶ cum D, cui falso ἢ tribuitur, 20 (ἢ καὶ cet.). Vides has quattuor lectiones nullo modo iis esse inferiores quae in C inveniuntur. Quam antiquus sit textus qui in deterioribus legitur ex Athenaeo cerni potest, qui semper fere—si unum locum VI i 6 excipias, ubi recte cum X omittit ὅδε[1]—deteriorum lectiones exhibet. Athenaei igitur aetate recte praebebat textus ille deterior ἔπεσε VI i 5, προΐδηται 6, ὠμοβοείαις VII iii 32, quorum προΐδηται et ὠμοβοείαις in melioribus non leguntur. Demetrius Anabaseos I viii 10 citans ἐλώντων (ἐλθόντων cod. P Demetr.) καὶ διακοψόντων—quod verum est—cum deterioribus habet: Aristides autem καλεῖται I ii 8 et αὐτήν I ii 13 recte habet, quae hodie deteriorum sunt propria. Quis igitur ita normam illam Dindorfianam interpretari audeat ut bonas lectiones quae in deterioribus tantum legantur omnes prorsus abiciendas arbitretur?

Codicum ad melius pertinent genus C B A E, quorum consensum, cum revera tres B A E exemplaria sint unius cod. C, siglo X denotavi[2].

C est Parisinus 1640 membranaceus forma maxima, anno 1320 confectus. Cyropaediam continent f. 1–123 r., Anabasin f. 124–205. A Duebnero in usum Dindorfi collatus erat: quam accuratissime nuper con-

[1] Cum multa parum accurate citet Athenaeus, nihil ponderis habet particulum τε post φιάλην additum cum X VII iii 27.

[2] X = C B A E aut, ubi C_1 mutationem subiit, C_2 B A E: sed saepe ob silentium Duebneri vel Amati (vide infra) lectio codicis B vel A ignota est: inde sigla X (B ?) et X (A ?) in apparatu nostro, ubi suspicamur B vel A cum C E consentire quamquam nihil ex B A enotatum est.

tulerunt A. Hugius et G. Gemollius, sed, cum lectu sit perdifficilis codex, hic illic inter se dissentiunt viri docti. Cum in f. 123 senarios iambicos triginta habeat, quos inter annos 870 et 911 post Chr. confectos esse demonstravit Hugius, sequitur ut codicis C fons fuerit Anabaseos liber exeuntis saeculi IX vel ineuntis X. In libris I–IV permultas prioris manus lectiones (quae apud nos C_1 appellantur) mutavit corrector quidam (vel forte plures) codice adhibito deterioris familiae, antequam B A ex C describerentur, et lacunas explevit. In libris V usque ad VII multa folia omni emendatione carent, pauca tamen alterius familiae lectiones inlatas habent: lacunae non expletae sunt. In libro denique septimo spatia vacua ex alterius familiae exemplari altera dimidia parte saec. XV expleta sunt. C correctus apud nos C_2 appellatur.

B est Parisinus 1641 chartaceus forma maxima. Anabasin continent f. 1–94 v., Cyropaediam f. 95–228. Ex subscriptione[1] patet a Michaele Apostolio in Creta (i.e. post a. 1462) scriptum esse (vide Hugium in *Comment.* p. 5). A cod. C descriptum esse iam exposuit Dindorfius. Quas in lib. VII lacunas habet C_1 aut non expletae sunt in B aut coniectura expletae Apostoli ipsius. Multa sed levissima menda correxit: et multo plura inscitia vel nimia corrigendi licentia depravavit quam emendavit. Post Gailium multo accuratius contulit Duebnerus[2].

A est Vaticanus 987, ab H. Amatio collatus. Ex

[1] *Μιχαῆλος Ἀποστόλιος Βυζάντιος μετὰ τὴν τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος ἅλωσιν πενίᾳ συζῶν καὶ τόδε τὸ βιβλίον μισθῷ ἐν Κρήτῃ ἐξέγραψεν.* Cf. praefationem meam ad Oeconomicum.

[2] Ab eodem Michaele Apostolio exaratus est cod. Berolensis 1643 Phill.: subscriptio *μιχαῆλος ἀποστόλιος βυζάντιος δορυάλωτος οὔννοις, πενόμενος, ἔγραψα. ζεβεδαίου δὲ μισθῶ τοῦ γεωργίου.*

C descriptum esse primus Breitenbachius censuisse videtur, novis confirmavit argumentis Hugius. In lib. VII supplementa illa quae codici B desunt in A iam inveniuntur. Ceterum ea quae de coniecturis et corruptelis codicis B scripsi pariter in A cadunt, excepto quod librarius A pauciora coniectura recte perspexit quam Apostolius.

Ad hos tres accedit quartus, qui antehac parum innotuit:

E, Etonensis chartaceus forma maxima, saec. XV. Iam ab I. Burtono in usum Hutchinsoni cum ed. Stephani secunda collatus erat, sed ita neglegenter ut parum nota obscuraverit potius quam ignota patefecerit. Minime igitur mirum si Dindorfius huius codicis lectiones integras et sinceras referre conatus plus milies in errorem incidit [1]. Itaque necesse est in hac re excutienda paulo longius progredi [2].

Cyropaediam continent f. 1–100 r, Anabasin f. 101 r.–178: una manu scripta esse videntur omnia. Anabasin autem praecedunt versus triginta gratulatorii Byzantinae originis, qui in cod. C inveniuntur et ab A. Hugio descripti sunt. In C tertii versus ultimum verbum incertum est utrum πλέων sit an πλέον: cetera ita leguntur:

ἔχων τε λαμπρὰν τὴν ἀλήθειαν

[1] Persaepe Burtoni Gaisfordique silentio nimium credens codici E attribuit quae revera codicis D (de quo vide infra) propria sunt: codici D quae in Etonensi inveniuntur. Quod cum mihi permirum videretur, veritus ne forte vir insignis schedas suas inter se errore ridiculo miscuisset, cognoscere statui quacum editione cod. Bodleianum Gaisfordius contulisset. Mox evolutis editionibus collatisque cum Dindorfi apparatu collegi Dindorfi ipsius primam anno 1825 editam in manibus habuisse Gaisfordium. Dindorfius igitur, ut silente Burtono Stephanianae secundae lectiones attribuit cod. Etonensi, ita, si silebat Gaisfordius, cod. Bodleianum cum prima sua conspirare sumebat.

[2] Opinionem nostram, quae lectionum comparatione nititur, saeculo XV scriptum esse Etonensem confirmat T. W. Allen, codicum manuscriptorum existimator doctissimus.

E neque πλέων neque πλέον sed πᾶσαν habet. Carminis clausulam ita legit Hugius in C:

> εἰς πολλὰ κύκλα καὶ γαληναίους χρόνους
> ἔλθοις ἀνάσσων εὐτυχῶς αὐτοκράτορ.

Sed E αὐτοκράτωρ habet. In versu tertio decimo, ubi Leo VI imperator nominatim laudatur, in Etonensi corruptela, vel (ut potius crediderim) coniectura infelicissima πλέκων pro Λέων legitur. Iam nunc possumus suspicari cod. Etonensem vel parentem non minus quam B et A ex C descriptum esse[1]; sed librarium, cum C intellegere nequeat, in coniecturas descendisse. Vaticinium confirmabit textus Anabaseos brevis perscrutatio.

I. Lectionum enumeratio quas C E soli[2] habent: ξεννίαν I i 2, παρυσάτις 4. χαλκά ii 16, τοῦ (C_2 in marg.) iii 2, τοὺς om. (C_1) ix 4; τοὺς om. II ii 3, λοιμοῦ (ι in ras. C) 11, εἰσιοῦσι (C_1) iii 7, ταῦτα ἔφη (C_1; cor. C_2) 24, ἵππων (C_1; ε s. v. C_2) v 17, μιθραδάτης 35, ἢ om. (add. s. v. C_2) 36; δ' ἑαυτοὺς (C teste Dübner) III i 2, εὔδηλον μὲν ('C delet μὲν,' Dübner) ib., ψηφίσασθε (C_2) ii 31, βραχύτατα (C_1) iii 7, δὴ καὶ iv 35, σκευασομένους v 18; ἐνιδρεύσαμεν IV i 22, προκαταλείψοιτο 25, ἁμαξαίους ii 3, ἀλλαλάξαντες 7, προελθόντας 16, τοῦ om. (add. s. v. C_2) iii 1, μαρδώνιοι (ο pro ω in ras. C) 4, δὲ πλεισθένει vi 1, περιβάλλειν (C_1) 10, ἔνεμον vii 17, δὲ (delet C_1 teste Gemoll.; potius, opinor, C_2) viii 11; δεῖ μοι V i 9, πάντας ii 13, ἐπειδὴ δ' (C_2 ut opinor) et καὶ διδῶσι et διὰ μέσου ῥέων τοῦ (C_2) iii 7, λειμῶνες pro καὶ ἰχθύες

[1] In Cyropaedia tamen res aliter se habet. Vide praefationem ad tom. IV.

[2] Harum nonnullae fortasse vel B vel A vel ambobus sunt communes: nihil enim probat Dindorfi silentium.

(C_2) 8; *ὡσταῦθα* VI i 30, *εἰ* v 13; *ἐκέλευσαν* (C_1) VII ii 23.

II. Locorum enumeratio in quibus librarius cod. E (vel parentis eius[1]), cum C intellegere nequiret coniecturam dedit quae nusquam alibi invenitur: *οὐ δυνατὸν* IV i 25 (*δυνατὸν* C B A; *ἀδύνατον* det.); *ἔστιν ὅστις* om. 26 (*εἴ τις αὐτῶν ἔστιν ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐθέλοι ἂν γενέσθαι* det.; *ὅστις* om. C B A); *δὲ εὖ ἴστε* V vii 6 (*δ' ἐφῆσθε* C; *δ' ἔφη ἴστε* A; *δ' εὖ ἴστε* B). V viii 18 recte habent det. *ἀξιῶ ὑπέχειν δίκην οἵαν καὶ γονεῖς υἱοῖς καὶ διδάσκαλοι παισί*: C *γονεῦσιν υἱοὶ* pro *γονεῖς υἱοῖς*, unde *γονεῦσιν υἱοὶ καὶ διδασκάλοις παῖδες* E. VI i 7 *μετὰ τούτων* C pro *μετὰ τοῦτο* det.: *μετὰ τούτους* E. IV viii 26 *ὅπερ* C: *ὅπου* det.: *ᾧπερ* ex *ὅπερ* E. VI iii 24 *τὴν ἐπὶ κάλπην ὁδὸν* C B A: *τὴν κάλπης ὁδὸν* E. V v 1 *ὀκταλσὶ* C: *αὐτοὺς τοὺς* E. VI v 30 *εἴ τι* C A pro *ἔτι* det.: om. E. VI vi 11 det. recte habent *τῷ δὲ ξενοφῶντι οὐκ ἐδόκει φαῦλον εἶναι τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἀναστὰς*: C om. *οὐκ* et *τὸ πρᾶγμα*, unde E *τῷ δὲ ξ. ἐδόκει φαῦλον εἶναι καὶ ἀναστὰς*. VII i 14 *μισθοδότης εἴη* E pro *μ. ἦ* C; ii 1 *ἑπόμενοι* E pro *ἑπόμενον ἐπὶ* C (*ἐπέμενον ἐπὶ* recte, det.); ii 5 *ἄλλος* E, *λωλὸς* C, *πῶλος* recte det.; iii 13 *οἷόν τε ἦν* E pro *οἱόν τε ἦ* C; vi 15 *πῶς* E pro *πῶς τι* C; vii 29 *γενόμενοι* E pro *γίγνεσθε* C (*γίγνεσθαι* recte det.); vii 27 *εἰ* inseritur ut sensus efficiatur.

III. Locorum enumeratio in quibus C aut paene illegibilis est aut perperam legitur a librario E:

[1] E nepotem non filium esse codicis C arguunt glossemata quaedam in textu E (*ἀθροίζειν* pro *συλλέγειν* I i 7, *δέοιτο* pro *χρῄζοι* II v 2, *οἰκεῖν* pro *καρποῦνται* III ii 23, *ἐντεῦθεν* pro *αὐτίκα μάλα* III v 11, *πλησίον* pro *ἐγγὺς* IV iv 1) et scholia ignota in textum recepta I v 6 (*ποδῶν*), I ix 4 (*λοιποῖς*), III iii 10 (*ἠτιῶντο ὅτι ἐδίωκεν ἀπὸ τῆς φάλαγγος*), IV v 10 (*ὑδροφόραις γυναιξί*).

(*a*) C paene illegibilis est: IV ii 28 *ἦν διπήχη* E: *πλέον ἢ διπήχη* in marg. C_2; V iii 9 *ὁ ναὸς* E pro *ἡ θεὸς*; IV viii 13 *ἔστε* E pro *ἔσται*; VII vi 18 C habet *πάρεστι δὲ καὶ αὐτὸς καὶ ἀκούων σύνοιδέ μοι εἰ ἐπιορκῶ*, sed cum *καὶ* post *αὐτὸς* fere evanidum sit, E om. et *δὲ* add. post *σύνοιδε*.

(*b*) C perperam legitur: I iii 4 *πρὸς τοὺς θρᾷκας* in marg.: *εἰς τὴν θρᾴκην* E; III ii 27 *τοῦτο δεῖ* C_1, *δὴ* add. s.v. C_2: *τοῦτο δεῖ δὴ* E; IV iii 26 *παρ' ἀσπίδας* add. in marg. C_2: om. E. Addo II iv 26, quamquam E cum A conspirat, propterea quod iam Hugius docuit (in *Comment.* p. 6), cum in C ibi *καὶ* ante *αὐτοῖς* notissimo compendio scriptum esset, id ob formae similitudinem ε esse credentem librarium in A scripsisse *ἑαυτοῖς*: neque aliter in E scriptum est.

IV. Lacunae in C: VI vi 26 *τορὸς* det.: om. A: *τοιοῦτος* B: *αὐτὸς* E; VII vi 18 *μοι δοκῶ* det.: om. B A E; VI v 25 *ἔχειν ἕως* det.: om. B_1 A: *ἔχειν ὅταν* E; VII ii 9 *προπέμψαι* om. C B A: *διαπεράσαι* inserit E.

In libro septimo, ubi lacunas notissimas explevit C_2, supplementa quae Michaeli Apostolio non notae erant, in A E iam inveniuntur, quod demonstrat post annum 1462 scriptum esse E.

Iam fere apparet E editionem criticam continere codicis C. Ubi autem E textum C deserit,

(*a*) B E easdem habent lectiones circ. xliv (e.g. *ἔπειτα τοῦτον* B E I ii 6, *ᾗ τάχιστα ἐδύνατο* B E VI v 13, *δὴν* om. B E et det. VII vi 36).

(*b*) A E easdem habent lectiones circ. lxvi (e.g. *ταύτην τὴν ἡμέραν* III iv 18, *ἄνδρα ἰδόντα* IV iv 15 quod Dübner etiam C_1 tribuit, *πολὺ* A E et det. V v 2, *ἐγὼ* om. A E VII vii 46).

(*c*) B A E easdem habent lectiones has: ἠμελημένος cum det. I vii 20; ἀνάγκη cum det. II v 21; παρήγγελον cum det. parte IV iii 9; ἐπ' (pro ἐφ' C) om. IV vi 11; βουλόμενον καὶ pro βουλόμενόν τι V ii 18; ἐδόκει (om. etiam C teste Dübner V ii 20; ἐθέλει V vii 28; πειθομένους pro πυθομένους VI iii 26; ἐν (om. C) VI vi 5; ἔλεγον (etiam C teste Dübner) VII iii 16; λαβόντα recte, cum det. VII iv 6; διέβαλλε recte, cum det. VII v 6.

Haec omnia partim coniecturae sunt faciles partim errores. Et cum librarius E in deteriorum lectionem a C B A abit—id quod in locis circ. lxvii fit—aut conicit aut errat ita ut numquam non pateat causa[1]. Corrector autem codice deterioris familiae interdum usus esse videtur, cuius rei conspicuum habemus exemplum ad VII vii 32, ubi γὰρ, quod om. C B A, in E s. v. additum est.

Iam vero quantum auctoritatis Etonensi tribuemus ubi solus veram praebet lectionem? nimirum quanta aliis coniecturis tribui solet. Desinamus igitur mirari unde factum sit ut haec in E solo emendate legantur: περιιόντες IV ii 1 (περιιδόντες C B A: παριδόντες det.); τάξις V ii 14 (τάραξις C B A[2]); πορεύσονται V iv 2 (πορεύονται cet.); ἀναπαύεσθαι V vi 31; μέντοι VI i 32 (μὲν cet.); λοχαγοὺς εἰς Βυζάντιον VI i 3; ὅτῳ ἔφη (quod falso D tribuit Gemoll.) VII iii 6; μεῖον VII vii 24.

Inter multos alterius generis codices (qui deteriores vulgo appellantur) eminent Bodleianus (D), quem nos

[1] Coniecturae: ἥγετο pro ἥγοντο I viii 20, πορεύοιτο pro ἐπορεύετο propter κινοῖτο IV v 3, σπένδοιντο II iii 7, ἀκούσας pro ἑκούσας V i 14, ὄντος om. VI iii 10, ἰέναι pro εἶναι, recte, VI v 16. Errores: αὐτοῦ om. I v 14, ἦν pro ἐγένετο post ἦν II vi 23, ὄντας om. III iii 19, μὴ om. IV iii 28, ἐπὶ τῇ ἀφόδῳ VI iv 14.

[2] παράταξις det., quod probat Sorof, fort. recte.

denuo contulimus, et Vindobonensis (V) a Schenklio collatus.

D, Bodleianus bibliothecae canonicae 39, bombycinus forma media, saec. xiv vel xv ineuntis, continet f. 3–136 diversa ab reliquis manu scriptam Cyropaediam, f. 137–247 Anabasin, f. 248–259 r. Hipparchicum, inde ab f. 259 v. librum de re equestri. A Gaisfordio in usum Dindorfi iam collatus erat (vide supra n.). In libro primo non, ut vulgo perhibetur, toto, sed usque ad cap. vi § 7 (ἐπὶ τὸν τῆς ἀρτέμιδος βωμόν), cum melioribus idque cum C_1 plerumque consentit. Inde a I vi 7 D ad Vaticanos 1335, 1950, 990, 143 (= F G I K Dindorfi) proxime accedit.

Usque ad I vi 7 haec vera aut verisimilia solus praebet D: i 1 νεώτερος δ' ὁ κῦρος, 2 ἐς, 6 παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ἑκάστους λαμβάνειν, ubi ἕκαστον coniecit Hirschig; ii 3 γυμνῆτας, 9 σῶσις, 13 οἴνῳ κεράσας αὐτήν, 17 ἐκέλευε, 18 ἐπὶ τῆς ἁρμαμάξης; iii 1 ἔμεινε κῦρος; καὶ πρῶτα μὲν; iv 13 καταστήσω; v 14 ἐτύγχανε; vi 6 ὀρόντα et αὐτοῦ. Interdum cum deterioribus consentit: e.g. ii 2 et vi 4 ἐκέλευε, iii 4 ἑαυτῇ, v 9 ὡς om., vi 1 ἴχνη, bene; i 3 συλλαμβάνει, ii 2 καταγάγοι, 15 ἐκείνου, 21 ἀμήχανος, 23 ταρσοὺς, iv 9 σύροι, v 3 πέτονται, 8 δράμοι, 15 τοῦ φοίνικος; vi 7 ὅ τι recte. Postremo cum V dat v 3 ἀπέσπα, 8 τούς τε πολυτελεῖς χιτῶνας, vi 3 ἥξει pro ἥξοι, 7 πάλιν δὴ pro πάλιν δὲ. Hinc facile perspici potest, postquam in deteriorum partes abiit, qualem desideremus codicem. Propria tamen, quod sciamus, et vera sunt haec: I vii 11 ἀρταγέρσης, II i 17 συμβουλευομένοις (quod coniecit Lion), v 16 ἀπιστοίητε, III i 2 κατακάνοιεν, IV ii 3 ἐπὶ χαράδρᾳ οἱ, vii 26 ὠμοβοείων, V vi 36 ἀνεκεκοίνωντο, VI vi 5 ὄρος εἰλήφεσαν, 20 σὲ αὐτὸν, VII vi

15 πῶς ἂν ἔτι (D F), vii 30 κελεύοις, viii 6 ναυσικλείδης (in marg.): fort. addendum III ii 16 πατρίῳ (quod coni. Cobet).

V, Vindobonensis 95 (=O *Oeconomici*=G *Convivi*), chartaceus forma media, saec. xv, continet f. 1–140 Anabasin, f. 141–154 r. Hipparchicum, f. 154 v.–169 r. librum de re equestri, f. 169 v.–182 r. de Lacedaemoniensium republica, f. 182 v.–264 r. Commentarios, f. 264 v.–393 r. Oeconomicum, f. 303 v.–323 r. Convivium, f. 323 v.–325 Cynegeticum usque ad ii 1 τῆς αὐτοῦ ὠφελείας. Usque ad I vi 7 Bodleiani (et C_1) est consimilis. Quas solus habet bonas lectiones iam exscripsit Schenklius: I vi 5 ὅς γε, III ii 10 παρὰ τοὺς ὅρκους, V vii 13 ἀπελθεῖν, 16 πορευόμενον δὲ φθάνει (πορευομένων coni. Bornemann), VII ii 3 glossematis corrupti διδόντες τὰ ὅπλα κατὰ τοὺς χώρους veram praebet formam μὴ διδόντες μετὰ ὅπλα κτλ., vii 24 δύνανται.

Fieri potest ut prima codicum D et V folia talem nobis praebeant textum qualis in fragmento papyraceo supra commemorato olim exstiterit. Cetera qua sint origine derivata exposuit Schenklius, qui D V recensionis melioris textum passim e codice deteriore emendatum vel corruptum servare censuit; cuius contaminationis in Suidae quoque excerptis superesse vestigia statuit.

In re orthographica numquam codicem C deserui nisi ubi lapidibus aut Atticae linguae normis plane repugnat. Itaque ξύν, ἤν, αἰεί, καίω, ν ἐφελκυστικόν ante consonantem, alia quae in prioribus tomis poenitet me exclusisse, nunc admisi, ubi C auctoritate nituntur.

E. C. M.

Scribebam Oxonii
mense Maio, a. MDCCCCIV

SIGLA

Π = fragmentum papyraceum saec. III (VI vi 9–24)

C = Parisinus 1640, saec. xiv: C_1 manus prima, C_2 manus correctoris (cont. Hug et Gemoll).

B = Parisinus 1641, saec. xv (cont. Dübner)

A = Vaticanus 987 (cont. Gail)

E = Etonensis, saec. xv (cont. editor)

mel.: in lib. I significat consensum codd. C B A E D

X = consensus codd. C B A E

D = Bodleianus (lib. Canon. 39), saec. xv (cont. editor)

V = Vindobonensis 95, saec. xv (O *Oeconomici* G *Convivi*) (cont. Schenkl)

Z = Mediceus (bib. Laurent. 55, 21), saec. xv (inspexit Jacobs)

Ven. 511 = Venetus Marcianus 511, saec. xii vel xiii (cont. Hollenberg)

det. = consensus codicum deteriorum

D al. = D aliique codd. deteriorum (imprimis F G I K)

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Α

Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίγνονται παῖδες δύο, πρεσβύ- 1
τερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος· ἐπεὶ δὲ ἠσθένει
Δαρεῖος καὶ ὑπώπτευε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετο τὼ παῖδε
ἀμφοτέρω παρεῖναι. ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος παρὼν ἐτύγχανε· 2
Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἧς αὐτὸν σατράπην
ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων ὅσοι ἐς
Καστωλοῦ πεδίον ἁθροίζονται. ἀναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος λαβὼν
Τισσαφέρνην ὡς φίλον, καὶ τῶν Ἑλλήνων ἔχων ὁπλίτας
ἀνέβη τριακοσίους, ἄρχοντα δὲ αὐτῶν Ξενίαν Παρράσιον.
ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν 3
Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν
ἀδελφὸν ὡς ἐπιβουλεύοι αὐτῷ. ὁ δὲ πείθεται καὶ συλλαμ-
βάνει Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν· ἡ δὲ μήτηρ ἐξαιτησαμένη αὐτὸν
ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. ὁ δ' ὡς ἀπῆλθε κινδυνεύσας 4
καὶ ἀτιμασθείς, βουλεύεται ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ
ἀδελφῷ, ἀλλά, ἢν δύνηται, βασιλεύσει ἀντ' ἐκείνου. Παρύ-
σατις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ, φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον
ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρταξέρξην. ὅστις δ' ἀφικνεῖτο τῶν παρὰ 5

Inscriptiones: Ξενοφῶντος κύρου ἀναβάσεως λόγος πρῶτος C B A: Ξ. κ. ἀ. πρῶτον D: Ξ. κ. ἀ. βιβλίον πρῶτον E 1 παῖδε D extrito s 2 δὲ] δ' ὁ D 3 παῖδ' D 6 ἐς D: εἰς X 8 δὲ om. C_1: δὲ ἔχων cet. 9 ξεννίαν C E (ἄρχοντα . . . παρράσιον om. D) παρά-σιον X 12 πείθεται C_1 D: πείθεταί τε X λαμβάνει C_1 15 ἐπὶ] ὑπὸ E 16 βασιλεύσῃ C (sed η in ras.) D E 18 ἀφικνοῖτο E constanti errore et det. pars

βασιλέως πρὸς αὐτὸν πάντας οὕτω διατιθεὶς ἀπεπέμπετο ὥστε
αὐτῷ μᾶλλον φίλους εἶναι ἢ βασιλεῖ. καὶ τῶν παρ' ἑαυτῷ
δὲ βαρβάρων ἐπεμελεῖτο ὡς πολεμεῖν τε ἱκανοὶ εἴησαν καὶ
6 εὐνοϊκῶς ἔχοιεν αὐτῷ. τὴν δὲ Ἑλληνικὴν δύναμιν ἤθροιζεν
ὡς μάλιστα ἐδύνατο ἐπικρυπτόμενος, ὅπως ὅτι ἀπαρασκευό-
τατον λάβοι βασιλέα. ὧδε οὖν ἐποιεῖτο τὴν συλλογήν.
ὁπόσας εἶχε φυλακὰς ἐν ταῖς πόλεσι παρήγγειλε τοῖς
φρουράρχοις ἑκάστοις λαμβάνειν ἄνδρας Πελοποννησίους
ὅτι πλείστους καὶ βελτίστους, ὡς ἐπιβουλεύοντος Τισσα-
φέρνους ταῖς πόλεσι. καὶ γὰρ ἦσαν αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις
Τισσαφέρνους τὸ ἀρχαῖον ἐκ βασιλέως δεδομέναι, τότε δὲ
7 ἀφειστήκεσαν πρὸς Κῦρον πᾶσαι πλὴν Μιλήτου· ἐν Μιλήτῳ
δὲ Τισσαφέρνης προαισθόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους
ἀποστῆναι πρὸς Κῦρον, τοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε τοὺς δ'
ἐξέβαλεν. ὁ δὲ Κῦρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας συλλέξας
στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θά-
λατταν καὶ ἐπειρᾶτο κατάγειν τοὺς ἐκπεπτωκότας. καὶ αὕτη
8 αὖ ἄλλη πρόφασις ἦν αὐτῷ τοῦ ἁθροίζειν στράτευμα. πρὸς
δὲ βασιλέα πέμπων ἠξίου ἀδελφὸς ὢν αὐτοῦ δοθῆναι οἷ ταύτας
τὰς πόλεις μᾶλλον ἢ Τισσαφέρνην ἄρχειν αὐτῶν, καὶ ἡ μήτηρ
συνέπραττεν αὐτῷ ταῦτα· ὥστε βασιλεὺς τὴν μὲν πρὸς ἑαυτὸν
ἐπιβουλὴν οὐκ ᾐσθάνετο, Τισσαφέρνει δ' ἐνόμιζε πολεμοῦντα
αὐτὸν ἀμφὶ τὰ στρατεύματα δαπανᾶν· ὥστε οὐδὲν ἤχθετο
αὐτῶν πολεμούντων. καὶ γὰρ ὁ Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνο-
μένους δασμοὺς βασιλεῖ ἐκ τῶν πόλεων ὧν Τισσαφέρνους
9 ἐτύγχανεν ἔχων. ἄλλο δὲ στράτευμα αὐτῷ συνελέγετο ἐν
Χερρονήσῳ τῇ κατ' ἀντιπέρας Ἀβύδου τόνδε τὸν τρόπον.
Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φυγὰς ἦν· τούτῳ συγγενόμενος ὁ
Κῦρος ἠγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικούς.

1 *οὕτως* D 8 *ἑκάστους* D 12 *ἀφεστήκεσαν* mel.: *ἀπέστησαν* det. 14 *αὐτῶν* om. det. 19 *δοθῆναί οἱ* codd. 21–22 *τὴν . . . ἐπιβουλὴν* C_1 D : *τῆς . . . ἐπιβουλῆς* X 22 *τισσαφέρνη* D : *τισσαφέρνην* X δ' D : δὲ X 25 *τισσαφέρνης* codd. : corr. Krüger 26 *συνελέγετο αὐτῷ* E cum det.

ὁ δὲ λαβὼν τὸ χρυσίον στράτευμα συνέλεξεν ἀπὸ τούτων τῶν
χρημάτων καὶ ἐπολέμει ἐκ Χερρονήσου ὁρμώμενος τοῖς Θρᾳξὶ
τοῖς ὑπὲρ Ἑλλήσποντον οἰκοῦσι καὶ ὠφέλει τοὺς Ἕλληνας·
ὥστε καὶ χρήματα συνεβάλλοντο αὐτῷ εἰς τὴν τροφὴν τῶν
στρατιωτῶν αἱ Ἑλλησποντιακαὶ πόλεις ἑκοῦσαι. τοῦτο δ' αὖ
οὕτω τρεφόμενον ἐλάνθανεν αὐτῷ τὸ στράτευμα. Ἀρίστιππος 10
δὲ ὁ Θετταλὸς ξένος ὢν ἐτύγχανεν αὐτῷ, καὶ πιεζόμενος ὑπὸ
τῶν οἴκοι ἀντιστασιωτῶν ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον καὶ αἰτεῖ
αὐτὸν εἰς δισχιλίους ξένους καὶ τριῶν μηνῶν μισθόν, ὡς
οὕτως περιγενόμενος ἂν τῶν ἀντιστασιωτῶν. ὁ δὲ Κῦρος
δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακισχιλίους καὶ ἓξ μηνῶν μισθόν, καὶ
δεῖται αὐτοῦ μὴ πρόσθεν καταλῦσαι πρὸς τοὺς ἀντιστασιώτας
πρὶν ἂν αὐτῷ συμβουλεύσηται. οὕτω δὲ αὖ τὸ ἐν Θετταλίᾳ
ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα. Πρόξενον δὲ τὸν 11
Βοιώτιον ξένον ὄντα ἐκέλευσε λαβόντα ἄνδρας ὅτι πλείστους
παραγενέσθαι, ὡς ἐς Πισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι, ὡς
πράγματα παρεχόντων τῶν Πισιδῶν τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ. Σοφαί-
νετον δὲ τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιόν, ξένους
ὄντας καὶ τούτους, ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὅτι
πλείστους, ὡς πολεμήσων Τισσαφέρνει σὺν τοῖς φυγάσι τοῖς
Μιλησίων. καὶ ἐποίουν οὕτως οὗτοι.

Ἐπεὶ δ' ἐδόκει ἤδη πορεύεσθαι αὐτῷ ἄνω, τὴν μὲν πρό- II
φασιν ἐποιεῖτο ὡς Πισίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παντάπασιν
ἐκ τῆς χώρας· καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους τό τε βαρβαρικὸν
καὶ τὸ Ἑλληνικόν. ἐνταῦθα καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῳ
λαβόντι ἥκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα καὶ τῷ Ἀριστίππῳ
συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν ὃ εἶχε
στράτευμα· καὶ Ξενίᾳ τῷ Ἀρκάδι, ὃς αὐτῷ προειστήκει τοῦ

15 ὄντα C_1 D : ὄντα αὐτῷ (αὐτοῦ E) C_2 cet. 16 εἰς D βουλόμενον D 18 σωκράτη D 20 ὡς πολεμήσων] σὺν τοῖς φυγάσι τῶν μιλησίων ὡς πολεμησείοντας D τισσαφέρνῃ (η) X : τισσαφέρνει· καὶ ἐπολέμησεν D τοῖς C_1 : τῶν X D 22 πορεύεσθαι αὐτῶ ἄνω ἤδη D : αὐτῷ ἤδη πορεύεσθαι ἄνω det. πρόφασιν μὲν E 23 ὡς om. C_1 25 τὸ om. A E ἐνταῦθα καὶ] στράτευμα add. C_2 s.v., unde ἑλληνικὸν ἐνταῦθα στράτευμα· καὶ E 28 ξεννία C D A

ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ, ἥκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς
ἄλλους πλὴν ὁπόσοι ἱκανοὶ ἦσαν τὰς ἀκροπόλεις φυλάττειν.
2 ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μίλητον πολιορκοῦντας, καὶ τοὺς
φυγάδας ἐκέλευσε σὺν αὐτῷ στρατεύεσθαι, ὑποσχόμενος
αὐτοῖς, εἰ καλῶς καταπράξειεν ἐφ' ἃ ἐστρατεύετο, μὴ πρόσθεν
παύσεσθαι πρὶν αὐτοὺς καταγάγοι οἴκαδε. οἱ δὲ ἡδέως ἐπεί-
θοντο· ἐπίστευον γὰρ αὐτῷ· καὶ λαβόντες τὰ ὅπλα παρῆσαν
3 εἰς Σάρδεις. Ξενίας μὲν δὴ τοὺς ἐκ τῶν πόλεων λαβὼν
παρεγένετο εἰς Σάρδεις ὁπλίτας εἰς τετρακισχιλίους, Πρό-
ξενος δὲ παρῆν ἔχων ὁπλίτας μὲν εἰς πεντακοσίους καὶ
χιλίους, γυμνῆτας δὲ πεντακοσίους, Σοφαίνετος δὲ ὁ Στυμ-
φάλιος ὁπλίτας ἔχων χιλίους, Σωκράτης δὲ ὁ Ἀχαιὸς ὁπλίτας
ἔχων ὡς πεντακοσίους, Πασίων δὲ ὁ Μεγαρεὺς τριακοσίους
μὲν ὁπλίτας, τριακοσίους δὲ πελταστὰς ἔχων παρεγένετο·
ἦν δὲ καὶ οὗτος καὶ ὁ Σωκράτης τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρατευο-
4 μένων. οὗτοι μὲν εἰς Σάρδεις αὐτῷ ἀφίκοντο. Τισσαφέρνης
δὲ κατανοήσας ταῦτα, καὶ μείζονα ἡγησάμενος εἶναι ἢ ὡς ἐπὶ
Πισίδας τὴν παρασκευήν, πορεύεται ὡς βασιλέα ᾗ ἐδύνατο
5 τάχιστα ἱππέας ἔχων ὡς πεντακοσίους. καὶ βασιλεὺς μὲν
δὴ ἐπεὶ ἤκουσε Τισσαφέρνους τὸν Κύρου στόλον, ἀντιπαρε-
σκευάζετο.

Κῦρος δὲ ἔχων οὓς εἴρηκα ὡρμᾶτο ἀπὸ Σάρδεων· καὶ
ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσι
καὶ δύο ἐπὶ τὸν Μαίανδρον ποταμόν. τούτου τὸ εὖρος δύο
6 πλέθρα· γέφυρα δὲ ἐπῆν ἐζευγμένη πλοίοις. τοῦτον διαβὰς
ἐξελαύνει διὰ Φρυγίας σταθμὸν ἕνα παρασάγγας ὀκτὼ εἰς
Κολοσσάς, πόλιν οἰκουμένην καὶ εὐδαίμονα καὶ μεγάλην.
ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας ἑπτά· καὶ ἧκε Μένων ὁ Θετταλὸς

2 ἄλλους C_1 D : ἄνδρας X εἴησαν D cum det. 4 ἐκέλευε D cum det. 6 παύσεσθαι V Z corr. : παύσασθαι cet. καταγάγοι D cum det. : κατάγοι X 8 ξεννίας C D 11 γυμνῆτας D : γυμνήτας cet. 11–12 Σοφαίνετος . . . χιλίους del. Dind. 15 posterius καὶ om. A E 20 ἤκουσε C_1 D : ἤκουσε παρὰ X 25 δὲ om. C_1 ἐπεζευγμένη mel. : ἑπτὰ ἐζευγμένη Hug post πλοίοις add. ἑπτὰ C_2 s.v., pro quo ἔπειτα B E cum sequentibus iungentes 27 prius καὶ om. det. 28 ἥκει det. ὁ om. C_1

ὁπλίτας ἔχων χιλίους καὶ πελταστὰς πεντακοσίους, Δόλοπας
καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Ὀλυνθίους. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς 7
τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν εἰς Κελαινάς, τῆς Φρυγίας πόλιν
οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. ἐνταῦθα Κύρῳ βασί-
λεια ἦν καὶ παράδεισος μέγας ἀγρίων θηρίων πλήρης, ἃ
ἐκεῖνος ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου, ὁπότε γυμνάσαι βούλοιτο
ἑαυτόν τε καὶ τοὺς ἵππους. διὰ μέσου δὲ τοῦ παραδείσου
ῥεῖ ὁ Μαίανδρος ποταμός· αἱ δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰσιν ἐκ τῶν
βασιλείων· ῥεῖ δὲ καὶ διὰ τῆς Κελαινῶν πόλεως. ἔστι δὲ 8
καὶ μεγάλου βασιλέως βασίλεια ἐν Κελαιναῖς ἐρυμνὰ ἐπὶ
ταῖς πηγαῖς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει· ῥεῖ
δὲ καὶ οὗτος διὰ τῆς πόλεως καὶ ἐμβάλλει εἰς τὸν Μαίαν-
δρον· τοῦ δὲ Μαρσύου τὸ εὖρός ἐστιν εἴκοσι καὶ πέντε
ποδῶν. ἐνταῦθα λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν νική-
σας ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας, καὶ τὸ δέρμα κρεμάσαι ἐν τῷ
ἄντρῳ ὅθεν αἱ πηγαί· διὰ δὲ τοῦτο ὁ ποταμὸς καλεῖται
Μαρσύας. ἐνταῦθα Ξέρξης, ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἡττηθεὶς 9
τῇ μάχῃ ἀπεχώρει, λέγεται οἰκοδομῆσαι ταῦτά τε τὰ βασί-
λεια καὶ τὴν Κελαινῶν ἀκρόπολιν. ἐνταῦθα ἔμεινε Κῦρος
ἡμέρας τριάκοντα· καὶ ἧκε Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος φυγὰς
ἔχων ὁπλίτας χιλίους καὶ πελταστὰς Θρᾷκας ὀκτακοσίους
καὶ τοξότας Κρῆτας διακοσίους. ἅμα δὲ καὶ Σῶσις παρῆν
ὁ Συρακόσιος ἔχων ὁπλίτας τριακοσίους, καὶ Σοφαίνετος
Ἀρκάδας ἔχων ὁπλίτας χιλίους. καὶ ἐνταῦθα Κῦρος ἐξέ-
τασιν καὶ ἀριθμὸν τῶν Ἑλλήνων ἐποίησεν ἐν τῷ παραδείσῳ,
καὶ ἐγένοντο οἱ σύμπαντες ὁπλῖται μὲν μύριοι χίλιοι, πελ-

2 αἰνιάνας C : αἰνειᾶνας D 3 εἴκοσι C D (ν s.v.) B A 11 ὑπὸ] ἐν D 14 ἐκδείρειν C_1 D A 16 καλεῖται det. : λέγεται mel. 17 ὅτ' D 18 τῇ del. Reuss 19 ἐνταῦθ' D 22 σῶσις D : σώσης C_1 : σωσίας C_2 al. : σώστης A : σωκράτης B (καὶ . . . τριακοσίους om. E) 23–24 Σοφαίνετος Ἀρκάδας] Ἀγίας ὁ Ἀρκὰς Koechly 24 Ἀρκάδας] ὁ ἀρκὰς det. 26 post ἐγένοντο haec verba add. mel. οἱ ἕλληνες ὁπλῖται (vel ὁπλίται) μὲν μύριοι καὶ χίλιοι, πελτασταὶ δὲ πεντακόσιοι, γυμνῆτες (γυμνῆται D) δὲ πεντακόσιοι, κρῆτες δὲ διακόσιοι, θρᾶκες (δὲ add. B) ὀκτακόσιοι, σύμπαντες ἀριθμὸς μύριοι τρισ χίλιοι οἱ . . . χίλιοι om. D B post μύριοι add. καὶ det.

10 τασται δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει στα-
θμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Πέλτας, πόλιν οἰκουμένην.
ἐνταῦθ' ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς· ἐν αἷς Ξενίας ὁ Ἀρκὰς τὰ
Λύκαια ἔθυσε καὶ ἀγῶνα ἔθηκε· τὰ δὲ ἆθλα ἦσαν στλεγ-
11 γίδες χρυσαῖ· ἐθεώρει δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ Κῦρος. ἐντεῦθεν
ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δώδεκα ἐς Κεράμων
ἀγοράν, πόλιν οἰκουμένην, ἐσχάτην πρὸς τῇ Μυσίᾳ χώρᾳ.
ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας τριάκοντα
εἰς Καΰστρου πεδίον, πόλιν οἰκουμένην. ἐνταῦθ' ἔμεινεν
ἡμέρας πέντε· καὶ τοῖς στρατιώταις ὠφείλετο μισθὸς πλέον
ἢ τριῶν μηνῶν, καὶ πολλάκις ἰόντες ἐπὶ τὰς θύρας ἀπῄτουν.
ὁ δὲ ἐλπίδας λέγων διῆγε καὶ δῆλος ἦν ἀνιώμενος· οὐ γὰρ
12 ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου ἔχοντα μὴ ἀποδιδόναι. ἐνταῦθα
ἀφικνεῖται Ἐπύαξα ἡ Συεννέσιος γυνὴ τοῦ Κιλίκων βασι-
λέως παρὰ Κῦρον· καὶ ἐλέγετο Κύρῳ δοῦναι χρήματα πολλά.
τῇ δ' οὖν στρατιᾷ τότε ἀπέδωκε Κῦρος μισθὸν τεττάρων
μηνῶν. εἶχε δὲ ἡ Κίλισσα φυλακὴν [καὶ φύλακας] περὶ
αὐτὴν Κίλικας καὶ Ἀσπενδίους· ἐλέγετο δὲ καὶ συγγενέσθαι
13 Κῦρον τῇ Κιλίσσῃ. ἐντεῦθεν δὲ ἐλαύνει σταθμοὺς δύο
παρασάγγας δέκα εἰς Θύμβριον, πόλιν οἰκουμένην. ἐνταῦθα
ἦν παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη ἡ Μίδου καλουμένη τοῦ Φρυγῶν
βασιλέως, ἐφ' ᾗ λέγεται Μίδας τὸν Σάτυρον θηρεῦσαι οἴνῳ
14 κεράσας αὐτήν. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρα-
σάγγας δέκα εἰς Τυριάειον, πόλιν οἰκουμένην. ἐνταῦθα
ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς. καὶ λέγεται δεηθῆναι ἡ Κίλισσα
Κῦρον ἐπιδεῖξαι τὸ στράτευμα αὐτῇ· βουλόμενος οὖν ἐπι-
δεῖξαι ἐξέτασιν ποιεῖται ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν
15 βαρβάρων. ἐκέλευσε δὲ τοὺς Ἕλληνας ὡς νόμος αὐτοῖς

3 ξεννίας C D 4 λυκαῖα D στλεγγῖδες C 6 εἰς E κεραμὼν X: κεραμῶν D cum det. 14 συννέσιος C D E 17 φυλακὴν om. det. καὶ φύλακας del. Breitenbach 17–18 περὶ αὐτὴν φυλακὴν καὶ φύλακας D 18 αὐτὸν C: αὐτὴν cet. 19 δὲ ἐλαύνει C_1 D: δὲ ἐξελαύνει C_2 B A: δ' ἐξελαύνει E: ἐξελαύνει det. 23 αὐτήν D: αὐτόν X 24 Τυριάειον Dind.: τυραῖον X: τυριαῖον D 26 αὐτῇ(ι) X: ἑαυτῇ D cum det. 28 ἐκέλευε D

εἰς μάχην οὕτω ταχθῆναι καὶ στῆναι, συντάξαι δ' ἕκαστον
τοὺς ἑαυτοῦ. ἐτάχθησαν οὖν ἐπὶ τεττάρων· εἶχε δὲ τὸ μὲν
δεξιὸν Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ εὐώνυμον Κλέαρχος
καὶ οἱ ἐκείνου, τὸ δὲ μέσον οἱ ἄλλοι στρατηγοί. ἐθεώρει 16
οὖν ὁ Κῦρος πρῶτον μὲν τοὺς βαρβάρους· οἱ δὲ παρήλαυνον
τεταγμένοι κατὰ ἴλας καὶ κατὰ τάξεις· εἶτα δὲ τοὺς Ἕλλη-
νας, παρελαύνων ἐφ' ἅρματος καὶ ἡ Κίλισσα ἐφ' ἁρμαμάξης.
εἶχον δὲ πάντες κράνη χαλκᾶ καὶ χιτῶνας φοινικοῦς καὶ κνη-
μῖδας καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας. ἐπειδὴ δὲ πάντας 17
παρήλασε, στήσας τὸ ἅρμα πρὸ τῆς φάλαγγος μέσης, πέμψας
Πίγρητα τὸν ἑρμηνέα παρὰ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων
ἐκέλευσε προβαλέσθαι τὰ ὅπλα καὶ ἐπιχωρῆσαι ὅλην τὴν
φάλαγγα. οἱ δὲ ταῦτα προεῖπον τοῖς στρατιώταις· καὶ ἐπεὶ
ἐσάλπιγξε, προβαλόμενοι τὰ ὅπλα ἐπῇσαν. ἐκ δὲ τούτου
θᾶττον προϊόντων σὺν κραυγῇ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου δρόμος
ἐγένετο τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὰς σκηνάς, τῶν δὲ βαρβάρων 18
φόβος πολύς, καὶ ἥ τε Κίλισσα ἔφυγεν ἐπὶ τῆς ἁρμαμάξης
καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς καταλιπόντες τὰ ὤνια ἔφυγον. οἱ δὲ
Ἕλληνες σὺν γέλωτι ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἦλθον. ἡ δὲ Κίλισσα
ἰδοῦσα τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος
ἐθαύμασε. Κῦρος δὲ ἥσθη τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς
βαρβάρους φόβον ἰδών. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς 19
παρασάγγας εἴκοσιν εἰς Ἰκόνιον, τῆς Φρυγίας πόλιν ἐσχά-
την. ἐνταῦθα ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει
διὰ τῆς Λυκαονίας σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα.
ταύτην τὴν χώραν ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν ὡς
πολεμίαν οὖσαν. ἐντεῦθεν Κῦρος τὴν Κίλισσαν εἰς τὴν 20
Κιλικίαν ἀποπέμπει τὴν ταχίστην ὁδόν· καὶ συνέπεμψεν
αὐτῇ στρατιώτας οὓς Μένων εἶχε καὶ αὐτόν. Κῦρος δὲ

3 δ' D 4 ἐκείνου D cum det. : ἐξ ἐκείνου X 8 χαλκὰ C E φοινικίους mel. κνημίδας D 12 ἐκέλευε D προβάλλεσθαι A E 13 προεῖπαν D 14 προβαλλόμενοι codd.: corr. Cobet 15 θᾶσσον mel. 17 ἐπὶ D: ἐκ cet., sed C in ras. 18 ἔφευγον det. 29 στρατιώτας post εἶχε transp. Reuss

μετὰ τῶν ἄλλων ἐξελαύνει διὰ Καππαδοκίας σταθμοὺς τέτ-
ταρας παρασάγγας εἴκοσι καὶ πέντε πρὸς Δάναν, πόλιν
οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας
τρεῖς· ἐν ᾧ Κῦρος ἀπέκτεινεν ἄνδρα Πέρσην Μεγαφέρνην,
φοινικιστὴν βασίλειον, καὶ ἕτερόν τινα τῶν ὑπάρχων δυνά-
21 στην, αἰτιασάμενος ἐπιβουλεύειν αὐτῷ. ἐντεῦθεν ἐπειρῶντο
εἰσβάλλειν εἰς τὴν Κιλικίαν· ἡ δὲ εἰσβολὴ ἦν ὁδὸς ἁμα-
ξιτὸς ὀρθία ἰσχυρῶς καὶ ἀμήχανος εἰσελθεῖν στρατεύματι,
εἴ τις ἐκώλυεν. ἐλέγετο δὲ καὶ Συέννεσις εἶναι ἐπὶ τῶν
ἄκρων φυλάττων τὴν εἰσβολήν· διὸ ἔμεινεν ἡμέραν ἐν τῷ
πεδίῳ. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἧκεν ἄγγελος λέγων ὅτι λελοιπὼς
εἴη Συέννεσις τὰ ἄκρα, ἐπεὶ ᾔσθετο ὅτι τὸ Μένωνος στρά-
τευμα ἤδη ἐν Κιλικίᾳ ἦν εἴσω τῶν ὀρέων, καὶ ὅτι τριήρεις
ἤκουε περιπλεούσας ἀπ᾽ Ἰωνίας εἰς Κιλικίαν Ταμῶν ἔχοντα
22 τὰς Λακεδαιμονίων καὶ αὐτοῦ Κύρου. Κῦρος δ᾽ οὖν ἀνέβη
ἐπὶ τὰ ὄρη οὐδενὸς κωλύοντος, καὶ εἶδε τὰς σκηνὰς οὗ οἱ
Κίλικες ἐφύλαττον. ἐντεῦθεν δὲ κατέβαινεν εἰς πεδίον
μέγα καὶ καλόν, ἐπίρρυτον, καὶ δένδρων παντοδαπῶν σύμ-
πλεων καὶ ἀμπέλων· πολὺ δὲ καὶ σήσαμον καὶ μελίνην καὶ
κέγχρον καὶ πυροὺς καὶ κριθὰς φέρει. ὄρος δ᾽ αὐτὸ περι-
εῖχεν ὀχυρὸν καὶ ὑψηλὸν πάντῃ ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν.
23 καταβὰς δὲ διὰ τούτου τοῦ πεδίου ἤλασε σταθμοὺς τέτταρας
παρασάγγας πέντε καὶ εἴκοσιν εἰς Ταρσούς, τῆς Κιλικίας
πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, οὗ ἦν τὰ Συεννέσιος βασίλεια
τοῦ Κιλίκων βασιλέως· διὰ μέσου δὲ τῆς πόλεως ῥεῖ ποτα-
24 μὸς Κύδνος ὄνομα, εὖρος δύο πλέθρων. ταύτην τὴν πόλιν
ἐξέλιπον οἱ ἐνοικοῦντες μετὰ Συεννέσιος εἰς χωρίον ὀχυρὸν

2 πρὸς δάνα cod. unus: εἰς Θόανα Rehdantz 4 ἐν αἷς det. 5 τῶν ὑπάρχων del. Schenkl 6 αὐτῶ E 7 ἁμαξητὸς X 8 ἀμήχανος D cum det.: ἀμήχανον X 9 σύννεσις D 10 ἔμεινεν C_1 D A E: ἔμειναν C_2 cet. 14 ταμῶν D cum det. Ταμὼ ἔχοντος cit. Gemoll 18 καλόν om. E καὶ ἐπίρρυτον D cum det. 20 αὐτῶ D περιεῖχεν C_1 D: περιέχει C_2 cet. 23 ταρσούς D_2 cum det.: ταρσόν X D_1 24 οὗ ἦν Schneider: εἰσ ἦν C: εἰς ἦν A: εἰς ἣν B E: ἐνταῦθα ἦσαν det.

ἐπὶ τὰ ὄρη πλὴν οἱ τὰ καπηλεῖα ἔχοντες· ἔμειναν δὲ καὶ
οἱ παρὰ τὴν θάλατταν οἰκοῦντες ἐν Σόλοις καὶ ἐν Ἰσσοῖς.
Ἐπύαξα δὲ ἡ Συεννέσιος γυνὴ προτέρα Κύρου πέντε ἡμέραις 25
εἰς Ταρσοὺς ἀφίκετο· ἐν δὲ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ὀρέων τῇ εἰς
τὸ πεδίον δύο λόχοι τοῦ Μένωνος στρατεύματος ἀπώλοντο·
οἱ μὲν ἔφασαν ἁρπάζοντάς τι κατακοπῆναι ὑπὸ τῶν Κιλίκων,
οἱ δὲ ὑπολειφθέντας καὶ οὐ δυναμένους εὑρεῖν τὸ ἄλλο στρά-
τευμα οὐδὲ τὰς ὁδοὺς εἶτα πλανωμένους ἀπολέσθαι· ἦσαν
δ' οὖν οὗτοι ἑκατὸν ὁπλῖται. οἱ δ' ἄλλοι ἐπεὶ ἧκον, τήν 26
τε πόλιν τοὺς Ταρσοὺς διήρπασαν, διὰ τὸν ὄλεθρον τῶν
συστρατιωτῶν ὀργιζόμενοι, καὶ τὰ βασίλεια τὰ ἐν αὐτῇ.
Κῦρος δ' ἐπεὶ εἰσήλασεν εἰς τὴν πόλιν, μετεπέμπετο τὸν
Συέννεσιν πρὸς ἑαυτόν· ὁ δ' οὔτε πρότερον οὐδενί πω κρείτ-
τονι ἑαυτοῦ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἔφη οὔτε τότε Κύρῳ ἰέναι
ἤθελε, πρὶν ἡ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισε καὶ πίστεις ἔλαβε. μετὰ 27
δὲ ταῦτα ἐπεὶ συνεγένοντο ἀλλήλοις, Συέννεσις μὲν ἔδωκε
Κύρῳ χρήματα πολλὰ εἰς τὴν στρατιάν, Κῦρος δὲ ἐκείνῳ
δῶρα ἃ νομίζεται παρὰ βασιλεῖ τίμια, ἵππον χρυσοχάλινον
καὶ στρεπτὸν χρυσοῦν καὶ ψέλια καὶ ἀκινάκην χρυσοῦν καὶ
στολὴν Περσικήν, καὶ τὴν χώραν μηκέτι διαρπάζεσθαι· τὰ δὲ
ἡρπασμένα ἀνδράποδα, ἤν που ἐντυγχάνωσιν, ἀπολαμβάνειν.

Ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κῦρος καὶ ἡ στρατιὰ ἡμέρας εἴκοσιν· III
οἱ γὰρ στρατιῶται οὐκ ἔφασαν ἰέναι τοῦ πρόσω· ὑπώπτευον
γὰρ ἤδη ἐπὶ βασιλέα ἰέναι· μισθωθῆναι δὲ οὐκ ἐπὶ τούτῳ
ἔφασαν. πρῶτος δὲ Κλέαρχος τοὺς αὑτοῦ στρατιώτας
ἐβιάζετο ἰέναι· οἱ δ' αὐτόν τε ἔβαλλον καὶ τὰ ὑποζύγια
τὰ ἐκείνου, ἐπεὶ ἄρξαιντο προϊέναι. Κλέαρχος δὲ τότε μὲν 2
μικρὸν ἐξέφυγε μὴ καταπετρωθῆναι, ὕστερον δ' ἐπεὶ ἔγνω

2 σολοῖς mel. (σόλοῖς D sic) 3 ἡμέρας D E cum det. 4 posterius τῇ Reiske : τῶν codd. 6 ἔφθασαν C_1 B E : εὔτασαν A 10 τοὺς Ταρσοὺς del. Kiehl διήρπαζον E 14 τότε] ποτε D 19 καὶ ψέλια . . . χρυσοῦν om. D cum det. 20 διαρπάζεσθαι Cobet : ἀφαρπάζεσθαι mel. : ἁρπάζεσθαι det. 22 ἔμεινε κῦρος D cum det. 25 πρῶτον D αὐτοῦ C 26 αὐτόν τε] αὐτὸν C_1 D : αὐτόν A 27 ἄρξαιντο C_1 D : ἄρξαιτο V (?) : ἤρξατο cet. 28 μὴ C_1 D : τοῦ (in marg.) μὴ C_2 : τοῦ E

ὅτι οὐ δυνήσεται βιάσασθαι, συνήγαγεν ἐκκλησίαν τῶν αὑτοῦ
στρατιωτῶν. καὶ πρῶτον μὲν ἐδάκρυε πολὺν χρόνον ἑστώς·
οἱ δὲ ὁρῶντες ἐθαύμαζον καὶ ἐσιώπων· εἶτα δὲ ἔλεξε τοιάδε.
3 Ἄνδρες στρατιῶται, μὴ θαυμάζετε ὅτι χαλεπῶς φέρω τοῖς
παροῦσι πράγμασιν. ἐμοὶ γὰρ ξένος Κῦρος ἐγένετο καί με
φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος τά τε ἄλλα ἐτίμησε καὶ μυρίους
ἔδωκε δαρεικούς· οὓς ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην
4 ἐμοὶ οὐδὲ καθηδυπάθησα, ἀλλ᾽ εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων. καὶ
πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς Θρᾷκας ἐπολέμησα, καὶ ὑπὲρ τῆς
Ἑλλάδος ἐτιμωρούμην μεθ᾽ ὑμῶν, ἐκ τῆς Χερρονήσου αὐ-
τοὺς ἐξελαύνων βουλομένους ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας
Ἕλληνας τὴν γῆν. ἐπειδὴ δὲ Κῦρος ἐκάλει, λαβὼν ὑμᾶς
ἐπορευόμην, ἵνα εἴ τι δέοιτο ὠφελοίην αὐτὸν ἀνθ᾽ ὧν εὖ
5 ἔπαθον ὑπ᾽ ἐκείνου. ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμ-
πορεύεσθαι, ἀνάγκη δή μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου
φιλίᾳ χρῆσθαι ἢ πρὸς ἐκεῖνον ψευσάμενον μεθ᾽ ὑμῶν εἶναι.
εἰ μὲν δὴ δίκαια ποιήσω οὐκ οἶδα, αἱρήσομαι δ᾽ οὖν ὑμᾶς
καὶ σὺν ὑμῖν ὅ τι ἂν δέῃ πείσομαι. καὶ οὔποτε ἐρεῖ οὐδεὶς
ὡς ἐγὼ Ἕλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους, προδοὺς τοὺς
6 Ἕλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἱλόμην, ἀλλ᾽ ἐπεὶ
ὑμεῖς ἐμοὶ οὐ θέλετε πείθεσθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἕψομαι καὶ
ὅ τι ἂν δέῃ πείσομαι. νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ
πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους, καὶ σὺν ὑμῖν μὲν ἂν
οἶμαι εἶναι τίμιος ὅπου ἂν ὦ, ὑμῶν δὲ ἔρημος ὢν οὐκ ἂν
ἱκανὸς οἶμαι εἶναι οὔτ᾽ ἂν φίλον ὠφελῆσαι οὔτ᾽ ἂν ἐχθρὸν
ἀλέξασθαι. ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος ὅπῃ ἂν καὶ ὑμεῖς οὕτω τὴν
7 γνώμην ἔχετε. ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ στρατιῶται οἵ τε αὐτοῦ
ἐκείνου καὶ οἱ ἄλλοι ταῦτα ἀκούσαντες ὅτι οὐ φαίη παρὰ
βασιλέα πορεύεσθαι ἐπῄνεσαν· παρὰ δὲ Ξενίου καὶ Πασίωνος
πλείους ἢ δισχίλιοι λαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκευοφόρα

1 αὐτοῦ C B 8 οὐδὲ C_1 D : ἀλλ᾽ οὐδὲ C_2 cet. 9 πρῶτα D 21 οὐκ ἐθέλετε det. post πείθεσθαι add. οὐδὲ ἕπεσθαι C_2 in marg. cum det. 24 οὐκ ἂν] οὐχ E 26 ἀλεξήσασθαι codd. : corr. Castalio ὅπου D : ὅποι A E 27 ταῦτ᾽ D 28 οὐ om. X

ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ Κλεάρχῳ. Κῦρος δὲ τούτοις 8
ἀπορῶν τε καὶ λυπούμενος μετεπέμπετο τὸν Κλέαρχον· ὁ
δὲ ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελε, λάθρᾳ δὲ τῶν στρατιωτῶν πέμπων
αὐτῷ ἄγγελον ἔλεγε θαρρεῖν ὡς καταστησομένων τούτων
εἰς τὸ δέον. μεταπέμπεσθαι δ' ἐκέλευεν αὐτόν· αὐτὸς δ'
οὐκ ἔφη ἰέναι. μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγὼν τούς θ' ἑαυτοῦ 9
στρατιώτας καὶ τοὺς προσελθόντας αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων
τὸν βουλόμενον, ἔλεξε τοιάδε. Ἄνδρες στρατιῶται, τὰ μὲν
δὴ Κύρου δῆλον ὅτι οὕτως ἔχει πρὸς ἡμᾶς ὥσπερ τὰ ἡμέτερα
πρὸς ἐκεῖνον· οὔτε γὰρ ἡμεῖς ἐκείνου ἔτι στρατιῶται, ἐπεί
γε οὐ συνεπόμεθα αὐτῷ, οὔτε ἐκεῖνος ἔτι ἡμῖν μισθοδότης.
ὅτι μέντοι ἀδικεῖσθαι νομίζει ὑφ' ἡμῶν οἶδα· ὥστε καὶ 10
μεταπεμπομένου αὐτοῦ οὐκ ἐθέλω ἐλθεῖν, τὸ μὲν μέγιστον
αἰσχυνόμενος ὅτι σύνοιδα ἐμαυτῷ πάντα ἐψευσμένος αὐτόν,
ἔπειτα καὶ δεδιὼς μὴ λαβών με δίκην ἐπιθῇ ὧν νομίζει ὑπ'
ἐμοῦ ἠδικῆσθαι. ἐμοὶ οὖν δοκεῖ οὐχ ὥρα εἶναι ἡμῖν καθεύ- 11
δειν οὐδ' ἀμελεῖν ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ βουλεύεσθαι ὅ τι χρὴ
ποιεῖν ἐκ τούτων. καὶ ἕως γε μένομεν αὐτοῦ σκεπτέον
μοι δοκεῖ εἶναι ὅπως ἀσφαλέστατα μενοῦμεν, εἴ τε ἤδη
δοκεῖ ἀπιέναι, ὅπως ἀσφαλέστατα ἄπιμεν, καὶ ὅπως τὰ
ἐπιτήδεια ἕξομεν· ἄνευ γὰρ τούτων οὔτε στρατηγοῦ οὔτε
ἰδιώτου ὄφελος οὐδέν. ὁ δ' ἀνὴρ πολλοῦ μὲν ἄξιος ᾧ ἂν 12
φίλος ᾖ, χαλεπώτατος δ' ἐχθρὸς ᾧ ἂν πολέμιος ᾖ, ἔχει δὲ
δύναμιν καὶ πεζὴν καὶ ἱππικὴν καὶ ναυτικὴν ἣν πάντες
ὁμοίως ὁρῶμέν τε καὶ ἐπιστάμεθα· καὶ γὰρ οὐδὲ πόρρω
δοκοῦμέν μοι αὐτοῦ καθῆσθαι. ὥστε ὥρα λέγειν ὅ τι τις

4 τούτων] αὐτῶν E 5 ante αὐτόν add. αὖθις Kappeyne 6 τούς θ'] τοὺς μεθ' A E 8 τὸν βουλόμενον] ο et articuli et participii in ras. C : βουλομένων D om. τὸν 10 ἔτι om. E ἐπεί γε] ἐπεὶ E 12 νομίζει ἀδικεῖσθαι D E 14 αὐτόν] αὐτῷ E 18 μείνωμεν C : μένωμεν D E (B ?) (μένομεν . . . ἀσφαλέστατα om. A) 19 ὅπως ἀσφαλέστατα μένωμεν in marg. C : om. D post ὅπως add. ὡς det. μενοῦμεν Buttmann : μένωμεν codd. 20 post ὅπως add. ὡς det. ἀπίωμεν det. 22 πολλῶν E ἄξιος C_1 A : ἄξιος φίλος C_2 (s.v.) cet. 24 ναυτικὴν καὶ ἱππικὴν C D A E (B ?) sed C_1 super ἱππικὴν posuit α, super ναυτικὴν β

13 γιγνώσκει ἄριστον εἶναι. ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο. ἐκ δὲ
τούτου ἀνίσταντο οἱ μὲν ἐκ τοῦ αὐτομάτου, λέξοντες ἃ ἐγί-
γνωσκον, οἱ δὲ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐγκέλευστοι, ἐπιδεικνύντες
οἵα εἴη ἡ ἀπορία ἄνευ τῆς Κύρου γνώμης καὶ μένειν καὶ
14 ἀπιέναι. εἷς δὲ δὴ εἶπε προσποιούμενος σπεύδειν ὡς τάχιστα
πορεύεσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα στρατηγοὺς μὲν ἑλέσθαι ἄλλους
ὡς τάχιστα, εἰ μὴ βούλεται Κλέαρχος ἀπάγειν· τὰ δ'
ἐπιτήδει' ἀγοράζεσθαι (ἡ δ' ἀγορὰ ἦν ἐν τῷ βαρβαρικῷ
στρατεύματι) καὶ συσκευάζεσθαι· ἐλθόντας δὲ Κῦρον αἰτεῖν
πλοῖα, ὡς ἀποπλέοιεν· ἐὰν δὲ μὴ διδῷ ταῦτα, ἡγεμόνα
αἰτεῖν Κῦρον ὅστις διὰ φιλίας τῆς χώρας ἀπάξει. ἐὰν δὲ
μηδὲ ἡγεμόνα διδῷ, συντάττεσθαι τὴν ταχίστην, πέμψαι
δὲ καὶ προκαταληψομένους τὰ ἄκρα, ὅπως μὴ φθάσωσι μήτε
Κῦρος μήτε οἱ Κίλικες καταλαβόντες, ὧν πολλοὺς καὶ
πολλὰ χρήματα ἔχομεν ἀνηρπακότες. οὗτος μὲν τοιαῦτα
15 εἶπε· μετὰ δὲ τοῦτον Κλέαρχος εἶπε τοσοῦτον. Ὡς μὲν
στρατηγήσοντα ἐμὲ ταύτην τὴν στρατηγίαν μηδεὶς ὑμῶν
λεγέτω· πολλὰ γὰρ ἐνορῶ δι' ἃ ἐμοὶ τοῦτο οὐ ποιητέον·
ὡς δὲ τῷ ἀνδρὶ ὃν ἂν ἕλησθε πείσομαι ᾗ δυνατὸν μάλιστα,
ἵνα εἰδῆτε ὅτι καὶ ἄρχεσθαι ἐπίσταμαι ὥς τις καὶ ἄλλος
16 μάλιστα ἀνθρώπων. μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη, ἐπιδεικνὺς
μὲν τὴν εὐήθειαν τοῦ τὰ πλοῖα αἰτεῖν κελεύοντος, ὥσπερ
πάλιν τὸν στόλον Κύρου ποιουμένου, ἐπιδεικνὺς δὲ ὡς εὔηθες
εἴη ἡγεμόνα αἰτεῖν παρὰ τούτου ᾧ λυμαινόμεθα τὴν πρᾶξιν.
εἰ δὲ καὶ τῷ ἡγεμόνι πιστεύσομεν ὃν ἂν Κῦρος διδῷ, τί
κωλύει καὶ τὰ ἄκρα ἡμῖν κελεύειν Κῦρον προκαταλαβεῖν;
17 ἐγὼ γὰρ ὀκνοίην μὲν ἂν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν ἃ ἡμῖν δοίη,

1 γι(γ)νώσκοι A E ταῦτ' D 4 ἡ om. det. 8 ἐπιτήδει' C_2 : ἐπιτήδει C_1 : ἐπιτήδεια cet. 9 ἐλθόντα C_1 D B A 11 ἀποίσει mel. 15 μὲν οὖν D V 17 post ὑμῶν add. ἐμὲ D 18 δι' ἃ in ras. C : ᾗ D ἐμοὶ] ε et ι in ras. C 19 ὃν ἐὰν C_1 D B A : ὃν ἂν C_1 corr. E 20 ὥς τις] ὅστις C B E (om. A) καὶ om. X 23 post πάλιν add. ἂν Carnuth τὸν del. C_1 : om. E cum det. ποιουμένου C_1 D : μὴ ποιουμένου C_2 cet. 25 πιστεύομεν E ὃν C D B E (A ?) : ᾧ det. 26 προκαταλαβεῖν C_1 : προκαταλιπεῖν D V : προκαταλαμβάνειν C_2 cet.

μὴ ἡμᾶς ταῖς τριήρεσι καταδύσῃ, φοβοίμην δ' ἂν τῷ ἡγεμόνι
ὃν δοίη ἕπεσθαι, μὴ ἡμᾶς ἀγάγῃ ὅθεν οὐκ ἔσται ἐξελθεῖν·
βουλοίμην δ' ἂν ἄκοντος ἀπιὼν Κύρου λαθεῖν αὐτὸν ἀπελθών·
ὃ οὐ δυνατόν ἐστιν. ἀλλ' ἐγώ φημι ταῦτα μὲν φλυαρίας 18
εἶναι· δοκεῖ δέ μοι ἄνδρας ἐλθόντας πρὸς Κῦρον οἵτινες
ἐπιτήδειοι σὺν Κλεάρχῳ ἐρωτᾶν ἐκεῖνον τί βούλεται ἡμῖν
χρῆσθαι· καὶ ἐὰν μὲν ἡ πρᾶξις ᾖ παραπλησία οἵαπερ καὶ
πρόσθεν ἐχρῆτο τοῖς ξένοις, ἕπεσθαι καὶ ἡμᾶς καὶ μὴ κακίους
εἶναι τῶν πρόσθεν τούτῳ συναναβάντων· ἐὰν δὲ μείζων 19
ἡ πρᾶξις τῆς πρόσθεν φαίνηται καὶ ἐπιπονωτέρα καὶ ἐπικιν-
δυνοτέρα, ἀξιοῦν ἢ πείσαντα ἡμᾶς ἄγειν ἢ πεισθέντα πρὸς
φιλίαν ἀφιέναι· οὕτω γὰρ καὶ ἑπόμενοι ἂν φίλοι αὐτῷ καὶ
πρόθυμοι ἑποίμεθα καὶ ἀπιόντες ἀσφαλῶς ἂν ἀπίοιμεν·
ὅ τι δ' ἂν πρὸς ταῦτα λέγῃ ἀπαγγεῖλαι δεῦρο· ἡμᾶς δ' ἀκού-
σαντας πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι. ἔδοξε ταῦτα, καὶ ἄνδρας 20
ἑλόμενοι σὺν Κλεάρχῳ πέμπουσιν οἳ ἠρώτων Κῦρον τὰ
δόξαντα τῇ στρατιᾷ. ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι ἀκούει Ἀβροκόμαν
ἐχθρὸν ἄνδρα ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι, ἀπέχοντα
δώδεκα σταθμούς· πρὸς τοῦτον οὖν ἔφη βούλεσθαι ἐλθεῖν·
κἂν μὲν ᾖ ἐκεῖ, τὴν δίκην ἔφη χρῄζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ, ἢν
δὲ φύγῃ, ἡμεῖς ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βουλευσόμεθα. ἀκούσαντες 21
δὲ ταῦτα οἱ αἱρετοὶ ἀγγέλλουσι τοῖς στρατιώταις· τοῖς δὲ
ὑποψία μὲν ἦν ὅτι ἄγει πρὸς βασιλέα, ὅμως δὲ ἐδόκει
ἕπεσθαι. προσαιτοῦσι δὲ μισθόν· ὁ δὲ Κῦρος ὑπισχνεῖται
ἡμιόλιον πᾶσι δώσειν οὗ πρότερον ἔφερον, ἀντὶ δαρεικοῦ
τρία ἡμιδαρεικὰ τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ· ὅτι δὲ ἐπὶ βασιλέα
ἄγοι οὐδὲ ἐνταῦθα ἤκουσεν οὐδεὶς ἐν τῷ γε φανερῷ.

Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα ἐπὶ IV

1 ταῖς C_1 D : αὐταῖς ταῖς C_2 cet. 2 ὃν C_1 D : ᾧ ἂν C_2 cet. οὐκ ἔσται C_1 D : οὐχ οἷόν τε ἔσται C_2 cet. 7 οἵαπερ D 11 πείσαντα C : πείσαντας cet. 12 ἀπιέναι mel. καὶ om. E ἂν om. mel. 13 ἑποίμεθα] ἐσόμεθα D 14 λέγοι D : η in ras. C ἀναγγεῖλαι mel. 17 ἀκούοι D E : ἀκούειν A 21 φύγῃ C D V : φεύγῃ cet. 23 ἄγει (οι superscr.) D : ἄγοι E V 27 ἐν τῷ γε φανερῷ Schenkl : ἐν τῷ τότε φανερῶς mel. : ἔν γε τῷ φανερῷ det.

τὸν Ψάρον ποταμόν, οὗ ἦν τὸ εὖρος τρία πλέθρα. ἐντεῦθεν
ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε ἐπὶ τὸν Πύραμον
ποταμόν, οὗ ἦν τὸ εὖρος στάδιον. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει στα-
θμοὺς δύο παρασάγγας πεντεκαίδεκα εἰς Ἰσσούς, τῆς Κιλικίας
ἐσχάτην πόλιν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ οἰκουμένην, μεγάλην καὶ
2 εὐδαίμονα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρῳ παρῆσαν
αἱ ἐκ Πελοποννήσου νῆες τριάκοντα καὶ πέντε καὶ ἐπ' αὐταῖς
ναύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. ἡγεῖτο δ' αὐταῖς Ταμὼς
Αἰγύπτιος ἐξ Ἐφέσου, ἔχων ναῦς ἑτέρας Κύρου πέντε καὶ
εἴκοσιν, αἷς ἐπολιόρκει Μίλητον, ὅτε Τισσαφέρνει φίλη ἦν,
3 καὶ συνεπολέμει Κύρῳ πρὸς αὐτόν. παρῆν δὲ καὶ Χειρίσοφος
Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν νεῶν, μετάπεμπτος ὑπὸ Κύρου, ἑπτα-
κοσίους ἔχων ὁπλίτας, ὧν ἐστρατήγει παρὰ Κύρῳ. αἱ δὲ νῆες
ὥρμουν παρὰ τὴν Κύρου σκηνήν. ἐνταῦθα καὶ οἱ παρὰ
Ἀβροκόμα μισθοφόροι Ἕλληνες ἀποστάντες ἦλθον παρὰ
Κῦρον τετρακόσιοι ὁπλῖται καὶ συνεστρατεύοντο ἐπὶ βασιλέα.
4 ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε ἐπὶ πύλας
τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας. ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη, καὶ τὸ
μὲν ἔσωθεν ⟨τὸ⟩ πρὸ τῆς Κιλικίας Συέννεσις εἶχε καὶ Κιλίκων
φυλακή, τὸ δὲ ἔξω τὸ πρὸ τῆς Συρίας βασιλέως ἐλέγετο
φυλακὴ φυλάττειν. διὰ μέσου δὲ ῥεῖ τούτων ποταμὸς Κάρσος
ὄνομα, εὖρος πλέθρου. ἅπαν δὲ τὸ μέσον τῶν τειχῶν ἦσαν
στάδιοι τρεῖς· καὶ παρελθεῖν οὐκ ἦν βίᾳ· ἦν γὰρ ἡ πάροδος
στενὴ καὶ τὰ τείχη εἰς τὴν θάλατταν καθήκοντα, ὕπερθεν δ'
ἦσαν πέτραι ἠλίβατοι· ἐπὶ δὲ τοῖς τείχεσιν ἀμφοτέροις ἐφει-
5 στήκεσαν πύλαι. ταύτης ἕνεκα τῆς παρόδου Κῦρος τὰς ναῦς
μετεπέμψατο, ὅπως ὁπλίτας ἀποβιβάσειεν εἴσω καὶ ἔξω τῶν
πυλῶν, καὶ βιασόμενος τοὺς πολεμίους εἰ φυλάττοιεν ἐπὶ ταῖς

8 *αὐταῖς* C_1 D: *αὐτῶν* C_2 cet. *ταμῶς* C D 10–11 *ὅτε* (*ὅτι* det.) . . . *αὐτόν* del. Cobet 12 *τῶν* om. C D 19 *τὸ* add. Vossius 20 *τὸ* post *ἔξω* C s.v.: om. D 21 *τούτων ῥεῖ* D cum det. 22 *εὖρος ἦν* C_1 D B A E: *ἦν* del. C (ead. m. teste Gemoll): om. det. 25–26 *πέτραι . . . ἐφεστήκεσαν* (sic) in marg. add. C_2, om. *δὲ* *ἐφειστήκεσαν* E: *ἐφεστήκεσαν* cet. 26 *πύλαι*] *πύργοι* Hartman 28 *καὶ* del. Dind.: fort. *ὡς βιασάμενος* C_1 D B A: *βιασόμενος* Dind. eiecto *ὁ κῦρος*: *βιασάμενοι* C_2 E cet. post *πολεμίους* add. *παρέλθοιεν* C_2 s.v. B A E et det.: om. C_1 D V

Συρίαις πύλαις, ὅπερ ᾤετο ποιήσειν ὁ Κῦρος τὸν Ἀβροκόμαν,
ἔχοντα πολὺ στράτευμα. Ἀβροκόμας δὲ οὐ τοῦτ᾽ ἐποίησεν,
ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἤκουσε Κῦρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα, ἀναστρέψας ἐκ
Φοινίκης παρὰ βασιλέα ἀπήλαυνεν, ἔχων, ὡς ἐλέγετο, τριά-
κοντα μυριάδας στρατιᾶς. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ Συρίας 6
σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε εἰς Μυρίανδον, πόλιν οἰκου-
μένην ὑπὸ Φοινίκων ἐπὶ τῇ θαλάττῃ· ἐμπόριον δ᾽ ἦν τὸ
χωρίον καὶ ὥρμουν αὐτόθι ὁλκάδες πολλαί. ἐνταῦθ᾽ ἔμεινεν
ἡμέρας ἑπτά· καὶ Ξενίας ὁ Ἀρκὰς [στρατηγὸς] καὶ Πασίων ὁ 7
Μεγαρεὺς ἐμβάντες εἰς πλοῖον καὶ τὰ πλείστου ἄξια ἐνθέ-
μενοι ἀπέπλευσαν, ὡς μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόκουν φιλοτιμη-
θέντες ὅτι τοὺς στρατιώτας αὐτῶν τοὺς παρὰ Κλέαρχον
ἀπελθόντας ὡς ἀπιόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν καὶ οὐ πρὸς
βασιλέα εἴα Κῦρος τὸν Κλέαρχον ἔχειν. ἐπεὶ δ᾽ ἦσαν
ἀφανεῖς, διῆλθε λόγος ὅτι διώκει αὐτοὺς Κῦρος τριήρεσι·
καὶ οἱ μὲν ηὔχοντο ὡς δειλοὺς ὄντας αὐτοὺς ληφθῆναι, οἱ δ᾽
ᾤκτιρον εἰ ἁλώσοιντο. Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατη- 8
γοὺς εἶπεν· Ἀπολελοίπασιν ἡμᾶς Ξενίας καὶ Πασίων. ἀλλ᾽
εὖ γε μέντοι ἐπιστάσθων ὅτι οὔτε ἀποδεδράκασιν· οἶδα γὰρ
ὅπῃ οἴχονται· οὔτε ἀποπεφεύγασιν· ἔχω γὰρ τριήρεις ὥστε
ἑλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον· ἀλλὰ μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε
αὐτοὺς διώξω, οὐδ᾽ ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς ἐγὼ ἕως μὲν ἂν παρῇ
τις χρῶμαι, ἐπειδὰν δὲ ἀπιέναι βούληται, συλλαβὼν καὶ αὐ-
τοὺς κακῶς ποιῶ καὶ τὰ χρήματα ἀποσυλῶ. ἀλλὰ ἴτωσαν,
εἰδότες ὅτι κακίους εἰσὶ περὶ ἡμᾶς ἢ ἡμεῖς περὶ ἐκείνους.
καίτοι ἔχω γε αὐτῶν καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἐν Τράλλεσι
φρουρούμενα· ἀλλ᾽ οὐδὲ τούτων στερήσονται, ἀλλ᾽ ἀπολή-
ψονται τῆς πρόσθεν ἕνεκα περὶ ἐμὲ ἀρετῆς. καὶ ὁ μὲν ταῦτα 9
εἶπεν· οἱ δὲ Ἕλληνες, εἴ τις καὶ ἀθυμότερος ἦν πρὸς τὴν ἀνά-

5 μυριανδὸν mel. 8 ἔμεινεν C_1: ἔμειναν C_2 cet. 9 στρατηγὸς del. Cobet 11 ἐδόκει D 12 κλεάρχῳ C_1 E 15 διώκει D B A E 16 δειλοὺς C_1 D: δήλους C_2 cet. 19 ἐπιστάσθωσαν codd.: corr. Kiehl 20 ὅποι D A 24 ἴτωσαν Bornemann; cf. Eur. *I. in T.* 1480: ἰέτωσαν mel.: ἰόντων ἂν det.: ἴτων Gemoll

βασιν, ἀκούοντες τὴν Κύρου ἀρετὴν ἥδιον καὶ προθυμότεροι
συνεπορεύοντο.
Μετὰ ταῦτα Κῦρος ἐξελαύνει σταθμοὺς τέτταρας παρα-
σάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμόν, ὄντα τὸ εὖρος
πλέθρου, πλήρη δ' ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οὓς οἱ Σύροι
θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἴων, οὐδὲ τὰς περιστεράς. αἱ
δὲ κῶμαι ἐν αἷς ἐσκήνουν Παρυσάτιδος ἦσαν εἰς ζώνην δεδο-
10 μέναι. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριά-
κοντα ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ Δάρδατος ποταμοῦ, οὗ τὸ εὖρος
πλέθρου. ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Βελέσυος βασίλεια τοῦ Συρίας
ἄρξαντος, καὶ παράδεισος πάνυ μέγας καὶ καλός, ἔχων πάντα
ὅσα ὧραι φύουσι. Κῦρος δ' αὐτὸν ἐξέκοψε καὶ τὰ βασίλεια
11 κατέκαυσεν. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας
πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, ὄντα τὸ εὖρος
τεττάρων σταδίων· καὶ πόλις αὐτόθι ᾠκεῖτο μεγάλη καὶ
εὐδαίμων Θάψακος ὄνομα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας πέντε.
καὶ Κῦρος μεταπεμψάμενος τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων
ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βαβυ-
λῶνα· καὶ κελεύει αὐτοὺς λέγειν ταῦτα τοῖς στρατιώταις καὶ
12 ἀναπείθειν ἕπεσθαι. οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκκλησίαν ἀπήγγελλον
ταῦτα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐχαλέπαινον τοῖς στρατηγοῖς, καὶ
ἔφασαν αὐτοὺς πάλαι ταῦτ' εἰδότας κρύπτειν, καὶ οὐκ ἔφασαν
ἰέναι, ἐὰν μή τις αὐτοῖς χρήματα διδῷ, ὥσπερ τοῖς προτέροις
μετὰ Κύρου ἀναβᾶσι παρὰ τὸν πατέρα τοῦ Κύρου, καὶ ταῦτα
οὐκ ἐπὶ μάχην ἰόντων, ἀλλὰ καλοῦντος τοῦ πατρὸς Κῦρον.
13 ταῦτα οἱ στρατηγοὶ Κύρῳ ἀπήγγελλον· ὁ δ' ὑπέσχετο ἀνδρὶ
ἑκάστῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς, ἐπὰν εἰς Βαβυλῶνα
ἥκωσι, καὶ τὸν μισθὸν ἐντελῆ μέχρι ἂν καταστήσῃ τοὺς
Ἕλληνας εἰς Ἰωνίαν πάλιν. τὸ μὲν δὴ πολὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ

5 σύριοι X 6 οὐδὲ τὰς περιστεράς del. Bisschop 7 ζώνην mel. 10 ἦσαν] ἦν Cobet 12 ἐξέκοψεν C eraso ν 15 σταδίων] πλέθρων Kiepert 16 ὄνομα C_1 D : ὀνόματι C_2 cet. 24 παρὰ . . . κύρου del. Cobet 25 μάχην in ras. C_2 ἰοῦσιν E 28 μέχρι C_2 A : μέχρις C_1 cet. καταστήσω D 29 πολὺ om. C_1 D

οὕτως ἐπείσθη. Μένων δὲ πρὶν δῆλον εἶναι τί ποιήσουσιν
οἱ ἄλλοι στρατιῶται, πότερον ἕψονται Κύρῳ ἢ οὔ, συνέλεξε
τὸ αὑτοῦ στράτευμα χωρὶς τῶν ἄλλων καὶ ἔλεξε τάδε.
Ἄνδρες, ἐάν μοι πεισθῆτε, οὔτε κινδυνεύσαντες οὔτε πονή- 14
σαντες τῶν ἄλλων πλέον προτιμήσεσθε στρατιωτῶν ὑπὸ
Κύρου. τί οὖν κελεύω ποιῆσαι; νῦν δεῖται Κῦρος ἕπεσθαι
τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ βασιλέα· ἐγὼ οὖν φημι ὑμᾶς χρῆναι
διαβῆναι τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πρὶν δῆλον εἶναι ὅ τι οἱ
ἄλλοι Ἕλληνες ἀποκρινοῦνται Κύρῳ. ἢν μὲν γὰρ ψηφί- 15
σωνται ἕπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε αἴτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ
διαβαίνειν, καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὖσιν ὑμῖν χάριν εἴσεται
Κῦρος καὶ ἀποδώσει· ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ ἄλλος· ἢν δὲ
ἀποψηφίσωνται οἱ ἄλλοι, ἄπιμεν μὲν ἅπαντες τοὔμπαλιν,
ὑμῖν δὲ ὡς μόνοις πειθομένοις πιστοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς
φρούρια καὶ εἰς λοχαγίας, καὶ ἄλλου οὗτινος ἂν δέησθε οἶδα
ὅτι ὡς φίλοι τεύξεσθε Κύρου. ἀκούσαντες ταῦτα ἐπείθοντο 16
καὶ διέβησαν πρὶν τοὺς ἄλλους ἀποκρίνασθαι. Κῦρος δ' ἐπεὶ
ᾔσθετο διαβεβηκότας, ἥσθη τε καὶ τῷ στρατεύματι πέμψας
Γλοῦν εἶπεν· Ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες, ἤδη ὑμᾶς ἐπαινῶ· ὅπως
δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε ἐμοὶ μελήσει, ἢ μηκέτι με Κῦρον
νομίζετε. οἱ μὲν δὴ στρατιῶται ἐν ἐλπίσι μεγάλαις ὄντες 17
ηὔχοντο αὐτὸν εὐτυχῆσαι, Μένωνι δὲ καὶ δῶρα ἐλέγετο
πέμψαι μεγαλοπρεπῶς. ταῦτα δὲ ποιήσας διέβαινε· συνεί-
πετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα αὐτῷ ἅπαν. καὶ τῶν δια-
βαινόντων τὸν ποταμὸν οὐδεὶς ἐβρέχθη ἀνωτέρω τῶν μαστῶν
ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. οἱ δὲ Θαψακηνοὶ ἔλεγον ὅτι οὐπώποθ' 18
οὗτος ὁ ποταμὸς διαβατὸς γένοιτο πεζῇ εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ
πλοίοις, ἃ τότε Ἀβροκόμας προϊὼν κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος
διαβῇ. ἐδόκει δὴ θεῖον εἶναι καὶ σαφῶς ὑποχωρῆσαι τὸν
ποταμὸν Κύρῳ ὡς βασιλεύσοντι. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς 19

13 *μὲν* om. DA 14 *πιστοτάτοις* del. Gemoll 15 *φρούρια*] *φρουραρχίας* Böhme *εἰς* ante *λοχαγίας* om. D 16 *φίλοι*] *φίλα* E: *φίλου* det. 19 *γλοῦν* om. DAE 20 *μελήσοι* C 28 *πλοί-οισιν* mel. (B?) 29 *καὶ σαφῶς*] *σαφῶς καὶ* Hartman

Συρίας σταθμοὺς ἐννέα παρασάγγας πεντήκοντα· καὶ ἀφι-
κνοῦνται πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμόν. ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι
πολλαὶ μεσταὶ σίτου καὶ οἴνου. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας
V τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας
τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων σταθμοὺς ἐρήμους πέντε
παρασάγγας τριάκοντα καὶ πέντε. ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ ἦν
μὲν ἡ γῆ πεδίον ἅπαν ὁμαλὲς ὥσπερ θάλαττα, ἀψινθίου δὲ
πλῆρες· εἰ δέ τι καὶ ἄλλο ἐνῆν ὕλης ἢ καλάμου, ἅπαντα ἦσαν
2 εὐώδη ὥσπερ ἀρώματα· δένδρον δ' οὐδὲν ἐνῆν, θηρία δὲ
παντοῖα, πλεῖστοι ὄνοι ἄγριοι, πολλαὶ δὲ στρουθοὶ αἱ μεγάλαι·
ἐνῆσαν δὲ καὶ ὠτίδες καὶ δορκάδες· ταῦτα δὲ τὰ θηρία οἱ
ἱππεῖς ἐνίοτε ἐδίωκον. καὶ οἱ μὲν ὄνοι, ἐπεί τις διώκοι,
προδραμόντες ἕστασαν· πολὺ γὰρ τῶν ἵππων ἔτρεχον θᾶττον·
καὶ πάλιν, ἐπεὶ πλησιάζοιεν οἱ ἵπποι, ταὐτὸν ἐποίουν, καὶ οὐκ
ἦν λαβεῖν, εἰ μὴ διαστάντες οἱ ἱππεῖς θηρῷεν διαδεχόμενοι.
τὰ δὲ κρέα τῶν ἁλισκομένων ἦν παραπλήσια τοῖς ἐλαφείοις,
3 ἁπαλώτερα δέ. στρουθὸν δὲ οὐδεὶς ἔλαβεν· οἱ δὲ διώξαντες
τῶν ἱππέων ταχὺ ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπέσπα φεύγουσα, τοῖς
μὲν ποσὶ δρόμῳ, ταῖς δὲ πτέρυξιν αἴρουσα, ὥσπερ ἱστίῳ χρω-
μένη. τὰς δὲ ὠτίδας ἄν τις ταχὺ ἀνιστῇ ἔστι λαμβάνειν·
πέτονται γὰρ βραχὺ ὥσπερ πέρδικες καὶ ταχὺ ἀπαγορεύουσι.
4 τὰ δὲ κρέα αὐτῶν ἥδιστα ἦν. πορευόμενοι δὲ διὰ ταύτης τῆς
χώρας ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Μάσκαν ποταμόν, τὸ εὖρος πλε-
θριαῖον. ἐνταῦθα ἦν πόλις ἐρήμη, μεγάλη, ὄνομα δ' αὐτῇ
Κορσωτή· περιερρεῖτο δ' αὕτη ὑπὸ τοῦ Μάσκα κύκλῳ.
5 ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. ἐντεῦθεν
ἐξελαύνει σταθμοὺς ἐρήμους τρισκαίδεκα παρασάγγας ἐνενή-

1 ἀφικνεῖται D 10 post πλεῖστοι add. μὲν C_2 s.v. et B E πολλαὶ] πολλοὶ codd.: corr. Dind. ἡ μεγάλοι C_1 : οἱ μεγάλοι C_2 cet.: corr. Dind. 13 ἵστασαν C B E : ἱστᾶσαν D : ἕστασαν Λ γὰρ] δὲ E 15 ἱππεῖς] ἵπποι D post διαδεχόμενοι add. τοῖς ἵπποις C_2 B A E 17 ἁπαλώτερα δέ] καὶ ἁπαλώτερα D : δὲ om. C_1 18 ἀπέσπα D V : ἀπέπτα X : ἀπέστα det. 19 μὲν et δὲ om. C_1 D 20 ἀνίστη codd. : corr. Steph. 21 πέτανται X ὥσπερ add. C_2 : ὡς D V 27 τρεισκαίδεκα det. pars: τρεῖς καὶ δέκα Gemoll

κοντα τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων, καὶ ἀφικνεῖται
ἐπὶ Πύλας. ἐν τούτοις τοῖς σταθμοῖς πολλὰ τῶν ὑποζυγίων
ἀπώλετο ὑπὸ λιμοῦ· οὐ γὰρ ἦν χόρτος οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν
δένδρον, ἀλλὰ ψιλὴ ἦν ἅπασα ἡ χώρα· οἱ δὲ ἐνοικοῦντες
ὄνους ἀλέτας παρὰ τὸν ποταμὸν ὀρύττοντες καὶ ποιοῦντες
εἰς Βαβυλῶνα ἦγον καὶ ἐπώλουν καὶ ἀνταγοράζοντες σῖτον
ἔζων. τὸ δὲ στράτευμα ὁ σῖτος ἐπέλιπε, καὶ πρίασθαι οὐκ 6
ἦν εἰ μὴ ἐν τῇ Λυδίᾳ ἀγορᾷ ἐν τῷ Κύρου βαρβαρικῷ, τὴν
καπίθην ἀλεύρων ἢ ἀλφίτων τεττάρων σίγλων. ὁ δὲ σίγλος
δύναται ἑπτὰ ὀβολοὺς καὶ ἡμιωβέλιον Ἀττικούς· ἡ δὲ καπίθη
δύο χοίνικας Ἀττικὰς ἐχώρει. κρέα οὖν ἐσθίοντες οἱ στρα-
τιῶται διεγίγνοντο. ἦν δὲ τούτων τῶν σταθμῶν οὓς πάνυ 7
μακροὺς ἤλαυνεν, ὁπότε ἢ πρὸς ὕδωρ βούλοιτο διατελέσαι ἢ
πρὸς χιλόν. καὶ δή ποτε στενοχωρίας καὶ πηλοῦ φανέντος
ταῖς ἁμάξαις δυσπορεύτου ἐπέστη ὁ Κῦρος σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν
ἀρίστοις καὶ εὐδαιμονεστάτοις καὶ ἔταξε Γλοῦν καὶ Πίγρητα
λαβόντας τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ συνεκβιβάζειν τὰς ἁμάξας.
ἐπεὶ δ' ἐδόκουν αὐτῷ σχολαίως ποιεῖν, ὥσπερ ὀργῇ ἐκέλευσε 8
τοὺς περὶ αὐτὸν Πέρσας τοὺς κρατίστους συνεπισπεῦσαι
τὰς ἁμάξας. ἔνθα δὴ μέρος τι τῆς εὐταξίας ἦν θεάσασθαι.
ῥίψαντες γὰρ τοὺς πορφυροῦς κάνδυς ὅπου ἔτυχεν ἕκαστος
ἑστηκώς, ἵεντο ὥσπερ ἂν δράμοι τις ἐπὶ νίκῃ καὶ μάλα κατὰ
πρανοῦς γηλόφου, ἔχοντες τούτους τε τοὺς πολυτελεῖς χιτῶνας
καὶ τὰς ποικίλας ἀναξυρίδας, ἔνιοι δὲ καὶ στρεπτοὺς περὶ τοῖς
τραχήλοις καὶ ψέλια περὶ ταῖς χερσίν· εὐθὺς δὲ σὺν τούτοις
εἰσπηδήσαντες εἰς τὸν πηλὸν θᾶττον ἢ ὥς τις ἂν ᾤετο
μετεώρους ἐξεκόμισαν τὰς ἁμάξας. τὸ δὲ σύμπαν δῆλος ἦν 9

1 *παρὰ τὸν* mel., sed C_2 del. *παρὰ* 5 post *ἀλέτας* add. *οὓς ἡμεῖς μύλους, οἱ δὲ ἀττικοὶ μύλας* mel. 9 *σίγκλων* et *σίγκλος* X 10 *ἡμιωβέλιον* cf. Meisterhans[2] 18 : *ἡμιωβόλιον* D : *ἡμιοβόλιον* C A et det. : *ἡμιόλιον* B : *ἡμιβόλιον* E 12 *διεγένοντο* D 16 *Γλοῦν*] *γοῦν* D et *λουν* in ras. C_2 17 *λαβόντα* C_1 19 *τοὺς κρατίστους* om. D *συνεπισπεῦσαι* Suidas et det.: *συνεπισπεύσειν* mel. 21 *ἕκαστος ἔτυχεν* D cum det. 22 *δράμῃ* X *ἐπὶ νίκης* X : *περὶ νίκης* D cum det. : corr. Rehdantz 23 *τούτους τε τοὺς*] *τούς τε* D V 25 *ψέλλια* D A E 26 *ὥς*] *ὅς* C_2 in ras. et B

Κῦρος ὡς σπεύδων πᾶσαν τὴν ὁδὸν καὶ οὐ διατρίβων ὅπου
μὴ ἐπισιτισμοῦ ἕνεκα ἤ τινος ἄλλου ἀναγκαίου ἐκαθέζετο,
νομίζων, ὅσῳ θᾶττον ἔλθοι, τοσούτῳ ἀπαρασκευαστοτέρῳ
βασιλεῖ μαχεῖσθαι, ὅσῳ δὲ σχολαίτερον, τοσούτῳ πλέον
συναγείρεσθαι βασιλεῖ στράτευμα. καὶ συνιδεῖν δ' ἦν τῷ
προσέχοντι τὸν νοῦν τῇ βασιλέως ἀρχῇ πλήθει μὲν χώρας
καὶ ἀνθρώπων ἰσχυρὰ οὖσα, τοῖς δὲ μήκεσι τῶν ὁδῶν καὶ τῷ
διεσπάσθαι τὰς δυνάμεις ἀσθενής, εἴ τις διὰ ταχέων τὸν
10 πόλεμον ποιοῖτο. πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ κατὰ
τοὺς ἐρήμους σταθμοὺς ἦν πόλις εὐδαίμων καὶ μεγάλη,
ὄνομα δὲ Χαρμάνδη· ἐκ ταύτης οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τὰ
ἐπιτήδεια, σχεδίαις διαβαίνοντες ὧδε. διφθέρας ἃς εἶχον
στεγάσματα ἐπίμπλασαν χόρτου κούφου, εἶτα συνῆγον καὶ
συνέσπων, ὡς μὴ ἅπτεσθαι τῆς κάρφης τὸ ὕδωρ· ἐπὶ τούτων
διέβαινον καὶ ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια, οἶνόν τε ἐκ τῆς
βαλάνου πεποιημένον τῆς ἀπὸ τοῦ φοίνικος καὶ σῖτον μελίνης·
11 τοῦτο γὰρ ἦν ἐν τῇ χώρᾳ πλεῖστον. ἀμφιλεξάντων δέ τι
ἐνταῦθα τῶν τε τοῦ Μένωνος στρατιωτῶν καὶ τῶν τοῦ
Κλεάρχου ὁ Κλέαρχος κρίνας ἀδικεῖν τὸν τοῦ Μένωνος
πληγὰς ἐνέβαλεν· ὁ δὲ ἐλθὼν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα
ἔλεγεν· ἀκούσαντες δὲ οἱ στρατιῶται ἐχαλέπαινον καὶ ὠργί-
12 ζοντο ἰσχυρῶς τῷ Κλεάρχῳ. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ Κλέαρχος
ἐλθὼν ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκεῖ κατασκεψά-
μενος τὴν ἀγορὰν ἀφιππεύει ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν διὰ τοῦ
Μένωνος στρατεύματος σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτόν· Κῦρος δὲ
οὔπω ἧκεν, ἀλλ' ἔτι προσήλαυνε· τῶν δὲ Μένωνος στρατιωτῶν
ξύλα σχίζων τις ὡς εἶδε Κλέαρχον διελαύνοντα, ἵησι τῇ ἀξίνῃ·

1 *ὁ κῦρος* E *ὡς* om. D cum det. 2 *ἐκαθίζετο* D V : del. Mehler 3 *ὅσῳ* C_1 D : *ὅσῳ μὲν ἂν* C_2 cet. *ἀπ ρασκευοτέρῳ* Dind. 4 *συμμαχεῖσθαι* E *σχολαίτερον* E : *σχολαιότερον* cet. 5 *βασιλεῖ συναγείρεσθαι* D cum det. 6 *τῇ . . . ἀρχῇ* C_1 D V : *τοῦ . . . ἀρχὴν* A : *ἡ . . . ἀρχὴ* C_2 cet. 9 *ποιοῖτο* det. : *ἐποιεῖτο* mel. 11 *χαρμάνθη* mel. 13 *σκεπάσματα* Suidas *ἐμπίπλασαν* D A et Suidas 14 *κάρφης* det. : *κορυφῆς* mel. 16 *τῆς φοινίκης* X 18 *τέ του* Madvig posterius *τοῦ*] *του* Madvig 19 *τὸν*] *τοὺς* D : *τὸ* E : ? *τινα*

καὶ οὗτος μὲν αὐτοῦ ἥμαρτεν· ἄλλος δὲ λίθῳ καὶ ἄλλος, εἶτα
πολλοί, κραυγῆς γενομένης. ὁ δὲ καταφεύγει εἰς τὸ ἑαυτοῦ 13
στράτευμα, καὶ εὐθὺς παραγγέλλει εἰς τὰ ὅπλα· καὶ τοὺς μὲν
ὁπλίτας αὐτοῦ ἐκέλευσε μεῖναι τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ γόνατα
θέντας, αὐτὸς δὲ λαβὼν τοὺς Θρᾷκας καὶ τοὺς ἱππέας οἳ ἦσαν
αὐτῷ ἐν τῷ στρατεύματι πλείους ἢ τετταράκοντα, τούτων δὲ
οἱ πλεῖστοι Θρᾷκες, ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς Μένωνος, ὥστ᾽ ἐκείνους
ἐκπεπλῆχθαι καὶ αὐτὸν Μένωνα, καὶ τρέχειν ἐπὶ τὰ ὅπλα· οἱ
δὲ καὶ ἔστασαν ἀποροῦντες τῷ πράγματι. ὁ δὲ Πρόξενος 14
(ἔτυχε γὰρ ὕστερος προσιὼν καὶ τάξις αὐτῷ ἑπομένη τῶν
ὁπλιτῶν) εὐθὺς οὖν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων ἄγων ἔθετο τὰ
ὅπλα καὶ ἐδεῖτο τοῦ Κλεάρχου μὴ ποιεῖν ταῦτα. ὁ δ᾽ ἐχαλέ-
παινεν ὅτι αὐτοῦ ὀλίγου δεήσαντος καταλευσθῆναι πράως
λέγοι τὸ αὐτοῦ πάθος, ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐκ τοῦ μέσου
ἐξίστασθαι. ἐν τούτῳ δ᾽ ἐπῄει καὶ Κῦρος καὶ ἐπύθετο τὸ 15
πρᾶγμα· εὐθὺς δ᾽ ἔλαβε τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας καὶ σὺν
τοῖς παροῦσι τῶν πιστῶν ἧκεν ἐλαύνων εἰς τὸ μέσον, καὶ
λέγει τάδε. Κλέαρχε καὶ Πρόξενε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρόντες 16
Ἕλληνες, οὐκ ἴστε ὅ τι ποιεῖτε. εἰ γάρ τινα ἀλλήλοις μάχην
συνάψετε, νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμέ τε κατακεκόψεσθαι
καὶ ὑμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὕστερον· κακῶς γὰρ τῶν ἡμετέρων
ἐχόντων πάντες οὗτοι οὓς ὁρᾶτε βάρβαροι πολεμιώτεροι
ἡμῖν ἔσονται τῶν παρὰ βασιλεῖ ὄντων. ἀκούσας ταῦτα ὁ 17
Κλέαρχος ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο· καὶ παυσάμενοι ἀμφότεροι κατὰ
χώραν ἔθεντο τὰ ὅπλα.

Ἐντεῦθεν προϊόντων ἐφαίνετο ἴχνια ἵππων καὶ κόπρος· VI
εἰκάζετο δ᾽ εἶναι ὁ στίβος ὡς δισχιλίων ἵππων. οὗτοι
προϊόντες ἔκαιον καὶ χιλὸν καὶ εἴ τι ἄλλο χρήσιμον ἦν.

2 τὸ om. C_1 3 μὲν om. C_1 5 ἱππεῖς mel.   8 τρέχειν] εχ in ras. C_2 9 ἔστασαν C : ἵστασαν D   10 ἐτύγχανε D   11 οὖν om. D   13 αὐτοῦ om. E   ὀλίγου D et E s.v. : ὀλίγου vel ὀλίγῳ C_1 : ὀλίγον C_2 B A   14 αὐτοῦ D : αὐτοῦ cet.   ἐκέλευε D cum det.   20 κατακόψεσθε C_1 V A : κατακόψεσθαι D B   21 ὑμετέρων A E   26 ἴχνη D V cum det.   post ἴχνια add. ποδῶν E

Ὀρόντας δέ, Πέρσης ἀνήρ, γένει τε προσήκων βασιλεῖ καὶ
τὰ πολέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περσῶν ἐπιβουλεύει
2 Κύρῳ καὶ πρόσθεν πολεμήσας, καταλλαγεὶς δέ. οὗτος Κύρῳ
εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη ἱππέας χιλίους, ὅτι τοὺς προκατακαίοντας
ἱππέας ἢ κατακαίνοι ἂν ἐνεδρεύσας ἢ ζῶντας πολλοὺς αὐτῶν
ἂν ἕλοι καὶ κωλύσειε τοῦ καίειν ἐπιόντας, καὶ ποιήσειεν ὥστε
μήποτε δύνασθαι αὐτοὺς ἰδόντας τὸ Κύρου στράτευμα βασιλεῖ
διαγγεῖλαι. τῷ δὲ Κύρῳ ἀκούσαντι ταῦτα ἐδόκει ὠφέλιμα
εἶναι, καὶ ἐκέλευεν αὐτὸν λαμβάνειν μέρος παρ' ἑκάστου
3 τῶν ἡγεμόνων. ὁ δ' Ὀρόντας νομίσας ἑτοίμους εἶναι αὐτῷ
τοὺς ἱππέας γράφει ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα ὅτι ἥξοι ἔχων
ἱππέας ὡς ἂν δύνηται πλείστους· ἀλλὰ φράσαι τοῖς αὐτοῦ
ἱππεῦσιν ἐκέλευεν ὡς φίλιον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. ἐνῆν δὲ
ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ τῆς πρόσθεν φιλίας ὑπομνήματα καὶ
πίστεως. ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρί, ὡς
4 ᾤετο· ὁ δὲ λαβὼν Κύρῳ δίδωσιν. ἀναγνοὺς δὲ αὐτὴν ὁ
Κῦρος συλλαμβάνει Ὀρόνταν, καὶ συγκαλεῖ εἰς τὴν ἑαυτοῦ
σκηνὴν Πέρσας τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν ἑπτά, καὶ τοὺς
τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὺς ἐκέλευσεν ὁπλίτας ἀγαγεῖν, τού-
τους δὲ θέσθαι τὰ ὅπλα περὶ τὴν αὐτοῦ σκηνήν. οἱ δὲ
5 ταῦτα ἐποίησαν, ἀγαγόντες ὡς τρισχιλίους ὁπλίτας. Κλέ-
αρχον δὲ καὶ εἴσω παρεκάλεσε σύμβουλον, ὅς γε καὶ αὐτῷ
καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκει προτιμηθῆναι μάλιστα τῶν Ἑλλήνων.
ἐπεὶ δ' ἐξῆλθεν, ἀπήγγειλε τοῖς φίλοις τὴν κρίσιν τοῦ
6 Ὀρόντα ὡς ἐγένετο· οὐ γὰρ ἀπόρρητον ἦν. ἔφη δὲ Κῦρον
ἄρχειν τοῦ λόγου ὧδε. Παρεκάλεσα ὑμᾶς, ἄνδρες φίλοι,

1 ὀρόντης mel. 4 εἰ in ras. C : om. D αὐτῷ] αὐ et accentus in ras. C 6 ἂν ἕλοι Rehdantz : ἀνέλοι C_1 D: ἕλοι cet. 9 ἐκέλευεν C D E : ἐκέλευσεν cet. 10 ὀ(δ)ρόντης mel. praeter B 11 ἥξοι cet.: ἥξει DV 12 ἱππεῖς mel. αὐτοῦ mel.: ἑαυτοῦ det. 14 καὶ ante πίστεως om. C_1V 16 posterius ὁ om. D cum det. 17 ὀ(δ)ρόντην codd. αὑτοῦ D 18 πέρσας D V : πέρσ** C_1 : περσῶν C_2 cet. παρ' ἑαυτοῦ C_1 : παρ' ἑαυτὸν D 19 ἐκέλευεν D V cum det. 20 αὐτοῦ C D A 22 ὅς γε V: ὥς τε mel. : ὥς γε det. 24 ἐπήγγειλε C A E (? B) : ἐξήγγειλε D cum det. : corr. Hug 25 ὀρόντα D: ὀρόντη C_1 : ὀρόντου C_2 cet. (item § 6) 26 ὦ ἄνδρες D

ὅπως σὺν ὑμῖν βουλευόμενος ὅ τι δίκαιόν ἐστι καὶ πρὸς θεῶν
καὶ πρὸς ἀνθρώπων, τοῦτο πράξω περὶ Ὀρόντα τουτουί.
τοῦτον γὰρ πρῶτον μὲν ὁ ἐμὸς πατὴρ ἔδωκεν ὑπήκοον εἶναι
ἐμοί· ἐπεὶ δὲ ταχθείς, ὡς ἔφη αὐτός, ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ
οὗτος ἐπολέμησεν ἐμοὶ ἔχων τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν,
καὶ ἐγὼ αὐτὸν προσπολεμῶν ἐποίησα ὥστε δόξαι τούτῳ τοῦ
πρὸς ἐμὲ πολέμου παύσασθαι, καὶ δεξιὰν ἔλαβον καὶ ἔδωκα,
μετὰ ταῦτα, ἔφη, Ὀρόντα, ἔστιν ὅ τι σε ἠδίκησα; ἀπεκρί- 7
νατο ὅτι οὔ. πάλιν δὲ ὁ Κῦρος ἠρώτα· Οὐκοῦν ὕστερον,
ὡς αὐτὸς σὺ ὁμολογεῖς, οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ ἀδικούμενος ἀποστὰς
εἰς Μυσοὺς κακῶς ἐποίεις τὴν ἐμὴν χώραν ὅ τι ἐδύνω; ἔφη
Ὀρόντας. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος, ὁπότ' αὖ ἔγνως τὴν
σαυτοῦ δύναμιν, ἐλθὼν ἐπὶ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος βωμὸν μετα-
μέλειν τέ σοι ἔφησθα καὶ πείσας ἐμὲ πιστὰ πάλιν ἔδωκάς
μοι καὶ ἔλαβες παρ' ἐμοῦ; καὶ ταῦθ' ὡμολόγει Ὀρόντας.
Τί οὖν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀδικηθεὶς ὑπ' ἐμοῦ νῦν τὸ τρίτον 8
ἐπιβουλεύων μοι φανερὸς γέγονας; εἰπόντος δὲ τοῦ Ὀρόντα
ὅτι οὐδὲν ἀδικηθείς, ἠρώτησεν ὁ Κῦρος αὐτόν· Ὁμολογεῖς
οὖν περὶ ἐμὲ ἄδικος γεγενῆσθαι; Ἦ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη
Ὀρόντας. ἐκ τούτου πάλιν ἠρώτησεν ὁ Κῦρος· Ἔτι οὖν ἂν
γένοιο τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ πολέμιος, ἐμοὶ δὲ φίλος καὶ πιστός;
ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδ' εἰ γενοίμην, ὦ Κῦρε, σοί γ' ἄν
ποτε ἔτι δόξαιμι. πρὸς ταῦτα Κῦρος εἶπε τοῖς παροῦσιν· 9
Ὁ μὲν ἀνὴρ τοιαῦτα μὲν πεποίηκε, τοιαῦτα δὲ λέγει· ὑμῶν
δὲ σὺ πρῶτος, ὦ Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώμην ὅ τι σοι δοκεῖ.
Κλέαρχος δὲ εἶπε τάδε. Συμβουλεύω ἐγὼ τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον ἐκποδὼν ποιεῖσθαι ὡς τάχιστα, ὡς μηκέτι δέῃ τοῦτον

1 *καὶ* om. D 6 *δόξαι τούτῳ*] *υ* in ras. C: *δόξαιτο αὐτῷ* D 8 *ὀρόντα* C_1 D V: *ὦ ὀ(ὀ)ρόντα* C_2 cet. *ὅ τι*] *ὅτε* X, sed *ε* in ras. C 9 *δὲ*] *δὴ* D V: (*ὕστερον* E) 11 *ἐδύνου* mel. 12 *ὀρόντας* C_1 D A: *ὁ ὀρόντας* C_2 cet. 13 *μεταμεμέληταί σοι* D cum det. (vide praef.) 15 *ὀρόντας* C_1 D: *ὁ ὀρόντας* C_2 cet. 17 *ὀρόντα* C_1: *ὀ(ὀ)ρόντου* C_2 cet. 18 *οὐδὲ* D cum det. 19 *γεγενῆσθαι*] *εἶναι* D cum det. 20 *ὀρόντας* C_1 D: *ὁ ὀ(ὀ)ρόντας* C_2 cet. 21 *καὶ φίλος* D cum det. 23 *ἔτι ποτὲ* D cum det. *ὁ κῦρος* D cum det. 25 *πρῶτον* C *ὅ τι*] *εἴ τι* D 27 *ποιεῖσθαι*] *ποιῆσαι* X *δέῃ* B: *δέοι* cet.

φυλάττεσθαι, ἀλλὰ σχολὴ ᾖ ἡμῖν, τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι, τοὺς
10 ἐθέλοντας τούτους εὖ ποιεῖν. ταύτῃ δὲ τῇ γνώμῃ ἔφη καὶ
τοὺς ἄλλους προσθέσθαι. μετὰ ταῦτα, ἔφη, κελεύοντος
Κύρου ἔλαβον τῆς ζώνης τὸν Ὀρόνταν ἐπὶ θανάτῳ ἅπαντες
ἀναστάντες καὶ οἱ συγγενεῖς· εἶτα δ᾽ ἐξῆγον αὐτὸν οἷς προσ-
ετάχθη. ἐπεὶ δὲ εἶδον αὐτὸν οἵπερ πρόσθεν προσεκύνουν,
καὶ τότε προσεκύνησαν, καίπερ εἰδότες ὅτι ἐπὶ θάνατον
11 ἄγοιτο. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ἀρταπάτου σκηνὴν εἰσήχθη, τοῦ
πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων, μετὰ ταῦτα οὔτε ζῶντα
Ὀρόνταν οὔτε τεθνηκότα οὐδεὶς εἶδε πώποτε, οὐδὲ ὅπως
ἀπέθανεν οὐδεὶς εἰδὼς ἔλεγεν· εἴκαζον δὲ ἄλλοι ἄλλως·
τάφος δὲ οὐδεὶς πώποτε αὐτοῦ ἐφάνη.

VII Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Βαβυλωνίας σταθμοὺς τρεῖς
παρασάγγας δώδεκα. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σταθμῷ Κῦρος ἐξέ-
τασιν ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐν τῷ
πεδίῳ περὶ μέσας νύκτας· ἐδόκει γὰρ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἕω
ἥξειν βασιλέα σὺν τῷ στρατεύματι μαχούμενον· καὶ ἐκέλευε
Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως ἡγεῖσθαι, Μένωνα δὲ τὸν
Θετταλὸν τοῦ εὐωνύμου, αὐτὸς δὲ τοὺς ἑαυτοῦ διέταξε.
2 μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν ἅμα τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ἥκοντες αὐτό-
μολοι παρὰ μεγάλου βασιλέως ἀπήγγελλον Κύρῳ περὶ τῆς
βασιλέως στρατιᾶς. Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς
καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἑλλήνων συνεβουλεύετό τε πῶς ἂν τὴν
3 μάχην ποιοῖτο καὶ αὐτὸς παρῄνει θαρρύνων τοιάδε. Ὦ
ἄνδρες Ἕλληνες, οὐκ ἀνθρώπων ἀπορῶν βαρβάρων συμμά-

1 ᾖ om. D: εἴη det. τοὺς θέλοντας C B E: τοὺς ἐθέλοντας D cum det.: τὸν θέλοντα A 2 τούτους C_1 D: φίλους τούτους C_2 cet. (τούτους V s.v.) 3 μετὰ δὲ D ἔφη om. D cum det. 4 ὀ(ό)ρόντην X 5 οἷ D προετάχθη C B A 7 θανάτῳ D cum det. 8 ἀρτάπου X εἰσηνέχθη X 10 ὀ(ό)ρόντην codd. τεθνεῶτα D cum det. πώποτε εἶδεν D cum det. 11 εἰδὼς] ἰδὼν D 15 ποιεῖτο C_1 posterius τῶν om. D 18 τὸν θετταλὸν del. Hug 19 διέταττε D cum det. 20 ἐπιούσῃ del. Gemoll ἥκοντες] ἧκον (sic) C_1: ante ἀπήγγελλον (21) ponit D cum det. 21–22 ἀπήγγελλον . . . βασιλέως in marg. C 22 τοὺς om. C_1 23 συνεβουλεύετό τε A D cum det.: συνεβούλευε τότε C B: συνεβουλεύετο E 24 θαρσύνων X 25 βαρβάρων del. Bisschop

χους ὑμᾶς ἄγω, ἀλλὰ νομίζων ἀμείνονας καὶ κρείττους
πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶναι, διὰ τοῦτο προσέλαβον. ὅπως
οὖν ἔσεσθε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας ἧς κέκτησθε καὶ ἧς
ὑμᾶς ἐγὼ εὐδαιμονίζω. εὖ γὰρ ἴστε ὅτι τὴν ἐλευθερίαν
ἑλοίμην ἂν ἀντὶ ὧν ἔχω πάντων καὶ ἄλλων πολλαπλασίων.
ὅπως δὲ καὶ εἰδῆτε εἰς οἷον ἔρχεσθε ἀγῶνα, ὑμᾶς εἰδὼς 4
διδάξω. τὸ μὲν γὰρ πλῆθος πολὺ καὶ κραυγῇ πολλῇ ἐπί-
ασιν· ἂν δὲ ταῦτα ἀνάσχησθε, τὰ ἄλλα καὶ αἰσχύνεσθαί
μοι δοκῶ οἵους ἡμῖν γνώσεσθε τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ὄντας ἀνθρώ-
πους. ὑμῶν δὲ ἀνδρῶν ὄντων καὶ εὖ τῶν ἐμῶν γενομένων,
ἐγὼ ὑμῶν τὸν μὲν οἴκαδε βουλόμενον ἀπιέναι τοῖς οἴκοι
ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν, πολλοὺς δὲ οἶμαι ποιήσειν τὰ
παρ᾽ ἐμοὶ ἑλέσθαι ἀντὶ τῶν οἴκοι. ἐνταῦθα Γαυλίτης παρών, 5
φυγὰς Σάμιος, πιστὸς δὲ Κύρῳ, εἶπεν· Καὶ μήν, ὦ Κῦρε,
λέγουσί τινες ὅτι πολλὰ ὑπισχνῇ νῦν διὰ τὸ ἐν τοιούτῳ
εἶναι τοῦ κινδύνου προσιόντος, ἂν δὲ εὖ γένηταί τι, οὐ
μεμνήσεσθαί σέ φασιν· ἔνιοι δὲ οὐδ᾽ εἰ μεμνῇό τε καὶ βού-
λοιο δύνασθαι ἂν ἀποδοῦναι ὅσα ὑπισχνῇ. ἀκούσας ταῦτα 6
ἔλεξεν ὁ Κῦρος· Ἀλλ᾽ ἔστι μὲν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, ἀρχὴ
πατρῴα πρὸς μὲν μεσημβρίαν μέχρι οὗ διὰ καῦμα οὐ δύναν-
ται οἰκεῖν ἄνθρωποι, πρὸς δὲ ἄρκτον μέχρι οὗ διὰ χειμῶνα·
τὰ δ᾽ ἐν μέσῳ τούτων πάντα σατραπεύουσιν οἱ τοῦ ἐμοῦ
ἀδελφοῦ φίλοι. ἢν δ᾽ ἡμεῖς νικήσωμεν, ἡμᾶς δεῖ τοὺς 7
ἡμετέρους φίλους τούτων ἐγκρατεῖς ποιῆσαι. ὥστε οὐ τοῦτο

3 posterius *ἧς* C_1 V D Z : *ὑπὲρ ἧς* C_2 V in marg. D in marg. (ead. m.) cet. 4 *γὰρ*] *γε* D 6 *καὶ* om. D cum det. *ἐγὼ ὑμᾶς* D cum det. *εἰδὼς* om. D cum det. 7 *πολλῇ κραυγῇ* D cum det. 8 *τὰ ἄλλα* X (*τὰ ἆλλα* E) : *τἆλλα* D cum det. *αἰσχυνεῖσθαι* Dind. 9 *ἡμῶν* D cum det. 10 *εὖ τῶν ἐμῶν* C_1 V in marg. : *εὐτόλμων* C_2 cet. 13 *ἑλέσθαι*] *αἱρήσεσθαι* D cum det. 14 *εἶπε* E cum det. 16 *τοῦ προσιόντος* D cum det. 17 *μέμνησθαί* X : *μεμνῆσθαί* D cum det. *σε* om. *φασιν* D cum det. *μέμνοιό* codd. : corr. Lange 19 *ἀρχὴ πατρῴα* C_1 : *ἡ ἀρχὴ ἡ πατρῴα* C_2 cet. : *ἀρχὴ ἡ πατρῴα* Reuss, cf. IV. vi. 12; vii. 8 20 *τὴν μεσημβρίαν* X *μέχρι* C_2 D B A : *μέχρις* C_1 E 21 *οἱ ἄνθρωποι* D cum det. *μέχρις* C_1 D E *ὅτου* D cum det. 22 *ἅπαντα* D cum det. 23 *ὑμᾶς* X. sed *ὑ* s. *ἡ* E et sic D

δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω ὅ τι δῶ ἑκάστῳ τῶν φίλων, ἂν εὖ γένηται, ἀλλὰ μὴ οὐκ ἔχω ἱκανοὺς οἷς δῶ. ὑμῶν δὲ τῶν
8 Ἑλλήνων καὶ στέφανον ἑκάστῳ χρυσοῦν δώσω. οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες αὐτοί τε ἦσαν πολὺ προθυμότεροι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξήγγελλον. εἰσῇσαν δὲ παρ' αὐτὸν οἵ τε στρατηγοὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τινὲς ἀξιοῦντες εἰδέναι τί σφίσιν ἔσται, ἐὰν κρατήσωσιν. ὁ δὲ ἐμπιμπλὰς ἁπάντων τὴν γνώ-
9 μην ἀπέπεμπε. παρεκελεύοντο δὲ αὐτῷ πάντες ὅσοιπερ διελέγοντο μὴ μάχεσθαι, ἀλλ' ὄπισθεν ἑαυτῶν τάττεσθαι. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ Κλέαρχος ὧδέ πως ἤρετο τὸν Κῦρον· Οἴει γάρ σοι μαχεῖσθαι, ὦ Κῦρε, τὸν ἀδελφόν; Νὴ Δί', ἔφη ὁ Κῦρος, εἴπερ γε Δαρείου καὶ Παρυσάτιδός ἐστι παῖς,
10 ἐμὸς δὲ ἀδελφός, οὐκ ἀμαχεὶ ταῦτ' ἐγὼ λήψομαι. ἐνταῦθα δὴ ἐν τῇ ἐξοπλισίᾳ ἀριθμὸς ἐγένετο τῶν μὲν Ἑλλήνων ἀσπὶς μυρία καὶ τετρακοσία, πελτασταὶ δὲ δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, τῶν δὲ μετὰ Κύρου βαρβάρων δέκα μυριάδες
11 καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἀμφὶ τὰ εἴκοσι. τῶν δὲ πολεμίων ἐλέγοντο εἶναι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι μυριάδες καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα διακόσια. ἄλλοι δὲ ἦσαν ἑξακισχίλιοι ἱππεῖς, ὧν Ἀρταγέρσης ἦρχεν· οὗτοι δ' αὖ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως
12 τεταγμένοι ἦσαν. τοῦ δὲ βασιλέως στρατεύματος ἦσαν ἄρχοντες καὶ στρατηγοὶ καὶ ἡγεμόνες τέτταρες, τριάκοντα μυριάδων ἕκαστος, Ἀβροκόμας, Τισσαφέρνης, Γωβρύας, Ἀρβάκης. τούτων δὲ παρεγένοντο ἐν τῇ μάχῃ ἐνενήκοντα μυριάδες καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα· Ἀβροκόμας δὲ ὑστέρησε τῆς μάχης ἡμέραις πέντε, ἐκ Φοι-
13 νίκης ἐλαύνων. ταῦτα δὲ ἤγγελλον πρὸς Κῦρον οἱ αὐτομολήσαντες ⌈ἐκ τῶν πολεμίων⌉ παρὰ μεγάλου βασιλέως πρὸ

3 ἑκάστῳ om. D cum det. 5 εἰσῄεσαν codd. οἵ τε στρατηγοὶ del. Weiske 7 ἐμπιπλὰς X, et det. fere omnes 10 τὸν om. D cum det. 11 ὦ κῦρε μαχεῖσθαι D cum det. 13 ἐμὸς δὲ] καὶ ἐμὸς D cum det. 14 δὴ] δὲ D 15 τετρακόσιοι D cum det. 20 ἀν(υ)ταγέρσης X δ' αὖ] δὲ D cum det. 22 καὶ στρατηγοὶ καὶ ἡγεμόνες del. Weiske : καὶ στρατηγοὶ om. E 23 ἀρκάβης X 26 δὲ] γὰρ D cum det. ἡμέραις C_1 : ἡμέρας C_2 cet. 28 ἐκ τῶν πολεμίων del. Kiehl : ἐκ add. s.v. V_2 παρὰ μεγάλου βασιλέως del. Bisschop

τῆς μάχης, καὶ μετὰ τὴν μάχην οἳ ὕστερον ἐλήφθησαν τῶν
πολεμίων ταὐτὰ ἤγγελλον. ἐντεῦθεν δὲ Κῦρος ἐξελαύνει 14
σταθμὸν ἕνα παρασάγγας τρεῖς συντεταγμένῳ τῷ στρατεύ-
ματι παντὶ καὶ τῷ Ἑλληνικῷ καὶ τῷ βαρβαρικῷ· ᾤετο γὰρ
ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μαχεῖσθαι βασιλέα· κατὰ γὰρ μέσον τὸν
σταθμὸν τοῦτον τάφρος ἦν ὀρυκτὴ βαθεῖα, τὸ μὲν εὖρος
ὀργυιαὶ πέντε, τὸ δὲ βάθος ὀργυιαὶ τρεῖς. παρετέτατο δὲ ἡ 15
τάφρος ἄνω διὰ τοῦ πεδίου ἐπὶ δώδεκα παρασάγγας μέχρι
τοῦ Μηδίας τείχους. [ἔνθα αἱ διώρυχες, ἀπὸ τοῦ Τίγρητος
ποταμοῦ ῥέουσαι· εἰσὶ δὲ τέτταρες, τὸ μὲν εὖρος πλεθριαῖαι,
βαθεῖαι δὲ ἰσχυρῶς, καὶ πλοῖα πλεῖ ἐν αὐταῖς σιταγωγά·
εἰσβάλλουσι δὲ εἰς τὸν Εὐφράτην, διαλείπουσι δ' ἑκάστη
παρασάγγην, γέφυραι δ' ἔπεισιν.] ἦν δὲ παρὰ τὸν Εὐφρά-
την πάροδος στενὴ μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς τάφρου ὡς
εἴκοσι ποδῶν τὸ εὖρος· ταύτην δὲ τὴν τάφρον βασιλεὺς 16
ποιεῖ μέγας ἀντὶ ἐρύματος, ἐπειδὴ πυνθάνεται Κῦρον προσε-
λαύνοντα. ταύτην δὴ τὴν πάροδον Κῦρός τε καὶ ἡ στρατιὰ
παρῆλθε καὶ ἐγένοντο εἴσω τῆς τάφρου. ταύτῃ μὲν οὖν τῇ 17
ἡμέρᾳ οὐκ ἐμαχέσατο βασιλεύς, ἀλλ' ὑποχωρούντων φανερὰ
ἦσαν καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων ἴχνη πολλά. ἐνταῦθα Κῦρος 18
Σιλανὸν καλέσας τὸν Ἀμπρακιώτην μάντιν ἔδωκεν αὐτῷ
δαρεικοὺς τρισχιλίους, ὅτι τῇ ἑνδεκάτῃ ἀπ' ἐκείνης ἡμέρᾳ
πρότερον θυόμενος εἶπεν αὐτῷ ὅτι βασιλεὺς οὐ μαχεῖται
δέκα ἡμερῶν, Κῦρος δ' εἶπεν· Οὐκ ἄρα ἔτι μαχεῖται, εἰ ἐν
ταύταις οὐ μαχεῖται ταῖς ἡμέραις· ἐὰν δ' ἀληθεύσῃς, ὑπ-
ισχνοῦμαί σοι δέκα τάλαντα. τοῦτο τὸ χρυσίον τότε ἀπέ-
δωκεν, ἐπεὶ παρῆλθον αἱ δέκα ἡμέραι. ἐπεὶ δ' ἐπὶ τῇ τάφρῳ 19

2 ταῦτα codd.: corr. Muretus 6 ὀρυκτὴ om. V 7 ὀργυιαὶ det. (ὀργυαὶ unus): ὀργυῖαι X 9 μηδείας X ἔνθα C_1: ἔνθα δὴ εἰσὶν C_2 cet. 9–13 ἔνθα . . . ἔπεισιν del. Barbie de Bocage 9 πίγρητος X 13 παρὰ] παρ' αὐτὸν D cum det. 16 μέγας ποιεῖ D cum det. 17 ταύτην δὴ τὴν πάροδον] ταύτῃ δὴ Hartman 21 ἀμβρακιώτην D cum det. 22 δισχιλίους X ἡμέρᾳ C_1: τῆς ἡμέρας C_2 cet. 23 θυόμενος Leoncl.: πυθόμενος codd., sed πυθ in ras. C 24–25 εἰ μὴ ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις μαχεῖται D cum det.

οὐκ ἐκώλυε βασιλεὺς τὸ Κύρου στράτευμα διαβαίνειν, ἔδοξε
καὶ Κύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπεγνωκέναι τοῦ μάχεσθαι· ὥστε
20 τῇ ὑστεραίᾳ Κῦρος ἐπορεύετο ἠμελημένως μᾶλλον. τῇ δὲ
τρίτῃ ἐπί τε τοῦ ἅρματος καθήμενος τὴν πορείαν ἐποιεῖτο
καὶ ὀλίγους ἐν τάξει ἔχων πρὸ αὑτοῦ, τὸ δὲ πολὺ αὐτῷ
ἀνατεταραγμένον ἐπορεύετο καὶ τῶν ὅπλων τοῖς στρατιώταις
πολλὰ ἐπὶ ἁμαξῶν ἤγοντο καὶ ὑποζυγίων.

VIII Καὶ ἤδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν καὶ πλησίον ἦν
ὁ σταθμὸς ἔνθα ἔμελλε καταλύειν, ἡνίκα Πατηγύας, ἀνὴρ
Πέρσης τῶν ἀμφὶ Κῦρον χρηστός, προφαίνεται ἐλαύνων ἀνὰ
κράτος ἱδροῦντι τῷ ἵππῳ, καὶ εὐθὺς πᾶσιν οἷς ἐνετύγχανεν
ἐβόα καὶ βαρβαρικῶς καὶ ἑλληνικῶς ὅτι βασιλεὺς σὺν
στρατεύματι πολλῷ προσέρχεται ὡς εἰς μάχην παρεσκευα-
2 σμένος. ἔνθα δὴ πολὺς τάραχος ἐγένετο· αὐτίκα γὰρ ἐδόκουν
οἱ Ἕλληνες καὶ πάντες δὲ ἀτάκτοις σφίσιν ἐπιπεσεῖσθαι·
3 Κῦρός τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἅρματος τὸν θώρακα ἐνεδύετο
καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβε,
τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλεν ἐξοπλίζεσθαι καὶ καθίστα-
4 σθαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν ἕκαστον. ἔνθα δὴ σὺν πολλῇ
σπουδῇ καθίσταντο, Κλέαρχος μὲν τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος
ἔχων πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ, Πρόξενος δὲ ἐχόμενος,· οἱ
δ' ἄλλοι μετὰ τοῦτον, Μένων δὲ †καὶ τὸ στράτευμα† τὸ
5 εὐώνυμον κέρας ἔσχε τοῦ Ἑλληνικοῦ. τοῦ δὲ βαρβαρικοῦ
ἱππεῖς μὲν Παφλαγόνες εἰς χιλίους παρὰ Κλέαρχον ἔστησαν
ἐν τῷ δεξιῷ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πελταστικόν, ἐν δὲ τῷ εὐω-
νύμῳ Ἀριαῖός τε ὁ Κύρου ὕπαρχος καὶ τὸ ἄλλο βαρβαρικόν,

2 μαχεῖσθαι D cum det. 3 ἠμελημένως C D : ἠμελημένος cet. δὲ] τε X 6 ἀνατετραμμένον X 7 ἁμάξαις C_1 ἁμαξῶν καὶ ὑποζυγίων ἤγετο D cum det. 9 καταλύσειν D cum det. παταγύας D 10 κύρου D χρηστὸς C_1 : πιστῶν C_2 cet. : πιστὸς *Ven.* 511 et 369 ἀνὰ] κατὰ D cum det. 12 σὺν om. D cum det. 13 προέρχεται X : παρέρχεται D παρασκευασάμενος D cum det. 16 κῦρός τε X : καὶ κῦρος δὲ D : καὶ κῦρός τε det. ἀπὸ] ἐκ D cum det. ἐνεδύετο C_1 : ἐνέδυτο E : ἐνέδυ C_2 cet. 17 τὰς om. D cum det. 20 τοῦ κέρατος del. Krüger 22 καὶ τὸ στράτευμα del. Bornemann 23 ἔσχε X : εἴχετο D : εἶχε det. 24 ἔστασαν A D E cum det.

Κῦρος δὲ καὶ ἱππεῖς τούτου ὅσον ἑξακόσιοι ⟨κατὰ τὸ μέσον⟩, 6
ὡπλισμένοι θώραξι μὲν αὐτοὶ καὶ παραμηριδίοις καὶ κράνεσι
πάντες πλὴν Κύρου· Κῦρος δὲ ψιλὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν εἰς
τὴν μάχην καθίστατο [λέγεται δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Πέρσας
ψιλαῖς ταῖς κεφαλαῖς ἐν τῷ πολέμῳ διακινδυνεύειν]. οἱ δ' 7
ἵπποι πάντες [οἱ μετὰ Κύρου] εἶχον καὶ προμετωπίδια καὶ
προστερνίδια· εἶχον δὲ καὶ μαχαίρας οἱ ἱππεῖς Ἑλληνικάς.
καὶ ἤδη τε ἦν μέσον ἡμέρας καὶ οὔπω καταφανεῖς ἦσαν οἱ 8
πολέμιοι· ἡνίκα δὲ δείλη ἐγίγνετο, ἐφάνη κονιορτὸς ὥσπερ
νεφέλη λευκή, χρόνῳ δὲ συχνῷ ὕστερον ὥσπερ μελανία τις ἐν
τῷ πεδίῳ ἐπὶ πολύ. ὅτε δὲ ἐγγύτερον ἐγίγνοντο, τάχα δὴ καὶ
χαλκός τις ἤστραπτε καὶ λόγχαι καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς
ἐγίγνοντο. καὶ ἦσαν ἱππεῖς μὲν λευκοθώρακες ἐπὶ τοῦ 9
εὐωνύμου τῶν πολεμίων· Τισσαφέρνης ἐλέγετο τούτων ἄρ-
χειν· ἐχόμενοι δὲ γερροφόροι, ἐχόμενοι δὲ ὁπλῖται σὺν
ποδήρεσι ξυλίναις ἀσπίσιν. Αἰγύπτιοι δ' οὗτοι ἐλέγοντο
εἶναι· ἄλλοι δ' ἱππεῖς, ἄλλοι τοξόται. πάντες δ' οὗτοι
κατὰ ἔθνη ἐν πλαισίῳ πλήρει ἀνθρώπων ἕκαστον τὸ ἔθνος
ἐπορεύετο. πρὸ δὲ αὐτῶν ἅρματα διαλείποντα συχνὸν ἀπ' 10
ἀλλήλων τὰ δὴ δρεπανηφόρα καλούμενα· εἶχον δὲ τὰ δρέπανα
ἐκ τῶν ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις
εἰς γῆν βλέποντα, ὡς διακόπτειν ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν. ἡ δὲ
γνώμη ἦν ὡς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλῶντα καὶ δια-
κόψοντα. ὃ μέντοι Κῦρος εἶπεν ὅτε καλέσας παρεκελεύετο 11
τοῖς Ἕλλησι τὴν κραυγὴν τῶν βαρβάρων ἀνέχεσθαι, ἐψεύσθη
τοῦτο· οὐ γὰρ κραυγῇ ἀλλὰ σιγῇ ὡς ἀνυστὸν καὶ ἡσυχῇ ἐν

1 *τούτου ὅσον*] *μετ' αὐτοῦ* D cum det. *κατὰ τὸ μέσον* supp. Leoncl.: lectio incerta 2 *μὲν αὐτοὶ*] *μεγάλοις* D cum det. prius *καὶ* om. C_1 B A 4–5 *λέγεται . . . διακινδυνεύειν* del. Wyttenbach 6 *οἱ μετὰ Κύρου* del. Schenkl 9 *ἐγένετο* D cum det. 12 *αἱ λόγχαι* D cum det. 15 prius *δὲ* C_1: *δὲ τούτων* C_2 cet. 16 *δ'* om. D cum det. 17 *δ'* post *πάντες* om. D cum det. 18 *ἕκαστον τὸ ἔθνος* del. Hartman: *τὸ* om. D cum det. 20 *δὴ* om. D cum det. *καλούμενα* X D: *λεγόμενα* det. 23 *ἐλθόντα* (sic) *καὶ διακόψαντα* X: *ἐλώντων καὶ διακοψόντων* D cum det. 25 *ἀνασχέσθαι* D cum det. 26 *ἀνυστὸν* X: *ἂν οἰστὸν* D cum det.

12 ἴσῳ καὶ βραδέως προσῆσαν. καὶ ἐν τούτῳ Κῦρος παρελαύ-
νων αὐτὸς σὺν Πίγρητι τῷ ἑρμηνεῖ καὶ ἄλλοις τρισὶν ἢ
τέτταρσι τῷ Κλεάρχῳ ἐβόα ἄγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέσον
τὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἴη· κἂν τοῦτ᾽, ἔφη,
13 νικῶμεν, πάνθ᾽ ἡμῖν πεποίηται. ὁρῶν δὲ ὁ Κλέαρχος τὸ
μέσον στῖφος καὶ ἀκούων Κύρου ἔξω ὄντα τοῦ Ἑλληνικοῦ
εὐωνύμου βασιλέα (τοσοῦτον γὰρ πλήθει περιῆν βασιλεὺς
ὥστε μέσον τῶν ἑαυτοῦ ἔχων τοῦ Κύρου εὐωνύμου ἔξω ἦν)
ἀλλ᾽ ὅμως ὁ Κλέαρχος οὐκ ἤθελεν ἀποσπάσαι ἀπὸ τοῦ
ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρας, φοβούμενος μὴ κυκλωθείη ἑκατέ-
ρωθεν, τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο ὅτι αὐτῷ μέλει ὅπως καλῶς
14 ἔχοι. καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τὸ μὲν βαρβαρικὸν στράτευμα
ὁμαλῶς προῄει, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μένον
συνετάττετο ἐκ τῶν ἔτι προσιόντων. καὶ ὁ Κῦρος παρελαύνων
οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύματι κατεθεᾶτο ἑκατέρωσε
15 ἀποβλέπων εἴς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φίλους. ἰδὼν
δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, πελάσας
ὡς συναντῆσαι ἤρετο εἴ τι παραγγέλλοι· ὁ δ᾽ ἐπιστήσας εἶπε
καὶ λέγειν ἐκέλευε πᾶσιν ὅτι καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ καὶ τὰ σφάγια
16 καλά. ταῦτα δὲ λέγων θορύβου ἤκουσε διὰ τῶν τάξεων
ἰόντος, καὶ ἤρετο τίς ὁ θόρυβος εἴη. ὁ δὲ [Κλέαρχος] εἶπεν
ὅτι σύνθημα παρέρχεται δεύτερον ἤδη. καὶ ὃς ἐθαύμασε τίς
παραγγέλλει καὶ ἤρετο ὅ τι εἴη τὸ σύνθημα. ὁ δ᾽ ἀπεκρί-
17 νατο· Ζεὺς σωτὴρ καὶ νίκη. ὁ δὲ Κῦρος ἀκούσας, Ἀλλὰ
δέχομαί τε, ἔφη, καὶ τοῦτο ἔστω. ταῦτα δ᾽ εἰπὼν εἰς τὴν

3 τέτρασι X 4 τοῦτ᾽, ἔφη] τοῦτο E 6 Ἑλληνικοῦ del. Hertlein 7 τοσούτῳ D cum det. 8 τῶν] τὸ D cum det. 11 μέλει C B : μέλλει A E : μέλοι D cum det. 13 προσῄει C_1 D ἔτι] ὅτ᾽ ἔτι D cum det. 14 προιόντων C A E 15–16 ἑκατέρωσε . . . φίλους] ἑκατέρους ἄπωθεν (ἄποθεν cet.) τούς τε πολεμίους τούς τε φιλίους D cum det. 17 πελάσας] ὑπελάσας D cum det. 19 ἐκέλευε πᾶσιν] ἐκέλευεν E ὅτι τὰ ἱερὰ καὶ τὰ σφάγια καλὰ εἴη D cum det. 21 εἴη om. D cum det. Κλέαρχος del. Bornemann : ξενοφῶν D cum det. 22 σύνθημα X D : τὸ σύνθημα det. 23 παραγγέλλοι E ὅτι καὶ εἴη D cum det. 24 ὅτι ζεὺς D cum det. 25 δέχομαί τε] δέχομαι D cum det.

αὐτοῦ χώραν ἀπήλαυνε. καὶ οὐκέτι τρία ἢ τέτταρα στάδια
διειχέτην τὼ φάλαγγε ἀπ᾽ ἀλλήλων ἡνίκα ἐπαιάνιζόν τε οἱ
Ἕλληνες καὶ ἤρχοντο ἀντίοι ἰέναι τοῖς πολεμίοις. ὡς δὲ 18
πορευομένων ἐξεκύμαινέ τι τῆς φάλαγγος, τὸ ὑπολειπόμενον
ἤρξατο δρόμῳ θεῖν· καὶ ἅμα ἐφθέγξαντο πάντες οἷον τῷ
Ἐνυαλίῳ ἐλελίζουσι, καὶ πάντες δὲ ἔθεον. λέγουσι δέ τινες
ὡς καὶ ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα ἐδούπησαν φόβον ποι-
οῦντες τοῖς ἵπποις. πρὶν δὲ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι ἐκκλίνουσιν 19
οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι. καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐδίωκον μὲν
κατὰ κράτος οἱ Ἕλληνες, ἐβόων δὲ ἀλλήλοις μὴ θεῖν δρόμῳ,
ἀλλ᾽ ἐν τάξει ἕπεσθαι. τὰ δ᾽ ἅρματα ἐφέροντο τὰ μὲν δι᾽ 20
αὐτῶν τῶν πολεμίων, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν Ἑλλήνων κενὰ
ἡνιόχων. οἱ δ᾽ ἐπεὶ προΐδοιεν, διίσταντο· ἔστι δ᾽ ὅστις καὶ
κατελήφθη ὥσπερ ἐν ἱπποδρόμῳ ἐκπλαγείς· καὶ οὐδὲν μέντοι
οὐδὲ τοῦτον παθεῖν ἔφασαν, οὐδ᾽ ἄλλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν
ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαθεν οὐδεὶς οὐδέν, πλὴν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ
τοξευθῆναί τις ἐλέγετο. Κῦρος δ᾽ ὁρῶν τοὺς Ἕλληνας 21
νικῶντας τὸ καθ᾽ αὑτοὺς καὶ διώκοντας, ἡδόμενος καὶ προσ-
κυνούμενος ἤδη ὡς βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀμφ᾽ αὐτόν, οὐδ᾽ ὣς
ἐξήχθη διώκειν, ἀλλὰ συνεσπειραμένην ἔχων τὴν τῶν σὺν
ἑαυτῷ ἑξακοσίων ἱππέων τάξιν ἐπεμελεῖτο ὅ τι ποιήσει βασι-
λεύς. καὶ γὰρ ᾔδει αὐτὸν ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικοῦ
στρατεύματος. καὶ πάντες δ᾽ οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες 22
μέσον ἔχοντες τὸ αὑτῶν ἡγοῦνται, νομίζοντες οὕτω καὶ ἐν
ἀσφαλεστάτῳ εἶναι, ἢν ᾖ ἡ ἰσχὺς αὑτῶν ἑκατέρωθεν, καὶ εἴ

1 *αὐτοῦ* vel *ἑαυτοῦ* codd. 2 *ἀπειχέτην* D cum det. 3 *προήρχοντο* X (*προῆρχον* A) 4 *ἐπίλοιπον* E : *ἐπιλειπόμενον* cet. : corr. Poppo 5 *οἷον* C_1 : *οἷόν περ* C_2 cet. 6–8 *λέγουσι . . . ἵπποις* del. Cobet : cf. Lucian, *Navig.* 36 6 *δὲ ὥς τινες* Becker 8 *ἀφικνεῖσθαι* X *ἐγκλίνουσιν* E, quod legitur in *Hell.* ii. 4. 34, vii. 2. 14 11 *τάξει* C : *τῇ τάξει* cet. *ἐφέρετο* D cum det. et Demetrio *de Eloc.* 103 *δι᾽ αὐτῶν τῶν* D cum det. et Demetrio 13 *ἵσταντο* C_2 D cum det. 14 *οὐδὲν*] *οὐδ᾽ ἂν* D 19 *ὡς βασιλεὺς* om. E : *ὡς* C_1 s.v. 21 *ὁ βασιλεὺς* E 24 *τὸ*] *τοῦ* Halm *ἡγοῦνται* C_1 D : *ἡγοῦντο* C_2 cet. *καὶ* om. D cum det. 25 *ἢν*] *ἵν᾽* X : *ἦν* D cum det. *ᾖ* post *ἑκατέρωθεν* collocat D cum det.

τι παραγγεῖλαι χρῄζοιεν, ἡμίσει ἂν χρόνῳ αἰσθάνεσθαι τὸ
23 στράτευμα. καὶ βασιλεὺς δὴ τότε μέσον ἔχων τῆς αὑτοῦ
στρατιᾶς ὅμως ἔξω ἐγένετο τοῦ Κύρου εὐωνύμου κέρατος.
ἐπεὶ δ' οὐδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τοῦ ἀντίου οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ
24 τεταγμένοις ἔμπροσθεν, ἐπέκαμπτεν ὡς εἰς κύκλωσιν. ἔνθα
δὴ Κῦρος δείσας μὴ ὄπισθεν γενόμενος κατακόψῃ τὸ Ἑλλη-
νικὸν ἐλαύνει ἀντίος· καὶ ἐμβαλὼν σὺν τοῖς ἑξακοσίοις νικᾷ
τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς
ἑξακισχιλίους, καὶ ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ
25 Ἀρταγέρσην τὸν ἄρχοντα αὐτῶν. ὡς δ' ἡ τροπὴ ἐγένετο,
διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου ἑξακόσιοι εἰς τὸ διώκειν ὁρμή-
σαντες, πλὴν πάνυ ὀλίγοι ἀμφ' αὐτὸν κατελείφθησαν, σχεδὸν
26 οἱ ὁμοτράπεζοι καλούμενοι. σὺν τούτοις δὲ ὢν καθορᾷ
βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκεῖνον στῖφος· καὶ εὐθὺς οὐκ ἠνέ-
σχετο, ἀλλ' εἰπὼν Τὸν ἄνδρα ὁρῶ ἵετο ἐπ' αὐτὸν καὶ παίει
κατὰ τὸ στέρνον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὥς φησι
27 Κτησίας ὁ ἰατρός, καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς τὸ τραῦμά φησι. παίον-
τα δ' αὐτὸν ἀκοντίζει τις παλτῷ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως·
καὶ ἐνταῦθα μαχόμενοι καὶ βασιλεὺς καὶ Κῦρος καὶ οἱ ἀμφ'
αὐτοὺς ὑπὲρ ἑκατέρου, ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέ-
θνησκον Κτησίας λέγει· παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἦν· Κῦρος δὲ αὐτός
τε ἀπέθανε καὶ ὀκτὼ οἱ ἄριστοι τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ'
28 αὐτῷ. Ἀρταπάτης δ' ὁ πιστότατος αὐτῷ τῶν σκηπτούχων
θεράπων λέγεται, ἐπειδὴ πεπτωκότα εἶδε Κῦρον, καταπηδή-
29 σας ἀπὸ τοῦ ἵππου περιπεσεῖν αὐτῷ. καὶ οἱ μέν φασι
βασιλέα κελεῦσαί τινα ἐπισφάξαι αὐτὸν Κύρῳ, οἱ δ' ἑαυτὸν
ἐπισφάξασθαι σπασάμενον τὸν ἀκινάκην· εἶχε γὰρ χρυσοῦν·

1 ἐν ante ἡμίσει add. Bisschop ἂν] ἐν D cum det. 2 ἑαυτοῦ D cum det. 4 ἐναντίου D E cum det. 5 ἐνταῦθα D 7 σὺν om. D 8 πρὸς βασιλέα D cum det. 14 ἠνέσχετο] ἠ ex ἀ correctum C E 15 ὁρῶ τὸν ἄνδρα D cum det. ἵετο] εἵπετο D cum det. 17 ὃς ante καὶ add. Buttmann ἰάσασθαι Cobet 19 καὶ ante βασιλεὺς om. E 20 ἑκατέρων X πόσοι C_1 ἀπέθανον D cum det. 24 θεράπων del. Bisschop εἶδε πεπτωκότα D cum det. 25 καταπεσεῖν E 26–27 ἑαυτὸν ἐπισφάξασθαι X: ἑαυτὸν ἐπισφάξαι D cum det.

καὶ στρεπτὸν δ᾽ ἐφόρει καὶ ψέλια καὶ τἆλλα ὥσπερ οἱ
ἄριστοι Περσῶν· ἐτετίμητο γὰρ ὑπὸ Κύρου δι᾽ εὔνοιάν τε
καὶ πιστότητα.

Κῦρος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ ὢν Περσῶν τῶν IX
μετὰ Κῦρον τὸν ἀρχαῖον γενομένων βασιλικώτατός τε καὶ
ἄρχειν ἀξιώτατος, ὡς παρὰ πάντων ὁμολογεῖται τῶν Κύρου
δοκούντων ἐν πείρᾳ γενέσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ ἔτι παῖς 2
ὤν, ὅτ᾽ ἐπαιδεύετο καὶ σὺν τῷ ἀδελφῷ καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις
παισί, πάντων πάντα κράτιστος ἐνομίζετο. πάντες γὰρ οἱ 3
τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις παι-
δεύονται· ἔνθα πολλὴν μὲν σωφροσύνην καταμάθοι ἄν τις,
αἰσχρὸν δ᾽ οὐδὲν οὔτ᾽ ἀκοῦσαι οὔτ᾽ ἰδεῖν ἔστι. θεῶνται δ᾽ 4
οἱ παῖδες καὶ τιμωμένους ὑπὸ βασιλέως καὶ ἀκούουσι, καὶ
ἄλλους ἀτιμαζομένους· ὥστε εὐθὺς παῖδες ὄντες μανθάνουσιν
ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. ἔνθα Κῦρος αἰδημονέστατος μὲν 5
πρῶτον τῶν ἡλικιωτῶν ἐδόκει εἶναι, τοῖς τε πρεσβυτέροις
καὶ τῶν ἑαυτοῦ ὑποδεεστέρων μᾶλλον πείθεσθαι, ἔπειτα δὲ
φιλιππότατος καὶ τοῖς ἵπποις ἄριστα χρῆσθαι· ἔκρινον δ᾽
αὐτὸν καὶ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων, τοξικῆς τε καὶ ἀκοντί-
σεως, φιλομαθέστατον εἶναι καὶ μελετηρότατον. ἐπεὶ δὲ 6
τῇ ἡλικίᾳ ἔπρεπε, καὶ φιλοθηρότατος ἦν καὶ πρὸς τὰ θηρία
μέντοι φιλοκινδυνότατος. καὶ ἄρκτον ποτὲ ἐπιφερομένην
οὐκ ἔτρεσεν, ἀλλὰ συμπεσὼν κατεσπάσθη ἀπὸ τοῦ ἵππου,
καὶ τὰ μὲν ἔπαθεν, ὧν καὶ τὰς ὠτειλὰς εἶχεν, τέλος δὲ
κατέκανε· καὶ τὸν πρῶτον μέντοι βοηθήσαντα πολλοῖς μακα-
ριστὸν ἐποίησεν. ἐπεὶ δὲ κατεπέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς 7

1 ψέλλια A E τἄλλα vel τἆλλα X : τὰ ἄλλα D cum det. 2 τῶν περσῶν D cum det. 7 ἐν πείρᾳ] ἐμπείρων C_1 ἔτι παῖς ὢν X D : ὢν ἔτι παῖς det. 8 posterius σὺν om. D cum det. λοιποῖς ἄλλοις E 10 ἐπὶ] ἐν D cum det. 13 τιμωμένους C_1 E : τοὺς τιμωμένους C_2 cet. τοὺς τιμωμένους ὑπὸ βασιλέως, καὶ ἄλλους ἀκούουσιν ἀτιμαζομένους cit. Pantazides 14 ὄντες om. D 15 εὐμαθέστατος D cum det. 16 ἡλίκων D cum det. 17 καὶ τῶν ἑαυτοῦ] ἐκ τοῦ αὐτοῦ D : ἐκ τῶν αὐτοῦ det. 24 ὠτειλὰς C_1 A : ὠτειλὰς φανερὰς C_2 cet. εἶχε D cum det. 25 κατέκανε C_1 *Ven.* 511 : κατέκτανε C_2 cet. 26 εἶναι ἐποίησεν D cum det.

σατράπης Λυδίας τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππα-
δοκίας, στρατηγὸς δὲ καὶ πάντων ἀπεδείχθη οἷς καθήκει εἰς
Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπέδειξεν αὑτόν,
ὅτι περὶ πλείστου ποιοῖτο, εἴ τῳ σπείσαιτο καὶ εἴ τῳ συν-
8 θοῖτο καὶ εἴ τῳ ὑπόσχοιτό τι, μηδὲν ψεύδεσθαι. καὶ γὰρ
οὖν ἐπίστευον μὲν αὐτῷ αἱ πόλεις ἐπιτρεπόμεναι, ἐπίστευον
δ' οἱ ἄνδρες· καὶ εἴ τις πολέμιος ἐγένετο, σπεισαμένου
9 Κύρου ἐπίστευε μηδὲν ἂν παρὰ τὰς σπονδὰς παθεῖν. τοι-
γαροῦν ἐπεὶ Τισσαφέρνει ἐπολέμησε, πᾶσαι αἱ πόλεις ἑκοῦ-
σαι Κῦρον εἵλοντο ἀντὶ Τισσαφέρνους πλὴν Μιλησίων·
οὗτοι δὲ ὅτι οὐκ ἤθελε τοὺς φεύγοντας προέσθαι ἐφοβοῦντο
10 αὐτόν. καὶ γὰρ ἔργῳ ἐπεδείκνυτο καὶ ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἄν
ποτε προοῖτο, ἐπεὶ ἅπαξ φίλος αὐτοῖς ἐγένετο, οὐδ' εἰ ἔτι
11 μὲν μείους γένοιντο, ἔτι δὲ κάκιον πράξειαν. φανερὸς δ'
ἦν καὶ εἴ τίς τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιήσειεν αὐτόν, νικᾶν πει-
ρώμενος· καὶ εὐχὴν δέ τινες αὐτοῦ ἐξέφερον ὡς εὔχοιτο
τοσοῦτον χρόνον ζῆν ἔστε νικῴη καὶ τοὺς εὖ καὶ κακῶς
12 ποιοῦντας ἀλεξόμενος. καὶ γὰρ οὖν πλεῖστοι δὴ αὐτῷ ἑνί
γε ἀνδρὶ τῶν ἐφ' ἡμῶν ἐπεθύμησαν καὶ χρήματα καὶ πόλεις
13 καὶ τὰ ἑαυτῶν σώματα προέσθαι. οὐ μὲν δὴ οὐδὲ τοῦτ' ἄν
τις εἴποι, ὡς τοὺς κακούργους καὶ ἀδίκους εἴα καταγελᾶν,
ἀλλὰ ἀφειδέστατα πάντων ἐτιμωρεῖτο· πολλάκις δ' ἦν ἰδεῖν
παρὰ τὰς στειβομένας ὁδοὺς καὶ ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ
ὀφθαλμῶν στερομένους ἀνθρώπους· ὥστ' ἐν τῇ Κύρου ἀρχῇ
ἐγένετο καὶ Ἕλληνι καὶ βαρβάρῳ μηδὲν ἀδικοῦντι ἀδεῶς
14 πορεύεσθαι ὅπῃ τις ἤθελεν, ἔχοντι ὅ τι προχωροίη. τούς γε
μέντοι ἀγαθοὺς εἰς πόλεμον ὡμολόγητο διαφερόντως τιμᾶν.
καὶ πρῶτον μὲν ἦν αὐτῷ πόλεμος πρὸς Πισίδας καὶ Μυσούς·

3 ἀπέδειξεν E 4 ποιεῖται E 5 μηδὲν codd., sed C_1 in ras. praeter μ et ex parte η : μηδαμῶς Hug 6 μὲν om. E 7 ἐγίνετο E 8 μηδὲν ἂν] μηδένα C_1 12 ἐπεδείκνυε D cum det. 13 εἰ om. D cum det. 17 ἔστε] εἶτε D cum det. nonnul. κακῶς X et Suidas s.v. ἀλεξόμενον : τοὺς κακῶς D cum det. 18 αὐτῶν C_2 B E 23 στιβομένας X 24 στερουμένους codd. 26 ὅπῃ X : ὅποι D cum det. προσχωροίη X 27 μέντοι γε D cum det.

στρατευόμενος οὖν καὶ αὐτὸς εἰς ταύτας τὰς χώρας, οὓς ἑώρα
ἐθέλοντας κινδυνεύειν, τούτους καὶ ἄρχοντας ἐποίει ἧς κατε-
στρέφετο χώρας, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλοις δώροις ἐτίμα· ὥστε 15
φαίνεσθαι τοὺς μὲν ἀγαθοὺς εὐδαιμονεστάτους, τοὺς δὲ κακοὺς
δούλους τούτων †ἀξιοῦσθαι† εἶναι. τοιγαροῦν πολλὴ ἦν
ἀφθονία αὐτῷ τῶν ἐθελόντων κινδυνεύειν, ὅπου τις οἴοιτο
Κῦρον αἰσθήσεσθαι. εἴς γε μὴν δικαιοσύνην εἴ τις φανερὸς 16
γένοιτο ἐπιδείκνυσθαι βουλόμενος, περὶ παντὸς ἐποιεῖτο τού-
τους †πλουσιωτέρους† ποιεῖν τῶν ἐκ τοῦ ἀδίκου φιλοκερδούν-
των. καὶ γὰρ οὖν ἄλλα τε πολλὰ δικαίως αὐτῷ διεχειρίζετο 17
καὶ στρατεύματι ἀληθινῷ ἐχρήσατο. καὶ γὰρ στρατηγοὶ
καὶ λοχαγοί, οἳ χρημάτων ἕνεκα πρὸς ἐκεῖνον ἔπλευσαν,
ἔγνωσαν κερδαλεώτερον εἶναι Κύρῳ †καλῶς πειθαρχεῖν† ἢ
τὸ κατὰ μῆνα κέρδος. ἀλλὰ μὴν εἴ τίς γέ τι αὐτῷ προστά- 18
ξαντι καλῶς ὑπηρετήσειεν, οὐδενὶ πώποτε ἀχάριστον εἴασε
τὴν προθυμίαν. τοιγαροῦν δὴ κράτιστοι ὑπηρέται παντὸς
ἔργου Κύρῳ ἐλέχθησαν γενέσθαι. εἰ δέ τινα ὁρῴη δεινὸν 19
ὄντα οἰκονόμον ἐκ τοῦ δικαίου καὶ κατασκευάζοντά τε ἧς
ἄρχοι χώρας καὶ προσόδους ποιοῦντα, οὐδένα ἂν πώποτε
ἀφείλετο, ἀλλ' ἀεὶ πλείω προσεδίδου· ὥστε καὶ ἡδέως ἐπό-
νουν καὶ θαρραλέως ἐκτῶντο καὶ †ὃ ἐπέπατο αὖ† τις ἥκιστα
Κῦρον ἔκρυπτεν· οὐ γὰρ φθονῶν τοῖς φανερῶς πλουτοῦσιν
ἐφαίνετο, ἀλλὰ πειρώμενος χρῆσθαι τοῖς τῶν ἀποκρυπτο-
μένων χρήμασι. φίλους γε μήν, ὅσους ποιήσαιτο καὶ εὔνους 20

3 ἔπειτα δὲ om. D cum det. ἄλλως C_1 5 ἀξιοῦσθαι A D E cum det.: ἀξιοῦ cum σαι s.v. C : ἀξιοῦν B : ἀξιῶν Cobet : ἀξίως Schenkl 6 θελόντων E 7 post τις add. αὐτῷ C_2 cet. 9 πλουσιωτέρω *** ποιεῖν C_1, unde πλουσιωτέρως ζῆν ποιεῖν coniecit Hug 12 οἳ C_1 : οὐ C_2 cet. 13 ἔγνωσαν C_1 : ἀλλ' ἐπεὶ ἔγνωσαν C_2 cet. κα ******χειν C_1, unde καλῶς ὑπάρχειν coniecit Hug : καλῶς ὑπηρετεῖν cit. Pantazides 15 οὐδὲν C ἀχάριστος D 16 κράτιστοι δὴ D cum det. 18 τε] τι D ἧς] τῆς C_1 19 ἄρχει X : ἄρχοι D cum det. οὐδένα] οὐδὲν E : οὐδένα οὐδὲν Bornemann ἂν om. C_1 20 ἀλλ' ἀεὶ X D : ἀλλὰ καὶ det. multi 21 ὃ ἐπέπαστο αὖ C_2 B E : **πέπα***** C_1, unde ὅσα ἐπέπατό Hug : ὃ ἐπέπατο πᾶς Gemoll : ἅττα ἐπέπατο δὴ Schenkl : τὰ πέπαστο αὖ D : ἃ πέπατο αὖ vel sim. det. 22 ἔκρυπτεν X : ἔκρυπτον D al. 23 ὑποκρυπτομένων D cum det.

γνοίη ὄντας καὶ ἱκανοὺς κρίνειε συνεργοὺς εἶναι ὅ τι τυγχάνει
βουλόμενος κατεργάζεσθαι, ὁμολογεῖται πρὸς πάντων κρά-
21 τιστος δὴ γενέσθαι θεραπεύειν. καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο οὗπερ
αὐτὸς ἕνεκα φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς ἔχοι, καὶ
αὐτὸς ἐπειρᾶτο συνεργὸς τοῖς φίλοις κράτιστος εἶναι τούτου
22 ὅτου αἰσθάνοιτο ἕκαστον ἐπιθυμοῦντα. δῶρα δὲ πλεῖστα
μὲν οἶμαι εἷς γε ἀνὴρ ἐλάμβανε διὰ πολλά· ταῦτα δὲ πάν-
των δὴ μάλιστα τοῖς φίλοις διεδίδου, πρὸς τοὺς τρόπους
ἑκάστου σκοπῶν καὶ ὅτου μάλιστα ὁρῴη ἕκαστον δεόμενον.
23 καὶ ὅσα τῷ σώματι αὐτοῦ πέμποι τις ἢ ὡς εἰς πόλεμον ἢ
ὡς εἰς καλλωπισμόν, καὶ περὶ τούτων λέγειν αὐτὸν ἔφασαν
ὅτι τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα οὐκ ἂν δύναιτο τούτοις πᾶσι κοσμη-
θῆναι, φίλους δὲ καλῶς κεκοσμημένους μέγιστον κόσμον ἀνδρὶ
24 νομίζοι. καὶ τὸ μὲν τὰ μεγάλα νικᾶν τοὺς φίλους εὖ ποι-
οῦντα οὐδὲν θαυμαστόν, ἐπειδή γε καὶ δυνατώτερος ἦν· τὸ
δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ περιεῖναι τῶν φίλων καὶ τῷ προθυμεῖσθαι
25 χαρίζεσθαι, ταῦτα ἔμοιγε μᾶλλον δοκεῖ ἀγαστὰ εἶναι. Κῦ-
ρος γὰρ ἔπεμπε βίκους οἴνου ἡμιδεεῖς πολλάκις ὁπότε πάνυ
ἡδὺν λάβοι, λέγων ὅτι οὔπω δὴ πολλοῦ χρόνου τούτου ἡδίονι
οἴνῳ ἐπιτύχοι· τοῦτον οὖν σοὶ ἔπεμψε καὶ δεῖταί σου τήμε-
26 ρον τοῦτον ἐκπιεῖν σὺν οἷς μάλιστα φιλεῖς. πολλάκις δὲ
χῆνας ἡμιβρώτους ἔπεμπε καὶ ἄρτων ἡμίσεα καὶ ἄλλα τοι-
αῦτα, ἐπιλέγειν κελεύων τὸν φέροντα· Τούτοις ἥσθη Κῦρος·
27 βούλεται οὖν καὶ σὲ τούτων γεύσασθαι. ὅπου δὲ χιλὸς
σπάνιος πάνυ εἴη, αὐτὸς δὲ δύναιτο παρασκευάσασθαι διὰ

1 κρίνοι E : κρίνειε, sed ε s.v. C_1 τυγχάνοι Schäfer 4 ὡς . . . ἔχοι] καὶ . . . ἔχειν A 6 ὅτου] ου in ras. C αἰσθάνοιτο ἕκαστον C_1 A : ἕκαστον αἰσθάνοιτο C_2 D E cum det. (αἰσθάνοιτο post ἐπιθυμοῦντα B) 7 ἀνὴρ C_1 : ὢν ἀνὴρ X : ἀνὴρ ὢν D cum det. πάντων δὴ μάλιστα C B : δὴ om. A : πάντων μάλιστα δὴ E : πάντα δὴ μάλιστα D al. : δὴ πάντα μ. cet. 8 ἐδίδου D cum det. τὸν τρόπον D cum det. 10 κόσμον ante πέμποι add. C_2 cet. 12 κοσμῆσαι E 15 θαυμάσιον X 16 περιιέναι D cum det. τῷ] τὸ X D 17 μᾶλλον ἔμοιγε D cum det. 18 οἴνων E 19 πολλοῦ χρόνου] χρόνῳ C_1 21 τοῦτον ἐκπιεῖν τήμερον D cum det. 22 ἄρτου D 23 τούτοις] τοῖς X 25 δὲ δύναιτο C_1 : δ' ἐδύνατο C_2 cet.

τὸ πολλοὺς ἔχειν ὑπηρέτας καὶ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν, δια-
πέμπων ἐκέλευε τοὺς φίλους τοῖς τὰ ἑαυτῶν σώματα ἄγου-
σιν ἵπποις ἐμβάλλειν τοῦτον τὸν χιλόν, ὡς μὴ πεινῶντες
τοὺς ἑαυτοῦ φίλους ἄγωσιν. εἰ δὲ δή ποτε πορεύοιτο καὶ 28
πλεῖστοι μέλλοιεν ὄψεσθαι, προσκαλῶν τοὺς φίλους ἐσπου-
δαιολογεῖτο, ὡς δηλοίη οὓς τιμᾷ. ὥστε ἐγὼ μέν γε, ἐξ ὧν
ἀκούω, οὐδένα κρίνω ὑπὸ πλειόνων πεφιλῆσθαι οὔτε Ἑλλή-
νων οὔτε βαρβάρων. τεκμήριον δὲ τούτου καὶ τόδε. παρὰ 29
μὲν Κύρου δούλου ὄντος οὐδεὶς ἀπῄει πρὸς βασιλέα, πλὴν
Ὀρόντας ἐπεχείρησε· καὶ οὗτος δὴ ὃν ᾤετο πιστόν οἱ εἶναι
ταχὺ αὐτὸν ηὗρε Κύρῳ φιλαίτερον ἢ ἑαυτῷ· παρὰ δὲ βασι-
λέως πολλοὶ πρὸς Κῦρον ἀπῆλθον, ἐπειδὴ πολέμιοι ἀλλήλοις
ἐγένοντο, καὶ οὗτοι μέντοι οἱ μάλιστα ὑπ' αὐτοῦ ἀγαπώ-
μενοι, νομίζοντες παρὰ Κύρῳ ὄντες ἀγαθοὶ ἀξιωτέρας ἂν
τιμῆς τυγχάνειν ἢ παρὰ βασιλεῖ. μέγα δὲ τεκμήριον καὶ τὸ 30
ἐν τῇ τελευτῇ τοῦ βίου αὐτῷ γενόμενον ὅτι καὶ αὐτὸς ἦν
ἀγαθὸς καὶ κρίνειν ὀρθῶς ἐδύνατο τοὺς πιστοὺς καὶ εὔνους
καὶ βεβαίους. ἀποθνῄσκοντος γὰρ αὐτοῦ πάντες οἱ περὶ 31
αὐτὸν φίλοι καὶ συντράπεζοι ἀπέθανον μαχόμενοι ὑπὲρ
Κύρου πλὴν Ἀριαίου· οὗτος δὲ τεταγμένος ἐτύγχανεν ἐπὶ
τῷ εὐωνύμῳ τοῦ ἱππικοῦ ἄρχων· ὡς δ' ᾔσθετο Κῦρον
πεπτωκότα, ἔφυγεν ἔχων καὶ τὸ στράτευμα πᾶν οὗ ἡγεῖτο.

Ἐνταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ χεὶρ ἡ X
δεξιά. βασιλεὺς δὲ [καὶ οἱ σὺν αὐτῷ] διώκων εἰσπίπτει εἰς
τὸ Κύρειον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μετὰ Ἀριαίου οὐκέτι
ἵστανται, ἀλλὰ φεύγουσι διὰ τοῦ αὐτῶν στρατοπέδου εἰς
τὸν σταθμὸν ἔνθεν ὡρμῶντο· τέτταρες δ' ἐλέγοντο παρα-

4 ἑαυτῶν C_1 B A E : ἑαυτοῦ C_2 D cum det. ἄγοιεν E οἱ δὲ δὴ ὁπότε πορεύοιντο C 6 ἐγὼ μέν γε X : ἔγωγε D cum det. 10 δὴ X : δὲ D cum det. οἱ] οἷον D 11 φιλαίτερον; cf. *Hell.* vii. 3. 8 : hic φιλώτερον A ; cf. *Com.* iii. 11. 18 12 ἐπεὶ D cum det. 13 ὑπ' αὐτοῦ] ὑπ' in ras. unius lit. et accentum super ου pos. C_2 17 ὀρθῶς post πιστοὺς E 18 περὶ Schneider : παρ' codd. 19 ἀπέθανον μαχούμενοι X : μαχόμενοι ἀπέθανον D cum det. 23 ἡ χεὶρ X : χεὶρ D cum det. 24 καὶ . . . αὐτῷ del. Cobet 25 κύριον X (κύρου A): κυρεῖον D cum det. 27 ἔνθεν ὡρμῶντο X: ἐν ᾧ ὥρμηντο D cum det.

2 σάγγαι εἶναι τῆς ὁδοῦ. βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τά
τε ἄλλα πολλὰ διαρπάζουσι καὶ τὴν Φωκαΐδα τὴν Κύρου
παλλακίδα τὴν σοφὴν καὶ καλὴν λεγομένην εἶναι λαμβάνει.
3 ἡ δὲ Μιλησία ἡ νεωτέρα ληφθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀμφὶ βασιλέα
ἐκφεύγει γυμνὴ πρὸς τῶν Ἑλλήνων οἳ ἔτυχον ἐν τοῖς σκευο-
φόροις ὅπλα ἔχοντες καὶ ἀντιταχθέντες πολλοὺς μὲν τῶν
ἁρπαζόντων ἀπέκτειναν, οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἀπέθανον· οὐ μὴν
ἔφυγόν γε, ἀλλὰ καὶ ταύτην ἔσωσαν καὶ τἆλλα, ὁπόσα
ἐντὸς αὐτῶν καὶ χρήματα καὶ ἄνθρωποι ἐγένοντο, πάντα
4 ἔσωσαν. ἐνταῦθα διέσχον ἀλλήλων βασιλεύς τε καὶ οἱ
Ἕλληνες ὡς τριάκοντα στάδια, οἱ μὲν διώκοντες τοὺς καθ'
αὑτοὺς ὡς πάντας νικῶντες, οἱ δ' ἁρπάζοντες ὡς ἤδη πάντες
5 νικῶντες. ἐπεὶ δ' ᾔσθοντο οἱ μὲν Ἕλληνες ὅτι βασιλεὺς
σὺν τῷ στρατεύματι ἐν τοῖς σκευοφόροις εἴη, βασιλεὺς δ'
αὖ ἤκουσε Τισσαφέρνους ὅτι οἱ Ἕλληνες νικῷεν τὸ καθ'
αὑτοὺς καὶ εἰς τὸ πρόσθεν οἴχονται διώκοντες, ἔνθα δὴ
βασιλεὺς μὲν ἁθροίζει τε τοὺς ἑαυτοῦ καὶ συντάττεται, ὁ δὲ
Κλέαρχος ἐβουλεύετο Πρόξενον καλέσας (πλησιαίτατος γὰρ
ἦν), εἰ πέμποιέν τινας † ἢ πάντες ἴοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον
6 ἀρήξοντες†. ἐν τούτῳ καὶ βασιλεὺς δῆλος ἦν προσιὼν πά-
λιν, ὡς ἐδόκει, ὄπισθεν. καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες στραφέντες
παρεσκευάζοντο ὡς ταύτῃ προσιόντος καὶ δεξόμενοι, ὁ δὲ
βασιλεὺς ταύτῃ μὲν οὐκ ἦγεν, ᾗ δὲ παρῆλθεν ἔξω τοῦ εὐω-
νύμου κέρατος ταύτῃ καὶ ἀπῆγεν, ἀναλαβὼν καὶ τοὺς ἐν τῇ

1 τῆς ὁδοῦ εἶναι D cum det. 3 παλακίδα X (A?) 4 ἡ νεωτέρα D cum det. ἦν νεωτέρα ἡ C A E : ἡ (pr. ἦν) ἡ νεωτέρα B : del. Krüger 7 διαρπαζόντων D cum det. 8 τἆλλα] ἄλλα X (ἄλλως E) : τὰ ἄλλα D cum det. 12 πάντας] πάντα C_1 : ὡς πάντα νικῶντες del. Dobree πάντες] πάντα C_1 13 ἐπεὶ δ' X : ὡς δὲ D cum det. 14 τῷ om. D cum det. 16 ἑαυτοὺς D cum det. ᾤχοντο D : οἴχοντο det. ἔνθα C_1 : ἔνθα ταῦτα C_2 : ἐνταῦθα cet. 17 τε om. D cum det. 19 πέμποιε C_1 D : πέμπειε E 19-20 τινὰς* παντ******ἐπὶ τὸ στρατόπεδον **ξοντ*ς C_1, unde τινας (ὡς add. Gemoll) παντὶ σθένει ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀρήξοντας Hug 20 καὶ om. D cum det. πάλιν ante δῆλος D cum det. 21 συστραφέντες παρασκευάζονται D cum det. 22 προσιόντας C_1 : προσιόντες A E cum det. multis δεξάμενοι C_1 24 ἀπῆγεν aut ἐπῆγεν C_1 : ἀπήγαγεν C_2 cet.

μάχῃ πρὸς τοὺς Ἕλληνας αὐτομολήσαντας καὶ Τισσαφέρνην
καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. ὁ γὰρ Τισσαφέρνης ἐν τῇ πρώτῃ 7
συνόδῳ οὐκ ἔφυγεν, ἀλλὰ διήλασε παρὰ τὸν ποταμὸν κατὰ
τοὺς Ἕλληνας πελταστάς· διελαύνων δὲ κατέκανε μὲν οὐ-
δένα, διαστάντες δ' οἱ Ἕλληνες ἔπαιον καὶ ἠκόντιζον αὐτούς·
Ἐπισθένης δὲ Ἀμφιπολίτης ἦρχε τῶν πελταστῶν καὶ
ἐλέγετο φρόνιμος γενέσθαι. ὁ δ' οὖν Τισσαφέρνης ὡς 8
μεῖον ἔχων ἀπηλλάγη, πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέφει, εἰς δὲ τὸ
στρατόπεδον ἀφικόμενος τὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖ συντυγχάνει
βασιλεῖ, καὶ ὁμοῦ δὴ πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύοντο. ἐπεὶ 9
δ' ἦσαν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἑλλήνων κέρας, ἔδεισαν οἱ
Ἕλληνες μὴ προσάγοιεν πρὸς τὸ κέρας καὶ περιπτύξαντες
ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κατακόψειαν· καὶ ἐδόκει αὐτοῖς ἀνα-
πτύσσειν τὸ κέρας καὶ ποιήσασθαι ὄπισθεν τὸν ποταμόν.
ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐβουλεύοντο, καὶ δὴ βασιλεὺς παραμειψά- 10
μενος εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστησεν ἀντίαν τὴν φάλαγγα
ὥσπερ τὸ πρῶτον μαχούμενος συνῄει. ὡς δὲ εἶδον οἱ Ἕλ-
ληνες ἐγγύς τε ὄντας καὶ παρατεταγμένους, αὖθις παιανί-
σαντες ἐπῇσαν πολὺ ἔτι προθυμότερον ἢ τὸ πρόσθεν. οἱ 11
δ' αὖ βάρβαροι οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλὰ ἐκ πλέονος ἢ τὸ πρό-
σθεν ἔφευγον· οἱ δ' ἐπεδίωκον μέχρι κώμης τινός· ἐνταῦθα 12
δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες· ὑπὲρ γὰρ τῆς κώμης γήλοφος ἦν,
ἐφ' οὗ ἀνεστράφησαν οἱ ἀμφὶ βασιλέα, πεζοὶ μὲν οὐκέτι,
τῶν δὲ ἱππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη, ὥστε τὸ ποιούμενον
μὴ γιγνώσκειν. καὶ τὸ βασίλειον σημεῖον ὁρᾶν ἔφασαν
αἰετόν τινα χρυσοῦν ἐπὶ πέλτῃ †ἐπὶ ξύλου† ἀνατεταμένον.
ἐπεὶ δὲ καὶ ἐνταῦθ' ἐχώρουν οἱ Ἕλληνες, λείπουσι δὴ καὶ 13

1 πρὸς D cum det.: κατὰ X: κατὰ τοὺς Ἕλληνας del. Schenkl 3 ἤλασε D cum det. παρὰ] κατὰ C_1 4 κατέκανε C_1: κατέκτανε C_2 cet. 6 δὲ om. D 7 δ' om. D cum det. 9 τὸ ante τῶν om. D cum det. 12 προάγοιεν τὸ κέρας C_1 13 διακόψειαν D cum det. 19 ἔτι om. C_1 τὸ ante πρόσθεν om. C_1 A E 20 πλείονος D cum det. 25 μὴ om. C_1 post ὁρᾶν add. δῆλον ὅτι ὁ μὲν ἀετὸς ἐπὶ πέλτῃ ἐπεποίητο ἑστώς. ἡ πέλτη δὲ ξυλωτῇ ἦ) ἐπέκειτο X πέλτης D cum det. ἐπὶ ξύλου del. Cobet: ἐπὶ ξυγοῦ Vollbrecht

τὸν λόφον οἱ ἱππεῖς· οὐ μὴν ἔτι ἀθρόοι ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοθεν·
ἐψιλοῦτο δ' ὁ λόφος τῶν ἱππέων· τέλος δὲ καὶ πάντες
14 ἀπεχώρησαν. ὁ οὖν Κλέαρχος οὐκ ἀνεβίβαζεν ἐπὶ τὸν
λόφον, ἀλλ' ὑπ' αὐτὸν στήσας τὸ στράτευμα πέμπει Λύκιον
τὸν Συρακόσιον καὶ ἄλλον ἐπὶ τὸν λόφον καὶ κελεύει κατι-
15 δόντας τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου τί ἐστιν ἀπαγγεῖλαι. καὶ ὁ
Λύκιος ἤλασέ τε καὶ ἰδὼν ἀπαγγέλλει ὅτι φεύγουσιν ἀνὰ
16 κράτος. σχεδὸν δ' ὅτε ταῦτα ἦν καὶ ἥλιος ἐδύετο. ἐνταῦθα
δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ θέμενοι τὰ ὅπλα ἀνεπαύοντο·
καὶ ἅμα μὲν ἐθαύμαζον ὅτι οὐδαμοῦ Κῦρος φαίνοιτο οὐδ'
ἄλλος ἀπ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρῄει· οὐ γὰρ ᾔδεσαν αὐτὸν τεθνη-
κότα, ἀλλ' εἴκαζον ἢ διώκοντα οἴχεσθαι ἢ καταληψόμενόν
17 τι προεληλακέναι· καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο εἰ αὐτοῦ μείναντες
τὰ σκευοφόρα ἐνταῦθα ἄγοιντο ἢ ἀπίοιεν ἐπὶ τὸ στρατό-
πεδον. ἔδοξεν αὐτοῖς ἀπιέναι· καὶ ἀφικνοῦνται ἀμφὶ δορ-
18 πηστὸν ἐπὶ τὰς σκηνάς. ταύτης μὲν τῆς ἡμέρας τοῦτο τὸ
τέλος ἐγένετο. καταλαμβάνουσι δὲ τῶν τε ἄλλων χρημάτων
τὰ πλεῖστα διηρπασμένα καὶ εἴ τι σιτίον ἢ ποτὸν ἦν, καὶ
τὰς ἁμάξας μεστὰς ἀλεύρων καὶ οἴνου, ἃς παρεσκευάσατο
Κῦρος, ἵνα εἴ ποτε σφόδρα τὸ στράτευμα λάβοι ἔνδεια,
διαδιδοίη τοῖς Ἕλλησιν (ἦσαν δ' αὗται τετρακόσιαι, ὡς
ἐλέγοντο, ἅμαξαι), καὶ ταύτας τότε οἱ σὺν βασιλεῖ διήρ-
19 πασαν. ὥστε ἄδειπνοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων·
ἦσαν δὲ καὶ ἀνάριστοι· πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι τὸ στρά-
τευμα πρὸς ἄριστον βασιλεὺς ἐφάνη. ταύτην μὲν οὖν τὴν
νύκτα οὕτω διεγένοντο.

1 *οἱ* om. C_1 A *οὐ μὴν* X (*οὐ μὴ* E s.v.): *οὐ μέντοι* D cum det. 5 *κατιδόντα* E 7 *ἤλασέ τε* X: *ἤλασε* D cum det. 11 *παρείη* D *Ven.* 511 13 *προεληλακέναι* C: *προσεληλακέναι* cet. *εἰ*] *ἢ* X D al. 14 *ἀγάγοιντο* D cum det. 15 *ἔδοξεν* C_1 A: *ἔδοξεν οὖν* C_2 cet. 20 *τὸ στράτευμα λάβοιτο* X: *λάβοι τὸ στρατόπεδον* D cum det. 21 *ὡς ἐλέγοντο τετρακόσιαι* D cum det.: *ὡς ἐλέγοντο* del. Rehdantz 23 *τῶν*] *αὐτῶν* X 26 *διεγένοντο*] *δὴ ἐγένοντο* A D

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Β

[Ὡς μὲν οὖν ἠθροίσθη Κύρῳ τὸ Ἑλληνικὸν ὅτε ἐπὶ τὸν 1
ἀδελφὸν Ἀρταξέρξην ἐστρατεύετο, καὶ ὅσα ἐν τῇ ἀνόδῳ
ἐπράχθη καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο καὶ ὡς Κῦρος ἐτελεύτησε
καὶ ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἐλθόντες οἱ Ἕλληνες ἐκοιμή-
θησαν οἰόμενοι τὰ πάντα νικᾶν καὶ Κῦρον ζῆν, ἐν τῷ
πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.]

Ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον 2
ὅτι Κῦρος οὔτε ἄλλον πέμπει σημανοῦντα ὅ τι χρὴ ποιεῖν
οὔτε αὐτὸς φαίνοιτο. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς συσκευασαμένοις
ἃ εἶχον καὶ ἐξοπλισαμένοις προϊέναι εἰς τὸ πρόσθεν, ἕως
Κύρῳ συμμείξειαν. ἤδη δὲ ἐν ὁρμῇ ὄντων ἅμα ἡλίῳ ἀνέ- 3
χοντι ἦλθε Προκλῆς ὁ Τευθρανίας ἄρχων, γεγονὼς ἀπὸ
Δαμαράτου τοῦ Λάκωνος, καὶ Γλοῦς ὁ Ταμώ. οὗτοι ἔλεγον
ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ
εἴη μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὡρμῶντο,
καὶ λέγει ὅτι ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμένοιεν αὐτούς,
εἰ μέλλοιεν ἥκειν, τῇ δὲ ἄλλῃ ἀπιέναι φαίη ἐπὶ Ἰωνίας,
ὅθενπερ ἦλθε. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι 4
Ἕλληνες πυνθανόμενοι βαρέως ἔφερον. Κλέαρχος δὲ τάδε

X = C B A E det. = D et cet. Inscriptiones: *Ξενοφῶντος κύρου ἀναβάσεως λόγον δεύτερον* C: *Ξ. κ. ἀ. λόγος δεύτερος* B A: *Ξ. κ. ἀ. βιβλίον δεύτερον* E: *Ξ. κ. ἀ. β′* D § 1 del. Bisschop 1 *ὅτε* X: *ὁπότε* det. 5 *τὰ πάντα* X: *πάντα* det. 6 *πρόσθεν* X: *ἔμπροσθεν* det. 8 *πέμπει* X et D: *πέμποι* cet. 10 *ἕως* X: *ὡς* det. 11 *ἅμα* X: *ἅμ'* det. *ἀνέχοντι* C_1: *ἀνίσχοντι* C_2 cet. 13 *γλουσοθάμων* X 15 *προτεραίᾳ* X: *προτέρᾳ* det. *ὥρμηντο* Schneider 16 *λέγει* X: *λέγοι* det. *περιμένοιεν* C_1: *περιμείνοιεν ἂν* C_2 B A: *περιμένειεν ἂν* D E: *περιμενοῖεν* Rehdantz 18 *ὅθενπερ ἦλθε*] *ὅθεν παρῆλθε* B D: *περ* et accent. et spir. super *η* in ras. C *ἀκούσαντες* X: *ἀκούοντες* det. 19 *πυνθανόμενοι* om. det.

εἶπεν· Ἀλλ᾽ ὤφελε μὲν Κῦρος ζῆν· ἐπεὶ δὲ τετελεύτηκεν,
ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ ὅτι ἡμεῖς νικῶμέν τε βασιλέα καί, ὡς
ὁρᾶτε, οὐδεὶς ἔτι ἡμῖν μάχεται, καί, εἰ μὴ ὑμεῖς ἤλθετε,
ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα. ἐπαγγελλόμεθα δὲ Ἀριαίῳ,
ἐὰν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασίλειον καθιεῖν
5 αὐτόν· τῶν γὰρ μάχην νικώντων καὶ τὸ ἄρχειν ἐστί. ταῦτα
εἰπὼν ἀποστέλλει τοὺς ἀγγέλους καὶ σὺν αὐτοῖς Χειρίσοφον
τὸν Λάκωνα καὶ Μένωνα τὸν Θετταλόν· καὶ γὰρ αὐτὸς
6 Μένων ἐβούλετο· ἦν γὰρ φίλος καὶ ξένος Ἀριαίου. οἱ μὲν
ᾤχοντο, Κλέαρχος δὲ περιέμενε· τὸ δὲ στράτευμα ἐπορίζετο
σῖτον, ὅπως ἐδύνατο, ἐκ τῶν ὑποζυγίων κόπτοντες τοὺς βοῦς
καὶ ὄνους· ξύλοις δὲ ἐχρῶντο μικρὸν προϊόντες ἀπὸ τῆς φά-
λαγγος, οὗ ἡ μάχη ἐγένετο, τοῖς τε οἰστοῖς πολλοῖς οὖσιν, οὓς
ἠνάγκαζον οἱ Ἕλληνες ἐκβάλλειν τοὺς αὐτομολοῦντας παρὰ
βασιλέως, καὶ τοῖς γέρροις καὶ ταῖς ἀσπίσι ταῖς ξυλίναις ταῖς
Αἰγυπτίαις· πολλαὶ δὲ καὶ πέλται καὶ ἅμαξαι ἦσαν φέρεσθαι
ἔρημοι· οἷς πᾶσι χρώμενοι κρέα ἕψοντες ἤσθιον ἐκείνην τὴν
7 ἡμέραν. καὶ ἤδη τε ἦν περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν καὶ ἔρ-
χονται παρὰ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους κήρυκες οἱ μὲν
ἄλλοι βάρβαροι, ἦν δ᾽ αὐτῶν Φαλῖνος εἷς Ἕλλην, ὃς ἐτύγχανε
παρὰ Τισσαφέρνει ὢν καὶ ἐντίμως ἔχων· καὶ γὰρ προσε-
ποιεῖτο ἐπιστήμων εἶναι τῶν ἀμφὶ τάξεις τε καὶ ὁπλομαχίαν.
8 οὗτοι δὲ προσελθόντες καὶ καλέσαντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων
ἄρχοντας λέγουσιν ὅτι βασιλεὺς κελεύει τοὺς Ἕλληνας,
ἐπεὶ νικῶν τυγχάνει καὶ Κῦρον ἀπέκτονε, παραδόντας τὰ
ὅπλα ἰόντας ἐπὶ βασιλέως θύρας εὑρίσκεσθαι ἄν τι δύνωνται
9 ἀγαθόν. ταῦτα μὲν εἶπον οἱ βασιλέως κήρυκες· οἱ δὲ Ἑλ-

2 ἡμεῖς X : ἡμεῖς μὲν D : ἡμεῖς γε cet. τε om. det. 3 ἡμῖν ἔτι det. 4 ἀπαγγελλόμεθα X et D 5 καθίσειν αὐτὸν X : αὐτὸν καθιεῖν det. 6 μάχῃ C_2 B A E 9 ὁ μένων det. 11 σῖτον det. : σῖτον καὶ ποτὸν X 15 ταῖς ἀσπίσι ταῖς ξυλίναις X (sed ταῖς αἰγυπτίαις ταῖς ξυλίναις E) : ταῖς ξυλίναις ἀσπίσι det. 17 ἔρημοι· οἷς] οι et accent. et spir. sequentis οἷς in ras. C_2, unde ἔρημοι οὖσαι οἷς Hug 22 ἀμφὶ X : περὶ τὰς det. ὁπλομαχίας C_2 B A E 26 ἐπὶ C_1 V : ἐπὶ τὰς C_2 cet.

λῆνες βαρέως μὲν ἤκουσαν, ὅμως δὲ Κλέαρχος τοσοῦτον
εἶπεν, ὅτι οὐ τῶν νικώντων εἴη τὰ ὅπλα παραδιδόναι· ἀλλ',
ἔφη, ὑμεῖς μέν, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, τούτοις ἀποκρίνασθε
ὅ τι κάλλιστόν τε καὶ ἄριστον ἔχετε· ἐγὼ δὲ αὐτίκα ἥξω.
ἐκάλεσε γάρ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως ἴδοι τὰ ἱερὰ
ἐξῃρημένα· ἔτυχε γὰρ θυόμενος. ἔνθα δὴ ἀπεκρίνατο 10
Κλεάνωρ ὁ Ἀρκάς, πρεσβύτατος ὤν, ὅτι πρόσθεν ἂν ἀπο-
θάνοιεν ἢ τὰ ὅπλα παραδοίησαν· Πρόξενος δὲ ὁ Θηβαῖος,
Ἀλλ' ἐγώ, ἔφη, ὦ Φαλῖνε, θαυμάζω πότερα ὡς κρατῶν
βασιλεὺς αἰτεῖ τὰ ὅπλα ἢ ὡς διὰ φιλίαν δῶρα. εἰ μὲν
γὰρ ὡς κρατῶν, τί δεῖ αὐτὸν αἰτεῖν καὶ οὐ λαβεῖν ἐλθόντα;
εἰ δὲ πείσας βούλεται λαβεῖν, λεγέτω τί ἔσται τοῖς στρα-
τιώταις, ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται. πρὸς ταῦτα Φαλῖνος 11
εἶπε· Βασιλεὺς νικᾶν ἡγεῖται, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτεινε. τίς
γὰρ αὐτῷ ἔστιν ὅστις τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; νομίζει δὲ
καὶ ὑμᾶς ἑαυτοῦ εἶναι, ἔχων ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ καὶ
ποταμῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐφ' ὑμᾶς
δυνάμενος ἀγαγεῖν, ὅσον οὐδ' εἰ παρέχοι ὑμῖν δύναισθε ἂν
ἀποκτεῖναι. μετὰ τοῦτον Θεόπομπος Ἀθηναῖος εἶπεν· Ὦ 12
Φαλῖνε, νῦν, ὡς σὺ ὁρᾷς, ἡμῖν οὐδὲν ἔστιν ἀγαθὸν ἄλλο εἰ
μὴ ὅπλα καὶ ἀρετή. ὅπλα μὲν οὖν ἔχοντες οἰόμεθα ἂν καὶ
τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι, παραδόντες δ' ἂν ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων
στερηθῆναι. μὴ οὖν οἴου τὰ μόνα ἀγαθὰ ἡμῖν ὄντα ὑμῖν
παραδώσειν, ἀλλὰ σὺν τούτοις καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀγα-
θῶν μαχούμεθα. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φαλῖνος ἐγέλασε καὶ 13
εἶπεν· Ἀλλὰ φιλοσόφῳ μὲν ἔοικας, ὦ νεανίσκε, καὶ λέγεις
οὐκ ἀχάριστα· ἴσθι μέντοι ἀνόητος ὤν, εἰ οἴει τὴν ὑμετέραν
ἀρετὴν περιγενέσθαι ἂν τῆς βασιλέως δυνάμεως. ἄλλους 14

6 δὴ X et D : δὲ cet. 7 ὁ X : μὲν ὁ det. 8 παραδοίησαν X : παραδοῖεν det. 14 ἀπέκτονε det. 15 ἔστιν ὅστις] ἔτι Cobet τῆς om. det. 16 prius ἑαυτοῦ] αὐτοῦ det. 18 παρέχοι det. : παρέχοιεν X δύνασθε X (sed α in ras. C) 19 θεόπομπος X : ξενοφῶν det. (ὁ καὶ θεόπομπος in marg. D) 20 ἄλλο ἔστιν ἀγαθὸν det. 21 ὅπλα X : καὶ ὅπλα det. 23 ἡμῖν ἀγαθὰ det. ὑμῖν X : ὑμᾶς vel ἡμᾶς det. 27 ἀχάριστα det. : ἄχρηστα X : ἀχάριτα Hertlein ; cf. *Oecon.* vii. 37 28 ἂν post περιγενέσθαι X : post οἴει det.

δέ τινας ἔφασαν λέγειν ὑπομαλακιζομένους, ὡς καὶ Κύρῳ
πιστοὶ ἐγένοντο καὶ βασιλεῖ ἂν πολλοῦ ἄξιοι γένοιντο, εἰ
βούλοιτο φίλος γενέσθαι· καὶ εἴτε ἄλλο τι θέλοι χρῆσθαι
εἴτ' ἐπ' Αἴγυπτον στρατεύειν, συγκαταστρέψαιντ' ἂν αὐτῷ.
15 ἐν τούτῳ Κλέαρχος ἧκε, καὶ ἠρώτησεν εἰ ἤδη ἀποκεκριμένοι
εἶεν. Φαλῖνος δὲ ὑπολαβὼν εἶπεν· Οὗτοι μέν, ὦ Κλέαρχε,
16 ἄλλος ἄλλα λέγει· σὺ δ' ἡμῖν εἰπὲ τί λέγεις. ὁ δ' εἶπεν·
Ἐγώ σε, ὦ Φαλῖνε, ἄσμενος ἑόρακα, οἶμαι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι
πάντες· σύ τε γὰρ Ἕλλην εἶ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι ὄντες ὅσους
σὺ ὁρᾷς· ἐν τοιούτοις δὲ ὄντες πράγμασι συμβουλευόμεθά
17 σοι τί χρὴ ποιεῖν περὶ ὧν λέγεις. σὺ οὖν πρὸς θεῶν συμ-
βούλευσον ἡμῖν ὅ τι σοι δοκεῖ κάλλιστον καὶ ἄριστον εἶναι,
καὶ ὅ σοι τιμὴν οἴσει εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον [ἀνα]λεγόμενον,
ὅτι Φαλῖνός ποτε πεμφθεὶς παρὰ βασιλέως κελεύσων τοὺς
Ἕλληνας τὰ ὅπλα παραδοῦναι συμβουλευομένοις συνεβού-
λευσεν αὐτοῖς τάδε. οἶσθα δὲ ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῇ
18 Ἑλλάδι ἃ ἂν συμβουλεύσῃς. ὁ δὲ Κλέαρχος ταῦτα ὑπήγετο
βουλόμενος καὶ αὐτὸν τὸν παρὰ βασιλέως πρεσβεύοντα συμ-
βουλεῦσαι μὴ παραδοῦναι τὰ ὅπλα, ὅπως εὐέλπιδες μᾶλλον
εἶεν οἱ Ἕλληνες. Φαλῖνος δὲ ὑποστρέψας παρὰ τὴν δόξαν
19 αὐτοῦ εἶπεν· Ἐγώ, εἰ μὲν τῶν μυρίων ἐλπίδων μία τις ὑμῖν
ἐστι σωθῆναι πολεμοῦντας βασιλεῖ, συμβουλεύω μὴ παρα-
διδόναι τὰ ὅπλα· εἰ δέ τοι μηδεμία σωτηρίας ἐστὶν ἐλπὶς
ἄκοντος βασιλέως, συμβουλεύω σῴζεσθαι ὑμῖν ὅπῃ δυνατόν.
20 Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν· Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ
λέγεις· παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε, ὅτι ἡμεῖς οἰόμεθα,
εἰ μὲν δέοι βασιλεῖ φίλους εἶναι, πλείονος ἂν ἄξιοι εἶναι

2 ἐγένοντο X : γένοιντο det. ἂν X : γ' ἂν det. γένοιντο X : γένωνται det. 3 τι ἄλλο det. 5 καὶ κλέαρχος det. 8 ἑώρακα codd. 9 πάντες οὗτοι det. 13 ἀεὶ λεγόμενον Hug : ἀναγγελλόμενον Gemoll 15 προδοῦναι det. συμβουλευομένοις D : ξυμβουλευόμενος X : συμβουλευόμενος cet. 17 ἃ] ὃ det. 18 συμβουλεύσασθαι E 20 οἱ ἕλληνες εἶεν det. 21 εἶπεν ὧδε det. 23 δέ τοι] μέντοι det. μηδεμιᾶς vel μηδὲ μιᾶς codd. : corr. Muretus 24 ὑμῖν om. det. 26 τάδε] ταῦτα det. 27 ἂν om. C_1 A

φίλοι ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ παραδόντες ἄλλῳ, εἰ δὲ δέοι πολε-
μεῖν, ἄμεινον ἂν πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ ἄλλῳ παρα-
δόντες. ὁ δὲ Φαλῖνος εἶπε· Ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν· 21
ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῖν εἰπεῖν ἐκέλευσε βασιλεύς, ὅτι μένουσι
μὲν ὑμῖν αὐτοῦ σπονδαὶ εἴησαν, προϊοῦσι δὲ καὶ ἀπιοῦσι
πόλεμος. εἴπατε οὖν καὶ περὶ τούτου πότερα μενεῖτε καὶ
σπονδαί εἰσιν ἢ ὡς πολέμου ὄντος παρ' ὑμῶν ἀπαγγελῶ.
Κλέαρχος δ' ἔλεξεν· Ἀπάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου ὅτι 22
καὶ ἡμῖν ταὐτὰ δοκεῖ ἅπερ καὶ βασιλεῖ. Τί οὖν ταῦτά
ἐστιν; ἔφη ὁ Φαλῖνος. ἀπεκρίνατο Κλέαρχος· Ἢν μὲν
μένωμεν, σπονδαί, ἀπιοῦσι δὲ καὶ προϊοῦσι πόλεμος. ὁ δὲ 23
πάλιν ἠρώτησε· Σπονδὰς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ; Κλέαρχος
δὲ ταὐτὰ πάλιν ἀπεκρίνατο· Σπονδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιοῦσι
δὲ καὶ προϊοῦσι πόλεμος. ὅ τι δὲ ποιήσοι οὐ διεσήμηνε.

Φαλῖνος μὲν δὴ ᾤχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. οἱ δὲ παρὰ II
Ἀριαίου ἧκον Προκλῆς καὶ Χειρίσοφος· Μένων δὲ αὐτοῦ
ἔμενε παρὰ Ἀριαίῳ· οὗτοι δὲ ἔλεγον ὅτι πολλοὺς φαίη
Ἀριαῖος εἶναι Πέρσας ἑαυτοῦ βελτίους, οὓς οὐκ ἂν ἀνα-
σχέσθαι αὐτοῦ βασιλεύοντος· ἀλλ' εἰ βούλεσθε συναπιέναι,
ἥκειν ἤδη κελεύει τῆς νυκτός. εἰ δὲ μή, αὔριον πρῲ ἀπιέναι
φησίν. ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπεν· Ἀλλ' οὕτω χρὴ ποιεῖν· ἐὰν 2
μὲν ἥκωμεν, ὥσπερ λέγετε· εἰ δὲ μή, πράττετε ὁποῖον ἄν τι
ὑμῖν οἴησθε μάλιστα συμφέρειν. ὅ τι δὲ ποιήσοι οὐδὲ τού-
τοις εἶπε. μετὰ ταῦτα ἤδη ἡλίου δύνοντος συγκαλέσας 3
στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς ἔλεξε τοιάδε. Ἐμοί, ὦ ἄνδρες,
θυομένῳ ἰέναι ἐπὶ βασιλέα οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. καὶ εἰκότως
ἄρα οὐκ ἐγίγνετο· ὡς γὰρ ἐγὼ νῦν πυνθάνομαι, ἐν μέσῳ ἡμῶν
καὶ βασιλέως ὁ Τίγρης ποταμός ἐστι ναυσίπορος, ὃν οὐκ ἂν

4 ἐκέλευσεν εἰπεῖν det. 5 προσιοῦσι C_1 7 ἀπαγγέλλω D: ἀπαγγείλω Bisschop 8 τούτων det. 9 ταῦτα codd. posterius καὶ om. det. 10 ἀπεκρίνατο det.: ἀπεκρίθη ὁ X 11 προσιοῦσι C_1 12 ἀπαγγείλω Bisschop 13 μὲν om. C_1 14 διεσήμανε det. 17 ἔμεινε det. φαίη ἂν ὁ C 20 ἤδη] δη (sic) C_1 αὔριον Cobet: αὐ***ν C_1: αὐτὸς C_2 cet. πρωὶ codd. 22 ὁποῖόν τι ὑμῖν δοκεῖ E 24 δὲ ante ταῦτα add. det. 25 τοὺς στρατηγοὺς det. 26 θυομένῳ ἰέναι] ω ἰέναι in ras. C 27 ὑμῶν X

δυναίμεθα ἄνευ πλοίων διαβῆναι· πλοῖα δὲ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν.
οὐ μὲν δὴ αὐτοῦ γε μένειν οἷόν τε· τὰ γὰρ ἐπιτήδεια οὐκ
ἔστιν ἔχειν· ἰέναι δὲ παρὰ τοὺς Κύρου φίλους πάνυ καλὰ
4 ἡμῖν τὰ ἱερὰ ἦν. ὧδε οὖν χρὴ ποιεῖν· ἀπιόντας δειπνεῖν ὅ
τι τις ἔχει· ἐπειδὰν δὲ σημήνῃ τῷ κέρατι ὡς ἀναπαύεσθαι,
συσκευάζεσθε· ἐπειδὰν δὲ τὸ δεύτερον, ἀνατίθεσθε ἐπὶ τὰ
ὑποζύγια· ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ ἕπεσθε τῷ ἡγουμένῳ, τὰ μὲν
5 ὑποζύγια ἔχοντες πρὸς τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ ὅπλα ἔξω. ταῦτ᾽
ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀπῆλθον καὶ ἐποίουν
οὕτω. καὶ τὸ λοιπὸν ὁ μὲν ἦρχεν, οἱ δὲ ἐπείθοντο, οὐχ
ἑλόμενοι, ἀλλὰ ὁρῶντες ὅτι μόνος ἐφρόνει οἷα δεῖ τὸν
6 ἄρχοντα, οἱ δ᾽ ἄλλοι ἄπειροι ἦσαν. [ἀριθμὸς τῆς ὁδοῦ ἣν
ἦλθον ἐξ Ἐφέσου τῆς Ἰωνίας μέχρι τῆς μάχης σταθμοὶ
τρεῖς καὶ ἐνενήκοντα, παρασάγγαι πέντε καὶ τριάκοντα καὶ
πεντακόσιοι, στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ μύριοι·
ἀπὸ δὲ τῆς μάχης ἐλέγοντο εἶναι εἰς Βαβυλῶνα στάδιοι
7 ἑξήκοντα καὶ τριακόσιοι.] ἐντεῦθεν ἐπεὶ σκότος ἐγένετο
Μιλτοκύθης μὲν ὁ Θρᾷξ ἔχων τούς τε ἱππέας τοὺς μεθ᾽
ἑαυτοῦ εἰς τετταράκοντα καὶ τῶν πεζῶν Θρᾳκῶν ὡς τριακο-
8 σίους ηὐτομόλησε πρὸς βασιλέα. Κλέαρχος δὲ τοῖς ἄλλοις
ἡγεῖτο κατὰ τὰ παρηγγελμένα, οἱ δ᾽ εἵποντο· καὶ ἀφικνοῦνται
εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν παρ᾽ Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκείνου στρα-
τιὰν ἀμφὶ μέσας νύκτας· καὶ ἐν τάξει θέμενοι τὰ ὅπλα
συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων παρ᾽
Ἀριαῖον· καὶ ὤμοσαν οἵ τε Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος καὶ τῶν
σὺν αὐτῷ οἱ κράτιστοι μήτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοί
τε ἔσεσθαι· οἱ δὲ βάρβαροι προσώμοσαν καὶ ἡγήσεσθαι
9 ἀδόλως. ταῦτα δ᾽ ὤμοσαν, σφάξαντες ταῦρον καὶ κάπρον

§ 6 del. Krüger 3 ἔχειν om. det. 5 ἔχοι X 8 πρὸς X : πρὸ det. 11 ἑλόμενοι μὲν D 12 post ἀριθμὸς add. δὲ C_2 cet. 14 παρασάγγαι . . . τριάκοντα om. D 17 τριακόσιοι X et γρ. D : τρισχίλιοι det. ἐντεῦθεν δὴ det. 18 μιλατοκύθης X 22 τὸν om. D 24 οἱ λοχαγοὶ E cum det. 25 ὁ om. det. 26 αὐτῷ det.: αὐτοῖς X 27 προώμοσαν D 28 ὤμοσαν] ὀμόσε C_1 ταῦρον C_1: ταῦρον καὶ λύκον (λῦκον E) C_2 cet.

καὶ κριὸν εἰς ἀσπίδα, οἱ μὲν Ἕλληνες βάπτοντες ξίφος, οἱ
δὲ βάρβαροι λόγχην. ἐπεὶ δὲ τὰ πιστὰ ἐγένετο, εἶπεν ὁ 10
Κλέαρχος· Ἄγε δή, ὦ Ἀριαῖε, ἐπείπερ ὁ αὐτὸς ὑμῖν στόλος
ἐστὶ καὶ ἡμῖν, εἰπὲ τίνα γνώμην ἔχεις περὶ τῆς πορείας,
πότερον ἄπιμεν ἥνπερ ἤλθομεν ἢ ἄλλην τινὰ ἐννενοηκέναι
δοκεῖς ὁδὸν κρείττω. ὁ δ' εἶπεν· Ἣν μὲν ἤλθομεν ἀπιόντες 11
παντελῶς ἂν ὑπὸ λιμοῦ ἀπολοίμεθα· ὑπάρχει γὰρ νῦν ἡμῖν
οὐδὲν τῶν ἐπιτηδείων. ἑπτακαίδεκα γὰρ σταθμῶν τῶν ἐγ-
γυτάτω οὐδὲ δεῦρο ἰόντες ἐκ τῆς χώρας οὐδὲν εἴχομεν
λαμβάνειν· ἔνθα δέ τι ἦν, ἡμεῖς διαπορευόμενοι κατεδα-
πανήσαμεν. νῦν δ' ἐπινοοῦμεν πορεύεσθαι μακροτέραν μέν,
τῶν δ' ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορήσομεν. πορευτέον δ' ἡμῖν τοὺς 12
πρώτους σταθμοὺς ὡς ἂν δυνώμεθα μακροτάτους, ἵνα ὡς
πλεῖστον ἀποσπάσωμεν τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος· ἢν γὰρ
ἅπαξ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπόσχωμεν, οὐκέτι μὴ δύνηται
βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν. ὀλίγῳ μὲν γὰρ στρατεύματι οὐ
τολμήσει ἐφέπεσθαι· πολὺν δ' ἔχων στόλον οὐ δυνήσεται
ταχέως πορεύεσθαι· ἴσως δὲ καὶ τῶν ἐπιτηδείων σπανιεῖ.
ταύτην, ἔφη, τὴν γνώμην ἔχω ἔγωγε.

Ἦν δὲ αὕτη ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμένη ἢ ἀποδρᾶναι 13
ἢ ἀποφυγεῖν· ἡ δὲ τύχη ἐστρατήγησε κάλλιον. ἐπεὶ γὰρ
ἡμέρα ἐγένετο, ἐπορεύοντο ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν ἥλιον, λογιζό-
μενοι ἥξειν ἅμα ἡλίῳ δύνοντι εἰς κώμας τῆς Βαβυλωνίας
χώρας· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐψεύσθησαν. ἔτι δὲ ἀμφὶ δείλην 14
ἔδοξαν πολεμίους ὁρᾶν ἱππέας· καὶ τῶν τε Ἑλλήνων οἳ μὴ
ἔτυχον ἐν ταῖς τάξεσιν ὄντες εἰς τὰς τάξεις ἔθεον, καὶ
Ἀριαῖος (ἐτύγχανε γὰρ ἐφ' ἁμάξης πορευόμενος διότι ἐτέ-
τρωτο) καταβὰς ἐθωρακίζετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. ἐν ᾧ δὲ 15

1 *βάπτοντες* ante *οἱ μὲν* det. 2 *ὁ* om. D 7 *παντελῶς* X: *πάντες* det. *λιμοῦ*] *ι* in ras. C: *λοιμοῦ* E 10 *δέ τι* Schneider: *δ' εἴ τι* codd. 13 prius *ὡς*] *ἕως* C_1 *μακρὰ* C_1 14 *ἀποσπάσωμεν* C_1: *ἀποσπασθῶμεν* C_2 cet. 15 *δυοῖν* det. *ἀποστῶμεν* E: *ἀποσχῶμεν* D *δυνήσεται* Cobet 19 *τὴν* om. det. (*ταύτην ἔχω γνώμην ἐγὼ* D) 21 *τύχη ἐστρατήγησε*] *η ἐ* et *ησε* in ras. C 26 *τὰς* om. C_1

ὡπλίζοντο ἧκον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σκοποὶ ὅτι οὐχ
ἱππεῖς εἶσιν, ἀλλ᾽ ὑποζύγια νέμοιντο. καὶ εὐθὺς ἔγνωσαν
πάντες ὅτι ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεύς· καὶ γὰρ
16 καπνὸς ἐφαίνετο ἐν κώμαις οὐ πρόσω. Κλέαρχος δὲ ἐπὶ μὲν
τοὺς πολεμίους οὐκ ἦγεν· ᾔδει γὰρ καὶ ἀπειρηκότας τοὺς
στρατιώτας καὶ ἀσίτους ὄντας· ἤδη δὲ καὶ ὀψὲ ἦν· οὐ
μέντοι οὐδὲ ἀπέκλινε, φυλαττόμενος μὴ δοκοίη φεύγειν,
ἀλλ᾽ εὐθύωρον ἄγων ἅμα τῷ ἡλίῳ δυομένῳ εἰς τὰς ἐγγυτάτω
κώμας τοὺς πρώτους ἄγων κατεσκήνωσεν, ἐξ ὧν διήρπαστο
ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος καὶ αὐτὰ τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν
17 ξύλα. οἱ μὲν οὖν πρῶτοι ὅμως τρόπῳ τινὶ ἐστρατοπεδεύ-
σαντο, οἱ δὲ ὕστεροι σκοταῖοι προσιόντες ὡς ἐτύγχανον
ἕκαστοι ηὐλίζοντο, καὶ κραυγὴν πολλὴν ἐποίουν καλοῦντες
ἀλλήλους, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν· ὥστε οἱ μὲν
ἐγγύτατα τῶν πολεμίων καὶ ἔφυγον ἐκ τῶν σκηνωμάτων.
18 δῆλον δὲ τοῦτο τῇ ὑστεραίᾳ ἐγένετο· οὔτε γὰρ ὑποζύγιον ἔτ᾽
οὐδὲν ἐφάνη οὔτε στρατόπεδον οὔτε καπνὸς οὐδαμοῦ πλησίον.
ἐξεπλάγη δέ, ὡς ἔοικε, καὶ βασιλεὺς τῇ ἐφόδῳ τοῦ στρα-
τεύματος. ἐδήλωσε δὲ τοῦτο οἷς τῇ ὑστεραίᾳ ἔπραττε.
19 προϊούσης μέντοι τῆς νυκτὸς ταύτης καὶ τοῖς Ἕλλησι φόβος
ἐμπίπτει, καὶ θόρυβος καὶ δοῦπος ἦν οἷον εἰκὸς φόβου
20 ἐμπεσόντος γενέσθαι. Κλέαρχος δὲ Τολμίδην Ἠλεῖον, ὃν
ἐτύγχανεν ἔχων παρ᾽ ἑαυτῷ κήρυκα ἄριστον τῶν τότε, ἀνειπεῖν
ἐκέλευσε σιγὴν κηρύξαντα ὅτι προαγορεύουσιν οἱ ἄρχοντες,
ὃς ἂν τὸν ἀφέντα τὸν ὄνον εἰς τὰ ὅπλα μηνύσῃ, ὅτι λήψεται
21 μισθὸν τάλαντον. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐκηρύχθη, ἔγνωσαν οἱ στρα-
τιῶται ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἴη καὶ οἱ ἄρχοντες σῷοι. ἅμα δὲ

2 εἶσιν] σιν in ras. C_1 : εἶεν Bisschop νέμοιτο det. 3 καὶ γὰρ καὶ D al. 6 posterius καὶ om. C_1 8 εὐθύωρον det. : εὐθυμότερον X 9 πρώτους ἔχων det. : πρωτάγους ἄγων X 10 αὐτὰ om. det. 11 ὅμως ut videtur C_1 : ὁμοίῳ vel ὁμοίως cet. ἐστρατοπεδεύοντο det. 15 ἐγγυτάτω D καὶ om. C_1 22 γίγνεσθαι det. 23 ἀνειπεῖν C_1 : τοῦτον ἀνειπεῖν C_2 cet. 24 κηρύξαντα C_1 : κατακηρύξαντα C_2 cet. 25 ἀφέντα C_1 : ἀφίεντα C_2 cet. καταμηνύσῃ det. 26 τάλαντον C_1 : τάλαντον ἀργυρίου C_2 cet.

ὄρθρῳ παρήγγειλεν ὁ Κλέαρχος εἰς τάξιν τὰ ὅπλα τίθεσθαι
τοὺς Ἕλληνας ᾗπερ εἶχον ὅτε ἦν ἡ μάχη. ὃ δὲ δὴ ἔγραψα III
ὅτι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ, τῷδε δῆλον ἦν. τῇ μὲν γὰρ
πρόσθεν ἡμέρᾳ πέμπων τὰ ὅπλα παραδιδόναι ἐκέλευε, τότε δὲ
ἅμα ἡλίῳ ἀνατέλλοντι κήρυκας ἔπεμψε περὶ σπονδῶν. οἱ δ' 2
ἐπεὶ ἦλθον πρὸς τοὺς προφύλακας, ἐζήτουν τοὺς ἄρχοντας.
ἐπειδὴ δὲ ἀπήγγελλον οἱ προφύλακες, Κλέαρχος τυχὼν τότε
τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν εἶπε τοῖς προφύλαξι κελεύειν τοὺς
κήρυκας περιμένειν ἄχρι ἂν σχολάσῃ. ἐπεὶ δὲ κατέστησε τὸ 3
στράτευμα ὡς καλῶς ἔχειν ὁρᾶσθαι πάντῃ φάλαγγα πυκνήν,
†ἐκ τῶν ὅπλων δὲ† μηδένα καταφανῆ εἶναι, ἐκάλεσε τοὺς
ἀγγέλους, καὶ αὐτός τε προῆλθε τούς τε εὐοπλοτάτους ἔχων
καὶ εὐειδεστάτους τῶν αὑτοῦ στρατιωτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις
στρατηγοῖς ταὐτὰ ἔφρασεν. ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, 4
ἀνηρώτα [πρῶτα] τί βούλοιντο. οἱ δ' ἔλεγον ὅτι περὶ σπονδῶν
ἥκοιεν ἄνδρες οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται τά τε παρὰ βασιλέως
τοῖς Ἕλλησιν ἀπαγγεῖλαι καὶ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖ.
ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀπαγγέλλετε τοίνυν αὐτῷ ὅτι μάχης δεῖ 5
πρῶτον· ἄριστον γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδ' ὁ τολμήσων περὶ σπονδῶν
λέγειν τοῖς Ἕλλησι μὴ πορίσας ἄριστον. ταῦτα ἀκούσαντες 6
οἱ ἄγγελοι ἀπήλαυνον, καὶ ἧκον ταχύ· ᾧ καὶ δῆλον ἦν ὅτι
ἐγγύς που βασιλεὺς ἦν ἢ ἄλλος τις ᾧ ἐπετέτακτο ταῦτα
πράττειν· ἔλεγον δὲ ὅτι εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ, καὶ
ἥκοιεν ἡγεμόνας ἔχοντες οἳ αὐτούς, ἐὰν σπονδαὶ γένωνται,
ἄξουσιν ἔνθεν ἕξουσι τὰ ἐπιτήδεια. ὁ δὲ ἠρώτα εἰ αὐτοῖς 7
τοῖς ἀνδράσι σπένδοιτο τοῖς ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσιν, ἢ καὶ τοῖς

1 παρήγγειλε κλέαρχος det. 2 ᾗπερ C_1 B : ᾗνπερ C_2 cet. εἶχ et ἦν in ras. C 3 τῷδε C_1 A : τῇδε C_2 cet. 7 ἀπήγγειλαν det. 8 φύλαξι C_1 9 ἄχρις ἂν C B A : μέχρις ἂν E : ἄχρι det. 10 ὡς C_1 : ὥστε C_2 cet. καλῶς ἔχειν del. Cobet καὶ post ἔχειν add. Krüger 11 ἐκ τῶν ὅπλων δὲ X : τῶν δὲ ἀόπλων det. : ἐκτὸς δὲ τῶν ὅπλων Hug 14 ταῦτα codd.: corr. Zeune ἔφρασαν C_1 ἦν] ἦσαν post ἀγγέλοις det. 15 ἠρώτα det. πρῶτα om. det. : post βούλοιντο E 20 τοῖς ἕλλησι λέγειν det. 21 ᾧ C_1 : ὃ C_2 cet. 22 ἦν βασιλεὺς det. 25 ὅθεν D ἕξουσι] ἄξουσι C 26 σπένδοιντο D E *Ven.* 511 τοῖς om. det. εἰσιοῦσι C_1 E

ἄλλοις ἔσοιντο σπονδαί. οἱ δέ, Ἅπασιν, ἔφασαν, μέχρι ἂν
8 βασιλεῖ τὰ παρ' ὑμῶν διαγγελθῇ. ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπον, μετα-
στησάμενος αὐτοὺς ὁ Κλέαρχος ἐβουλεύετο· καὶ ἐδόκει ταχὺ
τὰς σπονδὰς ποιεῖσθαι καὶ καθ' ἡσυχίαν ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὰ
9 ἐπιτήδεια καὶ λαβεῖν. ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπε· Δοκεῖ μὲν κἀμοὶ
ταῦτα· οὐ μέντοι ταχύ γε ἀπαγγελῶ, ἀλλὰ διατρίψω ἔστ' ἂν
ὀκνήσωσιν οἱ ἄγγελοι μὴ ἀποδόξῃ ἡμῖν τὰς σπονδὰς ποιή-
σασθαι· οἶμαί γε μέντοι, ἔφη, καὶ τοῖς ἡμετέροις στρατιώταις
τὸν αὐτὸν φόβον παρέσεσθαι. ἐπεὶ δὲ ἐδόκει καιρὸς εἶναι,
ἀπήγγελλεν ὅτι σπένδοιτο, καὶ εὐθὺς ἡγεῖσθαι ἐκέλευε πρὸς
10 τἀπιτήδεια. καὶ οἱ μὲν ἡγοῦντο, Κλέαρχος μέντοι ἐπορεύετο
τὰς μὲν σπονδὰς ποιησάμενος, τὸ δὲ στράτευμα ἔχων ἐν
τάξει, καὶ αὐτὸς ὠπισθοφυλάκει. καὶ ἐνετύγχανον τάφροις
καὶ αὐλῶσιν ὕδατος πλήρεσιν, ὡς μὴ δύνασθαι διαβαίνειν ἄνευ
γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιοῦντο διαβάσεις ἐκ τῶν φοινίκων οἳ ἦσαν
11 ἐκπεπτωκότες, τοὺς δὲ καὶ ἐξέκοπτον. καὶ ἐνταῦθα ἦν Κλέ-
αρχον καταμαθεῖν ὡς ἐπεστάτει, ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ
τὸ δόρυ ἔχων, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ βακτηρίαν· καὶ εἴ τις αὐτῷ
δοκοίη τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων βλακεύειν, ἐκλεγόμενος
τὸν ἐπιτήδειον ἔπαισεν ἄν, καὶ ἅμα αὐτὸς προσελάμβανεν εἰς
τὸν πηλὸν ἐμβαίνων· ὥστε πᾶσιν αἰσχύνην εἶναι μὴ οὐ
12 συσπουδάζειν. καὶ ἐτάχθησαν πρὸς αὐτὸ οἱ ⟨εἰς⟩ τριάκοντα
ἔτη γεγονότες· ἐπεὶ δὲ Κλέαρχον ἑώρων σπουδάζοντα, προσ-
13 ελάμβανον καὶ οἱ πρεσβύτεροι. πολὺ δὲ μᾶλλον ὁ Κλέαρχος
ἔσπευδεν, ὑποπτεύων μὴ αἰεὶ οὕτω πλήρεις εἶναι τὰς τάφρους
ὕδατος (οὐ γὰρ ἦν ὥρα οἵα τὸ πεδίον ἄρδειν), ἀλλ' ἵνα ἤδη πολλὰ

1 ἔσονται det. πᾶσιν det. μέχρις C_1 (sed σ eras.) B E 2 εἶπεν C_1 : εἶπε D 3–4 ταχὺ τὰς σπονδὰς ποιεῖσθαι det.: τὰς σπονδὰς ποιεῖσθαι ταχύ τε X 10 ἀπήγγειλεν D : ἀπήγγελλον C_1 12 ποιησάμενος C_1 : ποιησόμενος C_2 cet. 13 καὶ αὐτὸς δὲ E 14 αὐλῶσι πλήρεσιν ὕδατος det. 15 διαβάσεις C s.v. : del. Dind. οἳ ἦσαν] ex vestigiis C_1, in quo . . . ευρι . . . ν deprehendere sibi visus est, οὓς εὕρισκον (et ἐκπεπτωκότας) coni. Hug : οἳ ηὑρίσκοντο Gemoll 22 ἐτάχθησαν μὲν det. αὐτὸν codd.: corr. Sommer εἰς add. Krüger; cf. vi. 4. 25 et vii. 3. 46 23 καὶ κλέαρχον det. 25 μὴ αἰεὶ C s.v. 26 ἵνα πολλὰ τὰ ἄπορα φαίνοιτο τοῖς ἕλλησιν εἶναι εἰς det.

προφαίνοιτο τοῖς Ἕλλησι δεινὰ εἰς τὴν πορείαν, τούτου
ἕνεκα βασιλέα ὑπώπτευεν ἐπὶ τὸ πεδίον τὸ ὕδωρ ἀφεικέναι.
πορευόμενοι δὲ ἀφίκοντο εἰς κώμας ὅθεν ἀπέδειξαν οἱ ἡγε- 14
μόνες λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. ἐνῆν δὲ σῖτος πολὺς καὶ
οἶνος φοινίκων καὶ ὄξος ἑψητὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν. αὐταὶ δὲ 15
αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων οἵας μὲν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἔστιν
ἰδεῖν τοῖς οἰκέταις ἀπέκειντο, αἱ δὲ τοῖς δεσπόταις ἀποκεί-
μεναι ἦσαν ἀπόλεκτοι, θαυμάσιαι τοῦ κάλλους καὶ μεγέθους,
ἡ δὲ ὄψις ἠλέκτρου οὐδὲν διέφερεν· τὰς δέ τινας ξηραίνοντες
τραγήματα ἀπετίθεσαν. καὶ ἦν καὶ παρὰ πότον ἡδὺ μέν,
κεφαλαλγὲς δέ. ἐνταῦθα καὶ τὸν ἐγκέφαλον τοῦ φοίνικος 16
πρῶτον ἔφαγον οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ πολλοὶ ἐθαύμασαν τό
τε εἶδος καὶ τὴν ἰδιότητα τῆς ἡδονῆς. ἦν δὲ σφόδρα καὶ
τοῦτο κεφαλαλγές. ὁ δὲ φοῖνιξ ὅθεν ἐξαιρεθείη ὁ ἐγκέφαλος
ὅλος ηὐαίνετο.

Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ παρὰ μεγάλου βασι- 17
λέως ἧκε Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς
καὶ ἄλλοι Πέρσαι τρεῖς· δοῦλοι δὲ πολλοὶ εἵποντο. ἐπεὶ δὲ
ἀπήντησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί, ἔλεγε πρῶτος
Τισσαφέρνης δι' ἑρμηνέως τοιάδε. Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, 18
γείτων οἰκῶ τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ καὶ
ἀμήχανα πεπτωκότας, εὕρημα ἐποιησάμην εἴ πως δυναίμην
παρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι δοῦναι ἐμοὶ ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς
τὴν Ἑλλάδα. οἶμαι γὰρ ἂν οὐκ ἀχαρίστως μοι ἔχειν οὔτε
πρὸς ὑμῶν οὔτε πρὸς τῆς πάσης Ἑλλάδος. ταῦτα δὲ γνοὺς 19
ᾐτούμην βασιλέα, λέγων αὐτῷ ὅτι δικαίως ἄν μοι χαρίζοιτο,
ὅτι αὐτῷ Κῦρόν τε ἐπιστρατεύοντα πρῶτος ἤγγειλα καὶ βοή-

2 ἀφικέναι X 5 αὐταὶ C : αὗται cet. 6 μὲν] μὴ det. 8 θαυμασίαι X τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος det. 9 διέφερε det. τινας X D Athenaeus 14, p. 651 b : τινες cet. 10 μὲν C s.v. 12 ἐθαύμαζον det. 13 ἡδιότητα vel ἡδύτητα X 15 ἐξηραίνετο det. : ἐξηυαίνετο Athen. : αὐαίνετο X 16 ἐνταῦθα δὲ det. 18 καὶ ἄλλοι δὲ τρεῖς πέρσαι E 19 πρῶτος C_1 A D : πρῶτον cet. 21 πολλὰ C_1 Suidas : πολλὰ κακὰ C_2 cet. 23 ἀποσῶσαι εἰς τὴν ἑλλάδα ὑμᾶς det. 24 οἴομαι γὰρ οὐκ ἂν det. ἔχειν C_1 Suidas : ἕξειν C_2 cet. 25 πρὸς bis] πρὸ bis det. τῆς ἑλλάδος ἁπάσης det.

*θειαν ἔχων ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ ἀφικόμην, καὶ μόνος τῶν κατὰ
τοὺς Ἕλληνας τεταγμένων οὐκ ἔφυγον, ἀλλὰ διήλασα καὶ
συνέμειξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμετέρῳ στρατοπέδῳ ἔνθα βασιλεὺς
ἀφίκετο, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτεινε καὶ τοὺς ξὺν Κύρῳ βαρβάρους
ἐδίωξε σὺν τοῖσδε τοῖς παροῦσι νῦν μετ᾽ ἐμοῦ, οἵπερ αὐτῷ
εἰσι πιστότατοι. καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό μοι βουλεύ-
20 σεσθαι· ἐρέσθαι δέ με ὑμᾶς ἐκέλευεν ἐλθόντα τίνος ἕνεκεν
ἐστρατεύσατε ἐπ᾽ αὐτόν. καὶ συμβουλεύω ὑμῖν μετρίως ἀπο-
κρίνασθαι, ἵνα μοι εὐπρακτότερον ᾖ ἐάν τι δύνωμαι ἀγαθὸν
21 ὑμῖν παρ᾽ αὐτοῦ διαπράξασθαι. πρὸς ταῦτα μεταστάντες οἱ
Ἕλληνες ἐβουλεύοντο· καὶ ἀπεκρίναντο, Κλέαρχος δ᾽ ἔλεγεν·
Ἡμεῖς οὔτε συνήλθομεν ὡς βασιλεῖ πολεμήσοντες οὔτε
ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα, ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κῦρος
ηὕρισκεν, ὡς καὶ σὺ εὖ οἶσθα, ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκεύους
22 λάβοι καὶ ἡμᾶς ἐνθάδε ἀγάγοι. ἐπεὶ μέντοι ἤδη αὐτὸν
ἑωρῶμεν ἐν δεινῷ ὄντα, ᾐσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους
προδοῦναι αὐτόν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παρέχοντες ἡμᾶς
23 αὐτοὺς εὖ ποιεῖν. ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθνηκεν, οὔτε βασιλεῖ
ἀντιποιούμεθα τῆς ἀρχῆς οὔτ᾽ ἔστιν ὅτου ἕνεκα βουλοίμεθα
ἂν τὴν βασιλέως χώραν κακῶς ποιεῖν, οὐδ᾽ αὐτὸν ἀποκτεῖναι
ἂν ἐθέλοιμεν, πορευοίμεθα δ᾽ ἂν οἴκαδε, εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυποίη·
ἀδικοῦντα μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι· ἐὰν
μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρχῃ, καὶ τούτου εἴς γε
24 δύναμιν οὐχ ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες. ὁ μὲν οὕτως εἶπεν·
ἀκούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης, Ταῦτα, ἔφη, ἐγὼ ἀπαγγελῶ
βασιλεῖ καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παρ᾽ ἐκείνου· μέχρι δ᾽ ἂν ἐγὼ
25 ἥκω αἱ σπονδαὶ μενόντων· ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς παρέξομεν. καὶ*

4 *σὺν* det. 5 *ἐδίωξε* C_1 : *ἐδίωξα* C_2 cet. 6 *βουλεύσεσθαι* C_1 : *βουλεύσασθαι* C_2 cet. 7 *με* om. D al. *ἐκέλευεν* C_1 : *ἐκέλευσεν* C_2 cet. *ἕνεκα* det. 12 *πολεμήσαντες* C_1 A 14 *εὖ* in ras. C : om. E : *γε* B *ὡς ἀπαρασκεύους* C_1 : *ἀπαρασκευάστους* C_2 cet. 15 *ἀγάγοι* C_1 D V : *ἀγάγη* E : *ἀναγάγοι* C_2 cet. 19 *ἀντιποιούμεθα βασιλεῖ* det. *ἔστιν οὗ ἕνεκ᾽ ἂν βουλοίμεθα τὴν* det. 21 *πορευόμεθα δὲ οἴκαδε* X 22 *ἀδικοῦντας* X (B ?) 25 *ταῦτα ἔφη* C_1 E : *ἔφη ταῦτα* cet.

εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἧκεν· ὥσθ' οἱ Ἕλληνες ἐφρόντιζον·
τῇ δὲ τρίτῃ ἥκων ἔλεγεν ὅτι διαπεπραγμένος ἥκοι παρὰ
βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σῴζειν τοὺς Ἕλληνας, καίπερ πάνυ
πολλῶν ἀντιλεγόντων ὡς οὐκ ἄξιον εἴη βασιλεῖ ἀφεῖναι
τοὺς ἐφ' ἑαυτὸν στρατευσαμένους. τέλος δὲ εἶπε· Καὶ νῦν 26
ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ' ἡμῶν ἦ μὴν φιλίαν παρέξειν
ὑμῖν τὴν χώραν καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀγορὰν
παρέχοντας· ὅπου δ' ἂν μὴ ᾖ πρίασθαι, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ
τῆς χώρας ἐάσομεν τὰ ἐπιτήδεια. ὑμᾶς δὲ αὖ ἡμῖν δεήσει 27
ὀμόσαι ἦ μὴν πορεύσεσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς σῖτα καὶ
ποτὰ λαμβάνοντας ὁπόταν μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν, ἐὰν δὲ
παρέχωμεν ἀγοράν, ὠνουμένους ἕξειν τὰ ἐπιτήδεια. ταῦτα 28
ἔδοξε, καὶ ὤμοσαν καὶ δεξιὰς ἔδοσαν Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς
βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς τοῖς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοῖς
καὶ λοχαγοῖς καὶ ἔλαβον παρὰ τῶν Ἑλλήνων. μετὰ δὲ ταῦτα 29
Τισσαφέρνης εἶπε· Νῦν μὲν δὴ ἄπειμι ὡς βασιλέα· ἐπειδὰν
δὲ διαπράξωμαι ἃ δέομαι, ἥξω συσκευασάμενος ὡς ἀπάξων
ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὸς ἀπιὼν ἐπὶ τὴν ἐμαυτοῦ
ἀρχήν.

Μετὰ ταῦτα περιέμενον Τισσαφέρνην οἵ τε Ἕλληνες καὶ IV
ὁ Ἀριαῖος ἐγγὺς ἀλλήλων ἐστρατοπεδευμένοι ἡμέρας πλείους
ἢ εἴκοσιν. ἐν δὲ ταύταις ἀφικνοῦνται πρὸς Ἀριαῖον καὶ οἱ
ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκαῖοι καὶ πρὸς τοὺς σὺν ἐκείνῳ
Περσῶν τινες, ⟨οἳ⟩ παρεθάρρυνόν τε καὶ δεξιὰς ἐνίοις παρὰ
βασιλέως ἔφερον μὴ μνησικακήσειν βασιλέα αὐτοῖς τῆς σὺν
Κύρῳ ἐπιστρατείας μηδὲ ἄλλου μηδενὸς τῶν παροιχομένων.
τούτων δὲ γιγνομένων ἔνδηλοι ἦσαν οἱ περὶ Ἀριαῖον ἧττον 2

3 πάνυ om. C_1 5 στρατευομένους det. 6 παρέξειν ἡμῶν τὴν χώραν ὑμῖν E : ὑμῖν παρέξειν det. 8 ᾖ πρίασθαι] παρέχωμεν ἀγορὰν det. 10 πορεύεσθαι codd. : corr. Stephanus 11 παρέχωμεν ἀγορὰν det. 13 ἔδοσαν αὖ C B 16 ἄπιμεν C_1 17 ἐπάξων C_1 B A 18 ἐπιὼν C_1 21 ὁ om. det. 23 τοὺς] τῶν X 24 οἳ add. Rehdantz παρεθάρσυνόν X : παραθαρρύνοντές det. ἔνιοι det. 25 φέροντες det. 26 παρῳχημένων X 27 περὶ τὸν det. ἧσσον X

προσέχοντες τοῖς Ἕλλησι τὸν νοῦν· ὥστε καὶ διὰ τοῦτο τοῖς
μὲν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἤρεσκον, ἀλλὰ προσιόντες
3 τῷ Κλεάρχῳ ἔλεγον καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς· Τί μένομεν;
ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα ὅτι βασιλεὺς ἡμᾶς ἀπολέσαι ἂν περὶ
παντὸς ποιήσαιτο, ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι φόβος εἴη
ἐπὶ βασιλέα μέγαν στρατεύειν; καὶ νῦν μὲν ἡμᾶς ὑπάγεται
μένειν διὰ τὸ διεσπάρθαι αὐτοῦ τὸ στράτευμα· ἐπὰν δὲ πάλιν
ἁλισθῇ αὐτῷ ἡ στρατιά, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται
4 ἡμῖν. ἴσως δέ που ἢ ἀποσκάπτει τι ἢ ἀποτειχίζει, ὡς ἄπορος
εἴη ἡ ὁδός. οὐ γάρ ποτε ἑκών γε βουλήσεται ἡμᾶς ἐλθόντας
εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπαγγεῖλαι ὡς ἡμεῖς τοσοίδε ὄντες ἐνικῶμεν
τὸν βασιλέα ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ καὶ καταγελάσαντες
5 ἀπήλθομεν. Κλέαρχος δὲ ἀπεκρίνατο τοῖς ταῦτα λέγουσιν·
Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι μὲν καὶ ταῦτα πάντα· ἐννοῶ δ᾽ ὅτι εἰ νῦν
ἄπιμεν, δόξομεν ἐπὶ πολέμῳ ἀπιέναι καὶ παρὰ τὰς σπονδὰς
ποιεῖν. ἔπειτα πρῶτον μὲν ἀγορὰν οὐδεὶς παρέξει ἡμῖν οὐδὲ
ὅθεν ἐπισιτιούμεθα· αὖθις δὲ ὁ ἡγησόμενος οὐδεὶς ἔσται· καὶ
ἅμα ταῦτα ποιούντων ἡμῶν εὐθὺς Ἀριαῖος ἀφεστήξει· ὥστε
φίλος ἡμῖν οὐδεὶς λελείψεται, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόσθεν ὄντες
6 πολέμιοι ἡμῖν ἔσονται. ποταμὸς δ᾽ εἰ μέν τις καὶ ἄλλος
ἄρα ἡμῖν ἐστι διαβατέος οὐκ οἶδα· τὸν δ᾽ οὖν Εὐφράτην
ἴσμεν ὅτι ἀδύνατον διαβῆναι κωλυόντων πολεμίων. οὐ μὲν
δὴ ἂν μάχεσθαί γε δέῃ, ἱππεῖς εἰσιν ἡμῖν ξύμμαχοι, τῶν δὲ
πολεμίων ἱππεῖς εἰσιν οἱ πλεῖστοι καὶ πλείστου ἄξιοι· ὥστε
νικῶντες μὲν τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν; ἡττωμένων δὲ οὐδένα
7 οἷόν τε σωθῆναι. ἐγὼ μὲν οὖν βασιλέα, ᾧ οὕτω πολλά ἐστι

1 *τοῖς ἕλλησι προσέχοντες* det. *διὰ* om. det. 2 *ἤρεσκεν* det. 5 *εἴη* X : *ᾖ* det. 6 *μέγαν* om. det. *ἀπάγεται* C_2 B A E et det. pars 7 *τὸ στράτευ* in ras. C; cf. infra, vi. 9 *ἐπὰν, ἐπὴν, ἐπεὶ* (E), *ἐπειδὰν* codd. 10 *εἴη* X : *ᾖ* det. 12 *τὸν βασιλέα* X : *τὴν βασιλέως δύναμιν* det.: *τὸν* del. Dind. 15 *ἐπὶ*] *ἐν* X 16 *ἡμῖν παρέξει* det. 18 *ἐφεστήξει* det. : *ἀποσταίη* X et D s.v., unde *εὐθὺς ἂν Ἀριαῖος ἀποσταίη* Schenkl 19 *λελείψεται* in ras. C *ἀλλ᾽ οἱ καὶ* det. 21 *ἄρα* et *ἐστι* D s.v. 22 *ἴσμεν* det. : *οἴδαμεν* X *οὐ*] *οὐδὲ* Pantazides : *οὗ* D al. 23 *γε* om. det. 24 *οἱ* del. Carnuth 25 *δὲ μὴν* det. 26 *πολλὰ οὕτως* det.

τὰ σύμμαχα, εἴπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέσαι, οὐκ οἶδα ὅ τι
δεῖ αὐτὸν ὀμόσαι καὶ δεξιὰν δοῦναι καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι καὶ
τὰ ἑαυτοῦ πιστὰ ἄπιστα ποιῆσαι Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις.
τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγεν.

Ἐν δὲ τούτῳ ἧκε Τισσαφέρνης ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν 8
ὡς εἰς οἶκον ἀπιὼν καὶ Ὀρόντας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν· ἦγε δὲ
καὶ τὴν θυγατέρα τὴν βασιλέως ἐπὶ γάμῳ. ἐντεῦθεν δὲ ἤδη 9
Τισσαφέρνους ἡγουμένου καὶ ἀγορὰν παρέχοντος ἐπορεύοντο·
ἐπορεύετο δὲ καὶ Ἀριαῖος τὸ Κύρου βαρβαρικὸν ἔχων στρά-
τευμα ἅμα Τισσαφέρνει καὶ Ὀρόντᾳ καὶ ξυνεστρατοπεδεύετο
σὺν ἐκείνοις. οἱ δὲ Ἕλληνες ὑφορῶντες τούτους αὐτοὶ ἐφ' 10
ἑαυτῶν ἐχώρουν ἡγεμόνας ἔχοντες. ἐστρατοπεδεύοντο δὲ
ἑκάστοτε ἀπέχοντες ἀλλήλων παρασάγγην καὶ πλέον· ἐφυ-
λάττοντο δὲ ἀμφότεροι ὥσπερ πολεμίους ἀλλήλους, καὶ εὐθὺς
τοῦτο ὑποψίαν παρεῖχεν. ἐνίοτε δὲ καὶ ξυλιζόμενοι ἐκ τοῦ 11
αὐτοῦ καὶ χόρτον καὶ ἄλλα τοιαῦτα ξυλλέγοντες πληγὰς
ἐνέτεινον ἀλλήλοις· ὥστε καὶ τοῦτο ἔχθραν παρεῖχε. διελ- 12
θόντες δὲ τρεῖς σταθμοὺς ἀφίκοντο πρὸς τὸ Μηδίας καλού-
μενον τεῖχος, καὶ παρῆλθον εἴσω αὐτοῦ. ἦν δὲ ᾠκοδομημένον
πλίνθοις ὀπταῖς ἐν ἀσφάλτῳ κειμέναις, εὖρος εἴκοσι ποδῶν,
ὕψος δὲ ἑκατόν· μῆκος δ' ἐλέγετο εἶναι εἴκοσι παρασάγγαι·
ἀπέχει δὲ Βαβυλῶνος οὐ πολύ. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν 13
σταθμοὺς δύο παρασάγγας ὀκτώ· καὶ διέβησαν διώρυχας δύο,
τὴν μὲν ἐπὶ γεφύρας, τὴν δὲ ἐζευγμένην πλοίοις ἑπτά· αὗται
δ' ἦσαν ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ· κατετέτμηντο δὲ ἐξ
αὐτῶν καὶ τάφροι ἐπὶ τὴν χώραν, αἱ μὲν πρῶται μεγάλαι,
ἔπειτα δὲ ἐλάττους· τέλος δὲ καὶ μικροὶ ὀχετοί, ὥσπερ ἐν τῇ

3 ἕλλησί τε X: καὶ ἕλλησι vel ἕλλησι det. 5 τισσαφέρνης ἧκεν det. 6 post Ὀρόντας lacunam statuit Hug, fort. recte 7 ἤδη om. det. 9 ἔχων ante τὸ det. 10 συνεστρατοπεδεύετο D: ξυνεστρατεύετο X: συνεστρατεύετο cet. 11 ἐφορῶντες D τούτοις C_2 B 13 ἀπ' ἀλλήλων D al. πλεῖον Madvig: μεῖον codd.; cf. III. i. 2 14 οἱ ἀμφότεροι det. 16 prius καὶ om. C_1 18 μηδίας D: μηδείας cet. καλούμενον om. det. 19 αὐτοῦ εἴσω det. (εἴσω om. codd. duo) 21 εἶναι om. det. παρασάγγαι C_1: παρασαγγῶν C_2 cet. 22 ἀπέσχε det.

Ἑλλάδι ἐπὶ τὰς μελίνας· καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Τίγρητα
ποταμόν· πρὸς ᾧ πόλις ἦν μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος ᾗ ὄνομα
14 Σιττάκη, ἀπέχουσα τοῦ ποταμοῦ σταδίους πεντεκαίδεκα. οἱ
μὲν οὖν Ἕλληνες παρ' αὐτὴν ἐσκήνησαν ἐγγὺς παραδείσου
μεγάλου καὶ καλοῦ καὶ δασέος παντοίων δένδρων, οἱ δὲ
βάρβαροι διαβεβηκότες τὸν Τίγρητα· οὐ μέντοι καταφανεῖς
15 ἦσαν. μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἐν περιπάτῳ ὄντες πρὸ
τῶν ὅπλων Πρόξενος καὶ Ξενοφῶν· καὶ προσελθὼν ἄνθρωπός
τις ἠρώτησε τοὺς προφύλακας ποῦ ἂν ἴδοι Πρόξενον ἢ
Κλέαρχον· Μένωνα δὲ οὐκ ἐζήτει, καὶ ταῦτα παρ' Ἀριαίου
16 ὢν τοῦ Μένωνος ξένου. ἐπεὶ δὲ Πρόξενος εἶπεν ὅτι αὐτός
εἰμι ὃν ζητεῖς, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τάδε. Ἔπεμψέ με Ἀριαῖος
καὶ Ἀρτάοζος, πιστοὶ ὄντες Κύρῳ καὶ ὑμῖν εὖνοι, καὶ κελεύ-
ουσι φυλάττεσθαι μὴ ὑμῖν ἐπιθῶνται τῆς νυκτὸς οἱ βάρβαροι·
17 ἔστι δὲ στράτευμα πολὺ ἐν τῷ πλησίον παραδείσῳ. καὶ
παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ πέμψαι κελεύουσι
φυλακήν, ὡς διανοεῖται αὐτὴν λῦσαι Τισσαφέρνης τῆς νυκτός,
ἐὰν δύνηται, ὡς μὴ διαβῆτε ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀποληφθῆτε τοῦ
18 ποταμοῦ καὶ τῆς διώρυχος. ἀκούσαντες ταῦτα ἄγουσιν αὐτὸν
παρὰ τὸν Κλέαρχον καὶ φράζουσιν ἃ λέγει. ὁ δὲ Κλέαρχος
19 ἀκούσας ἐταράχθη σφόδρα καὶ ἐφοβεῖτο. νεανίσκος δέ τις
τῶν παρόντων ἐννοήσας εἶπεν ὡς οὐκ ἀκόλουθα εἴη τό τε
ἐπιθήσεσθαι καὶ λύσειν τὴν γέφυραν. δῆλον γὰρ ὅτι ἐπιτι-
θεμένους ἢ νικᾶν δεήσει ἢ ἡττᾶσθαι. ἐὰν μὲν οὖν νικῶσι,
τί δεῖ λύειν αὐτοὺς τὴν γέφυραν; οὐδὲ γὰρ ἂν πολλαὶ γέφυραι
20 ὦσιν ἔχοιμεν ἂν ὅποι φυγόντες ἡμεῖς σωθῶμεν. ἐὰν δὲ ἡμεῖς

2 ᾗ del. Dind.; cf. infra, 25 3 σταθμοὺς X 4 ἐσκήνωσαν det. 5 καλοῦ καὶ μεγάλου det. 6 μέντοι X et D: μέντοι γε cet. 9 ἠρώτησεν ἄνθρωπός τις det. ἴδη X 12 εἴη ὃν ζητεῖ det. τάδε om. det. ἔπεμψάν det. 16 παρὰ] ἐπὶ det. 17 φύλακας det. ὡς] ὅτι det. λῦσαι αὐτὴν det. 18 ἤνπερ det. ἀπολειφθῆτε codd., sed ἀπο et ει in ras. C 21 ἐταράχθη καὶ ἐφοβεῖτο σφόδρα det. 23 λῦσαι X: τὸ λύσειν D ἐπιθέμενος (sic) E 24 δεήσῃ C B A: ἂν δεήσῃ αὐτοὺς det. 25 αὐτοὺς λύειν det. 26 ὅπου C B (A?: om. E) φεύγοντες D σωθείημεν det. ἂν δ' αὖ det.

νικῶμεν, λελυμένης τῆς γεφύρας οὐχ ἕξουσιν ἐκεῖνοι ὅποι
φύγωσιν· οὐδὲ μὴν βοηθῆσαι πολλῶν ὄντων πέραν οὐδεὶς
αὐτοῖς δυνήσεται λελυμένης τῆς γεφύρας. ἀκούσας δὲ ὁ 21
Κλέαρχος ταῦτα ἤρετο τὸν ἄγγελον πόση τις εἴη χώρα ἡ ἐν
μέσῳ τοῦ Τίγρητος καὶ τῆς διώρυχος. ὁ δὲ εἶπεν ὅτι πολλὴ
καὶ κῶμαι ἔνεισι καὶ πόλεις πολλαὶ καὶ μεγάλαι. τότε δὴ 22
καὶ ἐγνώσθη ὅτι οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμψειαν,
ὀκνοῦντες μὴ οἱ Ἕλληνες διελόντες τὴν γέφυραν μείναιεν ἐν
τῇ νήσῳ ἐρύματα ἔχοντες ἔνθεν μὲν τὸν Τίγρητα, ἔνθεν δὲ
τὴν διώρυχα· τὰ δ' ἐπιτήδεια ἔχοιεν ἐκ τῆς ἐν μέσῳ χώρας
πολλῆς καὶ ἀγαθῆς οὔσης καὶ τῶν ἐργασομένων ἐνόντων·
εἶτα δὲ καὶ ἀποστροφὴ γένοιτο εἴ τις βούλοιτο βασιλέα
κακῶς ποιεῖν. μετὰ δὲ ταῦτα ἀνεπαύοντο· ἐπὶ μέντοι τὴν 23
γέφυραν ὅμως φυλακὴν ἔπεμψαν· καὶ οὔτε ἐπέθετο οὐδεὶς
οὐδαμόθεν οὔτε πρὸς τὴν γέφυραν οὐδεὶς ἦλθε τῶν πολεμίων,
ὡς οἱ φυλάττοντες ἀπήγγελλον. ἐπειδὴ δὲ ἕως ἐγένετο, 24
διέβαινον τὴν γέφυραν ἐζευγμένην πλοίοις τριάκοντα καὶ
ἑπτὰ ὡς οἷόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως· ἐξήγγελλον γάρ
τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Ἑλλήνων ὡς διαβαινόντων
μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ψευδῆ ἦν· διαβαι-
νόντων μέντοι ὁ Γλοῦς [αὐτῶν] ἐπεφάνη μετ' ἄλλων σκοπῶν
εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποταμόν· ἐπειδὴ δὲ εἶδεν, ᾤχετο ἀπε-
λαύνων.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Τίγρητος ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τέτταρας 25
παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Φύσκον ποταμόν, τὸ εὖρος
πλέθρου· ἐπῆν δὲ γέφυρα. καὶ ἐνταῦθα ᾠκεῖτο πόλις μεγάλη
ὄνομα Ὦπις· πρὸς ἣν ἀπήντησε τοῖς Ἕλλησιν ὁ Κύρου καὶ

1 ὅποι X : ὅπου ἂν det. 4 ταῦτα ὁ κλέαρχος det. ἡ om. C_1 A 8 διελθόντες codd. : corr. Holzmann μείνοιεν (-ειεν E) X et D al., sed C add. ἤ τινα εἰς φρουρὰν μείναιεν, quae lineola deleta sunt : μένοιεν cet. 9 πίγρητα (sic) ποταμὸν det. 11 ἐργασαμένων X et D 12 δὲ om. D al. 13 δὲ om. det. 17 διέβησαν det. 20 ἐπιτίθεσθαι det. ταῦτα μὲν det. : αὐτὰ μέντοι X 21 ὁ om. det. αὐτῶν C_1 A : αὐτοῖς C_2 cet. : del. Cobet 22 ἐπεὶ det. 26 πλέθρον A E 27 ὄνομα C_1 : ᾗ ὄνομα C_2 cet.

Ἀρταξέρξου νόθος ἀδελφὸς ἀπὸ Σούσων καὶ Ἐκβατάνων
στρατιὰν πολλὴν ἄγων ὡς βοηθήσων βασιλεῖ· καὶ ἐπιστήσας
τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα παρερχομένους τοὺς Ἕλληνας ἐθεώρει.
26 ὁ δὲ Κλέαρχος ἡγεῖτο μὲν εἰς δύο, ἐπορεύετο δὲ ἄλλοτε καὶ
ἄλλοτε ἐφιστάμενος· ὅσον δὲ [ἂν] χρόνον τὸ ἡγούμενον
τοῦ στρατεύματος ἐπιστήσειε, τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη χρόνον
δι' ὅλου τοῦ στρατεύματος γίγνεσθαι τὴν ἐπίστασιν· ὥστε
τὸ στράτευμα καὶ αὐτοῖς τοῖς Ἕλλησι δόξαι πάμπολυ εἶναι,
27 καὶ τὸν Πέρσην ἐκπεπλῆχθαι θεωροῦντα. ἐντεῦθεν δ'
ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Μηδίας σταθμοὺς ἐρήμους ἓξ παρα-
σάγγας τριάκοντα εἰς τὰς Παρυσάτιδος κώμας τῆς Κύρου καὶ
βασιλέως μητρός. ταύτας Τισσαφέρνης Κύρῳ ἐπεγγε-
λῶν διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν ἐπέτρεψε πλὴν ἀνδραπόδων.
ἐνῆν δὲ σῖτος πολὺς καὶ πρόβατα καὶ ἄλλα χρήματα.
28 ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τέτταρας παρα-
σάγγας εἴκοσι τὸν Τίγρητα ποταμὸν ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες.
ἐν δὲ τῷ πρώτῳ σταθμῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ πόλις
ᾠκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων ὄνομα Καιναί, ἐξ ἧς οἱ
βάρβαροι διῆγον ἐπὶ σχεδίαις διφθερίναις ἄρτους, τυρούς,
οἶνον.

V Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζαπάταν ποταμόν, τὸ
εὖρος τεττάρων πλέθρων. καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς·
ἐν δὲ ταύταις ὑποψίαι μὲν ἦσαν, φανερὰ δὲ οὐδεμία ἐφαίνετο
2 ἐπιβουλή. ἔδοξεν οὖν τῷ Κλεάρχῳ ξυγγενέσθαι τῷ Τισσα-
φέρνει καὶ εἴ πως δύναιτο παῦσαι τὰς ὑποψίας πρὶν ἐξ αὐτῶν
πόλεμον γενέσθαι. καὶ ἔπεμψέν τινα ἐροῦντα ὅτι ξυγγενέ-
3 σθαι αὐτῷ χρῄζει. ὁ δὲ ἑτοίμως ἐκέλευεν ἥκειν. ἐπειδὴ δὲ
ξυνῆλθον, λέγει ὁ Κλέαρχος τάδε. Ἐγώ, ὦ Τισσαφέρνη,
οἶδα μὲν ἡμῖν ὅρκους γεγενημένους καὶ δεξιὰς δεδομένας μὴ

2 στήσας det. 5 δ' ἂν codd. : corr. Dind. 6 ἐπιστῇ det. ἦν om. det. 7 ἐπίτασιν det. 8 καὶ αὐτοῖς] ἑαυτοῖς A E 10 μηδίας D : μηδείας cet. 13 ἐπέτρεψε τοῖς ἕλλησι B E (om. A) 15 τέτταρας] πέντε det. 19 σχεδίας διφθερῶν det. τυρὸν det. 21 ἀφίκοντο det. ζάβατον det. 24 posterius τῷ om. det. 26 ἔπεμψεν C : ἔπεμψε cet. 27 χρῄζοι det. ἐκέλευσεν det.

ἀδικήσειν ἀλλήλους· φυλαττόμενον δὲ σέ τε ὁρῶ ὡς πολε-
μίους ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς ὁρῶντες ταῦτα ἀντιφυλαττόμεθα. ἐπεὶ 4
δὲ σκοπῶν οὐ δύναμαι οὔτε σὲ αἰσθέσθαι πειρώμενον ἡμᾶς
κακῶς ποιεῖν ἐγώ τε σαφῶς οἶδα ὅτι ἡμεῖς γε οὐδὲ ἐπινοοῦμεν
τοιοῦτον οὐδέν, ἔδοξέ μοι εἰς λόγους σοι ἐλθεῖν, ὅπως εἰ
δυναίμεθα ἐξέλοιμεν ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν. καὶ γὰρ οἶδα 5
ἀνθρώπους ἤδη τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας
οἳ φοβηθέντες ἀλλήλους φθάσαι βουλόμενοι πρὶν παθεῖν
ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὔτε μέλλοντας οὔτ' αὖ
βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν. τὰς οὖν τοιαύτας ἀγνωμο- 6
σύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα παύεσθαι ἥκω καὶ διδά-
σκειν σε βούλομαι ὡς σὺ ἡμῖν οὐκ ὀρθῶς ἀπιστεῖς. πρῶτον μὲν 7
γὰρ καὶ μέγιστον οἱ θεῶν ἡμᾶς ὅρκοι κωλύουσι πολεμίους εἶναι
ἀλλήλοις· ὅστις δὲ τούτων σύνοιδεν αὑτῷ παρημεληκώς, τοῦτον
ἐγὼ οὔποτ' ἂν εὐδαιμονίσαιμι. τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα
οὔτ' ἀπὸ ποίου ἂν τάχους οὔτε ὅποι ἄν τις φεύγων ἀποφύγοι
οὔτ' εἰς ποῖον ἂν σκότος ἀποδραίη οὔθ' ὅπως ἂν εἰς ἐχυρὸν
χωρίον ἀποσταίη. πάντῃ γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὕποχα καὶ
πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι. περὶ μὲν δὴ τῶν θεῶν τε 8
καὶ τῶν ὅρκων οὕτω γιγνώσκω, παρ' οὓς ἡμεῖς τὴν φιλίαν
συνθέμενοι κατεθέμεθα· τῶν δ' ἀνθρωπίνων σὲ ἐγὼ ἐν τῷ
παρόντι νομίζω μέγιστον εἶναι ἡμῖν ἀγαθόν. σὺν μὲν γὰρ 9
σοὶ πᾶσα μὲν ὁδὸς εὔπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν τε
ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορία· ἄνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν διὰ σκότους ἡ
ὁδός· οὐδὲν γὰρ αὐτῆς ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος,
πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός, φοβερώτατον δ' ἐρημία· μεστὴ γὰρ
πολλῆς ἀπορίας ἐστίν. εἰ δὲ δὴ καὶ μανέντες σε κατακτεί- 10

1 δὲ σέ τε C B A : δέ σε cet. 3 οὐ] οὐδὲν det. 4 κακοποιεῖν det. 5 οὐδὲν τοιοῦτον det. 7 ἤδη ἀνθρώπους οἶδα E : οἶδα ἤδη ἀνθρώπους det. 9 οὔτ' αὖ C B A : οὔτε cet. 11 μάλιστα C_1 : μάλιστα ἂν C_2 cet. 13 ὅρκοι ἡμᾶς det. 16 οὔτ' om. X ἀπὸ det. : ὑπὸ X οὔτε ὅποι ἄν om. det. ὁποίαν X φεύγων τις det. 17 ἂν ante σκότος om. X 19 πάντων C_1 : πανταχοῖ πάντων D : πανταχῇ πάντων C_2 cet. 21 σε ἔγωγε det. 22 ἡμῖν εἶναι det. 23 μὲν ὁδὸς ἡμῖν E : ἡμῖν ὁδὸς det. τε X : δ' det. 24 ἡ ὁδὸς διὰ σκότους det. 27 δὴ om. det.

ναιμεν, ἄλλο τι ἂν ἢ τὸν εὐεργέτην κατακτείναντες πρὸς
βασιλέα τὸν μέγιστον ἔφεδρον ἀγωνιζοίμεθα; ὅσων δὲ δὴ
καὶ οἵων ἂν ἐλπίδων ἐμαυτὸν στερήσαιμι, εἴ σέ τι κακὸν
11 ἐπιχειρήσαιμι ποιεῖν, ταῦτα λέξω. ἐγὼ γὰρ Κῦρον ἐπεθύ-
μησά μοι φίλον γενέσθαι, νομίζων τῶν τότε ἱκανώτατον εἶναι
εὖ ποιεῖν ὃν βούλοιτο· σὲ δὲ νῦν ὁρῶ τήν τε Κύρου δύναμιν
καὶ χώραν ἔχοντα καὶ τὴν σαυτοῦ [χώραν] σῴζοντα, τὴν δὲ
βασιλέως δύναμιν, ᾗ Κῦρος πολεμίᾳ ἐχρῆτο, σοὶ ταύτην
12 ξύμμαχον οὖσαν. τούτων δὲ τοιούτων ὄντων τίς οὕτω
μαίνεται ὅστις οὐ βούλεται σοὶ φίλος εἶναι; ἀλλὰ μὴν ἐρῶ
γὰρ καὶ ταῦτα ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας καὶ σὲ βουλήσεσθαι φίλον
13 ἡμῖν εἶναι. οἶδα μὲν γὰρ ὑμῖν Μυσοὺς λυπηροὺς ὄντας, οὓς
νομίζω ἂν σὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει ταπεινοὺς ὑμῖν παρασχεῖν·
οἶδα δὲ καὶ Πισίδας· ἀκούω δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα
εἶναι, ἃ οἶμαι ἂν παῦσαι ἐνοχλοῦντα ἀεὶ τῇ ὑμετέρᾳ εὐδαι-
μονίᾳ. Αἰγυπτίους δέ, οἷς μάλιστα ὑμᾶς γιγνώσκω τεθυμω-
μένους, οὐχ ὁρῶ ποίᾳ δυνάμει συμμάχῳ χρησάμενοι μᾶλλον
14 ἂν κολάσαισθε τῆς νῦν σὺν ἐμοὶ οὔσης. ἀλλὰ μὴν ἔν γε
τοῖς πέριξ οἰκοῦσι σὺ εἰ μὲν βούλοιο φίλος ὡς μέγιστος ἂν
εἴης, εἰ δέ τίς σε λυποίη, ὡς δεσπότης ⟨ἂν⟩ ἀναστρέφοιο
ἔχων ἡμᾶς ὑπηρέτας, οἵ σοι οὐκ ἂν μισθοῦ ἕνεκα ὑπηρε-
τοῖμεν ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος ἣν σωθέντες ὑπὸ σοῦ σοὶ ἂν
15 ἔχοιμεν δικαίως. ἐμοὶ μὲν ταῦτα πάντα ἐνθυμουμένῳ οὕτω
δοκεῖ θαυμαστὸν εἶναι τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν ὥστε καὶ ἥδιστ'
ἂν ἀκούσαιμι τὸ ὄνομα τίς οὕτως ἐστὶ δεινὸς λέγειν ὥστε σε
πεῖσαι λέγων ὡς ἡμεῖς σοι ἐπιβουλεύομεν. Κλέαρχος μὲν
οὖν τοσαῦτα εἶπε· Τισσαφέρνης δὲ ὧδε ἀπημείφθη.

1 ἢ in ras. C (ἂν om. A) 2 ἔφεδρον det.: ἔφορον X ἀγωνιζοίμεθα det.: πολεμήσομεν X 3 ἐλπίδων ἐμαυτὸν ἂν det. 7 χώραν del. Rehdantz: ἀρχὴν det. 8 πολεμεῖν X 10 σοὶ βούλεται det. 13 ἐλπίζω det. 14 πισσίδας X (A?) 18 κολάσασθε C_1: κολάσεσθε C_2 cet. (-θαι D): corr. Hertlein 19 βούλοιο φίλος C_1: βούλοιό τῳ φίλος εἶναι C_2 cet. 20 τί C_1 ἂν add. Dind. 21 οἵ σοι] ὅσοι X et D al. μισθοῦ ἕνεκα C_1: τοῦ μισθοῦ ἕνεκα μόνον C_2 cet. (ἕνεκα om. D) ὑπηρετοῦμεν C_1 22 καὶ τῆς χάριτος ἣν om. C_1 25 τὸ ὄνομα del. Bisschop: τοὔνομα det. τίς ἐστιν οὕτω δεινὸς det. σε om. det.

Ἀλλ᾽ ἥδομαι μέν, ὦ Κλέαρχε, ἀκούων σου φρονίμους 16
λόγους· ταῦτα γὰρ γιγνώσκων εἴ τι ἐμοὶ κακὸν βουλεύοις,
ἅμα ἄν μοι δοκεῖς καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι. ὡς δ᾽ ἂν
μάθῃς ὅτι οὐδ᾽ ἂν ὑμεῖς δικαίως οὔτε βασιλεῖ οὔτ᾽ ἐμοὶ
ἀπιστοίητε, ἀντάκουσον. εἰ γὰρ ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, 17
πότερά σοι δοκοῦμεν ἱππέων πλήθους ἀπορεῖν ἢ πεζῶν ἢ
ὁπλίσεως ἐν ᾗ ὑμᾶς μὲν βλάπτειν ἱκανοὶ εἴημεν ἄν, ἀντι-
πάσχειν δὲ οὐδεὶς κίνδυνος; ἀλλὰ χωρίων ἐπιτηδείων ὑμῖν 18
ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῖν ἄν σοι δοκοῦμεν; οὐ τοσαῦτα μὲν πεδία
ἃ ὑμεῖς φίλια ὄντα σὺν πολλῷ πόνῳ διαπορεύεσθε, τοσαῦτα
δὲ ὄρη ὁρᾶτε ὑμῖν ὄντα πορευτέα, ἃ ἡμῖν ἔξεστι προκαταλα-
βοῦσιν ἄπορα ὑμῖν παρέχειν, τοσοῦτοι δ᾽ εἰσὶ ποταμοὶ ἐφ᾽
ὧν ἔξεστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι ὁπόσοις ἂν ὑμῶν βουλώμεθα
μάχεσθαι; εἰσὶ δ᾽ αὐτῶν οὓς οὐδ᾽ ἂν παντάπασι διαβαίητε,
εἰ μὴ ἡμεῖς ὑμᾶς διαπορεύοιμεν. εἰ δ᾽ ἐν πᾶσι τούτοις 19
ἡττῴμεθα, ἀλλὰ τό γέ τοι πῦρ κρεῖττον τοῦ καρποῦ ἐστιν·
ὃν ἡμεῖς δυναίμεθ᾽ ἂν κατακαύσαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι,
ᾧ ὑμεῖς οὐδ᾽ εἰ πάνυ ἀγαθοὶ εἴητε μάχεσθαι ἂν δύναισθε.
πῶς ἂν οὖν ἔχοντες τοσούτους πόρους πρὸς τὸ ὑμῖν πολεμεῖν, 20
καὶ τούτων μηδένα ἡμῖν ἐπικίνδυνον, ἔπειτα ἐκ τούτων πάντων
τοῦτον ἂν τὸν τρόπον ἐξελοίμεθα ὃς μόνος μὲν πρὸς θεῶν
ἀσεβής, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχρός; παντάπασι δὲ 21
ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐχομένων, καὶ
τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι᾽ ἐπιορκίας τε πρὸς θεοὺς
καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράττειν τι. οὐχ οὕτως ἡμεῖς,
ὦ Κλέαρχε, οὔτε ἀλόγιστοι οὔτε ἠλίθιοί ἐσμεν. ἀλλὰ τί δὴ 22
ὑμᾶς ἐξὸν ἀπολέσαι οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἤλθομεν; εὖ ἴσθι ὅτι ὁ

1 καὶ ἀκούων X 2 βουλεύεις X 4 μάθοιτε D 5 ἀπιστοίητε D: ἄπιστοι ἦτε X: ἀπισταίητε cet. 6 ἵππων C_1 E 7 εἴημεν ἂν ἱκανοὶ E: ἱκανοὶ ἂν ἦμεν det. 10 ἃ ὑμεῖς φίλια X: ἡμῖν φίλια (φίλα D) cet. 11 ὑμῖν ὁρᾶται det. περαντέα Dobree 12 ἐξ det. 13 ἔξεστι μὲν B E βουλοίμεθα det. 15 ὑμᾶς om. C_1 16 τό γε πῦρ det. τοῦ καρποῦ κρεῖττον det.: τοῦ om. C_1 17 ὃ C_1 18 δύνησθε codd.: corr. Porson 19 οὖν ἂν det. 23 ἐν C: om. cet. 26 ἠλίθιοι οὔτε ἀλόγιστοι det. 27 ὅτι om. C_1

ἐμὸς ἔρως τούτου αἴτιος τὸ τοῖς Ἕλλησιν ἐμὲ πιστὸν γενέσθαι,
καὶ ᾧ Κῦρος ἀνέβη ξενικῷ διὰ μισθοδοσίας πιστεύων τούτῳ
23 ἐμὲ καταβῆναι δι᾽ εὐεργεσίαν ἰσχυρόν. ὅσα δ᾽ ἐμοὶ χρήσιμοι
ὑμεῖς ἐστε τὰ μὲν καὶ σὺ εἶπας, τὸ δὲ μέγιστον ἐγὼ οἶδα·
τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τιάραν βασιλεῖ μόνῳ ἔξεστιν
ὀρθὴν ἔχειν, τὴν δ᾽ ἐπὶ τῇ καρδίᾳ ἴσως ἂν ὑμῶν παρόντων
καὶ ἕτερος εὐπετῶς ἔχοι.
24 Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέγειν· καὶ εἶπεν·
Οὐκοῦν, ἔφη, οἵτινες τοιούτων ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπαρχόντων
πειρῶνται διαβάλλοντες ποιῆσαι πολεμίους ἡμᾶς ἄξιοί εἰσι
25 τὰ ἔσχατα παθεῖν; Καὶ ἐγὼ μέν γε, ἔφη ὁ Τισσαφέρνης, εἰ
βούλεσθέ μοι οἵ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐλθεῖν, ἐν τῷ
ἐμφανεῖ λέξω τοὺς πρὸς ἐμὲ λέγοντας ὡς σὺ ἐμοὶ ἐπιβου-
26 λεύεις καὶ τῇ σὺν ἐμοὶ στρατιᾷ. Ἐγὼ δέ, ἔφη ὁ Κλέαρχος,
ἄξω πάντας, καὶ σοὶ αὖ δηλώσω ὅθεν ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκούω.
27 ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισσαφέρνης φιλοφρονούμενος
τότε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευε καὶ σύνδειπνον ἐποιήσατο.
τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Κλέαρχος ἐλθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον δῆλός
τ᾽ ἦν πάνυ φιλικῶς οἰόμενος διακεῖσθαι τῷ Τισσαφέρνει καὶ ἃ
ἔλεγεν ἐκεῖνος ἀπήγγελλεν, ἔφη τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσα-
φέρνην οὓς ἐκέλευεν, καὶ οἳ ἂν ἐλεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν
Ἑλλήνων, ὡς προδότας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς Ἕλλησιν
28 ὄντας τιμωρηθῆναι. ὑπώπτευε δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα
Μένωνα, εἰδὼς αὐτὸν καὶ συγγεγενημένον Τισσαφέρνει μετ᾽
Ἀριαίου καὶ στασιάζοντα αὐτῷ καὶ ἐπιβουλεύοντα, ὅπως τὸ

1 ὁ τούτου C_1 τοῦ det. 2 ᾧ] ὡς D μισθοδοσίαν det. 3 εὐεργεσίας E V δέ μοι det. ὑμεῖς χρήσιμοι det. 10 πολεμίους ποιῆσαι det. 11 γε om. det. 12 ἐλθεῖν ἐν τῷ ἐμφανεῖ λέξω X; cf. Thuc. vii. 48. 3: ἐν τῷ ἐμφανεῖ ἐλθεῖν λέξω det. 13 ἐπιβουλεύεις ἐμοὶ vel ἐμοί τε det. 15 αὖ ἐγὼ det. 17 μὲν om. C_1 ἐκέλευε C_1: ἐκέλευσε C_2 cet. 18 ὁ om. det. ἀπελθὼν Cobet 20 ἔλεγεν ἃ det. τισσαφέρνει det. 21 ἐκέλευεν C_1: ἐκέλευσεν C_2: ἐκέλευσε cet. οἳ ἂν in ras. C_1, unde ἐὰν Dind. ἐξελεγχθῶσι det. τῶν Ἑλλήνων del. Dobree 24 συγγεγενημένον] συ in ras. C: λάθρᾳ συγγεγενημένον Hug, qui censet C_1 λάθρᾳ γεγενημένον habuisse 25 ἐπιβουλεύοντα αὐτῷ det.

στράτευμα ἅπαν πρὸς αὐτὸν λαβὼν φίλος ᾖ Τισσαφέρνει.
ἐβούλετο δὲ καὶ Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν 29
ἔχειν τὴν γνώμην καὶ τοὺς παραλυποῦντας ἐκποδὼν εἶναι.
τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες αὐτῷ μὴ ἰέναι πάντας
τοὺς λοχαγοὺς καὶ στρατηγοὺς μηδὲ πιστεύειν Τισσαφέρνει.
ὁ δὲ Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἔστε διεπράξατο πέντε 30
μὲν στρατηγοὺς ἰέναι, εἴκοσι δὲ λοχαγούς· συνηκολούθησαν
δὲ ὡς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ὡς διακόσιοι.

Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ θύραις ταῖς Τισσαφέρνους, οἱ μὲν 31
στρατηγοὶ παρεκλήθησαν εἴσω, Πρόξενος Βοιώτιος, Μένων
Θετταλός, Ἀγίας Ἀρκάς, Κλέαρχος Λάκων, Σωκράτης
Ἀχαιός· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἐπὶ ταῖς θύραις ἔμενον. οὐ πολλῷ 32
δὲ ὕστερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου οἵ τ' ἔνδον ξυνελαμ-
βάνοντο καὶ οἱ ἔξω κατεκόπησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρ-
βάρων τινὲς ἱππέων διὰ τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες ᾧτινι ἐντυγ-
χάνοιεν Ἕλληνι ἢ δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ πάντας ἔκτεινον. οἱ 33
δὲ Ἕλληνες τήν τε ἱππασίαν ἐθαύμαζον ἐκ τοῦ στρατοπέδου
ὁρῶντες καὶ ὅ τι ἐποίουν ἠμφεγνόουν, πρὶν Νίκαρχος Ἀρκὰς
ἧκε φεύγων τετρωμένος εἰς τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα
ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων, καὶ εἶπε πάντα τὰ γεγενημένα. ἐκ 34
τούτου δὴ οἱ Ἕλληνες ἔθεον ἐπὶ τὰ ὅπλα πάντες ἐκπεπλη-
γμένοι καὶ νομίζοντες αὐτίκα ἥξειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ στρατό-
πεδον. οἱ δὲ πάντες μὲν οὐκ ἦλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ 35
Ἀρτάοζος καὶ Μιθραδάτης, οἳ ἦσαν Κύρῳ πιστότατοι· ὁ δὲ
τῶν Ἑλλήνων ἑρμηνεὺς ἔφη καὶ τὸν Τισσαφέρνους ἀδελφὸν
σὺν αὐτοῖς ὁρᾶν καὶ γιγνώσκειν· ξυνηκολούθουν δὲ καὶ
ἄλλοι Περσῶν τεθωρακισμένοι εἰς τριακοσίους. οὗτοι ἐπεὶ 36
ἐγγὺς ἦσαν, προσελθεῖν ἐκέλευον εἴ τις εἴη τῶν Ἑλλήνων
στρατηγὸς ἢ λοχαγός, ἵνα ἀπαγγείλωσι τὰ παρὰ βασιλέως.

2 κλέαρχος C_1 : ὁ κλέαρχος C_2 cet. 9 θύραις C_1 : ταῖς θύραις C_2 cet. 17 ἱππασίαν C_1 : ἱππασίαν αὐτῶν C_2 cet. 18 ἠμφεγνόουν V corr.: ἠμφηγνόουν X : ἠμφιγνόουν det. 24 μιθραδάτης C E : μιθριδάτης det. 27 ἄλλοι πολλοὶ D al. 28 ἐλθεῖν det. 29 στρατηγὸς C_1 E : ὁ στρατηγὸς C_2 cet.

37 μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον φυλαττόμενοι τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ
μὲν Κλεάνωρ Ὀρχομένιος καὶ Σοφαίνετος Στυμφάλιος, ξὺν
αὐτοῖς δὲ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὅπως μάθοι τὰ περὶ Προ-
ξένου· Χειρίσοφος δὲ ἐτύγχανεν ἀπὼν ἐν κώμῃ τινὶ ξὺν
38 ἄλλοις ἐπισιτιζομένοις. ἐπειδὴ δὲ ἔστησαν εἰς ἐπήκοον,
εἶπεν Ἀριαῖος τάδε. Κλέαρχος μέν, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες,
ἐπεὶ ἐπιορκῶν τε ἐφάνη καὶ τὰς σπονδὰς λύων, ἔχει τὴν
δίκην καὶ τέθνηκε, Πρόξενος δὲ καὶ Μένων, ὅτι κατήγγειλαν
αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλήν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν. ὑμᾶς δὲ
βασιλεὺς τὰ ὅπλα ἀπαιτεῖ· αὑτοῦ γὰρ εἶναί φησιν, ἐπείπερ
39 Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου. πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο
οἱ Ἕλληνες, ἔλεγε δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος· Ὦ κάκιστε
ἀνθρώπων Ἀριαῖε καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι ἦτε Κύρου φίλοι, οὐκ
αἰσχύνεσθε οὔτε θεοὺς οὔτ᾿ ἀνθρώπους, οἵτινες ὀμόσαντες
ἡμῖν τοὺς αὐτοὺς φίλους καὶ ἐχθροὺς νομιεῖν, προδόντες
ἡμᾶς σὺν Τισσαφέρνει τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ πανουργοτάτῳ
τούς τε ἄνδρας αὐτοὺς οἷς ὤμνυτε ἀπολωλέκατε καὶ τοὺς
ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότες ξὺν τοῖς πολεμίοις ἐφ᾿ ἡμᾶς
40 ἔρχεσθε; ὁ δὲ Ἀριαῖος εἶπε· Κλέαρχος γὰρ πρόσθεν ἐπι-
βουλεύων φανερὸς ἐγένετο Τισσαφέρνει τε καὶ Ὀρόντᾳ,
καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς ξὺν τούτοις. ἐπὶ τούτοις Ξενοφῶν
41 τάδε εἶπε. Κλέαρχος μὲν τοίνυν εἰ παρὰ τοὺς ὅρκους ἔλυε
τὰς σπονδάς, τὴν δίκην ἔχει· δίκαιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τοὺς
ἐπιορκοῦντας· Πρόξενος δὲ καὶ Μένων ἐπείπερ εἰσὶν ὑμέ-
τεροι μὲν εὐεργέται, ἡμέτεροι δὲ στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς
δεῦρο· δῆλον γὰρ ὅτι φίλοι γε ὄντες ἀμφοτέροις πειρά-
42 σονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλτιστα ξυμβουλεῦσαι. πρὸς

1 τῶν ἑλλήνων φυλαττόμενοι det. 5 ἐπισιτιζομένοις C_1 A : ἐπισιτιζόμενος C_2 B E cet. (-όμένος sic D) ἐπεὶ det. 6 λέγει ἀριαῖος det., om. τάδε 7 τε om. C_1 10 αὐτοῦ X : ἑαυτοῦ det. 12 ὁ om. D al. 13 οἱ om. det. 17 ὄμνυτε C B D ἀπολωλέκατε C_1 : ὡς ἀπολωλέκατε C_2 cet. 19 ἔρχεσθε ἐφ᾿ ἡμᾶς det. 21 τούτων C_1 : τούτῳ Rehdantz τούτοις δὲ det. 25 μὲν . . . δὲ X : τε . . . τε det. 26 γε in ras. C 27 ξυμβουλεῦσαι C_1 A : ξυμβουλεύσειν C_2 B : συμβουλεύειν cet.

ταῦτα οἱ βάρβαροι πολὺν χρόνον διαλεχθέντες ἀλλήλοις
ἀπῆλθον οὐδὲν ἀποκρινάμενοι.

Οἱ μὲν δὴ στρατηγοὶ οὕτω ληφθέντες ἀνήχθησαν ὡς VI
βασιλέα καὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν, εἷς
μὲν αὐτῶν Κλέαρχος ὁμολογουμένως ἐκ πάντων τῶν ἐμ-
πείρως αὐτοῦ ἐχόντων δόξας γενέσθαι ἀνὴρ καὶ πολεμικὸς
καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως. καὶ γὰρ δὴ ἕως μὲν πόλεμος ἦν 2
τοῖς Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους παρέμενεν, ἐπειδὴ
δὲ εἰρήνη ἐγένετο, πείσας τὴν αὑτοῦ πόλιν ὡς οἱ Θρᾷκες
ἀδικοῦσι τοὺς Ἕλληνας καὶ διαπραξάμενος ὡς ἐδύνατο παρὰ
τῶν ἐφόρων ἐξέπλει ὡς πολεμήσων τοῖς ὑπὲρ Χερρονήσου
καὶ Περίνθου Θρᾳξίν. ἐπεὶ δὲ μεταγνόντες πως οἱ ἔφοροι 3
ἤδη ἔξω ὄντος ἀποστρέφειν αὐτὸν ἐπειρῶντο ἐξ Ἰσθμοῦ,
ἐνταῦθα οὐκέτι πείθεται, ἀλλ' ᾤχετο πλέων εἰς Ἑλλή-
σποντον. ἐκ τούτου καὶ ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν ἐν Σπάρτῃ 4
τελῶν ὡς ἀπειθῶν. ἤδη δὲ φυγὰς ὢν ἔρχεται πρὸς Κῦρον,
καὶ ὁποίοις μὲν λόγοις ἔπεισε Κῦρον ἄλλῃ γέγραπται, δίδωσι
δὲ αὐτῷ Κῦρος μυρίους δαρεικούς· ὁ δὲ λαβὼν οὐκ ἐπὶ ῥᾳθυ- 5
μίαν ἐτράπετο, ἀλλ' ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων συλλέξας
στράτευμα ἐπολέμει τοῖς Θρᾳξί, καὶ μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ
ἀπὸ τούτου δὴ ἔφερε καὶ ἦγε τούτους καὶ πολεμῶν διεγένετο
μέχρι Κῦρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος· τότε δὲ ἀπῆλθεν ὡς
ξὺν ἐκείνῳ αὖ πολεμήσων. ταῦτα οὖν φιλοπολέμου μοι 6
δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι, ὅστις ἐξὸν μὲν εἰρήνην ἄγειν ἄνευ
αἰσχύνης καὶ βλάβης αἱρεῖται πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ ῥᾳθυμεῖν
βούλεται πονεῖν ὥστε πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ χρήματα ἔχειν
ἀκινδύνως αἱρεῖται πολεμῶν μείονα ταῦτα ποιεῖν· ἐκεῖνος
δὲ ὥσπερ εἰς παιδικὰ ἢ εἰς ἄλλην τινὰ ἡδονὴν ἤθελε δαπανᾶν

2 ἀποκρινόμενοι det. 8 τοὺς om. D al. παρέμεινεν det. ἐπεὶ det. 9 πείσας] πεισ in ras. C 13 ὄντος C_1 : ὄντος αὐτοῦ C_2 cet. 15 τῇ σπάρτῃ det. 17 ἄλλῃ X : ἀλλαχοῦ det. 21 δὴ om. det. ἦγεν αὐτοὺς det. 22 μέχρι οὗ vel μέχρις οὗ det. 23 μοι om. det. 24 ἄγειν X : ἔχειν det. ἄνευ γ' B E 26 ὥστε πολεμεῖν om. E

7 εἰς πόλεμον. οὕτω μὲν φιλοπόλεμος ἦν· πολεμικὸς δὲ αὖ
ταύτῃ ἐδόκει εἶναι ὅτι φιλοκίνδυνός τε ἦν καὶ ἡμέρας καὶ
νυκτὸς ἄγων ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς φρό-
8 νιμος, ὡς οἱ παρόντες πανταχοῦ πάντες ὡμολόγουν. καὶ
ἀρχικὸς δ' ἐλέγετο εἶναι ὡς δυνατὸν ἐκ τοῦ τοιούτου τρόπου
οἷον κἀκεῖνος εἶχεν. ἱκανὸς μὲν γὰρ ὥς τις καὶ ἄλλος φρον-
τίζειν ἦν ὅπως ἔχοι ἡ στρατιὰ αὐτῷ τὰ ἐπιτήδεια καὶ παρα-
σκευάζειν ταῦτα, ἱκανὸς δὲ καὶ ἐμποιῆσαι τοῖς παροῦσιν ὡς
9 πειστέον εἴη Κλεάρχῳ. τοῦτο δ' ἐποίει ἐκ τοῦ χαλεπὸς
εἶναι· καὶ γὰρ ὁρᾶν στυγνὸς ἦν καὶ τῇ φωνῇ τραχύς,
ἐκόλαζέ τε ἰσχυρῶς, καὶ ὀργῇ ἐνίοτε, ὡς καὶ αὐτῷ μετα-
10 μέλειν ἔσθ' ὅτε. καὶ γνώμῃ δ' ἐκόλαζεν· ἀκολάστου γὰρ
στρατεύματος οὐδὲν ἡγεῖτο ὄφελος εἶναι, ἀλλὰ καὶ λέγειν
αὐτὸν ἔφασαν ὡς δέοι τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον
τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολεμίους, εἰ μέλλοι ἢ φυλακὰς φυλά-
ξειν ἢ φίλων ἀφέξεσθαι ἢ ἀπροφασίστως ἰέναι πρὸς τοὺς
11 πολεμίους. ἐν μὲν οὖν τοῖς δεινοῖς ἤθελον αὐτοῦ ἀκούειν
σφόδρα καὶ οὐκ ἄλλον ᾑροῦντο οἱ στρατιῶται· καὶ γὰρ τὸ
στυγνὸν τότε φαιδρὸν αὐτοῦ †ἐν τοῖς ἄλλοις προσώποις†
ἔφασαν φαίνεσθαι καὶ τὸ χαλεπὸν ἐρρωμένον πρὸς τοὺς
πολεμίους ἐδόκει εἶναι, ὥστε σωτήριον, οὐκέτι χαλεπὸν
12 ἐφαίνετο· ὅτε δ' ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο καὶ ἐξείη πρὸς
ἄλλον ἀρξομένους ἀπιέναι, πολλοὶ αὐτὸν ἀπέλειπον· τὸ γὰρ
ἐπίχαρι οὐκ εἶχεν, ἀλλ' ἀεὶ χαλεπὸς ἦν καὶ ὠμός· ὥστε
διέκειντο πρὸς αὐτὸν οἱ στρατιῶται ὥσπερ παῖδες πρὸς δι-
13 δάσκαλον. καὶ γὰρ οὖν φιλίᾳ μὲν καὶ εὐνοίᾳ ἑπομένους
οὐδέποτε εἶχεν· οἵτινες δὲ ἢ ὑπὸ πόλεως τεταγμένοι ἢ ὑπὸ

1 αὖ om. det. 2 εἶναι ἐδόκει det. 6 ὡς εἴ det. 7 ἕξοι vel ἕξει det. αὐτοῦ det. 9 ἀπιστέον vel πιστέον det. 11 τε C_1 A : τε αἰεὶ C_2 cet. ὥστε det. 12 γὰρ στρατεύ in ras. C ; cf. supra, iv. 3 16 posterius ἢ] μὴ det. 18 γὰρ om. det. 19 ἄλλοις om. det. : τὸ στυγνὸν αὐτοῦ τότε φαιδρὸν ἔφασαν φαίνεσθαι Cobet 21 καὶ οὐκέτι det. 23 ἄλλον C_1 : ἄλλους C_2 cet. ἀρξαμένους C_1 : ἀρχομένους C_2 cet. : corr. Schäfer ἀπέλειπον C_1 : ἀπέλιπον C_2 cet. 24 χαλεπὸς καὶ ὠμὸς ἦν det.

τοῦ δεῖσθαι ἢ ἄλλῃ τινὶ ἀνάγκῃ κατεχόμενοι παρείησαν
αὐτῷ, σφόδρα πειθομένοις ἐχρῆτο. ἐπεὶ δὲ ἄρξαιντο νικᾶν 14
ξὺν αὐτῷ τοὺς πολεμίους, ἤδη μεγάλα ἦν τὰ χρησίμους
ποιοῦντα εἶναι τοὺς ξὺν αὐτῷ στρατιώτας· τό τε γὰρ πρὸς
τοὺς πολεμίους θαρραλέως ἔχειν παρῆν καὶ τὸ τὴν παρ' ἐκείνου
τιμωρίαν φοβεῖσθαι εὐτάκτους ἐποίει. τοιοῦτος μὲν δὴ 15
ἄρχων ἦν· ἄρχεσθαι δὲ ὑπὸ ἄλλων οὐ μάλα ἐθέλειν ἐλέγετο.
ἦν δὲ ὅτε ἐτελεύτα ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.

Πρόξενος δὲ ὁ Βοιώτιος εὐθὺς μὲν μειράκιον ὢν ἐπεθύμει 16
γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν ἱκανός· καὶ διὰ ταύτην
τὴν ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργίᾳ ἀργύριον τῷ Λεοντίνῳ. ἐπεὶ 17
δὲ συνεγένετο ἐκείνῳ, ἱκανὸς νομίσας ἤδη εἶναι καὶ ἄρχειν
καὶ φίλος ὢν τοῖς πρώτοις μὴ ἡττᾶσθαι εὐεργετῶν, ἦλθεν
εἰς ταύτας τὰς σὺν Κύρῳ πράξεις· καὶ ᾤετο κτήσεσθαι ἐκ
τούτων ὄνομα μέγα καὶ δύναμιν μεγάλην καὶ χρήματα πολλά·
τοσούτων δ' ἐπιθυμῶν σφόδρα ἔνδηλον αὖ καὶ τοῦτο εἶχεν, 18
ὅτι τούτων οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετὰ ἀδικίας, ἀλλὰ σὺν
τῷ δικαίῳ καὶ καλῷ ᾤετο δεῖν τούτων τυγχάνειν, ἄνευ δὲ
τούτων μή. ἄρχειν δὲ καλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν δυνατὸς ἦν· 19
οὐ μέντοι οὔτ' αἰδῶ τοῖς στρατιώταις ἑαυτοῦ οὔτε φόβον
ἱκανὸς ἐμποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ ᾐσχύνετο μᾶλλον τοὺς στρα-
τιώτας ἢ οἱ ἀρχόμενοι ἐκεῖνον· καὶ φοβούμενος μᾶλλον ἦν
φανερὸς τὸ ἀπεχθάνεσθαι τοῖς στρατιώταις ἢ οἱ στρατιῶται
τὸ ἀπιστεῖν ἐκείνῳ. ᾤετο δὲ ἀρκεῖν πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶναι 20
καὶ δοκεῖν τὸν μὲν καλῶς ποιοῦντα ἐπαινεῖν, τὸν δὲ ἀδι-
κοῦντα μὴ ἐπαινεῖν. τοιγαροῦν αὐτῷ οἱ μὲν καλοί τε καὶ
ἀγαθοὶ τῶν συνόντων εὖνοι ἦσαν, οἱ δὲ ἄδικοι ἐπεβούλευον
ὡς εὐμεταχειρίστῳ ὄντι. ὅτε δὲ ἀπέθνῃσκεν ἦν ἐτῶν ὡς
τριάκοντα.

2 ἐπειδὴ δὲ καὶ det. ἤρξαντο codd.: corr. Rehdantz; cf. I. iii. 1
3 μεγάλα ἤδη det. 5 θαρσαλέως X 6 εὐτάκτους C_1 : εὐτάκτους αὐτοὺς C_2 cet. ἐποίει] εἶναι det. 12 ἤδη νομίσας det. 14 κτήσασθαι C_2 et det. 16 τούτων δ' det. 19 δυνατὸς X : ἱκανὸς det. 21 ἱκανὸς om E 22 ἦν ἂν det. 24 πρὸς τῷ C B D
26 καλοὶ κἀγαθοὶ det.

21 Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλουτεῖν
ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπι-
θυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι· φίλος τε ἐβούλετο
εἶναι τοῖς μέγιστα δυναμένοις, ἵνα ἀδικῶν μὴ διδοίη δίκην.
22 ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι ὧν ἐπιθυμοίη συντομωτάτην ᾤετο
ὁδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπιορκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν,
23 τὸ δ' ἁπλοῦν καὶ ἀληθὲς τὸ αὐτὸ τῷ ἠλιθίῳ εἶναι. στέργων
δὲ φανερὸς μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ φαίη φίλος εἶναι, τούτῳ
ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων. καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς
κατεγέλα, τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διε-
24 λέγετο. καὶ τοῖς μὲν τῶν πολεμίων κτήμασιν οὐκ ἐπε-
βούλευε· χαλεπὸν γὰρ ᾤετο εἶναι τὰ τῶν φυλαττομένων
λαμβάνειν· τὰ δὲ τῶν φίλων μόνος ᾤετο εἰδέναι ῥᾷστον ὂν
25 ἀφύλακτα λαμβάνειν. καὶ ὅσους μὲν αἰσθάνοιτο ἐπιόρκους
καὶ ἀδίκους ὡς εὖ ὡπλισμένους ἐφοβεῖτο, τοῖς δὲ ὁσίοις καὶ
26 ἀλήθειαν ἀσκοῦσιν ὡς ἀνάνδροις ἐπειρᾶτο χρῆσθαι. ὥσπερ
δέ τις ἀγάλλεται ἐπὶ θεοσεβείᾳ καὶ ἀληθείᾳ καὶ δικαιότητι,
οὕτω Μένων ἠγάλλετο τῷ ἐξαπατᾶν δύνασθαι, τῷ πλά-
σασθαι ψεύδη, τῷ φίλους διαγελᾶν· τὸν δὲ μὴ πανοῦργον
τῶν ἀπαιδεύτων ἀεὶ ἐνόμιζεν εἶναι. καὶ παρ' οἷς μὲν ἐπε-
χείρει πρωτεύειν φιλίᾳ, διαβάλλων τοὺς πρώτους τοῦτο
27 ᾤετο δεῖν κτήσασθαι. τὸ δὲ πειθομένους τοὺς στρατιώτας
παρέχεσθαι ἐκ τοῦ συναδικεῖν αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο. τιμᾶσθαι
δὲ καὶ θεραπεύεσθαι ἠξίου ἐπιδεικνύμενος ὅτι πλεῖστα δύ-
ναιτο καὶ ἐθέλοι ἂν ἀδικεῖν. εὐεργεσίαν δὲ κατέλεγεν,

1 *πλούτου* det. 3 *κερδάνοι* codd. : *κερδαίνοι* Stobaei et Suidae nonnulli 4 *μέγιστον* det. 5 *τῶ* C B E D *ὁδὸν ᾤετο* det. 7 *καὶ τὸ ἀληθὲς* B A E : *τε καὶ ἠλίθιον* det., quibus *τε καὶ ἀληθινὸν* adscribit D *τὸ αὐτὸ τῷ ἠλιθίῳ* X : *ἐνομίζετο αὐτῷ ἠλιθίῳ* det. 9 *ἐγίγνετο* C B : *ἐγένετο* A : *ἦν* E cum det. 10 *αἰεὶ* det. 13 *ῥᾷστον ὂν* X : *ὅτι ῥᾷστον* det. 14 *αἰσθάνοιτο* Suidas et Stobaei A : *ἂν αἰσθάνοιτο* X : *δὴ ᾐσθάνετο* D : *ᾐσθάνετο* cet. 16 *ἀσκ* in ras. C, unde *στέργουσιν* Reuss 18 *οὕτω καὶ* det. 19 *ψευδῆ* codd. : corr. Weidner 20 *τῶν ἀπαιδεύτων ἀεὶ* X : *ἀπαίδευτον* det. 21 *τοῦτο* C_1 : *τούτῳ* Suidas : *τούτους* C_2 cet. 22 *κτῆσασθαι* det. (sed ε s.v. D) 23 *παρασχέσθαι* D al.

ὁπότε τις αὐτοῦ ἀφίσταιτο, ὅτι χρώμενος αὐτῷ οὐκ ἀπώ-
λεσεν αὐτόν. καὶ τὰ μὲν δὴ ἀφανῆ ἔξεστι περὶ αὐτοῦ ψεύ- 28
δεσθαι, ἃ δὲ πάντες ἴσασι τάδ' ἐστί. παρὰ Ἀριστίππου
μὲν ἔτι ὡραῖος ὢν στρατηγεῖν διεπράξατο τῶν ξένων, Ἀριαίῳ
δὲ βαρβάρῳ ὄντι, ὅτι μειρακίοις καλοῖς ἥδετο, οἰκειότατος
[ἔτι ὡραῖος ὢν] ἐγένετο, αὐτὸς δὲ παιδικὰ εἶχε Θαρύπαν
ἀγένειος ὢν γενειῶντα. ἀποθνῃσκόντων δὲ τῶν συστρατή- 29
γων ὅτι ἐστράτευσαν ἐπὶ βασιλέα ξὺν Κύρῳ, ταὐτὰ πεποιηκὼς
οὐκ ἀπέθανε, μετὰ δὲ τὸν τῶν ἄλλων θάνατον στρατηγῶν
τιμωρηθεὶς ὑπὸ βασιλέως ἀπέθανεν, οὐχ ὥσπερ Κλέαρχος
καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλάς, ὅσπερ
τάχιστος θάνατος δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ ζῶν αἰκισθεὶς ἐνιαυτὸν
ὡς πονηρὸς λέγεται τῆς τελευτῆς τυχεῖν.

Ἀγίας δὲ ὁ Ἀρκὰς καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιὸς καὶ τούτω 30
ἀπεθανέτην. τούτων δὲ οὔθ' ὡς ἐν πολέμῳ κακῶν οὐδεὶς
κατεγέλα οὔτ' εἰς φιλίαν αὐτοὺς ἐμέμφετο. ἤστην δὲ ἄμφω
ἀμφὶ τὰ πέντε καὶ τριάκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς.

1 αὐτὸν X ἀφίσταιτο V et Suidas: ἀφίστατο cet. 3 ἀριστίππῳ codd.: corr. Schäfer 6 ἔτι ὡραῖος ὢν del. Jacobs 7 στρατηγῶν det. 9 στρατηγῶν del. Cobet 12 κάλλιστος θανάτων ἐδόκει εἶναι det. 13 τῆς om. det. 15 ἐν om. C_1 οὐδεὶς post τούτων δὲ det. 16 ἐς det. 17 πέντε καὶ τριάκοντα X: τετταράκοντα det.

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Γ

1 [Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ Κύρου ἀναβάσει οἱ Ἕλληνες ἔπραξαν μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα ἐπεὶ Κῦρος ἐτελεύτησεν ἐγένετο ἀπιόντων τῶν Ἑλλήνων σὺν Τισσαφέρνει ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.]

2 Ἐπεὶ δὲ οἱ στρατηγοὶ συνειλημμένοι ἦσαν καὶ τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν οἱ συνεπόμενοι ἀπωλώλεσαν, ἐν πολλῇ δὴ ἀπορίᾳ ἦσαν οἱ Ἕλληνες, ἐννοούμενοι ὅτι ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις ἦσαν, κύκλῳ δὲ αὐτοῖς πάντῃ πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμιαι ἦσαν, ἀγορὰν δὲ οὐδεὶς ἔτι παρέξειν ἔμελλεν, ἀπεῖχον δὲ τῆς Ἑλλάδος οὐ μεῖον ἢ μύρια στάδια, ἡγεμὼν δ' οὐδεὶς τῆς ὁδοῦ ἦν, ποταμοὶ δὲ διεῖργον ἀδιάβατοι ἐν μέσῳ τῆς οἴκαδε ὁδοῦ, προυδεδώκεσαν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες βάρβαροι, μόνοι δὲ καταλελειμμένοι ἦσαν οὐδὲ ἱππέα οὐδένα σύμμαχον ἔχοντες, ὥστε εὔδηλον ἦν ὅτι νικῶντες μὲν οὐδένα ἂν κατακάνοιεν,
3 ἡττηθέντων δὲ αὐτῶν οὐδεὶς ἂν λειφθείη· ταῦτ' ἐννοούμενοι καὶ ἀθύμως ἔχοντες ὀλίγοι μὲν αὐτῶν εἰς τὴν ἑσπέραν σίτου ἐγεύσαντο, ὀλίγοι δὲ πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ δὲ τὰ ὅπλα πολλοὶ οὐκ ἦλθον ταύτην τὴν νύκτα, ἀνεπαύοντο δὲ ὅπου ἐτύγχανον ἕκαστος, οὐ δυνάμενοι καθεύδειν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου πα-

INSCRIPTIONES: Ξενοφῶντος κύρου ἀναβάσεως λόγος τρίτος X: Ξενοφῶντος κύρου ἀναβάσεως γ D § 1 del. Dind. 1 κύρου ἀναβάσει X: ἀναβάσει τῇ μετὰ κύρου det. οἱ om. C B E 5 οἱ C_1 A: οἵ τε C_2 cet. 6 συνεπόμενοι] επο in ras. C: συνεπισπόμενοι Cobet ἀπωλώλεσαν V: ἀπολώλεσαν X et det. 7 ἐνθυμούμενοι det. ὅτι C_1: μὲν ὅτι C_2 cet. 10 μεῖον X: πλέον det. 12 προὐδεδώκασι X: προδεδώκασι C_1 D al.: corr. Schäfer 15 οὐδ' ἂν ἕνα det. κατακάνοιεν D: κατακάνοιαν C_1: κατακάνοι ἂν A (om. B): κατακτείναιεν E, sed α s. εί et οι s. αι: κατακαίνοιεν det. 18 πυρ' C ἔκαυσαν D 19 ταύτῃ τῇ νυκτὶ det. ἀνεπαύετο det. ἐτύγχανον C B E: ἐτύγχανεν cet.

τρίδων, γονέων, γυναικῶν, παίδων, οὓς οὔποτ᾽ ἐνόμιζον ἔτι
ὄψεσθαι. οὕτω μὲν δὴ διακείμενοι πάντες ἀνεπαύοντο.
Ἦν δέ τις ἐν τῇ στρατιᾷ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὃς οὔτε 4
στρατηγὸς οὔτε λοχαγὸς οὔτε στρατιώτης ὢν συνηκολούθει,
ἀλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οἴκοθεν ξένος ὢν ἀρχαῖος·
ὑπισχνεῖτο δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι, φίλον αὐτὸν Κύρῳ ποιήσειν,
ὃν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἑαυτῷ νομίζειν τῆς πατρίδος. ὁ μέντοι 5
Ξενοφῶν ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἀνακοινοῦται Σωκράτει τῷ
Ἀθηναίῳ περὶ τῆς πορείας. καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας
μή τι πρὸς τῆς πόλεως ὑπαίτιον εἴη Κύρῳ φίλον γενέσθαι,
ὅτι ἐδόκει ὁ Κῦρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὰς
Ἀθήνας συμπολεμῆσαι, συμβουλεύει τῷ Ξενοφῶντι ἐλθόντα
εἰς Δελφοὺς ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας. ἐλθὼν 6
δ᾽ ὁ Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλω τίνι ἂν θεῶν θύων καὶ
εὐχόμενος κάλλιστα καὶ ἄριστα ἔλθοι τὴν ὁδὸν ἣν ἐπινοεῖ
καὶ καλῶς πράξας σωθείη. καὶ ἀνεῖλεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων
θεοῖς οἷς ἔδει θύειν. ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθε, λέγει τὴν μαντείαν 7
τῷ Σωκράτει. ὁ δ᾽ ἀκούσας ᾐτιᾶτο αὐτὸν ὅτι οὐ τοῦτο πρῶτον
ἠρώτα πότερον λῷον εἴη αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλ᾽ αὐ-
τὸς κρίνας ἰτέον εἶναι τοῦτ᾽ ἐπυνθάνετο ὅπως ἂν κάλλιστα
πορευθείη. ἐπεὶ μέντοι οὕτως ἤρου, ταῦτ᾽, ἔφη, χρὴ ποιεῖν
ὅσα ὁ θεὸς ἐκέλευσεν. ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν οὕτω θυσάμενος 8
οἷς ἀνεῖλεν ὁ θεὸς ἐξέπλει, καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι
Πρόξενον καὶ Κῦρον μέλλοντας ἤδη ὁρμᾶν τὴν ἄνω ὁδόν, καὶ
συνεστάθη Κύρῳ. προθυμουμένου δὲ τοῦ Προξένου καὶ ὁ 9
Κῦρος συμπρουθυμεῖτο μεῖναι αὐτόν, εἶπε δὲ ὅτι ἐπειδὰν
τάχιστα ἡ στρατεία λήξῃ, εὐθὺς ἀποπέμψει αὐτόν. ἐλέγετο
δὲ ὁ στόλος εἶναι εἰς Πισίδας. ἐστρατεύετο μὲν δὴ οὕτως 10
ἐξαπατηθείς—οὐχ ὑπὸ Προξένου· οὐ γὰρ ᾔδει τὴν ἐπὶ

2 δὴ om. det. 6 αὐτῷ om. D al. 10 πρὸς] πρὸ C_1 ὑπαίτιον C_2 B et det. pars : ἐπαίτιον C_1 A E D V 11 ταῖς ἀθήναις det. 14 θεῷ D 15 κάλλιστ᾽ ἂν det. 18 οὐ τοῦτο det. : οὔτοι τὸ X πρότερον det. 19 λώιον det. αὐτῷ εἴη det. 20 τοῦτ᾽] τότ᾽ C_1 26 συμπρου (vel -προ- D al.) θυμεῖτο det.: συνεπιπροθυμεῖτο X 27 στρατιὰ X et D al. 28 πισσίδας X οὗτος A E 29 τοῦ προξένου det.

βασιλέα ὁρμὴν οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων πλὴν
Κλεάρχου· ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν ἦλθον, σαφὲς πᾶσιν
ἤδη ἐδόκει εἶναι ὅτι ὁ στόλος εἴη ἐπὶ βασιλέα. φοβούμενοι
δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἄκοντες ὅμως οἱ πολλοὶ δι' αἰσχύνην καὶ
ἀλλήλων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν· ὧν εἷς καὶ Ξενοφῶν
11 ἦν. ἐπεὶ δὲ ἀπορία ἦν, ἐλυπεῖτο μὲν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ
οὐκ ἐδύνατο καθεύδειν· μικρὸν δ' ὕπνου λαχὼν εἶδεν ὄναρ.
ἔδοξεν αὐτῷ βροντῆς γενομένης σκηπτὸς πεσεῖν εἰς τὴν
12 πατρῴαν οἰκίαν, καὶ ἐκ τούτου λάμπεσθαι πᾶσα. περίφοβος
δ' εὐθὺς ἀνηγέρθη, καὶ τὸ ὄναρ τῇ μὲν ἔκρινεν ἀγαθόν, ὅτι ἐν
πόνοις ὢν καὶ κινδύνοις φῶς μέγα ἐκ Διὸς ἰδεῖν ἔδοξε· τῇ
δὲ καὶ ἐφοβεῖτο, ὅτι ἀπὸ Διὸς μὲν βασιλέως τὸ ὄναρ ἐδόκει
αὐτῷ εἶναι, κύκλῳ δὲ ἐδόκει λάμπεσθαι τὸ πῦρ, μὴ οὐ δύναιτο
ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλέως, ἀλλ' εἴργοιτο πάντοθεν
13 ὑπό τινων ἀποριῶν. ὁποῖόν τι μὲν δή ἐστι τὸ τοιοῦτον
ὄναρ ἰδεῖν ἔξεστι σκοπεῖν ἐκ τῶν συμβάντων μετὰ τὸ ὄναρ.
γίγνεται γὰρ τάδε. εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνηγέρθη πρῶτον μὲν
ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει· τί κατάκειμαι; ἡ δὲ νὺξ προβαίνει·
ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰκὸς τοὺς πολεμίους ἥξειν. εἰ δὲ γενη-
σόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ, τί ἐμποδὼν μὴ οὐχὶ πάντα μὲν τὰ
χαλεπώτατα ἐπιδόντας, πάντα δὲ τὰ δεινότατα παθόντας
14 ὑβριζομένους ἀποθανεῖν; ὅπως δ' ἀμυνούμεθα οὐδεὶς παρα-
σκευάζεται οὐδὲ ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ κατακείμεθα ὥσπερ ἐξὸν
ἡσυχίαν ἄγειν. ἐγὼ οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρα-
τηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πράξειν; ποίαν δ' ἡλικίαν ἐμαυτῷ
ἐλθεῖν ἀναμείνω; οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι πρεσβύτερος ἔσομαι,
15 ἐὰν τήμερον προδῶ ἐμαυτὸν τοῖς πολεμίοις. ἐκ τούτου ἀνί-
σταται καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προξένου πρῶτον λοχαγούς. ἐπεὶ
δὲ συνῆλθον, ἔλεξεν· Ἐγώ, ὦ ἄνδρες λοχαγοί, οὔτε καθεύδειν

3 ἤδη om. det. 4 οἱ om. X 9 πᾶσα C_1 : πᾶσαν C_2 cet. 10 et 11 τῇ bis C_1 : πῇ bis C_2 cet. 15 τὸ om. C_1 24 ἄγειν X : ἔχειν det. ; cf. II. vi. 6 στρατὸν D et E (στρατηγὸν Stephanus : στρατὸν codd., si Dind. fides habetur : tacent edd.) 26 ἀναμείνω C_1 : ἀναμένω C_2 cet.

δύναμαι, ὥσπερ οἶμαι οὐδ’ ὑμεῖς, οὔτε κατακεῖσθαι ἔτι, ὁρῶν
ἐν οἵοις ἐσμέν. οἱ μὲν γὰρ πολέμιοι δῆλον ὅτι οὐ πρότερον 16
πρὸς ἡμᾶς τὸν πόλεμον ἐξέφηναν πρὶν ἐνόμισαν καλῶς τὰ
ἑαυτῶν παρασκευάσασθαι, ἡμῶν δ’ οὐδεὶς οὐδὲν ἀντεπι-
μελεῖται ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. καὶ μὴν εἰ 17
ὑφησόμεθα καὶ ἐπὶ βασιλεῖ γενησόμεθα, τί οἰόμεθα πεί-
σεσθαι; ὃς καὶ τοῦ ὁμομητρίου ἀδελφοῦ καὶ τεθνηκότος ἤδη
ἀποτεμὼν τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα ἀνεσταύρωσεν· ἡμᾶς
δέ, οἷς κηδεμὼν μὲν οὐδεὶς πάρεστιν, ἐστρατεύσαμεν δὲ
ἐπ’ αὐτὸν ὡς δοῦλον ἀντὶ βασιλέως ποιήσοντες καὶ
ἀποκτενοῦντες εἰ δυναίμεθα, τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν; ἆρ’ οὐκ 18
ἂν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι ὡς ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος πᾶσιν
ἀνθρώποις φόβον παράσχοι τοῦ στρατεῦσαί ποτε ἐπ’ αὐτόν;
ἀλλ’ ὅπως τοι μὴ ἐπ’ ἐκείνῳ γενησόμεθα πάντα ποιητέον.
ἐγὼ μὲν οὖν ἔστε μὲν αἱ σπονδαὶ ἦσαν οὔποτε ἐπαυόμην 19
ἡμᾶς μὲν οἰκτίρων, βασιλέα δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ μακαρίζων,
διαθεώμενος αὐτῶν ὅσην μὲν χώραν καὶ οἵαν ἔχοιεν, ὡς δὲ
ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσους δὲ θεράποντας, ὅσα δὲ κτήνη,
χρυσὸν δέ, ἐσθῆτα δέ· τὰ δ’ αὖ τῶν στρατιωτῶν ὁπότε 20
ἐνθυμοίμην, ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν τούτων οὐδενὸς ἡμῖν μετείη,
εἰ μὴ πριαίμεθα, ὅτου δ’ ὠνησόμεθα ᾔδειν ἔτι ὀλίγους ἔχοντας,
ἄλλως δέ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ὠνουμένους ὅρκους
ἤδη κατέχοντας ἡμᾶς· ταῦτ’ οὖν λογιζόμενος ἐνίοτε τὰς
σπονδὰς μᾶλλον ἐφοβούμην ἢ νῦν τὸν πόλεμον. ἐπεὶ μέντοι 21
ἐκεῖνοι ἔλυσαν τὰς σπονδάς, λελύσθαι μοι δοκεῖ καὶ ἡ ἐκείνων
ὕβρις καὶ ἡ ἡμετέρα ὑποψία. ἐν μέσῳ γὰρ ἤδη κεῖται ταῦτα

2 γὰρ δὴ det. 3 τὰ ἑαυτῶν καλῶς παρεσκευάσθαι det. 4 οὐδ’ vel οὐδὲ det. 6 οἴομαι C_1 7 τοῦ ὁμομητρίου C_1 : τοῦ ὁμομητρίου καὶ τοῦ ὁμοπατρίου X : τοῦ ὁμομητρίου καὶ ὁμοπατρίου det. 12 ἂν om. det. ἐπὶ πᾶν om. X : ἐπίπαν det. 13 παράσχοι X et supra scripto η D : παράσχῃ cet. ἐφ’ ἑαυτόν det. 14 γενησώμεθα CBE : γενησοίμεθα D al. 15 ἔστε C_1 D : ἔστ’ ἂν C_2 cet. 20 τούτων Cobet : πάντων codd., sed παν in ras. C 21 μὴ det. : μήτι X, sed in C deletum est τι ἔτι C_1 : ὅτι C_2 cet. 23 ἤδη Rehdantz : del. Damsté 26 ὑποψία in ras. C praeter accentum et α : ἀσάφεια Hug : ἀπορία Hude ἤδη] δὴ C_1

τὰ ἀγαθὰ ἆθλα ὁπότεροι ἂν ἡμῶν ἄνδρες ἀμείνονες ὦσιν,
ἀγωνοθέται δ᾽ οἱ θεοί εἰσιν, οἳ σὺν ἡμῖν, ὡς τὸ εἰκός, ἔσονται.
22 οὗτοι μὲν γὰρ αὐτοὺς ἐπιωρκήκασιν· ἡμεῖς δὲ πολλὰ ὁρῶντες
ἀγαθὰ στερρῶς αὐτῶν ἀπειχόμεθα διὰ τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους·
ὥστε ἐξεῖναί μοι δοκεῖ ἰέναι ἐπὶ τὸν ἀγῶνα πολὺ σὺν φρονή-
23 ματι μείζονι ἢ τούτοις. ἔτι δ᾽ ἔχομεν σώματα ἱκανώτερα
τούτων καὶ ψύχη καὶ θάλπη καὶ πόνους φέρειν· ἔχομεν δὲ
καὶ ψυχὰς σὺν τοῖς θεοῖς ἀμείνονας· οἱ δὲ ἄνδρες καὶ τρωτοὶ
καὶ θνητοὶ μᾶλλον ἡμῶν, ἢν οἱ θεοὶ ὥσπερ τὸ πρόσθεν νίκην
24 ἡμῖν διδῶσιν. ἀλλ᾽ ἴσως γὰρ καὶ ἄλλοι ταὐτὰ ἐνθυμοῦνται,
πρὸς τῶν θεῶν μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐλθεῖν
παρακαλοῦντας ἐπὶ τὰ κάλλιστα ἔργα, ἀλλ᾽ ἡμεῖς ἄρξωμεν
τοῦ ἐξορμῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὴν ἀρετήν· φάνητε τῶν
λοχαγῶν ἄριστοι καὶ τῶν στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότεροι.
25 κἀγὼ δέ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἐθέλετε ἐξορμᾶν ἐπὶ ταῦτα, ἕπεσθαι
ὑμῖν βούλομαι, εἰ δ᾽ ὑμεῖς τάττετ᾽ ἐμὲ ἡγεῖσθαι, οὐδὲν προ-
φασίζομαι τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ ἀκμάζειν ἡγοῦμαι ἐρύκειν
ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ τὰ κακά.
26 Ὁ μὲν ταῦτ᾽ ἔλεξεν, οἱ δὲ ἀρχηγοὶ ἀκούσαντες ἡγεῖσθαι
ἐκέλευον πάντες, πλὴν Ἀπολλωνίδης τις ἦν βοιωτιάζων τῇ
φωνῇ· οὗτος δ᾽ εἶπεν ὅτι φλυαροίη ὅστις λέγει ἄλλως πως
σωτηρίας ἂν τυχεῖν ἢ βασιλέα πείσας, εἰ δύναιτο, καὶ ἅμα
ἤρχετο λέγειν τὰς ἀπορίας. ὁ μέντοι Ξενοφῶν μεταξὺ
27 ὑπολαβὼν ἔλεξεν ὧδε. Ὦ θαυμασιώτατε ἄνθρωπε, σύγε
οὐδὲ ὁρῶν γιγνώσκεις οὐδὲ ἀκούων μέμνησαι. ἐν ταὐτῷ γε
μέντοι ἦσθα τούτοις ὅτε βασιλεύς, ἐπεὶ Κῦρος ἀπέθανε,
μέγα φρονήσας ἐπὶ τούτῳ πέμπων ἐκέλευε παραδιδόναι τὰ
28 ὅπλα. ἐπεὶ δὲ ἡμεῖς οὐ παραδόντες, ἀλλ᾽ ἐξοπλισάμενοι
ἐλθόντες παρεσκηνήσαμεν αὐτῷ, τί οὐκ ἐποίησε πρέσβεις

3 αὐτοὶ C_1 ἐπιορκήκασιν X : ἐπιωρκήσασιν D 7 ἔχομέν τε det. 10 ταῦτα vel ταῦτ᾽ codd. : corr. Hug 12 τὰ om. C_1 16 τάττεταί με C_1 : τάττετέ με cet. (τάττετεί με C_2) : corr. Bisschop 19 ἀρχηγοὶ X : λοχαγοὶ det. ἀκούσαντες ταῦτα det. 20 ἅπαντες det. 21 λέγει X et D : λέγοι cet. 27 μέγα] έγα in ras. C 28 ἐξωπλισμένοι det.

πέμπων καὶ σπονδὰς αἰτῶν καὶ παρέχων τὰ ἐπιτήδεια, ἔστε
σπονδῶν ἔτυχεν; ἐπεὶ δ' αὖ οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὥσπερ 29
δὴ σὺ κελεύεις, εἰς λόγους αὐτοῖς ἄνευ ὅπλων ἦλθον πιστεύ-
σαντες ταῖς σπονδαῖς, οὐ νῦν ἐκεῖνοι παιόμενοι, κεντούμενοι,
ὑβριζόμενοι οὐδὲ ἀποθανεῖν οἱ τλήμονες δύνανται, καὶ μάλ'
οἶμαι ἐρῶντες τούτου; ἃ σὺ πάντα εἰδὼς τοὺς μὲν ἀμύνασθαι
κελεύοντας φλυαρεῖν φῄς, πείθειν δὲ πάλιν κελεύεις ἰόντας;
ἐμοί, ὦ ἄνδρες, δοκεῖ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον μήτε προσίεσθαι 30
εἰς ταὐτὸ ἡμῖν αὐτοῖς ἀφελομένους τε τὴν λοχαγίαν σκεύη
ἀναθέντας ὡς τοιούτῳ χρῆσθαι. οὗτος γὰρ καὶ τὴν πατρίδα
καταισχύνει καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, ὅτι Ἕλλην ὢν τοιοῦτός
ἐστιν. ἐντεῦθεν ὑπολαβὼν Ἀγασίας Στυμφάλιος εἶπεν· 31
Ἀλλὰ τούτῳ γε οὔτε τῆς Βοιωτίας προσήκει οὐδὲν οὔτε τῆς
Ἑλλάδος παντάπασιν, ἐπεὶ ἐγὼ αὐτὸν εἶδον ὥσπερ Λυδὸν
ἀμφότερα τὰ ὦτα τετρυπημένον. καὶ εἶχεν οὕτως. τοῦτον 32
μὲν οὖν ἀπήλασαν· οἱ δὲ ἄλλοι παρὰ τὰς τάξεις ἰόντες, ὅπου
μὲν στρατηγὸς σῷος εἴη, τὸν στρατηγὸν παρεκάλουν, ὁπόθεν
δὲ οἴχοιτο, τὸν ὑποστράτηγον, ὅπου δ' αὖ λοχαγὸς σῷος εἴη,
τὸν λοχαγόν. ἐπεὶ δὲ πάντες συνῆλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν 33
ὅπλων ἐκαθέζοντο· καὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ
καὶ λοχαγοὶ ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν. ὅτε δὲ ταῦτα ἦν σχεδὸν
μέσαι ἦσαν νύκτες. ἐνταῦθα Ἱερώνυμος Ἠλεῖος πρεσβύ- 34
τατος ὢν τῶν Προξένου λοχαγῶν ἤρχετο λέγειν ὧδε. Ἡμῖν,
ὦ ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὁρῶσι τὰ παρόντα ἔδοξε
καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βουλευ-
σαίμεθα εἴ τι δυναίμεθα ἀγαθόν. λέξον δ', ἔφη, καὶ σύ, ὦ
Ξενοφῶν, ἅπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς. ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενο- 35
φῶν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς
καὶ Τισσαφέρνης οὓς μὲν ἐδυνήθησαν συνειλήφασιν ἡμῶν,
τοῖς δ' ἄλλοις δῆλον ὅτι ἐπιβουλεύουσιν, ὡς, ἢν δύνωνται,

1 ἔστε C_1 et D al.: ἔστ' ἂν C_2 cet. 6 ἀμύνεσθαι E cum det. 8 ἐμοὶ δὲ det. 13 οὔτε τῆς βασιλείας οὔτε τῆς βοιωτίας X 17 et 18 σῶς D 18 δ' αὖ] δὲ det. σῷος εἴη om. E 22 ἦσαν μέσαι det. 26 σύ] νῦν Carnuth 28 δὴ πάντες] ἅπαντες det.

ἀπολέσωσιν. ἡμῖν δέ γε οἶμαι πάντα ποιητέα ὡς μήποτε ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκεῖνοι ἐφ᾽ ἡμῖν.
36 εὖ τοίνυν ἐπίστασθε ὅτι ὑμεῖς τοσοῦτοι ὄντες ὅσοι νῦν συνεληλύθατε μέγιστον ἔχετε καιρόν. οἱ γὰρ στρατιῶται οὗτοι πάντες πρὸς ὑμᾶς βλέπουσι, κἂν μὲν ὑμᾶς ὁρῶσιν ἀθύμους, πάντες κακοὶ ἔσονται, ἢν δὲ ὑμεῖς αὐτοί τε παρασκευαζόμενοι φανεροὶ ἦτε ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλῆτε,
37 εὖ ἴστε ὅτι ἕψονται ὑμῖν καὶ πειράσονται μιμεῖσθαι. ἴσως δέ τοι καὶ δίκαιόν ἐστιν ὑμᾶς διαφέρειν τι τούτων. ὑμεῖς γάρ ἐστε στρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί· καὶ ὅτε εἰρήνη ἦν, ὑμεῖς καὶ χρήμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλεονεκτεῖτε· καὶ νῦν τοίνυν ἐπεὶ πόλεμός ἐστιν, ἀξιοῦν δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι καὶ προβουλεύειν τούτων καὶ προπονεῖν,
38 ἤν που δέῃ. καὶ νῦν πρῶτον μὲν οἴομαι ἂν ὑμᾶς μέγα ὠφελῆσαι τὸ στράτευμα, εἰ ἐπιμεληθείητε ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀντικατασταθῶσιν. ἄνευ γὰρ ἀρχόντων οὐδὲν ἂν οὔτε καλὸν οὔτε ἀγαθὸν γένοιτο ὡς μὲν συνελόντι εἰπεῖν οὐδαμοῦ, ἐν δὲ δὴ τοῖς πολεμικοῖς παντάπασιν. ἡ μὲν γὰρ εὐταξία σῴζειν
39 δοκεῖ, ἡ δὲ ἀταξία πολλοὺς ἤδη ἀπολώλεκεν. ἐπειδὰν δὲ καταστήσησθε τοὺς ἄρχοντας ὅσους δεῖ, ἢν καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας συλλέγητε καὶ παραθαρρύνητε, οἶμαι ἂν ὑμᾶς
40 πάνυ ἐν καιρῷ ποιῆσαι. νῦν γὰρ ἴσως καὶ ὑμεῖς αἰσθάνεσθε ὡς ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ τὰ ὅπλα, ἀθύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακάς· ὥστε οὕτω γ᾽ ἐχόντων οὐκ οἶδα ὅ τι ἄν τις χρήσαιτο
41 αὐτοῖς, εἴτε νυκτὸς δέοι εἴτε καὶ ἡμέρας. ἢν δέ τις αὐτῶν τρέψῃ τὰς γνώμας, ὡς μὴ τοῦτο μόνον ἐννοῶνται, τί πείσονται
42 ἀλλὰ καὶ τί ποιήσουσι, πολὺ εὐθυμότεροι ἔσονται. ἐπί-

2 ἐπὶ] ἐν C B A τοῖς om. E μᾶλλον C_1 : μᾶλλον ἢν δυνώμεθα C_2 cet. 5 ἀποβλέπουσι det. ἀθύμως C_1 : ἀθυμοῦντας det. 6 ἢν det. : εἰ X τε om. X 7 παρακαλεῖτε X 14 μὲν om. det. οἶμαι det. 15 ὀνῆσαι det. 16 κατασταθῶσιν det. 21 ἢν καὶ X : καὶ ἢν det. 22 παραθαρ(-ρα- C)σύνητε X 23 ἂν post πάνυ ponunt det. νῦν μὲν γὰρ det. 26 δέοι C_1 A : δέοι τι C_2 cet. 27 στρέψῃ X 28 εὐθυμότεροι in ras. paucarum litter. C

στασθε γὰρ δὴ ὅτι οὔτε πλῆθός ἐστιν οὔτε ἰσχὺς ἡ ἐν τῷ
πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα, ἀλλ' ὁπότεροι ἂν σὺν τοῖς
θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους,
τούτους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀντίοι οὐ δέχονται. ἐντεθύμημαι 43
δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦτο, ὅτι ὁπόσοι μὲν μαστεύουσι
ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὗτοι μὲν κακῶς τε
καὶ αἰσχρῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνῄσκουσιν, ὁπόσοι δὲ τὸν
μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον
ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνῄσκειν ἀγωνίζονται,
τούτους ὁρῶ μᾶλλόν πως εἰς τὸ γῆρας ἀφικνουμένους καὶ
ἕως ἂν ζῶσιν εὐδαιμονέστερον διάγοντας. ἃ καὶ ὑμᾶς δεῖ νῦν 44
καταμαθόντας (ἐν τοιούτῳ γὰρ καιρῷ ἐσμεν) αὐτούς τε ἄνδρας
ἀγαθοὺς εἶναι καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν. ὁ μὲν ταῦτα 45
εἰπὼν ἐπαύσατο. μετὰ δὲ τοῦτον εἶπε Χειρίσοφος· Ἀλλὰ
πρόσθεν μέν, ὦ Ξενοφῶν, τοσοῦτον μόνον σε ἐγίγνωσκον
ὅσον ἤκουον Ἀθηναῖον εἶναι, νῦν δὲ καὶ ἐπαινῶ σε ἐφ' οἷς
λέγεις τε καὶ πράττεις καὶ βουλοίμην ἂν ὅτι πλείστους εἶναι
τοιούτους· κοινὸν γὰρ ἂν εἴη τὸ ἀγαθόν. καὶ νῦν, ἔφη, 46
μὴ μέλλωμεν, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἤδη αἱρεῖσθε οἱ
δεόμενοι ἄρχοντας, καὶ ἑλόμενοι ἥκετε εἰς τὸ μέσον τοῦ
στρατοπέδου καὶ τοὺς αἱρεθέντας ἄγετε· ἔπειτ' ἐκεῖ συγκα-
λοῦμεν τοὺς ἄλλους στρατιώτας. παρέστω δ' ἡμῖν, ἔφη, καὶ
Τολμίδης ὁ κῆρυξ. καὶ ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη, ὡς μὴ 47
μέλλοιτο ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ δέοντα. ἐκ τούτου ᾑρέθησαν
ἄρχοντες ἀντὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίων Δαρδανεύς, ἀντὶ δὲ
Σωκράτους Ξανθικλῆς Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Ἀγίου Κλεάνωρ
Ἀρκάς, ἀντὶ δὲ Μένωνος Φιλήσιος Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Προξένου
Ξενοφῶν Ἀθηναῖος.

1 δήπου det. 3 τὰς ψυχὰς D 4 ὡς det. et Stobaeus: γὰρ X ἐναντίοι det. 6 πολεμικοῖς X: πολεμίοις D al.: πολέμοις Dobree μὲν om. det. 7 τὸ om. det. 8 ἔγνωσαν det. 10 πως det.: ὡς X 11 ὑμᾶς X: ἡμᾶς det. 14 μετὰ τοῦτον δ' det. 15 πρόσθεν] πρὸς θεῶν D al. μόνον σε om. C_1 16 ἐφ' om. det. 18 εἴη in ras. C 19 μέλλωμεν E et D al.: μέλλομεν C B A 26 κλεάνωρ ἀρκὰς det.: ἀρκάδος κλεάνωρ ὁ ὀρχομένιος X

II Ἐπεὶ δὲ ᾕρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέφαινε καὶ εἰς τὸ
μέσον ἧκον οἱ ἄρχοντες, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς προφυλακὰς κατα-
στήσαντας συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ
ἄλλοι στρατιῶται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτος μὲν Χειρίσοφος
2 ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὧδε. Ἄνδρες στρατιῶται, χαλεπὰ
μὲν τὰ παρόντα, ὁπότε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερό-
μεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν, πρὸς δ' ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ
Ἀριαῖον οἱ πρόσθεν σύμμαχοι ὄντες προδεδώκασιν ἡμᾶς·
3 ὅμως δὲ δεῖ ἐκ τῶν παρόντων ἄνδρας ἀγαθοὺς τελέθειν καὶ
μὴ ὑφίεσθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι ὅπως, ἢν μὲν δυνώμεθα, καλῶς
νικῶντες σῳζώμεθα· εἰ δὲ μή, ἀλλὰ καλῶς γε ἀποθνῄσκωμεν,
ὑποχείριοι δὲ μηδέποτε γενώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις.
οἴομαι γὰρ ἂν ἡμᾶς τοιαῦτα παθεῖν οἷα τοὺς ἐχθροὺς οἱ θεοὶ
4 ποιήσειαν. ἐπὶ τούτῳ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος ἀνέστη καὶ
ἔλεξεν ὧδε. Ἀλλ' ὁρᾶτε μέν, ὦ ἄνδρες, τὴν βασιλέως
ἐπιορκίαν καὶ ἀσέβειαν, ὁρᾶτε δὲ τὴν Τισσαφέρνους ἀπιστίαν,
ὅστις λέγων ὡς γείτων τε εἴη τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ πλείστου
ἂν ποιήσαιτο σῶσαι ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τούτοις αὐτὸς ὀμόσας ἡμῖν,
αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς ἐξαπατήσας συνέλαβε τοὺς στρατη-
γούς, καὶ οὐδὲ Δία ξένιον ᾐδέσθη, ἀλλὰ Κλεάρχῳ καὶ ὁμοτρά-
πεζος γενόμενος αὐτοῖς τούτοις ἐξαπατήσας τοὺς ἄνδρας
5 ἀπολώλεκεν. Ἀριαῖος δέ, ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν βασιλέα καθ-
ιστάναι, καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστὰ μὴ προδώσειν
ἀλλήλους, καὶ οὗτος οὔτε τοὺς θεοὺς δείσας οὔτε Κῦρον
τεθνηκότα αἰδεσθείς, τιμώμενος μάλιστα ὑπὸ Κύρου ζῶντος
νῦν πρὸς τοὺς ἐκείνου ἐχθίστους ἀποστὰς ἡμᾶς τοὺς Κύρου
6 φίλους κακῶς ποιεῖν πειρᾶται. ἀλλὰ τούτους μὲν οἱ θεοὶ
ἀποτείσαιντο· ἡμᾶς δὲ δεῖ ταῦτα ὁρῶντας μήποτε ἐξαπατη-
θῆναι ἔτι ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ μαχομένους ὡς ἂν δυνώμεθα
κράτιστα τοῦτο ὅ τι ἂν δοκῇ τοῖς θεοῖς πάσχειν.

1 ᾕροντο X 2 καὶ om. B E cum det. προφυλακὰς X et D : προφύλακας cet. 4 πρῶτον codd. : corr. Cobet 5 ὦ ἄνδρες det. 6 στερούμεθα X 9 τελέθειν V et γρ. D : τε ἐλθεῖν codd. ; cf. VI. vi. 36 12 μήποτε det. 13 οἶμαι det. 14 ὁ om. det. 20 posterius καὶ] τε καὶ X (B ?) : τε D al.

Ἐκ τούτου Ξενοφῶν ἀνίσταται ἐσταλμένος ἐπὶ πόλεμον 7
ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, νομίζων, εἴτε νίκην διδοῖεν οἱ θεοί,
τὸν κάλλιστον κόσμον τῷ νικᾶν πρέπειν, εἴτε τελευτᾶν δέοι,
ὀρθῶς ἔχειν τῶν καλλίστων ἑαυτὸν ἀξιώσαντα ἐν τούτοις
τῆς τελευτῆς τυγχάνειν· τοῦ λόγου δὲ ἤρχετο ὧδε. Τὴν 8
μὲν τῶν βαρβάρων ἐπιορκίαν τε καὶ ἀπιστίαν λέγει μὲν
Κλεάνωρ, ἐπίστασθε δὲ καὶ ὑμεῖς οἶμαι. εἰ μὲν οὖν βουλό-
μεθα πάλιν αὐτοῖς διὰ φιλίας ἰέναι, ἀνάγκη ἡμᾶς πολλὴν
ἀθυμίαν ἔχειν, ὁρῶντας καὶ τοὺς στρατηγούς, οἳ διὰ πίστεως
αὐτοῖς ἑαυτοὺς ἐνεχείρισαν, οἷα πεπόνθασιν· εἰ μέντοι δια-
νοούμεθα σὺν τοῖς ὅπλοις ὧν τε πεποιήκασι δίκην ἐπιθεῖναι
αὐτοῖς καὶ τὸ λοιπὸν διὰ παντὸς πολέμου αὐτοῖς ἰέναι, σὺν
τοῖς θεοῖς πολλαὶ ἡμῖν καὶ καλαὶ ἐλπίδες εἰσὶ σωτηρίας.
τοῦτο δὲ λέγοντος αὐτοῦ πτάρνυταί τις· ἀκούσαντες δ' οἱ 9
στρατιῶται πάντες μιᾷ ὁρμῇ προσεκύνησαν τὸν θεόν, καὶ ὁ
Ξενοφῶν εἶπε· Δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες, ἐπεὶ περὶ σωτηρίας
ἡμῶν λεγόντων οἰωνὸς τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος ἐφάνη, εὔ-
ξασθαι τῷ θεῷ τούτῳ θύσειν σωτήρια ὅπου ἂν πρῶτον εἰς
φιλίαν χώραν ἀφικώμεθα, συνεπεύξασθαι δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις
θεοῖς θύσειν κατὰ δύναμιν. καὶ ὅτῳ δοκεῖ ταῦτ', ἔφη, ἀνα-
τεινάτω τὴν χεῖρα. καὶ ἀνέτειναν ἅπαντες. ἐκ τούτου
ηὔξαντο καὶ ἐπαιάνισαν. ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν θεῶν καλῶς εἶχεν,
ἤρχετο πάλιν ὧδε. Ἐτύγχανον λέγων ὅτι πολλαὶ καὶ καλαὶ 10
ἐλπίδες ἡμῖν εἶεν σωτηρίας. πρῶτον μὲν γὰρ ἡμεῖς μὲν
ἐμπεδοῦμεν τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιωρκή-
κασί τε καὶ τὰς σπονδὰς παρὰ τοὺς ὅρκους λελύκασιν. οὕτω
δ' ἐχόντων εἰκὸς τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντίους εἶναι τοὺς
θεούς, ἡμῖν δὲ συμμάχους, οἵπερ ἱκανοί εἰσι καὶ τοὺς μεγά-
λους ταχὺ μικροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μικροὺς κἂν ἐν δεινοῖς

1 *εἰς* det. 4 *τῶν*] *τὸν* D 5 *λόγου δὴ* C_1 : *δὲ λόγου* det. 6 posterius *μὲν* om. det. 7 *οἶμαι καὶ ὑμεῖς* det. *βουλόμεθα* A : *βολ**όμεθα* C_1 : *βουλευόμεθα* C_2 cet. 9 *καὶ* om. det. 15 *ὁ* om. det. 17 *ὁ οἰωνὸς* E 22 *ηὔξαντο* E : *εὔξαντο* cet. *ἐπαιώνισαν* X (B ?) et D al. 23 *καλαὶ* det. : *ἄλλαι* X 25 *ἐπιορκήκασί* X 26 *παρὰ* D V : *καὶ* X al., sed in ras. C

11 ὥστι σῴζειν εὐπετῶς, ὅταν βούλωνται. ἔπειτα δὲ ἀναμνήσω
γὰρ ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων κινδύνους,
ἵνα εἰδῆτε ὡς ἀγαθοῖς τε ὑμῖν προσήκει εἶναι σῴζονταί τε
σὺν τοῖς θεοῖς καὶ ἐκ πάνυ δεινῶν οἱ ἀγαθοί. ἐλθόντων μὲν
γὰρ Περσῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παμπληθεῖ στόλῳ ὡς
ἀφανιούντων τὰς Ἀθήνας, ὑποστῆναι αὐτοὶ Ἀθηναῖοι τολμή-
12 σαντες ἐνίκησαν αὐτούς. καὶ εὐξάμενοι τῇ Ἀρτέμιδι ὁπό-
σους κατακάνοιεν τῶν πολεμίων τοσαύτας χιμαίρας καταθύσειν
τῇ θεῷ, ἐπεὶ οὐκ εἶχον ἱκανὰς εὑρεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς κατ᾽
13 ἐνιαυτὸν πεντακοσίας θύειν, καὶ ἔτι νῦν ἀποθύουσιν. ἔπειτα
ὅτε Ξέρξης ὕστερον ἀγείρας τὴν ἀναρίθμητον στρατιὰν ἦλθεν
ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τότε ἐνίκων οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τοὺς
τούτων προγόνους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ὧν
ἔστι μὲν τεκμήρια ὁρᾶν τὰ τρόπαια, μέγιστον δὲ μαρτύριον
ἡ ἐλευθερία τῶν πόλεων ἐν αἷς ὑμεῖς ἐγένεσθε καὶ ἐτράφητε·
οὐδένα γὰρ ἄνθρωπον δεσπότην ἀλλὰ τοὺς θεοὺς προσκυ-
14 νεῖτε. τοιούτων μέν ἐστε προγόνων. οὐ μὲν δὴ τοῦτό γε
ἐρῶ ὡς ὑμεῖς καταισχύνετε αὐτούς· ἀλλ᾽ οὐ πολλαὶ ἡμέραι
ἀφ᾽ οὗ ἀντιταξάμενοι τούτοις τοῖς ἐκείνων ἐκγόνοις πολλα-
15 πλασίους ὑμῶν αὐτῶν ἐνικᾶτε σὺν τοῖς θεοῖς. καὶ τότε μὲν
δὴ περὶ τῆς Κύρου βασιλείας ἄνδρες ἦτε ἀγαθοί· νῦν δ᾽
ὁπότε περὶ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὁ ἀγών ἐστι, πολὺ δήπου
16 ὑμᾶς προσήκει καὶ ἀμείνονας καὶ προθυμοτέρους εἶναι. ἀλλὰ
μὴν καὶ θαρραλεωτέρους νῦν πρέπει εἶναι πρὸς τοὺς πολε-
μίους. τότε μὲν γὰρ ἄπειροι ὄντες αὐτῶν τὸ δὲ πλῆθος
ἄμετρον ὁρῶντες, ὅμως ἐτολμήσατε σὺν τῷ πατρῴῳ φρονή-
ματι ἰέναι εἰς αὐτούς· νῦν δὲ ὁπότε καὶ πεῖραν ἤδη ἔχετε
αὐτῶν ὅτι οὐ θέλουσι καὶ πολλαπλάσιοι ὄντες [μὴ] δέχεσθαι

2 *ὑμετέρων* E al. 6 *ἀφανιούντων* det.: *ἀφανιούντων αὖθις* X: *ἀφανιούντων εὐθὺς* Jacobs *αὐτοὶ* C_1: *αὐτοῖς* C_2 cet.; cf. *Hell.* VII. v. 12 7 *ὁπόσους* V: *ὁπόσους ἂν* cet. 8 *χιμέρρας* X (A?) 9 *ἐπειδὴ* D al. 10 *καὶ ἔτι καὶ* det. 14 *μαρτύριον*] *αρτύρ* in ras. C, unde *μνημεῖον* Hug 18 *οὐ* C_1: *οὔπω* C_2 cet. 19 *ἐγγόνοις* B A E 20 *ἡμῶν* X 25 *τό τε* det. 26 *πατρώῳ* X: *πατρίῳ* det. 28 *οὐ* C, sed deletum est: om. cet. *μὴ* del. Schenkl

ὑμᾶς, τί ἔτι ὑμῖν προσήκει τούτους φοβεῖσθαι; μηδὲ μέντοι 17
τοῦτο μεῖον δόξητε ἔχειν ὅτι οἱ †Κύρειοι† πρόσθεν σὺν ἡμῖν
ταττόμενοι νῦν ἀφεστήκασιν. ἔτι γὰρ οὗτοι κακίονές εἰσι
τῶν ὑφ᾽ ἡμῶν ἡττημένων· ἔφυγον γοῦν πρὸς ἐκείνους κατα-
λιπόντες ἡμᾶς. τοὺς δ᾽ ἐθέλοντας φυγῆς ἄρχειν πολὺ
κρεῖττον σὺν τοῖς πολεμίοις ταττομένους ἢ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ
τάξει ὁρᾶν. εἰ δέ τις ὑμῶν ἀθυμεῖ ὅτι ἡμῖν μὲν οὐκ εἰσὶν 18
ἱππεῖς, τοῖς δὲ πολεμίοις πολλοὶ πάρεισιν, ἐνθυμήθητε ὅτι
οἱ μύριοι ἱππεῖς οὐδὲν ἄλλο ἢ μύριοί εἰσιν ἄνθρωποι· ὑπὸ
μὲν γὰρ ἵππου ἐν μάχῃ οὐδεὶς πώποτε οὔτε δηχθεὶς οὔτε
λακτισθεὶς ἀπέθανεν, οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶν οἱ ποιοῦντες ὅ τι ἂν
ἐν ταῖς μάχαις γίγνηται. οὐκοῦν τῶν ἱππέων πολὺ ἡμεῖς 19
ἐπ᾽ ἀσφαλεστέρου ὀχήματός ἐσμεν· οἱ μὲν γὰρ ἐφ᾽ ἵππων
κρέμανται φοβούμενοι οὐχ ἡμᾶς μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ κατα-
πεσεῖν· ἡμεῖς δ᾽ ἐπὶ γῆς βεβηκότες πολὺ μὲν ἰσχυρότερον
παίσομεν, ἤν τις προσίῃ, πολὺ δὲ μᾶλλον ὅτου ἂν βουλώ-
μεθα τευξόμεθα. ἑνὶ δὲ μόνῳ προέχουσιν οἱ ἱππεῖς [ἡμᾶς]·
φεύγειν αὐτοῖς ἀσφαλέστερόν ἐστιν ἢ ἡμῖν. εἰ δὲ δὴ τὰς 20
μὲν μάχας θαρρεῖτε, ὅτι δὲ οὐκέτι ὑμῖν Τισσαφέρνης ἡγή-
σεται οὐδὲ βασιλεὺς ἀγορὰν παρέξει, τοῦτο ἄχθεσθε, σκέ-
ψασθε πότερον κρεῖττον Τισσαφέρνην ἡγεμόνα ἔχειν, ὃς
ἐπιβουλεύων ἡμῖν φανερός ἐστιν, ἢ οὓς ἂν ἡμεῖς ἄνδρας
λαβόντες ἡγεῖσθαι κελεύωμεν, οἳ εἴσονται ὅτι, ἤν τι περὶ
ἡμᾶς ἁμαρτάνωσι, περὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ σώματα ἁμαρ-
τήσονται. τὰ δὲ ἐπιτήδεια πότερον ὠνεῖσθαι κρεῖττον ἐκ 21
τῆς ἀγορᾶς ἧς οὗτοι παρεῖχον μικρὰ μέτρα πολλοῦ ἀργυρίου,

1 ὑμῖν ἔτι det. 2 ὅτι Hug ex vestigiis C_1 : εἰ οἱ κύριοι C_2 in ras. Κύρειοι] Ἀριαίου Hug : βάρβαροι H. Sauppe 4 ἡττωμένων C_1 A et D al. ἔφυγον Cobet : ἔφευγον codd. πρὸς del. Hertlein 7 τις αὖ det. ὑμῖν det. μὲν om. C_1 9 ἄνθρωποί εἰσιν det. 10 ἐν μάχῃ om. C_1 12 τῶν γε det. 15 τῆς γῆς det. 16 δ᾽ ἔτι μᾶλλον det. βουλώμεθα] ἐθέλωμεν det. 17 ἑνὶ δὲ] δὲ del. C_2 : om. det. ἡμᾶς del. Rehdantz : ἡμᾶς οἱ ἱππεῖς det. 18 ἐστὶν ἀσφαλέστερον det. 19 ὑμῖν X et D : ἡμῖν cet. 24 σώματα X et D al. : τὰ σώματα cet. ἁμαρτήσονται Schenkl ex vestigiis C_1 : ἁμαρτάνουσι codd.

μηδὲ τοῦτο ἔτι ἔχοντας, ἢ αὐτοὺς λαμβάνειν ἥνπερ κρατῶ-
22 μεν, μέτρῳ χρωμένους ὁπόσῳ ἂν ἕκαστος βούληται. εἰ δὲ
ταῦτα μὲν γιγνώσκετε ὅτι κρείττονα, τοὺς δὲ ποταμοὺς ἄπορον
νομίζετε εἶναι καὶ μεγάλως ἡγεῖσθε ἐξαπατηθῆναι διαβάντες,
σκέψασθε εἰ ἄρα τοῦτο καὶ μωρότατον πεποιήκασιν οἱ βάρ-
βαροι. πάντες γὰρ ποταμοί, ἢν καὶ πρόσω τῶν πηγῶν ἄποροι
ὦσι, προσιοῦσι πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίγνονται οὐδὲ τὸ
23 γόνυ βρέχοντες. εἰ δὲ μήθ' οἱ ποταμοὶ διήσουσιν ἡγεμών
τε μηδεὶς ἡμῖν φανεῖται, οὐδ' ὣς ἡμῖν γε ἀθυμητέον. ἐπι-
στάμεθα γὰρ Μυσούς, οὓς οὐκ ἂν ἡμῶν φαίημεν βελτίους
εἶναι, ὅτι βασιλέως ἄκοντος ἐν βασιλέως χώρᾳ πολλάς τε
καὶ εὐδαίμονας καὶ μεγάλας πόλεις οἰκοῦσιν, ἐπιστάμεθα δὲ
Πισίδας ὡσαύτως, Λυκάονας δὲ καὶ αὐτοὶ εἴδομεν ὅτι ἐν
τοῖς πεδίοις τὰ ἐρυμνὰ καταλαβόντες τὴν τούτων χώραν
24 καρποῦνται· καὶ ἡμᾶς δ' ἂν ἔφην ἔγωγε χρῆναι μήπω φανε-
ροὺς εἶναι οἴκαδε ὡρμημένους, ἀλλὰ κατασκευάζεσθαι ὡς αὐ-
τοῦ οἰκήσοντας. οἶδα γὰρ ὅτι καὶ Μυσοῖς βασιλεὺς πολλοὺς
μὲν ἡγεμόνας ἂν δοίη, πολλοὺς δ' ἂν ὁμήρους τοῦ ἀδόλως
ἐκπέμψειν, καὶ ὁδοποιήσειέ γ' ἂν αὐτοῖς καὶ εἰ σὺν τεθρίπ-
ποις βούλοιντο ἀπιέναι. καὶ ἡμῖν γ' ἂν οἶδ' ὅτι τρισάσμενος
25 ταῦτ' ἐποίει, εἰ ἑώρα ἡμᾶς μένειν κατασκευαζομένους. ἀλλὰ
γὰρ δέδοικα μή, ἂν ἅπαξ μάθωμεν ἀργοὶ ζῆν καὶ ἐν ἀφθόνοις
βιοτεύειν, καὶ Μήδων δὲ καὶ Περσῶν καλαῖς καὶ μεγάλαις
γυναιξὶ καὶ παρθένοις ὁμιλεῖν, μὴ ὥσπερ οἱ λωτοφάγοι ἐπι-
26 λαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ. δοκεῖ οὖν μοι εἰκὸς καὶ δίκαιον
εἶναι πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους πειρᾶσθαι
ἀφικνεῖσθαι καὶ ἐπιδεῖξαι τοῖς Ἕλλησιν ὅτι ἑκόντες πένονται,

3 *ὅτι οὕτω* det. 6 *πάντες γὰρ* C_1 A : *πάντες μὲν γὰρ οἱ* C_2 cet. (*μὲν* s.v. D) *ἢν* det. : *εἰ* X 7 *προσιοῦσι* X et D (B ?) : *προϊοῦσι* cet. 8 *διοίσουσιν* X et D al. 9 prius *ἡμῖν* om. det. 10 *μὲν* ante *γὰρ* del. C_1 11 *ὅτι* Cobet : *οἱ* codd. *βασιλέως ἄκοντος* in marg. add. C_1 : om. E qui post *χώρᾳ* add. *ἄκοντος* s.v. *ἐν* C_1 : *ἐν τῇ* C_2 cet. 12 *μεγάλας καὶ εὐδαίμονας* det. 14 *τούτου* det. 16 *αὐτοῦ* C_1 : *αὐτοῦ που* C_2 cet. 19 *αὐτοῖς* Morus : *αὐτοὺς* codd. 21 *παρασκευαζομένους* det. 23 *μεγίσταις* X

ἐξὸν αὐτοῖς τοὺς νῦν [οἴκοι] σκληρῶς ἐκεῖ πολιτεύοντας ἐνθάδε κομισαμένους πλουσίους ὁρᾶν. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες,
πάντα ταῦτα τἀγαθὰ δῆλον ὅτι τῶν κρατούντων ἐστί· τοῦτο 27
δὴ δεῖ λέγειν, ὅπως ἂν πορευοίμεθά τε ὡς ἀσφαλέστατα καὶ εἰ μάχεσθαι δέοι ὡς κράτιστα μαχοίμεθα. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, δοκεῖ μοι κατακαῦσαι τὰς ἁμάξας ἃς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῇ, ἀλλὰ πορευώμεθα ὅπῃ ἂν τῇ στρατιᾷ συμφέρῃ· ἔπειτα καὶ τὰς σκηνὰς συγκατακαῦσαι. αὗται γὰρ αὖ ὄχλον μὲν παρέχουσιν ἄγειν, συνωφελοῦσι δ' οὐδὲν οὔτε εἰς τὸ μάχεσθαι οὔτ' εἰς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν.
ἔτι δὲ καὶ τῶν ἄλλων σκευῶν τὰ περιττὰ ἀπαλλάξωμεν πλὴν 28
ὅσα πολέμου ἕνεκεν ἢ σίτων ἢ ποτῶν ἔχομεν, ἵνα ὡς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ὦσιν, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσι. κρατουμένων μὲν γὰρ ἐπίστασθε ὅτι πάντα ἀλλότρια· ἢν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους δεῖ σκευοφόρους ἡμετέρους
νομίζειν. λοιπόν μοι εἰπεῖν ὅπερ καὶ μέγιστον νομίζω εἶναι. 29
ὁρᾶτε γὰρ καὶ τοὺς πολεμίους ὅτι οὐ πρόσθεν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον πρὶν τοὺς στρατηγοὺς ἡμῶν συνέλαβον, νομίζοντες ὄντων μὲν τῶν ἀρχόντων καὶ ἡμῶν πειθομένων ἱκανοὺς εἶναι ἡμᾶς περιγενέσθαι τῷ πολέμῳ, λαβόντες δὲ τοὺς ἄρχοντας ἀναρχίᾳ ἂν καὶ ἀταξίᾳ ἐνόμιζον
ἡμᾶς ἀπολέσθαι. δεῖ οὖν πολὺ μὲν τοὺς ἄρχοντας ἐπι- 30
μελεστέρους γενέσθαι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν, πολὺ δὲ τοὺς ἀρχομένους εὐτακτοτέρους καὶ πειθομένους μᾶλλον τοῖς ἄρ-
χουσι νῦν ἢ πρόσθεν· ἢν δέ τις ἀπειθῇ, [ἢν] ψηφίσασθαι 31
τὸν ἀεὶ ὑμῶν ἐντυγχάνοντα σὺν τῷ ἄρχοντι κολάζειν· οὕτως οἱ πολέμιοι πλεῖστον ἐψευσμένοι ἔσονται· τῇδε γὰρ τῇ

1 οἴκοι del. Rehdantz σκληρῶς ἐκεῖ X : κλήρους det. πολιτεύοντας] βιοτεύοντας Cobet 2 πλουσίως C_1 3 ταῦτ' ἀγαθὰ E cum det. 4 δὴ om. C_1 A D V : δεῖ δὴ E : δὲ δεῖ Castalio ὅπως C_1 : πῶς C_2 cet. 5 πρῶτα det. 11 καὶ om. det. 19 ἀρξάντων det. 21 λαβόντας det. ἂν om. det. 23 πρόσθεν] προτέρων det. 25 ἢν ψηφίσασθαι C_1 A : ψηφίσασθε C_2 s.v. : εἰ ψηφίσασθε E (ε s. α add. E corr.) : ψηφίσησθε (om. ἢν) D : ψηφίσασθαι vel ἢν ψηφίσησθε cet. 27 τῇ om. det.

ἡμέρᾳ μυρίους ὄψονται ἀνθ' ἑνὸς Κλεάρχου τοὺς οὐδενὶ
32 ἐπιτρέψοντας κακῷ εἶναι. ἀλλὰ γὰρ καὶ περαίνειν ἤδη ὥρα·
ἴσως γὰρ οἱ πολέμιοι αὐτίκα παρέσονται. ὅτῳ οὖν ταῦτα
δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἐπικυρωσάτω ὡς τάχιστα, ἵνα ἔργῳ
περαίνηται. εἰ δέ τι ἄλλο βέλτιον ἢ ταύτῃ, τολμάτω καὶ ὁ
ἰδιώτης διδάσκειν· πάντες γὰρ κοινῆς σωτηρίας δεόμεθα.
33 Μετὰ ταῦτα Χειρίσοφος εἶπεν· Ἀλλ' εἰ μέν τινος ἄλλου
δεῖ πρὸς τούτοις οἷς λέγει Ξενοφῶν, καὶ αὐτίκα ἐξέσται
ποιεῖν· ἃ δὲ νῦν εἴρηκε δοκεῖ μοι ὡς τάχιστα ψηφίσασθαι
ἄριστον εἶναι· καὶ ὅτῳ δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα.
34 ἀνέτειναν πάντες. ἀναστὰς δὲ πάλιν εἶπε Ξενοφῶν· Ὦ
ἄνδρες, ἀκούσατε ὧν προσδοκεῖ μοι. δῆλον ὅτι πορεύεσθαι
ἡμᾶς δεῖ ὅπου ἕξομεν τὰ ἐπιτήδεια· ἀκούω δὲ κώμας εἶναι
35 καλὰς οὐ πλέον εἴκοσι σταδίων ἀπεχούσας· οὐκ ἂν οὖν
θαυμάζοιμεν εἰ οἱ πολέμιοι, ὥσπερ οἱ δειλοὶ κύνες τοὺς μὲν
παριόντας διώκουσί τε καὶ δάκνουσιν, ἢν δύνωνται, τοὺς δὲ
διώκοντας φεύγουσιν, εἰ καὶ αὐτοὶ ἡμῖν ἀπιοῦσιν ἐπακολου-
36 θοῖεν. ἴσως οὖν ἀσφαλέστερον ἡμῖν πορεύεσθαι πλαίσιον
ποιησαμένους τῶν ὅπλων, ἵνα τὰ σκευοφόρα καὶ ὁ πολὺς
ὄχλος ἐν ἀσφαλεστέρῳ εἴη. εἰ οὖν νῦν ἀποδειχθείη τίνας
χρὴ ἡγεῖσθαι τοῦ πλαισίου καὶ τὰ πρόσθεν κοσμεῖν καὶ
τίνας ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἑκατέρων εἶναι, τίνας δ' ὀπισθοφυ-
λακεῖν, οὐκ ἂν ὁπότε οἱ πολέμιοι ἔλθοιεν βουλεύεσθαι ἡμᾶς
37 δέοι, ἀλλὰ χρῴμεθα ἂν εὐθὺς τοῖς τεταγμένοις. εἰ μὲν οὖν
ἄλλο τις βέλτιον ὁρᾷ, ἄλλως ἐχέτω· εἰ δὲ μή, Χειρίσοφος
μὲν ἡγοῖτο, ἐπειδὴ καὶ Λακεδαιμόνιός ἐστι· τῶν δὲ πλευ-
ρῶν ἑκατέρων δύο τὼ πρεσβυτάτω στρατηγὼ ἐπιμελοίσθην·

3 ὅτι μὲν οὖν τούτων det. 4 ἐπικυρώσατε det. 5 τι] τίς τι οἶδε det. ἄλλο] τῇ ἄλλῃ vel τῶν ἄλλων det. 7 μετὰ δὲ det. 9 ποιεῖν] σκοπεῖν Schwartz 12 προσδοκεῖ C_1 : προσδοκᾶν δοκεῖ C_2 cet. 15 θαυμάζοιμι det. 16 διώκουσί τε] διώκοντες C_1 17 αὐτοὶ] οὗτοι det. 20 εἴη] ᾖ det. 22 τίνας δ'] καὶ τίνας det. 25 ἄλλο C (silent enim Hug et Gemoll): ἄλλος cet. μή om. C_1 26 ἡγεῖτο C A E : ἡγείσθω B 27 ἑκατέρου det. τῶν πρεσβυτάτων codd. : corr. Cobet στρατηγοὶ C B (qui οἰ in ὼ mutat) A E (ηγοὶ in ras.) al. : στρατηγῶν D V

ὀπισθοφυλακοῖμεν δ' ἡμεῖς οἱ νεώτατοι ἐγὼ καὶ Τιμασίων
τὸ νῦν εἶναι. τὸ δὲ λοιπὸν πειρώμενοι ταύτης τῆς τάξεως 38
βουλευσόμεθα ὅ τι ἂν ἀεὶ κράτιστον δοκῇ εἶναι. εἰ δέ τις
ἄλλο ὁρᾷ βέλτιον, λεξάτω. ἐπεὶ δ' οὐδεὶς ἀντέλεγεν, εἶπεν·
Ὅτῳ δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. ἔδοξε ταῦτα.
Νῦν τοίνυν, ἔφη, ἀπιόντας ποιεῖν δεῖ τὰ δεδογμένα. καὶ 39
ὅστις τε ὑμῶν τοὺς οἰκείους ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν, μεμνήσθω ἀνὴρ
ἀγαθὸς εἶναι· οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλως τούτου τυχεῖν· ὅστις τε
ζῆν ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾶν· τῶν μὲν γὰρ νικώντων τὸ
καίνειν, τῶν δὲ ἡττωμένων τὸ ἀποθνῄσκειν ἐστί· καὶ εἴ τις
δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειράσθω· τῶν γὰρ νικώντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σῴζειν καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν.

Τούτων λεχθέντων ἀνέστησαν καὶ ἀπελθόντες κατέκαιον III
τὰς ἁμάξας καὶ τὰς σκηνάς, τῶν δὲ περιττῶν ὅτου μὲν δέοιτό τις μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, τὰ δὲ ἄλλα εἰς τὸ πῦρ ἐρρίπτουν. ταῦτα ποιήσαντες ἠριστοποιοῦντο. ἀριστοποιουμένων δὲ αὐτῶν ἔρχεται Μιθραδάτης σὺν ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα, καὶ
καλεσάμενος τοὺς στρατηγοὺς εἰς ἐπήκοον λέγει ὧδε. Ἐγώ, 2
ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, καὶ Κύρῳ πιστὸς ἦν, ὡς ὑμεῖς ἐπίστασθε, καὶ νῦν ὑμῖν εὔνους· καὶ ἐνθάδε δ' εἰμὶ σὺν πολλῷ φόβῳ διάγων. εἰ οὖν ὁρῴην ὑμᾶς σωτήριόν τι βουλευομένους, ἔλθοιμι ἂν πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς θεράποντας πάντας ἔχων. λέξατε οὖν πρός με τί ἐν νῷ ἔχετε ὡς φίλον τε καὶ εὔνουν καὶ βουλόμενον κοινῇ σὺν ὑμῖν τὸν στόλον ποιεῖσθαι.
βουλευομένοις τοῖς στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀποκρίνασθαι τάδε· 3
καὶ ἔλεγε Χειρίσοφος· Ἡμῖν δοκεῖ, εἰ μέν τις ἐᾷ ἡμᾶς

1 ὀπισθοφυλακῶμεν det. νεώτεροι X καὶ C_1 : τε καὶ C_2 cet. 2 prius τὸ] τῷ X (A ?) : τῶν D 3 δοκῇ Bornemann : δοκεῖ X : δοκοίη det. 4 ἄλλος D; cf. n. ad § 37 βέλτιον ὁρᾷ det. 6 τοίνυν om. det. δεῖ om. C_1 7 τε] γε D 8 τε] δὲ D 10 καίνειν C_1: κατακαίνειν C_2 cet. 11 δὲ X: γε det. 17 ποιοῦντες det. 18 μιθραδάτης D pr. : μιθριδάτης codd. hic et alias; cf. n. ad II. v. 35 21 δ' om. det. 22 εἰ] ἦν D; cf. § 3 23 ἄγων det. 24 οὖν ἔφη det. ὡς πρὸς φίλον det. 27 εἰ] ἦν det.

ἀπιέναι οἴκαδε, διαπορεύεσθαι τὴν χώραν ὡς ἂν δυνώμεθα ἀσινέστατα· ἢν δέ τις ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ ἀποκωλύῃ, διαπολεμεῖν
4 τούτῳ ὡς ἂν δυνώμεθα κράτιστα. ἐκ τούτου ἐπειρᾶτο Μιθραδάτης διδάσκειν ὡς ἄπορον εἴη βασιλέως ἄκοντος σωθῆναι. ἔνθα δὴ ἐγιγνώσκετο ὅτι ὑπόπεμπτος εἴη· καὶ γὰρ τῶν Τισσαφέρνους τις οἰκείων παρηκολουθήκει πίστεως ἕνεκα.
5 καὶ ἐκ τούτου ἐδόκει τοῖς στρατηγοῖς βέλτιον εἶναι δόγμα ποιήσασθαι τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον εἶναι ἔστ' ἐν τῇ πολεμίᾳ εἶεν· διέφθειρον γὰρ προσιόντες τοὺς στρατιώτας, καὶ ἕνα γε λοχαγὸν διέφθειραν Νίκαρχον Ἀρκάδα, καὶ ᾤχετο ἀπιὼν νυκτὸς σὺν ἀνθρώποις ὡς εἴκοσι.

6 Μετὰ ταῦτα ἀριστήσαντες καὶ διαβάντες τὸν Ζαπάταν ποταμὸν ἐπορεύοντο τεταγμένοι τὰ ὑποζύγια καὶ τὸν ὄχλον ἐν μέσῳ ἔχοντες. οὐ πολὺ δὲ προεληλυθότων αὐτῶν ἐπιφαίνεται πάλιν ὁ Μιθραδάτης, ἱππέας ἔχων ὡς διακοσίους καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας εἰς τετρακοσίους μάλα ἐλαφροὺς
7 καὶ εὐζώνους. καὶ προσῄει μὲν ὡς φίλος ὢν πρὸς τοὺς Ἕλληνας· ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο, ἐξαπίνης οἱ μὲν αὐτῶν ἐτόξευον καὶ ἱππεῖς καὶ πεζοί, οἱ δ' ἐσφενδόνων καὶ ἐτίτρωσκον. οἱ δὲ ὀπισθοφύλακες τῶν Ἑλλήνων ἔπασχον μὲν κακῶς, ἀντεποίουν δ' οὐδέν· οἵ τε γὰρ Κρῆτες βραχύτερα τῶν Περσῶν ἐτόξευον καὶ ἅμα ψιλοὶ ὄντες εἴσω τῶν ὅπλων κατεκέκλειντο, οἱ δὲ ἀκοντισταὶ βραχύτερα ἠκόντιζον ἢ ὡς
8 ἐξικνεῖσθαι τῶν σφενδονητῶν. ἐκ τούτου Ξενοφῶντι ἐδόκει διωκτέον εἶναι· καὶ ἐδίωκον τῶν ὁπλιτῶν καὶ τῶν πελταστῶν οἳ ἔτυχον σὺν αὐτῷ ὀπισθοφυλακοῦντες· διώκοντες δὲ οὐδένα
9 κατελάμβανον τῶν πολεμίων. οὔτε γὰρ ἱππεῖς ἦσαν τοῖς Ἕλλησιν οὔτε οἱ πεζοὶ τοὺς πεζοὺς ἐκ πολλοῦ φεύγοντας ἐδύναντο καταλαμβάνειν ἐν ὀλίγῳ χωρίῳ· πολὺ γὰρ οὐχ οἷόν

2 ἐπικωλύῃ C_1 5 ὑπόπεμπτος C_1 E : ὕποπτος C_2 cet. 6 παρηκολουθήσει C_1 : παρηκολούθει C_2 cet. 12 μετὰ δὲ det. ἐζότην C_1 : ζάτην C_2 cet. 16 εἰς C B : ὡς cet. 18 ἐγένετο det. 21 βραχύτατα C_1 E 23 κατεκεκλίντο codd. : corr. Abresch οἵ τε det. 25 prius τῶν] τῶν τε det. 28 ἐκ πολλοῦ om. C_1

τε ἦν ἀπὸ τοῦ ἄλλου στρατεύματος διώκειν· οἱ δὲ βάρβαροι 10
ἱππεῖς καὶ φεύγοντες ἅμα ἐτίτρωσκον εἰς τοὔπισθεν τοξεύοντες
ἀπὸ τῶν ἵππων, ὁπόσον δὲ διώξειαν οἱ Ἕλληνες, τοσοῦτον
πάλιν ἐπαναχωρεῖν μαχομένους ἔδει. ὥστε τῆς ἡμέρας ὅλης 11
διῆλθον οὐ πλέον πέντε καὶ εἴκοσι σταδίων, ἀλλὰ δείλης
ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας. ἔνθα δὴ πάλιν ἀθυμία ἦν. καὶ
Χειρίσοφος καὶ οἱ πρεσβύτατοι τῶν στρατηγῶν Ξενοφῶντα
ᾐτιῶντο ὅτι ἐδίωκεν ἀπὸ τῆς φάλαγγος καὶ αὐτός τε ἐκινδύνευε
καὶ τοὺς πολεμίους οὐδὲν μᾶλλον ἐδύνατο βλάπτειν. ἀκούσας 12
δὲ Ξενοφῶν ἔλεγεν ὅτι ὀρθῶς αἰτιῷντο καὶ αὐτὸ τὸ ἔργον
αὐτοῖς μαρτυροίη. ἀλλ' ἐγώ, ἔφη, ἠναγκάσθην διώκειν,
ἐπειδὴ ἑώρων ἡμᾶς ἐν τῷ μένειν κακῶς μὲν πάσχοντας,
ἀντιποιεῖν δὲ οὐ δυναμένους. ἐπειδὴ δὲ ἐδιώκομεν, ἀληθῆ, 13
ἔφη, ὑμεῖς λέγετε· κακῶς μὲν γὰρ ποιεῖν οὐδὲν μᾶλλον
ἐδυνάμεθα τοὺς πολεμίους, ἀνεχωροῦμεν δὲ παγχαλέπως.
τοῖς οὖν θεοῖς χάρις ὅτι οὐ σὺν πολλῇ ῥώμῃ ἀλλὰ σὺν 14
ὀλίγοις ἦλθον, ὥστε βλάψαι μὲν μὴ μεγάλα, δηλῶσαι δὲ ὧν
δεόμεθα. νῦν γὰρ οἱ πολέμιοι τοξεύουσι καὶ σφενδονῶσιν 15
ὅσον οὔτε οἱ Κρῆτες ἀντιτοξεύειν δύνανται οὔτε οἱ ἐκ χειρὸς
βάλλοντες ἐξικνεῖσθαι· ὅταν δὲ αὐτοὺς διώκωμεν, πολὺ μὲν
οὐχ οἷόν τε χωρίον ἀπὸ τοῦ στρατεύματος διώκειν, ἐν ὀλίγῳ
δὲ οὐδ' εἰ ταχὺς εἴη πεζὸς πεζὸν ἂν διώκων καταλαμβάνοι ἐκ
τόξου ῥύματος. ἡμεῖς οὖν εἰ μέλλοιμεν τούτους εἴργειν ὥστε 16
μὴ δύνασθαι βλάπτειν ἡμᾶς πορευομένους, σφενδονητῶν τὴν
ταχίστην δεῖ καὶ ἱππέων. ἀκούω δ' εἶναι ἐν τῷ στρατεύ-
ματι ἡμῶν Ῥοδίους, ὧν τοὺς πολλούς φασιν ἐπίστασθαι
σφενδονᾶν, καὶ τὸ βέλος αὐτῶν καὶ διπλάσιον φέρεσθαι τῶν

2 *καὶ* om. C_1 3 *προδιώξειαν* det. *τοσοῦτο* det. 4 *ὅλης* om. C_1 6 *ἦν* om. C_1 8 *ἐδίωκον* et *ἐκινδύνευον* C_1 10 *ὁ ξενοφῶν* det. *αἰτιῷντο* V (Schenkl) : *ἠ(ι)τιῶντο* cet. 11 *ἔφη* om. det. 12 *ἐπεὶ* det. *ὑμᾶς* X 13 *οὐ*] *οὐδὲν* det. *ἐπεὶ* D al. 14 *οὐδὲν ποιεῖν* det. 15 *παγχαλέπως* C_1 : *πάνυ χαλεπῶς* C_2 cet. 18 *οἱ* C_1 : *οἱ μὲν* C_2 cet. 21 *ἐν ὀλίγῳ δὲ* X : *ὀλίγον δὲ ἔνθα* det. 22 *ἂν* om. E cum det. *καταλάβοι* det. 23 *ἐρύματος* X *μέλλομεν* det.

17 Περσικῶν σφενδονῶν. ἐκεῖναι γὰρ διὰ τὸ χειροπληθέσι τοῖς λίθοις σφενδονᾶν ἐπὶ βραχὺ ἐξικνοῦνται, οἱ δὲ Ῥόδιοι καὶ
18 ταῖς μολυβδίσιν ἐπίστανται χρῆσθαι. ἢν οὖν αὐτῶν ἐπισκεψώμεθα τίνες πέπανται σφενδόνας, καὶ †τούτῳ† μὲν δῶμεν αὐτῶν ἀργύριον, τῷ δὲ ἄλλας πλέκειν ἐθέλοντι ἄλλο ἀργύριον τελῶμεν, καὶ τῷ σφενδονᾶν ἐν τῷ τεταγμένῳ ἐθέλοντι ἄλλην τινὰ ἀτέλειαν εὑρίσκωμεν, ἴσως τινὲς φανοῦνται ἱκανοὶ ἡμᾶς
19 ὠφελεῖν. ὁρῶ δὲ ἵππους ὄντας ἐν τῷ στρατεύματι, τοὺς μέν τινας παρ' ἐμοί, τοὺς δὲ τῶν Κλεάρχου καταλελειμμένους, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους σκευοφοροῦντας. ἂν οὖν τούτους πάντας ἐκλέξαντες σκευοφόρα μὲν ἀντιδῶμεν, τοὺς δὲ ἵππους εἰς ἱππέας κατασκευάσωμεν, ἴσως καὶ οὗτοί
20 τι τοὺς φεύγοντας ἀνιάσουσιν. ἔδοξε καὶ ταῦτα. καὶ ταύτης τῆς νυκτὸς σφενδονῆται μὲν εἰς διακοσίους ἐγένοντο, ἵπποι δὲ καὶ ἱππεῖς ἐδοκιμάσθησαν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς πεντήκοντα, καὶ σπολάδες καὶ θώρακες αὐτοῖς ἐπορίσθησαν, καὶ ἵππαρχος ἐπεστάθη Λύκιος ὁ Πολυστράτου Ἀθηναῖος.

IV Μείναντες δὲ ταύτην τὴν ἡμέραν τῇ ἄλλῃ ἐπορεύοντο πρῳαίτερον ἀναστάντες· χαράδραν γὰρ ἔδει αὐτοὺς διαβῆναι ἐφ' ᾗ ἐφοβοῦντο μὴ ἐπιθοῖντο αὐτοῖς διαβαίνουσιν οἱ
2 πολέμιοι. διαβεβηκόσι δὲ αὐτοῖς πάλιν φαίνεται Μιθραδάτης, ἔχων ἱππέας χιλίους, τοξότας δὲ καὶ σφενδονήτας εἰς τετρακισχιλίους· τοσούτους γὰρ ᾔτησε Τισσαφέρνην, καὶ ἔλαβεν ὑποσχόμενος, ἂν τούτους λάβῃ, παραδώσειν αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας, καταφρονήσας, ὅτι ἐν τῇ πρόσθεν προσβολῇ ὀλίγους ἔχων ἔπαθε μὲν οὐδέν, πολλὰ δὲ κακὰ ἐνόμιζε

2 δέ γε det. 3 οὖν om. C_1 4 τούτῳ X : τούτων τῷ μὲν det. 4–5 ἀργύριον δῶμεν E om. αὐτῶν 6 ἐντεταγμένῳ E cum det. 8 δὲ καὶ det. ὄντας om. E cum det. 9 τῶν κλεάρχου C_1 : τῷ (pro quo παρὰ E) κλεάρχῳ C_2 cet. 13 τι om. A E V: τοι D τοὺς om. C_1 ἀνιάσουσιν B E et D : ἀνιάσωσιν cet. καὶ ante ταῦτα om. det. 16 σπολάδες V : στολάδες cet. posterius καὶ om. E ἵππαρχος δὲ E 19 πρωΐτερον X : πρωιαίτερον det. αὐτοὺς ἔδει det. (αὐτοὺς om. D) 20 ἐπίθωνται det. 21 ἐπιφαίνεται ὁ μιθριδάτης πάλιν det. 22 ἱππεῖς X 24 τούτους] ταῦτα C 25 ἔμπροσθεν det. 26 ἐνόμισε det.

ποιῆσαι. ἐπεὶ δὲ οἱ Ἕλληνες διαβεβηκότες ἀπεῖχον τῆς 3
χαράδρας ὅσον ὀκτὼ σταδίους, διέβαινε καὶ ὁ Μιθραδάτης
ἔχων τὴν δύναμιν. παρήγγελτο δὲ τῶν τε πελταστῶν οὓς
ἔδει διώκειν καὶ τῶν ὁπλιτῶν, καὶ τοῖς ἱππεῦσιν εἴρητο
θαρροῦσι διώκειν ὡς ἐφεψομένης ἱκανῆς δυνάμεως. ἐπεὶ δὲ 4
ὁ Μιθραδάτης κατειλήφει, καὶ ἤδη σφενδόναι καὶ τοξεύματα
ἐξικνοῦντο, ἐσήμηνε τοῖς Ἕλλησι τῇ σάλπιγγι, καὶ εὐθὺς
ἔθεον ὁμόσε οἷς εἴρητο καὶ οἱ ἱππεῖς ἤλαυνον· οἱ δὲ οὐκ
ἐδέξαντο, ἀλλ᾽ ἔφευγον ἐπὶ τὴν χαράδραν. ἐν ταύτῃ τῇ 5
διώξει τοῖς βαρβάροις τῶν τε πεζῶν ἀπέθανον πολλοὶ καὶ
τῶν ἱππέων ἐν τῇ χαράδρᾳ ζωοὶ ἐλήφθησαν εἰς ὀκτωκαίδεκα.
τοὺς δὲ ἀποθανόντας αὐτοκέλευστοι οἱ Ἕλληνες ᾐκίσαντο, ὡς
ὅτι φοβερώτατον τοῖς πολεμίοις εἴη ὁρᾶν. καὶ οἱ μὲν πολέ- 6
μιοι οὕτω πράξαντες ἀπῆλθον, οἱ δὲ Ἕλληνες ἀσφαλῶς
πορευόμενοι τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Τίγρητα
ποταμόν. ἐνταῦθα πόλις ἦν ἐρήμη μεγάλη, ὄνομα δ᾽ αὐτῇ 7
ἦν Λάρισα· ᾤκουν δ᾽ αὐτὴν τὸ παλαιὸν Μῆδοι. τοῦ δὲ
τείχους αὐτῆς ἦν τὸ εὖρος πέντε καὶ εἴκοσι πόδες, ὕψος δ᾽
ἑκατόν· τοῦ δὲ κύκλου ἡ περίοδος δύο παρασάγγαι· ᾠκοδό-
μητο δὲ πλίνθοις κεραμεαῖς· κρηπὶς δ᾽ ὑπῆν λιθίνη τὸ ὕψος
εἴκοσι ποδῶν. ταύτην βασιλεὺς Περσῶν ὅτε παρὰ Μήδων 8
τὴν ἀρχὴν ἐλάμβανον Πέρσαι πολιορκῶν οὐδενὶ τρόπῳ
ἐδύνατο ἑλεῖν· ἥλιον δὲ νεφέλη προκαλύψασα ἠφάνισε
μέχρι ἐξέλιπον οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὕτως ἑάλω. παρὰ ταύτην 9
τὴν πόλιν ἦν πυραμὶς λιθίνη, τὸ μὲν εὖρος ἑνὸς πλέθρου, τὸ
δὲ ὕψος δύο πλέθρων. ἐπὶ ταύτης πολλοὶ τῶν βαρβάρων
ἦσαν ἐκ τῶν πλησίον κωμῶν ἀποπεφευγότες. ἐντεῦθεν δ᾽ 10
ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα παρασάγγας ἓξ πρὸς τεῖχος ἔρημον

3 *παρήγγελτο* V: *παρηγγέλλετο* cet. *τε* om. C_1 8 *εἴρηκε* X 11 *εἰς*] *ὡς* det. 13 *φοβερώτερον* det. *εἴη*] *ἦν* X (om. A) 18 *ἦν αὐτῆς* det. 20 *κεραμίαις* codd.: corr. Lobeck *ἐπῆν* B C E: *ἦν* A 21 *ὁ περσῶν* det. 22 *ἐλάμβανον τὴν ἀρχὴν* det. 23 *ἥλιος δὲ νεφέλην προκαλύψας* codd.: corr. Brodaeus 24 *μέχρις* X· *οἱ ἄνθρωποι ἐξέλιπον* det. *παρ᾽ αὐτὴν* det. 27 *χωρῶν* det. *ἀποφεύγοντες* C_1 A *δ᾽* om. det.

μέγα †πρὸς τῇ πόλει† κείμενον· ὄνομα δὲ ἦν τῇ πόλει
Μέσπιλα· Μῆδοι δ' αὐτήν ποτε ᾤκουν. ἦν δὲ ἡ μὲν κρηπὶς
λίθου ξεστοῦ κογχυλιάτου, τὸ εὖρος πεντήκοντα ποδῶν καὶ
11 τὸ ὕψος πεντήκοντα. ἐπὶ δὲ ταύτῃ ἐπῳκοδόμητο πλίνθινον
τεῖχος, τὸ μὲν εὖρος πεντήκοντα ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος ἑκατόν·
τοῦ δὲ τείχους ἡ περίοδος ἓξ παρασάγγαι. ἐνταῦθα λέγεται
Μήδεια γυνὴ βασιλέως καταφυγεῖν ὅτε ἀπώλλυσαν τὴν ἀρχὴν
12 ὑπὸ Περσῶν Μῆδοι. ταύτην δὲ τὴν πόλιν πολιορκῶν ὁ
Περσῶν βασιλεὺς οὐκ ἐδύνατο οὔτε χρόνῳ ἑλεῖν οὔτε βίᾳ·
Ζεὺς δὲ βροντῇ κατέπληξε τοὺς ἐνοικοῦντας, καὶ οὕτως
ἑάλω.

13 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα παρασάγγας τέτ-
ταρας. εἰς τοῦτον δὲ τὸν σταθμὸν Τισσαφέρνης ἐπεφάνη,
οὕς τε αὐτὸς ἱππέας ἦλθεν ἔχων καὶ τὴν Ὀρόντα δύνα-
μιν τοῦ τὴν βασιλέως θυγατέρα ἔχοντος καὶ οὓς Κῦρος
ἔχων ἀνέβη βαρβάρους καὶ οὓς ὁ βασιλέως ἀδελφὸς ἔχων
βασιλεῖ ἐβοήθει, καὶ πρὸς τούτοις ὅσους βασιλεὺς ἔδωκεν
14 αὐτῷ, ὥστε τὸ στράτευμα πάμπολυ ἐφάνη. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς
ἐγένετο, τὰς μὲν τῶν τάξεων ὄπισθεν καταστήσας, τὰς δὲ
εἰς τὰ πλάγια παραγαγὼν ἐμβαλεῖν μὲν οὐκ ἐτόλμησεν
οὐδ' ἐβούλετο διακινδυνεύειν, σφενδονᾶν δὲ παρήγγειλε καὶ
15 τοξεύειν. ἐπεὶ δὲ διαταχθέντες οἱ Ῥόδιοι ἐσφενδόνησαν
καὶ οἱ [Σκύθαι] τοξόται ἐτόξευσαν καὶ οὐδεὶς ἡμάρτανεν
ἀνδρός (οὐδὲ γὰρ εἰ πάνυ προυθυμεῖτο ῥᾴδιον ἦν), καὶ ὁ
Τισσαφέρνης μάλα ταχέως ἔξω βελῶν ἀπεχώρει καὶ ⟨αἱ⟩
16 ἄλλαι τάξεις ἀπεχώρησαν. καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας οἱ μὲν

1 *πρὸς τῇ πόλει* om. C_1 : del. Dind. : *τῇ* del. Pantazides 2 *δ'* C_1 E : om. C_2 cet. 6 *τείχους*] *κύκλου* det. *ἡ* om. det. *ἐλέγετο* det. 7 *μηδία* det. *καταφυγεῖν* X et D : *φυγεῖν* cet. 10 *δὲ βροντῇ κατέπληξε* Hug ex vestigiis C_1 : *δ' ἐμβροντήτους ποιεῖ* C_2 (*δ' ἐμ*, *τους* et *οιεῖ* in ras.) cet. 12 *ἐπορεύθησαν* X et D : *ἐπορεύοντο* det. 14 *ἦλθεν ἱππέας* det. : *ἱππέας ἤγαγεν* Gemoll 19 *τάξεων* C_1 : *τάξεων εἶχεν* C_2 cet. (*ἔσχεν* E) 20 *ἐμβάλλειν* det. 21 *παρήγγειλε* C B A : *παρήγγελ(λ)ε* cet. 23 *σκύθαι* del. Krüger : *σκυθοτοξόται* det. 24 *προθυμεῖτο* C E (B ?) : *προθυμοῖτο* A et D al. 25 *αἱ* add. Larcher

ἐπορεύοντο, οἱ δ' εἵποντο· καὶ οὐκέτι ἐσίνοντο οἱ βάρβαροι
τῇ τότε ἀκροβολίσει· μακρότερον γὰρ οἵ τε Ῥόδιοι τῶν
Περσῶν ἐσφενδόνων καὶ † τῶν τοξοτῶν· μεγάλα δὲ καὶ τόξα 17
τὰ Περσικά ἐστιν· ὥστε χρήσιμα ἦν ὁπόσα ἁλίσκοιτο τῶν
τοξευμάτων τοῖς Κρησί, καὶ διετέλουν χρώμενοι τοῖς τῶν
πολεμίων τοξεύμασι, καὶ ἐμελέτων τοξεύειν ἄνω ἱέντες
μακράν. ηὑρίσκετο δὲ καὶ νεῦρα πολλὰ ἐν ταῖς κώμαις
καὶ μόλυβδος, ὥστε χρῆσθαι εἰς τὰς σφενδόνας. καὶ ταύτῃ 18
μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ἐπεὶ κατεστρατοπεδεύοντο οἱ Ἕλληνες κώμαις
ἐπιτυχόντες, ἀπῆλθον οἱ βάρβαροι μεῖον ἔχοντες τῇ ἀκρο-
βολίσει· τὴν δ' ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἔμειναν οἱ Ἕλληνες καὶ
ἐπεσιτίσαντο· ἦν γὰρ πολὺς σῖτος ἐν ταῖς κώμαις. τῇ δὲ
ὑστεραίᾳ ἐπορεύοντο διὰ τοῦ πεδίου, καὶ Τισσαφέρνης εἵπετο
ἀκροβολιζόμενος. ἔνθα δὲ οἱ Ἕλληνες ἔγνωσαν πλαίσιον 19
ἰσόπλευρον ὅτι πονηρὰ τάξις εἴη πολεμίων ἑπομένων. ἀνάγκη
γάρ ἐστιν, ἢν συγκύπτῃ τὰ κέρατα τοῦ πλαισίου ἢ ὁδοῦ
στενοτέρας οὔσης ἢ ὀρέων ἀναγκαζόντων ἢ γεφύρας, ἐκθλί-
βεσθαι τοὺς ὁπλίτας καὶ πορεύεσθαι πονήρως ἅμα μὲν
πιεζομένους, ἅμα δὲ καὶ ταραττομένους, ὥστε δυσχρήστους
εἶναι [ἀνάγκη] ἀτάκτους ὄντας· ὅταν δ' αὖ διάσχῃ τὰ 20
κέρατα, ἀνάγκη διασπᾶσθαι τοὺς τότε ἐκθλιβομένους καὶ
κενὸν γίγνεσθαι τὸ μέσον τῶν κεράτων, καὶ ἀθυμεῖν τοὺς
ταῦτα πάσχοντας πολεμίων ἑπομένων. καὶ ὁπότε δέοι γέ-
φυραν διαβαίνειν ἢ ἄλλην τινὰ διάβασιν, ἔσπευδεν ἕκαστος
βουλόμενος φθάσαι πρῶτος· καὶ εὐεπίθετον ἦν ἐνταῦθα τοῖς
πολεμίοις. ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἔγνωσαν οἱ στρατηγοί, ἐποίησαν 21

1 *ἐπέκειντο* det. (sed *ἐσίνοντο* D in marg.) 2 *τε*] *γε* Matthiae 3 post *τοξοτῶν* lac. stat. Madvig: alii alia *τῶν* C_1 : *τῶν πλείστων* C_2 cet. *τὰ τόξα τὰ* det. *καὶ τόξα περσικὰ* E 4 *ὁπόσα δ'* C_1 A E (B?) 10 *τῇ* C_1 : *ἐν τῇ τότε* C_2 cet. 14 *δὲ*] *δὴ* E cum det. 15 *ὅτι* post *ἰσόπλευρον* C_1 : ante *πλαίσιον* C_2 cet. 16 *ἢν συγκύπτει* C_1 : *ἢν μὲν συγκύπτει* C_2 A : *ἢν μὲν συγκύπτῃ* E cum det. 17 *στενωτέρας* E cum det. parte 19 *καὶ* om. C_1 20 *ἀνάγκη* del. Cobet : fort. *ἀνάγκῃ* *διαχάσῃ* C_1 ut vid. 23 *τῶν πολεμίων* det. 24 *ἔσπευδέ(ν) τινα* det. 25 *πρῶτον* X 26 *ἐποιήσαντο* det.

ἓξ λόχους ἀνὰ ἑκατὸν ἄνδρας, καὶ λοχαγοὺς ἐπέστησαν καὶ ἄλλους πεντηκοντῆρας καὶ ἄλλους ἐνωμοτάρχους. οὗτοι δὲ πορευόμενοι, ὁπότε μὲν συγκύπτοι τὰ κέρατα, ὑπέμενον ὕστεροι [οἱ λοχαγοί], ὥστε μὴ ἐνοχλεῖν τοῖς κέρασι, τότε
22 δὲ παρῆγον ἔξωθεν τῶν κεράτων. ὁπότε δὲ διάσχοιεν αἱ πλευραὶ τοῦ πλαισίου, τὸ μέσον ἂν ἐξεπίμπλασαν, εἰ μὲν στενότερον εἴη τὸ διέχον, κατὰ λόχους, εἰ δὲ πλατύτερον, κατὰ πεντηκοστῦς, εἰ δὲ πάνυ πλατύ, κατ' ἐνωμοτίας· ὥστε
23 ἀεὶ ἔκπλεων εἶναι τὸ μέσον. εἰ δὲ καὶ διαβαίνειν τινὰ δέοι διάβασιν ἢ γέφυραν, οὐκ ἐταράττοντο, ἀλλ' ἐν τῷ μέρει οἱ λοχαγοὶ διέβαινον· καὶ εἴ πού δέοι τι τῆς φάλαγγος, ἐπιπαρῆσαν οὗτοι. τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐπορεύθησαν σταθμοὺς
24 τέτταρας. ἡνίκα δὲ τὸν πέμπτον ἐπορεύοντο, εἶδον βασίλειόν τι καὶ περὶ αὐτὸ κώμας πολλάς, τὴν δὲ ὁδὸν πρὸς τὸ χωρίον τοῦτο διὰ γηλόφων ὑψηλῶν γιγνομένην, οἳ καθῆκον ἀπὸ τοῦ ὄρους ὑφ' ᾧ ἦν ἡ κώμη. καὶ εἶδον μὲν τοὺς λόφους ἄσμενοι οἱ Ἕλληνες, ὡς εἰκὸς τῶν πολεμίων ὄντων ἱππέων·
25 ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι ἐκ τοῦ πεδίου ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν πρῶτον γήλοφον ⟨καὶ⟩ κατέβαινον, ὡς ἐπὶ τὸν ἕτερον ἀναβαίνειν, ἐνταῦθα ἐπιγίγνονται οἱ βάρβαροι καὶ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ εἰς τὸ
26 πρανὲς ἔβαλλον, ἐσφενδόνων, ἐτόξευον ὑπὸ μαστίγων, καὶ πολλοὺς ἐτίτρωσκον καὶ ἐκράτησαν τῶν Ἑλλήνων γυμνήτων καὶ κατέκλεισαν αὐτοὺς εἴσω τῶν ὅπλων· ὥστε παντάπασι ταύτην τὴν ἡμέραν ἄχρηστοι ἦσαν ἐν τῷ ὄχλῳ ὄντες καὶ οἱ
27 σφενδονῆται καὶ οἱ τοξόται. ἐπεὶ δὲ πιεζόμενοι οἱ Ἕλληνες ἐπεχείρησαν διώκειν, σχολῇ μὲν ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀφικνοῦνται

1 *λόχους*] *λοχαγοὺς* D al. 2 *ἐνωμοτάρχας* det. *οὗτοι*] *οὕτω* Weiske 3 *τοτὲ μὲν ὑπέμενον* conicio 4 *οἱ μὲν* ante *ὕστεροι* add. Mangelsdorf *οἱ λοχαγοί* del. Krüger : post *πορευόμενοι* habent det. *τοτὲ δὲ* D (? al.) ut iv. 1. 21 : *τοὺς δὲ* X 6 *ἀνεξεπίμπλασαν* codd. (*ἀνεπίμπλασαν* E) : corr. Krüger 7 *στενώτερον* X et det. pars *λόχους*] *λοχαγοὺς* det. 11 *λοχαγοὶ*] *λόχοι* Valckenaer *ἐπεὶ παρῄεσαν* X 13 *ἐπορεύοντο σταθμὸν* det. 14 *τήν τε* det. 16 *ἦσαν αἱ κῶμαι* Schenkl *ἡ* om. det. *γηλόφους* det. 19 *καὶ* add. Stephanus *ἀναβαῖεν* det. : del. Cobet 20 *παραγί(γ)νονται* det. *εἰς*] *ἐπὶ* det. 22 *κατετίτρωσκον* det.

ὁπλῖται ὄντες, οἱ δὲ πολέμιοι ταχὺ ἀπεπήδων. πάλιν δὲ 28
ὁπότε ἀπίοιεν πρὸς τὸ ἄλλο στράτευμα ταὐτὰ ἔπασχον, καὶ
ἐπὶ τοῦ δευτέρου γηλόφου ταὐτὰ ἐγίγνετο, ὥστε ἀπὸ τοῦ τρίτου
γηλόφου ἔδοξεν αὐτοῖς μὴ κινεῖν τοὺς στρατιώτας πρὶν ἀπὸ
τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ πλαισίου ἀνήγαγον πελταστὰς πρὸς
τὸ ὄρος. ἐπεὶ δ' οὗτοι ἐγένοντο ὑπὲρ τῶν ἑπομένων πολε- 29
μίων, οὐκέτι ἐπετίθεντο οἱ πολέμιοι τοῖς καταβαίνουσι, δεδοι-
κότες μὴ ἀποτμηθείησαν καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτῶν γένοιντο οἱ
πολέμιοι. οὕτω τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας πορευόμενοι, οἱ μὲν 30
⟨ἐν⟩ τῇ ὁδῷ κατὰ τοὺς γηλόφους, οἱ δὲ κατὰ τὸ ὄρος ἐπι-
παριόντες, ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας· καὶ ἰατροὺς κατέστησαν
ὀκτώ· πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ τετρωμένοι. ἐνταῦθα ἔμειναν 31
ἡμέρας τρεῖς καὶ τῶν τετρωμένων ἕνεκα καὶ ἅμα ἐπιτήδεια
πολλὰ εἶχον, ἄλευρα, οἶνον, κριθὰς ἵπποις συμβεβλημένας
πολλάς. ταῦτα δὲ συνενηνεγμένα ἦν τῷ σατραπεύοντι τῆς
χώρας. τετάρτῃ δ' ἡμέρᾳ καταβαίνουσιν εἰς τὸ πεδίον. ἐπεὶ 32
δὲ κατέλαβεν αὐτοὺς Τισσαφέρνης σὺν τῇ δυνάμει, ἐδίδαξεν
αὐτοὺς ἡ ἀνάγκη κατασκηνῆσαι οὗ πρῶτον εἶδον κώμην καὶ
μὴ πορεύεσθαι ἔτι μαχομένους· πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ ἀπό-
μαχοι, ⟨οἵ τε⟩ τετρωμένοι καὶ οἱ ἐκείνους φέροντες καὶ οἱ
τῶν φερόντων τὰ ὅπλα δεξάμενοι. ἐπεὶ δὲ κατεσκήνησαν 33
καὶ ἐπεχείρησαν αὐτοῖς ἀκροβολίζεσθαι οἱ βάρβαροι πρὸς τὴν
κώμην προσιόντες, πολὺ περιῆσαν οἱ Ἕλληνες· πολὺ γὰρ
διέφερεν ἐκ χώρας ὁρμῶντας ἀλέξασθαι ἢ πορευομένους
ἐπιοῦσι τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. ἡνίκα δ' ἦν ἤδη δείλη, 34
ὥρα ἦν ἀπιέναι τοῖς πολεμίοις· οὔποτε γὰρ μεῖον ἀπεστρα-
τοπεδεύοντο οἱ βάρβαροι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἑξήκοντα σταδίων,
φοβούμενοι μὴ τῆς νυκτὸς οἱ Ἕλληνες ἐπιθῶνται αὐτοῖς.

1 ἀνεπήδων det. 3–4 ταὐτὰ ἐγίγνετο . . . τρίτου γηλόφου om. X 4 πρὶν] πλὴν E cum det. 5 ἀπὸ τοῦ X 8 ἀμφοτέρων X 9–10 ἐν post μὲν add. Bisschop 13 τρεῖς] ὀκτὼ X 15 συνηγμένα D al. ἦν om. C_1 σατραπεύοντι] στρατεύματι det. 17 δὲ om. X 18 αὐτοὺς ἡ ἀνάγκη] τοὺς ἕλληνας τῇ ἀνάγκῃ det. 20 οἵ τε add. Cobet 24 διέφερον . . . ὁρμῶντες . . . πορευόμενοι X ἐκ τῆς det. 25–26 μάχεσθαι . . . τοῖς πολεμίοις om. X (A ?) 26 ἐστρατοπεδεύοντο X 28 οἱ ἕλληνες om. det. ἐπίθοιντο vel ἐπιθοῖντο det.

35 πονηρὸν γὰρ νυκτός ἐστι στράτευμα Περσικόν. οἵ τε γὰρ
ἵπποι αὐτοῖς δέδενται καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πεποδισμένοι εἰσὶ
τοῦ μὴ φεύγειν ἕνεκα εἰ λυθείησαν, ἐάν τέ τις θόρυβος
γίγνηται, δεῖ ἐπισάξαι τὸν ἵππον Πέρσῃ ἀνδρὶ καὶ χαλινῶσαι,
δεῖ καὶ θωρακισθέντα ἀναβῆναι ἐπὶ τὸν ἵππον. ταῦτα δὲ
πάντα χαλεπὰ νύκτωρ καὶ θορύβου ὄντος. τούτου ἕνεκα
36 πόρρω ἀπεσκήνουν τῶν Ἑλλήνων. ἐπεὶ δὲ ἐγίγνωσκον
αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες βουλομένους ἀπιέναι καὶ διαγγελλο-
μένους, ἐκήρυξε τοῖς Ἕλλησι συσκευάζεσθαι ἀκουόντων τῶν
πολεμίων. καὶ χρόνον μέν τινα ἐπέσχον τῆς πορείας οἱ
βάρβαροι, ἐπειδὴ δὲ ὀψὲ ἐγίγνετο, ἀπῇσαν· οὐ γὰρ ἐδόκει
λύειν αὐτοὺς νυκτὸς πορεύεσθαι καὶ κατάγεσθαι ἐπὶ τὸ
37 στρατόπεδον. ἐπειδὴ δὲ σαφῶς ἀπιόντας ἤδη ἑώρων οἱ Ἕλ-
ληνες, ἐπορεύοντο καὶ αὐτοὶ ἀναζεύξαντες καὶ διῆλθον ὅσον
ἑξήκοντα σταδίους. καὶ γίγνεται τοσοῦτον μεταξὺ τῶν στρα-
τευμάτων ὥστε τῇ ὑστεραίᾳ οὐκ ἐφάνησαν οἱ πολέμιοι οὐδὲ
τῇ τρίτῃ, τῇ δὲ τετάρτῃ νυκτὸς προελθόντες καταλαμβάνουσι
χωρίον ὑπερδέξιον οἱ βάρβαροι, ᾗ ἔμελλον οἱ Ἕλληνες
παριέναι, ἀκρωνυχίαν ὄρους, ὑφ᾽ ἣν ἡ κατάβασις ἦν εἰς τὸ
38 πεδίον. ἐπειδὴ δὲ ἑώρα Χειρίσοφος προκατειλημμένην τὴν
ἀκρωνυχίαν, καλεῖ Ξενοφῶντα ἀπὸ τῆς οὐρᾶς καὶ κελεύει
39 λαβόντα τοὺς πελταστὰς παραγενέσθαι εἰς τὸ πρόσθεν. ὁ δὲ
Ξενοφῶν τοὺς μὲν πελταστὰς οὐκ ἦγεν· ἐπιφαινόμενον γὰρ
ἑώρα Τισσαφέρνην καὶ τὸ στράτευμα πᾶν· αὐτὸς δὲ προσ-
ελάσας ἠρώτα Τί καλεῖς; ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· Ἔξεστιν ὁρᾶν·
κατείληπται γὰρ ἡμῖν ὁ ὑπὲρ τῆς καταβάσεως λόφος, καὶ οὐκ
40 ἔστι παρελθεῖν, εἰ μὴ τούτους ἀποκόψομεν. ἀλλὰ τί οὐκ ἦγες
τοὺς πελταστάς; ὁ δὲ λέγει ὅτι οὐκ ἐδόκει αὐτῷ ἔρημα κατα-

2 τὸ om. X 4 δεῖ] δὴ C E (B ?): δὲ A; subaudi τινά 6 χαλεπὸν νυκτὸς ὅτε καὶ θορύβου ὄντος ποιεῖν det. 9 παρασκευάζεσθαι (D) vel παρασκευάσασθαι det. 11 οὐ] οὔτε X 12 λυσιτελεῖν αὐτοῖς det. 15 στρατιωτῶν det. 19 ὑφ'] ἐφ' X 20 προκαταλελει(η)μμένην C A 24 προελάσας det. 26 προκατείληπται det. 27 παρα(κατα E)κόψομεν X 27-28 ἀλλὰ . . . πελταστάς om. X

λιπεῖν τὰ ὄπισθεν πολεμίων ἐπιφαινομένων. Ἀλλὰ μὴν ὥρα
γ', ἔφη, βουλεύεσθαι πῶς τις τοὺς ἄνδρας ἀπελᾷ ἀπὸ τοῦ
λόφου. ἐνταῦθα Ξενοφῶν ὁρᾷ τοῦ ὄρους τὴν κορυφὴν ὑπὲρ 41
αὐτοῦ τοῦ ἑαυτῶν στρατεύματος οὖσαν, καὶ ἀπὸ ταύτης ἔφοδον
ἐπὶ τὸν λόφον ἔνθα ἦσαν οἱ πολέμιοι, καὶ λέγει· Κράτιστον,
ὦ Χειρίσοφε, ἡμῖν ἵεσθαι ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸ ἄκρον· ἢν γὰρ
τοῦτο λάβωμεν, οὐ δυνήσονται μένειν οἱ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ.
ἀλλά, εἰ βούλει, μένε ἐπὶ τῷ στρατεύματι, ἐγὼ δ' ἐθέλω
πορεύεσθαι· εἰ δὲ χρῄζεις, πορεύου ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐγὼ δὲ μενῶ
αὐτοῦ. Ἀλλὰ δίδωμί σοι, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, ὁπότερον βούλει 42
ἑλέσθαι. εἰπὼν ὁ Ξενοφῶν ὅτι νεώτερός ἐστιν αἱρεῖται
πορεύεσθαι, κελεύει δέ οἱ συμπέμψαι ἀπὸ τοῦ στόματος
ἄνδρας· μακρὸν γὰρ ἦν ἀπὸ τῆς οὐρᾶς λαβεῖν. καὶ ὁ Χειρί- 43
σοφος συμπέμπει τοὺς ἀπὸ τοῦ στόματος πελταστάς, ἔλαβε δὲ
τοὺς κατὰ μέσον πλαισίου. συνέπεσθαι δ' ἐκέλευσεν αὐτῷ
καὶ τοὺς τριακοσίους οὓς αὐτὸς εἶχε τῶν ἐπιλέκτων ἐπὶ τῷ
στόματι τοῦ πλαισίου. ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο ὡς ἐδύναντο 44
τάχιστα. οἱ δ' ἐπὶ τοῦ λόφου πολέμιοι ὡς ἐνόησαν αὐ-
τῶν τὴν πορείαν ἐπὶ τὸ ἄκρον, εὐθὺς καὶ αὐτοὶ ὥρμησαν
ἁμιλλᾶσθαι ἐπὶ τὸ ἄκρον. καὶ ἐνταῦθα πολλὴ μὲν κραυγὴ 45
ἦν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος διακελευομένων τοῖς ἑαυ-
τῶν, πολλὴ δὲ κραυγὴ τῶν ἀμφὶ Τισσαφέρνην τοῖς ἑαυτῶν
διακελευομένων. Ξενοφῶν δὲ παρελαύνων ἐπὶ τοῦ ἵππου 46
παρεκελεύετο· Ἄνδρες, νῦν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα νομίζετε ἁμιλ-
λᾶσθαι, νῦν πρὸς τοὺς παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας, νῦν ὀλίγον
πονήσαντες ἀμαχεὶ τὴν λοιπὴν πορευσόμεθα. Σωτηρίδας δὲ 47

1 *ἐπιφαινομένων τῶν πολεμίων* det. 2 *γ'* E cum det. : δ' C B A 3 *ὁρᾷ* om. X 3–4 *ὑπὲρ τοῦ ἑαυτοῦ* det. 6 (hic *ἢν* X, *ἂν* det., *ἐὰν* D) 7 *οἱ* X et D : om. cet. 10 *πότερον* X (B ?) 11 *αἱρεῖσθαι* X (B ?) 13 *μακρὰν* det. *οὐραγίας* det. 15 *τοῦ πλαισίου* det. *ἐκέλευεν* E *αὐτῷ* det. : *αὐτῷ* E : *αὐτοὺς* C B A : del. Rehdantz 16 *ὁ χειρίσοφος* post *τριακοσίους* add. det. 19–20 *εὐθὺς . . . ἄκρον* om. X 23 *κελευομένοις* det. 24 *ἐπὶ*] *εἰς* det. 25 *τοὺς* et *τὰς* om. det. *νῦν* ante *ὀλίγον* om. X 26 *πονήσαντες χρόνον* det. *λοιπὸν* C E *πορευόμεθα* X *σωτηρίδης* X *δὲ* om. X (B ?)

ὁ Σικυώνιος εἶπεν· Οὐκ ἐξ ἴσου, ὦ Ξενοφῶν, ἐσμέν· σὺ μὲν
γὰρ ἐφ᾽ ἵππου ὀχῇ, ἐγὼ δὲ χαλεπῶς κάμνω τὴν ἀσπίδα
48 φέρων. καὶ ὃς ἀκούσας ταῦτα καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου
ὠθεῖται αὐτὸν ἐκ τῆς τάξεως καὶ τὴν ἀσπίδα ἀφελόμενος ὡς
ἐδύνατο τάχιστα ἔχων ἐπορεύετο· ἐτύγχανε δὲ καὶ θώρακα
ἔχων τὸν ἱππικόν· ὥστ᾽ ἐπιέζετο. καὶ τοῖς μὲν ἔμπροσθεν
ὑπάγειν παρεκελεύετο, τοῖς δὲ ὄπισθεν παριέναι μόλις ἑπό-
49 μενος. οἱ δ᾽ ἄλλοι στρατιῶται παίουσι καὶ βάλλουσι καὶ
λοιδοροῦσι τὸν Σωτηρίδαν, ἔστε ἠνάγκασαν λαβόντα τὴν
ἀσπίδα πορεύεσθαι. ὁ δὲ ἀναβάς, ἕως μὲν βάσιμα ἦν,
ἐπὶ τοῦ ἵππου ἦγεν, ἐπεὶ δὲ ἄβατα ἦν, καταλιπὼν τὸν ἵππον
ἔσπευδε πεζῇ. καὶ φθάνουσιν ἐπὶ τῷ ἄκρῳ γενόμενοι τοὺς
πολεμίους.
V Ἔνθα δὴ οἱ μὲν βάρβαροι στραφέντες ἔφευγον ᾗ ἕκαστος
ἐδύνατο, οἱ δὲ Ἕλληνες εἶχον τὸ ἄκρον. οἱ δὲ ἀμφὶ Τισσα-
φέρνην καὶ Ἀριαῖον ἀποτραπόμενοι ἄλλην ὁδὸν ᾤχοντο. οἱ
δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον καταβάντες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν κώμῃ
μεστῇ πολλῶν ἀγαθῶν. ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι κῶμαι πολλαὶ
πλήρεις πολλῶν ἀγαθῶν ἐν τούτῳ τῷ πεδίῳ παρὰ τὸν Τίγρητα
2 ποταμόν. ἡνίκα δ᾽ ἦν δείλη ἐξαπίνης οἱ πολέμιοι ἐπιφαί-
νονται ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ τῶν Ἑλλήνων κατέκοψάν τινας τῶν
ἐσκεδασμένων ἐν τῷ πεδίῳ καθ᾽ ἁρπαγήν· καὶ γὰρ νομαὶ
πολλαὶ βοσκημάτων διαβιβαζόμεναι εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ
3 κατελήφθησαν. ἐνταῦθα Τισσαφέρνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ καίειν
ἐπεχείρησαν τὰς κώμας. καὶ τῶν Ἑλλήνων μάλα ἠθύμησάν
τινες, ἐννοούμενοι μὴ τὰ ἐπιτήδεια, εἰ καίοιεν, οὐκ ἔχοιεν
4 ὁπόθεν λαμβάνοιεν. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀπῆσαν

4 *ὠθεῖτο* det. 5 *ἔχων* post *τάχιστα* om. det. 6 *ὥστε πιέζοιτο* X 7 *ὑπ(ἀπ- A)άγων* X *μόλις* X et D : *μόγις* cet. *ἑπομένοις* det. 8 *καὶ βάλλουσι* om. det. 9 *σωτηρίδην* X *ἔστε*] *ἕως* det. *ἀναλαβόντα* Bisschop 10 *βάσιμα*] *βατὰ* C A 11 *ἐπὶ τοῦ ἵππου* post *ἀναβάς* det. 12 *τὸ ἄκρον* E 17 *εἰς τὸ πεδίον ἐστρατοπεδεύσαντο* det. 18 *μεστῇ* om. X 20 *ἐπιφαίνονται οἱ πολέμιοι* det. 22 *γὰρ* om. X 24 post *κατελήφθησαν* lac. stat. Pantazides 26 *καύσοιεν* det.

ἐκ τῆς βοηθείας· ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐπεὶ κατέβη, παρελαύνων
τὰς τάξεις ἡνίκα ἀπὸ τῆς βοηθείας ἀπήντησαν οἱ Ἕλληνες
ἔλεγεν· Ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, ὑφιέντας τὴν χώραν 5
ἤδη ἡμετέραν εἶναι; ἃ γὰρ ὅτε ἐσπένδοντο διεπράττοντο, μὴ
καίειν τὴν βασιλέως χώραν, νῦν αὐτοὶ καίουσιν ὡς ἀλλοτρίαν.
ἀλλ' ἐάν που καταλείπωσί γε αὑτοῖς ἐπιτήδεια, ὄψονται καὶ
ἡμᾶς ἐνταῦθα πορευομένους. ἀλλ', ὦ Χειρίσοφε, ἔφη, δοκεῖ 6
μοι βοηθεῖν ἐπὶ τοὺς καίοντας ὡς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας. ὁ δὲ
Χειρίσοφος εἶπεν· Οὔκουν ἔμοιγε δοκεῖ· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς, ἔφη,
καίωμεν, καὶ οὕτω θᾶττον παύσονται.

Ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἦλθον, οἱ μὲν ἄλλοι περὶ τὰ 7
ἐπιτήδεια ἦσαν, στρατηγοὶ δὲ καὶ λοχαγοὶ συνῇσαν. καὶ
ἐνταῦθα πολλὴ ἀπορία ἦν. ἔνθεν μὲν γὰρ ὄρη ἦν ὑπερ-
ύψηλα, ἔνθεν δὲ ὁ ποταμὸς τοσοῦτος βάθος ὡς μηδὲ τὰ
δόρατα ὑπερέχειν πειρωμένοις τοῦ βάθους. ἀπορουμένοις 8
δ' αὐτοῖς προσελθών τις ἀνὴρ Ῥόδιος εἶπεν· Ἐγὼ θέλω, ὦ
ἄνδρες, διαβιβάσαι ὑμᾶς κατὰ τετρακισχιλίους ὁπλίτας, ἂν
ἐμοὶ ὧν δέομαι ὑπηρετήσητε καὶ τάλαντον μισθὸν πορίσητε.
ἐρωτώμενος δὲ ὅτου δέοιτο, Ἀσκῶν, ἔφη, δισχιλίων δεήσομαι· 9
πολλὰ δ' ὁρῶ πρόβατα καὶ αἶγας καὶ βοῦς καὶ ὄνους, ἃ
ἀποδαρέντα καὶ φυσηθέντα ῥᾳδίως ἂν παρέχοι τὴν διάβασιν.
δεήσομαι δὲ καὶ τῶν δεσμῶν οἷς χρῆσθε περὶ τὰ ὑποζύγια· 10
τούτοις ζεύξας τοὺς ἀσκοὺς πρὸς ἀλλήλους, ὁρμίσας ἕκαστον
ἀσκὸν λίθους ἀρτήσας καὶ ἀφεὶς ὥσπερ ἀγκύρας εἰς τὸ ὕδωρ,
διαγαγὼν καὶ ἀμφοτέρωθεν δήσας ἐπιβαλῶ ὕλην καὶ γῆν

1 *βαθείας* X 2 *ἐπὶ τὰς* det. *οἱ* ante *ἀπὸ* add. Schenkl et *οἱ Ἕλληνες* cum Bornemanno del. *ἀπῄεσαν* det. 3 *ὑφιέντα* X 4 *ὑμετέραν* C 5 *βαίνειν* C A E: hic *κάειν* vel *κᾴειν* det. (et infra ter) 6 *ἀλλ'* om. det. *καταλίπωσι* det. *αὐτοῖς* C ut vid.: *αὐτοὺς* B A E: *αὐτοῖς* vel *αὐτῆς* det. *τὰ ἐπιτήδεια* det. 8 *ὡς* om. X 11 *ἀπῆλθον* det. 12 *συνῇσαν* Rehdantz: *ἐνῆσαν* X: *συνῆλθον* det. 13 *ἔνθεν*] *ἐντεῦθεν* det. 14 *ὁ* om. det. *τὸ βάθος* det. 17 *ἡμᾶς* X: *ὑμᾶς* det., post *θέλω* *ἤν μοι* det. 19 *δεήσοιτο* det. 20 *ταῦτα πρόβατα* det. 22 *χρῆσθαι* X (A?: *χρῆσθαι ἀνάγκη* E) et D 23 *δ' ἔφη ζεῦξαι* det. *ὁρμίσας*] *ἁρμόσας* det. 24 *εἰς* om. X 25 *διαγαγὼν*] *δὲ ἀγαγὼν* det.

11 ἐπιφορήσω· ὅτι μὲν οὖν οὐ καταδύσεσθε αὐτίκα μάλα εἴσεσθε·
12 πᾶς γὰρ ἀσκὸς δύ᾽ ἄνδρας ἕξει τοῦ μὴ καταδῦναι. ὥστε δὲ
μὴ ὀλισθάνειν ἡ ὕλη καὶ ἡ γῆ σχήσει. ἀκούσασι ταῦτα τοῖς
στρατηγοῖς τὸ μὲν ἐνθύμημα χαρίεν ἐδόκει εἶναι, τὸ δ᾽ ἔργον
ἀδύνατον· ἦσαν γὰρ οἱ κωλύσοντες πέραν πολλοὶ ἱππεῖς,
οἳ εὐθὺς τοῖς πρώτοις οὐδὲν ἂν ἐπέτρεπον τούτων ποιεῖν.
13 ἐνταῦθα τὴν μὲν ὑστεραίαν ὑπανεχώρουν εἰς τοὔμπαλιν [ἢ
πρὸς Βαβυλῶνα] εἰς τὰς ἀκαύστους κώμας, κατακαύσαντες
ἔνθεν ἐξῇσαν· ὥστε οἱ πολέμιοι οὐ προσήλαυνον, ἀλλὰ
ἐθεῶντο καὶ ὅμοιοι ἦσαν †θαυμάζειν† ὅποι ποτὲ τρέψονται
14 οἱ Ἕλληνες καὶ τί ἐν νῷ ἔχοιεν. ἐνταῦθα οἱ μὲν ἄλλοι
στρατιῶται ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ᾖσαν· οἱ δὲ στρατηγοὶ πάλιν
συνῆλθον, καὶ συναγαγόντες τοὺς ἑαλωκότας ἤλεγχον τὴν
15 κύκλῳ πᾶσαν χώραν τίς ἑκάστη εἴη. οἱ δὲ ἔλεγον ὅτι τὰ
πρὸς μεσημβρίαν τῆς ἐπὶ Βαβυλῶνα εἴη καὶ Μηδίαν, δι᾽
ἧσπερ ἥκοιεν, ἡ δὲ πρὸς ἕω ἐπὶ Σοῦσά τε καὶ Ἐκβάτανα
φέροι, ἔνθα θερίζειν λέγεται βασιλεύς, ἡ δὲ διαβάντι τὸν
ποταμὸν πρὸς ἑσπέραν ἐπὶ Λυδίαν καὶ Ἰωνίαν φέροι, ἡ δὲ
διὰ τῶν ὀρέων καὶ πρὸς ἄρκτον τετραμμένη ὅτι εἰς Καρδούχους
16 ἄγοι. τούτους δὲ ἔφασαν οἰκεῖν ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ πολεμικοὺς
εἶναι, καὶ βασιλέως οὐκ ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ ἐμβαλεῖν ποτε εἰς
αὐτοὺς βασιλικὴν στρατιὰν δώδεκα μυριάδας· τούτων δ᾽ οὐδέν᾽
ἀπονοστῆσαι διὰ τὴν δυσχωρίαν. ὁπότε μέντοι πρὸς τὸν
σατράπην τὸν ἐν τῷ πεδίῳ σπείσαιντο, καὶ ἐπιμιγνύναι σφῶν
17 τε πρὸς ἐκείνους καὶ ἐκείνων πρὸς ἑαυτούς. ἀκούσαντες ταῦτα

2 πᾶς] ὁ det. 3 ὀλισθανεῖν det. : ὀλισθά(ᾶ E, ῆ A)ναι X 7 ὑπανεχώρουν X (A ?) : ἐπανεχώρουν det. 7–8 ἢ πρὸς βαβυλῶνα del. Reiske (ἡ C, ὁ ex ἡ E, ῆ A) 9 προήλαυνον det. 10 θαυμάζειν X : θαυμάζοντες det. (θαυμάζουσιν unus corr.) 12 ἀμφὶ det. ἦσαν codd. : corr. Rehdantz στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ det. 13 ἑαλωκότας] αἰχμαλώτους det. 14 τὰ μὲν det. 16 ἡῷ vel ἠῷ X 17 φέρει X θερίζειν καὶ ἐαρίζειν det. 21 ἐμβάλλειν det. 23 ἀποστῆσαι X 24 τὸν ante ἐν om. X πείσαιντο X ἐπιμιγνῆναι C E (B A ?) : ἐπιμίγνυσθαι det. σφῶν τε] ἐφ᾽ ᾧτε X 25 ἐκείνων] ἐκεῖνον X (ἐκεῖνος A teste Dind.) αὐτούς det. δὲ ταῦτα det.

οἱ στρατηγοὶ ἐκάθισαν χωρὶς τοὺς ἑκασταχόσε φάσκοντας εἰδέναι, οὐδὲν δῆλον ποιήσαντες ὅποι πορεύεσθαι ἔμελλον. ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀναγκαῖον εἶναι διὰ τῶν ὀρέων εἰς Καρδούχους ἐμβαλεῖν· τούτους γὰρ διελθόντας ἔφασαν εἰς Ἀρμενίαν ἥξειν, ἧς Ὀρόντας ἦρχε πολλῆς καὶ εὐδαίμονος. ἐντεῦθεν δ' εὔπορον ἔφασαν εἶναι ὅποι τις ἐθέλοι πορεύεσθαι.
ἐπὶ τούτοις ἐθύσαντο, ὅπως ἡνίκα καὶ δοκοίη τῆς ὥρας τὴν 18
πορείαν ποιοῖντο· τὴν γὰρ ὑπερβολὴν τῶν ὀρέων ἐδεδοίκεσαν μὴ προκαταληφθείη· καὶ παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δειπνήσαιεν, συσκευασαμένους πάντας ἀναπαύεσθαι, καὶ ἕπεσθαι ἡνίκ' ἂν τις παραγγέλλῃ.

2 οὐδὲν δὲ X 4 ἐμβάλλειν det. διελθόντες det. 6 ἄπορον A E et B ante corr. 7 θύσαιντο X ὅπως ὁπηνίκα sine καὶ det. 8 ὀρέων X et D : ὀρῶν det. 9 καταληφθείη det. δειπνήσειαν det. 10 συσκευασαμένους Dind. : σκευασ(ζ B)ο(α A)μένους X : συνεσκευασμένους vel συσκευασμένους det. 11 παραγγείλῃ det.

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Δ

1 [Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει ἐγένετο μέχρι τῆς μάχης,
καὶ ὅσα μετὰ τὴν μάχην ἐν ταῖς σπονδαῖς ἃς βασιλεὺς καὶ
οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες Ἕλληνες ἐποιήσαντο, καὶ ὅσα παρα-
βάντος τὰς σπονδὰς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους ἐπολεμήθη
πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐπακολουθοῦντος τοῦ Περσικοῦ στρατεύ-
2 ματος, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο
ἔνθα ὁ μὲν Τίγρης ποταμὸς παντάπασιν ἄπορος ἦν διὰ τὸ
βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δὲ οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχεια
ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο, ἐδόκει δὴ
3 τοῖς στρατηγοῖς διὰ τῶν ὀρέων πορευτέον εἶναι. ἤκουον γὰρ
τῶν ἁλισκομένων ὅτι εἰ διέλθοιεν τὰ Καρδούχεια ὄρη, ἐν τῇ
Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἢν μὲν βούλωνται,
διαβήσονται, ἢν δὲ μὴ βούλωνται, περιίασι. καὶ τοῦ Εὐ-
φράτου δὲ τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος εἶναι,
4 καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον. τὴν δ' εἰς τοὺς Καρδούχους ἐμβολὴν
ὧδε ποιοῦνται, ἅμα μὲν λαθεῖν πειρώμενοι, ἅμα δὲ φθάσαι
πρὶν τοὺς πολεμίους καταλαβεῖν τὰ ἄκρα.]
5 Ἡνίκα δ' ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο
τῆς νυκτὸς ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον, τηνικαῦτα
ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλσεως πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα
6 τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος. ἔνθα δὴ Χειρίσοφος μὲν ἡγεῖτο
τοῦ στρατεύματος λαβὼν τὸ ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς γυμνῆτας
πάντας, Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξιν ὁπλίταις εἵπετο

Inscriptiones ut sup. §§ 1–4 del. Dind. §§ 3–4 om. X (A ?) 3 ἐσπείσαντο det. 4 ἐπολέμησε X 5 περσῶν det. 9 δὴ Castalio : δὲ det. 10 στρατηγοῖς Leonclavius : στρατιώταις det. 14 δὲ Castalio : τε det. 15 οὕτω στενόν det. : corr. Abresch 22 αὐτὸν] αὐτὸ C : αὑτὸ E : αὐτοῦ A

οὐδένα ἔχων γυμνῆτα· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἐδόκει εἶναι μή
τις ἄνω πορευομένων ἐκ τοῦ ὄπισθεν ἐπίσποιτο. καὶ ἐπὶ 7
μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος πρίν τινας αἰσθέσθαι
τῶν πολεμίων· ἔπειτα δ' ὑφηγεῖτο· ἐφείπετο δὲ ἀεὶ τὸ
ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κώμας τὰς ἐν τοῖς
ἄγκεσί τε καὶ μυχοῖς τῶν ὀρέων. ἔνθα δὴ οἱ μὲν Καρδοῦχοι 8
ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας ἔχοντες καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ἔφευγον
ἐπὶ τὰ ὄρη. τὰ δὲ ἐπιτήδεια πολλὰ ἦν λαμβάνειν, ἦσαν δὲ
καὶ χαλκώμασι παμπόλλοις κατεσκευασμέναι αἱ οἰκίαι, ὧν
οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλληνες, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον,
ὑποφειδόμενοι, εἴ πως ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διιέναι
αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας, ἐπείπερ βασιλεῖ πολέμιοι
ἦσαν· τὰ μέντοι ἐπιτήδεια ὅτῳ τις ἐπιτυγχάνοι ἐλάμβανεν· 9
ἀνάγκη γὰρ ἦν. οἱ δὲ Καρδοῦχοι οὔτε καλούντων ὑπήκουον
οὔτε ἄλλο φιλικὸν οὐδὲν ἐποίουν. ἐπεὶ δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν 10
Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη
σκοταῖοι (διὰ γὰρ τὸ στενὴν εἶναι τὴν ὁδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν
ἡ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο καὶ κατάβασις), τότε δὴ συλλε-
γέντες τινὲς τῶν Καρδούχων τοῖς τελευταίοις ἐπετίθεντο,
καὶ ἀπέκτεινάν τινας καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι κατέτρωσαν,
ὀλίγοι ὄντες· ἐξ ἀπροσδοκήτου γὰρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλλη-
νικόν. εἰ μέντοι τότε πλείους συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν 11
διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρατεύματος. καὶ ταύτην μὲν τὴν
νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κώμαις ηὐλίσθησαν· οἱ δὲ Καρδοῦχοι
πυρὰ πολλὰ ἔκαιον κύκλῳ ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ συνεώρων
ἀλλήλους. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς 12
καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ

1 γυμνί(vel ή)την X ἐδόκει κίνδυνος det. 2 ἄνω ante ἐπίσποιτο repetunt X 3 τινα det. 4 ἐφηγεῖτο X δὲ ἀεὶ] δ' ἐκεῖ X 7 ἔφευγον om. X 11 πως ἂν det. 13 ὅτῳ Stephanus: ὅτι codd. praeter D qui ὅτου, unde ὅπου coni. Cobet ἐλάμβανον det. 15 ἐπεὶ] ὅτε det. 18 κατάβασις εἰς τὰς κώμας det. 20 ἀπέκτειναν X et D: ἀπέκτεινον cet. 21 ὀλίγοι τινες ὄντες det. 23 πολλὰ det. 25 κύκλῳ πυρὰ ἔκαιον det. συνεβόων Lüders; cf. VI. iii. 6

ἀναγκαῖα καὶ δυνατώτατα ἔχοντας πορεύεσθαι, καταλιπόντας τἆλλα, καὶ ὅσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ
13 στρατιᾷ πάντα ἀφεῖναι. σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε ἐπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. δόξαν δὲ ταῦτα ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν.

14 Ἐπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστήσαντες ἐν τῷ στενῷ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὑρίσκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφῃροῦντο, οἱ δ᾽ ἐπείθοντο, πλὴν εἴ τις ἔκλεψεν, οἷον ἢ παιδὸς ἐπιθυμήσας ἢ γυναικὸς τῶν εὐπρεπῶν. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν, τὰ μέν τι μαχόμενοι τὰ
15 δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι. εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν γίγνεται χειμὼν πολύς, ἀναγκαῖον δ᾽ ἦν πορεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ τἀπιτήδεια. καὶ ἡγεῖτο μὲν Χειρίσοφος, ὠπισθοφυλάκει δὲ
16 Ξενοφῶν. καὶ οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπετίθεντο, καὶ στενῶν ὄντων τῶν χωρίων ἐγγὺς προσιόντες ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων· ὥστε ἠναγκάζοντο οἱ Ἕλληνες ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναχάζοντες σχολῇ πορεύεσθαι· καὶ θαμινὰ παρήγγελλεν ὁ Ξενοφῶν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπικέοιντο.
17 ἐνταῦθα ὁ Χειρίσοφος ἄλλοτε μὲν ὅτε παρεγγυῷτο ὑπέμενε, τότε δὲ οὐχ ὑπέμενεν, ἀλλ᾽ ἦγε ταχέως καὶ παρηγγύα ἕπεσθαι, ὥστε δῆλον ἦν ὅτι πρᾶγμά τι εἴη· σχολὴ δ᾽ οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς· ὥστε ἡ πορεία ὁμοία
18 φυγῇ ἐγίγνετο τοῖς ὀπισθοφύλαξι. καὶ ἐνταῦθα ἀποθνήσκει ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Λεώνυμος τοξευθεὶς διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς σπολάδος εἰς τὰς πλευράς, καὶ Βασίας Ἀρκὰς

1 τὰ δυνατώτατα det. πορεύεσθαι ἔχοντας det. 2 ὁπόσα det. 3 ἀφιέναι det. ἐποιοῦντο det. 4 πολλοὶ δὲ] καὶ πολλοὶ δὴ αὐτῶν det. 5 τε τὰ det. 8 ἐπειδὴ det. ὑπο(ἐπι E)στήσαντες X (A?): ὑποστάντες det. τῷ om. det.: τῳ Breitenbach 9 εἴ τι] ἐπεὶ det. ἀφιέμενον det. 10 τίς τι det. οἷον om. det. 13 δὲ καὶ det.: δέ τι X χειμὼν γίγνεται det. 19 ἀναγκάζοντες X θαμεινὰ παρήγγελλεν X et D: θαμινὰ παρήγγειλεν det. 20 ἐπιχέοιντο X 21 ἔνθα det. 25 φυγῆς det. 26 κλεώνυμος det. 27 πολάδος X: στολάδος det.: corr. Schneider

διαμπερὲς τὴν κεφαλήν. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμόν, 19
εὐθὺς ὥσπερ εἶχεν ὁ Ξενοφῶν ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσοφον
ᾐτιᾶτο αὐτὸν ὅτι οὐχ ὑπέμενεν, ἀλλ᾽ ἠναγκάζοντο φεύγοντες
ἅμα μάχεσθαι. καὶ νῦν δύο καλώ τε καὶ ἀγαθὼ ἄνδρε
τέθνατον καὶ οὔτε ἀνελέσθαι οὔτε θάψαι ἐδυνάμεθα. ἀποκρί- 20
νεται ὁ Χειρίσοφος· Βλέψον, ἔφη, πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἰδὲ ὡς
ἄβατα πάντα ἐστί· μία δ᾽ αὕτη ὁδὸς ἣν ὁρᾷς ὀρθία, καὶ ἐπὶ
ταύτῃ ἀνθρώπων ὁρᾶν ἔξεστί σοι ὄχλον τοσοῦτον, οἳ κατειλη-
φότες φυλάττουσι τὴν ἔκβασιν. ταῦτ᾽ ἐγὼ ἔσπευδον καὶ 21
διὰ τοῦτό σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην φθάσαι πρὶν
κατειλῆφθαι τὴν ὑπερβολήν· οἱ δ᾽ ἡγεμόνες οὓς ἔχομεν οὔ
φασιν εἶναι ἄλλην ὁδόν. ὁ δὲ Ξενοφῶν λέγει· Ἀλλ᾽ ἐγὼ 22
ἔχω δύο ἄνδρας. ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν πράγματα παρεῖχον, ἐνηδρεύ-
σαμεν, ὅπερ ἡμᾶς καὶ ἀναπνεῦσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτείναμέν
τινας αὐτῶν, καὶ ζῶντας προυθυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τούτου
ἕνεκα ὅπως ἡγεμόσιν εἰδόσι τὴν χώραν χρησαίμεθα.

Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους ἤλεγχον διαλαβόντες 23
εἴ τινα εἰδεῖεν ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. ὁ μὲν οὖν ἕτερος
οὐκ ἔφη μάλα πολλῶν φόβων προσαγομένων· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν
ὠφέλιμον ἔλεγεν, ὁρῶντος τοῦ ἑτέρου κατεσφάγη. ὁ δὲ 24
λοιπὸς ἔλεξεν ὅτι οὗτος μὲν οὐ φαίη διὰ ταῦτα εἰδέναι, ὅτι
αὐτῷ ἐτύγχανε θυγάτηρ ἐκεῖ παρ᾽ ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτὸς
δ᾽ ἔφη ἡγήσεσθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν.
ἐρωτώμενος δ᾽ εἰ εἴη τι ἐν αὐτῇ δυσπάριτον χωρίον, ἔφη 25
εἶναι ἄκρον ὃ εἰ μή τις προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον ἔσεσθαι

1–2 ἐπειδὴ δέ ποτε ἀφικνοῦντο σπείσασθαι εὐθὺς det. 3 ὑπέμενεν X (B A ?) : ὑπέμεινεν det. 5 τεθνᾶτον X : τεθνάτην det. θάψαι αὐτὼ det. 5–6 ἀποκρίνεται πρὸς ταῦτα det. 6 πρὸς] ἐς vel εἰς det. 7 δὲ ταύτη(ι) D al. ὀρθία] ὀρειαία vel sim. det. 8 ταύτην ὁρᾶν ἀνθρώπων det. 10–11 πρὶν κατειλῆφθαι om. X 14 ὅπερ ἡμᾶς καὶ det. : ὅπερ καὶ ἡμᾶς καὶ C B A : ὅπερ καὶ ἡμᾶς E 15 ζῶν C A αὐτοὺς X 16 ἕνεκεν det. χρησώμεθα det. 19 καὶ μάλα det. ἐπειδὴ det. 21 διὰ in ras. C διὰ ταῦτα οὐ φαίη det. 22 τυγχάνει det. 23 ἡγήσασθαι X 24 δυσπάριτον Porson ex Suida : δυσπόριστον X : δύσβατον det. 24–25 ἔφη εἶναι] ἔφησε καὶ det. 25 ὃ] καὶ det. καταλή(vel εί)ψοιτο det. δυνατὸν (οὐ δυνατὸν E) X ἔσεσθαι] εἶναι det.

26 παρελθεῖν. ἐνταῦθα δ' ἐδόκει συγκαλέσαντας λοχαγοὺς καὶ
πελταστὰς καὶ τῶν ὁπλιτῶν λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐρωτᾶν
εἴ τις αὐτῶν ἔστιν ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐθέλοι ἂν γενέσθαι καὶ
27 ὑποστὰς ἐθελοντὴς πορεύεσθαι. ὑφίσταται τῶν μὲν ὁπλιτῶν
Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς [Ἀρκὰς] καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος
[Ἀρκάς], ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος Παρράσιος
[Ἀρκὰς καὶ οὗτος] ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προσλαβὼν
ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος· ἐγὼ γάρ, ἔφη,
28 οἶδα ὅτι ἕψονται πολλοὶ τῶν νέων ἐμοῦ ἡγουμένου. ἐκ
τούτου ἐρωτῶσιν εἴ τις καὶ τῶν γυμνήτων ταξιάρχων ἐθέλοι
συμπορεύεσθαι. ὑφίσταται Ἀριστέας Χῖος, ὃς πολλαχοῦ
πολλοῦ ἄξιος τῇ στρατιᾷ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

II Καὶ ἦν μὲν δείλη, οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἐμφαγόντας
πορεύεσθαι. καὶ τὸν ἡγεμόνα δήσαντες παραδιδόασιν αὐτοῖς,
καὶ συντίθενται τὴν μὲν νύκτα, ἢν λάβωσι τὸ ἄκρον, τὸ
χωρίον φυλάττειν, ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ σάλπιγγι σημαίνειν·
καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰέναι ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φανερὰν
ἔκβασιν, αὐτοὶ δὲ συμβοηθήσειν ἐκβαίνοντες ὡς ἂν δύνωνται
2 τάχιστα. ταῦτα συνθέμενοι οἱ μὲν ἐπορεύοντο πλῆθος ὡς
δισχίλιοι· καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ· Ξενοφῶν δὲ ἔχων
τοὺς ὀπισθοφύλακας ἡγεῖτο πρὸς τὴν φανερὰν ἔκβασιν, ὅπως
ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμιοι προσέχοιεν τὸν νοῦν καὶ ὡς
3 μάλιστα λάθοιεν οἱ περιιόντες. ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαράδρᾳ οἱ
ὀπισθοφύλακες ἣν ἔδει διαβάντας πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν,
τηνικαῦτα ἐκύλινδον οἱ βάρβαροι ὁλοιτρόχους ἁμαξιαίους καὶ

1 δ' om. det. συγκαλέσασθαι X 1–2 τοὺς λοχαγοὺς καὶ ταξιάρχους τῶν πελταστῶν καὶ τῶν ὁπλιτῶν Cobet (ὁπλιτῶν τινὰς E) 3 αὐτῶν om. D al. ὅστις om. X (et ἔστιν om. E) ἂν om. det. καὶ om. Suidas 4 ὑφίστανται det. 5 et 6 inclusa del. Bisschop 6 delirant det. 7 θέλειν B A E 8–9 εὖ γὰρ οἶδα ἔφη det. 10 ἢ ταξιαρχῶν det. 12 εἰς ταῦτα det. 13 οἱ] ἤδη det. 18 συμβουλῆς ἕνεκεν βαίνοντες X: συμβουληθεῖσιν ἐκβαίνοντες det.: corr. Muretus 19 ταῦτα συμβαίνουσιν· οἱ μὲν οὖν D al. 22 τῇ ὁδῷ om. Suidas, s. προσέχοιεν καὶ om. X 23 περιιόντες E: περιιδόντες C B A: παριόντες det. ἐπιχαραδραῖοι X 24 ὄρθριον X (B?) 25 ἐκυλίνδουν codd.: corr. Cobet ὁλοιτρόχους Suidas: ὅλοι τροχοὺς X: ὁλοτρόχους det. ἁμαξαίους X (B A?)

μείζους καὶ ἐλάττους, οἳ φερόμενοι πρὸς τὰς πέτρας παίοντες
διεσφενδονῶντο· καὶ παντάπασιν οὐδὲ πελάσαι οἷόν τ' ἦν τῇ
εἰσόδῳ. ἔνιοι δὲ τῶν λοχαγῶν, εἰ μὴ ταύτῃ δύναιντο, ἄλλῃ 4
ἐπειρῶντο· καὶ ταῦτα ἐποίουν μέχρι σκότος ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ
ᾤοντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπιόντες, τότε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον·
ἐτύγχανον δὲ καὶ ἀνάριστοι ὄντες αὐτῶν οἱ ὀπισθοφυλακή-
σαντες. οἱ μέντοι πολέμιοι οὐδὲν ἐπαύσαντο δι' ὅλης τῆς
νυκτὸς κυλίνδοντες τοὺς λίθους· τεκμαίρεσθαι δ' ἦν τῷ ψόφῳ.
οἱ δ' ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα κύκλῳ περιιόντες καταλαμβάνουσι 5
τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ καθημένους· καὶ τοὺς μὲν κατα-
καίνοντες τοὺς δὲ καταδιώξαντες αὐτοὶ ἐνταῦθ' ἔμενον ὡς τὸ
ἄκρον κατέχοντες. οἱ δ' οὐ κατεῖχον, ἀλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲρ 6
αὐτῶν παρ' ὃν ἦν ἡ στενὴ αὕτη ὁδὸς ἐφ' ᾗ ἐκάθηντο οἱ
φύλακες. ἔφοδος μέντοι αὐτόθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἦν
οἳ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ ἐκάθηντο. καὶ τὴν μὲν νύκτα ἐνταῦθα 7
διήγαγον· ἐπεὶ δ' ἡμέρα ὑπέφαινεν, ἐπορεύοντο σιγῇ συντε-
ταγμένοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ ὁμίχλη ἐγένετο, ὥστ'
ἔλαθον ἐγγὺς προσελθόντες. ἐπεὶ δὲ εἶδον ἀλλήλους, ἥ τε
σάλπιγξ ἐφθέγξατο καὶ ἀλαλάξαντες ἵεντο ἐπὶ τοὺς ἀνθρώ-
πους· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λιπόντες τὴν ὁδὸν φεύγοντες
ὀλίγοι ἀπέθνῃσκον· εὔζωνοι γὰρ ἦσαν. οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρί- 8
σοφον ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος εὐθὺς ἵεντο ἄνω κατὰ τὴν
φανερὰν ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὺς
ἐπορεύοντο ᾗ ἔτυχον ἕκαστοι ὄντες, καὶ ἀναβάντες ὡς ἐδύ-
ναντο ἀνίμων ἀλλήλους τοῖς δόρασι. καὶ οὗτοι πρῶτοι 9
συνέμειξαν τοῖς προκαταλαβοῦσι τὸ χωρίον. Ξενοφῶν δὲ

1 ἐλάττους λίθους det. παίοντες πρὸς τὰς πέτρας det. πταίοντες Schneider 3 ὁδῷ det. ταύτην X (B?) 7 post πολέμιοι sequitur in X glossema φοβούμενοι δηλονότι (cf. praef.) οὐδὲν] οὐδ' det. ἀνεπαύσαντο D (? al.) δι' om. det. 8 κυλινδοῦντες codd. τεκμήρασθαι det. 10 κατακαίνοντες X et Suidas : ἀποκτείναντες det. : κατακανόντες Dind. 12 κατέχοντες τὸ ἄκρον det. 16 ἐπέφαινεν X (ἐτύγχανεν E) 18 προελθόντες C_1 καὶ ἥ τε X 19 ἐπεφθέγξατο X οἱ ἕλληνες ἵεντο (sic ut alias codd.) det. εἰς det. 20 λιπόντες X (ἐκλιπόντες E) et D : καταλιπόντες det. 23 ἀκριβεῖς X 24–25 ἠδύναντο ἀνείμων X 25 οὗτοι μόνοι πρῶτοι det.

ἔχων τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις ἐπορεύετο ᾗπερ οἱ
τὸν ἡγεμόνα ἔχοντες· εὐοδωτάτη γὰρ ἦν τοῖς ὑποζυγίοις·
10 τοὺς δὲ ἡμίσεις ὄπισθεν τῶν ὑποζυγίων ἔταξε. πορευόμενοι
δ' ἐντυγχάνουσι λόφῳ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατειλημμένῳ ὑπὸ τῶν
πολεμίων, οὓς ἢ ἀποκόψαι ἦν ἀνάγκη ἢ διεζεῦχθαι ἀπὸ
τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. καὶ αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύθησαν ᾗπερ
οἱ ἄλλοι, τὰ δὲ ὑποζύγια οὐκ ἦν ἄλλῃ ἢ ταύτῃ ἐκβῆναι.
11 ἔνθα δὴ παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις προσβάλλουσι πρὸς
τὸν λόφον ὀρθίοις τοῖς λόχοις, οὐ κύκλῳ ἀλλὰ καταλιπόντες
12 ἄφοδον τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλοιντο φεύγειν. καὶ τέως
μὲν αὐτοὺς ἀναβαίνοντας ὅπῃ ἐδύναντο ἕκαστος οἱ βάρβαροι
ἐτόξευον καὶ ἔβαλλον, ἐγγὺς δ' οὐ προσίεντο, ἀλλὰ φυγῇ
λείπουσι τὸ χωρίον. καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθεσαν οἱ
Ἕλληνες καὶ ἕτερον ὁρῶσιν ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμενον·
13 ἐπὶ τοῦτον αὖθις ἐδόκει πορεύεσθαι. ἐννοήσας δ' ὁ Ξενοφῶν
μή, εἰ ἔρημον καταλίποι τὸν ἡλωκότα λόφον, καὶ πάλιν
λαβόντες οἱ πολέμιοι ἐπιθοῖντο τοῖς ὑποζυγίοις παριοῦσιν
(ἐπὶ πολὺ δ' ἦν τὰ ὑποζύγια ἅτε διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ
πορευόμενα), καταλείπει ἐπὶ τοῦ λόφου λοχαγοὺς Κηφισό-
δωρον Κηφισοφῶντος Ἀθηναῖον καὶ Ἀμφικράτην Ἀμφιδήμου
Ἀθηναῖον καὶ Ἀρχαγόραν Ἀργεῖον φυγάδα, αὐτὸς δὲ σὺν
τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο ἐπὶ τὸν δεύτερον λόφον, καὶ τῷ αὐτῷ
14 τρόπῳ καὶ τοῦτον αἱροῦσιν. ἔτι δ' αὐτοῖς τρίτος μαστὸς
λοιπὸς ἦν πολὺ ὀρθιώτατος ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τῷ πυρὶ κατα-
15 ληφθείσης φυλακῆς τῆς νυκτὸς ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν. ἐπεὶ δ'
ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες, λείπουσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ
τὸν μαστόν, ὥστε θαυμαστὸν πᾶσι γενέσθαι καὶ ὑπώπτευον

5 *ἦν* add. in marg. C_2: om. C_1 A E 10–11 *τέως μὲν*] *ὁρῶντες* vel *ὁρῶντες μὲν* det. 11 *ὅποι* C *ἐδύνατο* Cobet; cf. III. i. 3 12 delirant det. *προίεντο* C_1 14 *ὁρῶντες* det. 16 *καταλίπει* (suprascr. *οι*) E: *καταλί(εί A)πῃ* C B: *καταλείποι* det. *ἡλωκότα* codd.: vid. Meisterhans[2] 135 *καὶ* del. Schneider 17 *ἐπιθῶντο* C_1 19–20 *κηφεισόδωρον* (et § 17) *κηφεισοφῶντος* X 20–21 *καὶ . . . ἀθηναῖον* om. det. 23 *αἵρουσιν* X (B ?) 24 *καταλειφθείσης* X 25 *ἐθελόντων* codd.: corr. Brodaeus 26 *ἐγένοντο*] *ἦγον* det. 27 *γενέσθαι πᾶσι* det.

δείσαντας αὐτοὺς μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῖντο ἀπολιπεῖν.
οἱ δ᾽ ἄρα ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὄπισθεν γιγνόμενα
πάντες ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν. καὶ Ξενοφῶν μὲν 16
σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοὺς δὲ ἄλλους
ἐκέλευσεν ὑπάγειν, ὅπως οἱ τελευταῖοι λόχοι προσμείξειαν,
καὶ προελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῷ ὁμαλῷ θέσθαι τὰ ὅπλα
εἶπε. καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἦλθεν Ἀρχαγόρας ὁ Ἀργεῖος 17
πεφευγὼς καὶ λέγει ὡς ἀπεκόπησαν ἀπὸ τοῦ λόφου καὶ
ὅτι τεθνᾶσι Κηφισόδωρος καὶ Ἀμφικράτης καὶ ἄλλοι ὅσοι
μὴ ἁλόμενοι κατὰ τῆς πέτρας πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας
ἀφίκοντο. ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι ἧκον ἐπ᾽ 18
ἀντίπορον λόφον τῷ μαστῷ· καὶ ὁ Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς
δι᾽ ἑρμηνέως περὶ σπονδῶν καὶ τοὺς νεκροὺς ἀπῄτει. οἱ δὲ 19
ἔφασαν ἀποδώσειν ἐφ᾽ ᾧ μὴ καίειν τὰς οἰκίας. συνωμολόγει
ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. ἐν ᾧ δὲ τὸ μὲν ἄλλο στράτευμα παρῄει,
οἱ δὲ ταῦτα διελέγοντο, πάντες οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου
συνερρύησαν· †ἐνταῦθα ἵσταντο οἱ πολέμιοι†. καὶ ἐπεὶ 20
ἤρξαντο καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους
ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειντο, ἵεντο δὴ οἱ πολέμιοι πολλῷ πλήθει
καὶ θορύβῳ· καὶ ἐπεὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μαστοῦ
ἀφ᾽ οὗ Ξενοφῶν κατέβαινεν, ἐκυλίνδουν πέτρους· καὶ ἑνὸς
μὲν κατέαξαν τὸ σκέλος, Ξενοφῶντα δὲ ὁ ὑπασπιστὴς
ἔχων τὴν ἀσπίδα ἀπέλιπεν· Εὐρύλοχος δὲ Λουσιεὺς [Ἀρκὰς] 21
προσέδραμεν αὐτῷ ὁπλίτης, καὶ πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος
ἀπεχώρει, καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοὺς συντεταγμένους ἀπῆλθον.
ἐκ δὲ τούτου πᾶν ὁμοῦ ἐγένετο τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἐσκήνησαν 22
αὐτοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις καὶ ἐπιτηδείοις δαψιλέσι·

1 ἀπολείπειν det. 5 λοχαγοὶ det. προμίξειαν X (B?) 8 πρώτου λόφου det. 9 οἱ ἄλλοι E, fort. recte 10 ἁλό(vel ώ)μενοι X : ἀλλόμενοι det. : ἁλάμενοι Cobet 12 ὁ om. det. 14 οἰκίας C_1 (A?) : κώμας cet. et C_2 in marg. 16 τούτου om. B E 17 ἐνταῦθα codd. : ἔνθα Pantazides ; cf. I. viii. 24, x. 5 ἵσταντο om. C_1 : ἵστανται E ἐνταῦθα . . . πολέμιοι fort. glossema 21 πέτρους C_1 : πέτρας C_2 cet. 22 κατέαξε(ν) X (B?) 23 ἀρκὰς del. Cobet 24 βεβλημένος X 25 ἀνεχώρει Cobet 27 οἰκίαις om. det.: δηλονότι κώμαις D in marg.: cf. § 19

καὶ γὰρ οἶνος πολὺς ἦν, ὥστε ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον.
23 Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος διεπράξαντο ὥστε λαβόντες
τοὺς νεκροὺς ἀπέδοσαν τὸν ἡγεμόνα· καὶ πάντα ἐποίησαν
τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐκ τῶν δυνατῶν ὥσπερ νομίζεται ἀνδράσιν
24 ἀγαθοῖς. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἄνευ ἡγεμόνος ἐπορεύοντο· μαχό-
μενοι δ' οἱ πολέμιοι καὶ ὅπῃ εἴη στενὸν χωρίον προκατα-
25 λαμβάνοντες ἐκώλυον τὰς παρόδους. ὁπότε μὲν οὖν τοὺς
πρώτους κωλύοιεν, Ξενοφῶν ὄπισθεν ἐκβαίνων πρὸς τὰ ὄρη
ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς ὁδοῦ τοῖς πρώτοις ἀνωτέρω πειρώ-
26 μενος γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων, ὁπότε δὲ τοῖς ὄπισθεν
ἐπιθοῖντο, Χειρίσοφος ἐκβαίνων καὶ πειρώμενος ἀνωτέρω
γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου
τοῖς ὄπισθεν· καὶ ἀεὶ οὕτως ἐβοήθουν ἀλλήλοις καὶ ἰσχυρῶς
27 ἀλλήλων ἐπεμέλοντο. ἦν δὲ καὶ ὁπότε αὐτοῖς τοῖς ἀναβᾶσι
πολλὰ πράγματα παρεῖχον οἱ βάρβαροι πάλιν καταβαίνουσιν·
ἐλαφροὶ γὰρ ἦσαν ὥστε καὶ ἐγγύθεν φεύγοντες ἀποφεύγειν·
28 οὐδὲν γὰρ εἶχον ἄλλο ἢ τόξα καὶ σφενδόνας. ἄριστοι δὲ καὶ
τοξόται ἦσαν· εἶχον δὲ τόξα ἐγγὺς τριπήχη, τὰ δὲ τοξεύ-
ματα πλέον ἢ διπήχη· εἷλκον δὲ τὰς νευρὰς ὁπότε τοξεύοιεν
πρὸς τὸ κάτω τοῦ τόξου τῷ ἀριστερῷ ποδὶ προσβαίνοντες.
τὰ δὲ τοξεύματα ἐχώρει διὰ τῶν ἀσπίδων καὶ διὰ τῶν
θωράκων. ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οἱ Ἕλληνες, ἐπεὶ λάβοιεν,
ἀκοντίοις ἐναγκυλῶντες. ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις οἱ Κρῆτες
χρησιμώτατοι ἐγένοντο. ἦρχε δὲ αὐτῶν Στρατοκλῆς Κρής.
III Ταύτην δ' αὖ τὴν ἡμέραν ηὐλίσθησαν ἐν ταῖς κώμαις
ταῖς ὑπὲρ τοῦ πεδίου παρὰ τὸν Κεντρίτην ποταμόν, εὖρος ὡς
δίπλεθρον, ὃς ὁρίζει τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν τῶν Καρδούχων

3 ἀποδοῦναι det. 7 τὰς παρόδους C_1 ut videtur 9 παρόδου det. 13 οὗτοι det. 14 ἐπεμελοῦντο det. ὁπότε καὶ det. τοῖς del. Pantazides: αὖ τοῖς Breitenbach 17 ἄλλο εἶχον det. δὲ καὶ X: δὲ det. 18–19 τὰ δὲ . . . διπήχη om. C_1: ἦν διπήχη sine πλέον E, pro quibus ἤδη πολλὰ B, solum πολλὰ post εἷλκον δὲ A 20 προσβαίνοντες C_1: προβαίνοντες C_2 cet. 21 χωρεῖ C_1 22 ἐπεὶ λάβοιεν] ἐπιλαβόμενοι det. 26 παρὰ C_1E: τοῦ παρὰ C_2 cet.

χώραν. καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνταῦθα ἀνέπνευσαν ἄσμενοι ἰδόντες
πεδίον· ἀπεῖχε δὲ τῶν ὀρέων ὁ ποταμὸς ἓξ ἢ ἑπτὰ στάδια
τῶν Καρδούχων. τότε μὲν οὖν ηὐλίσθησαν μάλα ἡδέως καὶ 2
τἀπιτήδεια ἔχοντες καὶ πολλὰ τῶν παρεληλυθότων πόνων
μνημονεύοντες. ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας ὅσασπερ ἐπορεύθησαν διὰ
τῶν Καρδούχων πάσας μαχόμενοι διετέλεσαν, καὶ ἔπαθον
κακὰ ὅσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα ὑπὸ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους.
ὡς οὖν ἀπηλλαγμένοι τούτων ἡδέως ἐκοιμήθησαν.

Ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὁρῶσιν ἱππέας που πέραν τοῦ ποταμοῦ 3
ἐξωπλισμένους ὡς κωλύσοντας διαβαίνειν, πεζοὺς δ᾽ ἐπὶ ταῖς
ὄχθαις παρατεταγμένους ἄνω τῶν ἱππέων ὡς κωλύσοντας
εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκβαίνειν. ἦσαν δ᾽ οὗτοι Ὀρόντα καὶ 4
Ἀρτούχα Ἀρμένιοι καὶ Μάρδοι καὶ Χαλδαῖοι μισθοφόροι.
ἐλέγοντο δὲ οἱ Χαλδαῖοι ἐλεύθεροί τε καὶ ἄλκιμοι εἶναι·
ὅπλα δ᾽ εἶχον γέρρα μακρὰ καὶ λόγχας. αἱ δὲ ὄχθαι αὗται 5
ἐφ᾽ ὧν παρατεταγμένοι οὗτοι ἦσαν τρία ἢ τέτταρα πλέθρα
ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπεῖχον· ὁδὸς δὲ μία ὁρωμένη ἦν ἄγουσα
ἄνω ὥσπερ χειροποίητος· ταύτῃ ἐπειρῶντο διαβαίνειν οἱ
Ἕλληνες. ἐπεὶ δὲ πειρωμένοις τό τε ὕδωρ ὑπὲρ τῶν μαστῶν 6
ἐφαίνετο, καὶ τραχὺς ἦν ὁ ποταμὸς μεγάλοις λίθοις καὶ
ὀλισθηροῖς, καὶ οὔτ᾽ ἐν τῷ ὕδατι τὰ ὅπλα ἦν ἔχειν· εἰ δὲ
μή, ἥρπαζεν ὁ ποταμός· ἐπί τε τῆς κεφαλῆς τὰ ὅπλα εἴ τις
φέροι, γυμνοὶ ἐγίγνοντο πρὸς τὰ τοξεύματα καὶ τἆλλα βέλη,
ἀνεχώρησαν καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ τὸν ποταμόν.
ἔνθα δὲ αὐτοὶ τὴν πρόσθεν νύκτα ἦσαν ἐπὶ τοῦ ὄρους ἑώρων 7
τοὺς Καρδούχους πολλοὺς συνειλεγμένους ἐν τοῖς ὅπλοις.
ἐνταῦθα δὴ πολλὴ ἀθυμία ἦν τοῖς Ἕλλησιν, ὁρῶσι μὲν τοῦ
ποταμοῦ τὴν δυσπορίαν, ὁρῶσι δὲ τοὺς διαβαίνειν κωλύ-

1 ἀνέπνευσαν Hug ex vestigiis C_1(ἀνεπ . . σαν) : ἀνεπαύσαντο C_2 cet. 1–2 ἄσμενοι ἰδόντες πεδίον om. det. 2 ὡς ἓξ det. 7 οἷα det. 9 ἱππεῖς X που om. det. 12–13 ὀρόντου καὶ ἀρτούχου det. 13 μαρδώνιοι C_1 E : μαρδόνιοι C_2 B et D al. (? cet.) 14 τε om. det. (et E, sed ordinem verborum invertit) 17 ἡ ὁρωμένη det. 18 ταύτην X 23 ἐφέροντο det. 24 οὖν καὶ det. 26 σὺν det. 28 δυσπορείαν C B A : πορείαν E

σοντας, ὁρῶσι δὲ τοῖς διαβαίνουσιν ἐπικειμένους τοὺς
8 Καρδούχους ὄπισθεν. ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ νύκτα
ἔμειναν ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ὄντες. Ξενοφῶν δὲ ὄναρ εἶδεν·
ἔδοξεν ἐν πέδαις δεδέσθαι, αὗται δὲ αὐτῷ αὐτόμαται περιρ-
ρυῆναι, ὥστε λυθῆναι καὶ διαβαίνειν ὁπόσον ἐβούλετο. ἐπεὶ
δὲ ὄρθρος ἦν, ἔρχεται πρὸς τὸν Χειρίσοφον καὶ λέγει ὅτι
ἐλπίδας ἔχει καλῶς ἔσεσθαι, καὶ διηγεῖται αὐτῷ τὸ ὄναρ.
9 ὁ δὲ ἥδετό τε καὶ ὡς τάχιστα ἕως ὑπέφαινεν ἐθύοντο πάντες
παρόντες οἱ στρατηγοί· καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ ἦν εὐθὺς ἐπὶ τοῦ
πρώτου. καὶ ἀπιόντες ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ στρατηγοὶ καὶ
10 λοχαγοὶ παρήγγελλον τῇ στρατιᾷ ἀριστοποιεῖσθαι. καὶ ἀρι-
στῶντι τῷ Ξενοφῶντι προσέτρεχον δύο νεανίσκω· ᾔδεσαν
γὰρ πάντες ὅτι ἐξείη αὐτῷ καὶ ἀριστῶντι καὶ δειπνοῦντι
προσελθεῖν καὶ εἰ καθεύδοι ἐπεγείραντα εἰπεῖν, εἴ τίς τι
11 ἔχοι τῶν πρὸς τὸν πόλεμον. καὶ τότε ἔλεγον ὅτι τυγχά-
νοιεν φρύγανα συλλέγοντες ὡς ἐπὶ πῦρ, κἄπειτα κατίδοιεν
ἐν τῷ πέραν ἐν πέτραις καθηκούσαις ἐπ᾽ αὐτὸν τὸν ποταμὸν
γέροντά τε καὶ γυναῖκα καὶ παιδίσκας ὥσπερ μαρσίπους ἱμα-
12 τίων κατατιθεμένους ἐν πέτρᾳ ἀντρώδει. ἰδοῦσι δὲ σφίσι
δόξαι ἀσφαλὲς εἶναι διαβῆναι· οὐδὲ γὰρ τοῖς πολεμίοις
ἱππεῦσι προσβατὸν εἶναι κατὰ τοῦτο. ἐκδύντες δ᾽ ἔφασαν
ἔχοντες τὰ ἐγχειρίδια γυμνοὶ ὡς νευσόμενοι διαβαίνειν·
πορευόμενοι δὲ πρόσθεν διαβῆναι πρὶν βρέξαι τὰ αἰδοῖα·
13 καὶ διαβάντες, λαβόντες τὰ ἱμάτια πάλιν ἥκειν. εὐθὺς οὖν
Ξενοφῶν αὐτός τε ἔσπενδε καὶ τοῖς νεανίσκοις ἐγχεῖν ἐκέ-
λευε καὶ εὔχεσθαι τοῖς φήνασι θεοῖς τά τε ὀνείρατα καὶ τὸν
πόρον καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ ἐπιτελέσαι. σπείσας δ᾽ εὐθὺς
ἦγε τοὺς νεανίσκους παρὰ τὸν Χειρίσοφον, καὶ διηγοῦνται

2 νύκτα C_1 : τὴν νύκτα C_2 cet. 3 ἔμενον det. 4 περιρραγῆναι det. 9 ἐπὶ C_1 : ἀπὸ C_2 cet. 10–11 καὶ λοχαγοὶ del. Schenkl : λοχαγοὶ καὶ στρατηγοὶ E 11 ἀριστῶντι δὲ sine καὶ det. 12 προστρέχετον det. νεανίσκοι Hasse 14 καθεύδει A E 17 ἐν ταῖς πέτραις det. 22 γυμνὰ det. 23 πευσόμενοι X : νευσούμενοι vel σπευσόμενοι det. (πρόσθεν διαβαίνειν ἢ E) 24 καὶ λαβόντες det. οὖν ὁ det. 25 ἔσπευδε C A et D al. ἐκέλευσε det.

ταὐτά. ἀκούσας δὲ καὶ ὁ Χειρίσοφος σπονδὰς ἐποίει. σπεί- 14
σαντες δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις παρήγγελλον συσκευάζεσθαι,
αὐτοὶ δὲ συγκαλέσαντες τοὺς στρατηγοὺς ἐβουλεύοντο ὅπως
ἂν κάλλιστα διαβαῖεν καὶ τούς τε ἔμπροσθεν νικῷεν καὶ
ὑπὸ τῶν ὄπισθεν μηδὲν πάσχοιεν κακόν. καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς 15
Χειρίσοφον μὲν ἡγεῖσθαι καὶ διαβαίνειν ἔχοντα τὸ ἥμισυ
τοῦ στρατεύματος, τὸ δ' ἥμισυ ἔτι ὑπομένειν σὺν Ξενοφῶντι,
τὰ δὲ ὑποζύγια καὶ τὸν ὄχλον ἐν μέσῳ τούτων διαβαίνειν.
ἐπεὶ δὲ ταῦτα καλῶς εἶχεν ἐπορεύοντο· ἡγοῦντο δ' οἱ νεα- 16
νίσκοι ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὸν ποταμόν· ὁδὸς δὲ ἦν ἐπὶ
τὴν διάβασιν ὡς τέτταρες στάδιοι. πορευομένων δ' αὐτῶν 17
ἀντιπαρῇσαν αἱ τάξεις τῶν ἱππέων. ἐπειδὴ δὲ ἦσαν κατὰ
τὴν διάβασιν καὶ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, ἔθεντο τὰ ὅπλα,
καὶ αὐτὸς πρῶτος Χειρίσοφος στεφανωσάμενος καὶ ἀποδὺς
ἐλάμβανε τὰ ὅπλα καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλε, καὶ
τοὺς λοχαγοὺς ἐκέλευεν ἄγειν τοὺς λόχους ὀρθίους, τοὺς μὲν
ἐν ἀριστερᾷ τοὺς δ' ἐν δεξιᾷ ἑαυτοῦ. καὶ οἱ μὲν μάντεις
ἐσφαγιάζοντο εἰς τὸν ποταμόν· οἱ δὲ πολέμιοι ἐτόξευον καὶ 18
ἐσφενδόνων· ἀλλ' οὔπω ἐξικνοῦντο· ἐπεὶ δὲ καλὰ ἦν τὰ 19
σφάγια, ἐπαιάνιζον πάντες οἱ στρατιῶται καὶ ἀνηλάλαζον,
συνωλόλυζον δὲ καὶ αἱ γυναῖκες ἅπασαι. πολλαὶ γὰρ ἦσαν
ἑταῖραι ἐν τῷ στρατεύματι. καὶ Χειρίσοφος μὲν ἐνέβαινε 20
καὶ οἱ σὺν ἐκείνῳ· ὁ δὲ Ξενοφῶν τῶν ὀπισθοφυλάκων
λαβὼν τοὺς εὐζωνοτάτους ἔθει ἀνὰ κράτος πάλιν ἐπὶ τὸν
πόρον τὸν κατὰ τὴν ἔκβασιν τὴν εἰς τὰ τῶν Ἀρμενίων ὄρη,
προσποιούμενος ταύτῃ διαβὰς ἀποκλείσειν τοὺς παρὰ τὸν
ποταμὸν ἱππέας. οἱ δὲ πολέμιοι ὁρῶντες μὲν τοὺς ἀμφὶ 21
Χειρίσοφον εὐπετῶς τὸ ὕδωρ περῶντας, ὁρῶντες δὲ τοὺς
ἀμφὶ Ξενοφῶντα θέοντας εἰς τοὔμπαλιν, δείσαντες μὴ

1 ταῦτα codd.: corr. Schneider καὶ om. D al. 3 ἐβουλεύσαντο det. 4 πρόσθεν det. 5 κακὸν πάσχοιεν det. 7 ἔτι om. det. 9 καλῶς ταῦτα det. 11 τέτταρα στάδια det. 14 ἐστεφανωμένος det. 18 καὶ C_1: τε καὶ C_2 cet. 23 σὺν αὐτῷ det. 24 λαβὼν ante τῶν ὀπισθοφυλάκων det. 26 ταύτην X ἀποκλείσασθαι X 27 ἱππεῖς codd. 28 διαπερῶντας det.

ἀποληφθείησαν φεύγουσιν ἀνὰ κράτος ὡς πρὸς τὴν τοῦ ποταμοῦ
ἄνω ἔκβασιν. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐγένοντο, ἔτεινον ἄνω
22 πρὸς τὸ ὄρος. Λύκιος δ' ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν ἱππέων καὶ
Αἰσχίνης ὁ τὴν τάξιν τῶν πελταστῶν τῶν ἀμφὶ Χειρίσοφον
ἐπεὶ ἑώρων ἀνὰ κράτος φεύγοντας, εἵποντο· οἱ δὲ στρα-
τιῶται ἐβόων μὴ ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ συνεκβαίνειν ἐπὶ τὸ
23 ὄρος. Χειρίσοφος δ' αὖ ἐπεὶ διέβη, τοὺς ἱππέας οὐκ ἐδίωκεν,
εὐθὺς δὲ κατὰ τὰς προσηκούσας ὄχθας ἐπὶ τὸν ποταμὸν
ἐξέβαινεν ἐπὶ τοὺς ἄνω πολεμίους. οἱ δὲ ἄνω, ὁρῶντες μὲν
τοὺς ἑαυτῶν ἱππέας φεύγοντας, ὁρῶντες δ' ὁπλίτας σφίσιν
24 ἐπιόντας, ἐκλείπουσι τὰ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρα. Ξενοφῶν
δ' ἐπεὶ τὰ πέραν ἑώρα καλῶς γιγνόμενα, ἀπεχώρει τὴν
ταχίστην πρὸς τὸ διαβαῖνον στράτευμα· καὶ γὰρ οἱ Καρ-
δοῦχοι φανεροὶ ἤδη ἦσαν εἰς τὸ πεδίον καταβαίνοντες ὡς
25 ἐπιθησόμενοι τοῖς τελευταίοις. καὶ Χειρίσοφος μὲν τὰ ἄνω
κατεῖχε, Λύκιος δὲ σὺν ὀλίγοις ἐπιχειρήσας ἐπιδιῶξαι ἔλαβε
τῶν σκευοφόρων τὰ ὑπολειπόμενα καὶ μετὰ τούτων ἐσθῆτά
26 τε καλὴν καὶ ἐκπώματα. καὶ τὰ σκευοφόρα τῶν Ἑλλήνων
καὶ ὁ ὄχλος ἀκμὴν διέβαινε, Ξενοφῶν δὲ στρέψας πρὸς
τοὺς Καρδούχους ἀντία τὰ ὅπλα ἔθετο, καὶ παρήγγειλε τοῖς
λοχαγοῖς κατ' ἐνωμοτίας ποιήσασθαι ἕκαστον τὸν ἑαυτοῦ
λόχον, παρ' ἀσπίδα παραγαγόντας τὴν ἐνωμοτίαν ἐπὶ φά-
λαγγος· καὶ τοὺς μὲν λοχαγοὺς καὶ τοὺς ἐνωμοτάρχους πρὸς
τῶν Καρδούχων ἰέναι, οὐραγοὺς δὲ καταστήσασθαι πρὸς τοῦ
27 ποταμοῦ. οἱ δὲ Καρδοῦχοι ὡς ἑώρων τοὺς ὀπισθοφύλακας
τοῦ ὄχλου ψιλουμένους καὶ ὀλίγους ἤδη φαινομένους, θᾶττον
δὴ ἐπῆσαν ᾠδάς τινας ᾄδοντες. ὁ δὲ Χειρίσοφος, ἐπεὶ

1 ἀποληφθείησαν C_1 : ἀποκλεισθείησαν C_2 cet. ὡς om. det. ἀπὸ τοῦ det. fort. recte (ἐκ D sine τοῦ) 2 ἔκβασιν ἄνω det. 4 τάξιν ἔχων det. τῶν post πελταστῶν om. C_1 5 ἑώρα . . . εἵπετο C_1 7 τοὺς C_1 : τοὺς μὲν C_2 cet. 10–11 ἐπιόντας σφίσιν det. 16 ἐπιδιῶξαι E cum det.: ἐπιδιώξας C_1: ἐπὶ δίωξιν B: ἐπιδιώξαντες A 17 τὰ C_1 : τὰ μὲν C_2 cet. 19 ὁ om. C_1 22 παρ' ἀσπίδα Cobet : om. C_1 E : παρ' ἀσπίδας C_2 in marg. cet. παραγαγόντα C_2 23 ἐνωμοτάρχους C_1 : ἐνωμοτάρχας C_2 cet. 24 ἰέναι] εἶναι Cobet

τὰ παρ' αὑτῷ ἀσφαλῶς εἶχε, πέμπει παρὰ Ξενοφῶντα τοὺς
πελταστὰς καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας καὶ κελεύει ποιεῖν
ὅ τι ἂν παραγγέλλῃ. ἰδὼν δ' αὐτοὺς διαβαίνοντας Ξενοφῶν 28
πέμψας ἄγγελον κελεύει αὐτοῦ μεῖναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ μὴ
διαβάντας· ὅταν δ' ἄρξωνται αὐτοὶ διαβαίνειν, ἐναντίους
ἔνθεν καὶ ἔνθεν σφῶν ἐμβαίνειν ὡς διαβησομένους, διηγκυλω-
μένους τοὺς ἀκοντιστὰς καὶ ἐπιβεβλημένους τοὺς τοξότας·
μὴ πρόσω δὲ τοῦ ποταμοῦ προβαίνειν. τοῖς δὲ παρ' ἑαυτῷ 29
παρήγγειλεν, ἐπειδὰν σφενδόνη ἐξικνῆται καὶ ἀσπὶς ψοφῇ,
παιανίσαντας θεῖν εἰς τοὺς πολεμίους, ἐπειδὰν δ' ἀναστρέ-
ψωσιν οἱ πολέμιοι καὶ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὁ σαλπικτὴς σημήνῃ
τὸ πολεμικόν, ἀναστρέψαντας ἐπὶ δόρυ ἡγεῖσθαι μὲν τοὺς
οὐραγούς, θεῖν δὲ πάντας καὶ διαβαίνειν ὅτι τάχιστα ᾗ
ἕκαστος τὴν τάξιν εἶχεν, ὡς μὴ ἐμποδίζειν ἀλλήλους· ὅτι
οὗτος ἄριστος ἔσοιτο ὃς ἂν πρῶτος ἐν τῷ πέραν γένηται.
οἱ δὲ Καρδοῦχοι ὁρῶντες ὀλίγους ἤδη τοὺς λοιποὺς (πολλοὶ 30
γὰρ καὶ τῶν μένειν τεταγμένων ᾤχοντο ἐπιμελόμενοι οἱ μὲν
ὑποζυγίων, οἱ δὲ σκευῶν, οἱ δ' ἑταιρῶν), ἐνταῦθα δὴ ἐπέ-
κειντο θρασέως καὶ ἤρχοντο σφενδονᾶν καὶ τοξεύειν. οἱ 31
δὲ Ἕλληνες παιανίσαντες ὥρμησαν δρόμῳ ἐπ' αὐτούς· οἱ
δὲ οὐκ ἐδέξαντο· καὶ γὰρ ἦσαν ὡπλισμένοι ὡς μὲν ἐν τοῖς
ὄρεσιν ἱκανῶς πρὸς τὸ ἐπιδραμεῖν καὶ φεύγειν, πρὸς δὲ
τὸ εἰς χεῖρας δέχεσθαι οὐχ ἱκανῶς. ἐν τούτῳ σημαίνει ὁ 32
σαλπικτής· καὶ οἱ μὲν πολέμιοι ἔφευγον πολὺ ἔτι θᾶττον,
οἱ δὲ Ἕλληνες τἀναντία στρέψαντες ἔφευγον διὰ τοῦ ποταμοῦ
ὅτι τάχιστα. τῶν δὲ πολεμίων οἱ μέν τινες αἰσθόμενοι 33
πάλιν ἔδραμον ἐπὶ τὸν ποταμὸν καὶ τοξεύοντες ὀλίγους
ἔτρωσαν, οἱ δὲ πολλοὶ καὶ πέραν ὄντων τῶν Ἑλλήνων ἔτι

3 *καταβαίνοντας* det. *ξενοφῶν* C_1 : *ὁ* add. C_2 cet. 4 *αὐτῷ* C_1 *μὴ* om. E cum det. 6 *ἐκβαίνειν* det. *διηγκυλισμένους* det. 10 *εἰς* C B A, sed *ἐπὶ* E fort. recte; cf. III. ii. 7, iv. 46; IV. ii. 7 : *ἀεὶ ἐς* det. 11 *σαλπιγκτὴς* codd. 12 *ἀναστρέψαντες* C_1 B et D al. 13 *ὅτι τάχιστα* post *πάντας* det. 14–15 *ὅτ' οὗ τις* C_1 17 *ἐπιμελησόμενοι* det. 18 *σκευοφόρων* det. *ἑτέρων* X 19 *ἤρξαντο* det. 26 *αἰσθανόμενοι* det.

34 φανεροὶ ἦσαν φεύγοντες. οἱ δὲ ὑπαντήσαντες ἀνδριζόμενοι
καὶ προσωτέρω τοῦ καιροῦ προϊόντες ὕστερον τῶν μετὰ Ξενο-
φῶντος διέβησαν πάλιν· καὶ ἐτρώθησάν τινες καὶ τούτων.

IV Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον ἡμέρας
ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδίον ἅπαν καὶ λείους γη-
λόφους οὐ μεῖον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γὰρ ἦσαν ἐγγὺς
τοῦ ποταμοῦ κῶμαι διὰ τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς τοὺς Καρ-
2 δούχους. εἰς δὲ ἣν ἀφίκοντο κώμην μεγάλη τε ἦν καὶ
βασίλειον εἶχε τῷ σατράπῃ καὶ ἐπὶ ταῖς πλείσταις οἰκίαις
3 τύρσεις ἐπῆσαν· ἐπιτήδεια δ' ἦν δαψιλῆ. ἐντεῦθεν δ' ἐπο-
ρεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα μέχρι ὑπερῆλθον
τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν
σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Τηλεβόαν
ποταμόν. οὗτος δ' ἦν καλὸς μέν, μέγας δ' οὔ· κῶμαι δὲ
4 πολλαὶ περὶ τὸν ποταμὸν ἦσαν. ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία
ἐκαλεῖτο ἡ πρὸς ἑσπέραν. ὕπαρχος δ' ἦν αὐτῆς Τιρίβαζος,
ὁ καὶ βασιλεῖ φίλος γενόμενος, καὶ ὁπότε παρείη, οὐδεὶς
5 ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν. οὗτος προσ-
ήλασεν ἱππέας ἔχων, καὶ προπέμψας ἑρμηνέα εἶπεν ὅτι βού-
λοιτο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρχουσι. τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν
ἀκοῦσαι· καὶ προσελθόντες εἰς ἐπήκοον ἠρώτων τί θέλει.
6 ὁ δὲ εἶπεν ὅτι σπείσασθαι βούλοιτο ἐφ' ᾧ μήτε αὐτὸς τοὺς
Ἕλληνας ἀδικεῖν μήτε ἐκείνους καίειν τὰς οἰκίας λαμβάνειν
τε τἀπιτήδεια ὅσων δέοιντο. ἔδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς
καὶ ἐσπείσαντο ἐπὶ τούτοις.

7 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πεδίου
παρασάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιρίβαζος παρηκολούθει ἔχων
τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἀπέχων ὡς δέκα σταδίους· καὶ ἀφίκοντο
εἰς βασίλεια καὶ κώμας πέριξ πολλὰς πολλῶν τῶν ἐπιτη-
8 δείων μεστάς. στρατοπεδευομένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς

3 *καί τινες* X 4 *συνταξάμενοι* post *ἡμέρας* det. 7 *πολεμίους* C_1 A E *τοὺς* ante *καρδούχους* om. C_1 9 *βασίλειόν τε* det. 11 *μέχρις* X 16 *αὐτῆς ἦν* det. *αὐτοῖς* C_1 *τηρίβαζος* det. 21 *θέλοι* det. 22 *ἔλεγεν* det. 24 *τε*] *δὲ* C E (B A?) et D 25 *ἐπὶ* om. C_1 26 *δ'* om. det. *διὰ τοῦ* det.

νυκτὸς χιὼν πολλή· καὶ ἕωθεν ἔδοξε διασκηνῆσαι τὰς τάξεις
καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς κώμας· οὐ γὰρ ἑώρων πολέ-
μιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι διὰ τὸ πλῆθος τῆς
χιόνος. ἐνταῦθα εἶχον τὰ ἐπιτήδεια ὅσα ἐστὶν ἀγαθά, 9
ἱερεῖα, σῖτον, οἴνους παλαιοὺς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὄσπρια
παντοδαπά. τῶν δὲ ἀποσκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρα-
τοπέδου ἔλεγον ὅτι κατίδοιεν νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοντα.
ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν, 10
ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. ἐντεῦθεν συνῆλθον·
καὶ γὰρ ἐδόκει διαιθριάζειν. νυκτερευόντων δ᾽ αὐτῶν 11
ἐνταῦθα ἐπιπίπτει χιὼν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρυψε καὶ τὰ
ὅπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους· καὶ τὰ ὑποζύγια
συνεπόδισεν ἡ χιών· καὶ πολὺς ὄκνος ἦν ἀνίστασθαι· κατα-
κειμένων γὰρ ἀλεεινὸν ἦν ἡ χιὼν ἐπιπεπτωκυῖα ὅτῳ μὴ
παραρρυείη. ἐπεὶ δὲ Ξενοφῶν ἐτόλμησε γυμνὸς ἀναστὰς 12
σχίζειν ξύλα, τάχ᾽ ἀναστάς τις καὶ ἄλλος ἐκείνου ἀφελό-
μενος ἔσχιζεν. ἐκ δὲ τούτου καὶ ἄλλοι ἀναστάντες πῦρ
ἔκαιον καὶ ἐχρίοντο· πολὺ γὰρ ἐνταῦθα ηὑρίσκετο χρῖμα, ᾧ 13
ἐχρῶντο ἀντ᾽ ἐλαίου, σύειον καὶ σησάμινον καὶ ἀμυγδάλινον
ἐκ τῶν πικρῶν καὶ τερμίνθινον. ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων
καὶ μύρον ηὑρίσκετο.

Μετὰ ταῦτα ἐδόκει πάλιν διασκηνητέον εἶναι [τὰς κώμας] 14
εἰς στέγας. ἔνθα δὴ οἱ στρατιῶται σὺν πολλῇ κραυγῇ
καὶ ἡδονῇ ᾖσαν ἐπὶ τὰς στέγας καὶ τὰ ἐπιτήδεια· ὅσοι δὲ

2 κώμας] χώρας X; cf. III. iv. 9; IV. viii. 22 4 πάντα (πάντες D) τὰ det. τὰ ἐπιτήδεια del. Krüger 5 σταφίδα X 7 νύκτωρ C_1: στράτευμα καὶ νύκτωρ C_2 cet. φαίνοντα C_1: φαίνοιτο C_2 cet. 9 ἀλλὰ συναγαγεῖν om. C_1 10 γὰρ ἐδόκει] παρεδόκει A E συναιθριάζειν X 11 ἀποκρυψειν (sic) C_1: ἀποκρύψαι Sorof 13 συνεπόδισεν tribuitur A: συνεπήδησεν C_1: συνεπέδησεν C_2 cet. 14 γὰρ] δὲ det. ἀλεεινὸν C_1 E et D Z: ἐλεεινὸν cet. 15 γυμνὸς post ξύλα E 16 τάχ᾽ ἂν X 17 ἄλλοι C: οἱ ἄλλοι cet. 18 εὑρίσκετο χρίσμα X: εὕρισκον τὸ χρῆμα vel χρίσμα det. 19 σύινον X (σύιον A) 20 πικρῶν] πυρῶν det. τερεβίνθινον codd.: corr. Sturz 21 (hic ηὑρίσκετο X) 22 ἐδόκει πάλιν X et D al.: πάλιν ἐδόκει cet. τὰς κώμας del. Krüger: εἰς ante τὰς (et infra ante τὰ) in C deletum: κατὰ τὰς Pithoeus 24–25 ἔνθα . . . στέγας om. C_1 A (κραυγῇ om. et ἔθεον pro ᾖεσαν habet E)

ὅτε τὸ πρότερον ἀπῆσαν τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν ὑπὸ ἀτασθα-
15 λίας, δίκην ἐδίδοσαν κακῶς σκηνοῦντες. ἐντεῦθεν ἔπεμψαν
νυκτὸς Δημοκράτην Τημνίτην ἄνδρας δόντες ἐπὶ τὰ ὄρη ἔνθα
ἔφασαν οἱ ἀποσκεδαννύμενοι καθορᾶν τὰ πυρά· οὗτος γὰρ
ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ ἤδη ἀληθεῦσαι τοιαῦτα, τὰ ὄντα τε
16 ὡς ὄντα καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς οὐκ ὄντα. πορευθεὶς δὲ τὰ μὲν
πυρὰ οὐκ ἔφη ἰδεῖν, ἄνδρα δὲ συλλαβὼν ἧκεν ἄγων ἔχοντα
τόξον Περσικὸν καὶ φαρέτραν καὶ σάγαριν οἵανπερ καὶ ⟨αἱ⟩
17 Ἀμαζόνες ἔχουσιν. ἐρωτώμενος δὲ ποδαπὸς εἴη Πέρσης
μὲν ἔφη εἶναι, πορεύεσθαι δ' ἀπὸ τοῦ Τιριβάζου στρατο-
πέδου, ὅπως ἐπιτήδεια λάβοι. οἱ δὲ ἠρώτων αὐτὸν τὸ
18 στράτευμα ὁπόσον τε εἴη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον. ὁ δὲ
εἶπεν ὅτι Τιρίβαζος εἴη ἔχων τήν τε ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ
μισθοφόρους Χάλυβας καὶ Ταόχους· παρεσκευάσθαι δὲ αὐτὸν
ἔφη ὡς ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους ἐν τοῖς στενοῖς ᾗπερ
μοναχῇ εἴη πορεία, ἐνταῦθα ἐπιθησόμενον τοῖς Ἕλλησιν.
19 ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ στράτευμα συν-
αγαγεῖν· καὶ εὐθὺς φύλακας καταλιπόντες καὶ στρατηγὸν ἐπὶ
τοῖς μένουσι Σοφαίνετον Στυμφάλιον ἐπορεύοντο ἔχοντες
20 ἡγεμόνα τὸν ἁλόντα ἄνθρωπον. ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλλον τὰ
ὄρη, οἱ πελτασταὶ προϊόντες καὶ κατιδόντες τὸ στρατόπεδον
οὐκ ἔμειναν τοὺς ὁπλίτας, ἀλλ' ἀνακραγόντες ἔθεον ἐπὶ τὸ
21 στρατόπεδον. οἱ δὲ βάρβαροι ἀκούσαντες τὸν θόρυβον οὐχ
ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευγον· ὅμως δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες τῶν
βαρβάρων καὶ ἵπποι ἥλωσαν εἰς εἴκοσι καὶ ἡ σκηνὴ ἡ Τιρι-
βάζου ἑάλω καὶ ἐν αὐτῇ κλῖναι ἀργυρόποδες καὶ ἐκπώματα
22 καὶ οἱ ἀρτοκόποι καὶ οἱ οἰνοχόοι φάσκοντες εἶναι. ἐπειδὴ

1 *ὅτε τὸ* om. et *καὶ* ante *τὰς* add. X : *ὅτε τὸ πρότερον ἀπήεσαν τὰς οἰκίας ἐμπρήσαντες* D: *ἐμπρήσαντες* sine *ὅτε τὸ* Dind. *ὑπὸ τῆς αἰθρίας* det. 3 *τῆς νυκτὸς* det. *τεμενίτην* codd. : corr. Schneider 6 *οὐκ* om. C_1 7 *δὲ* post *ἄνδρα* om. C_1 8 tertium *καὶ*] *αἱ* det. 9 *ποταπὸς* X 10 *στρατεύεσθαι* det. *στρατοπέδου* C_1 : *στρατεύματος* C_2 cet. 11 *αὐτὸν τὸ* om. C_1 12 *συνειλεγμένον* cum det. E : *συνηλεγμένον* C B A 13 *αὑτοῦ* C 18 *καταλιπόντες φύλακας* det. 20 *ὑπερέβαλον* E cum det. 25 (*ἥλωσαν* codd.) *εἰς*] *ὡς* D al. *ἡ* post *σκηνὴ* om. det. 27 *ἀρτοποιοὶ* det. ; cf. *Hell.* VII. i. 38 ; *Cyrop.* V. v. 39 *οἱ* ante *οἰνοχόοι* om. D al. *ἐπεὶ* det.

δὲ ἐπύθοντο ταῦτα οἱ τῶν ὁπλιτῶν στρατηγοί, ἐδόκει αὐτοῖς
ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μή τις ἐπίθεσις
γένοιτο τοῖς καταλελειμμένοις. καὶ εὐθὺς ἀνακαλεσάμενοι
τῇ σάλπιγγι ἀπῇσαν, καὶ ἀφίκοντο αὐθημερὸν ἐπὶ τὸ στρα-
τόπεδον.

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐδόκει πορευτέον εἶναι ὅπῃ δύναιντο V
τάχιστα πρὶν ἢ συλλεγῆναι τὸ στράτευμα πάλιν καὶ κατα-
λαβεῖν τὰ στενά. συσκευασάμενοι δ' εὐθὺς ἐπορεύοντο διὰ
χιόνος πολλῆς ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς· καὶ αὐθημερὸν
ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον ἐφ' ᾧ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τιρίβαζος
κατεστρατοπεδεύσαντο. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς 2
ἐρήμους τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην
ποταμόν, καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὀμφαλόν.
ἐλέγοντο δ' οὐδὲ πηγαὶ πρόσω εἶναι. ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο 3
διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας
†πεντεκαίδεκα†. ὁ δὲ τρίτος ἐγένετο χαλεπὸς καὶ ἄνεμος
βορρᾶς ἐναντίος ἔπνει παντάπασιν ἀποκαίων πάντα καὶ
πηγνὺς τοὺς ἀνθρώπους. ἔνθα δὴ τῶν μάντεών τις εἶπε 4
σφαγιάσασθαι τῷ ἀνέμῳ, καὶ σφαγιάζεται· καὶ πᾶσι δὴ
περιφανῶς ἔδοξεν λῆξαι τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος. ἦν δὲ
τῆς χιόνος τὸ βάθος ὀργυιά· ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ
τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς
τριάκοντα. διεγένοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ καίοντες· ξύλα δ' 5
ἦν ἐν τῷ σταθμῷ πολλά· οἱ δὲ ὀψὲ προσιόντες ξύλα οὐκ
εἶχον. οἱ οὖν πάλαι ἥκοντες καὶ τὸ πῦρ καίοντες οὐ προσ-

1 ταῦτα] πάντα det. δοκεῖ det. 3 γένηται det. 4 ἀφικνοῦνται det. 6 ἧ det. δύναιτο C_1 A 7 ἢ om. det. 11 δ' om. det. 12 ἐπὶ] παρὰ sine παρασάγγας πεντεκαίδεκα det. 14 ἐλέγοντο δὲ αὐτοῦ αἱ πηγαὶ οὐ πρόσω εἶναι det. οὐδὲ] οὐδ' αἱ Dind., fort. recte, nisi πηγαὶ pro nomine proprio accipiendum 15 σταθμοὺς τρισκαίδεκα ceteris omissis C_1 : παρασάγγας πέντε καὶ add. C_2 in marg. : σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πέντε A : σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα Krüger 17 πάντα om. det. 19 δὴ om. det. 20 λῆξαι] λη in ras. C 21 ὀργυιά vid. I. vii. 14 23 διεγένετο C_1 A : ἐγένοντο E 24 προιόντες det. 25 τὸ del. Dind. : om. *Ven.* 511

ἴεσαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς
6 πυροὺς ἢ ἄλλο [τι] εἴ τι ἔχοιεν βρωτόν. ἔνθα δὴ μετεδί-
δοσαν ἀλλήλοις ὧν εἶχον ἕκαστοι. ἔνθα δὲ τὸ πῦρ ἐκαίετο,
διατηκομένης τῆς χιόνος βόθροι ἐγένοντο μεγάλοι ἔστε ἐπὶ
τὸ δάπεδον· οὗ δὴ παρῆν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος.
7 ἐντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ὅλην ἐπορεύοντο διὰ χιόνος,
καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐβουλιμίασαν. Ξενοφῶν δ'
ὀπισθοφυλακῶν καὶ καταλαμβάνων τοὺς πίπτοντας τῶν ἀν-
8 θρώπων ἠγνόει ὅ τι τὸ πάθος εἴη. ἐπειδὴ δὲ εἶπέ τις αὐτῷ
τῶν ἐμπείρων ὅτι σαφῶς βουλιμιῶσι κἄν τι φάγωσιν ἀνα-
στήσονται, περιιὼν περὶ τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι ὁρῴη βρωτόν,
διεδίδου καὶ διέπεμπε διδόντας τοὺς δυναμένους περιτρέχειν
9 τοῖς βουλιμιῶσιν. ἐπειδὴ δέ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο καὶ
ἐπορεύοντο. πορευομένων δὲ Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας
πρὸς κώμην ἀφικνεῖται, καὶ ὑδροφορούσας ἐκ τῆς κώμης
πρὸς τῇ κρήνῃ γυναῖκας καὶ κόρας καταλαμβάνει ἔμπροσθεν
10 τοῦ ἐρύματος. αὗται ἠρώτων αὐτοὺς τίνες εἶεν. ὁ δ' ἑρμη-
νεὺς εἶπε περσιστὶ ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύονται πρὸς τὸν
σατράπην. αἱ δὲ ἀπεκρίναντο ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἴη, ἀλλ'
ἀπέχει ὅσον παρασάγγην. οἱ δ', ἐπεὶ ὀψὲ ἦν, πρὸς τὸν
κώμαρχον συνεισέρχονται εἰς τὸ ἔρυμα σὺν ταῖς ὑδροφόροις.
11 Χειρίσοφος μὲν οὖν καὶ ὅσοι ἐδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος
ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο, τῶν δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ
μὴ δυνάμενοι διατελέσαι τὴν ὁδὸν ἐνυκτέρευσαν ἄσιτοι καὶ
ἄνευ πυρός· καὶ ἐνταῦθά τινες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν.
12 ἐφείποντο δὲ τῶν πολεμίων συνειλεγμένοι τινὲς καὶ τὰ μὴ
δυνάμενα τῶν ὑποζυγίων ἥρπαζον καὶ ἀλλήλοις ἐμάχοντο
περὶ αὐτῶν. ἐλείποντο δὲ τῶν στρατιωτῶν οἵ τε διεφθαρ-

1 *μεταδιδοῖεν* det. 2 *τι* ante *εἴ* del. Bornemann *εἴ τι . . . βρωτόν*] *ὧν . . . βρωτῶν* det. 4–5 *βόθροι . . . χιόνος* om. C_1 E 4 *ἐγίγνοντο* det. 10 *καὶ ἐὰν* det. 11 *παριὼν* det. *περὶ*] *ἐπὶ* E cum det. *βρωτὸν* C_1 (B ?) : *βρωτὸν ἢ ποτὸν* C_2 A E : *ποτὸν ἢ βρωτὸν ὁρῴη* det. 12 *ἐδίδου* det. 16 *γυναῖκας κόρας πρὸς τῇ κρήνῃ* det. 18 *πορεύοιντο* det. 21 *κωμάρχην* codd. : corr. Gemoll 24 *ἐν τῇ ὁδῷ* det. 28 *δὲ καὶ* det.

μένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμοὺς οἵ τε ὑπὸ τοῦ ψύχους
τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσεσηπότες. ἦν δὲ τοῖς μὲν 13
ὀφθαλμοῖς ἐπικούρημα τῆς χιόνος εἴ τις μέλαν τι ἔχων πρὸ
τῶν ὀφθαλμῶν ἐπορεύετο, τῶν δὲ ποδῶν εἴ τις κινοῖτο καὶ
μηδέποτε ἡσυχίαν ἔχοι καὶ εἰς τὴν νύκτα ὑπολύοιτο· ὅσοι δὲ 14
ὑποδεδεμένοι ἐκοιμῶντο, εἰσεδύοντο εἰς τοὺς πόδας οἱ ἱμάντες
καὶ τὰ ὑποδήματα περιεπήγνυντο· καὶ γὰρ ἦσαν, ἐπειδὴ
ἐπέλιπε τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα, καρβάτιναι πεποιημέναι ἐκ
τῶν νεοδάρτων βοῶν. διὰ τὰς τοιαύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελεί- 15
ποντό τινες τῶν στρατιωτῶν· καὶ ἰδόντες μέλαν τι χωρίον
διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι αὐτόθι τὴν χιόνα εἴκαζον τετηκέναι· καὶ
ἐτετήκει διὰ κρήνην τινὰ ἣ πλησίον ἦν ἀτμίζουσα ἐν νάπῃ.
ἐνταῦθ' ἐκτραπόμενοι ἐκάθηντο καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι.
ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔχων ὀπισθοφύλακας ὡς ᾔσθετο, ἐδεῖτο αὐτῶν 16
πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ μὴ ἀπολείπεσθαι, λέγων ὅτι ἕπονται
πολλοὶ πολέμιοι συνειλεγμένοι, καὶ τελευτῶν ἐχαλέπαινεν.
οἱ δὲ σφάττειν ἐκέλευον· οὐ γὰρ ἂν δύνασθαι πορευθῆναι.
ἐνταῦθα ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοὺς ἑπομένους πολεμίους 17
φοβῆσαι, εἴ τις δύναιτο, μὴ ἐπίοιεν τοῖς κάμνουσι. καὶ ἦν
μὲν σκότος ἤδη, οἱ δὲ προσῇσαν πολλῷ θορύβῳ ἀμφὶ ὧν
εἶχον διαφερόμενοι. ἔνθα δὴ οἱ ὀπισθοφύλακες, ἅτε ὑγιαί- 18
νοντες, ἐξαναστάντες ἔδραμον εἰς τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ
κάμνοντες ἀνακραγόντες ὅσον ἐδύναντο μέγιστον τὰς ἀσπίδας
πρὸς τὰ δόρατα ἔκρουσαν. οἱ δὲ πολέμιοι δείσαντες ἧκαν
ἑαυτοὺς κατὰ τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπην, καὶ οὐδεὶς ἔτι οὐ-
δαμοῦ ἐφθέγξατο. καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ 19
εἰπόντες τοῖς ἀσθενοῦσιν ὅτι τῇ ὑστεραίᾳ ἥξουσί τινες
ἐπ' αὐτούς, πορευόμενοι πρὶν τέτταρα στάδια διελθεῖν ἐν-

3 ἔχοι det. 4 πορεύοιτο E cum det. 7 γὰρ om. det. 8 ἀπέλιπε det. 9 ὑπελίποντο X (A ?) 11 αὐτόθεν det. 12 τετήκει X 13 πορεύσεσθαι Cobet 14 τοὺς ante ὀπισθοφύλακας add. Krüger; cf. sup. § 2 17 σφάζειν X οὐ] οὐδὲ codd. 19 ἐπιπέσοιεν det. 20 ἤδη om. det. ὧν] ἃ vel τὰ (τα D) det. 21 οἱ μὲν det. 22 ἐξαναστάντες ἅτε ὑγιαίνοντες det. 24 ἧκον A E 25 αὐτοὺς C_1 A : ἑαυτοὺς C_2 cet.

τυγχάνουσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναπαυομένοις ἐπὶ τῆς χιόνος τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις, καὶ οὐδὲ φυλακὴ οὐδεμία καθειστήκει· καὶ ἀνίστασαν αὐτούς. οἱ δ᾽ ἔλεγον ὅτι οἱ
20 ἔμπροσθεν οὐχ ὑποχωροῖεν. ὁ δὲ παριὼν καὶ παραπέμπων τῶν πελταστῶν τοὺς ἰσχυροτάτους ἐκέλευε σκέψασθαι τί εἴη τὸ κωλῦον. οἱ δὲ ἀπήγγελλον ὅτι ὅλον οὕτως ἀνα-
21 παύοιτο τὸ στράτευμα. ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα ηὐλίσθησαν αὐτοῦ ἄνευ πυρὸς καὶ ἄδειπνοι, φυλακὰς οἵας ἐδύναντο καταστησάμενοι. ἐπεὶ δὲ πρὸς ἡμέραν ἦν, ὁ μὲν Ξενοφῶν πέμψας πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας τοὺς νεωτάτους
22 ἀναστήσαντας ἐκέλευεν ἀναγκάζειν προϊέναι. ἐν δὲ τούτῳ Χειρίσοφος πέμπει τῶν ἐκ τῆς κώμης σκεψομένους πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. οἱ δὲ ἄσμενοι ἰδόντες τοὺς μὲν ἀσθενοῦντας τούτοις παρέδοσαν κομίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐτοὶ δὲ ἐπορεύοντο, καὶ πρὶν εἴκοσι στάδια διεληλυ-
23 θέναι ἦσαν πρὸς τῇ κώμῃ ἔνθα Χειρίσοφος ηὐλίζετο. ἐπεὶ δὲ συνεγένοντο ἀλλήλοις, ἔδοξε κατὰ τὰς κώμας ἀσφαλὲς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν. καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῦ ἔμενεν, οἱ δὲ ἄλλοι διαλαχόντες ἃς ἑώρων κώμας ἐπορεύοντο ἕκαστοι
24 τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντες. ἔνθα δὴ Πολυκράτης Ἀθηναῖος λοχαγὸς ἐκέλευσεν ἀφιέναι ἑαυτόν· καὶ λαβὼν τοὺς εὐζώνους, θέων ἐπὶ τὴν κώμην ἣν εἰλήχει Ξενοφῶν καταλαμβάνει πάντας ἔνδον τοὺς κωμήτας καὶ τὸν κώμαρχον, καὶ πώλους εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους ἑπτακαίδεκα, καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου ἐνάτην ἡμέραν γεγαμημένην· ὁ δ᾽ ἀνὴρ αὐτῆς λαγῶς ᾤχετο θηράσων καὶ οὐχ ἥλω ἐν τῇ
25 κώμῃ. αἱ δ᾽ οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ὥσπερ

4 *παραπροπέμπων* det. 6 *ὅλον* om. C_1 E; cf. III. iii 11 9 *ἐπειδὴ* det. *μὲν* om. det. 11 *ἐκέλευσεν* det. (A?) 12 *τοὺς* det. *πευσομένους* det. 16 *πρὸς*] *ἐν* det. *ἔνθα*] *ἐν ᾗ* E: *ᾗ* det. 17 *συνεγίγνοντο* det. 18 *ὑπέμεινεν* det. 20 *τὰς* det. *πολυβώ(ά A)της* X 21 *αὐτόν* det. *λαβὼν αὐτὸς* det. 22 *εἰλήφει* det. 23 *κωμάρχην* codd. (item ubique) 25 *γεγραμμένην* X (B?) 26–27 *ταῖς κώμαις* codd. : corr. Schenkl 27 *κατάγειοι* E cum det. : *κατάγαιοι* X

φρέατος, κάτω δ' εὐρεῖαι· αἱ δὲ εἴσοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις
ὀρυκταί, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. ἐν δὲ
ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἶγες, οἶες, βόες, ὄρνιθες, καὶ τὰ ἔκγονα
τούτων· τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῷ ἔνδον ἐτρέφοντο. ἦσαν 26
δὲ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ ὄσπρια καὶ οἶνος κρίθινος ἐν
κρατῆρσιν. ἐνῆσαν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς, καὶ
κάλαμοι ἐνέκειντο, οἱ μὲν μείζους οἱ δὲ ἐλάττους, γόνατα
οὐκ ἔχοντες· τούτους ἔδει ὁπότε τις διψῴη λαβόντα εἰς τὸ 27
στόμα μύζειν. καὶ πάνυ ἄκρατος ἦν, εἰ μή τις ὕδωρ ἐπι-
χέοι· καὶ πάνυ ἡδὺ συμμαθόντι τὸ πῶμα ἦν. ὁ δὲ Ξενοφῶν 28
τὸν ἄρχοντα τῆς κώμης ταύτης σύνδειπνον ἐποιήσατο καὶ
θαρρεῖν αὐτὸν ἐκέλευε λέγων ὅτι οὔτε τῶν τέκνων στερή-
σοιτο τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῶν ἐπιτηδείων
ἀπίασιν, ἢν ἀγαθόν τι τῷ στρατεύματι ἐξηγησάμενος φαί-
νηται ἔστ' ἂν ἐν ἄλλῳ ἔθνει γένωνται. ὁ δὲ ταῦτα ὑπισχνεῖτο, 29
καὶ φιλοφρονούμενος οἶνον ἔφρασεν ἔνθα ἦν κατορωρυγμένος.
ταύτην μὲν τὴν νύκτα διασκηνήσαντες οὕτως ἐκοιμήθησαν
ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις πάντες οἱ στρατιῶται, ἐν φυλακῇ ἔχοντες
τὸν κώμαρχον καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς. τῇ 30
δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Ξενοφῶν λαβὼν τὸν κώμαρχον πρὸς Χειρί-
σοφον ἐπορεύετο· ὅπου δὲ παρίοι κώμην, ἐτρέπετο πρὸς τοὺς
ἐν ταῖς κώμαις καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ εὐωχουμένους καὶ
εὐθυμουμένους, καὶ οὐδαμόθεν ἀφίεσαν πρὶν παραθεῖναι αὐ-
τοῖς ἄριστον· οὐκ ἦν δ' ὅπου οὐ παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν 31
τράπεζαν κρέα ἄρνεια, ἐρίφεια, χοίρεια, μόσχεια, ὀρνίθεια,
σὺν πολλοῖς ἄρτοις τοῖς μὲν πυρίνοις τοῖς δὲ κριθίνοις.
ὁπότε δέ τις φιλοφρονούμενός τῳ βούλοιτο προπιεῖν, εἷλκεν 32

2 κατὰ κλίμακας κατέβαινον det. 3 ἔγγονα X et D al. 4 ἐτρέφετο det. 8 τούτους C_1 : τούτους δ' C_2 cet. 9 μύζειν C_1 : ἀμύζειν C_2 cet. 10 πάνυ] μάλα det. συμμαθόντι τὸ πόμα X : πόμα συμμαθόντι det. 11 τὸν μὲν det. 12 ἐκέλευεν αὐτὸν det. 14 τὸ στράτευμα πεζῇ ἡγησάμενος X 16 οἶνόν τ' X 17 μὲν οὖν det. 18 πάντες] ἀγαθοῖς det. 20 πρὸς τὸν det. 22 κώμαις] οἰκίαις Cobet; cf. supra c. ii, § 19 23 παραθεῖεν det. αὐτῷ det. 27 τῳ εἰ det. εἷλκον C_1

ἐπὶ τὸν κρατῆρα, ἔνθεν ἐπικύψαντα ἔδει ῥοφοῦντα πίνειν ὥσπερ βοῦν. καὶ τῷ κωμάρχῳ ἐδίδοσαν λαμβάνειν ὅ τι βούλοιτο. ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐδέχετο, ὅπου δέ τινα τῶν
33 συγγενῶν ἴδοι, πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ ἐλάμβανεν. ἐπεὶ δ' ἦλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατελάμβανον κἀκείνους σκηνοῦντας ἐστεφανωμένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ στεφάνοις, καὶ διακονοῦντας Ἀρμενίους παῖδας σὺν ταῖς βαρβαρικαῖς στολαῖς· τοῖς παι-
34 σὶν ἐδείκνυσαν ὥσπερ ἐνεοῖς ὅ τι δέοι ποιεῖν. ἐπεὶ δ' ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν, κοινῇ δὴ ἀνηρώτων τὸν κώμαρχον διὰ τοῦ περσίζοντος ἑρμηνέως τίς εἴη ἡ χώρα. ὁ δ' ἔλεγεν ὅτι Ἀρμενία. καὶ πάλιν ἠρώτων τίνι οἱ ἵπποι τρέφονται. ὁ δ' ἔλεγεν ὅτι βασιλεῖ δασμός· τὴν δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι Χάλυβας, καὶ τὴν ὁδὸν
35 ἔφραζεν ᾗ εἴη. καὶ αὐτὸν τότε μὲν ᾤχετο ἄγων ὁ Ξενοφῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας, καὶ ἵππον ὃν εἰλήφει παλαίτερον δίδωσι τῷ κωμάρχῳ ἀναθρέψαντι καταθῦσαι, ὅτι ἤκουεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἡλίου, δεδιὼς μὴ ἀποθάνῃ· ἐκεκάκωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας· αὐτὸς δὲ τῶν πώλων λαμβάνει, καὶ τῶν ἄλλων στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν ἔδωκεν ἑκάστῳ
36 πῶλον. ἦσαν δ' οἱ ταύτῃ ἵπποι μείονες μὲν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέστεροι δὲ πολύ. ἐνταῦθα δὴ καὶ διδάσκει ὁ κώμαρχος περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακία περιειλεῖν, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν· ἄνευ γὰρ τῶν σακίων κατεδύοντο μέχρι τῆς γαστρός.

VI Ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἦν ὀγδόη, τὸν μὲν ἡγεμόνα παραδίδωσι Χειρισόφῳ, τοὺς δὲ οἰκέτας καταλείπει τῷ κωμάρχῳ, πλὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἄρτι ἡβάσκοντος· τοῦτον δὲ Πλεισθένει Ἀμφιπολίτῃ δίδωσι φυλάττειν, ὅπως εἰ καλῶς ἡγήσοιτο, ἔχων

1 ἔνθα det. ἐπικύψαντα Hermogenes ii. 12. 1 : ὑποκύψαντα X : κύψαντα det. πιεῖν det. 6 στεφάνοις om. det. 8 ὥσπερ ἐννεοῖς X (ἐνεοῖς tribuitur B) : ὡσπερεὶ νέοις det. 12 τρέφοιντο det. 15 παλαιότερον det. 16 ἤκουσεν det. 18 τὸν πῶλον X et D 19 καὶ λοχαγῶν del. Schenkl 21 θυμωδέστεροι det. πολλῷ det. 23 περιδεῖν det. : περιίλλειν Cobet 24 μέχρι] ἕως X 27 υἱοῦ τοῦ X : υἱοῦ det. ἐπισθένει det. (item infra § 3) 28 παραδίδωσι det. ἡγήσαιτο det.

καὶ τοῦτον ἀπίοι. καὶ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ εἰσεφόρησαν ὡς
ἐδύναντο πλεῖστα, καὶ ἀναζεύξαντες ἐπορεύοντο. ἡγεῖτο δ' 2
αὐτοῖς ὁ κώμαρχος λελυμένος διὰ χιόνος· καὶ ἤδη τε ἦν ἐν
τῷ τρίτῳ σταθμῷ, καὶ Χειρίσοφος αὐτῷ ἐχαλεπάνθη ὅτι οὐκ
εἰς κώμας ἤγαγεν. ὁ δ' ἔλεγεν ὅτι οὐκ εἶεν ἐν τῷ τόπῳ
τούτῳ. ὁ δὲ Χειρίσοφος αὐτὸν ἔπαισεν, ἔδησε δ' οὔ. ἐκ 3
δὲ τούτου ἐκεῖνος τῆς νυκτὸς ἀποδρὰς ᾤχετο καταλιπὼν τὸν
υἱόν. τοῦτό γε δὴ Χειρισόφῳ καὶ Ξενοφῶντι μόνον διά-
φορον ἐν τῇ πορείᾳ ἐγένετο, ἡ τοῦ ἡγεμόνος κάκωσις καὶ
ἀμέλεια. Πλεισθένης δὲ ἠράσθη τοῦ παιδὸς καὶ οἴκαδε
κομίσας πιστοτάτῳ ἐχρῆτο. μετὰ τοῦτο ἐπορεύθησαν ἑπτὰ 4
σταθμοὺς ἀνὰ πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας παρὰ τὸν Φᾶσιν
ποταμόν, εὖρος πλεθριαῖον. ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθ- 5
μοὺς δύο παρασάγγας δέκα· ἐπὶ δὲ τῇ εἰς τὸ πεδίον ὑπερ-
βολῇ ἀπήντησαν αὐτοῖς Χάλυβες καὶ Τάοχοι καὶ Φασιανοί.
Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ κατεῖδε τοὺς πολεμίους ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ, 6
ἐπαύσατο πορευόμενος, ἀπέχων εἰς τριάκοντα σταδίους, ἵνα
μὴ κατὰ κέρας ἄγων πλησιάσῃ τοῖς πολεμίοις· παρήγγειλε
δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις παράγειν τοὺς λόχους, ὅπως ἐπὶ φάλαγγος
γένοιτο τὸ στράτευμα. ἐπεὶ δὲ ἦλθον οἱ ὀπισθοφύλακες, 7
συνεκάλεσε στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς, καὶ ἔλεξεν ὧδε. Οἱ
μὲν πολέμιοι, ὡς ὁρᾶτε, κατέχουσι τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ὄρους·
ὥρα δὲ βουλεύεσθαι ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. ἐμοὶ 8
μὲν οὖν δοκεῖ παραγγεῖλαι μὲν ἀριστοποιεῖσθαι τοῖς στρα-
τιώταις, ἡμᾶς δὲ βουλεύεσθαι εἴτε τήμερον εἴτε αὔριον δοκεῖ
ὑπερβάλλειν τὸ ὄρος. Ἐμοὶ δέ γε, ἔφη ὁ Κλεάνωρ, δοκεῖ, 9
ἐπὰν τάχιστα ἀριστήσωμεν, ἐξοπλισαμένους ὡς κράτιστα

1 ἀπίοι εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐν ᾗ εἰσεφόρησαν X 3 αὐτοῖς] οὗτος X 4 ὁ χειρίσοφος det. 5 ἦγεν det. 6 ἔπαισεν C_1 : ἔπαισε μὲν C_2 cet. ἐκ] ἀπὸ det. 8 τοῦτό τε det. : τότε (τὸ δὲ E) X : corr. Stephanus 10 τε τοῦ det. 11–12 σταθμοὺς ἑπτὰ ἐπορεύθησαν det. 13 εὖρος ὡς det. 17 εἰς] ὡς det. 19 καὶ om. det. 21 τοὺς στρατηγοὺς E cum det. 24 παραγγέλλειν det. 27 ἐπὰν ὡς τάχιστα det. ἐξωπλισαμένους C_1 E κράτιστα C_1 ut videtur : τάχιστα C_2 cet.

ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. εἰ γὰρ διατρίψομεν τὴν τήμερον ἡμέραν, οἵ τε νῦν ἡμᾶς ὁρῶντες πολέμιοι θαρραλεώτεροι ἔσονται καὶ ἄλλους εἰκὸς τούτων θαρρούντων πλείους προσγενέσθαι.

10 μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν εἶπεν· Ἐγὼ δ᾽ οὕτω γιγνώσκω. εἰ μὲν ἀνάγκη ἐστὶ μάχεσθαι, τοῦτο δεῖ παρασκευάσασθαι, ὅπως ὡς κράτιστα μαχούμεθα· εἰ δὲ βουλόμεθα ὡς ῥᾷστα ὑπερβάλλειν, τοῦτό μοι δοκεῖ σκεπτέον εἶναι, ὅπως ⟨ὡς⟩ ἐλάχιστα μὲν τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλωμεν.

11 τὸ μὲν οὖν ὄρος ἐστὶ τὸ ὁρώμενον πλέον ἢ ἐφ᾽ ἑξήκοντα στάδια, ἄνδρες δ᾽ οὐδαμοῦ φυλάττοντες ἡμᾶς φανεροί εἰσιν ἀλλ᾽ ἢ κατ᾽ αὐτὴν τὴν ὁδόν· πολὺ οὖν κρεῖττον τοῦ ἐρήμου ὄρους καὶ κλέψαι τι πειρᾶσθαι λαθόντας καὶ ἁρπάσαι φθάσαντας, εἰ δυναίμεθα, μᾶλλον ἢ πρὸς ἰσχυρὰ χωρία καὶ ἀνθρώπους παρεσκευασμένους μάχεσθαι.

12 πολὺ γὰρ ῥᾷον ὄρθιον ἀμαχεὶ ἰέναι ἢ ὁμαλὲς ἔνθεν καὶ ἔνθεν πολεμίων ὄντων, καὶ νύκτωρ ἀμαχεὶ μᾶλλον ἂν τὰ πρὸ ποδῶν ὁρῴη τις ἢ μεθ᾽ ἡμέραν μαχόμενος, καὶ ἡ τραχεῖα τοῖς ποσὶν ἀμαχεὶ ἰοῦσιν εὐμενεστέρα ἢ ἡ ὁμαλὴ τὰς κεφαλὰς βαλλομένοις.

13 καὶ κλέψαι δ᾽ οὐκ ἀδύνατόν μοι δοκεῖ εἶναι, ἐξὸν μὲν νυκτὸς ἰέναι, ὡς μὴ ὁρᾶσθαι, ἐξὸν δ᾽ ἀπελθεῖν τοσοῦτον ὡς μὴ αἴσθησιν παρέχειν. δοκοῦμεν δ᾽ ἄν μοι ταύτῃ προσποιούμενοι προσβάλλειν ἐρημοτέρῳ ἂν τῷ ὄρει χρῆσθαι· μένοιεν γὰρ ⟨ἂν⟩ αὐτοῦ μᾶλλον ἁθρόοι οἱ πολέμιοι.

14 ἀτὰρ τί ἐγὼ περὶ κλοπῆς συμβάλλομαι; ὑμᾶς γὰρ ἔγωγε, ὦ Χειρίσοφε, ἀκούω τοὺς Λακεδαιμονίους ὅσοι ἐστὲ τῶν ὁμοίων εὐθὺς ἐκ παίδων κλέπτειν μελετᾶν, καὶ οὐκ αἰσχρὸν εἶναι

2 ὁρῶντες ἡμᾶς det. θαρσαλεώτεροι det. 4 τοῦτο X (A ?) 7 περιβάλλειν C_1 E 8 ὡς add. Hutchinson 8–9 λάβοιμεν . . . ἀποβάλοιμεν det. 10 ἐφ᾽ om. B A E οὐδαμῇ det. 11 κατὰ ταύτην det. 13 λαχόντας C_1 εἰ Dind. : ἢ C_1 : ἢν C_2 E et det.: ᾖ B A (ᾗ Rehdantz) δυνά(ώ D)μεθα det. 14 ἀνθρώπους C_1 : ἄνδρας C_2 cet. 15 ὁμαλὸν det. 16 ἀμαχεὶ ὡς det. 17 τις om. X μαχομένοις det. 18 ποσὶν del. Bisschop ἡ om. X 19 καὶ om. det. 20 μὲν] γὰρ det. δύνασθαι ὁρᾶσθαι det. 21 δοκοῦσι C_1 B 22 ταύτην X προσβαλεῖν det. τῷ ἄλλῳ det. 23 ἂν add. Bisschop 26 εὐθὺς καὶ C B (A ?) : εὐθύς τε E

ἀλλὰ καλὸν κλέπτειν ὅσα μὴ κωλύει νόμος. ὅπως δὲ ὡς 15
κράτιστα κλέπτητε καὶ πειρᾶσθε λανθάνειν, νόμιμον ἄρα
ὑμῖν ἐστιν, ἐὰν ληφθῆτε κλέπτοντες, μαστιγοῦσθαι. νῦν
οὖν μάλα σοι καιρός ἐστιν ἐπιδείξασθαι τὴν παιδείαν, καὶ
φυλάξασθαι μὴ ληφθῶμεν κλέπτοντες τοῦ ὄρους, ὡς μὴ
πληγὰς λάβωμεν. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, κἀγὼ 16
ὑμᾶς τοὺς Ἀθηναίους ἀκούω δεινοὺς εἶναι κλέπτειν τὰ δη-
μόσια, καὶ μάλα ὄντος δεινοῦ κινδύνου τῷ κλέπτοντι, καὶ
τοὺς κρατίστους μέντοι μάλιστα, εἴπερ ὑμῖν οἱ κράτιστοι
ἄρχειν ἀξιοῦνται· ὥστε ὥρα καὶ σοὶ ἐπιδείκνυσθαι τὴν παι-
δείαν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἕτοιμός εἰμι τοὺς 17
ὀπισθοφύλακας ἔχων, ἐπειδὰν δειπνήσωμεν, ἰέναι καταλη-
ψόμενος τὸ ὄρος. ἔχω δὲ καὶ ἡγεμόνας· οἱ γὰρ γυμνῆτες
τῶν ἑπομένων ἡμῖν κλωπῶν ἔλαβόν τινας ἐνεδρεύσαντες·
τούτων καὶ πυνθάνομαι ὅτι οὐκ ἄβατόν ἐστι τὸ ὄρος, ἀλλὰ
νέμεται αἰξὶ καὶ βουσίν· ὥστε ἐάνπερ ἅπαξ λάβωμέν τι τοῦ
ὄρους, βατὰ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἔσται. ἐλπίζω δὲ οὐδὲ τοὺς 18
πολεμίους μενεῖν ἔτι, ἐπειδὰν ἴδωσιν ἡμᾶς ἐν τῷ ὁμοίῳ ἐπὶ
τῶν ἄκρων· οὐδὲ γὰρ νῦν ἐθέλουσι καταβαίνειν εἰς τὸ ἴσον
ἡμῖν. ὁ δὲ Χειρίσοφος εἶπε· Καὶ τί δεῖ σὲ ἰέναι καὶ λιπεῖν 19
τὴν ὀπισθοφυλακίαν; ἀλλὰ ἄλλους πέμψον, ἂν μή τινες
ἐθέλοντες ἀγαθοὶ φαίνωνται. ἐκ τούτου Ἀριστώνυμος Μεθυ- 20
δριεὺς ἔρχεται ὁπλίτας ἔχων καὶ Ἀριστέας ὁ Χῖος γυμνῆτας
καὶ Νικόμαχος Οἰταῖος γυμνῆτας· καὶ σύνθημα ἐποιήσαντο,
ὁπότε ἔχοιεν τὰ ἄκρα, πυρὰ καίειν πολλά. ταῦτα συνθέ- 21
μενοι ἠρίστων· ἐκ δὲ τοῦ ἀρίστου προήγαγεν ὁ Χειρίσοφος

1 καλὸν] ἀναγκαῖον det. 1–2 ὡς τάχιστα X; cf. *Lac. Pol.* ii. 8 2 κλέπτειν τε καὶ πειρᾶσθαι X ἄρα det.: μὲν γὰρ C B E: γὰρ A: παρ' Rehdantz 5 φυλάττεσθαι μέντοι μὴ det. 6 πολλὰς πληγὰς det. 7 ἀκούω τοὺς ἀθηναίους det. καὶ κλέπτειν C_1 8 κινδύνου C_1 A: τοῦ κινδύνου C_2 cet. 14 ἐφεπομένων det. κλωπῶν D et Suidas: κλοπῶν cet. 16 καὶ αἰξὶ det. ἥνπερ det. 17 δὲ] μέντοι det. 18 μένειν X et D al. ἐπὶ om. D al. 19 εἰς τὸ ἴσον om. C_1 A: ἡμῖν εἰς τὸ ἴσον B E 21 ἐὰν det. 22 ἐθέλοντες ἀγαθοὶ Hug ex vestigiis C_1: ἐθελούσιοι C_2 cet. φαίνονται X (A?) 23 ὁ om. det.; cf. c. vii, § 9 26 χειρίσοφος] ἀριστώνυμος det.

τὸ στράτευμα πᾶν ὡς δέκα σταδίους πρὸς τοὺς πολεμίους,
ὅπως ὡς μάλιστα δοκοίη ταύτῃ προσάξειν.
22 Ἐπειδὴ δὲ ἐδείπνησαν καὶ νὺξ ἐγένετο, οἱ μὲν ταχθέντες
ᾤχοντο, καὶ καταλαμβάνουσι τὸ ὄρος, οἱ δὲ ἄλλοι αὐτοῦ
ἀνεπαύοντο. οἱ δὲ πολέμιοι ἐπεὶ ᾔσθοντο τὸ ὄρος ἐχόμενον,
23 ἐγρηγόρεσαν καὶ ἔκαιον πυρὰ πολλὰ διὰ νυκτός. ἐπειδὴ δὲ
ἡμέρα ἐγένετο Χειρίσοφος μὲν θυσάμενος ἦγε κατὰ τὴν
ὁδόν, οἱ δὲ τὸ ὄρος καταλαβόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἐπῇσαν.
24 τῶν δὲ πολεμίων τὸ μὲν πολὺ ἔμενεν ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ
ὄρους, μέρος δ' αὐτῶν ἀπήντα τοῖς κατὰ τὰ ἄκρα. πρὶν δὲ
ὁμοῦ εἶναι τοὺς πολλοὺς ἀλλήλοις, συμμιγνύασιν οἱ κατὰ
25 τὰ ἄκρα, καὶ νικῶσιν οἱ Ἕλληνες καὶ διώκουσιν. ἐν τούτῳ
δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ πεδίου οἱ μὲν πελτασταὶ τῶν Ἑλλήνων
δρόμῳ ἔθεον πρὸς τοὺς παρατεταγμένους, Χειρίσοφος δὲ
26 βάδην ταχὺ ἐφείπετο σὺν τοῖς ὁπλίταις. οἱ δὲ πολέμιοι οἱ
ἐπὶ τῇ ὁδῷ ἐπειδὴ τὸ ἄνω ἑώρων ἡττώμενον, φεύγουσι· καὶ
ἀπέθανον μὲν οὐ πολλοὶ αὐτῶν, γέρρα δὲ πάμπολλα ἐλήφθη·
ἃ οἱ Ἕλληνες ταῖς μαχαίραις κόπτοντες ἀχρεῖα ἐποίουν.
27 ὡς δ' ἀνέβησαν, θύσαντες καὶ τρόπαιον στησάμενοι κατέ-
βησαν εἰς τὸ πεδίον, καὶ εἰς κώμας πολλῶν καὶ ἀγαθῶν
γεμούσας ἦλθον.

VII Ἐκ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους σταθμοὺς πέντε
παρασάγγας τριάκοντα· καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλειπε· χωρία
γὰρ ᾤκουν ἰσχυρὰ οἱ Τάοχοι, ἐν οἷς καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἅπαντα
2 εἶχον ἀνακεκομισμένοι. ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο πρὸς χωρίον ὃ
πόλιν μὲν οὐκ εἶχεν οὐδ' οἰκίας, συνεληλυθότες δ' ἦσαν
αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήνη πολλά, Χειρί-

1 *στάδια* det. 3 *ἐπεὶ* det. 4 *ᾤχοντο*] *ἀπήρχοντο* X 5 *ἐπεὶ*] *ὡς* det. *ἐχόμενον τὸ ὄρος* det. 6 *ἐγρηγόρησαν* codd.: corr. Porson *ἐπεὶ* det. 8 (hic *ἐπῆσαν* X, *ἐπήεσαν* det.) 9 *δ' αὖ* det. 10 *ἠπήντα* X (*ὑπήντα* tribuitur A) 11 *τοὺς πολεμίους* det. *ἀλλήλων* X *συμμιγνύουσιν* E cum det., sed *ουσιν οἱ* in ras. 16 *ἐπὶ*] *ἐν* det. *ἐπεὶ* det. 17 *οὐ*] *οἱ* det. 20 *καὶ* ante *ἀγαθῶν* om. E, sed *ἀγ* in ras. 20–21 *καὶ κώμας πολλῶν καὶ ἀγαθῶν* (vel *πολλῶν ἀγαθῶν*) *γεμούσας*, om. *ἦλθον* det. 23 *ἐπέλειπε* C: *ἐπέλιπε* cet. (*ἀπέλιπε* E) 24 *πάντα* det. 25 *πρὸς*] *εἰς* E cum det.

σοφος μὲν οὖν πρὸς τοῦτο προσέβαλλεν εὐθὺς ἥκων· ἐπειδὴ
δὲ ἡ πρώτη τάξις ἀπέκαμνεν, ἄλλη προσῄει καὶ αὖθις ἄλλη·
οὐ γὰρ ἦν ἀθρόοις περιστῆναι, ἀλλ’ ἀπότομον ἦν κύκλῳ.
ἐπειδὴ δὲ Ξενοφῶν ἦλθε σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι καὶ πελτα- 3
σταῖς καὶ ὁπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέγει Χειρίσοφος· Εἰς καλὸν
ἥκετε· τὸ γὰρ χωρίον αἱρετέον· τῇ γὰρ στρατιᾷ οὐκ ἔστι τὰ
ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον. ἐνταῦθα δὴ κοινῇ ἐβου- 4
λεύοντο· καὶ τοῦ Ξενοφῶντος ἐρωτῶντος τί τὸ κωλῦον εἴη
εἰσελθεῖν, εἶπεν ὁ Χειρίσοφος· Μία αὕτη πάροδός ἐστιν ἣν
ὁρᾷς· ὅταν δέ τις ταύτῃ πειρᾶται παριέναι, κυλίνδουσι λίθους
ὑπὲρ ταύτης τῆς ὑπερεχούσης πέτρας· ὃς δ’ ἂν καταληφθῇ,
οὕτω διατίθεται. ἅμα δ’ ἔδειξε συντετριμμένους ἀνθρώπους
καὶ σκέλη καὶ πλευράς. Ἢν δὲ τοὺς λίθους ἀναλώσωσιν, 5
ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἄλλο τι ἢ οὐδὲν κωλύει παριέναι; οὐ γὰρ
δὴ ἐκ τοῦ ἐναντίου ὁρῶμεν εἰ μὴ ὀλίγους τούτους ἀνθρώπους,
καὶ τούτων δύο ἢ τρεῖς ὡπλισμένους. τὸ δὲ χωρίον, ὡς καὶ 6
σὺ ὁρᾷς, σχεδὸν τρία ἡμίπλεθρά ἐστιν ὃ δεῖ βαλλομένους
διελθεῖν· τούτου δὲ ὅσον πλέθρον δασὺ πίτυσι διαλειπούσαις
μεγάλαις, ἀνθ’ ὧν ἑστηκότες ἄνδρες τί ἂν πάσχοιεν ἢ ὑπὸ
τῶν φερομένων λίθων ἢ ὑπὸ τῶν κυλινδομένων; τὸ λοιπὸν
οὖν γίγνεται ὡς ἡμίπλεθρον, ὃ δεῖ ὅταν λωφήσωσιν οἱ λίθοι
παραδραμεῖν. Ἀλλὰ εὐθύς, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, ἐπειδὰν 7
ἀρξώμεθα εἰς τὸ δασὺ προσιέναι, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί.
Αὐτὸ ἄν, ἔφη, τὸ δέον εἴη· θᾶττον γὰρ ἀναλώσουσι τοὺς
λίθους. ἀλλὰ πορευώμεθα ἔνθεν ἡμῖν μικρόν τι παραδραμεῖν
ἔσται, ἢν δυνώμεθα, καὶ ἀπελθεῖν ῥᾴδιον, ἢν βουλώμεθα.

1 οὖν om. det. 2 ἔκαμνεν det. 3 ἀλλ’ ἀπότομον Leonclavius, vid. § 14: ἀλλὰ ποταμὸς X et D in textu: ἀλλ’ ἀπότομος det. (D in marg.) 4 ἐπεὶ det. καὶ πελτασταῖς om. X 6 ἥκεις det. 9 ἀλλὰ μία αὕτη ἐστὶ πάροδος det. 10 ταῦτα C_1 κυλινδοῦσι codd.: corr. Cobet 11 ἀπὸ ante τῆς add. Pantazides καταληφθείη det. 12 ἔδειξεν αὐτῷ det. 13 τοὺς] καὶ X 14 οὐδὲ C_1 A E 17 ὃ X (A ?): ἃ det. 18 παρελθεῖν det. 20 κυλινδομένων C_1: κυλινδουμένων C_2 cet. 21 οὖν C_1: οὖν ἤδη C_2 cet. 22 εὐθέως det. 23 παριέναι det.: προιέναι Cobet 24 γὰρ ἀληθῶς det. 25 μικρὸν ὕστερον det. 26 βουλώμεθα C_1 E (om. B) et D al.: βαλλώμεθα C_2 A

8 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν καὶ Καλ-
λίμαχος Παρράσιος λοχαγός· τούτου γὰρ ἡ ἡγεμονία ἦν
τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγῶν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· οἱ δὲ ἄλλοι
λοχαγοὶ ἔμενον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ. μετὰ τοῦτο οὖν ἀπῆλθον
ὑπὸ τὰ δένδρα ἄνθρωποι ὡς ἑβδομήκοντα, οὐχ ἁθρόοι ἀλλὰ
9 καθ' ἕνα, ἕκαστος φυλαττόμενος ὡς ἐδύνατο. Ἀγασίας δὲ
ὁ Στυμφάλιος καὶ Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς καὶ οὗτοι τῶν
ὀπισθοφυλάκων λοχαγοὶ ὄντες, καὶ ἄλλοι δέ, ἐφέστασαν
ἔξω τῶν δένδρων· οὐ γὰρ ἦν ἀσφαλῶς ἐν τοῖς δένδροις
10 ἑστάναι πλέον ἢ τὸν ἕνα λόχον. ἔνθα δὴ Καλλίμαχος
μηχανᾶταί τι· προύτρεχεν ἀπὸ τοῦ δένδρου ὑφ' ᾧ ἦν αὐτὸς
δύο ἢ τρία βήματα· ἐπειδὴ δὲ οἱ λίθοι φέροιντο, ἀνέχαζεν
εὐπετῶς· ἐφ' ἑκάστης δὲ τῆς προδρομῆς πλέον ἢ δέκα ἅμαξαι
11 πετρῶν ἀνηλίσκοντο. ὁ δὲ Ἀγασίας ὡς ὁρᾷ τὸν Καλλί-
μαχον ἃ ἐποίει τὸ στράτευμα πᾶν θεώμενον, δείσας μὴ οὐ
πρῶτος παραδράμῃ εἰς τὸ χωρίον, οὐδὲ τὸν Ἀριστώνυμον
πλησίον ὄντα παρακαλέσας οὐδὲ Εὐρύλοχον τὸν Λουσιέα,
ἑταίρους ὄντας, οὐδὲ ἄλλον οὐδένα χωρεῖ αὐτός, καὶ παρέρ-
12 χεται πάντας. ὁ δὲ Καλλίμαχος ὡς ὁρᾷ αὐτὸν παριόντα,
ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ τῆς ἴτυος· ἐν δὲ τούτῳ παραθεῖ αὐτοὺς
Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ μετὰ τοῦτον Εὐρύλοχος Λου-
σιεύς· πάντες γὰρ οὗτοι ἀντεποιοῦντο ἀρετῆς καὶ διηγωνί-
ζοντο πρὸς ἀλλήλους· καὶ οὕτως ἐρίζοντες αἱροῦσι τὸ χωρίον.
ὡς γὰρ ἅπαξ εἰσέδραμον, οὐδεὶς πέτρος ἄνωθεν ἠνέχθη.
13 ἐνταῦθα δὴ δεινὸν ἦν θέαμα. αἱ γὰρ γυναῖκες ῥίπτουσαι

2 ἡ om. codd. praeter A; cf. c. vi, § 12 4 μετὰ τούτους Hug ὑπῆλθον Cobet 5 ὡς] εἰς τοὺς det. 8 ὑφίστασαν X: ἐφίστασαν det.: corr. Cobet 9 ἀσφαλὲς E cum det. 10 πλεῖον codd. (πλείω E): corr. Cobet 11 μηχανᾶται προτρέχειν D al. προέτρεχεν codd. 12 ἐπεὶ det. ἀνέχαζεν C_1: ἀνεχάζετο C_2 cet. 13 τῆς C_1: om. C_2 cet. 15 καὶ ante τὸ E cum det.: del. C_1: om. BA 16 παραδράμῃ X et D: παραδράμοι cet. οὐδὲν Sorof: οὔτε det., unde οὔτε . . . οὔτε . . . οὔτε Poppo, οὔτε . . . οὔτε . . . οὐδὲ Schneider, οὐ . . . οὐδὲ . . . οὐδὲ Rehdantz 19–20 ὁρᾷ . . . παραθεῖ C_1 et Suidas: ἑώρα . . . παρέθει C_2 cet. 22 διηγωνίζοντο] δι in ras. C, unde ἀντηγωνίζοντο Hug 23 οὕτως] οὗτοι det. 24 εἰσέδραμον] εἷς ἐπέδραμεν det. οὐδεὶς ἔτι det. 25 ῥιπτοῦσαι Cobet; cf. *Oecon.* xvii. 7

τὰ παιδία εἶτα ἑαυτὰς ἐπικατερρίπτουν, καὶ οἱ ἄνδρες ὡσαύ-
τως. ἐνταῦθα δὴ καὶ Αἰνείας Στυμφάλιος λοχαγὸς ἰδών τινα
θέοντα ὡς ῥίψοντα ἑαυτὸν στολὴν ἔχοντα καλὴν ἐπιλαμ-
βάνεται ὡς κωλύσων· ὁ δὲ αὐτὸν ἐπισπᾶται, καὶ ἀμφότεροι 14
ᾤχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον. ἐντεῦθεν
ἄνθρωποι μὲν πάνυ ὀλίγοι ἐλήφθησαν, βόες δὲ καὶ ὄνοι
πολλοὶ καὶ πρόβατα.

Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σταθμοὺς ἑπτὰ 15
παρασάγγας πεντήκοντα. οὗτοι ἦσαν ὧν διῆλθον ἀλκιμώ-
τατοι, καὶ εἰς χεῖρας ᾖσαν. εἶχον δὲ θώρακας λινοῦς μέχρι
τοῦ ἤτρου, ἀντὶ δὲ τῶν πτερύγων σπάρτα πυκνὰ ἐστραμμένα.
εἶχον δὲ καὶ κνημῖδας καὶ κράνη καὶ παρὰ τὴν ζώνην μαχαίριον 16
ὅσον ξυήλην Λακωνικήν, ᾧ ἔσφαττον ὧν κρατεῖν δύναιντο,
καὶ ἀποτεμόντες ἂν τὰς κεφαλὰς ἔχοντες ἐπορεύοντο, καὶ
ᾖδον καὶ ἐχόρευον ὁπότε οἱ πολέμιοι αὐτοὺς ὄψεσθαι ἔμελ-
λον. εἶχον δὲ καὶ δόρυ ὡς πεντεκαίδεκα πήχεων μίαν
λόγχην ἔχον. οὗτοι ἐνέμενον ἐν τοῖς πολίσμασιν· ἐπεὶ δὲ 17
παρέλθοιεν οἱ Ἕλληνες, εἵποντο ἀεὶ μαχούμενοι. ᾤκουν
δὲ ἐν τοῖς ὀχυροῖς, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐν τούτοις ἀνακεκομι-
σμένοι ἦσαν· ὥστε μηδὲν λαμβάνειν αὐτόθεν τοὺς Ἕλληνας,
ἀλλὰ διετράφησαν τοῖς κτήνεσιν ἃ ἐκ τῶν Ταόχων ἔλαβον.
ἐκ τούτων οἱ Ἕλληνες ἀφίκοντο ἐπὶ Ἅρπασον ποταμόν, 18
εὖρος τεττάρων πλέθρων. ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Σκυ-
θηνῶν σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι διὰ πεδίου
εἰς κώμας· ἐν αἷς ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.
ἐντεῦθεν διῆλθον σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι 19

1 εἶτα C_1 : εἶτα καὶ C_2 cet. 2 ἐνταῦθα C_1 : ἔνθα C_2 cet. αἰνέας det. ; cf. *Hell.* VII. iii. 3 ὁ στυμφάλιος det. 4 ὡς αὐτὸν det. 5 τῶν om. D (? al.) 6 ὀλίγοι πάνυ det. 6–7 ὄνοι καὶ πρόβατα πολλά det. 11 πτερυγίων det. 15 ὄψεσθαι αὐτοὺς det. 16 πηχῶν codd. : corr. Krüger 17 ἔνεμον C E (B ?) : ἐνέμοντο A 18 μαχόμενοι det. ᾤχοντο det. 22 τούτων C A : τούτου cet. ἐπὶ τὸν E cum det. 23 τεσσάρων X σκυθηνῶν Steph. Byzant. : σκυθινῶν vel σκυθίνων codd. 26 διῆλθον D V al. : δὲ ἦλθον X : ἦλθον cet.

πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην ἣ ἐκαλεῖτο
Γυμνιάς. ἐκ ταύτης †τῆς χώρας† ὁ ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν
ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι
20 αὐτούς. ἐλθὼν δ' ἐκεῖνος λέγει ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν
εἰς χωρίον ὅθεν ὄψονται θάλατταν· εἰ δὲ μή, τεθνάναι
ἐπηγγείλατο. καὶ ἡγούμενος ἐπειδὴ ἐνέβαλλεν εἰς τὴν
[ἑαυτοῦ] πολεμίαν, παρεκελεύετο αἴθειν καὶ φθείρειν τὴν
χώραν· ᾧ καὶ δῆλον ἐγένετο ὅτι τούτου ἕνεκα ἔλθοι, οὐ τῆς
21 τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας. καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὄρος τῇ
πέμπτῃ ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῷ ὄρει ἦν Θήχης. ἐπεὶ δὲ οἱ
πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους καὶ κατεῖδον τὴν θάλατταν,
22 κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ
ὀπισθοφύλακες ᾠήθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολε-
μίους· εἵποντο γὰρ ὄπισθεν ἐκ τῆς καιομένης χώρας, καὶ
αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐζώγρησαν
ἐνέδραν ποιησάμενοι, καὶ γέρρα ἔλαβον δασειῶν βοῶν ὠμο-
23 βόεια ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν. ἐπειδὴ δὲ βοὴ πλείων τε ἐγίγνετο
καὶ ἐγγύτερον καὶ οἱ ἀεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἀεὶ
βοῶντας καὶ πολλῷ μείζων ἐγίγνετο ἡ βοὴ ὅσῳ δὴ πλείους
24 ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μεῖζόν τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι, καὶ
ἀναβὰς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἱππέας ἀναλαβὼν
παρεβοήθει· καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτῶν
Θάλαττα θάλαττα καὶ παρεγγυώντων. ἔνθα δὴ ἔθεον πάντες
καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ

1 καὶ post εὐδαίμονα om. det. ἣ ἐκαλεῖτο X : ἐκαλεῖτο δὲ det. 2 τῆς χώρας del. Schenkl : ὁ τῆς χώρας ἄρχων Schneider ὁ om. C_1 3 ἐπάγοι det. 4 δ' ἐκεῖνος X : δὲ αὐτὸς det. ἄξοι C A 4–5 αὐτοὺς εἰς χωρίον ὅθεν πέντε ἡμερῶν codd. : corr. G. Becker 6 ἐπηγγέλλετο det. ἐνέβαλεν det. 7 ἑαυτοῦ om. Suidas : ἑαυτοῖς det. 8 ἕνεκα ἔλθοι] ex vestigiis C_1 ****εν***έλθοι coniecit ἑνὸς ἕνεκα ἔλθοι Gemoll 9 τὸ ἱερὸν ὄρος det. : (τοῦ ὄρους E) 10 ἦν τῷ ὄρει det. ἠ(ή)χῆς X ἐπειδὴ det. 11 ἐγίνοντο X (A ?) καὶ . . . θάλατταν om. C_1 12 πολλὴ κραυγὴ det. 13 καὶ ἔμπροσθεν det. 14 καὶ οἱ ὄπισθεν det. 15 τέ] γέ X 16 δασέων det. δασειῶν βοῶν del. Pluygers ὠμοβόινα det. 17 ἡ ante βοὴ add. Krüger πλείων X et D : πλεῖον cet. 19 ἡ om. det. δὴ] δὲ X 23 θάλαττα semel C_1 A ἅπαντες det.

ἵπποι. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὴ 25
περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς δα-
κρύοντες. καὶ ἐξαπίνης ὅτου δὴ παρεγγυήσαντος οἱ στρα-
τιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. ἐνταῦθα 26
ἀνετίθεσαν δερμάτων πλῆθος ὠμοβοείων καὶ βακτηρίας καὶ
τὰ αἰχμάλωτα γέρρα, καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτός τε κατέτεμνε τὰ
γέρρα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα 27
οἱ Ἕλληνες ἀποπέμπουσι δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ ἵππον καὶ
φιάλην ἀργυρᾶν καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα·
ᾔτει δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους, καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ
τῶν στρατιωτῶν. κώμην δὲ δείξας αὐτοῖς οὗ σκηνήσουσι
καὶ τὴν ὁδὸν ἣν πορεύσονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἑσπέρα
ἐγένετο, ᾤχετο τῆς νυκτὸς ἀπιών.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες διὰ Μακρώνων VIII
σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. τῇ πρώτῃ δὲ ἡμέρᾳ
ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμὸν ὃς ὥριζε τὴν τῶν Μακρώνων καὶ
τὴν τῶν Σκυθηνῶν. εἶχον δ' ὑπὲρ δεξιῶν χωρίον οἷον 2
χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἄλλον ποταμόν, εἰς ὃν ἐνέ-
βαλλεν ὁ ὁρίζων, δι' οὗ ἔδει διαβῆναι. ἦν δὲ οὗτος δασὺς
δένδρεσι παχέσι μὲν οὔ, πυκνοῖς δέ. ταῦτ' ἐπεὶ προσῆλθον
οἱ Ἕλληνες ἔκοπτον, σπεύδοντες ἐκ τοῦ χωρίου ὡς τάχιστα
ἐξελθεῖν. οἱ δὲ Μάκρωνες ἔχοντες γέρρα καὶ λόγχας καὶ 3
τριχίνους χιτῶνας κατ' ἀντιπέραν τῆς διαβάσεως παρατε-
ταγμένοι ἦσαν καὶ ἀλλήλοις διεκελεύοντο καὶ λίθους εἰς τὸν
ποταμὸν ἔρριπτον· ἐξικνοῦντο γὰρ οὒ οὐδ' ἔβλαπτον οὐδέν.

Ἔνθα δὴ προσέρχεται Ξενοφῶντι τῶν πελταστῶν ἀνὴρ 4

3 *παρηγγυήσαντο* C B A 5 *ἐνετίθεσαν* det. *πλῆθος δερματίνων* det. *ὠμοβοείων* D : *ὠμοβοίνων* X : *ὠμοβοίων* det. 8 *ἀποπέμπουσιν οἱ ἕλληνες* det. 12 *ᾗ εἰσπορεύσοιντο* det. *μακρῶνας* X hic et viii. 3, 7, 8 (B ?) 13 *τῆς νυκτὸς* del. Cobet 14 *δ'* om. det. *οἱ ἕλληνες* om. E 16 *τήν τε* det. 17 *σκηθηνῶν* E : *σκυθινῶν* cet. *ὑπερδέξιον* det. 19 *δι' οὓς δεῖ διαβαίνειν* det. 20 *προῆλθον* det. 21 *ὡς τάχιστα ἐκ τοῦ χωρίου* det. 22 *ἐξέλθεῖν* (sic) C, *ἐξ* in ras. 23 *ἀντιπέραν*] cf. *Hell.* VII. v. 21 25 *ἐρρίπτουν* det. *γὰρ* C_1 : *δὲ* C_2 cet. *οὒ οὔτε* X : *οὐδὲ οὕτως οὐδ'* det. *οὐδένα* det. 26 *τῷ ξενοφῶντι* det. *τις ἀνὴρ* det.

Ἀθήνησι φάσκων δεδουλευκέναι, λέγων ὅτι γιγνώσκοι τὴν
φωνὴν τῶν ἀνθρώπων. καὶ οἶμαι, ἔφη, ἐμὴν ταύτην πατρίδα
εἶναι· καὶ εἰ μή τι κωλύει, ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθῆναι.
5 Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει, ἔφη, ἀλλὰ διαλέγου καὶ μάθε πρῶτον
τίνες εἰσίν. οἱ δ' εἶπον ἐρωτήσαντος ὅτι Μάκρωνες. Ἐρώτα
τοίνυν, ἔφη, αὐτοὺς τί ἀντιτετάχαται καὶ χρήζουσιν ἡμῖν
6 πολέμιοι εἶναι. οἱ δ' ἀπεκρίναντο Ὅτι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τὴν
ἡμετέραν χώραν ἔρχεσθε. λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοὶ
ὅτι οὐ κακῶς γε ποιήσοντες, ἀλλὰ βασιλεῖ πολεμήσαντες
ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ θάλατταν βουλόμεθα
7 ἀφικέσθαι. ἠρώτων ἐκεῖνοι εἰ δοῖεν ἂν τούτων τὰ πιστά.
οἱ δ' ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. ἐντεῦθεν
διδόασιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ἕλλησιν,
οἱ δὲ Ἕλληνες ἐκείνοις Ἑλληνικήν· ταῦτα γὰρ ἔφασαν
πιστὰ εἶναι· θεοὺς δ' ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

8 Μετὰ δὲ τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα συνεξέ-
κοπτον τήν τε ὁδὸν ὡδοποίουν ὡς διαβιβάσοντες ἐν μέσοις
ἀναμεμιγμένοι τοῖς Ἕλλησι, καὶ ἀγορὰν οἵαν ἐδύναντο
παρεῖχον, καὶ παρήγαγον ἐν τρισὶν ἡμέραις ἕως ἐπὶ τὰ
9 Κόλχων ὅρια κατέστησαν τοὺς Ἕλληνας. ἐνταῦθα ἦν ὄρος
μέγα, προσβατὸν δέ· καὶ ἐπὶ τούτου οἱ Κόλχοι παρατε-
ταγμένοι ἦσαν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἕλληνες ἀντιπαρε-
τάξαντο φάλαγγα, ὡς οὕτως ἄξοντες πρὸς τὸ ὄρος· ἔπειτα δὲ
ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς βουλεύσασθαι συλλεγεῖσιν ὅπως ὡς
10 κάλλιστα ἀγωνιοῦνται. ἔλεξεν οὖν Ξενοφῶν ὅτι δοκοίη
παύσαντας τὴν φάλαγγα λόχους ὀρθίους ποιῆσαι· ἡ μὲν γὰρ

2 ταύτην τὴν det. 3 κωλύη C B A : κωλύοι D 4 πρῶτον αὐτῶν det. 5 μάκρωνες hic E 6 τοίνυν om. C_1 ἀντιτετάχαται B E : ἀντιτετάχασι C_1 : ἀντιτετάχατι C_2 A : ἂν τετάχαται D 7 καὶ om. C_1 8 χώραν om. det. ἔρχεσθε] ρχεσθε in ras. C, unde ἐπῆτε cit. Sorof 9 γε οὐ κακῶς det. (γε om. D) βασιλεῖ γε X (ἀλλὰ . . . πολεμήσαντες om. D al.) 13 διαδιδόασιν X (A ?) 15 ἀμφότεροι om. C_1 (οἱ δὲ ἕλληνες . . . τοῖς ἕλλησι § 8 om. E) 17 τὴν δὲ X διαβιβῶντες Cobet 19 διήγαγον det. ἐν om. det. ἕως] ἔστε D Z 19–20 τὰ ὄρη τῶν κόλχων det. 21 προσβατὸν δέ om. C_1 24 συλλεγεῖσι βουλεύσασθαι det. 25 δοκοίη C_1 : δοκεῖ C_2 cet. 26 τὴν φάλαγγα . . . εὐθὺς in marg. C_1 : om. B A E

φάλαγξ διασπασθήσεται εὐθύς· τῇ μὲν γὰρ ἄνοδον τῇ δὲ
εὔοδον εὑρήσομεν τὸ ὄρος· καὶ εὐθὺς τοῦτο ἀθυμίαν ποιήσει
ὅταν τεταγμένοι εἰς φάλαγγα ταύτην διεσπασμένην ὁρῶσιν.
ἔπειτα ἢν μὲν ἐπὶ πολλῶν τεταγμένοι προσάγωμεν, περιτ- 11
τεύσουσιν ἡμῶν οἱ πολέμιοι καὶ τοῖς περιττοῖς χρήσονται
ὅ τι ἂν βούλωνται· ἐὰν δὲ ἐπ' ὀλίγων τεταγμένοι ὦμεν,
οὐδὲν ἂν εἴη θαυμαστὸν εἰ διακοπείη ἡμῶν ἡ φάλαγξ ὑπὸ
ἀθρόων καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων πολλῶν ἐμπεσόντων· εἰ δέ
πῃ τοῦτο ἔσται, τῇ ὅλῃ φάλαγγι κακὸν ἔσται. ἀλλά μοι δοκεῖ 12
ὀρθίους τοὺς λόχους ποιησαμένους τοσοῦτον χωρίον κατα-
σχεῖν διαλιπόντας τοῖς λόχοις ὅσον ἔξω τοὺς ἐσχάτους λόχους
γενέσθαι τῶν πολεμίων κεράτων· καὶ οὕτως ἐσόμεθα τῆς
τε τῶν πολεμίων φάλαγγος ἔξω [οἱ ἔσχατοι λόχοι], καὶ
ὀρθίους ἄγοντες οἱ κράτιστοι ἡμῶν πρῶτοι προσίασιν, ᾗ τε
ἂν εὔοδον ᾖ, ταύτῃ ἕκαστος ἄξει [ὁ λόχος]. καὶ εἴς τε τὸ 13
διαλεῖπον οὐ ῥᾴδιον ἔσται τοῖς πολεμίοις εἰσελθεῖν ἔνθεν
καὶ ἔνθεν λόχων ὄντων, διακόψαι τε οὐ ῥᾴδιον ἔσται λόχον
ὄρθιον προσιόντα. ἄν τέ τις πιέζηται τῶν λόχων, ὁ πλησίον
βοηθήσει. ἤν τε εἷς πῃ δυνηθῇ τῶν λόχων ἐπὶ τὸ ἄκρον
ἀναβῆναι, οὐδεὶς μηκέτι μείνῃ τῶν πολεμίων. ταῦτα ἔδοξε, 14
καὶ ἐποίουν ὀρθίους τοὺς λόχους. Ξενοφῶν δὲ ἀπιὼν ἐπὶ
τὸ εὐώνυμον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἔλεγε τοῖς στρατιώταις· Ἄνδρες,
οὗτοί εἰσιν οὓς ὁρᾶτε μόνοι ἔτι ἡμῖν ἐμποδὼν τὸ μὴ ἤδη
εἶναι ἔνθα πάλαι σπεύδομεν· τούτους, ἤν πως δυνώμεθα,
καὶ ὠμοὺς δεῖ καταφαγεῖν.

Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς χώραις ἕκαστοι ἐγένοντο καὶ τοὺς λόχους 15

3 ὅταν] ὅτι det. 4 ἔπειτα δὲ det. ἢν det. : εἰ X πολλοὺς codd. : corr. Bisschop περιττ(σσ B)εύουσιν C_1 B E 6 ἴωμεν det. 8 post ἀθρόων add. πῃ codd. praeter A καὶ ἀνθρώπων om. C_1 πολλῶν post ἀνθρώπων add. X, post βελῶν C_1 συμπεσόντων det. 9 ὅλῃ om. C_1 10 τοσούτων χωρίων X 11 τοῖς λόχοις] τοὺς λόχους det. 13 οἱ . . . λόχοι del. Cobet 14 πρῶτοι Stephanus : πρῶτον codd. ; cf. § 18 15 ὁ λόχος del. Rehdantz : ὁ λοχαγός Krüger 16 ῥᾴδιόν ἐστι det. 17 οὐ om. C_1 18 προσιόντας C_1 B A E 19 εἷς om. C_1 20 μενεῖ Z *Ven.* 511 22 εἶπε det. 23 ὑμῖν D al. 24 ἐσπεύδομεν X 26 τούς τε X

ὀρθίους ἐποιήσαντο, ἐγένοντο μὲν λόχοι τῶν ὁπλιτῶν ἀμφὶ
τοὺς ὀγδοήκοντα, ὁ δὲ λόχος ἕκαστος σχεδὸν εἰς τοὺς ἑκατόν·
τοὺς δὲ πελταστὰς καὶ τοὺς τοξότας τριχῇ ἐποιήσαντο, τοὺς
μὲν τοῦ εὐωνύμου ἔξω, τοὺς δὲ τοῦ δεξιοῦ, τοὺς δὲ κατὰ
16 μέσον, σχεδὸν ἑξακοσίους ἑκάστους. ἐκ τούτου παρηγ-
γύησαν οἱ στρατηγοὶ εὔχεσθαι· εὐξάμενοι δὲ καὶ παιανί-
σαντες ἐπορεύοντο. καὶ Χειρίσοφος μὲν καὶ Ξενοφῶν καὶ
οἱ σὺν αὐτοῖς πελτασταὶ τῆς τῶν πολεμίων φάλαγγος ἔξω
17 γενόμενοι ἐπορεύοντο· οἱ δὲ πολέμιοι ὡς εἶδον αὐτούς, ἀντι-
παραθέοντες οἱ μὲν ἐπὶ τὸ δεξιὸν οἱ δὲ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον
διεσπάσθησαν, καὶ πολὺ τῆς αὐτῶν φάλαγγος ἐν τῷ μέσῳ
18 κενὸν ἐποίησαν. οἱ δὲ κατὰ τὸ Ἀρκαδικὸν πελτασταί, ὧν
ἦρχεν Αἰσχίνης ὁ Ἀκαρνάν, νομίσαντες φεύγειν ἀνακρα-
γόντες ἔθεον· καὶ οὗτοι πρῶτοι ἐπὶ τὸ ὄρος ἀναβαίνουσι·
συνεφείπετο δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ Ἀρκαδικὸν ὁπλιτικόν, ὧν ἦρχε
19 Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος. οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ἤρξαντο θεῖν,
οὐκέτι ἔστησαν, ἀλλὰ φυγῇ ἄλλος ἄλλῃ ἐτράπετο. οἱ δὲ
Ἕλληνες ἀναβάντες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν πολλαῖς κώμαις
20 καὶ τἀπιτήδεια πολλὰ ἐχούσαις. καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐδὲν
ὅ τι καὶ ἐθαύμασαν· τὰ δὲ σμήνη πολλὰ ἦν αὐτόθι, καὶ τῶν
κηρίων ὅσοι ἔφαγον τῶν στρατιωτῶν πάντες ἄφρονές τε
ἐγίγνοντο καὶ ἤμουν καὶ κάτω διεχώρει αὐτοῖς καὶ ὀρθὸς
οὐδεὶς ἐδύνατο ἵστασθαι, ἀλλ' οἱ μὲν ὀλίγον ἐδηδοκότες
σφόδρα μεθύουσιν ἐῴκεσαν, οἱ δὲ πολὺ μαινομένοις, οἱ δὲ
21 καὶ ἀποθνῄσκουσιν. ἔκειντο δὲ οὕτω πολλοὶ ὥσπερ τροπῆς
γεγενημένης, καὶ πολλὴ ἦν ἀθυμία. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέθανε
μὲν οὐδείς, ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτήν πως ὥραν ἀνεφρόνουν· τρίτῃ
δὲ καὶ τετάρτῃ ἀνίσταντο ὥσπερ ἐκ φαρμακοποσίας.

8–9 ἔξω γενόμενοι post πελτασταὶ det. 9 ἀντιπαραθέοντας X : ἀντιπορεύονται καὶ det. 11 διεσπάρθησαν X ἑαυτῶν det. 12 οἱ δὲ κατὰ C_1 : ἰδόντες δὲ αὐτοὺς διχάζοντας οἱ κατὰ C_2 cet. 14 πρῶτον D 15 αὐτοῦ A E 16 ὡς] ἐπεὶ det. 18 ἐστρατοπεδεύσαντο det. 19 καὶ τὰ ἐπιτήδεια δὲ det. οὐδὲν C_1 et Suidas : οὐδὲν ἦν C_2 cet. 22 ὀρθῶς X 24 πολὺ E cum det. : πολλοὶ C B A 26 ἡ ἀθυμία det. 27 που det.

Ἐντεῦθεν δ᾽ ἐπορεύθησαν δύο σταθμοὺς παρασάγγας ἑπτά, 22
καὶ ἦλθον ἐπὶ θάλατταν εἰς Τραπεζοῦντα πόλιν Ἑλληνίδα
οἰκουμένην ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, Σινωπέων ἀποικίαν, ἐν
τῇ Κόλχων χώρᾳ. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριά-
κοντα ἐν ταῖς τῶν Κόλχων κώμαις· κἀντεῦθεν ὁρμώμενοι 23
ἐλῄζοντο τὴν Κολχίδα. ἀγορὰν δὲ παρεῖχον τῷ στρατο-
πέδῳ Τραπεζούντιοι, καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἕλληνας καὶ
ξένια ἔδοσαν βοῦς καὶ ἄλφιτα καὶ οἶνον. συνδιεπράττοντο 24
δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν πλησίον Κόλχων τῶν ἐν τῷ πεδίῳ μάλιστα
οἰκούντων, καὶ ξένια καὶ παρ᾽ ἐκείνων ἦλθον βόες. μετὰ 25
δὲ τοῦτο τὴν θυσίαν ἣν ηὔξαντο παρεσκευάζοντο· ἦλθον δ᾽
αὐτοῖς ἱκανοὶ βόες ἀποθῦσαι τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι καὶ τῷ
Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἃ ηὔξαντο.
ἐποίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ὄρει ἔνθαπερ ἐσκή-
νουν. εἵλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην, ὃς ἔφυγε παῖς
ὢν οἴκοθεν, παῖδα ἄκων κατακανὼν ξυήλῃ πατάξας, δρόμου
τ᾽ ἐπιμεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι. ἐπειδὴ δὲ 26
ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδοσαν τῷ Δρακοντίῳ, καὶ
ἡγεῖσθαι ἐκέλευον ὅπου τὸν δρόμον πεποιηκὼς εἴη. ὁ δὲ
δείξας οὗπερ ἑστηκότες ἐτύγχανον Οὗτος ὁ λόφος, ἔφη,
κάλλιστος τρέχειν ὅπου ἄν τις βούληται. Πῶς οὖν, ἔφασαν,
δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως; ὁ δ᾽ εἶπε·
Μᾶλλόν τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. ἠγωνίζοντο δὲ παῖδες 27
μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλεῖστοι, δόλιχον δὲ Κρῆτες
πλείους ἢ ἑξήκοντα ἔθεον, πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγ-

1 ἐντεῦθεν δ᾽] ἐνταῦθα det. ἑπτὰ παρασάγγας det. 2 διῆλθον det. θάλατταν E cum det.: θάλασσαν C B A 5 χώραις det. κἀνταῦθα X: καὶ ἐντεῦθεν det. ὁρμώμενοι] μὲν det. 6 ἐν τῷ det. 7 τε] τότε C B A 9 δὲ C_2 E et det.: γὰρ C_1: γὰρ δὴ B A 10 καὶ ante παρ᾽ om. A E ἦλθον πλέον βόες C_2 B A E: πλέον βόες C_1 12 τῷ σωτῆρι] σωτήρια Cobet 13 ἄλλοις δὲ det. ἃ om. det. 15 ἔφευγε det. 16 παῖδα ἄκων κατακτα(ε C)νὼν C_2 E cum det.: ἠλίδα κατακτένων C_1 A: παῖδα ἄκων κατακτενῶν ἤλιδα B ξυηλῇ C A E 20 οὗπερ B: ὅπερ C A E (ᾧπερ E corr.): ὅπου det. 22 δυνήσεσθαι X οὕτω D al. 24 δολιχὸν C B E et D 25 ἔθεον del. Krüger πάλη . . . πυγμὴ D V

κράτιον †ἕτεροι†, καὶ καλὴ θέα ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καὶ ἅτε θεωμένων τῶν ἑταίρων πολλὴ φιλονικία ἐγίγνετο.
28 ἔθεον δὲ καὶ ἵπποι καὶ ἔδει αὐτοὺς κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας ἐν τῇ θαλάττῃ ἀποστρέψαντας πάλιν πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκαλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μόλις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο.

1 ἕτεροι καὶ C (teste Gemoll): om. plurimi: Ἀρκάδες καὶ Matthiae 2 ἅτε] ἃ X ἑτέρων X 4 θαλάττῃ E cum det.: θαλάσσῃ C B A ἀναστρέψαντας det.: ὑποστρέψαντας Dind. πάλιν ἄνω det. 5 ἥκειν det. ἐκυλινδοῦντο codd.: corr. Cobet; cf. V. ii. 31 6 ὀρθὸν μόγις X 7 ἔνθα δὴ E 8 ἐγίγνετο C_1: ἐγίγνετο αὐτῶν C_2 cet.

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Ε

[Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπραξαν 1
οἱ Ἕλληνες, καὶ ἐν τῇ πορείᾳ τῇ μέχρι ἐπὶ θάλατταν τὴν
ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, καὶ ὡς εἰς Τραπεζοῦντα Ἑλληνίδα
πόλιν ἀφίκοντο, καὶ ὡς ἀπέθυσαν ἃ εὔξαντο σωτήρια θύειν
ἔνθα πρῶτον εἰς φιλίαν γῆν ἀφίκοντο, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ
δεδήλωται.]

Ἐκ δὲ τούτου ξυνελθόντες ἐβουλεύοντο περὶ τῆς λοιπῆς 2
πορείας· ἀνέστη δὲ πρῶτος Λέων Θούριος καὶ ἔλεξεν ὧδε.
Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἀπείρηκα ἤδη ξυσκευαζό-
μενος καὶ βαδίζων καὶ τρέχων καὶ τὰ ὅπλα φέρων καὶ ἐν
τάξει ὢν καὶ φυλακὰς φυλάττων καὶ μαχόμενος, ἐπιθυμῶ δὲ
ἤδη παυσάμενος τούτων τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν ἔχομεν,
πλεῖν τὸ λοιπὸν καὶ ἐκταθεὶς ὥσπερ Ὀδυσσεὺς ἀφικέσθαι
εἰς τὴν Ἑλλάδα. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται ἀνε- 3
θορύβησαν ὡς εὖ λέγει· καὶ ἄλλος ταὔτ᾽ ἔλεγε, καὶ πάντες
οἱ παριόντες. ἔπειτα δὲ Χειρίσοφος ἀνέστη καὶ εἶπεν ὧδε.
Φίλος μοί ἐστιν, ὦ ἄνδρες, Ἀναξίβιος, ναυαρχῶν δὲ καὶ 4
τυγχάνει. ἢν οὖν πέμψητέ με, οἴομαι ἂν ἐλθεῖν καὶ τριήρεις
ἔχων καὶ πλοῖα τὰ ἡμᾶς ἄξοντα· ὑμεῖς δὲ εἴπερ πλεῖν
βούλεσθε, περιμένετε ἔστ᾽ ἂν ἐγὼ ἔλθω· ἥξω δὲ ταχέως.

Inscriptiones ut sup. § 1 del. Dind. 2 ὅσα ἐν det. μέχρις X 3 εἰς] ἐπὶ X 3–4 πόλιν ἑλληνίδα E cum det. 4 θύσειν Stephanus in marg. 5 ἀφίκοιντο Stephanus in marg. 7 συνελθόντες det. 8 ἀντιλέων det. 9 συσκευαζόμενος det. 11 ἰὼν det.; cf. IV. viii. 11, V. viii. 13 13 ὀδυσσεὺς καθεύδων det. 14 ταῦτα om. D al. 15 λέγοι det. ταὐτὰ D: ταῦτ᾽ vel ταῦτα cet. 16 παρόντες codd.: corr. Hertlein δὲ om. det. 17 καὶ om. det.: fort. τυγχάνει δὲ καὶ ναυαρχῶν 18 εἰ E οἶμαι det. 19 ἡμᾶς] ὑμᾶς det. ἐπείπερ det.

ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατιῶται ἥσθησάν τε καὶ ἐψηφίσαντο
πλεῖν αὐτὸν ὡς τάχιστα.
5 Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε. Χειρί-
σοφος μὲν δὴ ἐπὶ πλοῖα στέλλεται, ἡμεῖς δὲ ἀναμενοῦμεν.
ὅσα μοι οὖν δοκεῖ καιρὸς εἶναι ποιεῖν ἐν τῇ μονῇ, ταῦτα
6 ἐρῶ. πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορίζεσθαι ἐκ τῆς πολε-
μίας· οὔτε γὰρ ἀγορὰ ἔστιν ἱκανὴ οὔτε ὅτου ὠνησόμεθα
εὐπορία εἰ μὴ ὀλίγοις τισίν· ἡ δὲ χώρα πολεμία· κίνδυνος
οὖν πολλοὺς ἀπόλλυσθαι, ἢν ἀμελῶς τε καὶ ἀφυλάκτως
7 πορεύησθε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια. ἀλλά μοι δοκεῖ σὺν προνομαῖς
λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἄλλως δὲ μὴ πλανᾶσθαι, ὡς σῴ-
8 ζησθε, ἡμᾶς δὲ τούτων ἐπιμελεῖσθαι. ἔδοξε ταῦτα. Ἔτι
τοίνυν ἀκούσατε καὶ τάδε. ἐπὶ λείαν γὰρ ὑμῶν ἐκπορεύ-
σονταί τινες. οἴομαι οὖν βέλτιστον εἶναι ἡμῖν εἰπεῖν τὸν
μέλλοντα ἐξιέναι, φράζειν δὲ καὶ ὅποι, ἵνα καὶ τὸ πλῆθος
εἰδῶμεν τῶν ἐξιόντων καὶ τῶν μενόντων καὶ ξυμπαρασκευά-
ζωμεν, ἐάν τι δέῃ, κἂν βοηθῆσαί τισι καιρὸς ᾖ, εἰδῶμεν
ὅποι δεήσει βοηθεῖν, καὶ ἐάν τις τῶν ἀπειροτέρων ἐγχειρῇ
ποι, ξυμβουλεύωμεν πειρώμενοι εἰδέναι τὴν δύναμιν ἐφ' οὓς
9 ἂν ἴωσιν. ἔδοξε καὶ ταῦτα. Ἐννοεῖτε δὴ καὶ τόδε, ἔφη.
σχολὴ τοῖς πολεμίοις λῄζεσθαι, καὶ δικαίως ἡμῖν ἐπιβου-
λεύουσιν· ἔχομεν γὰρ τὰ ἐκείνων· ὑπερκάθηνται δὲ ἡμῶν.
φυλακὰς δή μοι δοκεῖ δεῖν περὶ τὸ στρατόπεδον εἶναι· ἐὰν
οὖν κατὰ μέρος [μερισθέντες] φυλάττωμεν καὶ σκοπῶμεν,
ἧττον ἂν δύναιντο ἡμᾶς θηρᾶν οἱ πολέμιοι. ἔτι τοίνυν τάδε
10 ὁρᾶτε. εἰ μὲν ἠπιστάμεθα σαφῶς ὅτι ἥξει πλοῖα Χειρί-

5 ὅσα οὖν μοι det. 8 εὐπορία] πάρεστιν det. τισίν om. det. 9 ἀπολύεσθαι X 10 πορεύεσθε C A: πορεύωνται det. 10–11 ἀλλά . . . ἐπιτήδεια om. X 11 πλανᾶσθε codd.: corr. Stephanus 12 δὲ ὡς det. 14 βέλτιον det. εἶναι ὑμῖν C B A: om. E 16 ἴδωμεν codd.: corr. Bornemann συμπαρασκευάζωμεν det. 17 κἂν] καὶ det. ᾖ εἰδῶμεν Bornemann: εἴη δῶμεν C B A: ᾖ δῶμεν E: ᾖ ἴδωμεν det. 18 ἄν τις det. 19 ποι] τι ποιεῖν det. συμβουλεύωμεν det. 20 δὴ] δὲ A 23 φυλακῆς X: φύλακας det.: corr. Kiehl; cf. *Hell.* I. i. 24; *Oecon.* iv. 5 δή] δεῖ C: δεῖν E δεῖν] δὴ E 24 μερισθέντες del. Krüger 25 δύναιντ' ἂν det. 26 ἥξοι X (A?)

σοφος ἄγων ἱκανά, οὐδὲν ἂν ἔδει ὧν μέλλω λέγειν· νῦν δ'
ἐπεὶ τοῦτο ἄδηλον, δοκεῖ μοι πειρᾶσθαι πλοῖα συμπαρα-
σκευάζειν καὶ αὐτόθεν. ἢν μὲν γὰρ ἔλθῃ, ὑπαρχόντων
ἐνθάδε ἐν ἀφθονωτέροις πλευσόμεθα· ἢν δὲ μὴ ἄγῃ, τοῖς
ἐνθάδε χρησόμεθα. ὁρῶ δὲ ἐγὼ πλοῖα πολλάκις παρα- 11
πλέοντα· εἰ οὖν αἰτησάμενοι παρὰ Τραπεζουντίων μακρὰ
πλοῖα κατάγοιμεν καὶ φυλάττοιμεν αὐτά, τὰ πηδάλια παρα-
λυόμενοι, ἕως ἂν ἱκανὰ τὰ ἄξοντα γένηται, ἴσως ἂν οὐκ
ἀπορήσαιμεν κομιδῆς οἵας δεόμεθα. ἔδοξε καὶ ταῦτα.
Ἐννοήσατε δ', ἔφη, εἰ εἰκὸς καὶ τρέφειν ἀπὸ κοινοῦ οὓς 12
ἂν καταγάγωμεν ὅσον ἂν χρόνον ἡμῶν ἕνεκεν μένωσι, καὶ
ναῦλον ξυνθέσθαι, ὅπως ὠφελοῦντες καὶ ὠφελῶνται. ἔδοξε
καὶ ταῦτα. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ἔφη, ἢν ἄρα καὶ ταῦτα ἡμῖν 13
μὴ ἐκπεραίνηται ὥστε ἀρκεῖν πλοῖα, τὰς ὁδοὺς ἃς δυσπόρους
ἀκούομεν εἶναι ταῖς παρὰ θάλατταν οἰκούσαις πόλεσιν ἐν-
τείλασθαι ὁδοποιεῖν· πείσονται γὰρ καὶ διὰ τὸ φοβεῖσθαι
καὶ διὰ τὸ βούλεσθαι ἡμῶν ἀπαλλαγῆναι.

Ἐνταῦθα δὲ ἀνέκραγον ὡς οὐ δέοι ὁδοιπορεῖν. ὁ δὲ ὡς 14
ἔγνω τὴν ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐπεψήφισε μὲν οὐδέν, τὰς δὲ
πόλεις ἑκούσας ἔπεισεν ὁδοποιεῖν, λέγων ὅτι θᾶττον ἀπαλ-
λάξονται, ἢν εὔποροι γένωνται αἱ ὁδοί. ἔλαβον δὲ καὶ 15
πεντηκόντορον παρὰ τῶν Τραπεζουντίων, ᾗ ἐπέστησαν Δέ-
ξιππον Λάκωνα περίοικον. οὗτος ἀμελήσας τοῦ ξυλλέγειν
πλοῖα ἀποδρὰς ᾤχετο ἔξω τοῦ Πόντου, ἔχων τὴν ναῦν.
οὗτος μὲν οὖν δίκαια ἔπαθεν ὕστερον· ἐν Θρᾴκῃ γὰρ παρὰ
Σεύθῃ πολυπραγμονῶν τι ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου τοῦ
Λάκωνος. ἔλαβον δὲ καὶ τριακόντορον, ᾗ ἐπεστάθη Πολυ- 16
κράτης Ἀθηναῖος, ὃς ὁπόσα λαμβάνοι πλοῖα κατῆγεν ἐπὶ τὸ

3 ἔλθῃ ἄγων Kiehl 4 τῶν ἐνθάδε Pantazides πλευσούμεθα E cum det. (hic ἂν vel ἐὰν vel ἢν codd.) ἄγοι C B E pr. 5 ἐγὼ δ' ὁρῶ det. 7 τὰ om. X 11 ἕνεκα det. 12 ναύσταθμον X: ναῦσθλον Hug συνθέσθαι det. ὠφελοῦνται X 14 ἀρκεῖ det. 16 καὶ διὰ τὸ φοβεῖσθαι det.: ὁδοποιεῖσθαι X 18 ἐνταῦθα δὴ det. ὁδοποιεῖν det. 20 ἀκούσας E cum det. ἔπεισε ποιεῖν τὰς ὁδοὺς det. 22 τῶν om. det. 23 λακωνικὸν det. συλλαβεῖν det. 27 λακωνικοῦ det. 28 τὸ om. C B

στρατόπεδον. καὶ τὰ μὲν ἀγώγιμα εἴ τι ἦγον ἐξαιρούμενοι φύλακας καθίστασαν, ὅπως σῷα εἴη, τοῖς δὲ πλοίοις ἐχρή-
17 σαντο εἰς παραγωγήν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἦν ἐπὶ λείαν ἐξῇσαν οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ μὲν ἐλάμβανον οἱ δὲ καὶ οὔ. Κλεαίνετος δ' ἐξαγαγὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ ἄλλον λόχον πρὸς χωρίον χαλεπὸν αὐτός τε ἀπέθανε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

II Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ἦν λαμβάνειν ὥστε ἀπαυθημερίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἐκ τούτου λαβὼν Ξενοφῶν ἡγεμόνας τῶν Τραπεζουντίων ἐξάγει εἰς Δρίλας τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ἥμισυ κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον· οἱ γὰρ Κόλχοι, ἅτε ἐκπεπτωκότες τῶν οἰκιῶν, πολλοὶ
2 ἦσαν ἁθρόοι καὶ ὑπερεκάθηντο ἐπὶ τῶν ἄκρων. οἱ δὲ Τραπεζούντιοι ὁπόθεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια ῥᾴδιον ἦν λαβεῖν οὐκ ἦγον· φίλοι γὰρ αὐτοῖς ἦσαν· εἰς δὲ τοὺς Δρίλας προθύμως ἦγον, ὑφ' ὧν κακῶς ἔπασχον, εἰς χωρία τε ὀρεινὰ καὶ δύσβατα καὶ ἀνθρώπους πολεμικωτάτους τῶν ἐν τῷ Πόντῳ.

3 Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐν τῇ ἄνω χώρᾳ οἱ Ἕλληνες, ὁποῖα τῶν χωρίων τοῖς Δρίλαις ἁλώσιμα εἶναι ἐδόκει ἐμπιμπράντες ἀπῇσαν· καὶ οὐδὲν ἦν λαμβάνειν εἰ μὴ ὗς ἢ βοῦς ἢ ἄλλο τι κτῆνος τὸ πῦρ διαπεφευγός. ἓν δὲ ἦν χωρίον μητρόπολις αὐτῶν· εἰς τοῦτο πάντες ξυνερρυήκεσαν. περὶ δὲ τοῦτο ἦν χαράδρα ἰσχυρῶς βαθεῖα, καὶ πρόσοδοι χαλεπαὶ πρὸς τὸ
4 χωρίον. οἱ δὲ πελτασταὶ προδραμόντες στάδια πέντε ἢ ἓξ τῶν ὁπλιτῶν, διαβάντες τὴν χαράδραν, ὁρῶντες πρόβατα πολλὰ καὶ ἄλλα χρήματα προσέβαλλον πρὸς τὸ χωρίον· ξυνείποντο δὲ καὶ δορυφόροι πολλοὶ οἱ ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια

1 ἃ ἐπῆγον det. 2 φυλακὰς E χρήσαιντο X 3 λείας D al. 4 ἐλάμβανον] ἐνετύγχανον det. 5 τὸν ἄλλον det. 9 στράτευμα det. ὁ ξενοφῶν E cum det. 11 φυλάττειν κατέλιπε det. 12 ἐκ τῶν det.; cf. *Hell.* V. ii. 13 15 δὲ post Δρίλας det. 18 ὁπόσα Pantazides 19 ἐδόκει εἶναι det. ἐμπιπρά(ᾶ E)ντες codd. 20 καὶ om. D al. λαβεῖν det. ἢ βοῦς] καὶ βοῦς det. 21–22 χωρίον ὃ μητρόπολις αὐτῶν ἐκαλεῖτο det. 22 συνερρυήκεσαν det. 24 προσδραμόντες C A E: προτρέχοντες det. 25 διαβάντες] διαδραμόντες det. 27 συνείποντο det.

ἐξωρμημένοι· ὥστε ἐγένοντο οἱ διαβάντες πλείους ἢ δισχί-
λιοι ἄνθρωποι. ἐπεὶ δὲ μαχόμενοι οὐκ ἐδύναντο λαβεῖν τὸ 5
χωρίον (καὶ γὰρ τάφρος ἦν περὶ αὐτὸ εὐρεῖα ἀναβεβλημένη
καὶ σκόλοπες ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς καὶ τύρσεις πυκναὶ ξύλιναι
πεποιημέναι), ἀπιέναι δὴ ἐπεχείρουν· οἱ δὲ ἐπέκειντο αὐτοῖς.
ὡς δὲ οὐκ ἐδύναντο ἀποτρέχειν (ἦν γὰρ ἐφ᾽ ἑνὸς ἡ κατάβασις 6
ἐκ τοῦ χωρίου εἰς τὴν χαράδραν), πέμπουσι πρὸς Ξενοφῶντα·
ὁ δὲ ἡγεῖτο τοῖς ὁπλίταις. ὁ δὲ ἐλθὼν λέγει ὅτι ἔστι χωρίον 7
χρημάτων πολλῶν μεστόν· τοῦτο οὔτε λαβεῖν δυνάμεθα·
ἰσχυρὸν γάρ ἐστιν· οὔτε ἀπελθεῖν ῥᾴδιον· μάχονται γὰρ
ἐπεξεληλυθότες καὶ ἡ ἄφοδος χαλεπή. ἀκούσας ταῦτα ὁ 8
Ξενοφῶν προσαγαγὼν πρὸς τὴν χαράδραν τοὺς μὲν ὁπλίτας
θέσθαι ἐκέλευσε τὰ ὅπλα, αὐτὸς δὲ διαβὰς σὺν τοῖς λοχαγοῖς
ἐσκοπεῖτο πότερον εἴη κρεῖττον ἀπαγαγεῖν καὶ τοὺς διαβεβη-
κότας ἢ καὶ τοὺς ὁπλίτας διαβιβάζειν, ὡς ἁλόντος ἂν τοῦ
χωρίου. ἐδόκει γὰρ τὸ μὲν ἀπαγαγεῖν οὐκ εἶναι ἄνευ πολλῶν 9
νεκρῶν, ἑλεῖν δ᾽ ἂν ᾤοντο καὶ οἱ λοχαγοὶ τὸ χωρίον, καὶ ὁ
Ξενοφῶν ξυνεχώρησε τοῖς ἱεροῖς πιστεύσας· οἱ γὰρ μάντεις
ἀποδεδειγμένοι ἦσαν ὅτι μάχη μὲν ἔσται, τὸ δὲ τέλος καλὸν
τῆς ἐξόδου. καὶ τοὺς μὲν λοχαγοὺς ἔπεμπε διαβιβάσοντας 10
τοὺς ὁπλίτας, αὐτὸς δ᾽ ἔμενεν ἀναχωρίσας ἅπαντας τοὺς
πελταστάς, καὶ οὐδένα εἴα ἀκροβολίζεσθαι. ἐπεὶ δ᾽ ἧκον οἱ 11
ὁπλῖται, ἐκέλευσε τὸν λόχον ἕκαστον ποιῆσαι τῶν λοχαγῶν
ὡς ἂν κράτιστα οἴηται ἀγωνιεῖσθαι· ἦσαν γὰρ οἱ λοχαγοὶ
πλησίον ἀλλήλων οἳ πάντα τὸν χρόνον ἀλλήλοις περὶ ἀν-
δραγαθίας ἀντεποιοῦντο. καὶ οἱ μὲν ταῦτ᾽ ἐποίουν· ὁ δὲ τοῖς 12

1–2 πλείους ἢ δισχιλίους ἀνθρώπους X: πλείους ἢ εἰς δισχιλίους ἀνθρώπους det. (εἰς χιλίους tribuitur *Ven.* 511): corr. Matthiae; cf. πάντας § 13 3 αὐτὸ] τὰ X 5 ἤδη det. 6 ἀποτρέχειν] ἀπελθεῖν det. 8 prius ὁ δὲ] ὃς det. 9 δυναίμεθα X 12 προαγαγὼν D al. 13 ἐκέλευε θέσθαι det. 14 ἀπαγαγεῖν C_1: ἀν(ἀντ B)αγαγεῖν C_2 B A E: ἀπάγειν det. 16 γὰρ om. det. ἀπάγειν E cum det. 17 οἱ om. X 18 συνεχώρησε det. 19 μὲν ἦσαν X ἔσται] εἴη det. 20 πέμπει det. 21 ἀναχωρήσας codd. praeter D 22–24 ἐπεὶ . . . ἀγωνιεῖσθαι om. X 26 οἱ μὲν λοχαγοὶ det.

πελτασταῖς πᾶσι παρήγγειλε διηγκυλωμένους ἰέναι, ὡς,
ὁπόταν σημήνῃ, ἀκοντίζειν, καὶ τοὺς τοξότας ἐπιβεβλῆσθαι
ἐπὶ ταῖς νευραῖς, ὡς, ὁπόταν σημήνῃ, τοξεύειν δεήσον, καὶ
τοὺς γυμνῆτας λίθων ἔχειν μεστὰς τὰς διφθέρας· καὶ τοὺς
13 ἐπιτηδείους ἔπεμψε τούτων ἐπιμεληθῆναι. ἐπεὶ δὲ πάντα
παρεσκεύαστο καὶ οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ὑπολόχαγοι καὶ οἱ
ἀξιοῦντες τούτων μὴ χείρους εἶναι πάντες παρατεταγμένοι
ἦσαν, καὶ ἀλλήλους μὲν δὴ ξυνεώρων (μηνοειδὴς γὰρ διὰ
14 τὸ χωρίον ἡ τάξις ἦν)· ἐπεὶ δ' ἐπαιάνισαν καὶ ἡ σάλπιγξ
ἐφθέγξατο, ἅμα τε τῷ Ἐνυαλίῳ ἠλέλιξαν καὶ ἔθεον δρόμῳ
οἱ ὁπλῖται, καὶ τὰ βέλη ὁμοῦ ἐφέρετο, λόγχαι, τοξεύματα,
σφενδόναι, πλεῖστοι δ' ἐκ τῶν χειρῶν λίθοι, ἦσαν δὲ οἳ καὶ
15 πῦρ προσέφερον. ὑπὸ δὲ τοῦ πλήθους τῶν βελῶν ἔλιπον οἱ
πολέμιοι τά τε σταυρώματα καὶ τὰς τύρσεις· ὥστε Ἀγασίας
Στυμφάλιος καταθέμενος τὰ ὅπλα ἐν χιτῶνι μόνον ἀνέβη,
καὶ ἄλλος ἄλλον εἷλκε, καὶ ἄλλος ἀνεβεβήκει, καὶ ἡλώκει
16 τὸ χωρίον, ὡς ἐδόκει. καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ καὶ οἱ ψιλοὶ
ἐσδραμόντες ἥρπαζον ὅ τι ἕκαστος ἐδύνατο· ὁ δὲ Ξενοφῶν
στὰς κατὰ τὰς πύλας ὁπόσους ἐδύνατο κατεκώλυε τῶν ὁπλιτῶν
ἔξω· πολέμιοι γὰρ ἄλλοι ἐφαίνοντο ἐπ' ἄκροις τισὶν ἰσχυροῖς.
17 οὐ πολλοῦ δὲ χρόνου μεταξὺ γενομένου κραυγή τε ἐγένετο
ἔνδον καὶ ἔφευγον οἱ μὲν καὶ ἔχοντες ἃ ἔλαβον, τάχα δέ τις
καὶ τετρωμένος· καὶ πολὺς ἦν ὠθισμὸς ἀμφὶ τὰ θύρετρα.
καὶ ἐρωτώμενοι οἱ ἐκπίπτοντες ἔλεγον ὅτι ἄκρα τέ ἐστιν
ἔνδον καὶ οἱ πολέμιοι πολλοί, οἳ παίουσιν ἐκδεδραμηκότες
18 τοὺς ἔνδον ἀνθρώπους. ἐνταῦθα ἀνειπεῖν ἐκέλευσε Τολμίδην

1 *παρήγγελλε* det. 2 *ἀκοντίζειν δεῆσον* det. 3 *δεῆσον* del. Rehdantz 6 *οἱ* ante *ὑπολοχαγοὶ* (sic) om. det. *ὑπόλοχοι* X 7 *πάντας* C E *προτεταγμένοι* Hug 8 *καὶ*] fort. spurium, aut post *πάντες* vel *ἦσαν* excidit aliquid *δὴ* om. det. *συνεώρων* det. *μονοειδὴς* X : *εὐειδὴς* det. : corr. Buttmann 9 *τάξις* E : *τάραξις* C B A : *παράταξις* det. 10 *ἅμα τε*] *καὶ ἅμα γε* det. *ἠλέλιξαν* C E : *ἠλάλαξαν* cet. 12 *καὶ πλεῖστοι δ'* E 13 *τοῦ* om. det. 15 *στυμφάλιος καὶ φιλόξενος πελληνεὺς καταθέμενοι . . . ἀνέβησαν* det. 16 *ἄλλος* ante *ἄλλον* om. X *ἀναβεβήκει* codd. 18 *εἰσδραμόντες* det. 21 *τε* om. det. 25 *ἔνδον* om. det.

τὸν κήρυκα ἰέναι εἴσω τὸν βουλόμενόν τι λαμβάνειν. καὶ
ἵενται πολλοὶ εἴσω, καὶ νικῶσι τοὺς ἐκπίπτοντας οἱ εἰσωθού-
μενοι καὶ κατακλείουσι τοὺς πολεμίους πάλιν εἰς τὴν ἄκραν.
καὶ τὰ μὲν ἔξω τῆς ἄκρας πάντα διηρπάσθη, καὶ ἐξεκομίσαντο 19
οἱ Ἕλληνες· οἱ δὲ ὁπλῖται ἔθεντο τὰ ὅπλα, οἱ μὲν περὶ τὰ
σταυρώματα, οἱ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὴν ἄκραν φέρουσαν.
ὁ δὲ Ξενοφῶν καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐσκόπουν εἰ οἷόν τε εἴη τὴν 20
ἄκραν λαβεῖν· ἦν γὰρ οὕτως σωτηρία ἀσφαλής, ἄλλως δὲ
πάνυ χαλεπὸν ἐδόκει εἶναι ἀπελθεῖν· σκοπουμένοις δὲ αὐτοῖς
ἔδοξε παντάπασιν ἀνάλωτον εἶναι τὸ χωρίον. ἐνταῦθα παρε- 21
σκευάζοντο τὴν ἄφοδον, καὶ τοὺς μὲν σταυροὺς ἕκαστοι τοὺς
καθ' αὑτοὺς διῄρουν, καὶ τοὺς ἀχρείους καὶ φορτία ἔχοντάς
τε ἐξεπέμποντο καὶ τῶν ὁπλιτῶν τὸ πλῆθος, καταλιπόντες οἱ
λοχαγοὶ οἷς ἕκαστος ἐπίστευεν. ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο ἀποχωρεῖν, 22
ἐπεξέθεον ἔνδοθεν πολλοὶ γέρρα καὶ λόγχας ἔχοντες καὶ
κνημῖδας καὶ κράνη Παφλαγονικά, καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς οἰκίας
ἀνέβαινον τὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς εἰς τὴν ἄκραν φερούσης
ὁδοῦ· ὥστε οὐδὲ διώκειν ἀσφαλὲς ἦν κατὰ τὰς πύλας τὰς εἰς 23
τὴν ἄκραν φερούσας. καὶ γὰρ ξύλα μεγάλα ἐπερρίπτουν
ἄνωθεν, ὥστε χαλεπὸν ἦν καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι· καὶ ἡ νὺξ
φοβερὰ ἦν ἡ ἐπιοῦσα. μαχομένων δὲ αὐτῶν καὶ ἀπορουμένων 24
θεῶν τις αὐτοῖς μηχανὴν σωτηρίας δίδωσιν. ἐξαπίνης γὰρ
ἀνέλαμψεν οἰκία τῶν ἐν δεξιᾷ ὅτου δὴ ἐνάψαντος. ὡς δ'
αὕτη ξυνέπιπτεν, ἔφευγον οἱ ἀπὸ τῶν ἐν δεξιᾷ οἰκιῶν. ὡς 25
δὲ ἔμαθεν ὁ Ξενοφῶν τοῦτο παρὰ τῆς τύχης, ἐνάπτειν ἐκέλευε
καὶ τὰς ἐν ἀριστερᾷ οἰκίας, αἳ ξύλιναι ἦσαν, ὥστε καὶ ταχὺ

1 τι] καὶ B A E   2 ἵενται C A E : ἵεντο B et D in marg. : ἐφέροντο det.   εἴσω πολλοὶ det.   5–6 τὸ σταύρωμα det.   9 πάνυ χαλεπὸν] παγχάλεπον det.   ἐδόκει om. B A E   11 σαθροὺς pro σταυροὺς X (A?)   12–13 καὶ φορτία ἔχοντάς τε ἐξεπέμποντο καὶ τῶν ὁπλιτῶν τὸ πλῆθος καταλιπόντες X : εἰς ἁρπαγὰς ἐξέπεμπον κατέλιπον δὲ det.   13 τε del. Stephanus   14 ἀποθαρρεῖν X   15 ἔνδον X   17 ἀνέβαινον τὰς det. : ἀναβαίνοντες X   18 ἦν αὐτοὺς det. (αὐτοῖς D)   19 τὰ ἄκρα X   21 ἡ om. det.   23 δὴ] δὲ C A E   ἀνάψαντος τινός det.   24 αὐτὴ συνέπιπτεν det.   25 ἐνάπτειν C B A et D : ἀνάπτειν E cum det.   26 αἳ] αἱ δὲ det.

26 ἐκαίοντο. ἔφευγον οὖν καὶ οἱ ἀπὸ τούτων τῶν οἰκιῶν. οἱ δὲ
κατὰ στόμα δὴ ἔτι μόνοι ἐλύπουν καὶ δῆλοι ἦσαν ὅτι ἐπικεί-
σονται ἐν τῇ ἐξόδῳ τε καὶ καταβάσει. ἐνταῦθα παραγγέλλει
φέρειν ξύλα ὅσοι ἐτύγχανον ἔξω ὄντες τῶν βελῶν εἰς τὸ μέσον
ἑαυτῶν καὶ τῶν πολεμίων. ἐπεὶ δὲ ἱκανὰ ἤδη ἦν, ἐνῆψαν·
ἐνῆπτον δὲ καὶ τὰς παρ' αὐτὸ τὸ χαράκωμα οἰκίας, ὅπως οἱ
27 πολέμιοι ἀμφὶ ταῦτα ἔχοιεν. οὕτω μόλις ἀπῆλθον ἀπὸ τοῦ
χωρίου, πῦρ ἐν μέσῳ ἑαυτῶν καὶ τῶν πολεμίων ποιησάμενοι.
καὶ κατεκαύθη πᾶσα ἡ πόλις καὶ αἱ οἰκίαι καὶ αἱ τύρσεις καὶ
τὰ σταυρώματα καὶ τἆλλα πάντα πλὴν τῆς ἄκρας.
28 Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀπῇσαν οἱ Ἕλληνες ἔχοντες τὰ ἐπιτήδεια.
ἐπεὶ δὲ τὴν κατάβασιν ἐφοβοῦντο τὴν εἰς Τραπεζοῦντα
29 (πρανὴς γὰρ ἦν καὶ στενή), ψευδενέδραν ἐποιήσαντο· καὶ
ἀνὴρ Μυσὸς καὶ τοὔνομα τοῦτο ἔχων τῶν Κρητῶν λαβὼν
δέκα ἔμενεν ἐν λασίῳ χωρίῳ καὶ προσεποιεῖτο τοὺς πολε-
μίους πειρᾶσθαι λανθάνειν· αἱ δὲ πέλται αὐτῶν ἄλλοτε καὶ
30 ἄλλοτε διεφαίνοντο χαλκαῖ οὖσαι. οἱ μὲν οὖν πολέμιοι ταῦτα
διορῶντες ἐφοβοῦντο ὡς ἐνέδραν οὖσαν· ἡ δὲ στρατιὰ ἐν
τούτῳ κατέβαινεν. ἐπεὶ δὲ ἐδόκει ἤδη ἱκανὸν ὑπεληλυθέναι,
τῷ Μυσῷ ἐσήμηνε φεύγειν ἀνὰ κράτος· καὶ ὃς ἐξαναστὰς
31 φεύγει καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι Κρῆτες (ἁλίσκεσθαι
γὰρ ἔφασαν τῷ δρόμῳ), ἐκπεσόντες ἐκ τῆς ὁδοῦ εἰς ὕλην
κατὰ τὰς νάπας καλινδούμενοι ἐσώθησαν, ὁ Μυσὸς δὲ κατὰ
32 τὴν ὁδὸν φεύγων ἐβόα βοηθεῖν· καὶ ἐβοήθησαν αὐτῷ, καὶ
ἀνέλαβον τετρωμένον. καὶ αὐτοὶ ἐπὶ πόδα ἀνεχώρουν
βαλλόμενοι οἱ βοηθήσαντες καὶ ἀντιτοξεύοντές τινες τῶν
Κρητῶν. οὕτως ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ στρατόπεδον πάντες σῷοι
ὄντες.

III Ἐπεὶ δὲ οὔτε Χειρίσοφος ἧκεν οὔτε πλοῖα ἱκανὰ ἦν οὔτε

1 *οἱ* ante *ἀπὸ* om. X 2 *μόνον* X (A ?) *ἦσαν* om. X 3 *ἐν*] *ἐπὶ* det. 5–6 *ἀνῆψαν· ἀνῆπτον* det. 11 δ' E cum det. : *δέ γε* C B A *ἔχοντες*] *ἐς* X 14 *μυσὸς τὸ γένος* det. 15 *δέκα*] *τέτταρας ἢ πέντε* det. 16–17 *ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ* vel *ἄλλην καὶ ἄλλην* det. 19 *ἱκανὸν ἤδη* det. 23 *κυλινδούμενοι* det. 25 *ἀνεχώρησαν* det. 27 *ἀφικνοῦνται* det. 29 *ὁ χειρίσοφος* det.

τὰ ἐπιτήδεια ἦν λαμβάνειν ἔτι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι. καὶ εἰς
μὲν τὰ πλοῖα τούς τε ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν καὶ τοὺς ὑπὲρ
τετταράκοντα ἔτη καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τῶν σκευῶν
ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν. καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον
τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰσβιβάσαντες τούτων
ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο· ἡ δὲ ὁδὸς
ὡδοποιημένη ἦν. καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κερα- 2
σοῦντα τριταῖοι πόλιν Ἑλληνίδα ἐπὶ θαλάττῃ Σινωπέων
ἄποικον ἐν τῇ Κολχίδι χώρᾳ. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας δέκα· 3
καὶ ἐξέτασις σὺν τοῖς ὅπλοις ἐγίγνετο καὶ ἀριθμός, καὶ ἐγέ-
νοντο ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι. οὗτοι ἐσώθησαν. οἱ δὲ
ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπό τε τῶν πολεμίων καὶ χιόνος καὶ εἴ τις
νόσῳ.

Ἐνταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων 4
ἀργύριον γενόμενον. καὶ τὴν δεκάτην, ἣν τῷ Ἀπόλλωνι
ἐξεῖλον καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι, διέλαβον οἱ στρατηγοὶ τὸ
μέρος ἕκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ δὲ Χειρισόφου Νέων
ὁ Ἀσιναῖος ἔλαβε. Ξενοφῶν οὖν τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος 5
ἀνάθημα ποιησάμενος ἀνατίθησιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν
Ἀθηναίων θησαυρὸν καὶ ἐπέγραψε τό τε αὑτοῦ ὄνομα καὶ τὸ
Προξένου, ὃς σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανεν· ξένος γὰρ ἦν αὐτοῦ.
τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας, ὅτ᾽ ἀπῄει σὺν Ἀγησιλάῳ 6
ἐκ τῆς Ἀσίας τὴν εἰς Βοιωτοὺς ὁδόν, καταλείπει παρὰ
Μεγαβύζῳ τῷ τῆς Ἀρτέμιδος νεωκόρῳ, ὅτι αὐτὸς κινδυ-
νεύσων ἐδόκει ἰέναι, καὶ ἐπέστειλεν, ἢν μὲν αὐτὸς σωθῇ,

1 τὰ om. det. ἔτι, ἐδόκει det. : ἐπεδόκει C B A : ἔτι om. E ἐς det. 2 πλοῖα] ὅπλα X (B?) ἀνεβίβασαν X 7 ὡδοποιησαμένη C : ὁδοποιησαμένη A E : ὡδοπεποιημένη B : ὁδοποιουμένη det. : corr. Dind. ; cf. *Hell.* V. iv. 39 8 τῇ θαλάσσῃ det. 10 σὺν] ἐν det. γίγνεται det. 11 ἐσώθησαν ἐκ τῶν ἀμφὶ τοὺς μυρίους det. 12 τῶν om. det. τῆς χιόνος E 14 καὶ om. det. ἀπὸ] διὰ det. 15 γενόμενον ἀργύριον det. 16 καὶ διέλαβον X, unde ἣν post δεκάτην del. Gemoll : γενόμενον καὶ . . . Ἀρτέμιδι· καὶ ἔλαβον Sorof 20 αὐτοῦ X τὸ] τοῦ det. 21 ἀπέθανεν C : ἀπέθανε cet. 23 κατέλιπε det. 24 τῷ om. det. κινδυνεῦσαι X 25 ἰέναι μετὰ ἀγησιλάου ἐν κορωνείᾳ det.

αὐτῷ ἀποδοῦναι· ἢν δέ τι πάθῃ, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῇ
7 Ἀρτέμιδι ὅ τι οἴοιτο χαριεῖσθαι τῇ θεῷ. ἐπειδὴ δ' ἔφευγεν ὁ Ξενοφῶν, κατοικοῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐν Σκιλλοῦντι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων οἰκισθέντος παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν ἀφικνεῖται Μεγάβυζος εἰς Ὀλυμπίαν θεωρήσων καὶ ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ. Ξενοφῶν δὲ λαβὼν χωρίον ὠνεῖται τῇ
8 θεῷ ὅπου ἀνεῖλεν ὁ θεός. ἔτυχε δὲ διαρρέων διὰ τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελινοῦς. καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος νεὼν Σελινοῦς ποταμὸς παραρρεῖ. καὶ ἰχθύες τε ἐν ἀμφοτέροις ἔνεισι καὶ κόγχαι· ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ
9 καὶ θῆραι πάντων ὁπόσα ἐστὶν ἀγρευόμενα θηρία. ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου, καὶ τὸ λοιπὸν δὲ ἀεὶ δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὡραῖα θυσίαν ἐποίει τῇ θεῷ, καὶ πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ πρόσχωροι ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετεῖχον τῆς ἑορτῆς. παρεῖχε δὲ ἡ θεὸς τοῖς σκηνοῦσιν ἄλφιτα, ἄρτους, οἶνον, τραγήματα, καὶ τῶν θυομένων ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς λάχος, καὶ τῶν θηρευο-
10 μένων δέ. καὶ γὰρ θήραν ἐποιοῦντο εἰς τὴν ἑορτὴν οἵ τε Ξενοφῶντος παῖδες καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν, οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες ξυνεθήρων· καὶ ἡλίσκετο τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόης, σύες καὶ δορκάδες
11 καὶ ἔλαφοι. ἔστι δὲ ἡ χώρα ᾗ ἐκ Λακεδαίμονος εἰς Ὀλυμπίαν πορεύονται ὡς εἴκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱεροῦ. ἔνι δ' ἐν τῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ λειμὼν καὶ ὄρη δένδρων μεστά,

1 αὐτῷ X : ἑαυτῷ det. εἰ δέ τι πάθοι det. 2–3 ἐπεὶ δ' ἔφυγε ξενοφῶν det. 4 οἰκισθέντι Pithoeus παρὰ τὴν ὀλυμπίαν del. Kühner 5 δίδωσι C E (B lacunam habet) : num ἀποδίδωσι habuerit C_1 perspici non potest 7 διαρρέων διὰ] διὰ μέσου ῥέων C_2 E 8 σελινοῦς E solus : ἐλεινοῦς B C : σελλεινοῦς A τῆς ἐφεσίας ἀρτέμιδος det. 9 σελεινοῦς C B A : cet. ut antea καὶ ἰχθύες] λειμῶνες C_2 E (om. cum lac. B) 10 εἰσὶ det. 12 νεὼν E ναὸν καὶ βωμὸν det. 13 δὲ om. det. ὡραῖα καὶ C_1 15 παρεῖχε X et D : παρέχει cet. ἡ θεὸς] ὁ ναὸς E 16 σκηνῶσιν X post οἶνον add. ἀργύρια det. 20 συνεθήρων det. 21 χωρίου det. prius καὶ om. E cum det. ἐξ αὐτῆς τῆς X 22 ἡ χώρα] ὁ τόπος det. 24 χώρῳ] τόπῳ det. λειμὼν] ἄλση det.

ἱκανὰ σῦς καὶ αἶγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους, ὥστε καὶ
τὰ τῶν εἰς τὴν ἑορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. περὶ δὲ 12
αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλσος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη ὅσα ἐστὶ
τρωκτὰ ὡραῖα. ὁ δὲ ναὸς ὡς μικρὸς μεγάλῳ τῷ ἐν Ἐφέσῳ
εἴκασται, καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν ὡς κυπαρίττινον χρυσῷ ὄντι
τῷ ἐν Ἐφέσῳ. καὶ στήλη ἕστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα 13
ἔχουσα· ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΕΧΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΥΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑΘΥΕΙΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ. ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗΙ ΤΑΥΤΑ ΤΗΙ ΘΕΩΙ ΜΕΛΗΣΕΙ.

Ἐκ Κερασοῦντος δὲ κατὰ θάλατταν μὲν ἐκομίζοντο οἵπερ IV
καὶ πρόσθεν, οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ γῆν ἐπορεύοντο. ἐπεὶ δὲ ἦσαν 2
ἐπὶ τοῖς Μοσσυνοίκων ὁρίοις, πέμπουσιν εἰς αὐτοὺς Τιμησίθεον τὸν Τραπεζούντιον πρόξενον ὄντα τῶν Μοσσυνοίκων, ἐρωτῶντες πότερον ὡς διὰ φιλίας ἢ διὰ πολεμίας πορεύσονται τῆς χώρας. οἱ δὲ εἶπον ὅτι οὐ διήσοιεν· ἐπίστευον γὰρ τοῖς
χωρίοις. ἐντεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος ὅτι πολέμιοί εἰσιν 3
αὐτοῖς οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα. καὶ ἐδόκει καλέσαι ἐκείνους, εἰ βούλοιντο ξυμμαχίαν ποιήσασθαι· καὶ πεμφθεὶς ὁ Τιμησίθεος
ἧκεν ἄγων τοὺς ἄρχοντας. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, συνῆλθον οἵ τε 4
τῶν Μοσσυνοίκων ἄρχοντες καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων·
καὶ ἔλεξε Ξενοφῶν, ἡρμήνευε δὲ Τιμησίθεος· Ὦ ἄνδρες 5
Μοσσύνοικοι, ἡμεῖς βουλόμεθα διασωθῆναι πρὸς τὴν Ἑλλάδα πεζῇ· πλοῖα γὰρ οὐκ ἔχομεν· κωλύουσι δὲ οὗτοι ἡμᾶς οὓς
ἀκούομεν ὑμῖν πολεμίους εἶναι. εἰ οὖν βούλεσθε, ἔξεστιν 6
ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν ξυμμάχους καὶ τιμωρήσασθαι εἴ τί ποτε

1 καὶ σῦς det. βοῦς] ὄις det. 5 κυπαρίσσινον det. 7 τὸν δὲ det. 10 ἐὰν det. 11 μελήσοι X 12 μὲν om. det. 16 ἢ] ἢ ὡς det. πορεύσονται E: πορεύονται cet. (ἔρχονται D) 17 διοίσειεν codd.: corr. Jacobs 18–19 εἰσὶν αὐτοῖς det.: οὗτοί εἰσιν X: τούτοις εἰσὶν Matthiae 20 συμμαχίαν E cum det. 23 ἔλεξε] ἔλεγε μὲν det. ἑρμήνευε X 24 βουλόμεθα διασωθῆναι] διελθεῖν βουλόμεθα det. πρὸς] ἐς vel εἰς det. 27 συμμάχους det. ut ubique ποτε] πώποθ' det.

ὑμᾶς οὗτοι ἠδίκησαν, καὶ τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι
7 τούτους. εἰ δὲ ἡμᾶς ἀφήσετε, σκέψασθε πόθεν αὖθις ἂν
8 τοσαύτην δύναμιν λάβοιτε ξύμμαχον. πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο
ὁ ἄρχων τῶν Μοσσυνοίκων ὅτι καὶ βούλοιντο ταῦτα καὶ
9 δέχοιντο τὴν ξυμμαχίαν. Ἄγετε δή, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τί
ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι, ἂν ξύμμαχοι ὑμῶν γενώμεθα,
καὶ ὑμεῖς τί οἷοί τε ἔσεσθε ἡμῖν ξυμπρᾶξαι περὶ τῆς διόδου;
10 οἱ δὲ εἶπον ὅτι ἱκανοί ἐσμεν εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλειν ἐκ τοῦ
ἐπὶ θάτερα τὴν τῶν ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολεμίων, καὶ δεῦρο
ὑμῖν πέμψαι ναῦς τε καὶ ἄνδρας οἵτινες ὑμῖν ξυμμαχοῦνταί
τε καὶ τὴν ὁδὸν ἡγήσονται.
11 Ἐπὶ τούτοις πιστὰ δόντες καὶ λαβόντες ᾤχοντο. καὶ
ἧκον τῇ ὑστεραίᾳ ἄγοντες τριακόσια πλοῖα μονόξυλα καὶ ἐν
ἑκάστῳ τρεῖς ἄνδρας, ὧν οἱ μὲν δύο ἐκβάντες εἰς τάξιν
12 ἔθεντο τὰ ὅπλα, ὁ δὲ εἷς ἔμενε. καὶ οἱ μὲν λαβόντες
τὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μένοντες ἐξετάξαντο ὧδε.
ἔστησαν [ὥσπερ] ἀνὰ ἑκατὸν μάλιστα οἷον χοροὶ ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήλοις, ἔχοντες γέρρα πάντες λευκῶν βοῶν
δασέα, ᾐκασμένα κιττοῦ πετάλῳ, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ παλτὸν ὡς
ἑξάπηχυ, ἔμπροσθεν μὲν λόγχην ἔχον, ὄπισθεν δὲ τοῦ ξύλου
13 σφαιροειδές. χιτωνίσκους δὲ ἐνεδεδύκεσαν ὑπὲρ γονάτων,
πάχος ὡς λινοῦ στρωματοδέσμου, ἐπὶ τῇ κεφαλῇ δὲ κράνη
σκύτινα οἷάπερ τὰ Παφλαγονικά, κρωβύλον ἔχοντα κατὰ
μέσον, ἐγγύτατα τιαροειδῆ· εἶχον δὲ καὶ σαγάρεις σιδηρᾶς.
14 ἐντεῦθεν ἐξῆρχε μὲν αὐτῶν εἷς, οἱ δὲ ἄλλοι ἅπαντες ἐπορεύοντο ᾄδοντες ἐν ῥυθμῷ, καὶ διελθόντες διὰ τῶν τάξεων

2 αὖθις] αὖ X 4–5 βούλοιντο . . . δέχοιντο det. 5 ἄγε E 7 τί οἷοί τε ἔσεσθε Stephanus : τί οἴεσθε ἔσεσθαι X : ποῖοί τε ἔσεσθε det. 15 ἐνέμενε Breitenbach οἱ μὲν om. X 16 ἐξετάξαντο det. nonnulli : ἐξετάζοντο X : ἐξητάζοντο D al. ὧδε] οὕτως det. (οὕτω δὲ D) 17 ὥσπερ del. Stephanus οἷον] οἱ det. 19 ἠκισμένα X : εἰκασμένα det. 20 ἐξάπηχυ(ν X) codd.: corr. Cobet ὄπισθεν δὲ det.: ἔμπροσθεν δὲ X αὐτοῦ τοῦ det.; cf. c. iii. § 11 21 ἐνδεδύκεσαν X (A ?) 22 στρώματος δεσμοῦ (λεπτοῦ E) X δὲ ante τῇ det. 24 ἐγγυτάτω det. σαγάρεις E cum det. : σαγκάρεις C B : σαγγάρεις A 25 πάντες det. 26 ᾄδοντες ἐπορεύοντο det.

καὶ διὰ τῶν ὅπλων τῶν Ἑλλήνων ἐπορεύοντο εὐθὺς πρὸς
τοὺς πολεμίους ἐπὶ χωρίον ὃ ἐδόκει ἐπιμαχώτατον εἶναι.
ᾠκεῖτο δὲ τοῦτο πρὸ τῆς πόλεως τῆς Μητροπόλεως καλου- 15
μένης αὐτοῖς καὶ ἐχούσης τὸ ἀκρότατον τῶν Μοσσυνοίκων.
καὶ περὶ τούτου ὁ πόλεμος ἦν· οἱ γὰρ ἀεὶ τοῦτ' ἔχοντες
ἐδόκουν ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ πάντων Μοσσυνοίκων, καὶ ἔφασαν
τούτους οὐ δικαίως ἔχειν τοῦτο, ἀλλὰ κοινὸν ὂν καταλαβόντας
πλεονεκτεῖν. εἵποντο δ' αὐτοῖς καὶ τῶν Ἑλλήνων τινές, οὐ 16
ταχθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ἀλλὰ ἁρπαγῆς ἕνεκεν. οἱ δὲ
πολέμιοι προσιόντων τέως μὲν ἡσύχαζον· ἐπεὶ δ' ἐγγὺς
ἐγένοντο τοῦ χωρίου, ἐκδραμόντες τρέπονται αὐτούς, καὶ
ἀπέκτειναν συχνοὺς τῶν βαρβάρων καὶ τῶν ξυναναβάντων
Ἑλλήνων τινάς, καὶ ἐδίωκον μέχρι οὗ εἶδον τοὺς Ἕλληνας
βοηθοῦντας· εἶτα δὲ ἀποτραπόμενοι ᾤχοντο, καὶ ἀποτεμόντες 17
τὰς κεφαλὰς τῶν νεκρῶν ἐπεδείκνυσαν τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς
ἑαυτῶν πολεμίοις, καὶ ἅμα ἐχόρευον νόμῳ τινὶ ᾄδοντες. οἱ δὲ 18
Ἕλληνες μάλα ἤχθοντο ὅτι τούς τε πολεμίους ἐπεποιήκεσαν
θρασυτέρους καὶ ὅτι οἱ ἐξελθόντες Ἕλληνες σὺν αὐτοῖς
ἐπεφεύγεσαν μάλα ὄντες συχνοί· ὃ οὔπω πρόσθεν ἐπεποιή-
κεσαν ἐν τῇ στρατείᾳ. Ξενοφῶν δὲ ξυγκαλέσας τοὺς 19
Ἕλληνας εἶπεν· Ἄνδρες στρατιῶται, μηδὲν ἀθυμήσητε ἕνεκα
τῶν γεγενημένων· ἴστε γὰρ ὅτι καὶ ἀγαθὸν οὐ μεῖον τοῦ κακοῦ
γεγένηται. πρῶτον μὲν γὰρ ἐπίστασθε ὅτι οἱ μέλλοντες ἡμῖν 20
ἡγεῖσθαι τῷ ὄντι πολέμιοί εἰσιν οἷσπερ καὶ ἡμᾶς ἀνάγκη·
ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀμελήσαντες τῆς ξὺν ἡμῖν
τάξεως καὶ ἱκανοὶ ἡγησάμενοι εἶναι ξὺν τοῖς βαρβάροις
ταὐτὰ πράττειν ἅπερ σὺν ἡμῖν δίκην δεδώκασιν· ὥστε αὖθις

3 ἔκειτο det. τῆς πόλεως del. Cobet 4 αὐτοῖς E cum det.: αὐτῆς C B A 6 ἐγκρατεῖς πάντων μοσσυνοίκων εἶναι det. 10 προϊόντων det. 14 ἀποτρεπόμενοι X 16 ᾄδοντες] διδόντες X 17 ἐπεὶ τούς γε X 18 ἐλθόντες det. 20 στρατιᾷ codd.: corr. Leonclavius συγκαλέσας E cum det. 21 θαυμάσητε det. 22 ἔστι det. (εἴστι D) τοῦ] τι vel τε det. 25 καὶ om. det. ἀφροντιστήσαντες det. 27 ταὐτὰ D: ταῦτα cet. σὺν om. X ὑμῖν C B

21 ἧττον τῆς ἡμετέρας τάξεως ἀπολείψονται. ἀλλ' ὑμᾶς δεῖ
παρασκευάζεσθαι ὅπως καὶ τοῖς φίλοις οὖσι τῶν βαρβάρων
δόξητε κρείττους αὐτῶν εἶναι καὶ τοῖς πολεμίοις δηλώσητε ὅτι
οὐχ ὁμοίοις ἀνδράσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις
ἐμάχοντο.
22 Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν οὕτως ἔμειναν· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ
θύσαντες ἐπεὶ ἐκαλλιερήσαντο, ἀριστήσαντες, ὀρθίους τοὺς
λόχους ποιησάμενοι, καὶ τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τὸ εὐώνυμον
κατὰ ταὐτὰ ταξάμενοι ἐπορεύοντο τοὺς τοξότας μεταξὺ τῶν
λόχων [ὀρθίων] ἔχοντες, ὑπολειπομένου δὲ μικρὸν τοῦ στό-
23 ματος τῶν ὁπλιτῶν. ἦσαν γὰρ τῶν πολεμίων οἱ εὔζωνοι
κατατρέχοντες τοῖς λίθοις ἔβαλλον. τούτους ἀνέστελλον
οἱ τοξόται καὶ πελτασταί. οἱ δ' ἄλλοι βάδην ἐπορεύοντο
πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸ χωρίον ἀφ' οὗ τῇ προτεραίᾳ οἱ βάρβαροι
ἐτρέφθησαν καὶ οἱ ξὺν αὐτοῖς· ἐνταῦθα γὰρ οἱ πολέμιοι
24 ἦσαν ἀντιτεταγμένοι. τοὺς μὲν οὖν πελταστὰς ἐδέξαντο οἱ
βάρβαροι καὶ ἐμάχοντο, ἐπειδὴ δὲ ἐγγὺς ἦσαν οἱ ὁπλῖται,
ἐτρέποντο. καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ εὐθὺς εἵποντο διώκοντες
25 ἄνω πρὸς τὴν πόλιν, οἱ δὲ ὁπλῖται ἐν τάξει εἵποντο. ἐπεὶ
δὲ ἄνω ἦσαν πρὸς ταῖς Μητροπόλεως οἰκίαις, ἐνταῦθα οἱ
πολέμιοι ὁμοῦ δὴ πάντες γενόμενοι ἐμάχοντο καὶ ἐξηκόντιζον
τοῖς παλτοῖς, καὶ ἄλλα δόρατα ἔχοντες παχέα μακρά, ὅσα
ἀνὴρ ἂν φέροι μόλις, τούτοις ἐπειρῶντο ἀμύνασθαι ἐκ χειρός.
26 ἐπεὶ δὲ οὐχ ὑφίεντο οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ ὁμόσε ἐχώρουν,
ἔφευγον οἱ βάρβαροι καὶ ἐντεῦθεν, λιπόντες ἅπαντες τὸ
χωρίον. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν ὁ ἐν τῷ μόσσυνι τῷ ἐπ'

1 ἀπολήψονται X 2 παρασκευάσασθαι det. 3 δόξετε . . . δηλώσετε det. 6 διέμειναν det. 7 ἐκαλλιερίσαντο C A : ἐκαλλιέρησαν det. 9 ταὐτὰ] αὐτὰ C A E : τὰ αὐτὰ B 10 ὀρθίων X : ὀρθίων ὄντων det. : del. Poppo ὑπολειπομένους codd. : corr. Muretus τοῦ στόματος] τοὺς τομωτάτους X 11 οἱ εὔζωνοι οἳ det. 12 τούτους οὖν det. 13 καὶ οἱ τοξόται det. 17 ἐπεὶ det. ὁπλῖται] πολέμιοι X 18 ἐτράποντο det. 19 μητρόπολιν det. 20 ταῖς τῆς det. ἐνταῦθα δὴ det. 22 παλτία pro παχέα X 23 ἂν om. det. ἀμύνεσθαι E cum det. 25 ἔφυγον det. ἔλειπον ἅπαντες C : ἔλιπον ἅπαντες B A E : ἅπαντες λιπόντες det. 26 μοσσύνει vel μόσσυνει X (B ?) τῶν . . . οἰκοδομημένων X

ἄκρου ᾠκοδομημένῳ, ὃν τρέφουσι πάντες κοινῇ αὐτοῦ μένοντα
καὶ φυλάττουσιν, οὐκ ἤθελεν ἐξελθεῖν, οὐδὲ ὁ ἐν τῷ πρότερον
αἱρεθέντι χωρίῳ, ἀλλ᾽ αὐτοῦ σὺν τοῖς μοσσύνοις κατεκαύ-
θησαν. οἱ δὲ Ἕλληνες διαρπάζοντες τὰ χωρία ηὕρισκον 27
θησαυροὺς ἐν ταῖς οἰκίαις ἄρτων νενημένων περυσινῶν, ὡς
ἔφασαν οἱ Μοσσύνοικοι, τὸν δὲ νέον σῖτον ξὺν τῇ καλάμῃ
ἀποκείμενον· ἦσαν δὲ ζειαὶ αἱ πλεῖσται. καὶ δελφίνων 28
τεμάχη ἐν ἀμφορεῦσιν ηὑρίσκετο τεταριχευμένα καὶ στέαρ
ἐν τεύχεσι τῶν δελφίνων, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Μοσσύνοικοι καθάπερ
οἱ Ἕλληνες τῷ ἐλαίῳ· κάρυα δὲ ἐπὶ τῶν ἀνώγεων ἦν 29
πολλὰ τὰ πλατέα οὐκ ἔχοντα διαφυὴν οὐδεμίαν. τούτων
καὶ πλείστῳ σίτῳ ἐχρῶντο ἕψοντες καὶ ἄρτους ὀπτῶντες.
οἶνος δὲ ηὑρίσκετο ὃς ἄκρατος μὲν ὀξὺς ἐφαίνετο εἶναι
ὑπὸ τῆς αὐστηρότητος, κερασθεὶς δὲ εὐώδης τε καὶ ἡδύς.

Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες ἀριστήσαντες ἐνταῦθα ἐπορεύοντο 30
εἰς τὸ πρόσω, παραδόντες τὸ χωρίον τοῖς ξυμμαχήσασι τῶν
Μοσσυνοίκων. ὁπόσα δὲ καὶ ἄλλα παρῇσαν χωρία τῶν ξὺν
τοῖς πολεμίοις ὄντων, τὰ εὐπροσοδώτατα οἱ μὲν ἔλειπον, οἱ
δὲ ἑκόντες προσεχώρουν. τὰ δὲ πλεῖστα τοιάδε ἦν τῶν 31
χωρίων. ἀπεῖχον αἱ πόλεις ἀπ᾽ ἀλλήλων στάδια ὀγδοή-
κοντα, αἱ δὲ πλέον αἱ δὲ μεῖον· ἀναβοώντων δὲ ἀλλήλων
ξυνήκουον εἰς τὴν ἑτέραν ἐκ τῆς ἑτέρας πόλεως· οὕτως
ὑψηλή τε καὶ κοίλη ἡ χώρα ἦν. ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι ἐν 32
τοῖς φίλοις ἦσαν, ἐπεδείκνυσαν αὐτοῖς παῖδας τῶν εὐδαι-
μόνων σιτευτούς, τεθραμμένους καρύοις ἑφθοῖς, ἁπαλοὺς καὶ
λευκοὺς σφόδρα καὶ οὐ πολλοῦ δέοντας ἴσους τὸ μῆκος καὶ
τὸ πλάτος εἶναι, ποικίλους δὲ τὰ νῶτα καὶ τὰ ἔμπροσθεν

2 *φυλάττοντα* codd.: corr. Brunck ὁ] *οἱ* det. *προτέρῳ* det. 3 *χώρῳ* X *μοσσυνοίκοις* X 5 *περυσινῶν* Suidas s. v. *νενημένην*: *πατρίους* codd. 6 *νέον σῖτον*] *νεὸν ἔτι τὸν* X: *νέον ἔτι σῖτον* Sorof 10 *τῷ ἀνωγαίῳ* C B A: *τῶ ἀνωγέω* E: *τῶν ἀνωγαίων* vel *ἀνοκαίων* det.: *τῶν ἀνακείων* Dind.; cf. *Hell.* V. iv. 8 11 *τούτῳ* det. (13 hic *ηὑρίσκετο* X, qui alias *εὕρισκον* et sim.) 14 *κερασθεὶς* C_1 B et D V: *κεραθεὶς* cet. 16 *εἰς τὸ*] *τοῦ* det. 20 *αἱ πόλεις ἀλλήλων ἀπεῖχον* det. 21 *πλεῖον* codd. 22 *ἐς* D al. 24 *φιλίοις* D V 26–27 *μῆκος . . . πλάτος* invertunt det.

33 πάντα, ἐστιγμένους ἀνθέμια. ἐζήτουν δὲ καὶ ταῖς ἑταίραις ἃς ἦγον οἱ Ἕλληνες ἐμφανῶς ξυγγίγνεσθαι· νόμος γὰρ ἦν οὗτός σφισι. λευκοὶ δὲ πάντες οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες.

34 τούτους ἔλεγον οἱ στρατευσάμενοι βαρβαρωτάτους διελθεῖν καὶ πλεῖστον τῶν Ἑλληνικῶν νόμων κεχωρισμένους. ἔν τε γὰρ ὄχλῳ ὄντες ἐποίουν ἅπερ ⟨ἂν⟩ ἄνθρωποι ἐν ἐρημίᾳ ποιήσειαν, μόνοι τε ὄντες ὅμοια ἔπραττον ἅπερ ἂν μετ' ἄλλων ὄντες, διελέγοντό τε αὑτοῖς καὶ ἐγέλων ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ ὠρχοῦντο ἐφιστάμενοι ὅπου τύχοιεν, ὥσπερ ἄλλοις ἐπιδεικνύμενοι.

V Διὰ ταύτης τῆς χώρας οἱ Ἕλληνες, διά τε τῆς πολεμίας καὶ τῆς φιλίας, ἐπορεύθησαν ὀκτὼ σταθμούς, καὶ ἀφικνοῦνται εἰς Χάλυβας. οὗτοι ὀλίγοι τε ἦσαν καὶ ὑπήκοοι τῶν Μοσσυνοίκων, καὶ ὁ βίος ἦν τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ

2 σιδηρείας. ἐντεῦθεν ἀφικνοῦνται εἰς Τιβαρηνούς. ἡ δὲ τῶν Τιβαρηνῶν χώρα πολὺ ἦν πεδινωτέρα καὶ χωρία εἶχεν ἐπὶ θαλάττῃ ἧττον ἐρυμνά. καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔχρῃζον πρὸς τὰ χωρία προσβάλλειν καὶ τὴν στρατιὰν ὀνηθῆναί τι, καὶ τὰ ξένια ἃ ἧκε παρὰ Τιβαρηνῶν οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐπι-

3 μεῖναι κελεύσαντες ἔστε βουλεύσαιντο ἐθύοντο. καὶ πολλὰ καταθυσάντων τέλος ἀπεδείξαντο οἱ μάντεις πάντες γνώμην ὅτι οὐδαμῇ προσίοιντο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον. ἐντεῦθεν δὴ τὰ ξένια ἐδέξαντο, καὶ ὡς διὰ φιλίας πορευόμενοι δύο ἡμέρας ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἄποικον, οὖσαν δ' ἐν τῇ Τιβαρηνῶν χώρᾳ.

1 ἐστεγμένα X (om. E) ἀνθέμιον det. 2 ἃς C B : αἷς cet. συγγενέσθαι det. 3 σφίσιν οὗτος det. 6 ἂν add. Schäfer (ἄν τινες Eustath. ad Dionys. 767) ἄνθρωποι] ἄλλοι Schenkl 7 post ποιήσειαν det. add. ἄλλως (vel ἄλλοι) δὲ οὐκ ἂν τολμῷεν 8 ἄλλων det. : ἀλλήλων X ἰόντες codd. : corr. Leonclavius αὑτοῖς E : αὐτοῖς C B A : ἑαυτοῖς det. 12 ὀκτὼ det. : ὀκταλσὶ C : τρεῖς B ex audaci coniectura : εἰς τοὺς A : αὐτοὺς τοὺς E 13 τε Eustath. : ὄντες X : om. det. 15 σιδηρίας X 16 πολλὴ C_1 B 19 παρὰ τῶν det. 22 προσίεντο det. δὴ] δὲ X 23 ἐδέξαντο om. X (A ?) 24–25 ἄποικον, οὖσαν δ' Schenkl coll. VI. ii. 1 : ἀποικία, ὄντες δ' C : ἀποικίαν, ὄντες δ' B A E : ἀποίκους οἰκοῦντας det.

[Μέχρι ἐνταῦθα ἐπέζευσεν ἡ στρατιά. πλῆθος τῆς κατα- 4
βάσεως τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν Βαβυλῶνι μάχης ἄχρι εἰς
Κοτύωρα σταθμοὶ ἑκατὸν εἴκοσι δύο, παρασάγγαι ἑξακόσιοι
καὶ εἴκοσι, στάδιοι μύριοι καὶ ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι,
χρόνου πλῆθος ὀκτὼ μῆνες.] ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τετ- 5
ταράκοντα πέντε. ἐν δὲ ταύταις πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς
ἔθυσαν, καὶ πομπὰς ἐποίησαν κατὰ ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλ-
λήνων καὶ ἀγῶνας γυμνικούς. τὰ δ' ἐπιτήδει' ἐλάμβανον 6
τὰ μὲν ἐκ τῆς Παφλαγονίας, τὰ δ' ἐκ τῶν χωρίων τῶν
Κοτυωριτῶν· οὐ γὰρ παρεῖχον ἀγοράν, οὐδ' εἰς τὸ τεῖχος
τοὺς ἀσθενοῦντας ἐδέχοντο.

Ἐν τούτῳ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι 7
περὶ τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως (ἦν γὰρ ἐκείνων καὶ
φόρον ἐκείνοις ἔφερον) καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἤκουον
δῃουμένην. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἔλεγον· προη-
γόρει δὲ Ἑκατώνυμος δεινὸς νομιζόμενος εἶναι λέγειν·
Ἔπεμψεν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἡ τῶν Σινωπέων 8
πόλις ἐπαινέσοντάς τε ὑμᾶς ὅτι νικᾶτε Ἕλληνες ὄντες βαρ-
βάρους, ἔπειτα δὲ καὶ ξυνησθησομένους ὅτι διὰ πολλῶν τε
καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἠκούσαμεν, πραγμάτων σεσωσμένοι
πάρεστε. ἀξιοῦμεν δὲ Ἕλληνες ὄντες καὶ αὐτοὶ ὑφ' ὑμῶν 9
ὄντων Ἑλλήνων ἀγαθὸν μέν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν·
οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν πώποτε ὑπήρξαμεν κακῶς ποι-
οῦντες. Κοτυωρῖται δὲ οὗτοι εἰσὶ μὲν ἡμέτεροι ἄποικοι, καὶ 10
τὴν χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν βαρβάρους
ἀφελόμενοι· διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν οὗτοι τεταγμένον
καὶ Κερασούντιοι καὶ Τραπεζούντιοι· ὥστε ὅ τι ἂν τούτους
κακὸν ποιήσητε ἡ Σινωπέων πόλις νομίζει πάσχειν. νῦν 11
δὲ ἀκούομεν ὑμᾶς εἴς τε τὴν πόλιν βίᾳ παρεληλυθότας ἐνίους

1–5 μέχρι . . . μῆνες del. Krüger; cf. II. ii. 6 1 μέχρις X ἐντεῦθεν D al. 2 ἄχρις E al. 4 καὶ ter om. det. ἑξακόσιοι] εἴκοσι det. 6 καὶ πέντε det. 7 ἕκαστος det. 12 ἐν δὲ det. 15 ἐς det. 18 ἐνικᾶτε det. 20 ἀκούομεν det. 27 τραπεζούντιοι ὡσαύτως det.

σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων βίᾳ λαμβάνειν
12 ὧν ἂν δέησθε οὐ πείθοντας. ταῦτ᾽ οὖν οὐκ ἀξιοῦμεν· εἰ δὲ
ταῦτα ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας
καὶ ἄλλον ὅντινα ἂν δυνώμεθα φίλον ποιεῖσθαι.
13 Πρὸς ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφῶν ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν
εἶπεν· Ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Σινωπεῖς, ἥκομεν ἀγαπῶντες ὅτι
τὰ σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ ὅπλα· οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν
ἅμα τε χρήματα ἄγειν καὶ φέρειν καὶ τοῖς πολεμίοις μά-
14 χεσθαι. καὶ νῦν ἐπεὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἤλθομεν,
ἐν Τραπεζοῦντι μὲν (παρεῖχον γὰρ ἡμῖν ἀγοράν) ὠνούμενοι
εἴχομεν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ ἀνθ᾽ ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ξένια
ἔδωκαν τῇ στρατιᾷ, ἀντετιμῶμεν αὐτούς, καὶ εἴ τις αὐτοῖς
φίλος ἦν τῶν βαρβάρων, τούτων ἀπειχόμεθα· τοὺς δὲ
πολεμίους αὐτῶν ἐφ᾽ οὓς αὐτοὶ ἡγοῖντο κακῶς ἐποιοῦμεν
15 ὅσον ἐδυνάμεθα. ἐρωτᾶτε δὲ αὐτοὺς ὁποίων τινῶν ἡμῶν
ἔτυχον· πάρεισι γὰρ ἐνθάδε οὓς ἡμῖν ἡγεμόνας διὰ φιλίαν
16 ἡ πόλις ξυνέπεμψεν. ὅποι δ᾽ ἂν ἐλθόντες ἀγορὰν μὴ ἔχω-
μεν, ἄν τε εἰς βάρβαρον γῆν ἄν τε εἰς Ἑλληνίδα, οὐχ ὕβρει
17 ἀλλὰ ἀνάγκῃ λαμβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. καὶ Καρδούχους
καὶ Ταόχους καὶ Χαλδαίους καίπερ βασιλέως οὐχ ὑπηκόους
ὄντας ὅμως καὶ μάλα φοβεροὺς ὄντας πολεμίους ἐκτησάμεθα
διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπεὶ ἀγορὰν
18 οὐ παρεῖχον. Μάκρωνας δὲ καίπερ βαρβάρους ὄντας, ἐπεὶ
ἀγορὰν οἵαν ἐδύναντο παρεῖχον, φίλους τε ἐνομίζομεν εἶναι
19 καὶ βίᾳ οὐδὲν ἐλαμβάνομεν τῶν ἐκείνων. Κοτυωρίτας δέ,
οὓς ὑμετέρους φατὲ εἶναι, εἴ τι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αὐτοὶ
αἴτιοί εἰσιν· οὐ γὰρ ὡς φίλοι προσεφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ
κλείσαντες τὰς πύλας οὔτε εἴσω ἐδέχοντο οὔτε ἔξω ἀγορὰν
ἔπεμπον· ἠτιῶντο δὲ τὸν παρ᾽ ὑμῶν ἁρμοστὴν τούτων αἴτιον

2 οὐκ om. X 3 ποιήσετε X et D: ποιήσητε det. 7 ἦν] ἡμῖν det. 8 τε τὰ X (τὰ χρή in ras. E) 9 ἐπειδὴ det. 12 καὶ νῦν εἴ det. 13 ἀπε(μα B)χόμεθα X 15 ἐρώτα det. 20 ταόχους καὶ χαλδαίους invertunt det. 21 ὅμως del. et pro posteriore ὄντας coni. ὅμως Gemoll 23 δὲ καίπερ] δέ γε καὶ det. 27 φίλιοι det. προσεφέροντο ἡμῖν om. X 29 ἔπεμπον] ἔφερον det.

εἶναι. ὃ δὲ λέγεις βίᾳ παρελθόντας σκηνοῦν, ἡμεῖς ἠξιοῦ- 20
μεν τοὺς κάμνοντας εἰς τὰς στέγας δέξασθαι· ἐπεὶ δὲ οὐκ
ἀνέῳγον τὰς πύλας, ᾗ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον ταύτῃ
εἰσελθόντες ἄλλο μὲν οὐδὲν βίαιον ἐποιήσαμεν, σκηνοῦσι
δ᾽ ἐν ταῖς στέγαις οἱ κάμνοντες τὰ αὑτῶν δαπανῶντες,
καὶ τὰς πύλας φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ
ἁρμοστῇ ὦσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ἡμῖν ᾖ κομί-
σασθαι ὅταν βουλώμεθα. οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ὁρᾶτε, σκη- 21
νοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῇ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἂν μέν
τις εὖ ποιῇ, ἀντ᾽ εὖ ποιεῖν, ἂν δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι. ἃ 22
δὲ ἠπείλησας ὡς, ἢν ὑμῖν δοκῇ, Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας
ξυμμάχους ποιήσεσθε ἐφ᾽ ἡμᾶς, ἡμεῖς δέ, ἢν μὲν ἀνάγκη
ᾖ, πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις· ἤδη γὰρ καὶ ἄλλοις πολ-
λαπλασίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν· ἂν δὲ δοκῇ ἡμῖν καὶ
φίλον ποιεῖσθαι τὸν Παφλαγόνα (ἀκούομεν δὲ αὐτὸν καὶ 23
ἐπιθυμεῖν τῆς ὑμετέρας πόλεως καὶ χωρίων τῶν ἐπιθαλατ-
τίων), πειρασόμεθα ξυμπράττοντες αὐτῷ ὧν ἐπιθυμεῖ φίλοι
γίγνεσθαι.

Ἐκ τούτου μάλα μὲν δῆλοι ἦσαν οἱ ξυμπρέσβεις τῷ 24
Ἑκατωνύμῳ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις, παρελθὼν δ᾽
αὐτῶν ἄλλος εἶπεν ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ἥκοιεν ἀλλὰ
ἐπιδείξοντες ὅτι φίλοι εἰσί. καὶ ξενίοις, ἢν μὲν ἔλθητε
πρὸς τὴν Σινωπέων πόλιν, ἐκεῖ δεξόμεθα, νῦν δὲ τοὺς ἐν-
θάδε κελεύσομεν διδόναι ἃ δύνανται· ὁρῶμεν γὰρ πάντα
ἀληθῆ ὄντα ἃ λέγετε. ἐκ τούτου ξένιά τε ἔπεμπον οἱ 25
Κοτυωρῖται καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξένιζον τοὺς
τῶν Σινωπέων πρέσβεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλά τε καὶ
φιλικὰ διελέγοντο τά τε ἄλλα καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας
ἀνεπυνθάνοντο ὧν ἑκάτεροι ἐδέοντο.

1 ἀξιοῦμεν X 5 αὐτῶν B E : αὑτῶν C A : ἑαυτῶν det. 6 φρουροῦντες X 9 τῇ del. Cobet 10 ἀντευποιεῖν codd. 12 ποιήσασθαι X et D al. 15 ποιεῖσθαι det.: ποιήσομεν X 17 πειρασόμεθα οὖν det. 21 ποιησάμενοι X ἥκομεν det. 24 διαδόναι vel διαδιδόναι X (A?) 26 τῶν om. B A et D 28 φιλικὰ] ἐπιτήδεια det. 29 ἐπυνθάνοντο det.

VI Ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. τῇ δὲ
ὑστεραίᾳ ξυνέλεξαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας. καὶ
ἐδόκει αὐτοῖς περὶ τῆς λοιπῆς πορείας παρακαλέσαντας τοὺς
Σινωπέας βουλεύεσθαι. εἴτε γὰρ πεζῇ δέοι πορεύεσθαι,
χρήσιμοι ἂν ἐδόκουν εἶναι οἱ Σινωπεῖς· ἔμπειροι γὰρ ἦσαν
τῆς Παφλαγονίας· εἴτε κατὰ θάλατταν, προσδεῖν ἐδόκει
Σινωπέων· μόνοι γὰρ ἂν ἐδόκουν ἱκανοὶ εἶναι πλοῖα παρα-
2 σχεῖν ἀρκοῦντα τῇ στρατιᾷ. καλέσαντες οὖν τοὺς πρέσβεις
ξυνεβουλεύοντο, καὶ ἠξίουν Ἕλληνας ὄντας Ἕλλησι τούτῳ
πρῶτον καλῶς δέχεσθαι τῷ εὔνους τε εἶναι καὶ τὰ κάλλιστα
ξυμβουλεύειν.
3 Ἀναστὰς δὲ Ἑκατώνυμος πρῶτον μὲν ἀπελογήσατο περὶ
οὗ εἶπεν ὡς τὸν Παφλαγόνα φίλον ποιήσοιντο, ὅτι οὐχ ὡς
τοῖς Ἕλλησι πολεμησόντων σφῶν εἴποι, ἀλλ᾽ ὅτι ἐξὸν τοῖς
βαρβάροις φίλους εἶναι τοὺς Ἕλληνας αἱρήσονται. ἐπεὶ
4 δὲ ξυμβουλεύειν ἐκέλευον, ἐπευξάμενος εἶπεν ὧδε. Εἰ μὲν
ξυμβουλεύοιμι ἃ βέλτιστά μοι [εἶναι] δοκεῖ, πολλά μοι καὶ
ἀγαθὰ γένοιτο· εἰ δὲ μή, τἀναντία. αὐτὴ γὰρ ἡ ἱερὰ ξυμ-
βουλὴ λεγομένη εἶναι δοκεῖ μοι παρεῖναι· νῦν γὰρ δὴ ἂν
μὲν εὖ ξυμβουλεύσας φανῶ, πολλοὶ ἔσονται οἱ ἐπαινοῦντές
5 με, ἂν δὲ κακῶς, πολλοὶ ἔσεσθε οἱ καταρώμενοι. πράγματα
μὲν οὖν οἶδ᾽ ὅτι πολὺ πλείω ἕξομεν, ἐὰν κατὰ θάλατταν
κομίζησθε· ἡμᾶς γὰρ δεήσει τὰ πλοῖα πορίζειν· ἢν δὲ κατὰ
γῆν στέλλησθε, ὑμᾶς δεήσει τοὺς μαχομένους εἶναι. ὅμως
6 δὲ λεκτέα ἃ γιγνώσκω· ἔμπειρος γάρ εἰμι καὶ τῆς χώρας
τῆς Παφλαγόνων καὶ τῆς δυνάμεως. ἔχει γὰρ ἀμφότερα,
7 καὶ πεδία κάλλιστα καὶ ὄρη ὑψηλότατα. καὶ πρῶτον μὲν

4 δέοι] ἐδόκει X 5 χρήσιμον fere omnes σινωπεῖς ἡγούμενοι det. 7 ἂν om. det. 10 κάλλιστα X : βέλτιστα det. 16 ἐκέλευον] μὲν κελεύετε X : sim. habent D al. ὧδε εἶπεν det. 17 δοκεῖ εἶναι det. : εἶναι del. Rehdantz 17–18 καὶ ἀγαθὰ X (om. E) : κἀγαθὰ vel ἀγαθὰ det. 18 αὕτη codd. : corr. Pluygers 19 νῦν μὲν γὰρ X δὴ om. det. 20 ἔσονται] ἔσεσθε det. 21 ἔσεσθαι E A L : del. Bornemann 23 πορίζεσθαι X (om. B) 24 γῆς det. 25 λεκτὰ X (B ?) 26 γὰρ ἡ χώρα det.

οἶδα εὐθὺς ᾗ τὴν εἰσβολὴν ἀνάγκη ποιεῖσθαι· οὐ γὰρ ἔστιν
ἄλλῃ ἢ ᾗ τὰ κέρατα τοῦ ὄρους τῆς ὁδοῦ καθ' ἑκάτερά ἐστιν
ὑψηλά, ἃ κρατεῖν κατέχοντες καὶ πάνυ ὀλίγοι δύναιντ' ἄν·
τούτων δὲ κατεχομένων οὐδ' ἂν οἱ πάντες ἄνθρωποι δύναιντ'
ἂν διελθεῖν. ταῦτα δὲ καὶ δείξαιμι ἄν, εἴ μοί τινα βού-
λοισθε ξυμπέμψαι. ἔπειτα δὲ οἶδα καὶ πεδία ὄντα καὶ 8
ἱππείαν ἣν αὐτοὶ οἱ βάρβαροι νομίζουσι κρείττω εἶναι ἁπά-
σης τῆς βασιλέως ἱππείας. καὶ νῦν οὗτοι οὐ παρεγένοντο
βασιλεῖ καλοῦντι, ἀλλὰ μεῖζον φρονεῖ ὁ ἄρχων αὐτῶν. ἢν 9
δὲ καὶ δυνηθῆτε τά τε ὄρη κλέψαι ἢ φθάσαι λαβόντες καὶ
ἐν τῷ πεδίῳ κρατῆσαι μαχόμενοι τούς τε ἱππέας τούτων καὶ
πεζῶν μυριάδας πλέον ἢ δώδεκα, ἥξετε ἐπὶ τοὺς ποταμούς,
πρῶτον μὲν τὸν Θερμώδοντα, εὖρος τριῶν πλέθρων, ὃν
χαλεπὸν οἶμαι διαβαίνειν ἄλλως τε καὶ πολεμίων πολλῶν
ἔμπροσθεν ὄντων, πολλῶν δὲ ὄπισθεν ἑπομένων· δεύτερον
δὲ Ἶριν, τρίπλεθρον ὡσαύτως· τρίτον δὲ Ἅλυν, οὐ μεῖον
δυοῖν σταδίοιν, ὃν οὐκ ἂν δύναισθε ἄνευ πλοίων διαβῆναι·
πλοῖα δὲ τίς ἔσται ὁ παρέχων; ὡς δ' αὔτως καὶ ὁ Παρθένιος
ἄβατος· ἐφ' ὃν ἔλθοιτε ἄν, εἰ τὸν Ἅλυν διαβαίητε. ἐγὼ 10
μὲν οὖν οὐ χαλεπὴν ὑμῖν εἶναι νομίζω τὴν πορείαν ἀλλὰ
παντάπασιν ἀδύνατον. ἂν δὲ πλέητε, ἔστιν ἐνθένδε μὲν εἰς
Σινώπην παραπλεῦσαι, ἐκ Σινώπης δὲ εἰς Ἡράκλειαν· ἐξ
Ἡρακλείας δὲ οὔτε πεζῇ οὔτε κατὰ θάλατταν ἀπορία· πολλὰ
γὰρ καὶ πλοῖά ἐστιν ἐν Ἡρακλείᾳ.

Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἔλεξεν, οἱ μὲν ὑπώπτευον φιλίας ἕνεκα τῆς 11
Κορύλα λέγειν· καὶ γὰρ ἦν πρόξενος αὐτῷ· οἱ δὲ καὶ ὡς δῶρα

2 *τῆς ὁδοῦ τοῦ ὄρους* det. 4–5 *δύναιντ' ἂν διελθεῖν*] *δύναιντο διελθεῖν* det. 5 *βούλεσθε* det. 6 *καὶ* ante *πεδία* om. det. 7–8 *ἣν . . . ἱππείας* om. X 9 *ἀλλὰ καὶ* det. *ἢν* det. : *ἢ* C : *εἰ* A E (B ?) 11 *κρατῆτε* vel *κρατεῖτε* det. *ἱππεῖς* codd. 11–12 *τούτους καὶ πεζοὺς* det. 12 *πλεῖον* X *ἕξετε* X *τοὺς* om. det. 14 *πολλῶν μὲν* det. 16 *τίγρην* C B A : *ἶριν* E et D (al. ?) 17 *δύναισθε* D : *δύνησθε* cet. (*οι* s. v. E) 18 *αὔτως* codd. 19 *ἔλθητε* C B A *ἅλυν τοῦτον* det. 20 *ὑμῖν* om. E et D (al. ?) 22 *δὲ* om. X 24 *γάρ ἐστι πλοῖα* det. 26 *κορύλα* E cum det. : *κορύλας* C A : *εἰς κορύλαν* B

ληψόμενον διὰ τὴν ξυμβουλὴν ταύτην· οἱ δὲ ὑπώπτευον καὶ
τούτου ἕνεκα λέγειν ὡς μὴ πεζῇ ἰόντες τὴν Σινωπέων τι
χώραν κακὸν ἐργάζοιντο. οἱ δ᾽ οὖν Ἕλληνες ἐψηφίσαντο
12 κατὰ θάλατταν τὴν πορείαν ποιεῖσθαι. μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν
εἶπεν· Ὦ Σινωπεῖς, οἱ μὲν ἄνδρες ᾕρηνται πορείαν ἣν ὑμεῖς
ξυμβουλεύετε· οὕτω δὲ ἔχει· εἰ μὲν μέλλει πλοῖα ἔσεσθαι
ἱκανὰ ὡς ἀριθμῷ ἕνα μὴ καταλείπεσθαι ἐνθάδε, ἡμεῖς ἂν
πλέοιμεν· εἰ δὲ μέλλοιμεν οἱ μὲν καταλείψεσθαι οἱ δὲ
13 πλεύσεσθαι, οὐκ ἂν ἐμβαίημεν εἰς τὰ πλοῖα. γιγνώσκομεν
γὰρ ὅτι ὅπου μὲν ἂν κρατῶμεν, δυναίμεθ᾽ ἂν καὶ σῴζεσθαι
καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν· εἰ δέ που ἥττους τῶν πολεμίων
ληφθησόμεθα, εὔδηλον δὴ ὅτι ἐν ἀνδραπόδων χώρᾳ ἐσόμεθα.
ἀκούσαντες ταῦτα οἱ πρέσβεις ἐκέλευον πέμπειν πρέσβεις.
14 καὶ πέμπουσι Καλλίμαχον Ἀρκάδα καὶ Ἀρίστωνα Ἀθηναῖον
καὶ Σαμόλαν Ἀχαιόν. καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο.

15 Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ Ξενοφῶντι, ὁρῶντι μὲν ὁπλίτας
πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων, ὁρῶντι δὲ πελταστὰς πολλοὺς καὶ
τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ ἱππέας δὲ καὶ μάλα ἤδη διὰ τὴν
τριβὴν ἱκανούς, ὄντας δ᾽ ἐν τῷ Πόντῳ, ἔνθα οὐκ ἂν ἀπ᾽ ὀλίγων
χρημάτων τοσαύτη δύναμις παρεσκευάσθη, καλὸν αὐτῷ ἐδόκει
εἶναι χώραν καὶ δύναμιν τῇ Ἑλλάδι προσκτήσασθαι πόλιν
16 κατοικίσαντας. καὶ γενέσθαι ἂν αὐτῷ ἐδόκει μεγάλη, κατα-
λογιζομένῳ τό τε αὐτῶν πλῆθος καὶ τοὺς περιοικοῦντας τὸν
Πόντον. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο πρίν τινι εἰπεῖν τῶν στρα-
τιωτῶν Σιλανὸν παρακαλέσας τὸν Κύρου μάντιν γενόμενον
17 τὸν Ἀμπρακιώτην. ὁ δὲ Σιλανὸς δεδιὼς μὴ γένηται ταῦτα

2 πεζοὶ (ῆ A) ὄντες X 2–3 χώραν κακόν τι det. 3 οὖν] αὖ X 5 εἰ ante ᾕρηνται om. X et DV 6 πλοῖα ἔσεσθαι μέλλει B: μέλλει om. CAE 7 ἀριθμῷ ὡς Reiske 7–8 ἡμεῖς δὲ πλέοιμεν vel ἡμεῖς δὲ πλέοιμεν ἂν det. 13 οἱ πρέσβεις] οἱ Σινωπῆς Cobet πέμπειν ἐκέλευον det. 16–17 πολλοὺς ὁπλίτας det. 17 δὲ καὶ BA πολλοὺς πελταστὰς πολλοὺς det. 18 ἱππεῖς X 19 δ᾽ om. det. 20 ἔδοξεν det. 21 εἶναι καὶ X 22 κατοικήσαντας X (sed ῑ super η E) et D al. ἂν om. X ἐδόκει αὐτῷ det. 23 αὐτῶν codd. 26 ἀμβρακιώτην codd. γένοιτο . . . καταμείνειε det.

καὶ καταμείνῃ που ἡ στρατιά, ἐκφέρει εἰς τὸ στράτευμα
λόγον ὅτι Ξενοφῶν βούλεται καταμεῖναι τὴν στρατιὰν καὶ
πόλιν οἰκίσαι καὶ ἑαυτῷ ὄνομα καὶ δύναμιν περιποιήσασθαι.
αὐτὸς δ' ὁ Σιλανὸς ἐβούλετο ὅτι τάχιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα 18
ἀφικέσθαι· οὓς γὰρ παρὰ Κύρου ἔλαβε τρισχιλίους δαρεικοὺς
ὅτε τὰς δέκα ἡμέρας ἠλήθευσε θυόμενος Κύρῳ, διεσεσώκει.
τῶν δὲ στρατιωτῶν, ἐπεὶ ἤκουσαν, τοῖς μὲν ἐδόκει βέλτιστον 19
εἶναι καταμεῖναι, τοῖς δὲ πολλοῖς οὔ. Τιμασίων δὲ ὁ
Δαρδανεὺς καὶ Θώραξ ὁ Βοιώτιος πρὸς ἐμπόρους τινὰς
παρόντας τῶν Ἡρακλεωτῶν καὶ Σινωπέων λέγουσιν ὅτι εἰ
μὴ ἐκποριοῦσι τῇ στρατιᾷ μισθὸν ὥστε ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια
ἐκπλέοντας, ὅτι κινδυνεύσει μεῖναι τοσαύτη δύναμις ἐν τῷ
Πόντῳ· βούλεται γὰρ Ξενοφῶν καὶ ἡμᾶς παρακαλεῖ, ἐπειδὰν
ἔλθῃ τὰ πλοῖα, τότε εἰπεῖν ἐξαίφνης τῇ στρατιᾷ· Ἄνδρες, 20
νῦν μὲν ὁρῶμεν ὑμᾶς ἀπόρους ὄντας καὶ ἐν τῷ ἀπόπλῳ ἔχειν
τὰ ἐπιτήδεια καὶ ὡς οἴκαδε ἀπελθόντας ὀνῆσαί τι τοὺς οἴκοι·
εἰ δὲ βούλεσθε τῆς κύκλῳ χώρας περὶ τὸν Πόντον οἰκουμένης
ἐκλεξάμενοι ὅποι ἂν βούλησθε κατασχεῖν, καὶ τὸν μὲν ἐθέ-
λοντα ἀπιέναι οἴκαδε, τὸν δ' ἐθέλοντα μένειν αὐτοῦ, πλοῖα δ'
ὑμῖν πάρεστιν, ὥστε ὅπῃ ἂν βούλησθε ἐξαίφνης ἂν ἐπιπέ-
σοιτε. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἔμποροι ἀπήγγελλον ταῖς πόλεσι· 21
ξυνέπεμψε δ' αὐτοῖς Τιμασίων Δαρδανεὺς Εὐρύμαχόν τε τὸν
Δαρδανέα καὶ Θώρακα τὸν Βοιώτιον ταὐτὰ ἐροῦντας. Σι-
νωπεῖς δὲ καὶ Ἡρακλεῶται ταῦτα ἀκούσαντες πέμπουσι πρὸς
τὸν Τιμασίωνα καὶ κελεύουσι προστατεῦσαι λαβόντα χρήματα
ὅπως ἐκπλεύσῃ ἡ στρατιά. ὁ δὲ ἄσμενος ἀκούσας ἐν ξυλλόγῳ 22

1 εἰσφέρει X (sed κ s. v. E) 3 οἰκῆσαι X et D al. 5 οὓς] τοὺς X 6 διεσεσώκει det. : καὶ διέσωσεν ἐκεῖ X 8–9 ὁ δαρδανεὺς om. X 9 τινὰς] μέν τινας X 11 ἐξευποριοῦσι X 13 βούλεται C_1 B : βουλεύεται C_2 cet. ἐπειδὰν δὲ X 15 ἡμᾶς B E εὐπόρους det. 16 ὡς om. det. 18 ὅπῃ det. nonnulli post κατασχεῖν fort. excidit aliquid (ἔστι post βούλεσθε add. et ἐκλεξαμένους coniecit Matthiae) 19 δὲ θέλοντα X 20 ὅπῃ βούλεσθε det. 22 ὁ δαρδανεὺς det. 23 ταῦτα X : τὰ αὐτὰ ταῦτα det. 24 ταῦτα om. det. 25 τὸν om. det. προστῆναι in marg. D : προστατῆσαι Dind.

τῶν στρατιωτῶν ὄντων λέγει τάδε. Οὐ δεῖ προσέχειν μονῇ,
ὦ ἄνδρες, οὐδὲ τῆς Ἑλλάδος οὐδὲν περὶ πλείονος ποιεῖσθαι.
ἀκούω δέ τινας θύεσθαι ἐπὶ τούτῳ οὐδ' ὑμῖν λέγοντας.
23 ὑπισχνοῦμαι δὲ ὑμῖν, ἂν ἐκπλέητε, ἀπὸ νουμηνίας μισθοφορὰν
παρέξειν κυζικηνὸν ἑκάστῳ τοῦ μηνός· καὶ ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν
Τρῳάδα, ἔνθεν καί εἰμι φυγάς, καὶ ὑπάρξει ὑμῖν ἡ ἐμὴ πόλις·
24 ἑκόντες γάρ με δέξονται. ἡγήσομαι δὲ αὐτὸς ἐγὼ ἔνθεν
πολλὰ χρήματα λήψεσθε. ἔμπειρος δέ εἰμι τῆς Αἰολίδος
καὶ τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Τρῳάδος καὶ τῆς Φαρναβάζου ἀρχῆς
πάσης, τὰ μὲν διὰ τὸ ἐκεῖθεν εἶναι, τὰ δὲ διὰ τὸ ξυνεστρα-
25 τεῦσθαι ἐν αὐτῇ σὺν Κλεάρχῳ τε καὶ Δερκυλίδᾳ. ἀναστὰς
αὖθις Θώραξ ὁ Βοιώτιος, ὃς περὶ στρατηγίας Ξενοφῶντι
ἐμάχετο, ἔφη, εἰ ἐξέλθοιεν ἐκ τοῦ Πόντου, ἔσεσθαι αὐτοῖς
Χερρόνησον χώραν καλὴν καὶ εὐδαίμονα ὥστε †τῷ βουλομένῳ†
ἐνοικεῖν, τῷ δὲ μὴ βουλομένῳ ἀπιέναι οἴκαδε. γελοῖον δὲ
εἶναι ἐν τῇ Ἑλλάδι οὔσης χώρας πολλῆς καὶ ἀφθόνου ἐν τῇ
26 βαρβάρων μαστεύειν. ἔστε δ' ἄν, ἔφη, ἐκεῖ γένησθε, κἀγὼ
καθάπερ Τιμασίων ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν τὴν μισθοφοράν. ταῦτα
δὲ ἔλεγεν εἰδὼς ἃ Τιμασίωνι οἱ Ἡρακλεῶται καὶ οἱ Σινωπεῖς
27 ὑπισχνοῦντο ὥστε ἐκπλεῖν. ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐν τούτῳ ἐσίγα.
ἀναστὰς δὲ Φιλήσιος καὶ Λύκων οἱ Ἀχαιοὶ ἔλεγον ὡς δεινὸν
εἴη ἰδίᾳ μὲν Ξενοφῶντα πείθειν τε καταμένειν καὶ θύεσθαι
ὑπὲρ τῆς μονῆς [μὴ κοινούμενον τῇ στρατιᾷ], εἰς δὲ τὸ κοινὸν
μηδὲν ἀγορεύειν περὶ τούτων. ὥστε ἠναγκάσθη ὁ Ξενοφῶν
28 ἀναστῆναι καὶ εἰπεῖν τάδε. Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, θύομαι μὲν ὡς
ὁρᾶτε ὁπόσα δύναμαι καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὅπως
ταῦτα τυγχάνω καὶ λέγων καὶ νοῶν καὶ πράττων ὁποῖα μέλλει

4 ἐὰν det. μισθοφορὰν] μισθὸν ὑμῖν E 5 παρέξειν ὑμῖν det. 6 ὑμῖν] ὑμᾶς X 10 τῆς μὲν . . . τῆς δὲ det. στρατεύεσθαι det. (ἐστρατεῦσθαι *Ven.* 511 et in marg. D) 12 αὖθις] εὐθὺς det. ὃς ἀεὶ det. 12–13 ξενοφῶντι ἐμάχετο] ξένων ἐμηχανᾶτο X 14 ὥστε del. (cum καὶ εὐδαίμονα) Schenkl: ὥστε ἐξεῖναι Cobet (malim εἶναι) 15 μὴ om. X 18 μισθοφορίαν X 20 ὑπισχνοῦντο] ἐπαγγέλ(λ)οιντο det. 23 μὴ . . . στρατιᾷ del. Krüger μὴ κοινοῦντα det. τὸ om. det.

ὑμῖν τε κάλλιστα καὶ ἄριστα ἔσεσθαι καὶ ἐμοί. καὶ νῦν
ἐθυόμην περὶ αὐτοῦ τούτου, εἰ ἄμεινον εἴη ἄρχεσθαι λέγειν
εἰς ὑμᾶς καὶ πράττειν περὶ τούτων ἢ παντάπασι μηδὲ ἅπτεσθαι
τοῦ πράγματος. Σιλανὸς δέ μοι ὁ μάντις ἀπεκρίνατο τὸ μὲν 29
μέγιστον, τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι· ᾔδει γὰρ καὶ ἐμὲ οὐκ ἄπειρον
ὄντα διὰ τὸ ἀεὶ παρεῖναι τοῖς ἱεροῖς· ἔλεξε δὲ ὅτι ἐν τοῖς
ἱεροῖς φαίνοιτό τις δόλος καὶ ἐπιβουλὴ ἐμοί, ὡς ἄρα γι-
γνώσκων ὅτι αὐτὸς ἐπεβούλευε διαβάλλειν με πρὸς ὑμᾶς.
ἐξήνεγκε γὰρ τὸν λόγον ὡς ἐγὼ πράττειν ταῦτα διανοοίμην
ἤδη οὐ πείσας ὑμᾶς. ἐγὼ δὲ εἰ μὲν ἑώρων ἀποροῦντας ὑμᾶς, 30
τοῦτ' ἂν ἐσκόπουν ἀφ' οὗ ἂν γένοιτο ὥστε λαβόντας ὑμᾶς
πόλιν τὸν μὲν βουλόμενον ἀποπλεῖν ἤδη, τὸν δὲ μὴ βουλό-
μενον, ἐπεὶ κτήσαιτο ἱκανὰ ὥστε καὶ τοὺς ἑαυτοῦ οἰκείους
ὠφελῆσαί τι. ἐπεὶ δὲ ὁρῶ ὑμῖν καὶ τὰ πλοῖα πέμποντας 31
Ἡρακλεώτας καὶ Σινωπέας ὥστε ἐκπλεῖν, καὶ μισθὸν ὑπ-
ισχνουμένους ὑμῖν ἄνδρας ἀπὸ νουμηνίας, καλόν μοι δοκεῖ
εἶναι σῳζομένους ἔνθα βουλόμεθα μισθὸν τῆς σωτηρίας
λαμβάνειν, καὶ αὐτός τε παύομαι ἐκείνης τῆς διανοίας, καὶ
ὁπόσοι πρὸς ἐμὲ προσῇσαν λέγοντες ὡς χρὴ ταῦτα πράττειν,
ἀναπαύεσθαί φημι χρῆναι. οὕτω γὰρ γιγνώσκω· ὁμοῦ μὲν 32
ὄντες πολλοὶ ὥσπερ νυνὶ δοκεῖτε ἄν μοι καὶ ἔντιμοι εἶναι καὶ
ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια· ἐν γὰρ τῷ κρατεῖν ἐστι καὶ τὸ λαμβάνειν
τὰ τῶν ἡττόνων· διασπασθέντες δ' ἂν καὶ κατὰ μικρὰ γενο-
μένης τῆς δυνάμεως οὔτ' ἂν τροφὴν δύναισθε λαμβάνειν
οὔτε χαίροντες ἂν ἀπαλλάξαιτε. δοκεῖ οὖν μοι ἅπερ ὑμῖν, 33
ἐκπορεύεσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐάν τις μέντοι ἀπολιπὼν

1 τὲ ὑμῖν det. 7 ὡς] ὀρθῶς det. 10 ἀποροῦντας ὑμᾶς ἑώρων det. 13 ἐπεὶ κτήσαιτο] ἐπικτήσαιτο X (B ?) 15 σινωπεῖς codd. ὥστε ἐκπλεῖν om. det. nonnulli 16 ἄνδρας] ὦ ἄνδρες X 17 σωτηρίας det.: ἀπορίας X, unde εὐπορίας Hug, sed σωτηρίας per iocum dicit Xen. 18 ἀναπαύομαι det. 19 πρός με det. 20 ἀναπαύεσθαι E *Ven.* 511 : ἀναπαύσεσθαι C B A : ἀναπαύσασθαι det. ὁμοῦ μὲν γὰρ det. 24 δύναισθε E : δύνασθαι C A : δύνασθε B : δυνά(αί D)μεθα det. 25 ἀπαλλάξαιτε D : ἀπαλλάξετε X : ἀπαλλάξητε cet. μοι om. X 26 ἐς E ἄν det. μέντι X : μείνῃ ἢ det. : corr. Hutchinson ἀπολιπών τινα det.

ληφθῇ πρὶν ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι πᾶν τὸ στράτευμα, κρίνεσθαι
αὐτὸν ὡς ἀδικοῦντα. καὶ ὅτῳ δοκεῖ, ἔφη, ταῦτα, ἀράτω τὴν
34 χεῖρα. ἀνέτειναν ἅπαντες. ὁ δὲ Σιλανὸς ἐβόα, καὶ ἐπεχείρει
λέγειν ὡς δίκαιον εἴη ἀπιέναι τὸν βουλόμενον. οἱ δὲ στρα-
τιῶται οὐκ ἠνείχοντο, ἀλλ᾽ ἠπείλουν αὐτῷ ὅτι εἰ λήψονται
35 ἀποδιδράσκοντα, τὴν δίκην ἐπιθήσοιεν. ἐντεῦθεν ἐπεὶ
ἔγνωσαν οἱ Ἡρακλεῶται ὅτι ἐκπλεῖν δεδογμένον εἴη καὶ
Ξενοφῶν αὐτὸς ἐπεψηφικὼς εἴη, τὰ μὲν πλοῖα πέμπουσι,
τὰ δὲ χρήματα ἃ ὑπέσχοντο Τιμασίωνι καὶ Θώρακι ἐψευ-
36 σμένοι ἦσαν [τῆς μισθοφορᾶς]. ἐνταῦθα δὲ ἐκπεπληγμένοι
ἦσαν καὶ ἐδεδίεσαν τὴν στρατιὰν οἱ τὴν μισθοφορὰν ὑπεσχη-
μένοι. παραλαβόντες οὖν οὗτοι καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς
οἷς ἀνεκεκοίνωντο ἃ πρόσθεν ἔπραττον, πάντες δ᾽ ἦσαν πλὴν
Νέωνος τοῦ Ἀσιναίου, ὃς Χειρισόφῳ ὑπεστρατήγει, Χειρί-
σοφος δὲ οὔπω παρῆν, ἔρχονται πρὸς Ξενοφῶντα, καὶ
λέγουσιν ὅτι μεταμέλοι αὐτοῖς, καὶ δοκοίη κράτιστον εἶναι
πλεῖν εἰς Φᾶσιν, ἐπεὶ πλοῖα ἔστι, καὶ κατασχεῖν τὴν
37 Φασιανῶν χώραν. Αἰήτου δὲ υἱιδοῦς ἐτύγχανε βασιλεύων
αὐτῶν. Ξενοφῶν δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων εἴποι
εἰς τὴν στρατιάν· ὑμεῖς δὲ ξυλλέξαντες, ἔφη, εἰ βούλεσθε,
λέγετε. ἐνταῦθα ἀποδείκνυται Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς γνώμην
οὐκ ἐκκλησιάζειν ἀλλὰ τοὺς αὑτοῦ ἕκαστον λοχαγοὺς πρῶτον
πειρᾶσθαι πείθειν. καὶ ἀπελθόντες ταῦτ᾽ ἐποίουν.

VII Ταῦτα οὖν οἱ στρατιῶται ἀνεπύθοντο ταραττόμενα. καὶ ὁ
Νέων λέγει ὡς Ξενοφῶν ἀναπεπεικὼς τοὺς ἄλλους στρατη-
γοὺς διανοεῖται ἄγειν τοὺς στρατιώτας ἐξαπατήσας πάλιν εἰς

2 αἱρέτω det. 3 πάντες det. 4 λέγων X 5 ὅτι ante εἰ] ante τὴν δίκην det. 7–8 καὶ . . . εἴη om. D al. 10 τῆς μισθοφορίας X, quae E ante ἐψευσμένοι ponit: del. Krüger 11 μισθοφορίαν X 12 παραλαβόντες οὖν] καὶ παραλαβόντες det. 13 ἀνεκεκοίνωντο D al.: ἀνεκ(ο)ινῶ(οῦ B)το X ἅπαντες det. 14 μένωνος X 15 οὔπω B E: οὕτω C A: οὐ det. 16 μεταμελοίη X: μεταμέλει D al. 17 πλοῖα ἐκεῖ ἔστι det. 18 υἱὸς det. 22 οὐκ X: μὴ det. ἑαυτοῦ det. πρώτους det. 23 πεῖσαι det. 24 οἱ δὲ στρατιῶται ἀνεπύθοντο ταῦτα det. ταραττόμενα Dind.: τὰ πραττόμενα X: πραττόμενα det. 26 ἐξαπατήσας τοὺς στρατιώτας det.

Φᾶσιν. ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται χαλεπῶς ἔφερον, καὶ 2
ξύλλογοι ἐγίγνοντο καὶ κύκλοι ξυνίσταντο καὶ μάλα φοβεροὶ
ἦσαν μὴ ποιήσειαν οἷα καὶ τοὺς τῶν Κόλχων κήρυκας
ἐποίησαν καὶ τοὺς ἀγορανόμους· [ὅσοι μὴ εἰς τὴν θάλατταν
κατέφυγον κατελεύσθησαν.] ἐπεὶ δὲ ᾐσθάνετο Ξενοφῶν, 3
ἔδοξεν αὐτῷ ὡς τάχιστα ξυναγαγεῖν αὐτῶν ἀγοράν, καὶ μὴ
ἐᾶσαι ξυλλεγῆναι αὐτομάτους· καὶ ἐκέλευσε τὸν κήρυκα
ξυλλέξαι ἀγοράν. οἱ δ' ἐπεὶ τοῦ κήρυκος ἤκουσαν, 4
ξυνέδραμον καὶ μάλα ἑτοίμως. ἐνταῦθα Ξενοφῶν τῶν μὲν
στρατηγῶν οὐ κατηγόρει, ὅτι ἦλθον πρὸς αὐτόν, λέγει δὲ
ὧδε.

Ἀκούω τινὰ διαβάλλειν, ὦ ἄνδρες, ἐμὲ ὡς ἐγὼ ἄρα 5
ἐξαπατήσας ὑμᾶς μέλλω ἄγειν εἰς Φᾶσιν. ἀκούσατε οὖν
μου πρὸς θεῶν, καὶ ἐὰν μὲν ἐγὼ φαίνωμαι ἀδικεῖν, οὐ χρή με
ἐνθένδε ἀπελθεῖν πρὶν ἂν δῶ δίκην· ἂν δ' ὑμῖν φαίνωνται
ἀδικεῖν οἱ ἐμὲ διαβάλλοντες, οὕτως αὐτοῖς χρῆσθε ὥσπερ
ἄξιον. ὑμεῖς δέ, ἔφη, ἴστε δήπου ὅθεν ἥλιος ἀνίσχει καὶ 6
ὅπου δύεται, καὶ ὅτι ἐὰν μέν τις εἰς τὴν Ἑλλάδα μέλλῃ
ἰέναι, πρὸς ἑσπέραν δεῖ πορεύεσθαι· ἢν δέ τις βούληται εἰς
τοὺς βαρβάρους, τοὔμπαλιν πρὸς ἕω. ἔστιν οὖν ὅστις τοῦτο
ἂν δύναιτο ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι ὡς ἥλιος ἔνθεν μὲν ἀνίσχει,
δύεται δὲ ἐνταῦθα, ἔνθα δὲ δύεται, ἀνίσχει δ' ἐντεῦθεν; ἀλλὰ 7
μὴν καὶ τοῦτό γε ἐπίστασθε ὅτι βορέας μὲν ἔξω τοῦ Πόντου
εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρει, νότος δὲ εἴσω εἰς Φᾶσιν, καὶ λέγεται,
ὅταν βορρᾶς πνέῃ, ὡς καλοὶ πλοῖ εἰσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

4–5 ὅσοι . . . κατελεύσθησαν del. Rehdantz : narranda, non narrata respiciunt 4 ὅσοι γὰρ det. 5 ὁ ξενοφῶν det. 8 συλλέξαι det. : ξυλλέξειν C B A : ξυλλέγειν E 10 δὲ ὧδε] δ' ὅτι det. 14 φαίνωμαι ἀδικῶν E cum det. 15 τὴν δίκην det. ἂν δ'] ἄν θ' B A E 16 ἀδικοῦντες det. χρῆσθαι B A E 17 ἔφη ἴστε A : ἐφῆσθε C : εὖ ἴστε B E : ἐπίστασθε det. ὅθεν] ὁπόθεν ὁ det. 18 ὅποι det. 19 ἐὰν det. 21 ἂν δύναιτο] δύναιτ' ἂν det. ὁ ἥλιος det. 22 δὲ ante ἐνταῦθα] μὲν Sorof ἔνθα Schäfer : ἔνθεν codd. 23 ἐπιστάμεθα det. ὁ βορέας det. 24 prius εἰς om. X καὶ ἀεὶ λέγετε(αι D) det. 25 ὅταν] ὅτι ὁ det. πνέῃ Stephanus : πνῇ C B A : πνεῖ E cum det. ὡς . . . εἰσιν] ὥστε καλὸν πλοῖα εἶναι καὶ ἀπελθεῖν det.

τοῦτ' οὖν ἔστιν ὅπως τις ἂν ὑμᾶς ἐξαπατήσαι ὥστε ἐμβαίνειν
8 ὁπόταν νότος πνέῃ; ἀλλὰ γὰρ ὁπόταν γαλήνη ᾖ ἐμβιβῶ. οὐκοῦν ἐγὼ μὲν ἐν ἑνὶ πλοίῳ πλεύσομαι, ὑμεῖς δὲ τοὐλάχιστον ἐν ἑκατόν. πῶς ἂν οὖν ἐγὼ ἢ βιασαίμην ὑμᾶς ξὺν
9 ἐμοὶ πλεῖν μὴ βουλομένους ἢ ἐξαπατήσας ἄγοιμι; ποιῶ δ' ὑμᾶς ἐξαπατηθέντας καὶ γοητευθέντας ὑπ' ἐμοῦ ἥκειν εἰς Φᾶσιν· καὶ δὴ ἀποβαίνομεν εἰς τὴν χώραν· γνώσεσθε δήπου ὅτι οὐκ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐστέ· καὶ ἐγὼ μὲν ἔσομαι ὁ ἐξηπατηκὼς εἷς, ὑμεῖς δὲ οἱ ἐξηπατημένοι ἐγγὺς μυρίων ἔχοντες ὅπλα. πῶς ἂν οὖν ἀνὴρ μᾶλλον δοίη δίκην ἢ οὕτω περὶ αὑτοῦ τε
10 καὶ ὑμῶν βουλευόμενος; ἀλλ' οὗτοί εἰσιν οἱ λόγοι ἀνδρῶν καὶ ἠλιθίων κἀμοὶ φθονούντων, ὅτι ἐγὼ ὑφ' ὑμῶν τιμῶμαι. καίτοι οὐ δικαίως γ' ἄν μοι φθονοῖεν· τίνα γὰρ αὐτῶν ἐγὼ κωλύω ἢ λέγειν εἴ τίς τι ἀγαθὸν δύναται ἐν ὑμῖν, ἢ μάχεσθαι εἴ τις ἐθέλει ὑπὲρ ὑμῶν τε καὶ ἑαυτοῦ, ἢ ἐγρηγορέναι περὶ τῆς ὑμετέρας ἀσφαλείας ἐπιμελούμενον; τί γάρ, ἄρχοντας αἱρουμένων ὑμῶν ἐγώ τινι ἐμποδών εἰμι; παρίημι, ἀρχέτω· μόνον
11 ἀγαθόν τι ποιῶν ὑμᾶς φαινέσθω. ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ μὲν ἀρκεῖ περὶ τούτων τὰ εἰρημένα· εἰ δέ τις ὑμῶν ἢ αὐτὸς ἐξαπατηθῆναι ἂν οἴεται ταῦτα ἢ ἄλλον ἐξαπατῆσαι ταῦτα, λέγων
12 διδασκέτω. ὅταν δὲ τούτων ἅλις ἔχητε, μὴ ἀπέλθητε πρὶν ἂν ἀκούσητε οἷον ὁρῶ ἐν τῇ στρατιᾷ ἀρχόμενον πρᾶγμα· ὃ εἰ ἔπεισι καὶ ἔσται οἷον ὑποδείκνυσιν, ὥρα ἡμῖν βουλεύεσθαι ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν μὴ κάκιστοί τε καὶ αἴσχιστοι ἄνδρες ἀποφαινώμεθα καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων καὶ φίλων

1 ὑμᾶς om. det. 2 ἀλλὰ γὰρ] ἀλλ' ἄρα ὑμᾶς det. 3 πλευσοῦμαι det. 4 ὑμᾶς ante ἐγὼ det. 6 καταγοητευθέντας det. 7 καὶ δὴ καὶ det. 9 εἷς ὑμᾶς det. 10 οὖν εἷς det. 11 posterius καὶ om. E cum det. 13 ἐγὼ om. det. 14 εἴ τίς τι det.: εἷς τι C A: εἴ τι B E δύναται ἀγαθὸν det. 15–16 ἡμῶν . . . ἡμετέρας C B A et D al. 16 ἐπιμελόμενον det. αἱρουμένων] ἐροῦμεν ὧν X 17 μόνον εἰ X (unde mox φαίνεται E) 18 ὑμᾶς E cum D al.: ἡμᾶς C B A: om. cet. 20 οἴηται X (A ?) ταῦτα post οἴεται om. E ἐξαπατῆσαι ταῦτα del. Matthiae 22 ἂν E cum det.: om. C B A 23 εἰ om. X ἐπιδείκνυσιν det. ὑμῖν C E et D 24 ὑπὲρ] περὶ det. ὑμῶν C E 25 φανῶμεν det. καὶ φίλων (φιλίων D al.) om. X

καὶ πολεμίων. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ στρατιῶται ἐθαύμασάν 13
τε ὅ τι εἴη καὶ λέγειν ἐκέλευον. ἐκ τούτου ἄρχεται πάλιν·
Ἐπίστασθέ που ὅτι χωρία ἦν ἐν τοῖς ὄρεσι βαρβαρικά, φίλια
τοῖς Κερασουντίοις, ὅθεν κατιόντες τινὲς καὶ ἱερεῖα ἐπώλουν
ἡμῖν καὶ ἄλλα ὧν εἶχον, δοκοῦσι δέ μοι καὶ ὑμῶν τινες εἰς
τὸ ἐγγυτάτω χωρίον τούτων ἐλθόντες ἀγοράσαντές τι πάλιν
ἀπελθεῖν. τοῦτο καταμαθὼν Κλεάρετος ὁ λοχαγὸς ὅτι καὶ 14
μικρὸν εἴη καὶ ἀφύλακτον διὰ τὸ φίλιον νομίζειν εἶναι,
ἔρχεται ἐπ' αὐτοὺς τῆς νυκτὸς ὡς πορθήσων, οὐδενὶ ἡμῶν
εἰπών. διενενόητο δέ, εἰ λάβοι τόδε τὸ χωρίον, εἰς μὲν τὸ 15
στράτευμα μηκέτι ἐλθεῖν, εἰσβὰς δὲ εἰς πλοῖον ἐν ᾧ ἐτύγχανον
οἱ ξύσκηνοι αὐτοῦ παραπλέοντες, καὶ ἐνθέμενος εἴ τι λάβοι,
ἀποπλέων οἴχεσθαι ἔξω τοῦ Πόντου. καὶ ταῦτα ξυνωμο-
λόγησαν αὐτῷ οἱ ἐκ τοῦ πλοίου σύσκηνοι, ὡς ἐγὼ νῦν
αἰσθάνομαι. παρακαλέσας οὖν ὁπόσους ἔπειθεν ἦγεν ἐπὶ τὸ 16
χωρίον. πορευόμενον δ' αὐτὸν φθάνει ἡμέρα γενομένη, καὶ
ξυστάντες οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ἰσχυρῶν τόπων βάλλοντες καὶ
παίοντες τόν τε Κλεάρετον ἀποκτείνουσι καὶ τῶν ἄλλων
συχνούς, οἱ δέ τινες καὶ εἰς Κερασοῦντα αὐτῶν ἀποχωροῦσι.
ταῦτα δ' ἦν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἡμεῖς δεῦρο ἐξωρμῶμεν πεζῇ· τῶν 17
δὲ πλεόντων ἔτι τινὲς ἦσαν ἐν Κερασοῦντι, οὔπω ἀνηγμένοι.
μετὰ τοῦτο, ὡς οἱ Κερασούντιοι λέγουσιν, ἀφικνοῦνται τῶν
ἐκ τοῦ χωρίου τρεῖς ἄνδρες τῶν γεραιτέρων πρὸς τὸ κοινὸν τὸ
ἡμέτερον χρῄζοντες ἐλθεῖν. ἐπεὶ δ' ἡμᾶς οὐ κατέλαβον, πρὸς 18
τοὺς Κερασουντίους ἔλεγον ὅτι θαυμάζοιεν τί ἡμῖν δόξειεν
ἐλθεῖν ἐπ' αὐτούς. ἐπεὶ μέντοι σφεῖς λέγειν, ἔφασαν, ὅτι
οὐκ ἀπὸ κοινοῦ γένοιτο τὸ πρᾶγμα, ἥδεσθαί τε αὐτοὺς καὶ

1 πολεμίων καὶ καταφρονηθῶμεν det. δὲ om. det. 2 ὅ τι] τί det. 3 βαρβαρικά] τοῖς βαρβαρικοῖς det. 5 ὑμῖν C B A et det. pars 7 ἀπελθεῖν Lion : ἀπῆλθον X : ἐλθεῖν det. (ante quod ras. duorum litt. habent D V) κλεάρατος hic et infra X 9 τῆς om. det. 10 τόδε om. det. 11 ἐμβὰς det. 14 ἐν τῷ πλοίῳ det. 20 δ' ἦν] δὴ X ἐν om. det. ἐξορμῶμεν C B et D al. 21 παραπλεόντων det. ἔτι τινὲς] εἴ τινες X 21–22 οὔπω . . . κερασούντιοι om. X 24 ὑμέτερον C B 26 ἐπ'] πρὸς det. σφεῖς λέγειν D al. : om. X : σφᾶς λέγειν cet. 27 ἥδεσθαι δὲ X

μέλλειν ἐνθάδε πλεῖν, ὡς ἡμῖν λέξαι τὰ γενόμενα καὶ τοὺς
19 νεκροὺς κελεύειν αὐτοὺς θάπτειν λαβόντας. τῶν δ' ἀποφυ-
γόντων τινὰς Ἑλλήνων τυχεῖν ἔτι ὄντας ἐν Κερασοῦντι·
αἰσθόμενοι δὲ τοὺς βαρβάρους ὅποι ἴοιεν αὐτοί τε ἐτόλμησαν
βάλλειν τοῖς λίθοις καὶ τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο. καὶ οἱ
ἄνδρες ἀποθνήσκουσι τρεῖς ὄντες οἱ πρέσβεις καταλευσθέντες.
20 ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο, ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς οἱ Κερασούντιοι
καὶ λέγουσι τὸ πρᾶγμα· καὶ ἡμεῖς οἱ στρατηγοὶ ἀκούσαντες
ἠχθόμεθά τε τοῖς γεγενημένοις καὶ ἐβουλευόμεθα ξὺν τοῖς
Κερασουντίοις ὅπως ἂν ταφείησαν οἱ τῶν Ἑλλήνων νεκροί.
21 συγκαθήμενοι δ' ἔξωθεν τῶν ὅπλων ἐξαίφνης ἀκούομεν
θορύβου πολλοῦ Παῖε παῖε, βάλλε βάλλε, καὶ τάχα δὴ
ὁρῶμεν πολλοὺς προσθέοντας λίθους ἔχοντας ἐν ταῖς χερσί,
22 τοὺς δὲ καὶ ἀναιρουμένους. καὶ οἱ μὲν Κερασούντιοι, ὡς
[ἂν] καὶ ἑορακότες τὸ παρ' ἑαυτοῖς πρᾶγμα, δείσαντες ἀπο-
χωροῦσι πρὸς τὰ πλοῖα. ἦσαν δὲ νὴ Δία καὶ ἡμῶν οἳ
23 ἔδεισαν. ἐγώ γε μὴν ἦλθον πρὸς αὐτοὺς καὶ ἠρώτων ὅ τι
ἐστὶ τὸ πρᾶγμα. τῶν δὲ ἦσαν μὲν οἳ οὐδὲν ᾔδεσαν, ὅμως
δὲ λίθους εἶχον ἐν ταῖς χερσίν. ἐπεὶ δὲ εἰδότι τινὶ ἐπέτυχον,
λέγει μοι ὅτι οἱ ἀγορανόμοι δεινότατα ποιοῦσι τὸ στρά-
24 τευμα. ἐν τούτῳ τις ὁρᾷ τὸν ἀγορανόμον Ζήλαρχον πρὸς τὴν
θάλατταν ἀποχωροῦντα, καὶ ἀνέκραγεν· οἱ δὲ ὡς ἤκουσαν,
ὥσπερ ἢ συὸς ἀγρίου ἢ ἐλάφου φανέντος ἵενται ἐπ' αὐτόν.
25 οἱ δ' αὖ Κερασούντιοι ὡς εἶδον ὁρμῶντας καθ' αὐτούς, σαφῶς
νομίζοντες ἐπὶ σφᾶς ἴεσθαι, φεύγουσι δρόμῳ καὶ ἐμπίπτουσιν

1 ἐνθάδε B : ἔνθα C A : ἐνταῦθα E πλεῖν δεῦρο det. ὑμῖν D al. λέξειαν det. 2 θάπτειν αὐτοὺς κελεύειν det. post λαβόντας add. τοὺς τούτου (vel τούτων) δεομένους det. 3 τινὲς ἕλληνες ἔτυχον ἔτι ὄντες det. 4 ὅποι ἴοιεν] ὅπου εἶεν X 5 βάλλειν E cum det. : βαλεῖν C B (A ?) διεκελεύοντο det. 10 πῶς det. 12 παῖε semel X 13 προθέοντας X λίθους δ' det. 15 ἂν del. Poppo : δὴ Rehdantz : ἄρα Schenkl ἑωρακότες codd. αὐτοῖς D al. 16 δὲ νὴ δία det. : δ' ἔνδηλοι X οἳ ante καὶ ponit det. 19 posterius δὲ] δὲ καὶ det. ἐνέτυχον det. 21 καὶ ἐν det. 22 ἀναχωροῦντα det. 23 ἢ ante συὸς om. det. ἵενται (sic) det.: ἱέναι X 24 δ' αὖ] δὲ det. ἑαυτοὺς det. σαφῶς om. det. 25 νομίσαντες det. ἴεσθαι det. : γίνεσθαι X

εἰς τὴν θάλατταν. ξυνεισέπεσον δὲ καὶ ἡμῶν αὐτῶν τινες,
καὶ ἐπνίγετο ὅστις νεῖν μὴ ἐτύγχανεν ἐπιστάμενος. καὶ 26
τούτους τί δοκεῖτε; ἠδίκουν μὲν οὐδέν, ἔδεισαν δὲ μὴ λύττα
τις ὥσπερ κυσὶν ἡμῖν ἐμπεπτώκοι. εἰ οὖν ταῦτα τοιαῦτα
ἔσται, θεάσασθε οἵα ἡ κατάστασις ἡμῖν ἔσται τῆς στρατιᾶς.
ὑμεῖς μὲν οἱ πάντες οὐκ ἔσεσθε κύριοι οὔτε ἀνελέσθαι πόλεμον 27
ᾧ ἂν βούλησθε οὔτε καταλῦσαι, ἰδίᾳ δὲ ὁ βουλόμενος ἄξει
στράτευμα ἐφ᾽ ὅ τι ἂν θέλῃ. κἄν τινες πρὸς ὑμᾶς ἴωσι
πρέσβεις εἰρήνης δεόμενοι ἢ ἄλλου τινός, κατακτείναντες
τούτους οἱ βουλόμενοι ποιήσουσιν ὑμᾶς τῶν λόγων μὴ ἀκοῦσαι
τῶν πρὸς ὑμᾶς ἰόντων. ἔπειτα δὲ οὓς μὲν ἂν ὑμεῖς πάντες 28
ἕλησθε ἄρχοντας, ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ ἔσονται, ὅστις δὲ ἂν
ἑαυτὸν ἕληται στρατηγὸν καὶ ἐθέλῃ λέγειν Βάλλε βάλλε,
οὗτος ἔσται ἱκανὸς καὶ ἄρχοντα κατακανεῖν καὶ ἰδιώτην ὃν
ἂν ὑμῶν ἐθέλῃ ἄκριτον, ἢν ὦσιν οἱ πεισόμενοι αὐτῷ, ὥσπερ
καὶ νῦν ἐγένετο. οἷα δὲ ὑμῖν καὶ διαπεπράχασιν οἱ αὐθαίρετοι 29
οὗτοι στρατηγοὶ σκέψασθε. Ζήλαρχος μὲν ὁ ἀγορανόμος εἰ
μὲν ἀδικεῖ ὑμᾶς, οἴχεται ἀποπλέων οὐ δοὺς ὑμῖν δίκην· εἰ δὲ
μὴ ἀδικεῖ, φεύγει ἐκ τοῦ στρατεύματος δείσας μὴ ἀδίκως
ἄκριτος ἀποθάνῃ. οἱ δὲ καταλεύσαντες τοὺς πρέσβεις διεπρά- 30
ξαντο ὑμῖν μόνοις μὲν τῶν Ἑλλήνων εἰς Κερασοῦντα μὴ
ἀσφαλὲς εἶναι, ἂν μὴ σὺν ἰσχύι ἀφικνῆσθε· τοὺς δὲ νεκροὺς
οὓς πρόσθεν αὐτοὶ οἱ κατακανόντες ἐκέλευον θάπτειν, τούτους
διεπράξαντο μηδὲ ξὺν κηρυκείῳ ἔτι ἀσφαλὲς εἶναι ἀνελέσθαι.
τίς γὰρ ἐθελήσει κῆρυξ ἰέναι κήρυκας ἀπεκτονώς; ἀλλ᾽ ἡμεῖς

2 νέειν X: νεῖν post ἐπιστάμενος det. 3 pro ἠδίκουν X habent δεῖσαι δηλονότι δεῖσαι λύσσα X: λυσσῶν det. (om. D) 5 ἡ om. det. 8 ἐθέλῃ det. 9 ἢ εἰρήνης det. ἢ ἄλλου τινός] εἶναι οὕστινας X κατακτείναντες X: κατακαίνοντες det. 10 ἡμᾶς X 11 ἅπαντες det. 13 ἐθέλει B A E et det. nonnulli 14 κατακαίνειν det. ὑμῶν post ἰδιώτην det. 15 ἢν] ἂν det. 16 ἡμῖν E cum det. καὶ om. det. 17 ζήλαρχος E cum det.: τήλαρχος C B A μὲν γὰρ det. 18 ἡμῖν X et det. nonnulli (18–19 ἢν . . . ἀδικῇ E) 20 καταλύσαντες X 21 ὑμίν det.: ἡμῖν X 22 ἂν . . . ἀφικνῆσθε X: ἐὰν . . . ἀφικνεῖσθαι (sed ῇ ex εῖ D) vel ἀφικνεῖσθε det. 23 κατακάμνοντες X: κατακαίνοντες D 24 μήτε X κηρυκείῳ D: κήρυκι ᾧ X: κηρυκίῳ cet.

31 Κερασουντίων θάψαι αὐτοὺς ἐδεήθημεν. εἰ μὲν οὖν ταῦτα
καλῶς ἔχει, δοξάτω ὑμῖν, ἵνα ὡς τοιούτων ἐσομένων καὶ
φυλακὴν ἰδίᾳ ποιήσῃ τις καὶ τὰ ἐρυμνὰ ὑπερδέξια πειρᾶται
32 ἔχων σκηνοῦν. εἰ μέντοι ὑμῖν δοκεῖ θηρίων ἀλλὰ μὴ ἀνθρώ-
πων εἶναι τὰ τοιαῦτα ἔργα, σκοπεῖτε παῦλάν τινα αὐτῶν· εἰ
δὲ μή, πρὸς Διὸς πῶς ἢ θεοῖς θύσομεν ἡδέως ποιοῦντες ἔργα
ἀσεβῆ, ἢ πολεμίοις πῶς μαχούμεθα, ἢν ἀλλήλους κατακαί-
33 νωμεν; πόλις δὲ φιλία τίς ἡμᾶς δέξεται, ἥτις ἂν ὁρᾷ
τοσαύτην ἀνομίαν ἐν ἡμῖν; ἀγορὰν δὲ τίς ἄξει θαρρῶν, ἢν
περὶ τὰ μέγιστα τοιαῦτα ἐξαμαρτάνοντες φαινώμεθα; οὗ δὲ
δὴ πάντων οἰόμεθα τεύξεσθαι ἐπαίνου, τίς ἂν ἡμᾶς τοιούτους
ὄντας ἐπαινέσειεν; ἡμεῖς μὲν γὰρ οἶδ᾽ ὅτι πονηροὺς ἂν
φαίημεν εἶναι τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας.

34 Ἐκ τούτου ἀνιστάμενοι πάντες ἔλεγον τοὺς μὲν τούτων
ἄρξαντας δοῦναι δίκην, τοῦ δὲ λοιποῦ μηκέτι ἐξεῖναι ἀνομίας
ἄρξαι· ἐὰν δέ τις ἄρξῃ, ἄγεσθαι αὐτοὺς ἐπὶ θανάτῳ· τοὺς
δὲ στρατηγοὺς εἰς δίκας πάντας καταστῆσαι· εἶναι δὲ δίκας
καὶ εἴ τι ἄλλο τις ἠδίκητο ἐξ οὗ Κῦρος ἀπέθανε· δικαστὰς
35 δὲ τοὺς λοχαγοὺς ἐποιήσαντο. παραινοῦντος δὲ Ξενο-
φῶντος καὶ τῶν μάντεων συμβουλευόντων ἔδοξε καθῆραι τὸ
στράτευμα. καὶ ἐγένετο καθαρμός.

VIII Ἔδοξε δὲ καὶ τοὺς στρατηγοὺς δίκην ὑποσχεῖν τοῦ παρε-
ληλυθότος χρόνου. καὶ διδόντων Φιλήσιος μὲν ὦφλε καὶ
Ξανθικλῆς τῆς φυλακῆς τῶν γαυλικῶν χρημάτων τὸ μείωμα
εἴκοσι μνᾶς, Σοφαίνετος δέ, ὅτι αἱρεθεὶς . . . κατημέλει,

1 αὐτῶν X 1–2 καλῶς ἔχει ταῦτα det. 3 ποιῆσαί D al.: ποιῆται I. Voss 4 δοκεῖ ὑμῖν det. 6 πῶς ἂν ἢ X θύσωμεν C B A (in E exesum) 7 τοῖς πολεμίοις det. 9 τοιαύτην D al. ἕξει D al. 11 πάντων] πάνυ det. ᾠόμεθα D al. ἂν om. X, unde τίς . . . ἐπαινέσει Dind. 13 τοὺς E cum det.: τὰ (bis) C: om. B A 15 ἄρξοντας D (sed ο in ras.) al. οὐκέτι det. 16 ἄγεσθαι E cum det.: ἄγασθαι C A (ἄρξασθαι B) ἐπὶ θανάτῳ Muretus: ἐπὶ θανάτου Z (teste Jacobs): θανάτου X et det. (sed ου in ras. D) 17 δίκας om. det. 20 ἔδοξε καὶ καθᾶραι det. 21 καθάρα C B E: καθῆραι A 23 διδόντες det. 24 γαυλικῶν Hesychius: γαυλιτῶν X: γαυλιτικῶν det. 25 (ἄρχων falso tribuitur E) lac. stat. Leonclavius: ἐπιμελητὴς coni. Sorof

δέκα μνᾶς. Ξενοφῶντος δὲ κατηγόρησάν τινες φάσκοντες
παίεσθαι ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὡς ὑβρίζοντος τὴν κατηγορίαν
ἐποιοῦντο. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐκέλευσεν εἰπεῖν τὸν πρῶτον 2
λέξαντα ποῦ καὶ ἐπλήγη. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ὅπου καὶ
ῥίγει ἀπωλλύμεθα καὶ χιὼν πλείστη ἦν. ὁ δὲ εἶπεν· Ἀλλὰ 3
μὴν χειμῶνός γε ὄντος οἵου λέγεις, σίτου δὲ ἐπιλελοιπότος,
οἴνου δὲ μηδ' ὀσφραίνεσθαι παρόν, ὑπὸ δὲ πόνων πολλῶν
ἀπαγορευόντων, πολεμίων δὲ ἑπομένων, εἰ ἐν τοιούτῳ καιρῷ
ὕβριζον, ὁμολογῶ καὶ τῶν ὄνων ὑβριστότερος εἶναι, οἷς
φασιν ὑπὸ τῆς ὕβρεως κόπον οὐκ ἐγγίγνεσθαι. ὅμως δὲ
καὶ λέξον, ἔφη, ἐκ τίνος ἐπλήγης. πότερον ᾔτουν τί σε 4
καὶ ἐπεί μοι οὐκ ἐδίδους ἔπαιον; ἀλλ' ἀπῄτουν; ἀλλὰ περὶ
παιδικῶν μαχόμενος; ἀλλὰ μεθύων ἐπαρῴνησα; ἐπεὶ δὲ 5
τούτων οὐδὲν ἔφησεν, ἐπήρετο αὐτὸν εἰ ὁπλιτεύοι. οὐκ
ἔφη· πάλιν εἰ πελτάζοι. οὐδὲ τοῦτ' ἔφη, ἀλλ' ἡμίονον
ἐλαύνειν ταχθεὶς ὑπὸ τῶν συσκήνων ἐλεύθερος ὤν. ἐνταῦθα 6
δὴ ἀναγιγνώσκει αὐτὸν καὶ ἤρετο· Ἦ σὺ εἶ ὁ τὸν κάμνοντα
ἀγαγών; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη· σὺ γὰρ ἠνάγκαζες· τὰ δὲ τῶν
ἐμῶν συσκήνων σκεύη διέρριψας. Ἀλλ' ἡ μὲν διάρριψις, 7
ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τοιαύτη τις ἐγένετο. διέδωκα ἄλλοις
ἄγειν καὶ ἐκέλευσα πρὸς ἐμὲ ἀπαγαγεῖν, καὶ ἀπολαβὼν
ἅπαντα σῷα ἀπέδωκά σοι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐμοὶ ἀπέδειξας τὸν
ἄνδρα. οἷον δὲ τὸ πρᾶγμα ἐγένετο ἀκούσατε, ἔφη· καὶ γὰρ
ἄξιον. ἀνὴρ κατελείπετο διὰ τὸ μηκέτι δύνασθαι πορεύεσθαι. 8
καὶ ἐγὼ τὸν μὲν ἄνδρα τοσοῦτον ἐγίγνωσκον ὅτι εἷς ἡμῶν
εἴη· ἠνάγκασα δὲ σὲ τοῦτον ἄγειν, ὡς μὴ ἀπόλοιτο· καὶ

3 ἀναστὰς ἐκέλευσεν det. (ἐκέλευεν D) πρῶτον bis det. 4 ἀπεκρίνατο X et D: ἀποκρίνεται cet. 5 τῷ ῥίγει det. 6 post μὴν add. ἀλλὰ X, καὶ det., quod del. Dind. 7 παρὼν C_1 : παρόντος det. 9 ὄντων C_1 B A : ὅλων E 10 τόπον X ὅπως X 11 ἔφη om. det. 12 μοι om. det. 13 παιδίων X παρῴνησα det. 14 ὁπλιτεύει C A 16 ἤλαυνον det. τῶν om. X 17 τὲ αὐτὸν det. ἦ] εἰ det. 18 ἀγαγών Cobet: ἀπάγων vel ἀπαγαγών codd. 21 ἀπάγειν det. 22 ἐπεὶ δὲ X, unde ἐπειδὴ Dind. ἐπέδειξας C A E : ἔδειξας B 26 σὲ add. B (non E)

γάρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, πολέμιοι ἡμῖν ἐφείποντο. συνέφη τοῦτο
9 ὁ ἄνθρωπος. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἐπεὶ προύπεμψά σε, καταλαμβάνω αὖθις σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι προσιὼν βόθρον ὀρύττοντα ὡς κατορύξοντα τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐπιστὰς
10 ἐπῄνουν σε. ἐπεὶ δὲ παρεστηκότων ἡμῶν συνέκαμψε τὸ σκέλος ἁνήρ, ἀνέκραγον οἱ παρόντες ὅτι ζῇ ἁνήρ, σὺ δ' εἶπας· Ὁπόσα γε βούλεται· ὡς ἔγωγε αὐτὸν οὐκ ἄξω. ἐνταῦθα ἔπαισά σε· ἀληθῆ λέγεις· ἔδοξας γάρ μοι εἰδότι
11 ἐοικέναι ὅτι ἔζη. Τί οὖν; ἔφη, ἧττόν τι ἀπέθανεν, ἐπεὶ ἐγώ σοι ἀπέδειξα αὐτόν; Καὶ γὰρ ἡμεῖς, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάντες ἀποθανούμεθα· τούτου οὖν ἕνεκα ζῶντας ἡμᾶς δεῖ
12 κατορυχθῆναι; τοῦτον μὲν ἀνέκραγον ὡς ὀλίγας παίσειεν· ἄλλους δ' ἐκέλευε λέγειν διὰ τί ἕκαστος ἐπλήγη. ἐπεὶ δὲ
13 οὐκ ἀνίσταντο, αὐτὸς ἔλεγεν· Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ὁμολογῶ παῖσαι δὴ ἄνδρας ἕνεκεν ἀταξίας ὅσοις σῴζεσθαι μὲν ἤρκει δι' ὑμῶν ἐν τάξει τε ἰόντων καὶ μαχομένων ὅπου δέοι, αὐτοὶ δὲ λιπόντες τὰς τάξεις προθέοντες ἁρπάζειν ἤθελον καὶ ὑμῶν πλεονεκτεῖν. εἰ δὲ τοῦτο πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες
14 ἂν ἀπωλόμεθα. ἤδη δὲ καὶ μαλακιζόμενόν τινα καὶ οὐκ ἐθέλοντα ἀνίστασθαι ἀλλὰ προϊέμενον αὐτὸν τοῖς πολεμίοις καὶ ἔπαισα καὶ ἐβιασάμην πορεύεσθαι. ἐν γὰρ τῷ ἰσχυρῷ χειμῶνι καὶ αὐτός ποτε ἀναμένων τινὰς συσκευαζομένους καθεζόμενος συχνὸν χρόνον κατέμαθον ἀναστὰς μόλις καὶ
15 τὰ σκέλη ἐκτείνας. ἐν ἐμαυτῷ οὖν πεῖραν λαβὼν ἐκ τούτου καὶ ἄλλον, ὁπότε ἴδοιμι καθήμενον καὶ βλακεύοντα, ἤλαυνον· τὸ γὰρ κινεῖσθαι καὶ ἀνδρίζεσθαι παρεῖχε θερμασίαν τινὰ

1 ἡμῖν om. det. 4 κατορύττοντα X 5 δὲ om. X (B?) 6 prius ἁνήρ] ἀνήρ X : ὁ ἀνήρ det. posterius ἁνήρ] ὁ ἀνήρ codd.: corr. Cobet 7 εἶπες det. 8 ἔδοξε X 12 κατορυγῆναι det. ἀνέκραγον πάντες det. 13 ἄλλος X : ἄλλον det. : corr. Hutchinson ἐκέλευον det. 14 ἀνίσταντο E cum det.: ἀνίστατο C B A 15 οἷς det. 16 ὑμῶν B : ὑμᾶς C cum det. : ἡμᾶς A E 18 ὑμῶν C B et det. : ἡμῶν A E 19 ἀπολ(λ)ώμεθα X (B?) μαλακιζόμενον det. : μάλα πιεζόμενον X 20 αὐτὸν X : ἑαυτὸν det. 23 καθεζόμενος det.: καθιζομένους C A E : καθιζόμενος B μόγις det., quod repetunt post σκέλη

καὶ ὑγρότητα, τὸ δὲ καθῆσθαι καὶ ἡσυχίαν ἔχειν ἑώρων
ὑπουργὸν ὂν τῷ τε ἀποπήγνυσθαι τὸ αἷμα καὶ τῷ ἀποσή-
πεσθαι τοὺς τῶν ποδῶν δακτύλους, ἅπερ πολλοὺς καὶ ὑμεῖς
ἴστε παθόντας. ἄλλον δέ γε ἴσως ἀπολειπόμενόν που διὰ 16
ῥᾳστώνην καὶ κωλύοντα καὶ ὑμᾶς τοὺς πρόσθεν καὶ ἡμᾶς
τοὺς ὄπισθεν πορεύεσθαι ἔπαισα πύξ, ὅπως μὴ λόγχῃ ὑπὸ
τῶν πολεμίων παίοιτο. καὶ γὰρ οὖν νῦν ἔξεστιν αὐτοῖς 17
σωθεῖσιν, εἴ τι ὑπ' ἐμοῦ ἔπαθον παρὰ τὸ δίκαιον, δίκην
λαβεῖν. εἰ δ' ἐπὶ τοῖς πολεμίοις ἐγένοντο, τί μέγα ἂν
οὕτως ἔπαθον ὅτου δίκην ἂν ἠξίουν λαμβάνειν; ἁπλοῦς μοι, 18
ἔφη, ὁ λόγος· εἰ μὲν ἐπ' ἀγαθῷ ἐκόλασά τινα, ἀξιῶ ὑπέχειν
δίκην οἵαν καὶ γονεῖς υἱοῖς καὶ διδάσκαλοι παισί· καὶ γὰρ
οἱ ἰατροὶ καίουσι καὶ τέμνουσιν ἐπ' ἀγαθῷ· εἰ δὲ ὕβρει 19
νομίζετέ με ταῦτα πράττειν, ἐνθυμήθητε ὅτι νῦν ἐγὼ θαρρῶ
σὺν τοῖς θεοῖς μᾶλλον ἢ τότε καὶ θρασύτερός εἰμι νῦν ἢ
τότε καὶ οἶνον πλείω πίνω, ἀλλ' ὅμως οὐδένα παίω· ἐν 20
εὐδίᾳ γὰρ ὁρῶ ὑμᾶς. ὅταν δὲ χειμὼν ᾖ καὶ θάλαττα μεγάλη
ἐπιφέρηται, οὐχ ὁρᾶτε ὅτι καὶ νεύματος μόνον ἕνεκα χαλε-
παίνει μὲν πρῳρεὺς τοῖς ἐν πρῴρᾳ, χαλεπαίνει δὲ κυβερνήτης
τοῖς ἐν πρύμνῃ; ἱκανὰ γὰρ ἐν τῷ τοιούτῳ καὶ μικρὰ ἁμαρ-
τηθέντα πάντα συνεπιτρῖψαι. ὅτι δὲ δικαίως ἔπαιον αὐτοὺς 21
καὶ ὑμεῖς κατεδικάσατε· ἔχοντες ξίφη, οὐ ψήφους, παρέ-
στατε, καὶ ἐξῆν ὑμῖν ἐπικουρεῖν αὐτοῖς, εἰ ἐβούλεσθε· ἀλλὰ
μὰ Δία οὔτε τούτοις ἐπεκουρεῖτε οὔτε σὺν ἐμοὶ τὸν ἀτα-
κτοῦντα ἐπαίετε. τοιγαροῦν ἐξουσίαν ἐποιήσατε τοῖς κακοῖς 22
αὐτῶν ὑβρίζειν ἐῶντες αὐτούς. οἶμαι γάρ, εἰ ἐθέλετε
σκοπεῖν, τοὺς αὐτοὺς εὑρήσετε καὶ τότε κακίστους καὶ νῦν

4 ὑπολειπόμενον det. που om. det. 7 παίοιντο X 9 ἂν om. X 10 ὅτι det. ἂν om. det. 11 ἐγὼ γὰρ εἰ det. 12 γονεῦσιν (οἱ A) υἱοὶ X 13 τέμνουσι καὶ καίουσιν det. 14 θαρσῶ X 17 post ὑμᾶς add. ὄντας Bisschop 22 κατεδικάσατε τότε det. ἔχοντες γὰρ οὐ ψήφους ἀλλ' ὅπλα det. παρή(έ B A, ί E)-στητε X : παρε(ι)στήκειτε det. : corr. Cobet 24 ἐπικουρεῖτε X (et D, sed ι in ras.) 25 ἐπαίετε om. X 26 αὐτῶν del. Schenkl ἠθέλετε det. 27 εὑρήσετε C B A : ἐρήσετε σκοπεῖν E : εὑρήσεσθε det. prius καὶ om. det.

23 ὑβριστοτάτους. Βοΐσκος γοῦν ὁ πύκτης ὁ Θετταλὸς τότε
μὲν διεμάχετο ὡς κάμνων ἀσπίδα μὴ φέρειν, νῦν δέ, ὡς
24 ἀκούω, Κοτυωριτῶν πολλοὺς ἤδη ἀποδέδυκεν. ἢν οὖν σω-
φρονῆτε, τοῦτον τἀναντία ποιήσετε ἢ τοὺς κύνας ποιοῦσι·
τοὺς μὲν γὰρ κύνας τοὺς χαλεποὺς τὰς μὲν ἡμέρας διδέασι,
τὰς δὲ νύκτας ἀφιᾶσι, τοῦτον δέ, ἢν σωφρονῆτε, τὴν νύκτα
25 μὲν δήσετε, τὴν δὲ ἡμέραν ἀφήσετε. ἀλλὰ γάρ, ἔφη, θαυ-
μάζω ὅτι εἰ μέν τινι ὑμῶν ἀπηχθόμην, μέμνησθε καὶ οὐ
σιωπᾶτε, εἰ δέ τῳ ἢ χειμῶνα ἐπεκούρησα ἢ πολέμιον ἀπή-
ρυξα ἢ ἀσθενοῦντι ἢ ἀποροῦντι συνεξεπόρισά τι, τούτων δὲ
οὐδεὶς μέμνηται, οὐδ' εἴ τινα καλῶς τι ποιοῦντα ἐπῄνεσα
οὐδ' εἴ τινα ἄνδρα ὄντα ἀγαθὸν ἐτίμησα ὡς ἐδυνάμην, οὐδὲν
26 τούτων μέμνησθε. ἀλλὰ μὴν καλόν τε καὶ δίκαιον καὶ ὅσιον
καὶ ἥδιον τῶν ἀγαθῶν μᾶλλον ἢ τῶν κακῶν μεμνῆσθαι.

Ἐκ τούτου μὲν δὴ ἀνίσταντο καὶ ἀνεμίμνῃσκον. καὶ περιεγένετο ὥστε καλῶς ἔχειν.

1 γοῦν] μὲν οὖν det. 2 posterius ὡς] ὡς ἐγὼ det. 3 ἤδη om. E cum det. ἢν] ἂν det. 4 τούτω codd.: corr. Stephanus 5 δεδίασι A E: δεσμεύουσι det. 6 ἂν det. 9 ἐπεκούφισα Reiske πόλεμον B A E 10 συνεξεπόρησα C B: σ(ξ E)υνεπόρησα B E: συνεξευπόρησα det. (sed ησ in ras. D): corr. Porson 11 τι om. det. 12 οὐδὲν] οὐδὲ det. 13 τε] γε det. 16 περιεγένοντο det.

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Ϛ

Ἐκ τούτου δὲ ἐν τῇ διατριβῇ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς I
ἔζων, οἱ δὲ καὶ λῃζόμενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας. ἐκλώπευον
δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες εὖ μάλα τοὺς ἀποσκεδαννυμένους,
καὶ τῆς νυκτὸς τοὺς πρόσω σκηνοῦντας ἐπειρῶντο κακουργεῖν·
καὶ πολεμικώτατα πρὸς ἀλλήλους εἶχον ἐκ τούτων. ὁ δὲ 2
Κορύλας, ὃς ἐτύγχανε τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει
παρὰ τοὺς Ἕλληνας πρέσβεις ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς
καλάς, λέγοντας ὅτι Κορύλας ἕτοιμος εἴη τοὺς Ἕλληνας
μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο 3
ὅτι περὶ μὲν τούτων σὺν τῇ στρατιᾷ βουλεύσοιντο, ἐπὶ
ξένια δὲ ἐδέχοντο αὐτούς· παρεκάλεσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων
ἀνδρῶν οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι. θύσαντες δὲ βοῦς 4
τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἄλλα ἱερεῖα εὐωχίαν μὲν ἀρκοῦσαν
παρεῖχον, κατακείμενοι δὲ ἐν σκίμποσιν ἐδείπνουν, καὶ ἔπινον
ἐκ κερατίνων ποτηρίων, οἷς ἐνετύγχανον ἐν τῇ χώρᾳ. ἐπεὶ 5
δὲ σπονδαί τε ἐγένοντο καὶ ἐπαιάνισαν, ἀνέστησαν πρῶτον
μὲν Θρᾷκες καὶ πρὸς αὐλὸν ὠρχήσαντο σὺν τοῖς ὅπλοις
καὶ ἥλλοντο ὑψηλά τε καὶ κούφως καὶ ταῖς μαχαίραις
ἐχρῶντο· τέλος δὲ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον παίει, ὡς πᾶσιν ἐδόκει
[πεπληγέναι τὸν ἄνδρα]· ὁ δ᾽ ἔπεσε τεχνικῶς πως. καὶ 6
ἀνέκραγον οἱ Παφλαγόνες. καὶ ὁ μὲν σκυλεύσας τὰ ὅπλα

2 *καὶ* om. det. 4 *νυκτὸς δὲ* det. 5 *πολεμικώτερον* det. 9 posterius *μήτε*] *μήτ᾽ αὐτὸς* det. 10 *σὺν*] *ἐν* det. 11 *ξε(ει A)νία* codd. 12 *ἐδόκει δικαιότατον* det. 13 *αἰχμαλώτων βοῶν*, om. *βοῦς*, det. 14 *στιβάσιν* det. 14–15 *ἔπινον κερατίνοις ποτηρίοις* det. 15 *ἐτύγχανον* C B A : *ἐτύγχανον ἐντύγχανον* (sic) E : *ἐπετύγχανον* D al. 16 *αἱ σπονδαὶ* det. *ἐπαιώνισαν* codd. 17 *μὲν* om. det. 19 *πᾶσιν* (vel *πᾶσιν εἶναι*) *δοκεῖν* det. 20 *πεπληγέναι τὸν ἄνδρα* del. Cobet : agnoscit Athen. i. p. 15 : *πεπληχέναι τὸν ἄνθρωπον* det. *ἔπαισε* E cum det.

τοῦ ἑτέρου ἐξῄει ᾄδων τὸν Σιτάλκαν· ἄλλοι δὲ τῶν Θρᾳκῶν
τὸν ἕτερον ἐξέφερον ὡς τεθνηκότα· ἦν δὲ οὐδὲν πεπονθώς.
7 μετὰ τοῦτο Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν, οἳ ὠρχοῦντο
8 τὴν καρπαίαν καλουμένην ἐν τοῖς ὅπλοις. ὁ δὲ τρόπος τῆς
ὀρχήσεως ἦν, ὁ μὲν παραθέμενος τὰ ὅπλα σπείρει καὶ ζευ-
γηλατεῖ, πυκνὰ δὲ στρεφόμενος ὡς φοβούμενος, λῃστὴς δὲ
προσέρχεται· ὁ δ᾽ ἐπειδὰν προΐδηται, ἀπαντᾷ ἁρπάσας τὰ
ὅπλα καὶ μάχεται πρὸ τοῦ ζεύγους· καὶ οὗτοι ταῦτ᾽ ἐποίουν
ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν· καὶ τέλος ὁ λῃστὴς δήσας τὸν
9 ἄνδρα καὶ τὸ ζεῦγος ἀπάγει· ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ ζευγηλάτης
τὸν λῃστήν· εἶτα παρὰ τοὺς βοῦς ζεύξας ὀπίσω τὼ χεῖρε
δεδεμένον ἐλαύνει. μετὰ τοῦτο Μυσὸς εἰσῆλθεν ἐν ἑκατέρᾳ
τῇ χειρὶ ἔχων πέλτην, καὶ τοτὲ μὲν ὡς δύο ἀντιταττομένων
μιμούμενος ὠρχεῖτο, τοτὲ δὲ ὡς πρὸς ἕνα ἐχρῆτο ταῖς πέλ-
ταις, τοτὲ δ᾽ ἐδινεῖτο καὶ ἐξεκυβίστα ἔχων τὰς πέλτας, ὥστε
10 ὄψιν καλὴν φαίνεσθαι. τέλος δὲ τὸ περσικὸν ὠρχεῖτο
κρούων τὰς πέλτας καὶ ὤκλαζε καὶ ἐξανίστατο· καὶ ταῦτα
11 πάντα ἐν ῥυθμῷ ἐποίει πρὸς τὸν αὐλόν. ἐπὶ δὲ τούτῳ
[ἐπιόντες] οἱ Μαντινεῖς καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἀρκάδων ἀνα-
στάντες ἐξοπλισάμενοι ὡς ἐδύναντο κάλλιστα ᾖσάν τε ἐν
ῥυθμῷ πρὸς τὸν ἐνόπλιον ῥυθμὸν αὐλούμενοι καὶ ἐπαιάνισαν
καὶ ὠρχήσαντο ὥσπερ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς προσόδοις.
ὁρῶντες δὲ οἱ Παφλαγόνες δεινὰ ἐποιοῦντο πάσας τὰς
12 ὀρχήσεις ἐν ὅπλοις εἶναι. ἐπὶ τούτοις ὁρῶν ὁ Μυσὸς ἐκ-
πεπληγμένους αὐτούς, πείσας τῶν Ἀρκάδων τινὰ πεπαμένον
ὀρχηστρίδα εἰσάγει σκευάσας ὡς ἐδύνατο κάλλιστα καὶ ἀσπί-
δα δοὺς κούφην αὐτῇ. ἡ δὲ ὠρχήσατο πυρρίχην ἐλαφρῶς.

1 τὸν om. det. 2 τεθνεῶτα det. 3 τοῦτο det. : τούτων vel τούτους vel τοῦτον X μαγνῆτες C B A : E cum det. 4 ἐν om. X 5 ἦν ὅδε det. 6 δὲ στρεφόμενος] μεταστρεφόμενος det. 7 προΐδηται Athenaeus i. p. 16 : προείδητε C A E : προείδηται B : προσίδηται vel προσίδητε det. 10 καὶ post ἄνδρα om. Athen. 13 τότε (ter) A E 16 ὄψιν ἔχων det. 17 κροτῶν det. ἀνίστατο det. 18 ἐποίει post αὐλὸν det. 19 ἐπιόντες del. Cobet : ἐμπίνοντες det. 21 ἐπαιώνισαν det. : ἐνώπλισαν X 24 τούτῳ det. 25 ἐκπληττομένους det. 26 ἐνσκευάσας Cobet

ἐνταῦθα κρότος ἦν πολύς, καὶ οἱ Παφλαγόνες ἤροντο εἰ καὶ 13
γυναῖκες συνεμάχοντο αὐτοῖς. οἱ δ' ἔλεγον ὅτι αὗται καὶ
αἱ τρεψάμεναι εἶεν βασιλέα ἐκ τοῦ στρατοπέδου. τῇ μὲν
νυκτὶ ταύτῃ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προσῆγον αὐτοὺς εἰς τὸ στράτευμα· καὶ 14
ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μήτε ἀδικεῖν Παφλαγόνας μήτε
ἀδικεῖσθαι. μετὰ τοῦτο οἱ μὲν πρέσβεις ᾤχοντο· οἱ δὲ
Ἕλληνες, ἐπειδὴ πλοῖα ἱκανὰ ἐδόκει παρεῖναι, ἀναβάντες
ἔπλεον ἡμέραν καὶ νύκτα πνεύματι καλῷ ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες
τὴν Παφλαγονίαν. τῇ δ' ἄλλῃ ἀφικνοῦνται εἰς Σινώπην 15
καὶ ὡρμίσαντο εἰς Ἁρμήνην τῆς Σινώπης. Σινωπεῖς δὲ
οἰκοῦσι μὲν ἐν τῇ Παφλαγονικῇ, Μιλησίων δὲ ἄποικοί εἰσιν.
οὗτοι δὲ ξένια πέμπουσι τοῖς Ἕλλησιν ἀλφίτων μεδίμνους
τρισχιλίους, οἴνου δὲ κεράμια χίλια καὶ πεντακόσια. καὶ
Χειρίσοφος ἐνταῦθα ἦλθε τριήρη ἔχων. καὶ οἱ μὲν στρα- 16
τιῶται προσεδόκων ἄγοντά τι σφίσιν ἥκειν· ὁ δ' ἦγε μὲν
οὐδέν, ἀπήγγελλε δὲ ὅτι ἐπαινοίη αὐτοὺς καὶ Ἀναξίβιος
ὁ ναύαρχος καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ὅτι ὑπισχνεῖτο Ἀναξίβιος, εἰ
ἀφίκοιντο ἔξω τοῦ Πόντου, μισθοφορὰν αὐτοῖς ἔσεσθαι.
καὶ ἐν ταύτῃ τῇ Ἁρμήνῃ ἔμειναν οἱ στρατιῶται ἡμέρας 17
πέντε. ὡς δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐδόκουν ἐγγὺς γίγνεσθαι, ἤδη
μᾶλλον ἢ πρόσθεν εἰσῄει αὐτοὺς ὅπως ἂν καὶ ἔχοντές τι
οἴκαδε ἀφίκωνται. ἡγήσαντο οὖν, εἰ ἕνα ἕλοιντο ἄρχοντα, 18
μᾶλλον ἂν ἢ πολυαρχίας οὔσης δύνασθαι τὸν ἕνα χρῆσθαι
τῷ στρατεύματι καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ εἴ τι δέοι λαν-
θάνειν, μᾶλλον ἂν κρύπτεσθαι, καὶ εἴ τι αὖ δέοι φθάνειν,
ἧττον ἂν ὑστερίζειν· οὐ γὰρ ἂν λόγων δεῖν πρὸς ἀλλήλους,
ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ ἑνὶ περαίνεσθαι ἄν· τὸν δ' ἔμπροσθεν
χρόνον ἐκ τῆς νικώσης ἔπραττον πάντα οἱ στρατηγοί. ὡς 19

1 ἠρώτων det. 3 μὲν οὖν det. 11 ὡρμήσαντο X (sed ι s.v. E: A?) 13 δὲ om. det. ἀλφίτων μὲν det. 15 τριήρεις det. 16 προσεδόκουν X 17 ἀπήγγειλε E : ἀπηγγέλλετο det. 18 καὶ ante ὅτι om. X 19 ἀφίκοιντο *ed. Ald.*: ἀφικνεῖ(vel ν)το X : ἀφικνοῖ(vel ν)το det. μισθοφορίαν X 23 ἀφίκωνται codd. : ἀφίκοιντο *Ven.* 511 et *ed. Ald.* 26 ἂν] ἂν καὶ det. 28 δὲ πρόσθεν det. 29 πάντες X

δὲ ταῦτα διενοοῦντο, ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα· καὶ
οἱ λοχαγοὶ ἔλεγον προσιόντες αὐτῷ ὅτι ἡ στρατιὰ οὕτω
γιγνώσκει, καὶ εὔνοιαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστος ἔπειθεν αὐτὸν
20 ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν. ὁ δὲ Ξενοφῶν τῇ μὲν ἐβούλετο
ταῦτα, νομίζων καὶ τὴν τιμὴν μείζω οὕτως ἑαυτῷ γίγνεσθαι
πρὸς τοὺς φίλους καὶ εἰς τὴν πόλιν τοὔνομα μεῖζον ἀφί-
ξεσθαι αὐτοῦ, τυχὸν δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος ἂν αἴτιος τῇ στρατιᾷ
21 γενέσθαι. τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα ἐνθυμήματα ἐπῇρεν αὐτὸν
ἐπιθυμεῖν αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄρχοντα. ὁπότε δ' αὖ
ἐνθυμοῖτο ὅτι ἄδηλον μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ ὅπῃ τὸ μέλλον
ἕξει, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κίνδυνος εἴη καὶ τὴν προειργασμένην
22 δόξαν ἀποβαλεῖν, ἠπορεῖτο. διαπορουμένῳ δὲ αὐτῷ δια-
κρῖναι ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοῖς θεοῖς ἀνακοινῶσαι· καὶ
παραστησάμενος δύο ἱερεῖα ἐθύετο τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, ὅσπερ
αὐτῷ μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελφῶν· καὶ τὸ ὄναρ δὴ ἀπὸ τούτου
τοῦ θεοῦ ἐνόμιζεν ἑορακέναι ὃ εἶδεν ὅτε ἤρχετο ἐπὶ τὸ
23 συνεπιμελεῖσθαι τῆς στρατιᾶς καθίστασθαι. καὶ ὅτε ἐξ
Ἐφέσου ὡρμᾶτο Κύρῳ συσταθησόμενος, αἰετὸν ἀνεμιμνῄ-
σκετο ἑαυτῷ δεξιὸν φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι, ὅνπερ
ὁ μάντις προπέμπων αὐτὸν ἔλεγεν ὅτι μέγας μὲν οἰωνὸς εἴη
καὶ οὐκ ἰδιωτικός, καὶ ἔνδοξος, ἐπίπονος μέντοι· τὰ γὰρ
ὄρνεα μάλιστα ἐπιτίθεσθαι τῷ αἰετῷ καθημένῳ· οὐ μέντοι
χρηματιστικὸν εἶναι τὸν οἰωνόν· τὸν γὰρ αἰετὸν πετόμενον
24 μᾶλλον λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. οὕτω δὴ θυομένῳ αὐτῷ
διαφανῶς ὁ θεὸς σημαίνει μήτε προσδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς μήτε
εἰ αἱροῖντο ἀποδέχεσθαι. τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἐγένετο.
25 ἡ δὲ στρατιὰ συνῆλθε, καὶ πάντες ἔλεγον ἕνα αἱρεῖσθαι·

1 ἐτρέποντο det. (sed ά ex έ D) 3 ἕκαστός τις det. 6 πρὸς] καὶ πρὸς det. μειζόνως det. 10 ἐνθυμεῖτο C_1 B ὅπῃ E cum det.: ὅποι C B A 11 καὶ post δὲ om. det. 11–12 εἴη μὴ καὶ . . . ἀποβάλοι det. 12 ἀπορουμένῳ det. 14 ἱερεῖα X et D : ἱερεῖς det. 16 ἑωρακέναι codd. ὅτε B et det. : ὅτι C A : ὡς E (cui falso tribuitur ὅτε) 18 ἐφέσου δὲ det. ἀετὸν X (et infra) ; cf. I. x. 12 19 ἑαυτὸν X φθεγγόμενος B A E ὅνπερ Hutchinson : ὥσπερ codd. 20 post μάντις add. ὁ Poppo 21 εὔδοξος det. 22 οὐ] οὐδὲν det. 23 περιπετόμενον det. 25 prius μήτε] μὴ X

καὶ ἐπεὶ τοῦτο ἔδοξε, προυβάλλοντο αὐτόν. ἐπεὶ δὲ ἐδόκει δῆλον εἶναι ὅτι αἱρήσονται αὐτόν, εἴ τις ἐπιψηφίζοι, ἀνέστη καὶ ἔλεξε τάδε.

Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ἥδομαι μὲν ὑφ᾽ ὑμῶν τιμώμενος, εἴπερ 26
ἄνθρωπός εἰμι, καὶ χάριν ἔχω καὶ εὔχομαι δοῦναί μοι τοὺς θεοὺς αἴτιόν τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέσθαι· τὸ μέντοι ἐμὲ προκριθῆναι ὑφ᾽ ὑμῶν ἄρχοντα Λακεδαιμονίου ἀνδρὸς παρόντος οὔτε ὑμῖν μοι δοκεῖ συμφέρον εἶναι, ἀλλ᾽ ἧττον ἂν διὰ τοῦτο τυγχάνειν, εἴ τι δέοισθε παρ᾽ αὐτῶν· ἐμοί τε αὖ οὐ
πάνυ τι νομίζω ἀσφαλὲς εἶναι τοῦτο. ὁρῶ γὰρ ὅτι καὶ τῇ 27
πατρίδι μου οὐ πρόσθεν ἐπαύσαντο πολεμοῦντες πρὶν ἐποίησαν πᾶσαν τὴν πόλιν ὁμολογεῖν Λακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν
ἡγεμόνας εἶναι. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὡμολόγησαν, εὐθὺς ἐπαύ- 28
σαντο πολεμοῦντες καὶ οὐκέτι πέρα ἐπολιόρκησαν τὴν πόλιν. εἰ οὖν ταῦτα ὁρῶν ἐγὼ δοκοίην ὅπου δυναίμην ἐνταῦθ᾽ ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκεῖνο ἐννοῶ μὴ λίαν ἂν ταχὺ
σωφρονισθείην. ὃ δὲ ὑμεῖς ἐννοεῖτε, ὅτι ἧττον ἂν στάσις 29
εἴη ἑνὸς ἄρχοντος ἢ πολλῶν, εὖ ἴστε ὅτι ἄλλον μὲν ἑλόμενοι οὐχ εὑρήσετε ἐμὲ στασιάζοντα· νομίζω γὰρ ὅστις ἐν πολέμῳ ὢν στασιάζει πρὸς ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν· ἐὰν δὲ ἐμὲ ἕλησθε, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι εἴ τινα εὕροιτε καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ ἀχθόμενον.

Ἐπεὶ ταῦτα εἶπε, πολὺ πλείονες ἀνίσταντο λέγοντες 30
ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν. Ἀγασίας δὲ Στυμφάλιος εἶπεν ὅτι γελοῖον εἴη, εἰ οὕτως ἔχοι· ⟨ἢ⟩ ὀργιοῦνται Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐὰν σύνδειπνοι συνελθόντες μὴ Λακεδαιμόνιον συμ-

1 προεβάλλοντο codd. ἐπειδὴ δὲ det. 5–6 τοῖς θεοῖς det. 6 ὑ(ἡ)μῶν det. 8 ὑμῖν μοι C B A: ἡμῖν E: οὔτε (vel οὔθ᾽) ὑμῖν οὔτ᾽(ε) ἐμοὶ det. 9 εἴ om. X τε] δ᾽(ὲ) det. 10 τοῦτο ante ἀσφαλὲς det. 15 ὁρῶ C_1 B A 16 λίαν] νῦν X 17 ὅτι om. D al. 19 εὑρήσετέ με det. 20 τοῦτον om. det. (qui ὅτι ὅστις . . . l. 21 σωτηρίαν στασιάζει vel -οι hab.) στασιάζοι D (? al.) 21 ἐὰν] ἂν det. 23 ἐπεὶ δὲ det. ἔλεγε det. πλείονες] μᾶλλον det. ἐξανίσταντο det. 24 δὲ ὁ det. 25 ἔχει det. (sed ει ex οι D) ἢ add. Schimmelpfeng: ὡς det.

ποσίαρχοι αἱρῶνται; ἐπεὶ εἰ οὕτω γε τοῦτο ἔχει, ἔφη, οὐδὲ λοχαγεῖν ἡμῖν ἔξεστιν, ὡς ἔοικεν, ὅτι Ἀρκάδες ἐσμέν. ἐν-
31 ταῦθα δὴ ὡς εὖ εἰπόντος τοῦ Ἀγασίου ἀνεθορύβησαν. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐπεὶ ἑώρα πλείονος ἐνδέον, παρελθὼν εἶπεν· Ἀλλ', ὦ ἄνδρες, ἔφη, ὡς πάντ' εἰδῆτε, ὀμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας, ἦ μὴν ἐγώ, ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ᾐσθανόμην, ἐθυόμην εἰ βέλτιον εἴη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέψαι ταύτην τὴν ἀρχὴν καὶ ἐμοὶ ὑποστῆναι· καί μοι οἱ θεοὶ οὕτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γνῶναι ὅτι
32 τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαί με δεῖ. οὕτω δὴ Χειρίσοφον αἱροῦνται. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ ᾑρέθη, παρελθὼν εἶπεν· Ἀλλ', ὦ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε, ὅτι οὐδ' ἂν ἔγωγε ἐστασίαζον, εἰ ἄλλον εἵλεσθε· Ξενοφῶντα μέντοι, ἔφη, ὠνήσατε οὐχ ἑλόμενοι· ὡς καὶ νῦν Δέξιππος ἤδη διέβαλλεν αὐτὸν πρὸς Ἀναξίβιον ὅ τι ἐδύνατο καὶ μάλα ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος. ὁ δ' ἔφη νομίζειν αὐτὸν Τιμασίωνι μᾶλλον ἄρχειν συνεθελῆσαι Δαρδανεῖ ὄντι τοῦ Κλεάρχου στρατεύματος ἢ
33 ἑαυτῷ Λάκωνι ὄντι. ἐπεὶ μέντοι ἐμὲ εἵλεσθε, ἔφη, καὶ ἐγὼ πειράσομαι ὅ τι ἂν δύνωμαι ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. καὶ ὑμεῖς οὕτω παρασκευάζεσθε ὡς αὔριον, ἐὰν πλοῦς ᾖ, ἀναξόμενοι· ὁ δὲ πλοῦς ἔσται εἰς Ἡράκλειαν· ἅπαντας οὖν δεῖ ἐκεῖσε πειρᾶσθαι κατασχεῖν· τὰ δ' ἄλλα, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἔλθωμεν, βουλευσόμεθα.

II Ἐντεῦθεν τῇ ὑστεραίᾳ ἀναγόμενοι πνεύματι ἔπλεον καλῷ ἡμέρας δύο παρὰ γῆν. καὶ παραπλέοντες [ἐθεώρουν τήν τε Ἰασονίαν ἀκτήν, ἔνθα ἡ Ἀργὼ λέγεται ὁρμίσασθαι, καὶ τῶν ποταμῶν τὰ στόματα, πρῶτον μὲν τοῦ Θερμώδοντος, ἔπειτα

1 εἰ om. D al. 3 ὡς ταῦθα (sic) C E (A ?) 8 ἐμοὶ] ἐμὲ X καὶ ἐμοὶ det. 9 ὥστε] ὡς det. 10 ταύτης τῆς det. 12 ἀλλ', ἔφη det. οὐκ det. 13 μέντοι E: μὲν cet. 14 οὐχὶ det. 15 μάλιστα det. δοξάζοντος X 16–17 ἄρχειν συνεθελῆσαι X (falso tribuitur ἐθελῆσαι E): συνάρχειν ἐθελῆσαι det.: ἂν συνάρχειν ἐθελῆσαι Cobet 22 κατασχεῖν] ἥκειν det. 24 ἐνταῦθα X (A ?) ἀναγαγόμενοι Hertlein καλῷ ἔπλεον det. 25 ἐθεώρουν . . . παραπλεύσαντες del. Lincke

δὲ τοῦ Ἴριος, ἔπειτα δὲ τοῦ Ἅλυος, μετὰ τοῦτον τοῦ Παρ-
θενίου· τοῦτον δὲ παραπλεύσαντες] ἀφίκοντο εἰς Ἡράκλειαν
πόλιν Ἑλληνίδα Μεγαρέων ἄποικον, οὖσαν δ' ἐν τῇ Μαριαν-
δυνῶν χώρᾳ. καὶ ὡρμίσαντο παρὰ τῇ Ἀχερουσιάδι Χερ- 2
ρονήσῳ, ἔνθα λέγεται ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα
καταβῆναι ᾗ νῦν τὰ σημεῖα δεικνύασι τῆς καταβάσεως τὸ
βάθος πλέον ἢ ἐπὶ δύο στάδια. ἐνταῦθα τοῖς Ἕλλησιν οἱ 3
Ἡρακλεῶται ξένια πέμπουσιν ἀλφίτων μεδίμνους τρισχιλίους
καὶ οἴνου κεράμια δισχίλια καὶ βοῦς εἴκοσι καὶ οἶς ἑκατόν.
ἐνταῦθα διὰ τοῦ πεδίου ῥεῖ ποταμὸς Λύκος ὄνομα, εὖρος ὡς
δύο πλέθρων.

Οἱ δὲ στρατιῶται συλλεγέντες ἐβουλεύοντο τὴν λοιπὴν 4
πορείαν πότερον κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν χρὴ πορευθῆναι
ἐκ τοῦ Πόντου. ἀναστὰς δὲ Λύκων Ἀχαιὸς εἶπε· Θαυ-
μάζω μέν, ὦ ἄνδρες, τῶν στρατηγῶν ὅτι οὐ πειρῶνται ἡμῖν
ἐκπορίζειν σιτηρέσιον· τὰ μὲν γὰρ ξένια οὐ μὴ γένηται τῇ
στρατιᾷ τριῶν ἡμερῶν σιτία· ὁπόθεν δ' ἐπισιτισάμενοι
πορευσόμεθα οὐκ ἔστιν, ἔφη. ἐμοὶ οὖν δοκεῖ αἰτεῖν τοὺς
Ἡρακλεώτας μὴ ἔλαττον ἢ τρισχιλίους κυζικηνούς· ἄλλος 5
δ' εἶπε μὴ ἔλαττον ἢ μυρίους· καὶ ἑλομένους πρέσβεις αὐτίκα
μάλα ἡμῶν καθημένων πέμπειν πρὸς τὴν πόλιν, καὶ εἰδέναι
ὅ τι ἂν ἀπαγγέλλωσι, καὶ πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι. ἐντεῦθεν 6
προυβάλλοντο πρέσβεις πρῶτον μὲν Χειρίσοφον, ὅτι ἄρχων
ᾕρητο· ἔστι δ' οἳ καὶ Ξενοφῶντα. οἱ δὲ ἰσχυρῶς ἀπε-
μάχοντο· ἀμφοῖν γὰρ ταὐτὰ ἐδόκει μὴ ἀναγκάζειν πόλιν
Ἑλληνίδα καὶ φιλίαν ὅ τι μὴ αὐτοὶ ἐθέλοντες διδοῖεν. ἐπεὶ 7
δ' οὗτοι ἐδόκουν ἀπρόθυμοι εἶναι, πέμπουσι Λύκωνα Ἀχαιὸν
καὶ Καλλίμαχον Παρράσιον καὶ Ἀγασίαν Στυμφάλιον. οὗ-
τοι ἐλθόντες ἔλεγον τὰ δεδογμένα· τὸν δὲ Λύκωνα ἔφασαν

1 *τίχριος* vel *τίγριος* X; cf. V. vi. 9 *μετὰ δὲ* det. 5 *ὁ* om. det. 6 *ᾗ*] *ἡ* X : *οὗ* det. *δεικνύασι* Dind. : *δείκνυσι* X : *δεικνύουσι* det. 9 *οἶς* Schneider : *ὄϊας* C_1 E (sed suprascripto *ϊς*) : *ὄϊς* (-*εις*) cet. 10 *λύκι*(-*ει*- E)*ος* X 13 *πορεύεσθαι* det. 17 *σιτία* X et D al. : *σῖτα* cet. 20 *εἶπε μηνὸς μισθὸν μὴ* det. 24 *ἡρεῖτο* X *εἰσὶ* det. 25 *ταὐτα* (sic) D : *ταῦτα* cet. 27 *δ' οὖν* det.

8 καὶ ἐπαπειλεῖν, εἰ μὴ ποιήσοιεν ταῦτα. ἀκούσαντες δ' οἱ
Ἡρακλεῶται βουλεύσεσθαι ἔφασαν· καὶ εὐθὺς τά τε χρή-
ματα ἐκ τῶν ἀγρῶν συνῆγον καὶ τὴν ἀγορὰν εἴσω ἀνε-
σκεύασαν, καὶ αἱ πύλαι ἐκέκλειντο καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν ὅπλα
ἐφαίνετο.
9 Ἐκ τούτου οἱ ταράξαντες ταῦτα τοὺς στρατηγοὺς ᾐτιῶντο
διαφθείρειν τὴν πρᾶξιν· καὶ συνίσταντο οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ
Ἀχαιοί· προειστήκει δὲ μάλιστα αὐτῶν Καλλίμαχός τε ὁ
10 Παρράσιος καὶ Λύκων ὁ Ἀχαιός. οἱ δὲ λόγοι ἦσαν αὐτοῖς
ὡς αἰσχρὸν εἴη ἄρχειν Ἀθηναῖον Πελοποννησίων καὶ Λακε-
δαιμόνιον, μηδεμίαν δύναμιν παρεχόμενον εἰς τὴν στρατιάν,
καὶ τοὺς μὲν πόνους σφᾶς ἔχειν, τὰ δὲ κέρδη ἄλλους, καὶ
ταῦτα τὴν σωτηρίαν σφῶν κατειργασμένων· εἶναι γὰρ τοὺς
κατειργασμένους Ἀρκάδας καὶ Ἀχαιούς, τὸ δ' ἄλλο στρά-
τευμα οὐδὲν εἶναι (καὶ ἦν δὲ τῇ ἀληθείᾳ ὑπὲρ ἥμισυ τοῦ
11 στρατεύματος Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί)· εἰ οὖν σωφρονοῖεν,
αὐτοὶ συστάντες καὶ στρατηγοὺς ἑλόμενοι ἑαυτῶν καθ' ἑαυ-
τοὺς ἂν τὴν πορείαν ποιοῖντο καὶ πειρῷντο ἀγαθόν τι λαμ-
12 βάνειν. ταῦτ' ἔδοξε· καὶ ἀπολιπόντες Χειρίσοφον εἴ τινες
ἦσαν παρ' αὐτῷ Ἀρκάδες ἢ Ἀχαιοὶ καὶ Ξενοφῶντα συνέ-
στησαν καὶ στρατηγοὺς αἱροῦνται ἑαυτῶν δέκα· τούτους δὲ
ἐψηφίσαντο ἐκ τῆς νικώσης ὅ τι δοκοίη τοῦτο ποιεῖν. ἡ
μὲν οὖν τοῦ παντὸς ἀρχὴ Χειρισόφῳ ἐνταῦθα κατελύθη
ἡμέρᾳ ἕκτῃ ἢ ἑβδόμῃ ἀφ' ἧς ᾑρέθη.
13 Ξενοφῶν μέντοι ἐβούλετο κοινῇ †μετ' αὐτῶν† τὴν πορείαν
ποιεῖσθαι, νομίζων οὕτως ἀσφαλεστέραν εἶναι ἢ ἰδίᾳ ἕκαστον
στέλλεσθαι· ἀλλὰ Νέων ἔπειθεν αὐτὸν καθ' αὑτὸν πορεύε-

1 ποιήσοιεν B corr. E : ποιήσειεν C (A ?) : ποιῆσαι det. ταῦτα πάντα det. 2 βουλεύεσθαι X et D V : βουλεύσασθαι det. pars 3 ἀγορῶν X 5 ἐφαίνοντο D al. 10 ἄρχειν ἕνα det. (ἀθηναίων E) λακεδαιμόνιον Madvig : λακεδαιμονίων codd. 11 παρεχομένους Hug 15 τοῦ A : τοῦ ὅλου B : τοῦ ἄλλου C E et det. 16 σωφρονεῖεν X (A ?) 17 οὗτοι det. λοχαγοὺς X 18 τὲ ἂν D al. 19 χειρίσοφόν τε D (non τε καὶ) 25 μετ' αὐτῶν fort. glossema : μετ' αὐτοῦ Krüger : μετὰ τῶν μεινάντων Hug 26 ἀσφαλέστερον det. 27 καθ' ἑαυτὸν det.

σθαι, ἀκούσας τοῦ Χειρισόφου ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐν Βυζαντίῳ
ἁρμοστὴς φαίη τριήρεις ἔχων ἥξειν εἰς Κάλπης λιμένα·
ὅπως οὖν μηδεὶς μετάσχοι, ἀλλ᾽ αὐτοὶ καὶ οἱ αὐτῶν στρατιῶ- 14
ται ἐκπλεύσειαν ἐπὶ τῶν τριήρων, διὰ ταῦτα συνεβούλευε.
καὶ Χειρίσοφος, ἅμα μὲν ἀθυμῶν τοῖς γεγενημένοις, ἅμα δὲ
μισῶν ἐκ τούτου τὸ στράτευμα, ἐπιτρέπει αὐτῷ ποιεῖν ὅ τι
βούλεται. Ξενοφῶν δὲ ἔτι μὲν ἐπεχείρησεν ἀπαλλαγεὶς 15
τῆς στρατιᾶς ἐκπλεῦσαι· θυομένῳ δὲ αὐτῷ τῷ ἡγεμόνι
Ἡρακλεῖ καὶ κοινουμένῳ, πότερα λῷον καὶ ἄμεινον εἴη
στρατεύεσθαι ἔχοντι τοὺς παραμείναντας τῶν στρατιωτῶν ἢ
ἀπαλλάττεσθαι, ἐσήμηνεν ὁ θεὸς τοῖς ἱεροῖς συστρατεύεσθαι.
οὕτω γίγνεται τὸ στράτευμα τρίχα, Ἀρκάδες μὲν καὶ Ἀχαιοὶ 16
πλείους ἢ τετρακισχίλιοι, ὁπλῖται πάντες, Χειρισόφῳ δ᾽
ὁπλῖται μὲν εἰς τετρακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς
ἑπτακοσίους, οἱ Κλεάρχου Θρᾷκες, Ξενοφῶντι δὲ ὁπλῖται
μὲν εἰς ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς τριακο-
σίους· ἱππικὸν δὲ μόνος οὗτος εἶχεν, ἀμφὶ τετταράκοντα
ἱππέας.

Καὶ οἱ μὲν Ἀρκάδες διαπραξάμενοι πλοῖα παρὰ τῶν 17
Ἡρακλεωτῶν πρῶτοι πλέουσιν, ὅπως ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες
τοῖς Βιθυνοῖς λάβοιεν ὅτι πλεῖστα· καὶ ἀποβαίνουσιν εἰς
Κάλπης λιμένα κατὰ μέσον πως τῆς Θρᾴκης. Χειρίσοφος 18
δ᾽ εὐθὺς ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἡρακλεωτῶν ἀρξάμενος πεζῇ
ἐπορεύετο διὰ τῆς χώρας· ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Θρᾴκην ἐνέβαλε,
παρὰ τὴν θάλατταν ᾔει· καὶ γὰρ ἠσθένει. Ξενοφῶν δὲ 19
πλοῖα λαβὼν ἀποβαίνει ἐπὶ τὰ ὅρια τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς
Ἡρακλεώτιδος καὶ διὰ μεσογείας ἐπορεύετο.

Ἔπραξαν δ᾽ αὐτῶν ἕκαστοι τάδε. οἱ μὲν Ἀρκάδες ὡς **III** 2

1 ὁ om. E cum D al. 12 τρίχα D: τριχὰ X: τριχῇ det. 13 τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι det. 15 οἱ . . . θρᾷκες del. Reuss 17 οὗτος μόνος det. ἀμφὶ τοὺς det. 22 κατὰ . . . θρᾴκης del. Krüger 24 ἐνέβαλε B corr. E et D al.: ἐνέβαλλε C B A 25 ᾔει] ἐπορεύε(-ον- D)το det. γὰρ ἤδη det. (ἤδη falso tribuitur E) 27 μεσογαίας codd. 28 ante ἔπραξαν add. det. ὃν μὲν οὖν τρόπον ἥ τε χειρισόφου ἀρχὴ τοῦ παντὸς κατελύθη καὶ τῶν ἑλλήνων τὸ στράτευμα ἐσχίσθη ἐν τοῖς ἐπάνω εἴρηται ὥσπερ X

ἀπέβησαν νυκτὸς εἰς Κάλπης λιμένα, πορεύονται εἰς τὰς
πρώτας κώμας, στάδια ἀπὸ θαλάττης ὡς τριάκοντα. ἐπεὶ
δὲ φῶς ἐγένετο, ἦγεν ἕκαστος ὁ στρατηγὸς τὸν αὑτοῦ λόχον
ἐπὶ κώμην· ὁποία δὲ μείζων ἐδόκει εἶναι, σύνδυο λόχους
3 ἦγον οἱ στρατηγοί. συνεβάλλοντο δὲ καὶ λόφον εἰς ὃν δέοι
πάντας ἁλίζεσθαι· καὶ ἅτε ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες ἀνδράποδά
4 τε πολλὰ ἔλαβον καὶ πρόβατα πολλὰ περιεβάλλοντο. οἱ
δὲ Θρᾷκες ἡθροίζοντο οἱ διαφεύγοντες· πολλοὶ δὲ διέφευγον
πελτασταὶ ὄντες ὁπλίτας ἐξ αὐτῶν τῶν χειρῶν. ἐπεὶ δὲ
συνελέγησαν, πρῶτον μὲν τῷ Σμίκρητος λόχῳ ἑνὸς τῶν
Ἀρκάδων στρατηγῶν ἀπιόντι ἤδη εἰς τὸ συγκείμενον καὶ
5 πολλὰ χρήματα ἄγοντι ἐπιτίθενται. καὶ τέως μὲν ἐμάχοντο
ἅμα πορευόμενοι οἱ Ἕλληνες, ἐπὶ δὲ διαβάσει χαράδρας
τρέπονται αὐτούς, καὶ αὐτόν τε τὸν Σμίκρητα ἀποκτιννύασι
καὶ τοὺς ἄλλους πάντας· ἄλλου δὲ λόχου τῶν δέκα στρατη-
γῶν τοῦ Ἡγησάνδρου ὀκτὼ μόνους ἔλιπον· καὶ αὐτὸς Ἡγή-
6 σανδρος ἐσώθη. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ λόχοι συνῆλθον οἱ μὲν
σὺν πράγμασιν οἱ δὲ ἄνευ πραγμάτων· οἱ δὲ Θρᾷκες ἐπεὶ
ηὐτύχησαν τοῦτο τὸ εὐτύχημα, συνεβόων τε ἀλλήλους καὶ
συνελέγοντο ἐρρωμένως τῆς νυκτός. καὶ ἅμα ἡμέρᾳ κύκλῳ
περὶ τὸν λόφον ἔνθα οἱ Ἕλληνες ἐστρατοπεδεύοντο ἐτάτ-
τοντο καὶ ἱππεῖς πολλοὶ καὶ πελτασταί, καὶ ἀεὶ πλέονες
συνέρρεον· καὶ προσέβαλλον πρὸς τοὺς ὁπλίτας ἀσφαλῶς·
7 οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες οὔτε τοξότην εἶχον οὔτε ἀκοντιστὴν
οὔτε ἱππέα· οἱ δὲ προσθέοντες καὶ προσελαύνοντες ἠκόντι-
ζον· ὁπότε δὲ αὐτοῖς ἐπίοιεν, ῥᾳδίως ἀπέφευγον· ἄλλοι δὲ
8 ἄλλῃ ἐπετίθεντο. καὶ τῶν μὲν πολλοὶ ἐτιτρώσκοντο, τῶν

2 τριάκοντα X et D: πεντήκοντα det. 3 ὁ om. det.; cf. I. viii. 9 τὸ αὐτοῦ λάχος det. 4 μείζων κώμη det. 6 αὐλίζεσθαι D al. 7 περιεβάλοντο det. nonnulli 8 διέφευγον X et D: διέφυγον cet. 10 σμίκρη C A (et E sed τος s. v.) 12 ἐπετίθεντο det. 14 αὐτὸν μὲν τὸν det. ἀποκτιννύουσι E cum det. nonnullis 15 λοχαγοῦ det. 16 κατέλιπον codd.: corr. Hirschig 17 prius οἱ om. det. λοχαγοὶ codd.: corr. Pantazides 18–19 θρᾷκες εὐτυχήσαντες τοῦτο det. 20 ἅμα κύκλῳ τῇ ἡμέρᾳ det. 22 πλείονες det.

δὲ οὐδείς· ὥστε κινηθῆναι οὐκ ἐδύναντο ἐκ τοῦ χωρίου,
ἀλλὰ τελευτῶντες καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶργον αὐτοὺς οἱ
Θρᾷκες. ἐπεὶ δὲ ἀπορία πολλὴ ἦν, διελέγοντο περὶ σπον- 9
δῶν· καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὡμολόγητο αὐτοῖς, ὁμήρους δὲ οὐκ
ἐδίδοσαν οἱ Θρᾷκες αἰτούντων τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἐν τούτῳ
ἴσχετο. τὰ μὲν δὴ τῶν Ἀρκάδων οὕτως εἶχε.

Χειρίσοφος δὲ ἀσφαλῶς πορευόμενος παρὰ θάλατταν 10
ἀφικνεῖται εἰς Κάλπης λιμένα. Ξενοφῶντι δὲ διὰ τῆς
μεσογείας πορευομένῳ οἱ ἱππεῖς καταθέοντες ἐντυγχάνουσι
πρεσβύταις πορευομένοις ποι. καὶ ἐπεὶ ἤχθησαν παρὰ
Ξενοφῶντα, ἐρωτᾷ αὐτοὺς εἴ που ᾔσθηνται ἄλλου στρατεύ-
ματος ὄντος Ἑλληνικοῦ. οἱ δὲ ἔλεγον πάντα τὰ γεγενημένα, 11
καὶ νῦν ὅτι πολιορκοῦνται ἐπὶ λόφου, οἱ δὲ Θρᾷκες πάντες
περικεκυκλωμένοι εἶεν αὐτούς. ἐνταῦθα τοὺς μὲν ἀνθρώ-
πους τούτους ἐφύλαττεν ἰσχυρῶς, ὅπως ἡγεμόνες εἶεν ὅποι
δέοι· σκοποὺς δὲ καταστήσας συνέλεξε τοὺς στρατιώτας καὶ
ἔλεξεν· Ἄνδρες στρατιῶται, τῶν Ἀρκάδων οἱ μὲν τεθνᾶσιν, 12
οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ λόφου τινὸς πολιορκοῦνται. νομίζω δ'
ἔγωγε, εἰ ἐκεῖνοι ἀπολοῦνται, οὐδ' ἡμῖν εἶναι οὐδεμίαν σωτη-
ρίαν, οὕτω μὲν πολλῶν ὄντων ⟨τῶν⟩ πολεμίων, οὕτω δὲ
τεθαρρηκότων. κράτιστον οὖν ἡμῖν ὡς τάχιστα βοηθεῖν 13
τοῖς ἀνδράσιν, ὅπως εἰ ἔτι εἰσὶ σῷοι, σὺν ἐκείνοις μαχώμεθα
καὶ μὴ μόνοι λειφθέντες μόνοι καὶ κινδυνεύωμεν. ἡμεῖς 16
γὰρ ἀποδραίημεν ἂν οὐδαμοῖ ἐνθένδε· πολλὴ μὲν γάρ, ἔφη, (14)
εἰς Ἡράκλειαν πάλιν ἀπιέναι, πολλὴ δὲ εἰς Χρυσόπολιν
διελθεῖν· οἱ δὲ πολέμιοι πλησίον· εἰς Κάλπης δὲ λιμένα,
ἔνθα Χειρίσοφον εἰκάζομεν εἶναι, εἰ σέσωσται, ἐλαχίστη

9 *μεσογαίας* codd. *προκαταθέοντες* det. 10 *ἐπειδὴ* det. *πρὸς* det. 12 *ὄντος* om. E cum det. nonnullis 15 *ὅπου* X 16 *καταστήσας δέκα* det. 20 *τῶν* add. Schäfer 21 *τεθαρσηκότων* det. 22 *εἰ ἔτι*] *εἴ τι* X 23 *ληφθέντες* X *κινδυνεύσωμεν* det. sectionum ordinem turbatum restituit Rehdantz: in codd. §§ 14, 15 sequuntur *κινδυνεύ(σ)ωμεν*, nisi quod *ταῦτ' εἰπὼν ἡγεῖτο* (§ 15) ante *οἱ δὲ ἱππεῖς* (§ 19) ponitur 24 *οὐδαμοῦ* codd.: corr. Schäfer *ἐνθένδε δὲ πολλὴ μὲν ἔφη* det.: *πολὺ* pro *πολλὴ* X 25 *εἰς Χρυσόπολιν*] *ἰσχὺς τὸ πάλιν* X 27 *νομίζομεν* det.

ὁδός. ἀλλὰ δὴ ἐκεῖ μὲν οὔτε πλοῖά ἐστιν οἷς ἀποπλευσούμεθα, μένουσι δὲ αὐτοῦ οὐδὲ μιᾶς ἡμέρας ἔστι τὰ ἐπιτήδεια.
17 τῶν δὲ πολιορκουμένων ἀπολομένων σὺν τοῖς Χειρισόφου
(15) μόνοις κάκιόν ἐστι διακινδυνεύειν ἢ τῶνδε σωθέντων πάντας εἰς ταὐτὸν ἐλθόντας κοινῇ τῆς σωτηρίας ἔχεσθαι. ἀλλὰ χρὴ παρασκευασαμένους τὴν γνώμην πορεύεσθαι ὡς νῦν ἢ εὐκλεῶς τελευτῆσαι ἔστιν ἢ κάλλιστον ἔργον ἐργάσασθαι
18 Ἕλληνας τοσούτους σώσαντας. καὶ ὁ θεὸς ἴσως ἄγει οὕτως,
(16) ὃς τοὺς μεγαληγορήσαντας ὡς πλέον φρονοῦντας ταπεινῶσαι βούλεται, ἡμᾶς δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν θεῶν ἀρχομένους ἐντιμοτέρους ἐκείνων καταστῆσαι. ἀλλ' ἕπεσθαι χρὴ καὶ προσέχειν
14 τὸν νοῦν, ὡς ἂν τὸ παραγγελλόμενον δύνησθε ποιεῖν. νῦν
(17) μὲν οὖν στρατοπεδευσώμεθα προελθόντες ὅσον ἂν δοκῇ καιρὸς εἶναι εἰς τὸ δειπνοποιεῖσθαι· ἕως δ' ἂν πορευώμεθα, Τιμασίων ἔχων τοὺς ἱππέας προελαυνέτω ἐφορῶν ἡμᾶς καὶ σκοπείτω τὰ ἔμπροσθεν, ὡς μηδὲν ἡμᾶς λάθῃ.
15 Ταῦτ' εἰπὼν ἡγεῖτο. παρέπεμψε δὲ καὶ τῶν γυμνήτων
(18) ἀνθρώπους εὐζώνους εἰς τὰ πλάγια καὶ εἰς τὰ ἄκρα, ὅπως εἴ πού τί ποθεν καθορῷεν, σημαίνοιεν· ἐκέλευε δὲ καίειν ἅπαντα
19 ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν καυσίμῳ. οἱ δὲ ἱππεῖς σπειρόμενοι ἐφ' ὅσον καλῶς εἶχεν ἔκαιον, καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπιπαριόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἔκαιον πάντα ὅσα καύσιμα ἑώρων, καὶ ἡ στρατιὰ δέ, εἴ τινι παραλειπομένῳ ἐντυγχάνοιεν· ὥστε πᾶσα ἡ χώρα αἴθεσθαι ἐδόκει καὶ τὸ στράτευμα πολὺ εἶναι.
20 ἐπεὶ δὲ ὥρα ἦν, κατεστρατοπεδεύσαντο ἐπὶ λόφον ἐκβάντες, καὶ τά τε τῶν πολεμίων πυρὰ ἑώρων, ἀπεῖχον δὲ ὡς τετταρά-

1 ἀποπλευσόμεθα C_2 2 δὲ] τε Cobet 3 ἀπολουμένων X (om. B): ἀπολλομένων D al. (de cet. nihil certum) 4 κακόν X ἢ τῶνδε X: τούτων δὲ (D) vel sim. det. 6 παρασκευασαμένους E cum det.: παρασκευασομένους C B (A?) ὡς om. D al. 9 ὃς] ὡς X (A?) πλεῖον det. 12 δυνήσῃ(vel ε)σθε X 13 μὲν om. X (B?) περιελθόντες X 15 ἱππεῖς codd. προσελαυνέτω C B A 17 γυμνήτων D: γυμνητῶν E cum det.: γυμνιτῶν C B A 18 εἰς post καὶ om. det. 20 διασπειρόμενοι det. 21 εἶχον D al. ἔκαιον ἢ (vel ἤ) ἐβάδιζον det. παριόντες X 23 εἴ τι παραλειπόμενον ἐντυγχάνοι (vel -ειεν) D al. 24 καίεσθαι det. 26 δὲ] γὰρ det.

κοντα σταδίους, καὶ αὐτοὶ ὡς ἐδύναντο πλεῖστα πυρὰ ἔκαιον.
ἐπεὶ δὲ ἐδείπνησαν τάχιστα, παρηγγέλθη τὰ πυρὰ κατα- 21
σβεννύναι πάντα. καὶ τὴν μὲν νύκτα φυλακὰς ποιησάμενοι
ἐκάθευδον· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ προσευξάμενοι τοῖς θεοῖς, συν-
ταξάμενοι ὡς εἰς μάχην ἐπορεύοντο ᾗ ἐδύναντο τάχιστα.
Τιμασίων δὲ καὶ οἱ ἱππεῖς ἔχοντες τοὺς ἡγεμόνας καὶ 22
προελαύνοντες ἐλάνθανον αὑτοὺς ἐπὶ τῷ λόφῳ γενόμενοι
ἔνθα ἐπολιορκοῦντο οἱ Ἕλληνες. καὶ οὐχ ὁρῶσιν οὔτε
φίλιον στράτευμα οὔτε πολέμιον (καὶ ταῦτα ἀπαγγέλλουσι
πρὸς τὸν Ξενοφῶντα καὶ τὸ στράτευμα), γρᾴδια δὲ καὶ
γερόντια καὶ πρόβατα ὀλίγα καὶ βοῦς καταλελειμμένους.
καὶ τὸ μὲν πρῶτον θαῦμα ἦν τί εἴη τὸ γεγενημένον, ἔπειτα 23
δὲ καὶ τῶν καταλελειμμένων ἐπυνθάνοντο ὅτι οἱ μὲν Θρᾷκες
ἀφ᾽ ἑσπέρας ᾤχοντο ἀπιόντες, καὶ τοὺς Ἕλληνας δ᾽ ἔφασαν
οἴχεσθαι· ὅποι δέ, οὐκ εἰδέναι.

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα, ἐπεὶ ἠρίστησαν, 24
συσκευασάμενοι ἐπορεύοντο, βουλόμενοι ὡς τάχιστα συμ-
μεῖξαι τοῖς ἄλλοις εἰς Κάλπης λιμένα. καὶ πορευόμενοι
ἑώρων τὸν στίβον τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιῶν κατὰ τὴν ἐπὶ
Κάλπης ὁδόν. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο εἰς τὸ αὐτό, ἄσμενοί τε
εἶδον ἀλλήλους καὶ ἠσπάζοντο ὥσπερ ἀδελφούς. καὶ ἐπυν- 25
θάνοντο οἱ Ἀρκάδες τῶν περὶ Ξενοφῶντα τί τὰ πυρὰ κατα-
σβέσειαν· ἡμεῖς μὲν γάρ, ἔφασαν, ᾤμεθα ὑμᾶς τὸ μὲν
πρῶτον, ἐπειδὴ τὰ πυρὰ οὐχ ἑωρῶμεν, τῆς νυκτὸς ἥξειν ἐπὶ
τοὺς πολεμίους· καὶ οἱ πολέμιοι δέ, ὥς γε ἡμῖν ἐδόκουν,
τοῦτο δείσαντες ἀπῆλθον· σχεδὸν γὰρ ἀμφὶ τοῦτον τὸν

1 *στάδια* det. 3 *πάντα*] *ἅπαντας* det. 4 *καὶ συνταξάμενοι* det. 7 *προσελαύνοντες* X *ἔλαθον* det. *αὐτοὺς* C B A et det. pars 9 *τὸ φίλιον* det. *πολέμιον* A : *τὸ πολέμιον* cet. 9–10 *καὶ ταῦτα . . . στράτευμα* post *καταλελειμμένους* transponit Bothe *παραγγέλλουσι* det. 11 *προβάτια* det. 13 *καὶ* om. det. *μὲν* om. D al. 14 *εὐθὺς ἀφ᾽* det. *ἕωθεν δὲ καὶ* det. *δ᾽* om. E cum det. 15 *ὅπου* codd. : corr. Dind. 19–20 *ἐπὶ κάλπης* det. : *κάλπης* E : *ἐπὶ κάλπην* C B A 20 *τὸ αὐτὸ* X : *τὴν ὁδὸν* det. 24 *οὐχ*] *οὐκέθ᾽* Hirschig 25 *δέ* om. det. *ὥς γε* vel *ὥς γ᾽* det. : *ὥστε* X

26 χρόνον ἀπῆσαν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀφίκεσθε, ὁ δὲ χρόνος ἐξῆκεν,
ᾠόμεθα ὑμᾶς πυθομένους τὰ παρ' ἡμῖν φοβηθέντας οἴχεσθαι
ἀποδράντας ἐπὶ θάλατταν· καὶ ἐδόκει ἡμῖν μὴ ἀπολείπεσθαι
ὑμῶν. οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς δεῦρο ἐπορεύθημεν.

IV Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν αὐτοῦ ηὐλίζοντο ἐπὶ τοῦ
αἰγιαλοῦ πρὸς τῷ λιμένι. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο ὃ καλεῖται
Κάλπης λιμὴν ἔστι μὲν ἐν τῇ Θρᾴκῃ τῇ ἐν τῇ Ἀσίᾳ·
ἀρξαμένη δὲ ἡ Θρᾴκη αὕτη ἐστὶν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ
Πόντου μέχρι Ἡρακλείας ἐπὶ δεξιὰ εἰς τὸν Πόντον εἰσ-
2 πλέοντι. καὶ τριήρει μέν ἐστιν εἰς Ἡράκλειαν ἐκ Βυζαν-
τίου κώπαις ἡμέρας μακρᾶς πλοῦς· ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἄλλη
μὲν πόλις οὐδεμία οὔτε φιλία οὔτε Ἑλληνίς, ἀλλὰ Θρᾷκες
Βιθυνοί· καὶ οὓς ἂν λάβωσι τῶν Ἑλλήνων ἐκπίπτοντας ἢ
3 ἄλλως πως δεινὰ ὑβρίζειν λέγονται τοὺς Ἕλληνας. ὁ δὲ
Κάλπης λιμὴν ἐν μέσῳ μὲν κεῖται ἑκατέρωθεν πλεόντων ἐξ
Ἡρακλείας καὶ Βυζαντίου, ἔστι δ' ἐν τῇ θαλάττῃ προκεί-
μενον χωρίον, τὸ μὲν εἰς τὴν θάλατταν καθῆκον αὐτοῦ πέτρα
ἀπορρώξ, ὕψος ὅπῃ ἐλάχιστον οὐ μεῖον εἴκοσιν ὀργυιῶν, ὁ
δὲ αὐχὴν ὁ εἰς τὴν γῆν ἀνήκων τοῦ χωρίου μάλιστα τεττά-
ρων πλέθρων τὸ εὖρος· τὸ δ' ἐντὸς τοῦ αὐχένος χωρίον
4 ἱκανὸν μυρίοις ἀνθρώποις οἰκῆσαι. λιμὴν δ' ὑπ' αὐτῇ τῇ
πέτρᾳ τὸ πρὸς ἑσπέραν αἰγιαλὸν ἔχων. κρήνη δὲ ἡδέος
ὕδατος καὶ ἄφθονος ῥέουσα ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάττῃ ὑπὸ τῇ
ἐπικρατείᾳ τοῦ χωρίου. ξύλα δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, πάνυ
5 δὲ πολλὰ καὶ καλὰ ναυπηγήσιμα ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάττῃ. τὸ
δὲ ὄρος εἰς μεσόγειαν μὲν ἀνήκει ὅσον ἐπὶ εἴκοσι σταδίους,
καὶ τοῦτο γεῶδες καὶ ἄλιθον· τὸ δὲ παρὰ θάλατταν πλέον

1 ἀφικνεῖσθε det. 2 (πειθομένους B A E) 3 ἀπολιπέσθαι det. 6 πρὸς] ἐν det. ὃ om. X 9 μέχρις E cum det. nonnullis 10 εἰς om. X 11 μάλα μακρᾶς det. 12 ἀλλ' ἢ det. (et ἢ βιθυνοί det. pars) 13 ἢ ἐκπίπτοντας det. 14 τοὺς ἕλληνας del. Muretus 19 τὴν om. det. χωρίου οὐ X 21 οἰκήσεις vel οἰκήσειν X: οἴκησις det.: corr. Stephanus 23 ἀφθόνου E cum det. 24–25 πάνυ δὲ πολλὰ om. X 26 ὄρος τὸ (τῷ D) ἐν τῷ λιμένι det. μεσογαίαν vel μεσόγαιαν codd.

ἢ ἐπὶ εἴκοσι σταδίους δασὺ πολλοῖς καὶ παντοδαποῖς καὶ
μεγάλοις ξύλοις. ἡ δὲ ἄλλη χώρα καλὴ καὶ πολλή, καὶ 6
κῶμαι ἐν αὐτῇ εἰσι πολλαὶ καὶ οἰκούμεναι· φέρει γὰρ ἡ γῆ
καὶ κριθὰς καὶ πυροὺς καὶ ὄσπρια πάντα καὶ μελίνας καὶ
σήσαμα καὶ σῦκα ἀρκοῦντα καὶ ἀμπέλους πολλὰς καὶ ἡδυοί-
νους καὶ τἆλλα πάντα πλὴν ἐλαῶν. ἡ μὲν χώρα ἦν τοιαύτη. 7
ἐσκήνουν δ᾽ ἐν τῷ αἰγιαλῷ πρὸς τῇ θαλάττῃ· εἰς δὲ τὸ
πόλισμα ἂν γενόμενον οὐκ ἐβούλοντο στρατοπεδεύεσθαι,
ἀλλὰ ἐδόκει καὶ τὸ ἐλθεῖν ἐνταῦθα ἐξ ἐπιβουλῆς εἶναι,
βουλομένων τινῶν κατοικίσαι πόλιν. τῶν γὰρ στρατιωτῶν 8
οἱ πλεῖστοι ἦσαν οὐ σπάνει βίου ἐκπεπλευκότες ἐπὶ ταύτην
τὴν μισθοφοράν, ἀλλὰ τὴν Κύρου ἀρετὴν ἀκούοντες, οἱ μὲν
καὶ ἄνδρας ἄγοντες, οἱ δὲ καὶ προσανηλωκότες χρήματα, καὶ
τούτων ἕτεροι ἀποδεδρακότες πατέρας καὶ μητέρας, οἱ δὲ καὶ
τέκνα καταλιπόντες ὡς χρήματ᾽ αὐτοῖς κτησάμενοι ἥξοντες
πάλιν, ἀκούοντες καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρὰ Κύρῳ πολλὰ
καὶ ἀγαθὰ πράττειν. τοιοῦτοι ὄντες ἐπόθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα
σῴζεσθαι.

Ἐπειδὴ δὲ ὑστέρα ἡμέρα ἐγένετο τῆς εἰς ταὐτὸν συνόδου, 9
ἐπ᾽ ἐξόδῳ ἐθύετο Ξενοφῶν· ἀνάγκη γὰρ ἦν ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια
ἐξάγειν· ἐπενόει δὲ καὶ τοὺς νεκροὺς θάπτειν. ἐπεὶ δὲ τὰ
ἱερὰ καλὰ ἐγένετο, εἵποντο καὶ οἱ Ἀρκάδες, καὶ τοὺς μὲν
νεκροὺς τοὺς πλείστους ἔνθαπερ ἔπεσον ἑκάστους ἔθαψαν·
ἤδη γὰρ ἦσαν πεμπταῖοι καὶ οὐχ οἷόν τε ἀναιρεῖν ἔτι ἦν·
ἐνίους δὲ τοὺς ἐκ τῶν ὁδῶν συνενεγκόντες ἔθαψαν ἐκ τῶν
ὑπαρχόντων ὡς ἐδύναντο κάλλιστα· οὓς δὲ μὴ ηὕρισκον,
κενοτάφιον αὐτοῖς ἐποίησαν μέγα, καὶ στεφάνους ἐπέθεσαν.
ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ 10

3 *καὶ εὖ* det. 5 *σήσαμον* det. 7 *πρὸς*] *ἐπὶ* det. *τὸ*] *τόπον* Jacobs 8 *γενόμενοι* det. 13 *προσανηλωκότα* det. : *προσηλωκότες* X 17 *καὶ ἀγαθὰ*] *ἄγαν* D al. *τοιοῦτοι οὖν* det. *ἐπεθύμουν* det. 19 *ὑστέρα* om. det. 20 *ἐξόδου* X 21 *θάψαι* det. 22 *καλὰ* om. det. 22–23 *τοὺς νεκροὺς τοὺς μὲν* det. 24 *πεμπταῖοι* E (sed suprascripto *έ*) cum det.: *πεμπτέοι* C B (A ?) 26 *μάλιστα* X 27 *μέγα καὶ πυρὰν μεγάλην* det.

τότε μὲν δειπνήσαντες ἐκοιμήθησαν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ συν-
ῆλθον οἱ στρατιῶται πάντες· συνῆγε δὲ μάλιστα Ἀγασίας τε
ὁ Στυμφάλιος λοχαγὸς καὶ Ἱερώνυμος Ἠλεῖος λοχαγὸς καὶ
11 ἄλλοι οἱ πρεσβύτατοι τῶν Ἀρκάδων. καὶ δόγμα ἐποιή-
σαντο, ἐάν τις τοῦ λοιποῦ μνησθῇ δίχα τὸ στράτευμα ποιεῖν,
θανάτῳ αὐτὸν ζημιοῦσθαι, καὶ κατὰ χώραν ἀπιέναι ᾗπερ
πρόσθεν εἶχε τὸ στράτευμα καὶ ἄρχειν τοὺς πρόσθεν στρατη-
γούς. καὶ Χειρίσοφος μὲν ἤδη ἐτετελευτήκει φάρμακον πιὼν
πυρέττων· τὰ δ' ἐκείνου Νέων Ἀσιναῖος παρέλαβε.
12 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναστὰς εἶπε Ξενοφῶν· Ὦ ἄνδρες στρα-
τιῶται, τὴν μὲν πορείαν, ὡς ἔοικε, [δῆλον ὅτι] πεζῇ ποιητέον·
οὐ γὰρ ἔστι πλοῖα· ἀνάγκη δὲ πορεύεσθαι ἤδη· οὐ γὰρ ἔστι
μένουσι τὰ ἐπιτήδεια. ἡμεῖς οὖν, ἔφη, θυσόμεθα· ὑμᾶς δὲ
δεῖ παρασκευάζεσθαι ὡς μαχουμένους εἴ ποτε καὶ ἄλλοτε·
13 οἱ γὰρ πολέμιοι ἀνατεθαρρήκασιν. ἐκ τούτου ἐθύοντο οἱ
στρατηγοί, μάντις δὲ παρῆν Ἀρηξίων Ἀρκάς· ὁ δὲ Σιλανὸς
ὁ Ἀμπρακιώτης ἤδη ἀποδεδράκει πλοῖον μισθωσάμενος ἐξ
Ἡρακλείας. θυομένοις δὲ ἐπὶ τῇ ἀφόδῳ οὐκ ἐγίγνετο τὰ
14 ἱερά. ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν ἐπαύσαντο. καί τινες
ἐτόλμων λέγειν ὡς ὁ Ξενοφῶν βουλόμενος τὸ χωρίον οἰκίσαι
πέπεικε τὸν μάντιν λέγειν ὡς τὰ ἱερὰ οὐ γίγνεται ἐπὶ ἀφόδῳ.
15 ἐντεῦθεν κηρύξας τῇ αὔριον παρεῖναι ἐπὶ τὴν θυσίαν τὸν
βουλόμενον, καὶ μάντις εἴ τις εἴη, παραγγείλας παρεῖναι ὡς
συνθεασόμενον τὰ ἱερά, ἔθυε· καὶ ἐνταῦθα παρῆσαν πολλοί.
16 θυομένῳ δὲ πάλιν εἰς τρὶς ἐπὶ τῇ ἀφόδῳ οὐκ ἐγίγνετο τὰ
ἱερά. ἐκ τούτου χαλεπῶς εἶχον οἱ στρατιῶται· καὶ γὰρ τὰ
ἐπιτήδεια ἐπέλιπεν ἃ ἔχοντες ἦλθον, καὶ ἀγορὰ οὐδεμία
πω παρῆν.

2 *συνῆγον δὲ αὐτοὺς* det. *ἀγασίας τε ὁ* E : *ὁ ἀγασίας τε* (quod om. B) *καὶ ὁ* C B A : *ἀγασίας* det. 3 *ὁ λοχαγὸς* (post *στυμφάλιος*) det. (om. D) 4 *οἱ* om. det. 8 *τετελευτήκει* E cum det. 9 *νέων ὁ* det. *παρελάμβανε* det. 10 *ἐξαναστὰς* det. 11 *δῆλον ὅτι* del. Krüger 13 *μὲν οὖν* det. *ἔφη* om. det. 15 *ἀνατεθαρσήκασιν* det. 19 *ἱερὰ καλὰ* D al. 20 *οἰκῆσαι* det. 21 *ἐπὶ τῇ* E et D 22 *κηρύξας ξενοφῶν* det. 25 *θυομένων* det. 28 *πω* C B E : om. cet.

Ἐκ τούτου ξυνελθόντων εἶπε πάλιν Ξενοφῶν· Ὦ ἄνδρες, 17
ἐπὶ μὲν τῇ πορείᾳ, ὡς ὁρᾶτε, τὰ ἱερὰ οὔπω γίγνεται· τῶν
δ' ἐπιτηδείων ὁρῶ ὑμᾶς δεομένους· ἀνάγκη οὖν μοι δοκεῖ
εἶναι θύεσθαι περὶ αὐτοῦ τούτου. ἀναστάς τις εἶπε· Καὶ 18
εἰκότως ἄρα ἡμῖν οὐ γίγνεται τὰ ἱερά· ὡς γὰρ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ
αὐτομάτου χθὲς ἥκοντος πλοίου ἤκουσά τινος [ὅτι] Κλέαν-
δρος ⟨ὁ⟩ ἐκ Βυζαντίου ἁρμοστὴς μέλλει ἥξειν πλοῖα καὶ
τριήρεις ἔχων. ἐκ τούτου δὲ ἀναμένειν μὲν πᾶσιν ἐδόκει· 19
ἐπὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἀνάγκη ἦν ἐξιέναι. καὶ ἐπὶ τούτῳ
πάλιν ἐθύετο εἰς τρίς, καὶ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. καὶ ἤδη
καὶ ἐπὶ σκηνὴν ἰόντες τὴν Ξενοφῶντος ἔλεγον ὅτι οὐκ ἔχοιεν
τὰ ἐπιτήδεια. ὁ δ' οὐκ ἂν ἔφη ἐξαγαγεῖν μὴ γιγνομένων
τῶν ἱερῶν.

Καὶ πάλιν τῇ ὑστεραίᾳ ἐθύετο, καὶ σχεδόν τι πᾶσα ἡ 20
στρατιὰ διὰ τὸ μέλειν ἅπασιν ἐκυκλοῦντο περὶ τὰ ἱερά· τὰ
δὲ θύματα ἐπελελοίπει. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐξῆγον μὲν οὔ,
συνεκάλεσαν δέ. εἶπεν οὖν Ξενοφῶν· Ἴσως οἱ πολέμιοι 21
συνειλεγμένοι εἰσὶ καὶ ἀνάγκη μάχεσθαι· εἰ οὖν κατα-
λιπόντες ⟨τὰ σκεύη⟩ ἐν τῷ ἐρυμνῷ χωρίῳ ὡς εἰς μάχην
παρεσκευασμένοι ἴοιμεν, ἴσως ἂν τὰ ἱερὰ προχωροίη ἡμῖν.
ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται ἀνέκραγον, ὡς οὐδὲν δέον εἰς 22
τὸ χωρίον ἄγειν, ἀλλὰ θύεσθαι ὡς τάχιστα. καὶ πρόβατα
μὲν οὐκέτι ἦν, βοῦς δὲ ὑπὸ ἁμάξης πριάμενοι ἐθύοντο· καὶ
Ξενοφῶν Κλεάνορος ἐδεήθη τοῦ Ἀρκάδος προθυμεῖσθαι, εἴ
τι ἐν τούτῳ εἴη. ἀλλ' οὐδ' ὣς ἐγένοντο.

Νέων δὲ ἦν μὲν στρατηγὸς κατὰ τὸ Χειρισόφου μέρος, 23
ἐπεὶ δὲ ἑώρα τοὺς ἀνθρώπους ὡς εἶχον δεινῶς τῇ ἐνδείᾳ,

2 ἀπορίᾳ C A : πορίᾳ E   4 ἀναστὰς δέ det.   6 ἐχθὲς D (? al.)   πλοίῳ Hartman   ὅτι del. Stephanus   7 ὁ add. Schäfer   7–8 ἔχων καὶ τριήρεις det.   9 ἀναγκαῖον ἦν det.   11 καὶ ante ἐπὶ om. det.   (12 ὁ δ'] οὐδ' C A et D)   15 πᾶσιν ἐκυκλοῦτο det.   17 οὖν ὁ det.   19 τὰ σκεύη add. Castalio; cf. v. 1   20 ἱερὰ μᾶλλον det.   21 δέοι Schäfer   22 θύειν det.   23 βοῦν Schneider   24 προθύεσθαι Bornemann   25 ἐγένετο καλὰ τὰ ἱερὰ δηλονότι det. (ἐγένετο Ven. 511)   27 δεινῶς] δεδιὼς X

βουλόμενος αὐτοῖς χαρίζεσθαι, εὑρών τινα ἄνθρωπον Ἡρακλεώτην, ὃς ἔφη κώμας ἐγγὺς εἰδέναι ὅθεν εἴη λαβεῖν τὰ ἐπιτήδεια, ἐκήρυξε τὸν βουλόμενον ἰέναι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια, ὡς ἡγεμόνος ἐσομένου. ἐξέρχονται δὴ σὺν δορατίοις καὶ ἀσκοῖς καὶ θυλάκοις καὶ ἄλλοις ἀγγείοις εἰς δισχιλίους ἀνθρώπους.
24 ἐπειδὴ δὲ ἦσαν ἐν ταῖς κώμαις καὶ διεσπείροντο ὡς ἐπὶ τὸ λαμβάνειν, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς οἱ Φαρναβάζου ἱππεῖς πρῶτοι· βεβοηθηκότες γὰρ ἦσαν τοῖς Βιθυνοῖς, βουλόμενοι σὺν τοῖς Βιθυνοῖς, εἰ δύναιντο, ἀποκωλῦσαι τοὺς Ἕλληνας μὴ ἐλθεῖν εἰς τὴν Φρυγίαν· οὗτοι οἱ ἱππεῖς ἀποκτείνουσι τῶν ἀνδρῶν οὐ μεῖον πεντακοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ τὸ ὄρος
25 ἀνέφυγον. ἐκ τούτου ἀπαγγέλλει τις ταῦτα τῶν ἀποφευγόντων εἰς τὸ στρατόπεδον. καὶ ὁ Ξενοφῶν, ἐπεὶ οὐκ ἐγεγένητο τὰ ἱερὰ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, λαβὼν βοῦν ὑπὸ ἁμάξης (οὐ γὰρ ἦν ἄλλα ἱερεῖα), σφαγιασάμενος ἐβοήθει καὶ οἱ
26 ἄλλοι οἱ μέχρι τριάκοντα ἐτῶν ἅπαντες. καὶ ἀναλαβόντες τοὺς λοιποὺς ἄνδρας εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφικνοῦνται. καὶ ἤδη μὲν ἀμφὶ ἡλίου δυσμὰς ἦν καὶ οἱ Ἕλληνες μάλ᾽ ἀθύμως ἔχοντες ἐδειπνοποιοῦντο, καὶ ἐξαπίνης διὰ τῶν λασίων τῶν Βιθυνῶν τινες ἐπιγενόμενοι τοῖς προφύλαξι τοὺς μὲν
27 κατέκανον τοὺς δὲ ἐδίωξαν μέχρι εἰς τὸ στρατόπεδον. καὶ κραυγῆς γενομένης εἰς τὰ ὅπλα πάντες ἔδραμον οἱ Ἕλληνες· καὶ διώκειν μὲν καὶ κινεῖν τὸ στρατόπεδον νυκτὸς οὐκ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι· δασέα γὰρ ἦν τὰ χωρία· ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις ἐνυκτέρευον φυλαττόμενοι ἱκανοῖς φύλαξι.

V Τὴν μὲν νύκτα οὕτω διήγαγον· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ οἱ στρατηγοὶ εἰς τὸ ἐρυμνὸν χωρίον ἡγοῦντο· οἱ δὲ εἵποντο ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη. πρὶν δὲ ἀρίστου ὥραν εἶναι ἀπετάφρευον ᾗ ἡ εἴσοδος ἦν εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἀπε-

1 χαρίσασθαι det. 3 ἐκήρυξε . . . ἐπιτήδεια om. X 4 ἐξέρχονται X et D (qui ἐπ add. s. v.) : ἐπεξέρχονται cet. 11 ἀνδρῶν] ἑλλήνων det. 12 ἀποπεφευγότων D al. 13 ὁ om. det. ἐπειδὴ det. 16 πάντες det. 17 ἐς det. 21 κατέκανον (D al.) vel κατέκτανον det. 22 συνέδραμον E 24 λάσια det. 25 φύλαξι μάχεσθαι det. 29 ἀπετάφρευσαν det.

σταύρωσαν ἅπαν, καταλιπόντες τρεῖς πύλας. καὶ πλοῖον ἐξ
Ἡρακλείας ἧκεν ἄλφιτα ἄγον καὶ ἱερεῖα καὶ οἶνον. πρῲ δ' 2
ἀναστὰς Ξενοφῶν ἐθύετο ἐπ' ἐξόδῳ, καὶ γίγνεται τὰ ἱερὰ
ἐπὶ τοῦ πρώτου ἱερείου. καὶ ἤδη τέλος ἐχόντων τῶν ἱερῶν
ὁρᾷ αἰετὸν αἴσιον ὁ μάντις Ἀρηξίων Παρράσιος, καὶ ἡγεῖσθαι
κελεύει τὸν Ξενοφῶντα. καὶ διαβάντες τὴν τάφρον τὰ ὅπλα 3
τίθενται, καὶ ἐκήρυξαν ἀριστήσαντας ἐξιέναι τοὺς στρα-
τιώτας σὺν τοῖς ὅπλοις, τὸν δὲ ὄχλον καὶ τὰ ἀνδράποδα
αὐτοῦ καταλιπεῖν. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι πάντες ἐξῇσαν, Νέων 4
δὲ οὔ· ἐδόκει γὰρ κάλλιστον εἶναι τοῦτον φύλακα κατα-
λιπεῖν τῶν ἐπὶ στρατοπέδου. ἐπεὶ δ' οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ
στρατιῶται ἀπέλειπον αὐτόν, αἰσχυνόμενοι μὴ ἐφέπεσθαι
τῶν ἄλλων ἐξιόντων, κατέλιπον αὐτοῦ τοὺς ὑπὲρ πέντε καὶ
τετταράκοντα ἔτη. καὶ οὗτοι μὲν ἔμενον, οἱ δ' ἄλλοι ἐπο-
ρεύοντο. πρὶν δὲ πεντεκαίδεκα στάδια διεληλυθέναι ἐνέτυχον 5
ἤδη νεκροῖς· καὶ τὴν οὐρὰν τοῦ κέρατος ποιησάμενοι κατὰ
τοὺς πρώτους φανέντας νεκροὺς ἔθαπτον πάντας ὁπόσους
ἐπελάμβανε τὸ κέρας. ἐπεὶ δὲ τοὺς πρώτους ἔθαψαν, 6
προαγαγόντες καὶ τὴν οὐρὰν αὖθις ποιησάμενοι κατὰ τοὺς
πρώτους τῶν ἀτάφων ἔθαπτον τὸν αὐτὸν τρόπον ὁπόσους
ἐπελάμβανεν ἡ στρατιά. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν ὁδὸν ἧκον τὴν
ἐκ τῶν κωμῶν, ἔνθα ἔκειντο ἁθρόοι, συνενεγκόντες αὐτοὺς
ἔθαψαν.

Ἤδη δὲ πέρα μεσούσης τῆς ἡμέρας προάγοντες τὸ στρά- 7
τευμα ἔξω τῶν κωμῶν ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια ὅ τι τις ὁρῴη
ἐντὸς τῆς φάλαγγος, καὶ ἐξαίφνης ὁρῶσι τοὺς πολεμίους
ὑπερβάλλοντας κατὰ λόφους τινὰς ἐκ τοῦ ἐναντίου, τε-

1 ἅπαντα det. 2 ἄγον εἰς ἱερεῖα καὶ οἶνον C B A : ἔχον καὶ οἶνον εἰς ἱεροῖα (sic) E 3 ἐπ' ἐξοδία, ἐπεξόδια, ἐπ' ἐξόδια codd.: corr. Schneider καλὰ τὰ det. 5 ἀετὸν B A E 7 ἐκήρυξεν Pantazides ἀριστήσαντες X et D 11 στρατοπέδῳ det. ἐπειδὴ δὲ det. 12 ἀπέλειπον Krüger : ἀπέλιπον codd. αὐτόν det. : αὐτούς X ἕπεσθαι et ἐπεξιόντων det. 13 αὐτοῦ om. det. 14 μὲν om. D al. 17 ὁπόσους det. : ἐφ' ὅσους X 18 ἐπειδὴ det. 22 ἔνθα det. : ἐνθάδε δὲ X συνενέγκαντες vel συνενεγκάντες X (A ?) 24 πέρας X (περὶ B) : παρὰ D al. προαγαγόντες det. 26 ἐκτὸς vel ἐκ det.

ταγμένους ἐπὶ φάλαγγος ἱππέας τε πολλοὺς καὶ πεζούς· καὶ
γὰρ Σπιθριδάτης καὶ Ῥαθίνης ἧκον παρὰ Φαρναβάζου ἔχοντες
8 τὴν δύναμιν. ἐπεὶ δὲ κατεῖδον τοὺς Ἕλληνας οἱ πολέμιοι,
ἔστησαν ἀπέχοντες αὐτῶν ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους. ἐκ
τούτου εὐθὺς ὁ Ἀρηξίων ὁ μάντις τῶν Ἑλλήνων σφαγιάζεται,
9 καὶ ἐγένετο ἐπὶ τοῦ πρώτου καλὰ τὰ σφάγια. ἔνθα δὴ
Ξενοφῶν λέγει· Δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, ἐπιτά-
ξασθαι τῇ φάλαγγι λόχους φύλακας ἵν᾽ ἄν που δέῃ ὦσιν
οἱ ἐπιβοηθήσοντες τῇ φάλαγγι καὶ οἱ πολέμιοι τεταρα-
γμένοι ἐμπίπτωσιν εἰς τεταγμένους καὶ ἀκεραίους. συνεδόκει
10 ταῦτα πᾶσιν. Ὑμεῖς μὲν τοίνυν, ἔφη, προηγεῖσθε τὴν πρὸς
τοὺς ἐναντίους, ὡς μὴ ἑστήκωμεν, ἐπεὶ ὤφθημεν καὶ εἴδομεν
τοὺς πολεμίους· ἐγὼ δὲ ἥξω τοὺς τελευταίους λόχους κατα-
11 χωρίσας ᾗπερ ὑμῖν δοκεῖ. ἐκ τούτου οἱ μὲν ἥσυχοι προῆγον,
ὁ δὲ τρεῖς ἀφελὼν τὰς τελευταίας τάξεις ἀνὰ διακοσίους
ἄνδρας τὴν μὲν ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἐπέτρεψεν ἐφέπεσθαι ἀπο-
λιπόντας ὡς πλέθρον· Σαμόλας Ἀχαιὸς ταύτης ἦρχε τῆς
τάξεως· τὴν δ᾽ ἐπὶ τῷ μέσῳ ἐχώρισεν ἕπεσθαι· Πυρρίας
Ἀρκὰς ταύτης ἦρχε· τὴν δὲ μίαν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ· Φρασίας
12 Ἀθηναῖος ταύτῃ ἐφειστήκει. προϊόντες δέ, ἐπεὶ ἐγέ-
νοντο οἱ ἡγούμενοι ἐπὶ νάπει μεγάλῳ καὶ δυσπόρῳ, ἔστησαν
ἀγνοοῦντες εἰ διαβατέον εἴη τὸ νάπος. καὶ παρεγγυῶσι
13 στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς παριέναι ἐπὶ τὸ ἡγούμενον. καὶ
ὁ Ξενοφῶν θαυμάσας ὅ τι τὸ ἴσχον εἴη τὴν πορείαν καὶ ταχὺ
ἀκούων τὴν παρεγγύην, ἐλαύνει ᾗ τάχιστα. ἐπεὶ δὲ συν-
ῆλθον, λέγει Σοφαίνετος πρεσβύτατος ὢν τῶν στρατηγῶν ὅτι
βουλῆς οὐκ ἄξιον εἴη εἰ διαβατέον ἐστὶ τοιοῦτον νάπος.

2 σπιθριδάτης] σπίρα δή τις C : σπεῖρα δή τις B A E καὶ] ἀπὸ X 3 τὴν om. det. 5 ὁ ante ἀρηξίων om. E cum det. ὁ μάντις τῶν ἑλλήνων del. Cobet 6 ἔνθα δὴ] ἐνταῦθα ὁ det. 8 ἵνα ἤν det. 9 τεταγμένοι X 11 πάντα πᾶσιν vel παντάπασιν det. τὴν om. D al. 13 prius τοὺς om. X (A ?) 14 εἴπερ det. ἡσύχως det. 16 ἔπεμψεν det. 18 τὸ μέσον B E 19 post ἦρχε add. τῆς τάξεως X 22 διαβατὸν det. 24 ἀπορίαν C_1 : ἀπορείαν C_2 A E τάχα det. 25 τάχιστα ἐδύνατο B E συνῆλθε X 27 βουλῆς om. det. οὐκ del. Cobet εἰ κ.τ.λ.] διαβαίνειν τοιοῦτον ὂν τὸ νάπος det.

καὶ ὁ Ξενοφῶν σπουδῇ ὑπολαβὼν ἔλεξεν· Ἀλλ᾽ ἴστε μέν 14
με, ὦ ἄνδρες, οὐδένα πω κίνδυνον προξενήσαντα ὑμῖν ἐθε-
λούσιον· οὐ γὰρ δόξης ὁρῶ δεομένους ὑμᾶς εἰς ἀνδρειότητα,
ἀλλὰ σωτηρίας. νῦν δὲ οὕτως ἔχει· ἀμαχεὶ μὲν ἐνθένδε 15
οὐκ ἔστιν ἀπελθεῖν· ἢν γὰρ μὴ ἡμεῖς ἴωμεν ἐπὶ τοὺς πολε-
μίους, οὗτοι ἡμῖν ὁπόταν ἀπίωμεν ἕψονται καὶ ἐπιπεσοῦνται.
ὁρᾶτε δὴ πότερον κρεῖττον ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας προβαλλο- 16
μένους τὰ ὅπλα ἢ μεταβαλλομένους ὄπισθεν ἡμῶν ἐπιόντας
τοὺς πολεμίους θεᾶσθαι. ἴστε μέντοι ὅτι τὸ μὲν ἀπιέναι 17
ἀπὸ πολεμίων οὐδενὶ καλῷ ἔοικε, τὸ δὲ ἐφέπεσθαι καὶ τοῖς
κακίοσι θάρρος ἐμποιεῖ. ἐγὼ γοῦν ἥδιον ἂν σὺν ἡμίσεσιν
ἐπιοίην ἢ σὺν διπλασίοις ἀποχωροίην. καὶ τούτους οἶδ᾽
ὅτι ἐπιόντων μὲν ἡμῶν οὐδ᾽ ὑμεῖς ἐλπίζετε δέξεσθαι ἡμᾶς,
ἀπιόντων δὲ πάντες ἐπιστάμεθα ὅτι τολμήσουσιν ἐφέπεσθαι.
τὸ δὲ διαβάντας ὄπισθεν νάπος χαλεπὸν ποιήσασθαι μέλ- 18
λοντας μάχεσθαι ἆρ᾽ οὐχὶ καὶ ἁρπάσαι ἄξιον; τοῖς μὲν γὰρ
πολεμίοις ἐγὼ βουλοίμην ἂν εὔπορα πάντα φαίνεσθαι ὥστε
ἀποχωρεῖν· ἡμᾶς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ χωρίου δεῖ διδάσκεσθαι
ὅτι οὐκ ἔστι μὴ νικῶσι σωτηρία. θαυμάζω δ᾽ ἔγωγε καὶ 19
τὸ νάπος τοῦτο εἴ τις μᾶλλον φοβερὸν νομίζει εἶναι τῶν
ἄλλων ὧν διαπεπορεύμεθα χωρίων. πῶς γὰρ διαβατὸν τὸ
πεδίον, εἰ μὴ νικήσομεν τοὺς ἱππέας; πῶς δὲ ἃ διεληλύ-
θαμεν ὄρη, ἢν πελτασταὶ τοσοίδε ἐφέπωνται; ἢν δὲ δὴ καὶ 20
σωθῶμεν ἐπὶ θάλατταν, πόσον τι νάπος ὁ Πόντος; ἔνθα
οὔτε πλοῖα ἔστι τὰ ἀπάξοντα οὔτε σῖτος ᾧ θρεψόμεθα μέ-
νοντες, δεήσει δέ, ἢν θᾶττον ἐκεῖ γενώμεθα, θᾶττον πάλιν
ἐξιέναι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια. οὐκοῦν νῦν κρεῖττον ἠριστηκότας 21
μάχεσθαι ἢ αὔριον ἀναρίστους. ἄνδρες, τά τε ἱερὰ ἡμῖν

3 ἡμᾶς C B A (non E) ἀνδριότητα X 6 ὅταν det. 9 θεάσασθαι det. γε μέντοι det. 11 θάρσος X 12 ἐπιοίην Naber: ἐποίμην codd. 13 ἐλπίζετε αὐτοὺς X δέξασθαι codd.: corr. Bisschop 17 ἔγωγε det. παντάπασι det. 18 ὑπὸ det. 21 μὲν γὰρ det. δυσδιαβατὸν codd.: corr. Castalio: δὴ διαβατὸν Hug 22 πεδίον] χωρίον det. 24 ὁπόσον X 25 ἀπαλλάξοντα D al. 26 ἂν det. 26–27 ἐξιέναι πάλιν det.

καλὰ οἵ τε οἰωνοὶ αἴσιοι τά τε σφάγια κάλλιστα· ἴωμεν
ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. οὐ δεῖ ἔτι τούτους, ἐπεὶ ἡμᾶς πάντως
εἶδον, ἡδέως δειπνῆσαι οὐδ' ὅπου ἂν θέλωσι σκηνῆσαι.
22 Ἐντεῦθεν οἱ λοχαγοὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, καὶ οὐδεὶς ἀντέ-
λεγε. καὶ ὃς ἡγεῖτο, παραγγείλας διαβαίνειν ᾗ ἕκαστος
ἐτύγχανε τοῦ νάπους ὤν· θᾶττον γὰρ ἀθρόον ἐδόκει ἂν οὕτω
πέραν γενέσθαι τὸ στράτευμα ἢ εἰ κατὰ τὴν γέφυραν ᾗ ἐπὶ
23 τῷ νάπει ἦν ἐξεμηρύοντο. ἐπεὶ δὲ διέβησαν, παριὼν παρὰ
τὴν φάλαγγα ἔλεγεν· Ἄνδρες, ἀναμιμνῄσκεσθε ὅσας δὴ
μάχας σὺν τοῖς θεοῖς ὁμόσε ἰόντες νενικήκατε καὶ οἷα πά-
σχουσιν οἱ πολεμίους φεύγοντες, καὶ τοῦτο ἐννοήσατε ὅτι
24 ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς Ἑλλάδος ἐσμέν. ἀλλ' ἕπεσθε ἡγεμόνι
τῷ Ἡρακλεῖ καὶ ἀλλήλους παρακαλεῖτε ὀνομαστί. ἡδύ τοι
ἀνδρεῖόν τι καὶ καλὸν νῦν εἰπόντα καὶ ποιήσαντα μνήμην
25 ἐν οἷς ἐθέλει παρέχειν ἑαυτοῦ. ταῦτα παρελαύνων ἔλεγε
καὶ ἅμα ὑφηγεῖτο ἐπὶ φάλαγγος, καὶ τοὺς πελταστὰς ἑκατέ-
ρωθεν ποιησάμενοι ἐπορεύοντο ἐπὶ τοὺς πολεμίους. παρ-
ήγγελτο δὲ τὰ μὲν δόρατα ἐπὶ τὸν δεξιὸν ὦμον ἔχειν, ἕως
σημαίνοι τῇ σάλπιγγι· ἔπειτα δὲ εἰς προσβολὴν καθέντας
ἕπεσθαι βάδην καὶ μηδένα δρόμῳ διώκειν. ἐκ τούτου σύν-
θημα παρῄει Ζεὺς σωτήρ, Ἡρακλῆς ἡγεμών. οἱ δὲ πολέμιοι
26 ὑπέμενον, νομίζοντες καλὸν ἔχειν τὸ χωρίον. ἐπεὶ δ'
ἐπλησίαζον, ἀλαλάξαντες οἱ Ἕλληνες πελτασταὶ ἔθεον ἐπὶ
τοὺς πολεμίους πρίν τινα κελεύειν· οἱ δὲ πολέμιοι ἀντίοι
ὥρμησαν, οἵ θ' ἱππεῖς καὶ τὸ στῖφος τῶν Βιθυνῶν· καὶ
27 τρέπονται τοὺς πελταστάς. ἀλλ' ἐπεὶ ὑπηντίαζεν ἡ φάλαγξ
τῶν ὁπλιτῶν ταχὺ πορευομένη καὶ ἅμα ἡ σάλπιγξ ἐφθέγξατο
καὶ ἐπαιάνιζον καὶ μετὰ ταῦτα ἠλάλαζον καὶ ἅμα τὰ δόρατα

1 *τά τε* om. X 2 *πάντας* det. 3 *ἐθέλωσι* det. 5 *ὃς*] *ὡς* X 6 *νάπεος* X *ἂν ἀθρόον ἐδόκει* det. 13 *ὀνομαστεὶ* X *τοι*] *τι* X 15 post *οἷς* add. *τις* Cobet 16 *ἐπὶ* om. det. 17 *παρηγγέλλετο* codd.: corr. Krüger 18 *τῶν δεξιῶν ὤμων* Cobet *ἔχειν ἕως* om. cum lac. C B, et sine lac. A: *ἔχειν ὅταν* E 19 *προσβολὴν* X (A ?) et Z: *προβολὴν* cet. 23–24 *ἔθεον . . . πολεμίους* om. X 26 *πελταστὰς ἅμα. ἐπεὶ δὲ* det. 28 *ἐπαιώνιζον* X et D al.

καθίεσαν, ἐνταῦθα οὐκέτι ἐδέξαντο οἱ πολέμιοι, ἀλλὰ ἔφευγον.
καὶ Τιμασίων μὲν ἔχων τοὺς ἱππέας ἐφείπετο, καὶ ἀπεκτίν- 28
νυσαν ὅσουσπερ ἐδύναντο ὡς ὀλίγοι ὄντες. τῶν δὲ πολεμίων
τὸ μὲν εὐώνυμον εὐθὺς διεσπάρη, καθ᾽ ὃ οἱ Ἕλληνες ἱππεῖς
ἦσαν, τὸ δὲ δεξιὸν ἅτε οὐ σφόδρα διωκόμενον ἐπὶ λόφου
συνέστη. ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες ὑπομένοντας αὐτούς, 29
ἐδόκει ῥᾷστόν τε καὶ ἀκινδυνότατον εἶναι ἰέναι ἤδη ἐπ᾽ αὐ-
τούς. παιανίσαντες οὖν εὐθὺς ἐπέκειντο· οἱ δ᾽ οὐχ ὑπέ-
μειναν. καὶ ἐνταῦθα οἱ πελτασταὶ ἐδίωκον μέχρι τὸ δεξιὸν
διεσπάρη· ἀπέθανον δὲ ὀλίγοι· τὸ γὰρ ἱππικὸν φόβον παρεῖχε
τὸ τῶν πολεμίων πολὺ ὄν. ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες τό 30
τε Φαρναβάζου ἱππικὸν ἔτι συνεστηκὸς καὶ τοὺς Βιθυνοὺς
ἱππέας πρὸς τοῦτο συναθροιζομένους καὶ ἀπὸ λόφου τινὸς
καταθεωμένους τὰ γιγνόμενα, ἀπειρήκεσαν μέν, ὅμως δὲ
ἐδόκει καὶ ἐπὶ τούτους ἰτέον εἶναι οὕτως ὅπως δύναιντο, ὡς
μὴ τεθαρρηκότες ἀναπαύσαιντο. συνταξάμενοι δὴ πορεύ- 31
ονται. ἐντεῦθεν οἱ πολέμιοι ἱππεῖς φεύγουσι κατὰ τοῦ
πρανοῦς ὁμοίως ὥσπερ ὑπὸ ἱππέων διωκόμενοι· νάπος γὰρ
αὐτοὺς ὑπεδέχετο, ὃ οὐκ ᾔδεσαν οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ προ-
απετράποντο διώκοντες· ὀψὲ γὰρ ἦν. ἐπανελθόντες δὲ ἔνθα 32
ἡ πρώτη συμβολὴ ἐγένετο, στησάμενοι τρόπαιον ἀπῇσαν
ἐπὶ θάλατταν περὶ ἡλίου δυσμάς· στάδιοι δ᾽ ἦσαν ὡς ἑξή-
κοντα ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

Ἐντεῦθεν οἱ μὲν πολέμιοι εἶχον ἀμφὶ τὰ ἑαυτῶν καὶ VI
ἀπήγοντο καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ τὰ χρήματα ὅποι ἐδύναντο
προσωτάτω· οἱ δὲ Ἕλληνες προσέμενον μὲν Κλέανδρον καὶ
τὰς τριήρεις καὶ τὰ πλοῖα ὡς ἥξοντα, ἐξιόντες δ᾽ ἑκάστης
ἡμέρας σὺν τοῖς ὑποζυγίοις καὶ τοῖς ἀνδραπόδοις ἐφέροντο

2 ἱππεῖς codd. 7 ἤδη det.: δὲ C A: om. B E 9 δεξιὸν αὖ det. 10 διεσπάσθη D al. 11 πολὺ ὄν om. X 12 τε om. X ἔτι] εἴ τι C A: εἴς τι B: om. E 13 τούτους det. 15 τούτοις X (B?) 18 οἱ ὑπὸ X 20 ὀψία det. ἔνθα δὴ det. 21 ἐγένετο om. D al. 25 καὶ ante τοὺς om. det. ὅπῃ E cum det. 26 ἀνέμενον det.

ἀδεῶς πυροὺς καὶ κριθάς, οἶνον, ὄσπρια, μελίνας, σῦκα·
2 ἅπαντα γὰρ ἀγαθὰ εἶχεν ἡ χώρα πλὴν ἐλαίου. καὶ ὁπότε
μὲν καταμένοι τὸ στράτευμα ἀναπαυόμενον, ἐξῆν ἐπὶ λείαν
ἰέναι, καὶ ἐλάμβανον ⟨οἱ⟩ ἐξιόντες· ὁπότε δὲ ἐξίοι πᾶν τὸ
στράτευμα, εἴ τις χωρὶς ἀπελθὼν λάβοι τι, δημόσιον ἔδοξεν
3 εἶναι. ἤδη δὲ ἦν πάντων ἀφθονία· καὶ γὰρ ἀγοραὶ πάντοθεν
ἀφικνοῦντο ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων καὶ οἱ παραπλέοντες
ἄσμενοι κατῆγον, ἀκούοντες ὡς οἰκίζοιτο πόλις καὶ λιμὴν
4 εἴη. ἔπεμπον δὲ καὶ οἱ πολέμιοι ἤδη οἳ πλησίον ᾤκουν
πρὸς Ξενοφῶντα, ἀκούοντες ὅτι οὗτος πολίζει τὸ χωρίον,
ἐρωτῶντες ὅ τι δέοι ποιοῦντας φίλους εἶναι. ὁ δ' ἀπεδείκνυεν
5 αὐτοὺς τοῖς στρατιώταις. κἂν τούτῳ Κλέανδρος ἀφικνεῖται
δύο τριήρεις ἔχων, πλοῖον δ' οὐδέν. ἐτύγχανε δὲ τὸ στρά-
τευμα ἔξω ὂν ὅτε ἀφίκετο καὶ ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι
ἄλλοι εἰς τὸ ὄρος εἰλήφεσαν πρόβατα πολλά· ὀκνοῦντες
δὲ μὴ ἀφαιρεθεῖεν τῷ Δεξίππῳ λέγουσιν, ὃς ἀπέδρα τὴν
πεντηκόντορον ἔχων ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ κελεύουσι διασώ-
σαντα αὐτοῖς τὰ πρόβατα τὰ μὲν αὐτὸν λαβεῖν, τὰ δὲ σφίσιν
6 ἀποδοῦναι. εὐθὺς δ' ἐκεῖνος ἀπελαύνει τοὺς περιεστῶτας
τῶν στρατιωτῶν καὶ λέγοντας ὅτι δημόσια εἴη, καὶ τῷ
Κλεάνδρῳ λέγει ἐλθὼν ὅτι ἁρπάζειν ἐπιχειροῦσιν. ὁ δὲ
7 κελεύει τὸν ἁρπάζοντα ἄγειν πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ μὲν λαβὼν
ἦγέ τινα· περιτυχὼν δ' Ἀγασίας ἀφαιρεῖται· καὶ γὰρ ἦν
αὐτῷ ὁ ἀγόμενος λοχίτης. οἱ δ' ἄλλοι οἱ παρόντες τῶν
στρατιωτῶν ἐπιχειροῦσι βάλλειν τὸν Δέξιππον, ἀνακαλοῦντες
τὸν προδότην. ἔδεισαν δὲ καὶ τῶν τριηριτῶν πολλοὶ καὶ

1 ἀδεῶς ἤδη det. καὶ om. det. 2 πάντα det. 4 οἱ add. Schneider 5 εἴ τι C A et E (sed suprascripto *s*) 6 ἦν πολλὴ det. 7 ἀφικνοῦντο B corr. : ἀφικνοῦνται cet. 8 κατεῖχον det. : κατήγοντο Hirschig 9 καὶ om. X οἳ πλησίον ᾤκουν] πλησίον οἰκοῦντες det. 11 ἐπεδείκνυεν det. 12 κἂν det. : καὶ C : καὶ ἐν B A E 15 ἄλλοι X et D : ἄλλος cet. : ἄλλοσε Bornemann εἰλήφεσαν D V : καὶ εἰλήφεσαν cet. 18 αὐτοῖς ante τὰ om., post σφίσιν add. det. 20 ταῦτ' εἴη det. 21 εὐθὺς ἐλθὼν λέγει det. 22 ἄγει det. 23 καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ om. X

ἔφευγον εἰς τὴν θάλατταν, καὶ Κλέανδρος δ' ἔφευγε. Ξενο- 8
φῶν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ κατεκώλυόν τε καὶ τῷ
Κλεάνδρῳ ἔλεγον ὅτι οὐδὲν εἴη πρᾶγμα, ἀλλὰ τὸ δόγμα αἴτιον
εἴη τὸ τοῦ στρατεύματος ταῦτα γενέσθαι. ὁ δὲ Κλέανδρος 9
ὑπὸ τοῦ Δεξίππου τε ἀνερεθιζόμενος καὶ αὐτὸς ἀχθεσθεὶς
ὅτι ἐφοβήθη, ἀποπλευσεῖσθαι ἔφη καὶ κηρύξειν μηδεμίαν
πόλιν δέχεσθαι αὐτούς, ὡς πολεμίους. ἦρχον δὲ τότε
πάντων τῶν Ἑλλήνων οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἐνταῦθα πονηρὸν 10
ἐδόκει τὸ πρᾶγμα εἶναι τοῖς Ἕλλησιν, καὶ ἐδέοντο μὴ ποιεῖν
ταῦτα. ὁ δ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔφη γενέσθαι, εἰ μή τις ἐκδώσει
τὸν ἄρξαντα βάλλειν καὶ τὸν ἀφελόμενον. ἦν δὲ ὃν ἐξῄτει 11
Ἀγασίας διὰ τέλους φίλος τῷ Ξενοφῶντι· ἐξ οὗ καὶ διέ-
βαλλεν αὐτὸν ὁ Δέξιππος. καὶ ἐντεῦθεν ἐπειδὴ ἀπορία ἦν,
συνήγαγον τὸ στράτευμα οἱ ἄρχοντες· καὶ ἔνιοι μὲν αὐτῶν
παρ' ὀλίγον ἐποιοῦντο τὸν Κλέανδρον, τῷ δὲ Ξενοφῶντι
οὐκ ἐδόκει φαῦλον εἶναι, ἀλλ' ἀναστὰς ἔλεξεν· Ὦ ἄνδρες 12
στρατιῶται, ἐμοὶ δὲ οὐδὲν φαῦλον δοκεῖ εἶναι τὸ πρᾶγμα,
εἰ ἡμῖν οὕτως ἔχων τὴν γνώμην Κλέανδρος ἄπεισιν ὥσπερ
λέγει. εἰσὶ μὲν γὰρ ἐγγὺς αἱ Ἑλληνίδες πόλεις· τῆς δὲ
Ἑλλάδος Λακεδαιμόνιοι προεστήκασιν· ἱκανοὶ δέ εἰσι καὶ
εἷς ἕκαστος Λακεδαιμονίων ἐν ταῖς πόλεσιν ὅ τι βούλονται
διαπράττεσθαι. εἰ οὖν οὗτος πρῶτον μὲν ἡμᾶς Βυζαντίου 13
ἀποκλείσει, ἔπειτα δὲ τοῖς ἄλλοις ἁρμοσταῖς παραγγελεῖ
εἰς τὰς πόλεις μὴ δέχεσθαι ὡς ἀπιστοῦντας Λακεδαιμονίοις
καὶ ἀνόμους ὄντας, ἔτι δὲ πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύαρχον
οὗτος ὁ λόγος περὶ ἡμῶν ἥξει, χαλεπὸν ἔσται καὶ μένειν
καὶ ἀποπλεῖν· καὶ γὰρ ἐν τῇ γῇ ἄρχουσι Λακεδαιμόνιοι καὶ

1 καὶ om. det. 2 τε] τότε det. 3 εἴη αἴτιον det. 4 τὸ om. X et det. pars 7 αὐτοὺς E et det. unus (teste Dind.): om. cet. 8 Λακεδαιμόνιοι] hic incipit frag. Π 9 ἐδόκει τὸ πρᾶγμα Π cum det.: τὸ πρᾶγμα ἐδόκει X ἐκεῖνο post πρᾶγμα om. Π cum X εἶναι om. D ἕλλησιν Π: ἕλλησι codd. 11 ἐζήτει codd. [Π]: corr. Schäfer 13 καὶ om. det. 16 οὐκ om. X εἶναι τὸ πρᾶγμα det. 17 οὐδὲν] οὐ det. 19 ἤδη ἐγγὺς det. 20 περιε(ει E)στήκεσαν X [Π] 26 ὥστε χαλεπὸν εἶναι det.

14 ἐν τῇ θαλάττῃ τὸν νῦν χρόνον. οὔκουν δεῖ οὔτε ἑνὸς ἀνδρὸς
ἕνεκα οὔτε δυοῖν ἡμᾶς τοὺς ἄλλους τῆς Ἑλλάδος ἀπέχεσθαι,
ἀλλὰ πειστέον ὅ τι ἂν κελεύωσι· καὶ γὰρ αἱ πόλεις ἡμῶν
15 ὅθεν ἐσμὲν πείθονται αὐτοῖς. ἐγὼ μὲν οὖν (καὶ γὰρ ἀκούω
Δέξιππον λέγειν πρὸς Κλέανδρον ὡς οὐκ ἂν ἐποίησεν Ἀγα-
σίας ταῦτα, εἰ μὴ ἐγὼ αὐτὸν ἐκέλευσα), ἐγὼ μὲν οὖν ἀπολύω
καὶ ὑμᾶς τῆς αἰτίας καὶ Ἀγασίαν, ἂν αὐτὸς Ἀγασίας φήσῃ
ἐμέ τι τούτων αἴτιον εἶναι, καὶ καταδικάζω ἐμαυτοῦ, εἰ ἐγὼ
πετροβολίας ἢ ἄλλου τινὸς βιαίου ἐξάρχω, τῆς ἐσχάτης
16 δίκης ἄξιος εἶναι, καὶ ὑφέξω τὴν δίκην. φημὶ δὲ καὶ εἴ
τινα ἄλλον αἰτιᾶται, χρῆναι ἑαυτὸν παρασχεῖν Κλεάνδρῳ
κρῖναι· οὕτω γὰρ ἂν ὑμεῖς ἀπολελυμένοι τῆς αἰτίας εἴητε.
ὡς δὲ νῦν ἔχει, χαλεπὸν εἰ οἰόμενοι ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ
ἐπαίνου καὶ τιμῆς τεύξεσθαι ἀντὶ δὲ τούτων οὐδ᾽ ὅμοιοι τοῖς
ἄλλοις ἐσόμεθα, ἀλλ᾽ εἰρξόμεθα ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων.
17 Μετὰ ταῦτα ἀναστὰς εἶπεν Ἀγασίας· Ἐγώ, ὦ ἄνδρες,
ὄμνυμι θεοὺς καὶ θεὰς ἦ μὴν μήτε με Ξενοφῶντα κελεῦσαι
ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα μήτε ἄλλον ὑμῶν μηδένα· ἰδόντι δέ
μοι ἄνδρα ἀγαθὸν ἀγόμενον τῶν ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίπ-
που, ὃν ὑμεῖς ἐπίστασθε ὑμᾶς προδόντα, δεινὸν ἔδοξεν εἶναι·
18 καὶ ἀφειλόμην, ὁμολογῶ. καὶ ὑμεῖς μὲν μὴ ἐκδῶτέ με· ἐγὼ
δὲ ἐμαυτόν, ὥσπερ Ξενοφῶν λέγει, παρασχήσω κρίναντι
Κλεάνδρῳ ὅ τι ἂν βούληται ποιῆσαι· τούτου ἕνεκα μήτε
πολεμεῖτε Λακεδαιμονίοις σῴζεσθέ τε ἀσφαλῶς ὅποι θέλει
ἕκαστος. συμπέμψατε μέντοι μοι ὑμῶν αὐτῶν ἑλόμενοι
πρὸς Κλέανδρον οἵτινες, ἄν τι ἐγὼ παραλίπω, καὶ λέξουσιν
19 ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ πράξουσιν. ἐκ τούτου ἔδωκεν ἡ στρατιὰ

2 ἀποσχέσθαι det. 3 πειστέον E cum det. parte : πιστέον C B A [Π] 7 φησὶν X [Π] 8 τι Π cum X : τινὸς det. ἐμαυτοῦ Π E cum det. : ἑαυτοῦ C B A 10 ἄξιον X 11 ἑαυτὸν χρῆναι det. 14 δὲ om. det. μηδ᾽ det. 16 εἶπεν ἀγασίας Π cum X : ἀγασίας εἶπεν det. 17 ἐμὲ det. 18 ὑμῶν ἄλλον det. 21 ἐκδῶτε Π cum det. : ἐκδότε X με habebat Π cum X : om. det. 24 πολεμεῖτε Π cum X : πολεμῆτε det. σώζεσθε Π cum det. : σώζοισθε X ὅποι D al. : ποι Π : ὅπου X : ὅπῃ cet. 26 ἐάν det.

οὕστινας βούλοιτο προελόμενον ἰέναι. ὁ δὲ προείλετο τοὺς
στρατηγούς. μετὰ ταῦτα ἐπορεύετο πρὸς Κλέανδρον Ἀγα-
σίας καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ ὁ ἀφαιρεθεὶς ἀνὴρ ὑπὸ Ἀγασίου.
καὶ ἔλεγον οἱ στρατηγοί· Ἔπεμψεν ἡμᾶς ἡ στρατιὰ πρὸς 20
σέ, ὦ Κλέανδρε, καὶ κελεύουσί σε, εἴτε πάντας αἰτιᾷ, κρί-
ναντα σὲ αὐτὸν χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλῃ, εἴτε ἕνα τινὰ ἢ δύο
καὶ πλείους αἰτιᾷ, τούτους ἀξιοῦσι παρασχεῖν σοι ἑαυτοὺς
εἰς κρίσιν. εἴ τι οὖν ἡμῶν τινα αἰτιᾷ, πάρεσμέν σοι ἡμεῖς·
εἴ τι δὲ ἄλλον τινά, φράσον· οὐδεὶς γὰρ ἀπέσται ὅστις ἂν
ἡμῖν ἐθέλῃ πείθεσθαι. μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ Ἀγασίας 21
εἶπεν· Ἐγώ εἰμι, ὦ Κλέανδρε, ὁ ἀφελόμενος Δεξίππου
ἄγοντος τοῦτον τὸν ἄνδρα καὶ παίειν κελεύσας Δέξιππον.
τοῦτον μὲν γὰρ οἶδα ἄνδρα ἀγαθὸν ὄντα, Δέξιππον δὲ οἶδα 22
αἱρεθέντα ὑπὸ τῆς στρατιᾶς ἄρχειν τῆς πεντηκοντόρου ἧς
ᾐτησάμεθα παρὰ Τραπεζουντίων ἐφ᾽ ᾧτε πλοῖα συλλέγειν
ὡς σῳζοίμεθα, καὶ ἀποδράντα Δέξιππον καὶ προδόντα τοὺς
στρατιώτας μεθ᾽ ὧν ἐσώθη. καὶ τούς τε Τραπεζουντίους 23
ἀπεστερήκαμεν τὴν πεντηκόντορον καὶ κακοὶ δοκοῦμεν εἶναι
διὰ τοῦτον, αὐτοί τε τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀπολώλαμεν. ἤκουε γάρ,
ὥσπερ ἡμεῖς, ὡς ἄπορον εἴη πεζῇ ἀπιόντας τοὺς ποταμούς
τε διαβῆναι καὶ σωθῆναι εἰς τὴν Ἑλλάδα. τοῦτον οὖν 24
τοιοῦτον ὄντα ἀφειλόμην. εἰ δὲ σὺ ἦγες ἢ ἄλλος τις τῶν
παρὰ σοῦ, καὶ μὴ τῶν παρ᾽ ἡμῶν ἀποδράντων, εὖ ἴσθι ὅτι
οὐδὲν ἂν τούτων ἐποίησα. νόμιζε δέ, ἂν ἐμὲ νῦν ἀποκτείνῃς,
δι᾽ ἄνδρα δειλόν τε καὶ πονηρὸν ἄνδρα ἀγαθὸν ἀποκτείνων.
Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος εἶπεν ὅτι Δέξιππον μὲν οὐκ 25

2 ἐπορεύοντο det. [Π] 5 κελεύουσι Π cum det.: ἐκέλευσε X εἴτε Π cum det.: εἴ τι X 6 ὅτι ἐὰν Π βούλει X (B ?) 7 καὶ Π cum D (? al.): ἢ καὶ X et det. 7–8 τούτους . . . αἰτιᾷ om. X 9 εἴ τι Gemoll [Π]: εἴτε codd. δὲ] καὶ det. γάρ σοι det. 10 ἐθελήσῃ (vel ει) det. 11 Κλέανδρε] ἄνδρες det. 13 δέξιππον δὲ οἶδα om. Π quod confirmat οἶδα αἱρεθέντα X contra αἱρεθέντα οἶδα det. 16 δέξιππον del. Cobet 19 ἀπολώλαμεν πάντες det. 22–23 ἦγες . . . ἡ[μῶν] Π cum det. ἡγῆ(ι) ἄλλως ἤ τις X 23 καὶ μὴ] ἢ καὶ X πα[ρ] hic desinit Π ἡμῶν] ἐμοῦ X 24 δ᾽ ἐὰν det. 25 ἄνδρα ante ἀγαθὸν om. det. ἀποκτενῶν (vel -ών) det.

ἐπαινοίη, εἰ ταῦτα πεποιηκὼς εἴη· οὐ μέντοι ἔφη νομίζειν
οὐδ᾽ εἰ παμπόνηρος ἦν Δέξιππος βίᾳ χρῆναι πάσχειν αὐτόν,
ἀλλὰ κριθέντα, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς νῦν ἀξιοῦτε, τῆς δίκης
26 τυχεῖν. νῦν οὖν ἄπιτε καταλιπόντες τόνδε τὸν ἄνδρα· ὅταν
δ᾽ ἐγὼ κελεύσω, πάρεστε πρὸς τὴν κρίσιν. αἰτιῶμαι δὲ
οὔτε τὴν στρατιὰν οὔτε ἄλλον οὐδένα ἔτι, ἐπεὶ οὗτος αὐτὸς
27 ὁμολογεῖ ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα. ὁ δὲ ἀφαιρεθεὶς εἶπεν·
Ἐγώ, ὦ Κλέανδρε, εἰ καὶ οἴει με ἀδικοῦντά τι ἄγεσθαι, οὔτε
ἔπαιον οὐδένα οὔτε ἔβαλλον, ἀλλ᾽ εἶπον ὅτι δημόσια εἴη τὰ
πρόβατα· ἦν γὰρ τῶν στρατιωτῶν δόγμα, εἴ τις ὁπότε ἡ
στρατιὰ ἐξίοι ἰδίᾳ λῄζοιτο, δημόσια εἶναι τὰ ληφθέντα.
28 ταῦτα εἶπον· ἐκ τούτου με λαβὼν οὗτος ἦγεν, ἵνα μὴ φθέγ-
γοιτο μηδείς, ἀλλ᾽ αὐτὸς λαβὼν τὸ μέρος διασώσειε τοῖς
λῃσταῖς παρὰ τὴν ῥήτραν τὰ χρήματα. πρὸς ταῦτα ὁ Κλέαν-
δρος εἶπεν· Ἐπεὶ τοίνυν . . . εἶ, κατάμενε, ἵνα καὶ περὶ σοῦ
βουλευσώμεθα.
29 Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἀμφὶ Κλέανδρον ἠρίστων· τὴν δὲ
στρατιὰν συνήγαγε Ξενοφῶν καὶ συνεβούλευε πέμψαι ἄν-
30 δρας πρὸς Κλέανδρον παραιτησομένους περὶ τῶν ἀνδρῶν. ἐκ
τούτου ἔδοξεν αὐτοῖς πέμψαντας στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς
καὶ Δρακόντιον τὸν Σπαρτιάτην καὶ τῶν ἄλλων οἳ ἐδόκουν
ἐπιτήδειοι εἶναι δεῖσθαι Κλεάνδρου κατὰ πάντα τρόπον
31 ἀφεῖναι τὼ ἄνδρε. ἐλθὼν οὖν ὁ Ξενοφῶν λέγει· Ἔχεις
μέν, ὦ Κλέανδρε, τοὺς ἄνδρας, καὶ ἡ στρατιά σοι ὑφεῖτο
ὅ τι ἐβούλου ποιῆσαι καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ αὑτῶν ἁπάντων.
νῦν δέ σε αἰτοῦνται καὶ δέονται δοῦναι σφίσι τὼ ἄνδρε καὶ
μὴ κατακαίνειν· πολλὰ γὰρ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ περὶ

1 ἐπαινεῖ (vel οἶ) det. 2 βία χρῆναι X : δίκαια det. : βίαια χρῆναι Stephanus 4 μὲν οὖν det. τόνδε] τοῦτον det. 5 παρέσται X 6 ἔτι om. det. ἐπεί γε det. 7 ἀφελέσθαι E cum det. : ἀφαιρέσθαι C B A 8 κλέανδρε X et D : ἄνδρες det. 12 ταῦτ᾽ εἶπα· καὶ ἐκ det. 15 post τοίνυν lac. trium fere litt. C : τοιοῦτος inserit B : αὐτὸς E : nihil A : τορὸς det. : συναίτιος Rehdantz σοῦ det. : αὐτοῦ X 18 συνῆγε det. συνεβουλεύετο X 21 τὸν om. D al. 23 ὁ X et D 24 ἐφεῖτο E cum det. 25 τούτου X αὐτῶν X : ἑαυτῶν det. 27 πρόσθεν det.

τὴν στρατιὰν ἐμοχθησάτην. ταῦτα δέ σου τυχόντες ὑπ- 32
ισχνοῦνταί σοι ἀντὶ τούτων, ἢν βούλῃ ἡγεῖσθαι αὐτῶν καὶ
ἢν οἱ θεοὶ ἵλεῳ ὦσιν, ἐπιδείξειν σοι καὶ ὡς κόσμιοί εἰσι
καὶ ὡς ἱκανοὶ τῷ ἄρχοντι πειθόμενοι τοὺς πολεμίους σὺν
τοῖς θεοῖς μὴ φοβεῖσθαι. δέονται δέ σου καὶ τοῦτο, παρα- 33
γενόμενον καὶ ἄρξαντα ἑαυτῶν πεῖραν λαβεῖν καὶ Δεξίππου
καὶ σφῶν τῶν ἄλλων οἷος ἕκαστός ἐστι, καὶ τὴν ἀξίαν
ἑκάστοις νεῖμαι. ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος· Ἀλλὰ ναὶ 34
τὼ σιώ, ἔφη, ταχύ τοι ὑμῖν ἀποκρινοῦμαι. καὶ τώ τε ἄνδρε
ὑμῖν δίδωμι καὶ αὐτὸς παρέσομαι· καὶ ἢν οἱ θεοὶ παραδι-
δῶσιν, ἐξηγήσομαι εἰς τὴν Ἑλλάδα. καὶ πολὺ οἱ λόγοι
οὗτοι ἀντίοι εἰσὶν ἢ οὓς ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἐνίων ἤκουον ὡς τὸ
στράτευμα ἀφίστατε ἀπὸ Λακεδαιμονίων.

Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἐπαινοῦντες ἀπῆλθον, ἔχοντες τὼ 35
ἄνδρε· Κλέανδρος δὲ ἐθύετο ἐπὶ τῇ πορείᾳ καὶ ξυνῆν Ξενο-
φῶντι φιλικῶς καὶ ξενίαν ξυνεβάλλοντο. ἐπεὶ δὲ καὶ ἑώρα
αὐτοὺς τὸ παραγγελλόμενον εὐτάκτως ποιοῦντας, καὶ μᾶλλον
ἔτι ἐπεθύμει ἡγεμὼν γενέσθαι αὐτῶν. ἐπεὶ μέντοι θυομένῳ 36
αὐτῷ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά, συγκαλέσας
τοὺς στρατηγοὺς εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν οὐ τελέθει τὰ ἱερὰ ἐξ-
άγειν· ὑμεῖς μέντοι μὴ ἀθυμεῖτε τούτου ἕνεκα· ὑμῖν γάρ,
ὡς ἔοικε, δέδοται ἐκκομίσαι τοὺς ἄνδρας· ἀλλὰ πορεύεσθε.
ἡμεῖς δὲ ὑμᾶς, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἥκητε, δεξόμεθα ὡς ἂν δυνώ-
μεθα κάλλιστα.

Ἐκ τούτου ἔδοξε τοῖς στρατιώταις δοῦναι αὐτῷ τὰ δη- 37
μόσια πρόβατα· ὁ δὲ δεξάμενος πάλιν αὐτοῖς ἀπέδωκε. καὶ
οὗτος μὲν ἀπέπλει. οἱ δὲ στρατιῶται διαθέμενοι τὸν σῖτον
ὃν ἦσαν συγκεκομισμένοι καὶ τἆλλα ἃ εἰλήφεσαν ἐξεπο-

2–3 ἐὰν bis det. βούλει X (B?) 7 καὶ σφῶν καὶ X οἷς X et D al. 8 ἑκάστοισι νεῖμαι C E (B A?): ἑκάστοις εἶναι D al. 10 ἐὰν det. παραδιδῶσι A: παραδιδῶσί τι cet. 13 ἀφίστατο X 15 ἐθύετό τε D al. 16 ξένια X συγκατεβάλλοντο det. 18 ἔτι om. det. γενέσθαι] εἶναι det. 20 μὲν det.: μέντοι X οὐ τελέθει C B E: οὐκ ἐθέλει γενέσθαι det. 21 ὑμῖν A: ὑμῖν μὲν cet. 23 ἥκητε E cum det.: ἥκετε C B A 27 αὐτὸς det. 28 κεκομισμένοι X ἄλλα X (A?)

38 ρεύοιντο διὰ τῶν Βιθυνῶν. ἐπεὶ δὲ οὐδενὶ ἐνέτυχον πορευόμενοι τὴν ὀρθὴν ὁδόν, ὥστε ἔχοντές τι εἰς τὴν φιλίαν ἐλθεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς τοὔμπαλιν ὑποστρέψαντας ἐλθεῖν μίαν ἡμέραν καὶ νύκτα. τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἔλαβον πολλὰ καὶ ἀνδράποδα καὶ πρόβατα· καὶ ἀφίκοντο ἑκταῖοι εἰς Χρυσόπολιν τῆς Καλχηδονίας, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν ἡμέρας ἑπτὰ λαφυροπωλοῦντες.

1 ἐνετύγχανον det. 2 τι εἰς om. X ἐξ(vel διεξ)ελθεῖν det. 5 χρυσούπολιν X (et infra) 6 λαφυροπωλοῦντες] τὰ λάφυρα πωλοῦντες det.

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ Ζ

[Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ I
Ἕλληνες μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα ἐπεὶ Κῦρος ἐτελεύτησεν
ἐν τῇ πορείᾳ μέχρι εἰς τὸν Πόντον ἀφίκοντο, καὶ ὅσα ἐκ
τοῦ Πόντου πεζῇ ἐξιόντες καὶ ἐκπλέοντες ἐποίουν μέχρι
ἔξω τοῦ στόματος ἐγένοντο ἐν Χρυσοπόλει τῆς Ἀσίας, ἐν
τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.]

Ἐκ τούτου δὲ Φαρνάβαζος φοβούμενος τὸ στράτευμα μὴ 2
ἐπὶ τὴν αὑτοῦ χώραν στρατεύηται, πέμψας πρὸς Ἀναξίβιον
τὸν ναύαρχον (ὁ δ᾽ ἔτυχεν ἐν Βυζαντίῳ ὤν), ἐδεῖτο διαβι-
βάσαι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπισχνεῖτο πάντα
ποιήσειν αὐτῷ ὅσα δέοι. καὶ ὁ Ἀναξίβιος μετεπέμψατο 3
τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς εἰς Βυζάντιον, καὶ ὑπισχνεῖτο,
εἰ διαβαῖεν, μισθοφορὰν ἔσεσθαι τοῖς στρατιώταις. οἱ μὲν 4
δὴ ἄλλοι ἔφασαν βουλευσάμενοι ἀπαγγελεῖν, Ξενοφῶν δὲ
εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἀπαλλάξοιτο ἤδη ἀπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ
βούλοιτο ἀποπλεῖν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος ἐκέλευσεν αὐτὸν
συνδιαβάντα ἔπειτα οὕτως ἀπαλλάττεσθαι. ἔφη οὖν ταῦτα
ποιήσειν.

Σεύθης δὲ ὁ Θρᾷξ πέμπει Μηδοσάδην καὶ κελεύει Ξενο- 5
φῶντα συμπροθυμεῖσθαι ὅπως διαβῇ τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη
αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ μεταμελήσει. ὁ δ᾽ 6
εἶπεν· Ἀλλὰ τὸ μὲν στράτευμα διαβήσεται· τούτου ἕνεκα
μηδὲν τελείτω μήτε ἐμοὶ μήτε ἄλλῳ μηδενί· ἐπειδὰν δὲ

3 ἀπορίᾳ X et D al. 3–4 μέχρις bis X 4 πλέοντες det. 5 πάντα ἐν τῷ det. 8 χώραν X: ἀρχὴν det.: del. Rehdantz 11 ὁ om. det. 12 λοχαγοὺς E: λοχαγοὺς τῶν στρατιωτῶν cet. 13 μισθοφορίαν X μὲν] δὲ X (sed suprascripto μὲν E) 14 ἀπαγγέλλειν codd.: corr. Stephanus 21 ταῦτα] πάντα C_1 A E συμπροθυμηθέντι οὐ μεταμελήσειν det.

διαβῇ, ἐγὼ μὲν ἀπαλλάξομαι, πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ
ἐπικαιρίους ὄντας προσφερέσθω ὡς ἂν αὐτῷ δοκῇ ἀσφαλές.
7 Ἐκ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ
στρατιῶται. καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ Ἀναξίβιος,
ἐκήρυξε δὲ λαβόντας τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη τοὺς στρατιώ-
τας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσων.
ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθοντο, ὅτι οὐκ εἶχον ἀργύριον
ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ ὀκνηρῶς συνεσκευάζοντο.
8 καὶ ὁ Ξενοφῶν Κλεάνδρῳ τῷ ἁρμοστῇ ξένος γεγενημένος
προσελθὼν ἠσπάζετο αὐτὸν ὡς ἀποπλευσούμενος ἤδη. ὁ δὲ
αὐτῷ λέγει· Μὴ ποιήσῃς ταῦτα· εἰ δὲ μή, ἔφη, αἰτίαν ἕξεις,
ἐπεὶ καὶ νῦν τινὲς ἤδη σὲ αἰτιῶνται ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ
9 στράτευμα. ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμὶ
τούτου, οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοὶ ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι διὰ
10 τοῦτο ἀθυμοῦσι πρὸς τὴν ἔξοδον. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη, ἐγώ
σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν μὲν ὡς πορευσόμενον, ἐπειδὰν δ'
ἔξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι. Ταῦτα
τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἐλθόντες πρὸς Ἀναξίβιον διαπρα-
11 ξόμεθα. οὕτως ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα. ὁ δὲ ἐκέλευεν οὕτω
ποιεῖν καὶ ἐξιέναι τὴν ταχίστην συσκευασαμένους, καὶ
προσανειπεῖν, ὃς ἂν μὴ παρῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν
12 ἀριθμόν, ὅτι αὐτὸς αὑτὸν αἰτιάσεται. ἐντεῦθεν ἐξῇσαν οἵ
τε στρατηγοὶ πρῶτοι καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ ἄρδην πάντες πλὴν
ὀλίγων ἔξω ἦσαν, καὶ Ἐτεόνικος εἱστήκει παρὰ τὰς πύλας
ὡς ὁπότε ἔξω γένοιντο πάντες συγκλείσων τὰς πύλας καὶ
13 τὸν μοχλὸν ἐμβαλῶν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος συγκαλέσας τοὺς
στρατηγοὺς καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἔλεγεν· Τὰ μὲν ἐπιτήδεια,

2 ἀσφαλές om. det. 3 τὸ om. det. 4 ἐξεδίδου det. (6 ἀποπέμψωνται ἅμα X, unde ποιήσωνται pro ποιήσων E) 10 ἀποπλευσόμενος det. 14 δεόμενοι καὶ οὐκ ἔχοντες det. 16 συμπορευσόμενον Hirschig 18 διαπραξώμεθα D al. 19 ἐκέλευσεν det. οὕτως D al. 20 τὴν ταχίστην ἐξιέναι det. συσκευασαμένους A E et D : συσκευασμένους C : συνεσκευασμένους cet. 21 προσανειπεῖν det. εἰς ante τὸν om. E cum det. 22 αὐτὸν X 23 ἄρδην] ἤδη τε det. 25 ὁπόταν (ὁπότε D) ἔξω γένωνται det. ἀποκλείσων det. 26 ἐμβαλών X et D 27 ἔλεγεν C : ἔλεγε cet.

ἔφη, λαμβάνετε ἐκ τῶν Θρᾳκίων κωμῶν· εἰσὶ δὲ αὐτόθι
πολλαὶ κριθαὶ καὶ πυροὶ καὶ τἆλλα ἐπιτήδεια· λαβόντες δὲ
πορεύεσθε εἰς Χερρόνησον, ἐκεῖ δὲ Κυνίσκος ὑμῖν μισθοδο-
τήσει. ἐπακούσαντες δέ τινες τῶν στρατιωτῶν ταῦτα, ἢ 14
καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει εἰς τὸ στράτευμα. καὶ οἱ
μὲν στρατηγοὶ ἐπυνθάνοντο περὶ τοῦ Σεύθου πότερα πολέ-
μιος εἴη ἢ φίλος, καὶ πότερα διὰ τοῦ ἱεροῦ ὄρους δέοι
πορεύεσθαι ἢ κύκλῳ διὰ μέσης τῆς Θρᾴκης. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα 15
διελέγοντο οἱ στρατιῶται ἀναρπάσαντες τὰ ὅπλα θέουσι
δρόμῳ πρὸς τὰς πύλας, ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖχος εἰσιόντες.
ὁ δὲ Ἐτεόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὡς εἶδον προσθέοντας τοὺς
ὁπλίτας, συγκλείουσι τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβάλλου-
σιν. οἱ δὲ στρατιῶται ἔκοπτον τὰς πύλας καὶ ἔλεγον ὅτι 16
ἀδικώτατα πάσχοιεν ἐκβαλλόμενοι εἰς τοὺς πολεμίους· κατα-
σχίσειν τε τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἑκόντες ἀνοίξουσιν.
ἄλλοι δὲ ἔθεον ἐπὶ θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χηλὴν τοῦ τεί- 17
χους ὑπερβαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἄλλοι δὲ οἳ ἐτύγχανον
ἔνδον ὄντες τῶν στρατιωτῶν, ὡς ὁρῶσι τὰ ἐπὶ ταῖς πύλαις
πράγματα, διακόπτοντες ταῖς ἀξίναις τὰ κλεῖθρα ἀναπεταν-
νύασι τὰς πύλας, οἱ δ᾽ εἰσπίπτουσιν.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν ὡς εἶδε τὰ γιγνόμενα, δείσας μὴ ἐφ᾽ 18
ἁρπαγὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο
τῇ πόλει καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει καὶ συνεισ-
πίπτει εἴσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὄχλῳ. οἱ δὲ Βυζάντιοι 19
ὡς εἶδον τὸ στράτευμα βίᾳ εἰσπῖπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς
ἀγορᾶς, οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ οἴκαδε, ὅσοι δὲ ἔνδον
ἐτύγχανον ὄντες, ἔξω, οἱ δὲ καθεῖλκον τὰς τριήρεις, ὡς ἐν
ταῖς τριήρεσι σῴζοιντο, πάντες δὲ ᾤοντο ἀπολωλέναι, ὡς
ἑαλωκυίας τῆς πόλεως. ὁ δὲ Ἐτεόνικος εἰς τὴν ἄκραν 20

2 τἄλλα τὰ det. 3 εἰς τὴν det. κυνικὸς X μισθοδότης ἢ (εἶ, εἴη) X 6 περί τε σεύθου D al. 8 δὲ οὗτοι ταῦτα det. 14 καὶ κατασχί(ή D)σειν τὰς det. 15 ἀνοίξωσιν X 16 ἐπὶ] παρὰ τὴν det. τὸ τεῖχος C_1 17 ὑπερβάλλουσιν det. 19 διακόψαντες det. ἀναπετάννυσι (sic) C : ἀναπεταννύουσι cet. 23 αὐτῷ det. 29 ἀγορὰν X

ἀποφεύγει. ὁ δὲ Ἀναξίβιος καταδραμὼν ἐπὶ θάλατταν ἐν
ἁλιευτικῷ πλοίῳ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ εὐθὺς
μεταπέμπεται ἐκ Καλχηδόνος φρουρούς· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐδό-
21 κουν εἶναι οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει σχεῖν τοὺς ἄνδρας. οἱ δὲ
στρατιῶται ὡς εἶδον Ξενοφῶντα, προσπίπτουσι πολλοὶ αὐτῷ
καὶ λέγουσι· Νῦν σοι ἔξεστιν, ὦ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι.
ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις ἄνδρας
τοσούτους. νῦν ἄν, εἰ βούλοιο, σύ τε ἡμᾶς ὀνήσαις καὶ
22 ἡμεῖς σὲ μέγαν ποιήσαιμεν. ὁ δ' ἀπεκρίνατο· Ἀλλ' εὖ γε
λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα· εἰ δὲ τούτων ἐπιθυμεῖτε, θέσθε
τὰ ὅπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα· βουλόμενος αὐτοὺς κατη-
ρεμίσαι· καὶ αὐτός τε παρηγγύα ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους
23 ἐκέλευε παρεγγυᾶν [καὶ] τίθεσθαι τὰ ὅπλα. οἱ δὲ αὐτοὶ
ὑφ' ἑαυτῶν ταττόμενοι οἵ τε ὁπλῖται ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εἰς
ὀκτὼ ἐγένοντο καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρας ἑκάτερον
24 παρεδεδραμήκεσαν. τὸ δὲ χωρίον οἷον κάλλιστον ἐκτά-
ξασθαί ἐστι τὸ Θρᾴκιον καλούμενον, ἔρημον οἰκιῶν καὶ
πεδινόν. ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὅπλα καὶ κατηρεμίσθησαν,
25 συγκαλεῖ ὁ Ξενοφῶν τὴν στρατιὰν καὶ λέγει τάδε. Ὅτι
μὲν ὀργίζεσθε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, καὶ νομίζετε δεινὰ
πάσχειν ἐξαπατώμενοι οὐ θαυμάζω. ἢν δὲ τῷ θυμῷ χαρι-
ζώμεθα καὶ Λακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας τῆς ἐξαπάτης
τιμωρησώμεθα καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδὲν αἰτίαν διαρπάσωμεν,
26 ἐνθυμεῖσθε ἃ ἔσται ἐντεῦθεν. πολέμιοι μὲν ἐσόμεθα ἀπο-
δεδειγμένοι Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς συμμάχοις. οἷος δὲ
πόλεμος ἂν γένοιτο εἰκάζειν δὴ πάρεστιν, ἑορακότας καὶ
27 ἀναμνησθέντας τὰ νῦν δὴ γεγενημένα. ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἀθη-
ναῖοι ἤλθομεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ
τοὺς συμμάχους ἔχοντες τριήρεις τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ τὰς δ'

1 ἐπὶ τὴν det. 5 αὐτῷ πολλοὶ det. 8 ἂν om. det. 9 γε om. E: τε det. 11 βουλόμενος αὐτοὺς κατηρεμῆσαι (sic codd.) del. Cobet 13 ἐκέλευσε det. καὶ del. Dind. 16 παραδεδραμηκότες D al. 19 ὁ om. det. 21 ἐὰν det. 24 ἐνθυμήθητε det. 25 τε καὶ det. δ' ὁ D al. 27 δὴ] ἤδη X 28 εἰσήλθομεν det. πρὸς τοὺς det.

ἐν τοῖς νεωρίοις οὐκ ἐλάττους τριακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ
πολλῶν χρημάτων ἐν τῇ πόλει καὶ προσόδου οὔσης κατ'
ἐνιαυτὸν ἀπό τε τῶν ἐνδήμων καὶ τῆς ὑπερορίας οὐ μεῖον
χιλίων ταλάντων· ἄρχοντες δὲ τῶν νήσων ἁπασῶν καὶ ἔν τε
τῇ Ἀσίᾳ πολλὰς ἔχοντες πόλεις καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἄλλας
τε πολλὰς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον, ὅπου νῦν ἐσμεν,
ἔχοντες κατεπολεμήθημεν οὕτως ὡς πάντες ὑμεῖς ἐπίστασθε.
νῦν δὲ δὴ τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν, Λακεδαιμονίοις μὲν καὶ τῶν 28
ἀρχαίων συμμάχων ὑπαρχόντων, Ἀθηναίων δὲ καὶ οἳ ἐκεί-
νοις τότε ἦσαν σύμμαχοι πάντων προσγεγενημένων, Τισσα-
φέρνους δὲ καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ ἄλλων βαρβάρων πάντων
πολεμίων ἡμῖν ὄντων, πολεμιωτάτου δὲ αὐτοῦ τοῦ ἄνω
βασιλέως, ὃν ἤλθομεν ἀφαιρησόμενοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπο-
κτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα; τούτων δὴ πάντων ὁμοῦ ὄντων
ἔστι τις οὕτως ἄφρων ὅστις οἴεται ἂν ἡμᾶς περιγενέσθαι;
μὴ πρὸς θεῶν μαινώμεθα μηδ' αἰσχρῶς ἀπολώμεθα πολέμιοι 29
ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις τε
καὶ οἰκείοις. ἐν γὰρ ταῖς πόλεσίν εἰσι πάντες ταῖς ἐφ'
ἡμᾶς στρατευσομέναις, καὶ δικαίως, εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν
οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες,
Ἑλληνίδα δὲ εἰς ἣν πρώτην ἤλθομεν πόλιν, ταύτην ἐξαλα-
πάξομεν. ἐγὼ μὲν τοίνυν εὔχομαι πρὶν ταῦτα ἐπιδεῖν ὑφ' 30
ὑμῶν γενόμενα μυρίας ἐμέ γε κατὰ τῆς γῆς ὀργυιὰς γενέσθαι.
καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω Ἕλληνας ὄντας τοῖς τῶν Ἑλλήνων
προεστηκόσι πειθομένους πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν.
ἐὰν δὲ μὴ δύνησθε ταῦτα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς γοῦν
Ἑλλάδος μὴ στέρεσθαι. καὶ νῦν μοι δοκεῖ πέμψαντας 31

1 τετρακοσίων det. 3 ἐν δήμῳ X καὶ ἐκ det. 4 δὲ] τε det. 5 πόλεις πολλὰς ἔχοντες det. 7 ὑμεῖς om. det. 8 ἂν om. det. λακεδαιμονίων codd.: corr. Pflugk 9 ἀρχαίων D al.: ἀχαιῶν X ὅσοι det. 10 προσγεγενημένοι X 13 τε τὴν det. 14 δὴ] δὲ X 16 μηδ'] μὴ D al. 17 τοῖς πατράσι det. 19 στρατευομέναις det. 21 πρῶτον det. ἤλθομεν om. C A E: post πόλιν add. B 23 ἡμῶν E cum det. τῆς om. Eustathius et D 24 δὲ om. det. τῶν om. det.: τῶν ἑλλήνων om. E 26 δεῖ] δὲ X

Ἀναξιβίῳ εἰπεῖν ὅτι ἡμεῖς οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες παρελη-
λύθαμεν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἣν μὲν δυνώμεθα παρ' ὑμῶν
ἀγαθόν τι εὑρίσκεσθαι, εἰ δὲ μή, ἀλλὰ δηλώσοντες ὅτι οὐκ
ἐξαπατώμενοι ἀλλὰ πειθόμενοι ἐξερχόμεθα.
32 Ταῦτα ἔδοξε, καὶ πέμπουσιν Ἱερώνυμόν τε τὸν Ἠλεῖον
ἐροῦντα ταῦτα καὶ Εὐρύλοχον Ἀρκάδα καὶ Φιλήσιον Ἀχαιόν.
οἱ μὲν ταῦτα ᾤχοντο ἐροῦντες.
33 Ἔτι δὲ καθημένων τῶν στρατιωτῶν προσέρχεται Κοιρα-
τάδας Θηβαῖος, ὃς οὐ φεύγων τὴν Ἑλλάδα περιῄει ἀλλὰ
στρατηγιῶν καὶ ἐπαγγελλόμενος, εἴ τις ἢ πόλις ἢ ἔθνος
στρατηγοῦ δέοιτο· καὶ τότε προσελθὼν ἔλεγεν ὅτι ἕτοιμος
εἴη ἡγεῖσθαι αὐτοῖς εἰς τὸ Δέλτα καλούμενον τῆς Θρᾴκης,
ἔνθα πολλὰ κἀγαθὰ λήψοιντο· ἔστε δ' ἂν μόλωσιν, εἰς
34 ἀφθονίαν παρέξειν ἔφη καὶ σιτία καὶ ποτά. ἀκούουσι ταῦτα
τοῖς στρατιώταις καὶ τὰ παρὰ Ἀναξιβίου ἅμα ἀπαγγελλό-
μενα (ἀπεκρίνατο γὰρ ὅτι πειθομένοις αὐτοῖς οὐ μεταμελήσει,
ἀλλὰ τοῖς τε οἴκοι τέλεσι ταῦτα ἀπαγγελεῖ καὶ αὐτὸς βου-
35 λεύσοιτο περὶ αὐτῶν ὅ τι δύναιτο ἀγαθόν), ἐκ τούτου οἱ
στρατιῶται τόν τε Κοιρατάδαν δέχονται στρατηγὸν καὶ ἔξω
τοῦ τείχους ἀπῆλθον. ὁ δὲ Κοιρατάδας συντίθεται αὐτοῖς
εἰς τὴν ὑστεραίαν παρέσεσθαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἔχων καὶ
36 ἱερεῖα καὶ μάντιν καὶ σιτία καὶ ποτὰ τῇ στρατιᾷ. ἐπεὶ δὲ
ἐξῆλθον, ὁ Ἀναξίβιος ἔκλεισε τὰς πύλας καὶ ἐκήρυξεν ὃς
37 ἂν ἁλῷ ἔνδον ὢν τῶν στρατιωτῶν ὅτι πεπράσεται. τῇ δ'
ὑστεραίᾳ Κοιρατάδας μὲν ἔχων τὰ ἱερεῖα καὶ τὸν μάντιν ἧκε
καὶ ἄλφιτα φέροντες εἵποντο αὐτῷ εἴκοσιν ἄνδρες καὶ οἶνον
ἄλλοι εἴκοσι καὶ ἐλαῶν τρεῖς καὶ σκορόδων ἀνὴρ ὅσον ἐδύ-

3 δηλώσοντες ὑμῖν det. 5 τὸν om. det. 7 τοιαῦτα det. 8 κοιρατάδης, ut solent, X 10 στρατηγῶν X 14 σῖτα det. 15 οἱ στρατιῶται det. 17 ἀπαγγέλλει et βουλεύσαιτο X 19–20 δέχονται . . . κοιρατάδης om. X 20 συντίθενται X: συντάσσ(ττ)εται det.: corr. Stephanus 21 ἔχοντα X 22 σῖτα det. 23 τε τὰς D al. ὃς] ὅτι ὅστις det. 24 ὅτι om. det. 25 ὁ κοιρατάδης det. 26 ἄλλοι οἶνον det. 27 εἴκοσιν ἄνδρες det. εἷς ἀνὴρ det.

νατο μέγιστον φορτίον καὶ ἄλλος κρομμύων. ταῦτα δὲ
καταθέμενος ὡς ἐπὶ δάσμευσιν ἐθύετο. Ξενοφῶν δὲ μετα- 38
πεμψάμενος Κλέανδρον ἐκέλευε διαπρᾶξαι ὅπως εἰς τὸ τεῖχος
εἰσέλθοι καὶ ἀποπλεύσαι ἐκ Βυζαντίου. ἐλθὼν δ' ὁ Κλέαν- 39
δρος, Μάλα μόλις, ἔφη, διαπραξάμενος ἥκω· λέγειν γὰρ
Ἀναξίβιον ὅτι οὐκ ἐπιτήδειον εἴη τοὺς μὲν στρατιώτας
πλησίον εἶναι τοῦ τείχους, Ξενοφῶντα δὲ ἔνδον· τοὺς
Βυζαντίους δὲ στασιάζειν καὶ πονηροὺς εἶναι πρὸς ἀλλή-
λους· ὅμως δὲ εἰσιέναι, ἔφη, ἐκέλευεν, εἰ μέλλεις σὺν αὐτῷ
ἐκπλεῖν. ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν ἀσπασάμενος τοὺς στρατιώτας 40
εἴσω τοῦ τείχους ἀπῄει σὺν Κλεάνδρῳ. ὁ δὲ Κοιρατάδας
τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ οὐκ ἐκαλλιέρει οὐδὲ διεμέτρησεν οὐδὲν
τοῖς στρατιώταις· τῇ δ' ὑστεραίᾳ τὰ μὲν ἱερεῖα εἱστήκει
παρὰ τὸν βωμὸν καὶ Κοιρατάδας ἐστεφανωμένος ὡς θύσων·
προσελθὼν δὲ Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς καὶ Νέων ὁ Ἀσιναῖος
καὶ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος ἔλεγον Κοιρατάδᾳ μὴ θύειν,
ὡς οὐχ ἡγησόμενον τῇ στρατιᾷ, εἰ μὴ δώσει τὰ ἐπιτήδεια.
ὁ δὲ κελεύει διαμετρεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ πολλῶν ἐνέδει αὐτῷ 41
ὥστε ἡμέρας σῖτον ἑκάστῳ γενέσθαι τῶν στρατιωτῶν,
ἀναλαβὼν τὰ ἱερεῖα ἀπῄει καὶ τὴν στρατηγίαν ἀπειπών.

Νέων δὲ ὁ Ἀσιναῖος καὶ Φρυνίσκος ὁ Ἀχαιὸς καὶ Φιλή- II
σιος ὁ Ἀχαιὸς καὶ Ξανθικλῆς ὁ Ἀχαιὸς καὶ Τιμασίων ὁ
Δαρδανεὺς ἐπέμενον ἐπὶ τῇ στρατιᾷ, καὶ εἰς κώμας τῶν
Θρᾳκῶν προελθόντες τὰς κατὰ Βυζάντιον ἐστρατοπεδεύοντο.
καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐστασίαζον, Κλεάνωρ μὲν καὶ Φρυνίσκος 2
πρὸς Σεύθην βουλόμενοι ἄγειν· ἔπειθε γὰρ αὐτούς, καὶ
ἔδωκε τῷ μὲν ἵππον, τῷ δὲ γυναῖκα· Νέων δὲ εἰς Χερρόνη-
σον, οἰόμενος, εἰ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γένοιτο, παντὸς ἂν

3 *ἐκέλευεν οἱ* vel *οἷ* det. *τεῖχός τε* det. 4 *δ' ὁ*] *δὲ* det. 5 *ἥκειν* Cobet 9 *ἐκέλευσεν* det. *μέλλοι* A E et D al. : *μέλλει* C cet. *ἑαυτῷ* det. 10 *δὴ*] *οὖν* det. 12 *διεμέρισεν* det. 18 *ἔδει* X (A ?) 21 *ὁ* post *φρυνίσκος* om. det. *καὶ φιλήσιος ὁ* . . . posterius *ἀχαιὸς* om. det. praeter D, qui post *δαρδανεὺς* ponit omissis articulis 23 *ἑπόμενον* C : *ἑπόμενοι* B A E *ἐπὶ* om. E cum det. 24 *προσελθόντες* D al. *τὰς* om. D al. 28 *γένοιτο* det.

προεστάναι τοῦ στρατεύματος· Τιμασίων δὲ προυθυμεῖτο
πέραν εἰς τὴν Ἀσίαν πάλιν διαβῆναι, οἰόμενος ἂν οἴκαδε
3 κατελθεῖν. καὶ οἱ στρατιῶται ταὐτὰ ἐβούλοντο. διατριβο-
μένου δὲ τοῦ χρόνου πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν, οἱ μὲν τὰ
ὅπλα ἀποδιδόμενοι κατὰ τοὺς χώρους ἀπέπλεον ὡς ἐδύναντο,
4 οἱ δὲ καὶ εἰς τὰς πόλεις κατεμίγνυντο. Ἀναξίβιος δ' ἔχαιρε
ταῦτα ἀκούων, διαφθειρόμενον τὸ στράτευμα· τούτων γὰρ
γιγνομένων ᾤετο μάλιστα χαρίζεσθαι Φαρναβάζῳ.
5 Ἀποπλέοντι δὲ Ἀναξιβίῳ ἐκ Βυζαντίου συναντᾷ Ἀρί-
σταρχος ἐν Κυζίκῳ διάδοχος Κλεάνδρῳ Βυζαντίου ἁρμοστής·
ἐλέγετο δὲ ὅτι καὶ ναύαρχος διάδοχος Πῶλος ὅσον οὐ παρείη
6 ἤδη εἰς Ἑλλήσποντον. καὶ Ἀναξίβιος τῷ μὲν Ἀριστάρχῳ
ἐπιστέλλει ὁπόσους ἂν εὕρῃ ἐν Βυζαντίῳ τῶν Κύρου στρα-
τιωτῶν ὑπολελειμμένους ἀποδόσθαι· ὁ δὲ Κλέανδρος οὐδένα
ἐπεπράκει, ἀλλὰ καὶ τοὺς κάμνοντας ἐθεράπευεν οἰκτίρων
καὶ ἀναγκάζων οἰκίᾳ δέχεσθαι· Ἀρίσταρχος δ' ἐπεὶ ἦλθε
7 τάχιστα, οὐκ ἐλάττους τετρακοσίων ἀπέδοτο. Ἀναξίβιος
δὲ παραπλεύσας εἰς Πάριον πέμπει παρὰ Φαρνάβαζον κατὰ
τὰ συγκείμενα. ὁ δ' ἐπεὶ ᾔσθετο Ἀρίσταρχόν τε ἥκοντα
εἰς Βυζάντιον ἁρμοστὴν καὶ Ἀναξίβιον οὐκέτι ναυαρχοῦντα,
Ἀναξιβίου μὲν ἠμέλησε, πρὸς Ἀρίσταρχον δὲ διεπράττετο
τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ Κύρου στρατεύματος ἅπερ πρὸς Ἀναξίβιον.
8 Ἐκ τούτου ὁ Ἀναξίβιος καλέσας Ξενοφῶντα κελεύει
πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ πλεῦσαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ὡς
τάχιστα, καὶ συνέχειν τε αὐτὸ καὶ συναθροίζειν τῶν διεσπαρ-
μένων ὡς ἂν πλείστους δύνηται, καὶ παραγαγόντα εἰς τὴν
Πέρινθον διαβιβάζειν εἰς τὴν Ἀσίαν ὅτι τάχιστα· καὶ

3 ταῦτα codd. : corr. Zeune 6 post καὶ codd. praeter D V add. διδόντες τὰ ὅπλα κατὰ τοὺς χώρους : ὡς ἐδύναντο . . . διδόντες om. cum lac. D et μετὰ pro τὰ habet : ὡς ἐδύναντο om. V et μὴ διδόντες μετὰ habet κατεμιγνύοντο X ἔχαιρε ταῦτα] ἔχαιρεν det. 10 βυζαντίου δὲ det. 11 ἔλεγε δὲ καὶ ὅτι det. οὔπω X 12 καὶ ὁ det. 13 εὕροι B E cum det. 14 ὑπολελειμμένους D al. : ἀπολελειμ(μ)ένους X (? cet.) 17 ἀπέδοντο C A 22 τε τὰ det. κυρείου det. ἅπερ καὶ det. 23 ὁ] δὴ det. 24 καὶ μηχανῇ om. det. 25 αὐτὸ] τὸ στράτευμα det. 26 παραγαγόντας D al. τὴν om. det.

δίδωσιν αὐτῷ τριακόντορον καὶ ἐπιστολὴν καὶ ἄνδρα συμ-
πέμπει κελεύσοντα τοὺς Περινθίους ὡς τάχιστα Ξενοφῶντα
προπέμψαι τοῖς ἵπποις ἐπὶ τὸ στράτευμα. καὶ ὁ μὲν 9
Ξενοφῶν διαπλεύσας ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ στράτευμα· οἱ δὲ
στρατιῶται ἐδέξαντο ἡδέως καὶ εὐθὺς εἵποντο ἄσμενοι ὡς
διαβησόμενοι ἐκ τῆς Θρᾴκης εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ὁ δὲ Σεύθης ἀκούσας ἥκοντα πάλιν πέμψας πρὸς αὐτὸν 10
κατὰ θάλατταν Μηδοσάδην ἐδεῖτο τὴν στρατιὰν ἄγειν πρὸς
ἑαυτόν, ὑπισχνούμενος αὐτῷ ὅ τι ᾤετο λέγων πείσειν. ὁ δ'
ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδὲν οἷόν τε εἴη τούτων γενέσθαι. καὶ ὁ
μὲν ταῦτα ἀκούσας ᾤχετο. οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπεὶ ἀφίκοντο 11
εἰς Πέρινθον, Νέων μὲν ἀποσπάσας ἐστρατοπεδεύσατο χωρὶς
ἔχων ὡς ὀκτακοσίους ἀνθρώπους· τὸ δ' ἄλλο στράτευμα πᾶν
ἐν τῷ αὐτῷ παρὰ τὸ τεῖχος τὸ Περινθίων ἦν.

Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἔπραττε περὶ πλοίων, ὅπως 12
ὅτι τάχιστα διαβαῖεν. ἐν δὲ τούτῳ ἀφικόμενος Ἀρίσταρχος
⟨ὁ⟩ ἐκ Βυζαντίου ἁρμοστής, ἔχων δύο τριήρεις, πεπεισμένος
ὑπὸ Φαρναβάζου τοῖς τε ναυκλήροις ἀπεῖπε μὴ διάγειν
ἐλθών τε ἐπὶ τὸ στράτευμα τοῖς στρατιώταις εἶπε μὴ
περαιοῦσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔλεγεν ὅτι 13
Ἀναξίβιος ἐκέλευσε καὶ ἐμὲ πρὸς τοῦτο ἔπεμψεν ἐνθάδε.
πάλιν δ' Ἀρίσταρχος ἔλεξεν· Ἀναξίβιος μὲν τοίνυν οὐκέτι
ναύαρχος, ἐγὼ δὲ τῇδε ἁρμοστής· εἰ δέ τινα ὑμῶν λήψομαι
ἐν τῇ θαλάττῃ, καταδύσω. ταῦτ' εἰπὼν ᾤχετο εἰς τὸ τεῖ-
χος. τῇ δ' ὑστεραίᾳ μεταπέμπεται τοὺς στρατηγοὺς καὶ
λοχαγοὺς τοῦ στρατεύματος. ἤδη δὲ ὄντων πρὸς τῷ τείχει 14
ἐξαγγέλλει τις τῷ Ξενοφῶντι ὅτι εἰ εἴσεισι, συλληφθήσεται
καὶ ἢ αὐτοῦ τι πείσεται ἢ καὶ Φαρναβάζῳ παραδοθήσεται.

3 προπέμψαι om. X 7 πάλιν ξενοφῶντα det. 9 ποιήσειν X 10 αὐτῷ ὅτι det. 14 posterius τὸ] τῶν det. 16 διαβαῖεν εἰς τὴν ἀσίαν det. 17 ὁ add. Schäfer; cf. VI. iv. 18 18 μὴ διάγειν] μηδὲν ἄγειν X 19 τε] δ'(ὲ) det. εἶπε τοῖς στρατιώταις det. 21 ἐκέλευε det. 22 τοίνυν οὐκέτι] οὐκ ἔστι det. 25 μετεπέμπετο det. 27 συλλήψεται X 28 ἀναδοθήσεται X

ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα τοὺς μὲν προπέμπεται, αὐτὸς δὲ εἶπεν
15 ὅτι θῦσαί τι βούλοιτο. καὶ ἀπελθὼν ἐθύετο εἰ παρεῖεν
αὐτῷ οἱ θεοὶ πειρᾶσθαι πρὸς Σεύθην ἄγειν τὸ στράτευμα.
ἑώρα γὰρ οὔτε διαβαίνειν ἀσφαλὲς ὂν τριήρεις ἔχοντος τοῦ
κωλύσοντος, οὔτ' ἐπὶ Χερρόνησον ἐλθὼν κατακλεισθῆναι
ἐβούλετο καὶ τὸ στράτευμα ἐν πολλῇ σπάνει πάντων γενέ-
σθαι ἔνθα πείθεσθαι μὲν ἀνάγκη τῷ ἐκεῖ ἁρμοστῇ, τῶν δὲ
ἐπιτηδείων οὐδὲν ἔμελλεν ἕξειν τὸ στράτευμα.
16 Καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτ' εἶχεν· οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ οἱ
λοχαγοὶ ἥκοντες παρὰ τοῦ Ἀριστάρχου ἀπήγγελλον ὅτι νῦν
μὲν ἀπιέναι σφᾶς κελεύει, τῆς δείλης δὲ ἥκειν· ἔνθα καὶ
17 δήλη μᾶλλον ἐδόκει ἡ ἐπιβουλή. ὁ οὖν Ξενοφῶν, ἐπεὶ
ἐδόκει τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι αὐτῷ καὶ τῷ στρατεύματι ἀσφαλῶς
πρὸς Σεύθην ἰέναι, παραλαβὼν Πολυκράτην τὸν Ἀθηναῖον
λοχαγὸν καὶ παρὰ τῶν στρατηγῶν ἑκάστου ἄνδρα πλὴν
παρὰ Νέωνος ᾧ ἕκαστος ἐπίστευεν ᾤχετο τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸ
18 Σεύθου στράτευμα ἑξήκοντα στάδια. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν
αὐτοῦ, ἐπιτυγχάνει πυροῖς ἐρήμοις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον
ᾤετο μετακεχωρηκέναι ποι τὸν Σεύθην· ἐπεὶ δὲ θορύβου τε
ᾔσθετο καὶ σημαινόντων ἀλλήλοις τῶν περὶ Σεύθην, κατέ-
μαθεν ὅτι τούτου ἕνεκα τὰ πυρὰ κεκαυμένα εἴη τῷ Σεύθῃ
πρὸ τῶν νυκτοφυλάκων, ὅπως οἱ μὲν φύλακες μὴ ὁρῷντο ἐν
τῷ σκότει ὄντες μήτε ὁπόσοι μήτε ὅπου εἶεν, οἱ δὲ προσ-
19 ιόντες μὴ λανθάνοιεν, ἀλλὰ διὰ τὸ φῶς καταφανεῖς εἶεν· ἐπεὶ
δὲ ᾔσθετο, προπέμπει τὸν ἑρμηνέα ὃν ἐτύγχανεν ἔχων, καὶ
εἰπεῖν κελεύει Σεύθῃ ὅτι Ξενοφῶν πάρεστι βουλόμενος συγ-
γενέσθαι αὐτῷ. οἱ δὲ ἤροντο εἰ ὁ Ἀθηναῖος ὁ ἀπὸ τοῦ

1 τοὺς] αὐτοὺς det. 2 εἰ προεῖεν codd. (sed αρ s.v. D: εἴπερ εἶεν tribuitur A): corr. Dind. 3 αὐτῶν C: αὐτὸν det. 5 ἐπὶ] εἰς det. 7 ἔνθα δὴ πείσεσθαι det. μὲν om. D al. 9 ἀμφὶ om. X καὶ οἱ λοχαγοὶ om. D al. 13 ἱερὰ γενέσθαι καὶ ἑαυτῷ det. 14 τὸν] τε vel τε τὸν det. 17 ἦν Gemoll 19 ᾤετο E cum det.: ᾤοντο C B A 20 ᾔσθετο E cum det.: ᾔσθοντο C A (B?) 21 προκεκαυμένα det. 23 μήτε ὁπόσοι Dind.: μήτε ὅπου vel ὅπη εἰσὶ X: om. det. ὅποι X (sed οι supra η E) οἵ τε det. 24 εἶεν] εἶναι X 27 ὁ bis om. X, unde ἀθηναῖος ἀπὸ Dind.

στρατεύματος. ἐπειδὴ δὲ ἔφη οὗτος εἶναι, ἀναπηδήσαντες 20
ἐδίωκον· καὶ ὀλίγον ὕστερον παρῆσαν πελτασταὶ ὅσον δια-
κόσιοι, καὶ παραλαβόντες Ξενοφῶντα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ
ἦγον πρὸς Σεύθην. ὁ δ' ἦν ἐν τύρσει μάλα φυλαττόμενος, 21
καὶ ἵπποι περὶ αὐτὴν κύκλῳ ἐγκεχαλινωμένοι· διὰ γὰρ τὸν
φόβον τὰς μὲν ἡμέρας ἐχίλου τοὺς ἵππους, τὰς δὲ νύκτας
ἐγκεχαλινωμένοις ἐφυλάττετο. ἐλέγετο γὰρ καὶ πρόσθεν 22
Τήρης ὁ τούτου πρόγονος ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ πολὺ ἔχων
στράτευμα ὑπὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν πολλοὺς ἀπολέσαι καὶ
τὰ σκευοφόρα ἀφαιρεθῆναι· ἦσαν δ' οὗτοι Θυνοί, πάντων
λεγόμενοι εἶναι μάλιστα νυκτὸς πολεμικώτατοι.

Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν, ἐκέλευσεν εἰσελθεῖν Ξενοφῶντα 23
ἔχοντα δύο οὓς βούλοιτο. ἐπειδὴ δ' ἔνδον ἦσαν, ἠσπά-
ζοντο μὲν πρῶτον ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸν Θρᾴκιον νόμον
κέρατα οἴνου προὔπινον· παρῆν δὲ καὶ Μηδοσάδης τῷ Σεύθῃ,
ὅσπερ ἐπρέσβευεν αὐτῷ πάντοσε. ἔπειτα δὲ Ξενοφῶν 24
ἤρχετο λέγειν· Ἔπεμψας πρὸς ἐμέ, ὦ Σεύθη, εἰς Καλχηδόνα
πρῶτον Μηδοσάδην τουτονί, δεόμενός μου συμπροθυμηθῆναι
διαβῆναι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπισχνούμενός
μοι, εἰ ταῦτα πράξαιμι, εὖ ποιήσειν, ὡς ἔφη Μηδοσάδης
οὗτος. ταῦτα εἰπὼν ἐπήρετο τὸν Μηδοσάδην εἰ ἀληθῆ 25
ταῦτα εἴη. ὁ δ' ἔφη. Αὖθις ἦλθε Μηδοσάδης οὗτος ἐπεὶ
ἐγὼ διέβην πάλιν ἐπὶ τὸ στράτευμα ἐκ Παρίου, ὑπισχνού-
μενος, εἰ ἄγοιμι τὸ στράτευμα πρὸς σέ, τἆλλα τέ σε φίλῳ
μοι χρήσεσθαι καὶ ἀδελφῷ καὶ τὰ παρὰ θαλάττῃ μοι χωρία
ὧν σὺ κρατεῖς ἔσεσθαι παρὰ σοῦ. ἐπὶ τούτοις πάλιν ἤρετο 26
τὸν Μηδοσάδην εἰ ἔλεγε ταῦτα. ὁ δὲ συνέφη καὶ ταῦτα.
Ἴθι νυν, ἔφη, ἀφήγησαι τούτῳ τί σοι ἀπεκρινάμην ἐν Καλ-

4 *τύρσει* det.: *σευθῇ* vel *σεύθῃ* X 5 *αὐτὸν* X 7 *ἐγκεχαλινωμένως* X: om. det.: corr. Voigtländer 10 *βιθυνοὶ* X 12 *ἐκέλευσαν* C_1 E: *ἐκέλευεν* det. *ἐξελθεῖν* X 13 *ἔνδον*] *ἐγγὺς* X et D 16 *ὃς* X 20 *μοι* om. det. 21 *οὑτοσί* det. 22 *εἴη*] *εἶπεν* det. 24 *ἀγάγοιμι* Hirschig *σε* post *τέ*] *σοι* det. 25 *μοι* om. det. *χρήσασθαι* codd. praeter *Ven.* 511 *τὰ*] *ὅσα* X 26 *παρὰ*] *ἐπὶ* det. *ἐπήρετο* det. 27 *καὶ* om. A E

27 χηδόνι πρῶτον. Ἀπεκρίνω ὅτι τὸ στράτευμα διαβήσοιτο
εἰς Βυζάντιον καὶ οὐδὲν τούτου ἕνεκα δέοι τελεῖν οὔτε σοὶ
οὔτε ἄλλῳ· αὐτὸς δὲ ἐπεὶ διαβαίης, ἀπιέναι ἔφησθα· καὶ
28 ἐγένετο οὕτως ὥσπερ σὺ ἔλεγες. Τί γὰρ ἔλεγον, ἔφη, ὅτε
κατὰ Σηλυμβρίαν ἀφίκου; Οὐκ ἔφησθα οἷόν τε εἶναι, ἀλλ᾽
29 εἰς Πέρινθον ἐλθόντας διαβαίνειν εἰς τὴν Ἀσίαν. Νῦν
τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάρειμι καὶ ἐγὼ καὶ οὗτος Φρυ-
νίσκος εἷς τῶν στρατηγῶν καὶ Πολυκράτης οὗτος εἷς τῶν
λοχαγῶν, καὶ ἔξω εἰσὶν ἀπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ πιστότατος
30 ἑκάστῳ πλὴν Νέωνος τοῦ Λακωνικοῦ. εἰ οὖν βούλει πιστο-
τέραν εἶναι τὴν πρᾶξιν, καὶ ἐκείνους κάλεσαι. τὰ δὲ ὅπλα
σὺ ἐλθὼν εἰπέ, ὦ Πολύκρατες, ὅτι ἐγὼ κελεύω καταλιπεῖν,
καὶ αὐτὸς ἐκεῖ καταλιπὼν τὴν μάχαιραν εἴσιθι.
31 Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης εἶπεν ὅτι οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσειεν
Ἀθηναίων· καὶ γὰρ ὅτι συγγενεῖς εἶεν εἰδέναι καὶ φίλους
εὔνους ἔφη νομίζειν. μετὰ ταῦτα δ᾽ ἐπεὶ εἰσῆλθον οὓς ἔδει,
πρῶτον Ξενοφῶν ἐπήρετο Σεύθην ὅ τι δέοιτο χρῆσθαι τῇ
32 στρατιᾷ. ὁ δὲ εἶπεν ὧδε. Μαισάδης ἦν πατήρ μοι, ἐκείνου
δὲ ἦν ἀρχὴ Μελανδῖται καὶ Θυνοὶ καὶ Τρανίψαι. ἐκ ταύτης
οὖν τῆς χώρας, ἐπεὶ τὰ Ὀδρυσῶν πράγματα ἐνόσησεν, ἐκ-
πεσὼν ὁ πατὴρ αὐτὸς μὲν ἀποθνῄσκει νόσῳ, ἐγὼ δ᾽ ἐξετράφην
33 ὀρφανὸς παρὰ Μηδόκῳ τῷ νῦν βασιλεῖ. ἐπεὶ δὲ νεανίσκος
ἐγενόμην, οὐκ ἐδυνάμην ζῆν εἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν ἀπο-
βλέπων· καὶ ἐκαθεζόμην ἐνδίφριος αὐτῷ ἱκέτης δοῦναί μοι
ὁπόσους δυνατὸς εἴη ἄνδρας, ὅπως καὶ τοὺς ἐκβαλόντας ἡμᾶς
εἴ τι δυναίμην κακὸν ποιοίην καὶ ζῴην μὴ εἰς τὴν ἐκείνου
34 τράπεζαν ἀποβλέπων. ἐκ τούτου μοι δίδωσι τοὺς ἄνδρας
καὶ τοὺς ἵππους οὓς ὑμεῖς ὄψεσθε ἐπειδὰν ἡμέρα γένηται.
καὶ νῦν ἐγὼ ζῶ τούτους ἔχων, ληιζόμενος τὴν ἐμαυτοῦ πα-
τρῴαν χώραν. εἰ δέ μοι ὑμεῖς παραγένοισθε, οἶμαι ἂν σὺν

2 ἐς D al. 11 *κάλεσον* det. 12–13 *καταλιπεῖν . . . ἐκεῖ* om. X 15 *γὰρ* om. X posterius *καὶ* om. X 17 *ὅ τι*] *τί* det. 18 *μοι πατήρ* det. 24 *ἐν δίφροις* X 25 *δυνατὸν* X 27 *ἀποβλέπων ὥσπερ κύων* det.

τοῖς θεοῖς ῥᾳδίως ἀπολαβεῖν τὴν ἀρχήν. ταῦτ᾽ ἐστὶν ἃ ἐγὼ
δέομαι.

Τί ἂν οὖν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὺ δύναιο, εἰ ἔλθοιμεν, τῇ 35
τε στρατιᾷ διδόναι καὶ τοῖς λοχαγοῖς καὶ τοῖς στρατηγοῖς;
λέξον, ἵνα οὗτοι ἀπαγγέλλωσιν. ὁ δ᾽ ὑπέσχετο τῷ μὲν στρα- 36
τιώτῃ κυζικηνόν, τῷ δὲ λοχαγῷ διμοιρίαν, τῷ δὲ στρατηγῷ
τετραμοιρίαν, καὶ γῆν ὁπόσην ἂν βούλωνται καὶ ζεύγη καὶ
χωρίον ἐπὶ θαλάττῃ τετειχισμένον. Ἐὰν δέ, ἔφη ὁ Ξενο- 37
φῶν, ταῦτα πειρώμενοι μὴ διαπράξωμεν, ἀλλά τις φόβος
ἀπὸ Λακεδαιμονίων ᾖ, δέξῃ εἰς τὴν σεαυτοῦ, ἐάν τις ἀπιέναι
βούληται παρὰ σέ; ὁ δ᾽ εἶπε· Καὶ ἀδελφούς γε ποιήσομαι 38
καὶ ἐνδιφρίους καὶ κοινωνοὺς ἁπάντων ὧν ἂν δυνώμεθα
κτᾶσθαι. σοὶ δέ, ὦ Ξενοφῶν, καὶ θυγατέρα δώσω καὶ εἴ
τις σοὶ ἔστι θυγάτηρ, ὠνήσομαι Θρᾳκίῳ νόμῳ, καὶ Βισάνθην
οἴκησιν δώσω, ὅπερ ἐμοὶ κάλλιστον χωρίον ἐστὶ τῶν ἐπὶ
θαλάττῃ.

Ἀκούσαντες ταῦτα καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἀπή- III
λαυνον· καὶ πρὸ ἡμέρας ἐγένοντο ἐπὶ στρατοπέδῳ καὶ
ἀπήγγειλαν ἕκαστοι τοῖς πέμψασιν. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, 2
ὁ μὲν Ἀρίσταρχος πάλιν ἐκάλει τοὺς στρατηγούς· τοῖς δ᾽
ἔδοξε τὴν μὲν πρὸς Ἀρίσταρχον ὁδὸν ἐᾶσαι, τὸ δὲ στρά-
τευμα συγκαλέσαι. καὶ συνῆλθον πάντες πλὴν οἱ Νέωνος·
οὗτοι δὲ ἀπεῖχον ὡς δέκα στάδια. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἀναστὰς 3
Ξενοφῶν εἶπε τάδε. Ἄνδρες, διαπλεῖν μὲν ἔνθα βουλόμεθα
Ἀρίσταρχος τριήρεις ἔχων κωλύει· ὥστε εἰς πλοῖα οὐκ
ἀσφαλὲς ἐμβαίνειν· οὗτος δὲ αὐτὸς κελεύει εἰς Χερρόνησον
βίᾳ διὰ τοῦ ἱεροῦ ὄρους πορεύεσθαι· ἢν δὲ κρατήσαντες

2 ὑμῶν δέομαι det. 3 τί οὖν ἂν det. 5 ἀπαγγείλωσιν det. 8 ἂν det. 9 πράξωμεν X : διαπράξω(vel ο)μαι det. 10 ὑπὸ codd. : corr. Schäfer Λακεδαιμονίων] μακεδονίων C A : μακεδόνων B E σαυτοῦ det. ἄν det. 10–11 βούληται ἀπιέναι det. 11 πρὸς σέ det. 13 κτήσασθαι det. 18 ἐπὶ τῷ det. 19 ἀπήγγειλεν ἕκαστος Porson 20 στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς det. 23 προεῖχον det. 25 ἀρίσταρχος ὅδε det. 26 αὐτὸς X : ὁ αὐτὸς det. κελεύει ante βίᾳ det.

τούτου ἐκεῖσε ἔλθωμεν, οὔτε πωλήσειν ἔτι ὑμᾶς φησιν
ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ, οὔτε ἐξαπατήσεσθαι ἔτι ὑμᾶς, ἀλλὰ
λήψεσθαι μισθόν, οὔτε περιόψεσθαι ἔτι ὥσπερ νυνὶ δεο-
4 μένους τῶν ἐπιτηδείων. οὗτος μὲν ταῦτα λέγει· Σεύθης
δέ φησιν, ἂν πρὸς ἐκεῖνον ἴητε, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς. νῦν οὖν
σκέψασθε πότερον ἐνθάδε μένοντες τοῦτο βουλεύσεσθε ἢ
5 εἰς τὰ ἐπιτήδεια ἐπανελθόντες. ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ, ἐπεὶ
ἐνθάδε οὔτε ἀργύριον ἔχομεν ὥστε ἀγοράζειν οὔτε ἄνευ
ἀργυρίου ἐῶσι λαμβάνειν, ἐπανελθόντας εἰς τὰς κώμας ὅθεν
οἱ ἥττους ἐῶσι λαμβάνειν, ἐκεῖ ἔχοντας τὰ ἐπιτήδεια ἀκού-
οντας ὅ τι τις ἡμῶν δεῖται, αἱρεῖσθαι ὅ τι ἂν ἡμῖν δοκῇ κρά-
6 τιστον εἶναι. καὶ ὅτῳ γε, ἔφη, ταῦτα δοκεῖ, ἀράτω τὴν χεῖρα.
ἀνέτειναν ἅπαντες. Ἀπιόντες τοίνυν, ἔφη, συσκευάζεσθε,
καὶ ἐπειδὰν παραγγέλλῃ τις, ἕπεσθε τῷ ἡγουμένῳ.
7 Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἡγεῖτο, οἱ δ' εἵποντο. Νέων
δὲ καὶ †παρ' Ἀριστάρχου ἄλλοι† ἔπειθον ἀποτρέπεσθαι· οἱ
δ' οὐχ ὑπήκουον. ἐπεὶ δ' ὅσον τριάκοντα στάδια προεληλύ-
θεσαν, ἀπαντᾷ Σεύθης. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἰδὼν αὐτὸν προσ-
ελάσαι ἐκέλευσεν, ὅπως ὅτι πλείστων ἀκουόντων εἴποι αὐτῷ
8 ἃ ἐδόκει συμφέρειν. ἐπεὶ δὲ προσῆλθεν, εἶπε Ξενοφῶν·
Ἡμεῖς πορευόμεθα ὅπου μέλλει ἕξειν τὸ στράτευμα τροφήν·
ἐκεῖ δ' ἀκούοντες καὶ σοῦ καὶ τῶν τοῦ Λακωνικοῦ αἱρησόμεθα
ἃ ἂν κράτιστα δοκῇ εἶναι. ἢν οὖν ἡμῖν ἡγήσῃ ὅπου πλεῖστά
9 ἐστιν ἐπιτήδεια, ὑπὸ σοῦ νομιοῦμεν ξενίζεσθαι. καὶ ὁ
Σεύθης ἔφη· Ἀλλὰ οἶδα κώμας πολλὰς ἁθρόας καὶ πάντα
ἐχούσας τὰ ἐπιτήδεια ἀπεχούσας ἡμῶν ὅσον διελθόντες ἂν

1 φησὶν ὑμᾶς det. 3 μισθὸν μᾶλλον det. ἐνδεομένους det. 6 τούτου X 10 καὶ ἀκούοντας det. 11 ὑμῶν . . . ὑμῖν (ὑ ex ἡ E) codd. : corr. Schenkl 12 ὅτῳ γε ἔφη C (sed γε C_2; de C_1 non liquet) A (B ?) : ὅτῳ ἔφη E : ὅτῳ ὑμῖν det. 13 πάντες det. 14 παραγγείλῃ det. 15 τοῦτο det. Νέων] προιόντων coni. Hug ex vestigiis C_1 16 post καὶ in C_1 lacuna est, in qua ἄγγελοι fuisse censet Gemoll ἄλλοι] ἄγγελοι Hug 17 στάδια C_1 : σταδίους C_2 cet. 19 ὅτι om. det. 20 εἶπεν ὁ det. 21 τὸ στράτευμα ἕξειν det. 23 δοκῇ X (sed η supra εῖ E) : δοκοίη det. 24 ἐξενίσθαι det.

ἡδέως ἀριστῴητε. Ἡγοῦ τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν. ἐπεὶ 10
δ᾿ ἀφίκοντο εἰς αὐτὰς τῆς δείλης, συνῆλθον οἱ στρατιῶται,
καὶ εἶπε Σεύθης τοιάδε. Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν
στρατεύεσθαι σὺν ἐμοί, καὶ ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν δώσειν τοῖς
στρατιώταις κυζικηνόν, λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατηγοῖς τὰ νομι-
ζόμενα· ἔξω δὲ τούτων τὸν ἄξιον τιμήσω. σῖτα δὲ καὶ
ποτὰ ὥσπερ καὶ νῦν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνοντες ἕξετε· ὁπόσα
δ᾿ ἂν ἁλίσκηται ἀξιώσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα διατιθέμενος
ὑμῖν τὸν μισθὸν πορίζω. καὶ τὰ μὲν φεύγοντα καὶ ἀπο- 11
διδράσκοντα ἡμεῖς ἱκανοὶ ἐσόμεθα διώκειν καὶ μαστεύειν·
ἂν δέ τις ἀνθιστῆται, σὺν ὑμῖν πειρασόμεθα χειροῦσθαι.
ἐπήρετο ὁ Ξενοφῶν· Πόσον δὲ ἀπὸ θαλάττης ἀξιώσεις 12
συνέπεσθαί σοι τὸ στράτευμα; ὁ δ᾿ ἀπεκρίνατο· Οὐδαμῇ
πλεῖον ἑπτὰ ἡμερῶν, μεῖον δὲ πολλαχῇ.

Μετὰ ταῦτα ἐδίδοτο λέγειν τῷ βουλομένῳ· καὶ ἔλεγον 13
πολλοὶ κατὰ ταὐτὰ ὅτι παντὸς ἄξια λέγει Σεύθης· χειμὼν
γὰρ εἴη καὶ οὔτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο βουλομένῳ δυ-
νατὸν εἴη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ οἷόν τε, εἰ δέοι
ὠνουμένους ζῆν, ἐν δὲ τῇ πολεμίᾳ διατρίβειν καὶ τρέ-
φεσθαι ἀσφαλέστερον μετὰ Σεύθου ἢ μόνους, ὄντων ἀγαθῶν
τοσούτων. εἰ δὲ μισθὸν προσλήψοιντο, εὕρημα ἐδόκει εἶναι.
ἐπὶ τούτοις εἶπεν ὁ Ξενοφῶν· Εἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω· 14
εἰ δὲ μή, ἐπιψηφιῶ ταῦτα. ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν,
ἐπεψήφισε, καὶ ἔδοξε ταῦτα. εὐθὺς δὲ Σεύθῃ εἶπεν, ὅτι
συστρατεύσοιντο αὐτῷ.

Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐσκήνησαν, στρατη- 15
γοὺς δὲ καὶ λοχαγοὺς ἐπὶ δεῖπνον Σεύθης ἐκάλεσε, πλησίον

1 ἀριστῶμεν det. 4 τοῦ μηνὸς δώσειν, om. τοῖς στρατιώταις det. 8 ἂν ἁλίσκηται det. : ἀναλίσκητε X αὐτὸν X 11 ἦν det. ἀνθίσταται X 12 θαλάσσης C B A 16 ταὐτὰ Muretus : ταῦτα codd. λέγοι D al. 17 μὲν γὰρ X 18 οἷόν τε ἢ (ἦν E) X : οἷόν τ᾿ εἴη det. : corr. Cobet εἰ δέοι] δέοι δὲ D al. 20 μόνους. ὄντων δ᾿ ἀγαθῶν τοσούτων, εἰ Cobet 22 εἶπε, om. ὁ, det. 23 ἐπιψηφιῶ Rehdantz : ἐπιψηφιζέτω C B A : ἐπιψηφιζέσθω E : ἐπιψηφίζετε det. 24 ἐπεψήφισαν det. σεύθης X et D al. ταῦτα post εἶπε(ν E) add. X 26 τοῦτον C E (A ?)

16 κώμην ἔχων. ἐπεὶ δ' ἐπὶ θύραις ἦσαν ὡς ἐπὶ δεῖπνον
παριόντες, ἦν τις Ἡρακλείδης Μαρωνείτης· οὗτος προσιὼν
ἑνὶ ἑκάστῳ οὕστινας ᾤετο ἔχειν τι δοῦναι Σεύθῃ, πρῶτον
μὲν πρὸς Παριανούς τινας, οἳ παρῆσαν φιλίαν διαπραξό-
μενοι πρὸς Μήδοκον τὸν Ὀδρυσῶν βασιλέα καὶ δῶρα ἄγοντες
αὐτῷ τε καὶ τῇ γυναικί, ἔλεγεν ὅτι Μήδοκος μὲν ἄνω εἴη
δώδεκα ἡμερῶν ἀπὸ θαλάττης ὁδόν, Σεύθης δ' ἐπεὶ τὸ στρά-
17 τευμα τοῦτο εἴληφεν, ἄρχων ἔσοιτο ἐπὶ θαλάττῃ. γείτων
οὖν ὢν ἱκανώτατος ἔσται ὑμᾶς καὶ εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν. ἢν
οὖν σωφρονῆτε, τούτῳ δώσετε ὅ τι ἄγετε· καὶ ἄμεινον
ὑμῖν διακείσεται ἢ ἐὰν Μηδόκῳ τῷ πρόσω οἰκοῦντι διδῶτε.
18 τούτους μὲν οὖν οὕτως ἔπειθεν. αὖθις δὲ Τιμασίωνι τῷ
Δαρδανεῖ προσελθών, ἐπεὶ ἤκουσεν αὐτῷ εἶναι καὶ ἐκπώ-
ματα καὶ τάπιδας βαρβαρικάς, ἔλεγεν ὅτι νομίζοιτο ὁπότε
ἐπὶ δεῖπνον καλέσαι Σεύθης δωρεῖσθαι αὐτῷ τοὺς κληθέντας.
οὗτος δ' ἢν μέγας ἐνθάδε γένηται, ἱκανὸς ἔσται σε καὶ οἴκαδε
καταγαγεῖν καὶ ἐνθάδε πλούσιον ποιῆσαι. τοιαῦτα πρου-
19 μνᾶτο ἑκάστῳ προσιών. προσελθὼν δὲ καὶ Ξενοφῶντι ἔλεγε·
Σὺ καὶ πόλεως μεγίστης εἶ καὶ παρὰ Σεύθῃ τὸ σὸν ὄνομα
μέγιστόν ἐστι, καὶ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ ἴσως ἀξιώσεις καὶ τείχη
λαμβάνειν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τῶν ὑμετέρων ἔλαβον, καὶ
χώραν· ἄξιον οὖν σοι καὶ μεγαλοπρεπέστατα τιμῆσαι Σεύθην.
20 εὔνους δέ σοι ὢν παραινῶ· εὖ οἶδα γὰρ ὅτι ὅσῳ ἂν μείζω
τούτῳ δωρήσῃ, τοσούτῳ μείζω ὑπὸ τούτου ἀγαθὰ πείσῃ.
ἀκούων ταῦτα Ξενοφῶν ἠπόρει· οὐ γὰρ διεβεβήκει ἔχων
ἐκ Παρίου εἰ μὴ παῖδα καὶ ὅσον ἐφόδιον.
21 Ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον τῶν τε Θρᾳκῶν οἱ κρά-
τιστοι τῶν παρόντων καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ τῶν

2 ἰόντες det. 5 ἄγοντες] ἦγον διδόντες det. 7 ἐπειδὴ det. 10 ἄγετε det.: ἂν αἰτῆ(εῖ A)ται X : ἂν ἄγητε Bornemann 11 προσοικοῦντι X δῶτε E cum det. 12 οὖν om. det. 13 ἤκουεν det. 15 καλέσαι det. : καλέσαιτο X : καλέσαι ὁ Lion 16 οὑτοσὶ δ' ἂν det. 17 κατάγειν det. 24 τούτῳ D al. : τοῦτον X (B ?) : τούτων cet. 25 ὁ ξενοφῶν det. 28 τῶν τότε παρόντων det. οἱ ante λοχαγοὶ om. D al.

Ἑλλήνων καὶ εἴ τις πρεσβεία παρῆν ἀπὸ πόλεως, τὸ δεῖπνον
μὲν ἦν καθημένοις κύκλῳ· ἔπειτα δὲ τρίποδες εἰσηνέχθησαν
πᾶσιν· οὗτοι δ' ἦσαν κρεῶν μεστοὶ νενεμημένων, καὶ ἄρτοι
ζυμῖται μεγάλοι προσπεπερονημένοι ἦσαν πρὸς τοῖς κρέασι.
μάλιστα δ' αἱ τράπεζαι κατὰ τοὺς ξένους αἰεὶ ἐτίθεντο· 22
νόμος γὰρ ἦν—καὶ πρῶτος τοῦτο ἐποίει Σεύθης, καὶ ἀνελό-
μενος τοὺς ἑαυτῷ παρακειμένους ἄρτους διέκλα κατὰ μικρὸν
καὶ ἐρρίπτει οἷς αὐτῷ ἐδόκει, καὶ τὰ κρέα ὡσαύτως, ὅσον
μόνον γεύσασθαι ἑαυτῷ καταλιπών. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ κατὰ 23
ταὐτὰ ἐποίουν καθ' οὓς αἱ τράπεζαι ἔκειντο. Ἀρκὰς δέ τις
Ἀρύστας ὄνομα, φαγεῖν δεινός, τὸ μὲν διαρριπτεῖν εἴα χαί-
ρειν, λαβὼν δὲ εἰς τὴν χεῖρα ὅσον τριχοίνικον ἄρτον καὶ
κρέα θέμενος ἐπὶ τὰ γόνατα ἐδείπνει. κέρατα δὲ οἴνου 24
περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο· ὁ δ' Ἀρύστας, ἐπεὶ παρ'
αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἧκεν, εἶπεν ἰδὼν τὸν Ξενο-
φῶντα οὐκέτι δειπνοῦντα, Ἐκείνῳ, ἔφη, δός· σχολάζει γὰρ 25
ἤδη, ἐγὼ δὲ οὐδέπω. ἀκούσας Σεύθης τὴν φωνὴν ἠρώτα
τὸν οἰνοχόον τί λέγει. ὁ δὲ οἰνοχόος εἶπεν· ἑλληνίζειν
γὰρ ἠπίστατο. ἐνταῦθα μὲν δὴ γέλως ἐγένετο.

Ἐπειδὴ δὲ προυχώρει ὁ πότος, εἰσῆλθεν ἀνὴρ Θρᾷξ ἵπ- 26
πον ἔχων λευκόν, καὶ λαβὼν κέρας μεστὸν εἶπε· Προπίνω
σοι, ὦ Σεύθη, καὶ τὸν ἵππον τοῦτον δωροῦμαι, ἐφ' οὗ καὶ
διώκων ὃν ἂν θέλῃς αἱρήσεις καὶ ἀποχωρῶν οὐ μὴ δείσῃς
τὸν πολέμιον. ἄλλος παῖδα εἰσάγων οὕτως ἐδωρήσατο 27
προπίνων, καὶ ἄλλος ἱμάτια τῇ γυναικί. καὶ Τιμασίων προ-
πίνων ἐδωρήσατο φιάλην τε ἀργυρᾶν καὶ τάπιδα ἀξίαν δέκα
μνῶν. Γνήσιππος δέ τις Ἀθηναῖος ἀναστὰς εἶπεν ὅτι 28

3 ἦσαν] ὅσον εἴκοσι D al. et Athen. II. p. 49 et IV. p. 151 4 ζυμῆτες X: ζυμῆται D et *Et. Mag.* 6 καὶ post σεύθης om. det. 7 τοὺς παρακειμένους αὐτῷ det. 8 διερρίπτει Athen. 10 ταῦτα codd.: τὰ αὐτὰ Athen. 11 διαρρίπτειν codd. plerique 15 ἧκεν] ἦν det. 17 οὔπω det. ἀκούσας ὁ vel οὖν ὁ det. 18 λέγοι det. 19 δὴ] ἤδη det. 20 ἐπεὶ det. (δὲ falso dicitur deesse E) 23 ἐθέλῃς det. (θέλεις . . . δείσεις E) 24 ἀγαγὼν det.: εἰσαγαγὼν Athen. 25 καὶ τιμασίων τε D al. 26 τε om. det.

ἀρχαῖος εἴη νόμος κάλλιστος τοὺς μὲν ἔχοντας διδόναι τῷ
βασιλεῖ τιμῆς ἕνεκα, τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι διδόναι τὸν βασιλέα,
29 ἵνα καὶ ἐγώ, ἔφη, ἔχω σοι δωρεῖσθαι καὶ τιμᾶν. ὁ δὲ
Ξενοφῶν ἠπορεῖτο τί ποιήσει· καὶ γὰρ ἐτύγχανεν ὡς τιμώ-
μενος ἐν τῷ πλησιαιτάτῳ δίφρῳ Σεύθῃ καθήμενος. ὁ δὲ
Ἡρακλείδης ἐκέλευεν αὐτῷ τὸ κέρας ὀρέξαι τὸν οἰνοχόον.
ὁ δὲ Ξενοφῶν (ἤδη γὰρ ὑποπεπωκὼς ἐτύγχανεν) ἀνέστη
30 θαρραλέως δεξάμενος τὸ κέρας καὶ εἶπεν· Ἐγὼ δέ σοι, ὦ
Σεύθη, δίδωμι ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἐμοὺς τούτους ἑταίρους
φίλους εἶναι πιστούς, καὶ οὐδένα ἄκοντα, ἀλλὰ πάντας
31 μᾶλλον ἔτι ἐμοῦ σοι βουλομένους φίλους εἶναι. καὶ νῦν
πάρεισιν οὐδέν σε προσαιτοῦντες, ἀλλὰ καὶ προϊέμενοι καὶ
πονεῖν ὑπὲρ σοῦ καὶ προκινδυνεύειν ἐθέλοντες· μεθ’ ὧν, ἂν
οἱ θεοὶ θέλωσι, πολλὴν χώραν τὴν μὲν ἀπολήψῃ πατρῴαν
οὖσαν, τὴν δὲ κτήσῃ, πολλοὺς δὲ ἵππους, πολλοὺς δὲ ἄνδρας
καὶ γυναῖκας καλὰς κτήσῃ, οὓς οὐ λῄζεσθαί σε δεήσει, ἀλλ’
32 αὐτοὶ φέροντες παρέσονται πρὸς σὲ δῶρα. ἀναστὰς ὁ Σεύθης
συνεξέπιε καὶ συγκατεσκεδάσατο μετ’ αὐτοῦ τὸ κέρας. μετὰ
ταῦτα εἰσῆλθον κέρασί τε οἵοις σημαίνουσιν αὐλοῦντες καὶ
σάλπιγξιν ὠμοβοείαις ῥυθμούς τε καὶ οἷον μαγάδι σαλπί-
33 ζοντες. καὶ αὐτὸς Σεύθης ἀναστὰς ἀνέκραγέ τε πολεμικὸν
καὶ ἐξήλατο ὥσπερ βέλος φυλαττόμενος μάλα ἐλαφρῶς.
εἰσῇσαν δὲ καὶ γελωτοποιοί.
34 Ὡς δ’ ἦν ἥλιος ἐπὶ δυσμαῖς, ἀνέστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ
εἶπον ὅτι ὥρα νυκτοφύλακας καθιστάναι καὶ σύνθημα παρα-

3 σοι ἔχω det. 4 ὅ τι ποιήσοι det. 5 πλησιω(εσ A)τάτῳ X σεύθῃ om. det. 6 ἐκέλευσεν det. 11 ἔτι om. det. 13 ἐθέλοντες om. det.: βουλόμενοι Athen. ἐὰν D al. 16 καλὰς κτήσῃ] καταστήσῃ A (?) et D V (sed ambo καλὰς κτήσῃ in marg.) al.: κατακτήσῃ I. Voss σε om. det. 17 σὲ om. X 18 συγκατεσκέδασε τὸ μετ’ αὐτοῦ τὸ vel sim. det. et Athen.: συγκατεσκεδάσατο μετὰ τοῦτο X: κατεσκεδάσατο κατ’ αὐτοῦ Pantazides e Phot. et Suid. s. κατασκεδάζειν 19 κερασουνταῖοι οἳ σημαίνουσιν αὐλοῖς τε καὶ det. (Athen. eadem quae X) 20 ὠμοβοίναις codd.; cf. IV. vii. 22, 26 μαγάδι det.: μεγάδιν X: μαγάδιδι Bisschop 25 ὥρα εἴη det.

διδόναι. καὶ Σεύθην ἐκέλευον παραγγεῖλαι ὅπως εἰς τὰ
Ἑλληνικὰ στρατόπεδα μηδεὶς τῶν Θρᾳκῶν εἴσεισι νυκτός·
οἵ τε γὰρ πολέμιοι Θρᾷκες [ὑμῖν] καὶ ὑμεῖς οἱ φίλοι. ὡς 35
δ᾽ ἐξῇσαν, συνανέστη ὁ Σεύθης οὐδέν τι μεθύοντι ἐοικώς.
ἐξελθὼν δ᾽ εἶπεν αὐτοὺς τοὺς στρατηγοὺς ἀποκαλέσας· Ὦ
ἄνδρες, οἱ πολέμιοι ἡμῶν οὐκ ἴσασί πω τὴν ἡμετέραν συμ-
μαχίαν· ἢν οὖν ἔλθωμεν ἐπ᾽ αὐτοὺς πρὶν φυλάξασθαι ὥστε
μὴ ληφθῆναι ἢ παρασκευάσασθαι ὥστε ἀμύνασθαι, μάλιστ᾽
ἂν λάβοιμεν καὶ ἀνθρώπους καὶ χρήματα. συνεπῄνουν ταῦτα 36
οἱ στρατηγοὶ καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον. ὁ δ᾽ εἶπε· Παρα-
σκευασάμενοι ἀναμένετε· ἐγὼ δὲ ὁπόταν καιρὸς ᾖ ἥξω πρὸς
ὑμᾶς, καὶ τοὺς πελταστὰς καὶ ὑμᾶς ἀναλαβὼν ἡγήσομαι σὺν
τοῖς θεοῖς. καὶ ὁ Ξενοφῶν εἶπε· Σκέψαι τοίνυν, εἴπερ 37
νυκτὸς πορευσόμεθα, εἰ ὁ Ἑλληνικὸς νόμος κάλλιον ἔχει·
μεθ᾽ ἡμέραν μὲν γὰρ ἐν ταῖς πορείαις ἡγεῖται τοῦ στρατεύ-
ματος ὁποῖον ἂν ἀεὶ πρὸς τὴν χώραν συμφέρῃ, ἐάν τε ὁπλι-
τικὸν ἐάν τε πελταστικὸν ἐάν τε ἱππικόν· νύκτωρ δὲ νόμος
τοῖς Ἕλλησιν ἡγεῖσθαί ἐστι τὸ βραδύτατον· οὕτω γὰρ 38
ἥκιστα διασπᾶται τὰ στρατεύματα καὶ ἥκιστα λανθάνουσιν
ἀποδιδράσκοντες ἀλλήλους· οἱ δὲ διασπασθέντες πολλάκις
καὶ περιπίπτουσιν ἀλλήλοις καὶ ἀγνοοῦντες κακῶς ποιοῦσι
καὶ πάσχουσιν. εἶπεν οὖν Σεύθης· Ὀρθῶς λέγετε καὶ ἐγὼ 39
τῷ νόμῳ τῷ ὑμετέρῳ πείσομαι. καὶ ὑμῖν μὲν ἡγεμόνας δώσω
τῶν πρεσβυτάτων τοὺς ἐμπειροτάτους τῆς χώρας, αὐτὸς δ᾽
ἐφέψομαι τελευταῖος τοὺς ἵππους ἔχων· ταχὺ γὰρ πρῶτος,
ἂν δέῃ, παρέσομαι. σύνθημα δ᾽ εἶπον Ἀθηναίαν κατὰ τὴν
συγγένειαν. ταῦτα εἰπόντες ἀνεπαύοντο.

3 *ὑμῖν καὶ ἡμῖν* X : *ἡμῖν καὶ ὑμεῖς* det. : *ὑμῖν* del. Rehdantz *οἱ* om. C_1 E 4 *τι*] *ἔτι* X 5 *αὐτοὺς τοὺς*] *αὐτὸς οὗτος* X 6 *ὑμετέραν* codd. praeter B 8 *μάλιστα*, om. *ἂν*, X (om. E) 9 *λάβοιμεν χρήματα καὶ ἀνθρώπους* det. 11 *ἀναμενεῖτε* det. *πρὸς*]. *παρ᾽* det. 13 *θεοῖς*] *ἵπποις* Hirschig ; cf. l. 25 15 *καθ᾽* X 16 *ἀεὶ* det. : *ἂν δεῖ* X 18 *ἐστὶν ἡγεῖσθαι* det. 20–21 *οἱ δὲ . . . ἀλλήλοις* om. X 22 *ὀρθῶς τε* det. *ἐγὼ* om. det. 26 *ἀθηναῖον* (vel *οἱ*) det.

40 Ἡνίκα δ' ἦν ἀμφὶ μέσας νύκτας, παρῆν Σεύθης ἔχων
τοὺς ἱππέας τεθωρακισμένους καὶ τοὺς πελταστὰς σὺν τοῖς
ὅπλοις. καὶ ἐπεὶ παρέδωκε τοὺς ἡγεμόνας, οἱ μὲν ὁπλῖται
ἡγοῦντο, οἱ δὲ πελτασταὶ εἵποντο, οἱ δ' ἱππεῖς ὠπισθοφυλά-
41 κουν· ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἦν, ὁ Σεύθης παρήλαυνεν εἰς τὸ πρόσθεν
καὶ ἐπῄνεσε τὸν Ἑλληνικὸν νόμον. πολλάκις γὰρ ἔφη
νύκτωρ αὐτὸς καὶ σὺν ὀλίγοις πορευόμενος ἀποσπασθῆναι
σὺν τοῖς ἵπποις ἀπὸ τῶν πεζῶν· νῦν δ' ὥσπερ δεῖ ἀθρόοι
πάντες ἅμα τῇ ἡμέρᾳ φαινόμεθα. ἀλλὰ ὑμεῖς μὲν περι-
μένετε αὐτοῦ καὶ ἀναπαύσασθε, ἐγὼ δὲ σκεψάμενός τι ἥξω.
42 ταῦτ' εἰπὼν ἤλαυνε δι' ὄρους ὁδόν τινα λαβών. ἐπεὶ δ'
ἀφίκετο εἰς χιόνα πολλήν, ἐσκέψατο εἰ εἴη ἴχνη ἀνθρώπων
ἢ πρόσω ἡγούμενα ἢ ἐναντία. ἐπεὶ δὲ ἀτριβῆ ἑώρα τὴν
43 ὁδόν, ἧκε ταχὺ πάλιν καὶ ἔλεγεν· Ἄνδρες, καλῶς ἔσται,
ἢν θεὸς θέλῃ· τοὺς γὰρ ἀνθρώπους λήσομεν ἐπιπεσόντες.
ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἡγήσομαι τοῖς ἵπποις, ὅπως ἄν τινα ἴδωμεν,
μὴ διαφυγὼν σημήνῃ τοῖς πολεμίοις· ὑμεῖς δ' ἕπεσθε· κἂν
λειφθῆτε, τῷ στίβῳ τῶν ἵππων ἕπεσθε. ὑπερβάντες δὲ
τὰ ὄρη ἥξομεν εἰς κώμας πολλάς τε καὶ εὐδαίμονας.
44 Ἡνίκα δ' ἦν μέσον ἡμέρας, ἤδη τε ἦν ἐπὶ τοῖς ἄκροις
καὶ κατιδὼν τὰς κώμας ἧκεν ἐλαύνων πρὸς τοὺς ὁπλίτας
καὶ ἔλεγεν· Ἀφήσω ἤδη καταθεῖν τοὺς μὲν ἱππέας εἰς τὸ
πεδίον, τοὺς δὲ πελταστὰς ἐπὶ τὰς κώμας. ἀλλ' ἕπεσθε
ὡς ἂν δύνησθε τάχιστα, ὅπως ἐάν τις ὑφιστῆται, ἀλέξησθε.
45 ἀκούσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν κατέβη ἀπὸ τοῦ ἵππου. καὶ ὃς
ἤρετο· Τί καταβαίνεις ἐπεὶ σπεύδειν δεῖ; Οἶδα, ἔφη, ὅτι
οὐκ ἐμοῦ μόνου δέῃ· οἱ δὲ ὁπλῖται θᾶττον δραμοῦνται καὶ
46 ἥδιον, ἐὰν καὶ ἐγὼ πεζὸς ἡγῶμαι. μετὰ ταῦτα ᾤχετο, καὶ

3 παρέδωκαν D al. 8 δεῖ] δὴ X et D 10 ἀναπαύσασθε C E: ἀναπαύεσθε cet. 12 ἐσκέψατο ἐν τῇ ὁδῷ det. 13 πρόσω ἡγούμενα] προηγούμενα det. 14 ἥκει det. καλῶς ὦ ἄνδρες det. 15 ἐὰν det. 18 λειφθῆτε] ἔφθητε X 19 τὰς κώμας det. πολλάς] τινάς X 24 ἐάν] ἂν E cum det. 26 ἐπεὶ σπεύδειν] ἐπισπεύδειν C E (B A?) 27 μόνον det. 28 ἂν E cum det.

Τιμασίων μετ' αὐτοῦ ἔχων ἱππέας ὡς τετταράκοντα τῶν
Ἑλλήνων. Ξενοφῶν δὲ παρηγγύησε τοὺς εἰς τριάκοντα ἔτη
παριέναι ἀπὸ τῶν λόχων εὐζώνους. καὶ αὐτὸς μὲν ἐτρό-
χαζε τούτους ἔχων, Κλεάνωρ δ' ἡγεῖτο τῶν ἄλλων. ἐπεὶ 47
δ' ἐν ταῖς κώμαις ἦσαν, Σεύθης ἔχων ὅσον τριάκοντα ἱππέας
προσελάσας εἶπε· Τάδε δή, ὦ Ξενοφῶν, ἃ σὺ ἔλεγες·
ἔχονται οἱ ἄνθρωποι· ἀλλὰ γὰρ ἔρημοι οἱ ἱππεῖς οἴχονταί
μοι ἄλλος ἄλλῃ διώκων, καὶ δέδοικα μὴ συστάντες ἀθρόοι
που κακόν τι ἐργάσωνται οἱ πολέμιοι. δεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς
κώμαις καταμένειν τινὰς ἡμῶν· μεσταὶ γάρ εἰσιν ἀνθρώπων.
Ἀλλ' ἐγὼ μέν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὺν οἷς ἔχω τὰ ἄκρα κατα- 48
λήψομαι· σὺ δὲ Κλεάνορα κέλευε διὰ τοῦ πεδίου παρατεῖναι
τὴν φάλαγγα παρὰ τὰς κώμας. ἐπεὶ ταῦτα ἐποίησαν, συν-
ηλίσθησαν ἀνδράποδα μὲν ὡς χίλια, βόες δὲ δισχίλιοι,
πρόβατα ἄλλα μύρια. τότε μὲν δὴ αὐτοῦ ηὐλίσθησαν.

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ κατακαύσας ὁ Σεύθης τὰς κώμας παν- **IV**
τελῶς καὶ οἰκίαν οὐδεμίαν λιπών, ὅπως φόβον ἐνθείη καὶ
τοῖς ἄλλοις οἷα πείσονται, ἂν μὴ πείθωνται, ἀπῄει πάλιν.
καὶ τὴν μὲν λείαν ἀπέπεμψε διατίθεσθαι Ἡρακλείδην εἰς 2
Πέρινθον, ὅπως ἂν μισθὸς γένοιτο τοῖς στρατιώταις· αὐτὸς
δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες ἐστρατοπεδεύοντο ἀνὰ τὸ Θυνῶν πεδίον.
οἱ δ' ἐκλιπόντες ἔφευγον εἰς τὰ ὄρη. ἦν δὲ χιὼν πολλὴ 3
καὶ ψῦχος οὕτως ὥστε τὸ ὕδωρ ὃ ἐφέροντο ἐπὶ δεῖπνον
ἐπήγνυτο καὶ ὁ οἶνος ὁ ἐν τοῖς ἀγγείοις, καὶ τῶν Ἑλλήνων
πολλῶν καὶ ῥῖνες ἀπεκαίοντο καὶ ὦτα. καὶ τότε δῆλον 4
ἐγένετο οὗ ἕνεκα οἱ Θρᾷκες τὰς ἀλωπεκᾶς ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς
φοροῦσι καὶ τοῖς ὠσί, καὶ χιτῶνας οὐ μόνον περὶ τοῖς στέρ-

1 *ἱππεῖς* X 3 *λοχαγῶν* D al. 4 *ἄλλων* Dind. : *ἑλλήνων* codd. (praeter B, qui *ἄλλων ἑλλήνων* coni.) 6 *ἅ σοι ἔλεγον* Cobet 7 *οἱ ἱππεῖς ἔρημοι* det. 8 *ἀλλαχῇ* det. 12 *κλεάνωρ* X 13 *ἐπεὶ δὲ* det. 15 *καὶ ἄλλα πρόβατα* det. *καὶ τότε μὲν αὐτοῦ* det. 17 *οὐδὲ μίαν οἰκίαν* det. 18 *πείθωνται*] *πείσωνται* C B E : *πείσονται* A 19 *ἡρακλείδη* det. 20 *ἂν* om. det. *γένηται* det. 21 *ἐστρατοπεδεύσαντο* det. *ἀνὰ τὸ* om. C A E : *εἰς τὸ* coni. B 24 *ὁ ἐν* C E : *ἐν* cet. 25 *ἀπεκρίναντο* (-*κείρ*- B) X 26 *ἀλωπεκίας* X : *ἀλωπεκίδας* det. : corr. Kappeyne

νοις ἀλλὰ καὶ περὶ τοῖς μηροῖς, καὶ ζειρὰς μέχρι τῶν ποδῶν
5 ἐπὶ τῶν ἵππων ἔχουσιν, ἀλλ᾽ οὐ χλαμύδας. ἀφιεὶς δὲ τῶν
αἰχμαλώτων ὁ Σεύθης εἰς τὰ ὄρη ἔλεγεν ὅτι εἰ μὴ καταβή-
σονται οἰκήσοντες καὶ πείσονται, ὅτι κατακαύσει καὶ τούτων
τὰς κώμας καὶ τὸν σῖτον, καὶ ἀπολοῦνται τῷ λιμῷ. ἐκ
τούτου κατέβαινον καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες καὶ πρεσβύτεροι·
6 οἱ δὲ νεώτεροι ἐν ταῖς ὑπὸ τὸ ὄρος κώμαις ηὐλίζοντο. καὶ
ὁ Σεύθης καταμαθὼν ἐκέλευσε τὸν Ξενοφῶντα τῶν ὁπλιτῶν
τοὺς νεωτάτους λαβόντα συνεπισπέσθαι. καὶ ἀναστάντες
τῆς νυκτὸς ἅμα τῇ ἡμέρᾳ παρῆσαν εἰς τὰς κώμας. καὶ οἱ
μὲν πλεῖστοι ἐξέφυγον· πλησίον γὰρ ἦν τὸ ὄρος· ὅσους δὲ
ἔλαβε κατηκόντισεν ἀφειδῶς Σεύθης.
7 Ἐπισθένης δ᾽ ἦν τις Ὀλύνθιος παιδεραστής, ὃς ἰδὼν
παῖδα καλὸν ἡβάσκοντα ἄρτι πέλτην ἔχοντα μέλλοντα ἀπο-
θνήσκειν, προσδραμὼν Ξενοφῶντα ἱκέτευε βοηθῆσαι παιδὶ
8 καλῷ. καὶ ὃς προσελθὼν τῷ Σεύθῃ δεῖται μὴ ἀποκτεῖναι
τὸν παῖδα, καὶ τοῦ Ἐπισθένους διηγεῖται τὸν τρόπον, καὶ
ὅτι λόχον ποτὲ συνελέξατο σκοπῶν οὐδὲν ἄλλο ἢ εἴ τινες
9 εἶεν καλοί, καὶ μετὰ τούτων ἦν ἀνὴρ ἀγαθός. ὁ δὲ Σεύθης
ἤρετο· Ἦ καὶ θέλοις ἄν, ὦ Ἐπίσθενες, ὑπὲρ τούτου ἀπο-
θανεῖν; ὁ δ᾽ ὑπερανατείνας τὸν τράχηλον, Παῖε, ἔφη, εἰ
10 κελεύει ὁ παῖς καὶ μέλλει χάριν εἰδέναι. ἐπήρετο ὁ Σεύθης
τὸν παῖδα εἰ παίσειεν αὐτὸν ἀντ᾽ ἐκείνου. οὐκ εἴα ὁ παῖς,
ἀλλ᾽ ἱκέτευε μηδέτερον κατακαίνειν. ἐνταῦθα ὁ Ἐπισθένης
περιλαβὼν τὸν παῖδα εἶπεν· Ὥρα σοι, ὦ Σεύθη, περὶ τοῦδέ
11 μοι διαμάχεσθαι· οὐ γὰρ μεθήσω τὸν παῖδα. ὁ δὲ Σεύθης
γελῶν ταῦτα μὲν εἴα· ἔδοξε δὲ αὐτῷ αὐτοῦ αὐλισθῆναι, ἵνα
μηδ᾽ ἐκ τούτων τῶν κωμῶν οἱ ἐπὶ τοῦ ὄρους τρέφοιντο. καὶ
αὐτὸς μὲν ἐν τῷ πεδίῳ ὑποκαταβὰς ἐσκήνου, ὁ δὲ Ξενοφῶν

1 τῶν om. det. 6 οἱ πρεσβύτεροι det. 9 συνέπεσθαι det. 10 ἐπὶ ταῖς κώμαις det. 12 κατέλαβον det. 14 καλὸν παῖδα det. 15 Ξενοφῶντι Bisschop ἱκέτευσε det. 16 δέεται det. 20 θέλεις C A E : ἐθέλοις det. 21 ἐπανατείνας det. εἶπεν det. 22 κελεύει E cum det. : κελεύοι C B A 24 ἐνταῦθα δὴ det. 28 μὴ det. οἱ om. X (B ?) 29 μὲν om. D al. ξενοφῶν δὲ det.

ἔχων τοὺς ἐπιλέκτους ἐν τῇ ὑπὸ τὸ ὄρος ἀνωτάτω κώμῃ,
καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐν τοῖς ὀρεινοῖς καλουμένοις Θρᾳξὶ
πλησίον κατεσκήνησαν.

Ἐκ τούτου ἡμέραι τ' οὐ πολλαὶ διετρίβοντο καὶ οἱ ἐκ 12
τοῦ ὄρους Θρᾷκες καταβαίνοντες πρὸς τὸν Σεύθην περὶ
σπονδῶν καὶ ὁμήρων διεπράττοντο. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐλθὼν
ἔλεγε τῷ Σεύθῃ ὅτι ἐν πονηροῖς σκηνοῖεν καὶ πλησίον εἶεν
οἱ πολέμιοι· ἥδιόν τ' ἂν ἔξω αὐλίζεσθαι ἔφη ἐν ἐχυροῖς
χωρίοις μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς στεγνοῖς, ὥστε ἀπολέσθαι. ὁ
δὲ θαρρεῖν ἐκέλευε καὶ ἔδειξεν ὁμήρους παρόντας αὐτῶν.
ἐδέοντο δὲ καὶ αὐτοῦ Ξενοφῶντος καταβαίνοντές τινες τῶν 13
ἐκ τοῦ ὄρους συμπρᾶξαι σφίσι τὰς σπονδάς. ὁ δ' ὡμολόγει
καὶ θαρρεῖν ἐκέλευε καὶ ἠγγυᾶτο μηδὲν αὐτοὺς κακὸν πεί-
σεσθαι πειθομένους Σεύθῃ. οἱ δ' ἄρα ταῦτ' ἔλεγον κατα-
σκοπῆς ἕνεκα.

Ταῦτα μὲν τῆς ἡμέρας ἐγένετο· εἰς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα 14
ἐπιτίθενται ἐλθόντες ἐκ τοῦ ὄρους οἱ Θυνοί. καὶ ἡγεμὼν
μὲν ἦν ὁ δεσπότης ἑκάστης τῆς οἰκίας· χαλεπὸν γὰρ ἦν
ἄλλως τὰς οἰκίας σκότους ὄντος ἀνευρίσκειν ἐν ταῖς κώμαις·
καὶ γὰρ αἱ οἰκίαι κύκλῳ περιεσταύρωντο μεγάλοις σταυροῖς
τῶν προβάτων ἕνεκα. ἐπεὶ δ' ἐγένοντο κατὰ τὰς θύρας ἑκά- 15
στου τοῦ οἰκήματος, οἱ μὲν εἰσηκόντιζον, οἱ δὲ τοῖς σκυτάλοις
ἔβαλλον, ἃ ἔχειν ἔφασαν ὡς ἀποκόψοντες τῶν δοράτων
τὰς λόγχας, οἱ δ' ἐνεπίμπρασαν, καὶ Ξενοφῶντα ὀνομαστὶ
καλοῦντες ἐξιόντα ἐκέλευον ἀποθνῄσκειν, ἢ αὐτοῦ ἔφασαν
κατακαυθήσεσθαι αὐτόν. καὶ ἤδη τε διὰ τοῦ ὀρόφου ἐφαί- 16
νετο πῦρ, καὶ ἐντεθωρακισμένοι οἱ περὶ τὸν Ξενοφῶντα

2 καὶ οἱ] καίτοι X ὀρεινοῖς τοῖς det. : ὁρίοις X 4 τ' οὐ Schneider : τε X : οὐ det. 6 ὁμήρων καὶ σπονδῶν det. ὁ om. det. ἐλθὼν om. det. 7 πονηροῖς τόποις det. σκηνοῖεν det. nonnulli : σκηνῶμεν C B A : σκηνοῦμεν E : σκηνῷεν D al. 8 τ'] δ' det. ἐχυροῖς ἂν det. : ἑτέροις X 9 στενοῖς X 11 αὐτοῦ] τοῦ det. τῶν om. X 13 αὐτοὺς μηδὲν det. 18 τῆς om. det. 19 ἄλλῳ det. ἐν om. X 22 τοῦ om. det. 23 ἃ ἔχειν] ἄρχειν X 27 fort. τεθωρακισμένοι τὸν om. det.

ἔνδον ἦσαν ἀσπίδας καὶ μαχαίρας καὶ κράνη ἔχοντες,
καὶ Σιλανὸς Μακίστιος ἐτῶν ὡς ὀκτωκαίδεκα σημαίνει τῇ
σάλπιγγι· καὶ εὐθὺς ἐκπηδῶσιν ἐσπασμένοι τὰ ξίφη καὶ
17 οἱ ἐκ τῶν ἄλλων σκηνωμάτων. οἱ δὲ Θρᾷκες φεύγουσιν,
ὥσπερ δὴ τρόπος ἦν αὐτοῖς, ὄπισθεν περιβαλλόμενοι τὰς
πέλτας· καὶ αὐτῶν ὑπεραλλομένων τοὺς σταυροὺς ἐλήφθησάν
τινες κρεμασθέντες ἐνεχομένων τῶν πελτῶν τοῖς σταυροῖς·
οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον ἁμαρτόντες τῶν ἐξόδων· οἱ δὲ Ἕλληνες
18 ἐδίωκον ἔξω τῆς κώμης. τῶν δὲ Θυνῶν ὑποστραφέντες
τινὲς ἐν τῷ σκότει τοὺς παρατρέχοντας παρ' οἰκίαν καιο-
μένην ἠκόντιζον εἰς τὸ φῶς ἐκ τοῦ σκότους· καὶ ἔτρωσαν
Ἱερώνυμόν τε †καὶ Εὐοδέα† λοχαγὸν καὶ Θεογένην Λοκρὸν
λοχαγόν· ἀπέθανε δὲ οὐδείς· κατεκαύθη μέντοι καὶ ἐσθής
19 τινων καὶ σκεύη. Σεύθης δὲ ἧκε βοηθῶν σὺν ἑπτὰ ἱππεῦσι
τοῖς πρώτοις καὶ τὸν σαλπικτὴν ἔχων τὸν Θρᾴκιον. καὶ
ἐπείπερ ᾔσθετο, ὅσονπερ χρόνον ἐβοήθει, τοσοῦτον καὶ τὸ
κέρας ἐφθέγγετο αὐτῷ· ὥστε καὶ τοῦτο φόβον συμπαρέσχε
τοῖς πολεμίοις. ἐπεὶ δ' ἦλθεν, ἐδεξιοῦτό τε καὶ ἔλεγεν ὅτι
οἴοιτο τεθνεῶτας πολλοὺς εὑρήσειν.

20 Ἐκ τούτου ὁ Ξενοφῶν δεῖται τοὺς ὁμήρους τε αὐτῷ παρα-
δοῦναι καὶ ἐπὶ τὸ ὄρος, εἰ βούλεται, συστρατεύεσθαι· εἰ δὲ
21 μή, αὐτὸν ἐᾶσαι. τῇ οὖν ὑστεραίᾳ παραδίδωσιν ὁ Σεύθης
τοὺς ὁμήρους, πρεσβυτέρους ἄνδρας ἤδη, τοὺς κρατίστους,
ὡς ἔφασαν, τῶν ὀρεινῶν, καὶ αὐτὸς ἔρχεται σὺν τῇ δυνάμει.
ἤδη δὲ εἶχε καὶ τριπλασίαν δύναμιν ὁ Σεύθης· ἐκ γὰρ τῶν
Ὀδρυσῶν ἀκούοντες ἃ πράττει ὁ Σεύθης πολλοὶ κατέβαινον

2 ὡς Krüger: ἤδη ὡς X (ἤδη B): om. det. ὀκτωκαίδεκα ὢν det. 4 καταφεύγουσιν X 5 ἦν om. det. 6 ὑπερβαλλομένων X et D 7 ἐνισχομένων det. ἐν τοῖς det. 8 διαμαρτόντες det. 9 δὲ] τε det. 10 καὶ οἱ μὲν pro καιομένην X: ἠκόντιζον καιομένην det. 12 καὶ εὐοδέα X: καὶ ἐνοδίαν det.: Ἐπιταλιέα Schenkl coll. *Hell.* III. ii. 25 θεαγένην det. pars δὲ λοκρὸν τὸν det. 13 καὶ ἐσθής τινων] ἔστιν ὧν det. 14 βοηθήσων det. 15 σαλπιγκτὴν codd. 17 συμπαρεῖχε det. 18 ἦλθον X 19 εὑρίσκειν det. 23 ἤδη om. det. 24 ὀρεινῶν det. pars: ὀριτῶν X: ὀρειτῶν D al. 26 πράττοι det.

συστρατευσόμενοι. οἱ δὲ Θυνοὶ ἐπεὶ εἶδον ἀπὸ τοῦ ὄρους 22
πολλοὺς μὲν ὁπλίτας, πολλοὺς δὲ πελταστάς, πολλοὺς δὲ
ἱππέας, καταβάντες ἱκέτευον σπείσασθαι, καὶ πάντα ὡμολό-
γουν ποιήσειν καὶ πιστὰ λαμβάνειν ἐκέλευον. ὁ δὲ Σεύθης 23
καλέσας τὸν Ξενοφῶντα ἐπεδείκνυεν ἃ λέγοιεν, καὶ οὐκ ἂν
ἔφη σπείσασθαι, εἰ Ξενοφῶν βούλοιτο τιμωρήσασθαι αὐτοὺς
τῆς ἐπιθέσεως. ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' ἔγωγε ἱκανὴν νομίζω 24
καὶ νῦν δίκην ἔχειν, εἰ οὗτοι δοῦλοι ἔσονται ἀντ' ἐλευθέρων.
συμβουλεύειν μέντοι ἔφη αὐτῷ τὸ λοιπὸν ὁμήρους λαμβάνειν
τοὺς δυνατωτάτους κακόν τι ποιεῖν, τοὺς δὲ γέροντας οἴκοι
ἐᾶν. οἱ μὲν οὖν ταύτῃ πάντες δὴ προσωμολόγουν.

Ὑπερβάλλουσι δὲ πρὸς τοὺς ὑπὲρ Βυζαντίου Θρᾷκας εἰς V
τὸ Δέλτα καλούμενον· αὕτη δ' ἦν οὐκέτι ἀρχὴ Μαισάδου,
ἀλλὰ Τήρους τοῦ Ὀδρύσου [ἀρχαίου τινός]. καὶ ὁ Ἡρα- 2
κλείδης ἐνταῦθα ἔχων τὴν τιμὴν τῆς λείας παρῆν. καὶ
Σεύθης ἐξαγαγὼν ζεύγη ἡμιονικὰ τρία (οὐ γὰρ ἦν πλείω),
τὰ δ' ἄλλα βοεικά, καλέσας Ξενοφῶντα ἐκέλευε λαβεῖν, τὰ
δ' ἄλλα διανεῖμαι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς. Ξενοφῶν 3
δὲ εἶπεν· Ἐμοὶ τοίνυν ἀρκεῖ καὶ αὖθις λαβεῖν· τούτοις δὲ
τοῖς στρατηγοῖς δωροῦ οἳ σὺν ἐμοὶ ἠκολούθησαν καὶ λοχα-
γοῖς. καὶ τῶν ζευγῶν λαμβάνει ἓν μὲν Τιμασίων ὁ Δαρ- 4
δανεύς, ἓν δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος, ἓν δὲ Φρυνίσκος ὁ
Ἀχαιός· τὰ δὲ βοεικὰ ζεύγη τοῖς λοχαγοῖς κατεμερίσθη.
τὸν δὲ μισθὸν ἀποδίδωσιν ἐξεληλυθότος ἤδη τοῦ μηνὸς εἴκοσι
μόνον ἡμερῶν· ὁ γὰρ Ἡρακλείδης ἔλεγεν ὅτι οὐ πλέον
ἐμπολῆσαι. ὁ οὖν Ξενοφῶν ἀχθεσθεὶς εἶπεν ἐπομόσας· 5
Δοκεῖς μοι, ὦ Ἡρακλείδη, οὐχ ὡς δεῖ κήδεσθαι Σεύθου· εἰ

1 *τοῦ* om. X 3 *ἱππεῖς* codd. 4 *τὰ πιστὰ* det. 5 *ἂν* om. X 6 *σπείσεσθαι* det. 8 *καὶ νῦν* om. det. 11 *δὴ* om. det. 12 *ὑπὲρ*] *ὑπὸ* X 14 *ἀρχαίου τινός* del. Dobree 17 *βοεικά*] *ει* ex *ι* C E: *βοικὰ* A et det. pars *ἐκέλευσε* E cum det. 19 prius *δὲ*] *δὲ τάδ'(ε)* det. *μὲν τοίνυν* det. 23 *βοικὰ* E cum det. nonnul. *κατεμέρισε* det. 25 *πλεῖον* codd. 26 *ἐμπολῆσαι* Pierson: *ἐμποδῆσαι* vel *ἐμποδίσαι* X: *ἐμπολῆσαι* vel *ἐμπωλῆσαι* det. *ἐπομόσας* om. det. 27 *δοκεῖ* X

γὰρ ἐκήδου, ἧκες ἂν φέρων πλήρη τὸν μισθὸν καὶ προσδανεισάμενος, εἰ μὴ ἄλλως ἐδύνω, καὶ ἀποδόμενος τὰ σαυτοῦ ἱμάτια.

6 Ἐντεῦθεν ὁ Ἡρακλείδης ἠχθέσθη τε καὶ ἔδεισε μὴ ἐκ
τῆς Σεύθου φιλίας ἐκβληθείη, καὶ ὅ τι ἐδύνατο ἀπὸ ταύτης
7 τῆς ἡμέρας Ξενοφῶντα διέβαλλε πρὸς Σεύθην. οἱ μὲν δὴ
στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάλουν ὅτι οὐκ εἶχον τὸν μισθόν·
Σεύθης δὲ ἤχθετο αὐτῷ ὅτι ἐντόνως τοῖς στρατιώταις ἀπῄτει
8 τὸν μισθόν. καὶ τέως μὲν αἰεὶ ἐμέμνητο ὡς, ἐπειδὰν ἐπὶ
θάλατταν ἀπέλθῃ, παραδώσει αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνον καὶ
Νέον τεῖχος· ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ χρόνου οὐδενὸς ἔτι τούτων
ἐμέμνητο. ὁ γὰρ Ἡρακλείδης καὶ τοῦτο διεβεβλήκει ὡς
οὐκ ἀσφαλὲς εἴη τείχη παραδιδόναι ἀνδρὶ δύναμιν ἔχοντι.
9 Ἐκ τούτου ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐβουλεύετο τί χρὴ ποιεῖν περὶ
τοῦ ἔτι ἄνω στρατεύεσθαι· ὁ δ' Ἡρακλείδης εἰσαγαγὼν
τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς πρὸς Σεύθην λέγειν τε ἐκέλευεν
αὐτοὺς ὅτι οὐδὲν ἂν ἧττον σφεῖς ἀγάγοιεν τὴν στρατιὰν ἢ
Ξενοφῶν, τόν τε μισθὸν ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς ἐντὸς ὀλίγων
ἡμερῶν ἔκπλεων παρέσεσθαι δυοῖν μηνοῖν, καὶ συστρα-
10 τεύεσθαι ἐκέλευε. καὶ ὁ Τιμασίων εἶπεν· Ἐγὼ μὲν τοίνυν
οὐδ' ἂν πέντε μηνῶν μισθὸς μέλλῃ εἶναι στρατευσαίμην ἂν
ἄνευ Ξενοφῶντος. καὶ ὁ Φρυνίσκος καὶ ὁ Κλεάνωρ συν-
11 ωμολόγουν τῷ Τιμασίωνι. ἐντεῦθεν ὁ Σεύθης ἐλοιδόρει
τὸν Ἡρακλείδην ὅτι οὐ παρεκάλει καὶ Ξενοφῶντα. ἐκ δὲ
τούτου παρακαλοῦσιν αὐτὸν μόνον. ὁ δὲ γνοὺς τοῦ Ἡρα-
κλείδου τὴν πανουργίαν ὅτι βούλοιτο αὐτὸν διαβάλλειν πρὸς
τοὺς ἄλλους στρατηγούς, παρέρχεται λαβὼν τούς τε στρατη-
12 γοὺς πάντας καὶ τοὺς λοχαγούς. καὶ ἐπεὶ πάντες ἐπείσθησαν,
συνεστρατεύοντο καὶ ἀφικνοῦνται ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν

1 πλήρη φέρων det. 2 μή γ' det. ἐδύνου X ἑαυτοῦ det. 6 διέβαλε C 9 ἀεὶ det. 10 παραδώσειν X : παραδώσω D al. 15 ἄνω ἔτι B E et D al. 18 ὑπισχνεῖται B A E 19 συστρατεύεσθαί τε, om. καί, det. 21 posterius ἂν om. X 23 τῷ om. det. ὁ om. det. 24 παρακαλεῖ τὸν det. 25 ἡρακλεί(ί C)δους X (B?) 27 παρέρχεται] παρεῖχέ τε X (om. B)

Πόντον διὰ τῶν Μελινοφάγων καλουμένων Θρᾳκῶν εἰς
τὸν Σαλμυδησσόν. ἔνθα τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεουσῶν
νεῶν πολλαὶ ὀκέλλουσι καὶ ἐκπίπτουσι· τέναγος γάρ ἐστιν
ἐπὶ πάμπολυ τῆς θαλάττης. καὶ Θρᾷκες οἱ κατὰ ταῦτα 13
οἰκοῦντες στήλας ὁρισάμενοι τὰ καθ' αὑτοὺς ἐκπίπτοντα
ἕκαστοι λῄζονται· τέως δὲ ἔλεγον πρὶν ὁρίσασθαι ἁρπάζοντας
πολλοὺς ὑπ' ἀλλήλων ἀποθνῄσκειν. ἐνταῦθα ηὑρίσκοντο 14
πολλαὶ μὲν κλῖναι, πολλὰ δὲ κιβώτια, πολλαὶ δὲ βίβλοι
γεγραμμέναι, καὶ τἆλλα πολλὰ ὅσα ἐν ξυλίνοις τεύχεσι ναύ-
κληροι ἄγουσιν. ἐντεῦθεν ταῦτα καταστρεψάμενοι ἀπῄσαν
πάλιν. ἔνθα δὴ Σεύθης εἶχε στράτευμα ἤδη πλέον τοῦ Ἑλ- 15
ληνικοῦ· ἔκ τε γὰρ Ὀδρυσῶν πολὺ ἔτι πλείους κατεβεβήκεσαν
καὶ οἱ αἰεὶ πειθόμενοι συνεστρατεύοντο. κατηυλίσθησαν δ'
ἐν τῷ πεδίῳ ὑπὲρ Σηλυμβρίας ὅσον τριάκοντα σταδίους
ἀπέχοντες τῆς θαλάττης. καὶ μισθὸς μὲν οὐδείς πω ἐφαί- 16
νετο· πρὸς δὲ τὸν Ξενοφῶντα οἵ τε στρατιῶται παγχαλέπως
εἶχον ὅ τε Σεύθης οὐκέτι οἰκείως διέκειτο, ἀλλ' ὁπότε συγ-
γενέσθαι αὐτῷ βουλόμενος ἔλθοι, πολλαὶ ἤδη ἀσχολίαι
ἐφαίνοντο.

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ σχεδὸν ἤδη δύο μηνῶν ὄντων ἀφι- VI
κνεῖται Χαρμῖνός τε ὁ Λάκων καὶ Πολύνικος παρὰ Θίβρωνος,
καὶ λέγουσιν ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ στρατεύεσθαι ἐπὶ
Τισσαφέρνην, καὶ Θίβρων ἐκπέπλευκεν ὡς πολεμήσων, καὶ
δεῖται ταύτης τῆς στρατιᾶς καὶ λέγει ὅτι δαρεικὸς ἑκάστῳ
ἔσται μισθὸς τοῦ μηνός, καὶ τοῖς λοχαγοῖς διμοιρία, τοῖς δὲ
στρατηγοῖς τετραμοιρία. ἐπεὶ δ' ἦλθον οἱ Λακεδαιμόνιοι, 2
εὐθὺς ὁ Ἡρακλείδης πυθόμενος ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἥκουσι
λέγει τῷ Σεύθῃ ὅτι κάλλιστόν τι γεγένηται· οἱ μὲν γὰρ

2 τὸ ἁλμυδησσόν X 4 πολὺ det. καὶ οἱ θρᾷκες det. 5–6 ἕκαστοι vel ἕκαστα ἐκπίπτοντα det. 6 ἐλέγοντο et ἁρπάζοντες πολλοὶ det. 7 εὑρίσκοντο X: εὑρίσκονται det. 9 γεγραμμέναι om. det. 13 αἰεὶ] αὐτοὶ det. συνεπιστρατεύοντο X (A ?) 16 πρὸς δὲ] καὶ πρὸς μὲν det. πάνυ vel πάντες χαλεπῶς det. 19 ἐγένοντο det. 20 ἐν δὲ det. ἀφικνοῦνται det. 21 θίμβρωνος D al., item infra 22 ὡς ἐπὶ det. 25 ἔσται om. X 28 κάλλιστόν τε sine τι X: κάλλιον det.: corr. Cobet

Λακεδαιμόνιοι δέονται τοῦ στρατεύματος, σὺ δὲ οὐκέτι δέῃ·
ἀποδιδοὺς δὲ τὸ στράτευμα χαριῇ αὐτοῖς, σὲ δὲ οὐκέτι ἀπαι-
τήσουσι τὸν μισθόν, ἀλλ' ἀπαλλάξονται ἐκ τῆς χώρας.
3 ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κελεύει παράγειν· καὶ ἐπεὶ εἶπον
ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἥκουσιν, ἔλεγεν ὅτι τὸ στράτευμα ἀπο-
δίδωσι, φίλος τε καὶ σύμμαχος εἶναι βούλεται, καλεῖ τε
αὐτοὺς ἐπὶ ξένια· καὶ ἐξένιζε μεγαλοπρεπῶς. Ξενοφῶντα
4 δὲ οὐκ ἐκάλει, οὐδὲ τῶν ἄλλων στρατηγῶν οὐδένα. ἐρωτών-
των δὲ τῶν Λακεδαιμονίων τίς ἀνὴρ εἴη Ξενοφῶν ἀπεκρίνατο
ὅτι τὰ μὲν ἄλλα εἴη οὐ κακός, φιλοστρατιώτης δέ· καὶ διὰ
τοῦτο χεῖρόν ἐστιν αὐτῷ. καὶ οἳ εἶπον· Ἀλλ' ἦ δημαγωγεῖ
ὁ ἀνὴρ τοὺς ἄνδρας; καὶ ὁ Ἡρακλείδης, Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.
5 Ἆρ' οὖν, ἔφασαν, μὴ καὶ ἡμῖν ἐναντιώσεται τῆς ἀπαγωγῆς;
Ἀλλ' ἢν ὑμεῖς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης, συλλέξαντες αὐτοὺς
ὑπόσχησθε τὸν μισθόν, ὀλίγον ἐκείνῳ προσχόντες ἀποδρα-
6 μοῦνται σὺν ὑμῖν. Πῶς οὖν ἄν, ἔφασαν, ἡμῖν συλλεγεῖεν;
Αὔριον ὑμᾶς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης, πρῲ ἄξομεν πρὸς αὐτούς·
καὶ οἶδα, ἔφη, ὅτι ἐπειδὰν ὑμᾶς ἴδωσιν, ἄσμενοι συνδρα-
μοῦνται. αὕτη μὲν ἡ ἡμέρα οὕτως ἔληξεν.
7 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἄγουσιν ἐπὶ τὸ στράτευμα τοὺς Λάκωνας
Σεύθης τε καὶ Ἡρακλείδης, καὶ συλλέγεται ἡ στρατιά. τὼ
δὲ Λάκωνε ἐλεγέτην ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ πολεμεῖν Τισ-
σαφέρνει τῷ ὑμᾶς ἀδικήσαντι· ἢν οὖν ἴητε σὺν ἡμῖν, τόν
τε ἐχθρὸν τιμωρήσεσθε καὶ δαρεικὸν ἕκαστος οἴσει τοῦ μηνὸς
ὑμῶν, λοχαγὸς δὲ τὸ διπλοῦν, στρατηγὸς δὲ τὸ τετραπλοῦν.
8 καὶ οἱ στρατιῶται ἄσμενοί τε ἤκουσαν καὶ εὐθὺς ἀνίσταταί
τις τῶν Ἀρκάδων τοῦ Ξενοφῶντος κατηγορήσων. παρῆν
δὲ καὶ Σεύθης βουλόμενος εἰδέναι τί πραχθήσεται, καὶ ἐν

1 οὐκέτι] οὐ det. 2 αὐτοῖς χαριῇ vel χαριεῖ det. 3 γῆς det. 5 ἥκουσι λέγει det. 6 βούλεται εἶναι det. καλεῖ τε E cum det. : καλεῖται C A (καλεῖ δὲ B) 8 οὐ καλεῖ det. 9 τῶν om. X 13 περὶ τῆς det. ἀπαγωγῆς E cum det. : ἀγωγῆς C B A 15 ἐκείνῳ] ἐν πόνῳ X (om. B) 16 ἂν οὖν det. συλλέγοιεν C (sed εν C_2 s.v.) B A : συλλεχθεῖεν, suprascripto οι, E 19 ἔληξε B E cum det. 23 ἦτε det. 24 τε om. A E

ἐπηκόῳ εἱστήκει ἔχων ἑρμηνέα· ξυνίει δὲ καὶ αὐτὸς ἑλλη- 9
νιστὶ τὰ πλεῖστα. ἔνθα δὴ λέγει ὁ Ἀρκάς· Ἀλλ' ἡμεῖς
μέν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ πάλαι ἂν ἦμεν παρ' ὑμῖν, εἰ μὴ
Ξενοφῶν ἡμᾶς δεῦρο πείσας ἀπήγαγεν, ἔνθα δὴ ἡμεῖς μὲν
τὸν δεινὸν χειμῶνα στρατευόμενοι καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν
οὐδὲν πεπαύμεθα· ὁ δὲ τοὺς ἡμετέρους πόνους ἔχει· καὶ
Σεύθης ἐκεῖνον μὲν ἰδίᾳ πεπλούτικεν, ἡμᾶς δὲ ἀποστερεῖ τὸν
μισθόν· ὥστε [ὅ γε πρῶτος λέγων] ἐγὼ μὲν εἰ τοῦτον ἴδοιμι 10
καταλευσθέντα καὶ δόντα δίκην ὧν ἡμᾶς περιεῖλκε, καὶ τὸν
μισθὸν ἄν μοι δοκῶ ἔχειν καὶ οὐδὲν ἐπὶ τοῖς πεπονημένοις
ἄχθεσθαι. μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη ὁμοίως καὶ ἄλλος.
ἐκ δὲ τούτου Ξενοφῶν ἔλεξεν ὧδε.

Ἀλλὰ πάντα μὲν ἄρα ἄνθρωπον ὄντα προσδοκᾶν δεῖ, 11
ὁπότε γε καὶ ἐγὼ νῦν ὑφ' ὑμῶν αἰτίας ἔχω ἐν ᾧ πλείστην
προθυμίαν ἐμαυτῷ γε δοκῶ συνειδέναι περὶ ὑμᾶς παρεσχη-
μένος. ἀπετραπόμην μέν γε ἤδη οἴκαδε ὡρμημένος, οὐ μὰ
τὸν Δία οὔτοι πυνθανόμενος ὑμᾶς εὖ πράττειν, ἀλλὰ μᾶλλον
ἀκούων ἐν ἀπόροις εἶναι ὡς ὠφελήσων εἴ τι δυναίμην.
ἐπεὶ δὲ ἦλθον, Σεύθου τουτουὶ πολλοὺς ἀγγέλους πρὸς ἐμὲ 12
πέμποντος καὶ πολλὰ ὑπισχνουμένου μοι, εἰ πείσαιμι ὑμᾶς
πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐπεχείρησα ποιεῖν, ὡς αὐτοὶ
ὑμεῖς ἐπίστασθε. ἦγον δὲ ὅθεν ᾤόμην τάχιστ' ἂν ὑμᾶς εἰς
τὴν Ἀσίαν διαβῆναι. ταῦτα γὰρ καὶ βέλτιστα ἐνόμιζον ὑμῖν
εἶναι καὶ ὑμᾶς ᾔδειν βουλομένους. ἐπεὶ δ' Ἀρίσταρχος ἐλθὼν 13
σὺν τριήρεσιν ἐκώλυε διαπλεῖν ἡμᾶς, ἐκ τούτου, ὅπερ εἰκὸς
δήπου ἦν, συνέλεξα ὑμᾶς, ὅπως βουλευσαίμεθα ὅ τι χρὴ ποιεῖν.

2 ἀλλ' ἡμεῖς μέν om. X 4 δεῦρο ἡμᾶς det. ἔνθα δὴ det. nonnulli : ἐνθά δέ (δή A) τε X : ἔνθα δέ γε vel ἐνθάδε γε det. plerique 7 ἰδίᾳ μὲν ἐκεῖνον det. πεπλούτηκεν codd. : corr. Stephanus 8 ὅ . . . λέγων del. Schneider μὲν ἔφη det. 10 ἐπὶ] ἂν ἔτι det. πεπονημένοις B E : πονημένοις C A : πεποιημένοις det. 12 τούτων det. 13 ἄρα om. det. 14 γε om. det. ἐγὼ om. X νυνί μὲν det. αἰτίαν Hutchinson 16 ὁρμώμενος det. οὐ om. det. 17 οὔτι E cum det. πράσσειν X 20 ἐμοὶ det. 22 ὑμεῖς om. det. ἧκον X ᾤμην det. 24 ἰδεῖν X 25 ἐκώλυσε det. 26 βουλευσώμεθα D al.

14 οὐκοῦν ὑμεῖς ἀκούοντες μὲν Ἀριστάρχου ἐπιτάττοντος ὑμῖν εἰς Χερρόνησον πορεύεσθαι, ἀκούοντες δὲ Σεύθου πείθοντος ἑαυτῷ συστρατεύεσθαι, πάντες μὲν ἐλέγετε σὺν Σεύθῃ ἰέναι, πάντες δ᾽ ἐψηφίσασθε ταῦτα. τί οὖν ἐγὼ ἐνταῦθα ἠδίκησα ἀγαγὼν

15 ὑμᾶς ἔνθα πᾶσιν ὑμῖν ἐδόκει; ἐπεί γε μὴν ψεύδεσθαι ἤρξατο Σεύθης περὶ τοῦ μισθοῦ, εἰ μὲν ἐπαινῶ αὐτόν, δικαίως ἄν με καὶ αἰτιῷσθε καὶ μισοῖτε· εἰ δὲ πρόσθεν αὐτῷ πάντων μάλιστα φίλος ὢν νῦν πάντων διαφορώτατός εἰμι, πῶς ἂν ἔτι δικαίως ὑμᾶς αἱρούμενος ἀντὶ Σεύθου ὑφ᾽ ὑμῶν αἰτίαν ἔχοιμι περὶ ὧν

16 πρὸς τοῦτον διαφέρομαι; ἀλλ᾽ εἴποιτ᾽ ἂν ὅτι ἔξεστι καὶ τὰ ὑμέτερα ἔχοντα παρὰ Σεύθου τεχνάζειν. οὐκοῦν δῆλον τοῦτό γέ ἐστιν, εἴπερ ἐμοὶ ἐτέλει τι Σεύθης, οὐχ οὕτως ἐτέλει δήπου ὡς ὧν τε ἐμοὶ δοίη στέροιτο καὶ ἄλλα ὑμῖν ἀποτείσειεν, ἀλλ᾽ οἶμαι, εἰ ἐδίδου, ἐπὶ τούτῳ ἂν ἐδίδου ὅπως ἐμοὶ δοὺς

17 μεῖον μὴ ἀποδοίη ὑμῖν τὸ πλέον. εἰ τοίνυν οὕτως ἔχειν οἴεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν αὐτίκα μάλα ματαίαν ταύτην τὴν πρᾶξιν ἀμφοτέροις ἡμῖν ποιῆσαι, ἐὰν πράττητε αὐτὸν τὰ χρήματα. δῆλον γὰρ ὅτι Σεύθης, εἰ ἔχω τι παρ᾽ αὐτοῦ, ἀπαιτήσει με, καὶ ἀπαιτήσει μέντοι δικαίως, ἐὰν μὴ βεβαιῶ τὴν πρᾶξιν

18 αὐτῷ ἐφ᾽ ᾗ ἐδωροδόκουν. ἀλλὰ πολλοῦ μοι δοκῶ δεῖν τὰ ὑμέτερα ἔχειν· ὀμνύω γὰρ ὑμῖν θεοὺς ἅπαντας καὶ πάσας μηδ᾽ ἃ ἐμοὶ ἰδίᾳ ὑπέσχετο Σεύθης ἔχειν· πάρεστι δὲ καὶ

19 αὐτὸς καὶ ἀκούων σύνοιδέ μοι εἰ ἐπιορκῶ· ἵνα δὲ μᾶλλον θαυμάσητε, συνεπόμνυμι μηδὲ ἃ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἔλαβον

20 εἰληφέναι, μὴ τοίνυν μηδὲ ὅσα τῶν λοχαγῶν ἔνιοι. καὶ τί δὴ ταῦτ᾽ ἐποίουν; ᾤμην, ἄνδρες, ὅσῳ μᾶλλον συμφέροιμι τούτῳ τὴν τότε πενίαν, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὸν φίλον ποιή-

3 *στρατεύεσθαι* X 4 *ἐπεψηφίσασθε* det. 5 *γε μὴν* det. : *γε ὑμῖν* C A : *δέ γε ὑμῖν* B : *δὲ ὑμῖν* E 7 *πάντων* om. det. 8 *ἂν ἔτι* D F : *τι* vel *ἔτι* cet. : om. E 9 *αἱρούμενος ὑμᾶς* det. 11 *οὔκουν* X 12 *ἐστιν*] *ὅτι* det. *τι* om. X 14 *ἂν*] *δὴ* Cobet 15 *πλέον* (*πλεῖον*) X : *πλεῖστον* det. 18 *παρ᾽*] *ἀπ᾽* det. 20 *αὐτοῦ* det. *ἐδωροδοκοῦμεν* det. *μοι δοκῶ* om. cum lac. C B A, sine lac. E 22 *καὶ* om. det. 23 *καί*, quod in C fere evanidum (Dübner), om. E, qui mox *σύνοιδε δέ* 26 *ὦ ἄνδρες* det. 27 *ποιήσεσθαι*] *μοι ἔσεσθαι* det.

σεσθαι, ὁπότε δυνασθείη. ἐγὼ δὲ ἅμα τε αὐτὸν ὁρῶ εὖ
πράττοντα καὶ γιγνώσκω δὴ αὐτοῦ τὴν γνώμην. εἴποι δή τις 21
ἄν, οὔκουν αἰσχύνῃ οὕτω μώρως ἐξαπατώμενος; ναὶ μὰ Δία
ᾐσχυνόμην μέντἄν, εἰ ὑπὸ πολεμίου γε ὄντος ἐξηπατήθην·
φίλῳ δὲ ὄντι ἐξαπατᾶν αἴσχιόν μοι δοκεῖ εἶναι ἢ ἐξαπατᾶσθαι.
ἐπεὶ εἴ γε πρὸς φίλους ἐστὶ φυλακή, πᾶσαν οἶδα ἡμᾶς φυλαξα- 22
μένους ὡς μὴ παρασχεῖν τούτῳ πρόφασιν δικαίαν μὴ ἀποδι-
δόναι ἡμῖν ἃ ὑπέσχετο· οὔτε γὰρ ἠδικήσαμεν τοῦτον οὐδὲν
οὔτε κατεβλακεύσαμεν τὰ τούτου οὐδὲ μὴν κατεδειλιάσαμεν
οὐδὲν ἐφ᾽ ὅ τι ἡμᾶς οὗτος παρεκάλεσεν. ἀλλά, φαίητε ἄν, 23
ἔδει τὰ ἐνέχυρα τότε λαβεῖν, ὡς μηδ᾽ εἰ ἐβούλετο ἐδύνατο
ἐξαπατᾶν. πρὸς ταῦτα δὴ ἀκούσατε ἃ ἐγὼ οὐκ ἄν ποτε εἶπον
τούτου ἐναντίον, εἰ μή μοι παντάπασιν ἀγνώμονες ἐδοκεῖτε
εἶναι ἢ λίαν εἰς ἐμὲ ἀχάριστοι. ἀναμνήσθητε γὰρ ἐν ποίοις 24
τισὶ πράγμασιν ὄντες ἐτυγχάνετε, ἐξ ὧν ὑμᾶς ἐγὼ ἀνήγαγον
πρὸς Σεύθην. οὐκ εἰς μὲν Πέρινθον προσῆτε [πόλιν], Ἀρί-
σταρχος δ᾽ ὑμᾶς ὁ Λακεδαιμόνιος οὐκ εἴα εἰσιέναι ἀποκλείσας
τὰς πύλας; ὑπαίθριοι δ᾽ ἔξω ἐστρατοπεδεύετε, μέσος δὲ
χειμὼν ἦν, ἀγορᾷ δὲ ἐχρῆσθε σπάνια μὲν ὁρῶντες τὰ ὤνια,
σπάνια δ᾽ ἔχοντες ὅτων ὠνήσεσθε, ἀνάγκη δὲ ἦν μένειν ἐπὶ
Θρᾴκης· τριήρεις γὰρ ἐφορμοῦσαι ἐκώλυον διαπλεῖν· εἰ δὲ 25
μένοι τις, ἐν πολεμίᾳ εἶναι, ἔνθα πολλοὶ μὲν ἱππεῖς ἦσαν
ἐναντίοι, πολλοὶ δὲ πελτασταί, ἡμῖν δὲ ὁπλιτικὸν μὲν ἦν ᾧ 26
ἀθρόοι μὲν ἰόντες ἐπὶ τὰς κώμας ἴσως ἂν ἐδυνάμεθα σῖτον
λαμβάνειν οὐδέν τι ἄφθονον, ὅτῳ δὲ διώκοντες ἂν ἢ ἀνδράποδα
ἢ πρόβατα κατελαμβάνομεν οὐκ ἦν ἡμῖν· οὔτε γὰρ ἱππικὸν

1 ἅμα ὁρῶ αὐτὸν det. 2 πράσσοντα X (B?) 3 μωρὸς X 4 αἰσχύνομαι det. μέντἂν Schäfer : μέντοι codd. ὄντος] οὕτως det. 6 εἴ] ἤ Cobet ὑμᾶς codd. : corr. I. Voss διαφυλαξαμένους det. 8 ἡμῖν D : ὑμῖν cet. 11 ἐχυρὰ X 12 δὴ] δὲ det. 13 μοι ἢ det. 15 ὄντες πράγμασιν det. 16 προσῆτε Bornemann : προσίητε C B A : προσίετε E : εἰ πρόσιτε vel sim. det. (εἰ προσῆτε tribuitur Z) πόλιν del. Carnuth : τῇ πόλει det. 17 δ᾽ om. det. ἡμᾶς C B A 20 ὅταν X : ὅτου det. : corr. Stephanus ὤνησθε X; cf. III. i. 20 21 θράκη X 22 πολεμίᾳ χώρᾳ det. 23 ἐναντίοι ἦσαν det. 26 καταλαμβάνοιμεν vel λαμβάνοιμεν det.

οὔτε πελταστικὸν ἔτι ἐγὼ συνεστηκὸς κατέλαβον παρ' ὑμῖν.
27 εἰ οὖν ἐν τοιαύτῃ ἀνάγκῃ ὄντων ὑμῶν μηδ' ὁντιναοῦν μισθὸν
προσαιτήσας Σεύθην σύμμαχον ὑμῖν προσέλαβον, ἔχοντα καὶ
ἱππέας καὶ πελταστὰς ὧν ὑμεῖς προσεδεῖσθε, ἦ κακῶς ἂν
28 ἐδόκουν ὑμῖν βεβουλεῦσθαι πρὸ ὑμῶν; τούτων γὰρ δήπου
κοινωνήσαντες καὶ σῖτον ἀφθονώτερον ἐν ταῖς κώμαις ηὑρί-
σκετε διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι τοὺς Θρᾷκας κατὰ σπουδὴν μᾶλλον
φεύγειν, καὶ προβάτων καὶ ἀνδραπόδων μᾶλλον μετέσχετε.
29 καὶ πολέμιον οὐκέτι οὐδένα ἑωρῶμεν ἐπειδὴ τὸ ἱππικὸν ἡμῖν
προσεγένετο· τέως δὲ θαρραλέως ἡμῖν ἐφείποντο οἱ πολέμιοι
καὶ ἱππικῷ καὶ πελταστικῷ κωλύοντες μηδαμῇ κατ' ὀλίγους
ἀποσκεδαννυμένους τὰ ἐπιτήδεια ἀφθονώτερα ἡμᾶς πορί-
30 ζεσθαι. εἰ δὲ δὴ ὁ συμπαρέχων ὑμῖν ταύτην τὴν ἀσφάλειαν
μὴ πάνυ πολὺν μισθὸν προσετέλει τῆς ἀσφαλείας, τοῦτο δὴ
τὸ σχέτλιον πάθημα καὶ διὰ τοῦτο οὐδαμῇ οἴεσθε χρῆναι
31 ζῶντα ἐμὲ ἀνεῖναι; νῦν δὲ δὴ πῶς ἀπέρχεσθε; οὐ διαχειμά-
σαντες μὲν ἐν ἀφθόνοις τοῖς ἐπιτηδείοις, περιττὸν δ' ἔχοντες
τοῦτο εἴ τι ἐλάβετε παρὰ Σεύθου; τὰ γὰρ τῶν πολεμίων
ἐδαπανᾶτε. καὶ ταῦτα πράττοντες οὔτε ἄνδρας ἐπείδετε ὑμῶν
32 αὐτῶν ἀποθανόντας οὔτε ζῶντας ἀπεβάλετε. εἰ δέ τι καλὸν
πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρους ἐπέπρακτο ὑμῖν, οὐ καὶ
ἐκεῖνο σῶν ἔχετε καὶ πρὸς ἐκείνοις νῦν ἄλλην εὔκλειαν
προσειλήφατε καὶ τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Θρᾷκας ἐφ' οὓς
ἐστρατεύσασθε κρατήσαντες; ἐγὼ μὲν ὑμᾶς φημι δικαίως
ἂν ὧν ἐμοὶ χαλεπαίνετε τούτων τοῖς θεοῖς χάριν εἰδέναι ὡς
33 ἀγαθῶν. καὶ τὰ μὲν δὴ ὑμέτερα τοιαῦτα. ἄγετε δὴ πρὸς
θεῶν καὶ τὰ ἐμὰ σκέψασθε ὡς ἔχει. ἐγὼ γὰρ ὅτε μὲν

3 ἡμῖν E et D καὶ om. det. 4 ἢ om. det. 8 μᾶλλον om. det. 9 πολέμιον οὐδένα ἔτι det. ἐφ(vel ἐπ)εωρῶμεν det. 10 τέως] τέλος X θαρσαλέως det. 11 μηδαμοῖ D al. 12 ἡμᾶς E : ὑμᾶς C B A : om. det. 13 δὲ om. C B E : δὴ om. A 15 τὸ πάθημα τὸ σχέτλιον det. χαρῆναι X 16 ἐμὲ ἀνεῖναι] μ' ἀνεῖναι (μανεῖναι D) det. 18 εἴ τι] ὅ τι det. 19 ἐπείδετε D : ἐπίδετε cet. 21 καὶ] ἀεὶ X 24 ἐστρατεύεσθε E cum det. 26 prius δὴ om. det. (ἄγε δὴ πρὸς τῶν θεῶν E)

πρότερον ἀπῇα οἴκαδε, ἔχων μὲν ἔπαινον πολὺν πρὸς ὑμῶν
ἀπεπορευόμην, ἔχων δὲ δι' ὑμᾶς καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων
εὔκλειαν. ἐπιστευόμην δὲ ὑπὸ Λακεδαιμονίων· οὐ γὰρ ἄν
με ἔπεμπον πάλιν πρὸς ὑμᾶς. νῦν δὲ ἀπέρχομαι πρὸς 34
μὲν Λακεδαιμονίους ὑφ' ὑμῶν διαβεβλημένος, Σεύθῃ δὲ
ἀπηχθημένος ὑπὲρ ὑμῶν, ὃν ἤλπιζον εὖ ποιήσας μεθ' ὑμῶν
ἀποστροφὴν καὶ ἐμοὶ καλὴν καὶ παισίν, εἰ γένοιντο, κατα-
θήσεσθαι. ὑμεῖς δ', ὑπὲρ ὧν ἐγὼ ἀπήχθημαί τε πλεῖστα καὶ 35
ταῦτα πολὺ κρείττοσιν ἐμαυτοῦ, πραγματευόμενός τε οὐδὲ
νῦν πω πέπαυμαι ὅ τι δύναμαι ἀγαθὸν ὑμῖν, τοιαύτην ἔχετε
γνώμην περὶ ἐμοῦ. ἀλλ' ἔχετε μέν με οὔτε φεύγοντα 36
λαβόντες οὔτε ἀποδιδράσκοντα· ἢν δὲ ποιήσητε ἃ λέγετε,
ἴστε ὅτι ἄνδρα κατακεκονότες ἔσεσθε πολλὰ μὲν δὴ πρὸ
ὑμῶν ἀγρυπνήσαντα, πολλὰ δὲ σὺν ὑμῖν πονήσαντα καὶ
κινδυνεύσαντα καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος, θεῶν δ'
ἵλεων ὄντων καὶ τρόπαια βαρβάρων πολλὰ δὴ σὺν ὑμῖν
στησάμενον, ὅπως δέ γε μηδενὶ τῶν Ἑλλήνων πολέμιοι
γένησθε, πᾶν ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην πρὸς ὑμᾶς διατεινάμενον.
καὶ γὰρ οὖν νῦν ὑμῖν ἔξεστιν ἀνεπιλήπτως πορεύεσθαι ὅπῃ 37
ἂν ἕλησθε καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ὑμεῖς δέ, ὅτε
πολλὴ ὑμῖν εὐπορία φαίνεται, καὶ πλεῖτε ἔνθα δὴ ἐπεθυμεῖτε
πάλαι, δέονταί τε ὑμῶν οἱ μέγιστον δυνάμενοι, μισθὸς δὲ
φαίνεται, ἡγεμόνες δὲ ἥκουσι Λακεδαιμόνιοι οἱ κράτιστοι
νομιζόμενοι εἶναι, νῦν δὴ καιρὸς ὑμῖν δοκεῖ εἶναι ὡς τάχιστα
ἐμὲ κατακαίνειν; οὐ μὴν ὅτε γε ἐν τοῖς ἀπόροις ἦμεν, ὦ πάντων 38
μνημονικώτατοι, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἐμὲ ἐκαλεῖτε καὶ αἰεὶ ὡς
εὐεργέτου μεμνήσεσθαι ὑπισχνεῖσθε. οὐ μέντοι ἀγνώμονες

1 ἀπῆρα B Z ut videtur 6 ἀπεχθημένος X: ἀπεχθόμενος det. ἤλπισ' ἂν det. 7 γένοιντο D V al.: γένοιτο (γένοντο C) cet. 10 ὑμῖν om. det. γνώμην ἔχετε det. 13 κατακεκανότες X: κατακανόντες det.: corr. Cobet 14 καὶ κινδυνεύσαντα om. X 16 δὴν C: om. E 18 γένοισθε det. nonnulli 19 νῦν om. X 20 (ἐ)θέλητε det. ὅτε Schäfer: ὅτι codd. 21 πλέετε X 22 τε] δὲ det. οἱ τὸ μέγιστον det. 23 οἱ om. det. 25 κατακαίνειν X: κατακανεῖν Z *Ven.* 511: κατακτανεῖν det. 26 ἀεὶ det.

οὐδὲ οὗτοί εἰσιν οἱ νῦν ἥκοντες ἐφ' ὑμᾶς· ὥστε, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὐδὲ τούτοις δοκεῖτε βελτίονες εἶναι τοιοῦτοι ὄντες περὶ ἐμέ. ταῦτ' εἰπὼν ἐπαύσατο.

39 Χαρμῖνος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἀναστὰς εἶπεν· Οὐ τὼ σιώ,
ἀλλ' ἐμοὶ μέντοι οὐ δικαίως δοκεῖτε τῷ ἀνδρὶ τούτῳ χαλε-
παίνειν· ἔχω γὰρ καὶ αὐτὸς αὐτῷ μαρτυρῆσαι. Σεύθης γὰρ
ἐρωτῶντος ἐμοῦ καὶ Πολυνίκου περὶ Ξενοφῶντος τίς ἀνὴρ
εἴη ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶχε μέμψασθαι, ἄγαν δὲ φιλοστρατιώτην
ἔφη αὐτὸν εἶναι· διὸ καὶ χεῖρον αὐτῷ εἶναι πρὸς ἡμῶν τε τῶν
40 Λακεδαιμονίων καὶ πρὸς αὐτοῦ. ἀναστὰς ἐπὶ τούτῳ Εὐρύ-
λοχος Λουσιάτης Ἀρκὰς εἶπεν· Καὶ δοκεῖ γέ μοι, ἄνδρες
Λακεδαιμόνιοι, τοῦτο ὑμᾶς πρῶτον ἡμῶν στρατηγῆσαι, παρὰ
Σεύθου ἡμῖν τὸν μισθὸν ἀναπρᾶξαι ἢ ἑκόντος ἢ ἄκοντος, καὶ
41 μὴ πρότερον ἡμᾶς ἀπαγαγεῖν. Πολυκράτης δὲ Ἀθηναῖος
εἶπεν ἐνετὸς ὑπὸ Ξενοφῶντος· Ὁρῶ γε μήν, ἔφη, ὦ ἄνδρες,
καὶ Ἡρακλείδην ἐνταῦθα παρόντα, ὃς παραλαβὼν τὰ χρήματα
ἃ ἡμεῖς ἐπονήσαμεν, ταῦτα ἀποδόμενος οὔτε Σεύθῃ ἀπέδωκεν
οὔτε ἡμῖν τὰ γιγνόμενα, ἀλλ' αὐτὸς κλέψας πέπαται. ἢν οὖν
σωφρονῶμεν, ἑξόμεθα αὐτοῦ· οὐ γὰρ δὴ οὗτός γε, ἔφη, Θρᾷξ
ἐστιν, ἀλλ' Ἕλλην ὢν Ἕλληνας ἀδικεῖ.
42 Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡρακλείδης μάλα ἐξεπλάγη· καὶ προσ-
ελθὼν τῷ Σεύθῃ λέγει· Ἡμεῖς ἢν σωφρονῶμεν, ἄπιμεν
ἐντεῦθεν ἐκ τῆς τούτων ἐπικρατείας. καὶ ἀναβάντες ἐπὶ
τοὺς ἵππους ᾤχοντο ἀπελαύνοντες εἰς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον.
43 καὶ ἐντεῦθεν Σεύθης πέμπει Ἀβροζέλμην τὸν ἑαυτοῦ ἑρμηνέα
πρὸς Ξενοφῶντα καὶ κελεύει αὐτὸν καταμεῖναι παρ' ἑαυτῷ
ἔχοντα χιλίους ὁπλίτας, καὶ ὑπισχνεῖται αὐτῷ ἀποδώσειν
τά τε χωρία τὰ ἐπὶ θαλάττῃ καὶ τὰ ἄλλα ἃ ὑπέσχετο. καὶ

1 ἦκον C_1 2 εἶναι] ὄντες X 4 οὐ τὼ σιώ D V al. : οὑτωσί(ν) X 5 μέντοι] μὲν det. δικαίως γε det. 8 μέμφεσθαι det. 10 αὐτῷ C A E : αὐτῶν B 11 λουσιώτης X : ὁ λουσιάτης det. εἶπε B E cum det. καὶ om. B E cum det. γέ] δέ det. ὦ ἄνδρες det. 12 ἔφη τοῦτο D al. 15 ἐνετὸς D al. (αἰνετὸς V) : αἰνετῶς X : ἀναστὰς cet. ὑπὸ Z : ὑπὲρ cet. ὦ ἄνδρες ἔφη E cum det. parte 21 μᾶλλον X 27 ὑπισχνεῖτο det.

ἐν ἀπορρήτῳ ποιησάμενος λέγει ὅτι ἀκήκοε Πολυνίκου ὡς εἰ
ὑποχείριος ἔσται Λακεδαιμονίοις, σαφῶς ἀποθανοῖτο ὑπὸ
Θίβρωνος. ἐπέστελλον δὲ ταῦτα καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῷ 44
Ξενοφῶντι ὡς διαβεβλημένος εἴη καὶ φυλάττεσθαι δέοι.
ὁ δὲ ἀκούων ταῦτα δύο ἱερεῖα λαβὼν ἐθύετο τῷ Διὶ τῷ
βασιλεῖ πότερά οἱ λῷον καὶ ἄμεινον εἴη μένειν παρὰ Σεύθῃ
ἐφ' οἷς Σεύθης λέγει ἢ ἀπιέναι σὺν τῷ στρατεύματι. ἀναιρεῖ
αὐτῷ ἀπιέναι.

Ἐντεῦθεν Σεύθης μὲν ἀπεστρατοπεδεύσατο προσωτέρω· VII
οἱ δὲ Ἕλληνες ἐσκήνησαν εἰς κώμας ὅθεν ἔμελλον πλεῖστα
ἐπισιτισάμενοι ἐπὶ θάλατταν ἥξειν. αἱ δὲ κῶμαι αὗται ἦσαν
δεδομέναι ὑπὸ Σεύθου Μηδοσάδῃ. ὁρῶν οὖν ὁ Μηδοσάδης 2
δαπανώμενα τὰ ἑαυτοῦ ἐν ταῖς κώμαις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων
χαλεπῶς ἔφερε· καὶ λαβὼν ἄνδρα Ὀδρύσην δυνατώτατον
τῶν ἄνωθεν καταβεβηκότων καὶ ἱππέας ὅσον τριάκοντα
ἔρχεται καὶ προκαλεῖται Ξενοφῶντα ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ
στρατεύματος. καὶ ὃς λαβών τινας τῶν λοχαγῶν καὶ ἄλλους
τῶν ἐπιτηδείων προσέρχεται. ἔνθα δὴ λέγει Μηδοσάδης· 3
Ἀδικεῖτε, ὦ Ξενοφῶν, τὰς ἡμετέρας κώμας πορθοῦντες.
προλέγομεν οὖν ὑμῖν, ἐγώ τε ὑπὲρ Σεύθου καὶ ὅδε ἀνὴρ παρὰ
Μηδόκου ἥκων τοῦ ἄνω βασιλέως, ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας· εἰ
δὲ μή, οὐκ ἐπιτρέψομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν ποιῆτε κακῶς τὴν
ἡμετέραν χώραν, ὡς πολεμίους ἀλεξόμεθα.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἀκούσας ταῦτα εἶπεν· Ἀλλὰ σοὶ μὲν 4
τοιαῦτα λέγοντι καὶ ἀποκρίνασθαι χαλεπόν· τούτου δ' ἕνεκα
τοῦ νεανίσκου λέξω, ἵν' εἰδῇ οἷοί τε ὑμεῖς ἐστε καὶ οἷοι ἡμεῖς.
ἡμεῖς μὲν γάρ, ἔφη, πρὶν ὑμῖν φίλοι γενέσθαι ἐπορευόμεθα 5
διὰ ταύτης τῆς χώρας ὅποι ἐβουλόμεθα, ἣν μὲν ἐθέλοιμεν
πορθοῦντες, ἣν δὲ θέλοιμεν καίοντες, καὶ σὺ ὁπότε πρὸς 6

3 οἱ ἄλλοι πολλοὶ ξένοι det. 5 ἔθυε det. 7 ἀναιρεῖ δὲ det. 9 ἀπεστρατεύσατο X 11 ἥκειν det. 16 προσκαλεῖται det. 17 ἄλλους] ἄλλους τινὰς det. 20 ἀνὴρ Kühner : ἀνὴρ (X) vel ὁ ἀνὴρ codd.; cf. *Hell.* IV. viii. 22 21 ἄνωθεν det. 25 τούτου] τοῦδε det. 27 γάρ om. det. φίλοι γενέσθαι ὑμῖν det. 28 ὅπη D al. 29 δ' ἐθέλοιμεν det. κατακαίοντες det.

ἡμᾶς ἔλθοις πρεσβεύων, ηὐλίζου τότε παρ' ἡμῖν οὐδένα
φοβούμενος τῶν πολεμίων· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἦτε εἰς τήνδε τὴν
χώραν, ἢ εἴ ποτε ἔλθοιτε, ὡς ἐν κρειττόνων χώρᾳ ηὐλίζεσθε
7 ἐγκεχαλινωμένοις τοῖς ἵπποις. ἐπεὶ δὲ ἡμῖν φίλοι ἐγένεσθε
καὶ δι' ἡμᾶς σὺν θεοῖς ἔχετε τήνδε τὴν χώραν, νῦν δὴ
ἐξελαύνετε ἡμᾶς ἐκ τῆσδε τῆς χώρας ἣν παρ' ἡμῶν, ἐχόντων
κατὰ κράτος, παρελάβετε· ὡς γὰρ αὐτὸς οἶσθα, οἱ πολέμιοι
8 οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν ἡμᾶς ἐξελαύνειν. καὶ οὐχ ὅπως δῶρα δοὺς
καὶ εὖ ποιήσας ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθες ἀξιοῖς ἡμᾶς ἀποπέμψασθαι,
ἀλλ' ἀποπορευομένους ἡμᾶς οὐδ' ἐναυλισθῆναι ὅσον δύνασαι
9 ἐπιτρέπεις. καὶ ταῦτα λέγων οὔτε θεοὺς αἰσχύνῃ οὔτε τόνδε
τὸν ἄνδρα, ὃς νῦν μέν σε ὁρᾷ πλουτοῦντα, πρὶν δὲ ἡμῖν φίλον
γενέσθαι ἀπὸ λῃστείας τὸν βίον ἔχοντα, ὡς αὐτὸς ἔφησθα.
10 ἀτὰρ τί καὶ πρὸς ἐμὲ λέγεις ταῦτα; ἔφη· οὐ γὰρ ἔγωγ'
ἔτι ἄρχω, ἀλλὰ Λακεδαιμόνιοι, οἷς ὑμεῖς παρεδώκατε τὸ
στράτευμα ἀπαγαγεῖν οὐδὲν ἐμὲ παρακαλέσαντες, ὦ θαυμαστότατοι, ὅπως ὥσπερ ἀπηχθανόμην αὐτοῖς ὅτε πρὸς ὑμᾶς
ἦγον, οὕτω καὶ χαρισαίμην νῦν ἀποδιδούς.
11 Ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσεν ὁ Ὀδρύσης, εἶπεν· Ἐγὼ μέν, ὦ
Μηδόσαδες, κατὰ τῆς γῆς καταδύομαι ὑπὸ τῆς αἰσχύνης
ἀκούων ταῦτα. καὶ εἰ μὲν πρόσθεν ἠπιστάμην, οὐδ' ἂν
συνηκολούθησά σοι· καὶ νῦν ἄπειμι. οὐδὲ γὰρ ἂν Μήδοκός
12 με ὁ βασιλεὺς ἐπαινοίη, εἰ ἐξελαύνοιμι τοὺς εὐεργέτας. ταῦτ'
εἰπὼν ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπήλαυνε καὶ σὺν αὐτῷ οἱ ἄλλοι
ἱππεῖς πλὴν τεττάρων ἢ πέντε. ὁ δὲ Μηδοσάδης (ἐλύπει γὰρ
αὐτὸν ἡ χώρα πορθουμένη), ἐκέλευε τὸν Ξενοφῶντα καλέσαι
13 τὼ Λακεδαιμονίω. καὶ ὃς λαβὼν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους

1 ηὐλίζου τότε B corr.: ηὐλίζου D in marg.: ηὐλίζετο CBA: ηὐλίσκου D al.: ηὐλίζου E cum cet. 4 ἡμῖν om. X 5 σὺν θεοῖς om. det. δὴ] δὲ det. 6 τῆσδε (ταύτης E) om. det. ἑλόντων Krüger 7 οἵ τε det. 8 οὐκ ἦσαν ἱκανοὶ det. 10 ἀλλ' ἀποπορευομένους D al.: ἀλλὰ πορευομένους cet. οὐδ' ἐναυλισθῆναι det.: οὐδένα κατα(vel -αυ-)λισθῆναι X: οὐδ' ἐγκαταυλισθῆναι Dind. 12 μέν om. det. 14 ἐγὼ det. 15 Λακεδαιμόνιοι, οἷς] λακεδαιμονίοις det. 16 ἀπάγειν det. οὐδὲ det. θαυμασιώτατοι Lion 19 ἐπεὶ δὲ det. 21 οὐκ ἂν det. 22 οὐ γὰρ det. 27 ὁ δ' ἀπολαβὼν det.

προσῆλθε τῷ Χαρμίνῳ καὶ Πολυνίκῳ καὶ ἔλεγεν ὅτι καλεῖ
αὐτοὺς Μηδοσάδης προερῶν ἅπερ αὐτῷ, ἀπιέναι ἐκ τῆς
χώρας. οἴομαι ἂν οὖν, ἔφη, ὑμᾶς ἀπολαβεῖν τῇ στρατιᾷ 14
τὸν ὀφειλόμενον μισθόν, εἰ εἴποιτε ὅτι δεδέηται ὑμῶν ἡ
στρατιὰ συναναπρᾶξαι τὸν μισθὸν ἢ παρ' ἑκόντος ἢ παρ'
ἄκοντος Σεύθου, καὶ ὅτι τούτων τυχόντες προθύμως ἂν συν-
έπεσθαι ὑμῖν φασι· καὶ ὅτι δίκαια ὑμῖν δοκοῦσι λέγειν· καὶ
ὅτι ὑπέσχεσθε αὐτοῖς τότε ἀπιέναι ὅταν τὰ δίκαια ἔχωσιν οἱ
στρατιῶται. ἀκούσαντες οἱ Λάκωνες ταῦτα ἔφασαν ἐρεῖν καὶ 15
ἄλλα ὁποῖα ἂν δύνωνται κράτιστα· καὶ εὐθὺς ἐπορεύοντο
ἔχοντες πάντας τοὺς ἐπικαιρίους. ἐλθὼν δὲ ἔλεξε Χαρμῖνος·
Εἰ μὲν σύ τι ἔχεις, ὦ Μηδόσαδες, πρὸς ἡμᾶς λέγειν, εἰ δὲ
μή, ἡμεῖς πρὸς σὲ ἔχομεν. ὁ δὲ Μηδοσάδης μάλα δὴ ὑφει- 16
μένως· Ἀλλ' ἐγὼ μὲν λέγω, ἔφη, καὶ Σεύθης τὰ αὐτά, ὅτι
ἀξιοῦμεν τοὺς φίλους ἡμῖν γεγενημένους μὴ κακῶς πάσχειν
ὑφ' ὑμῶν. ὅ τι γὰρ ἂν τούτους κακῶς ποιῆτε ἡμᾶς ἤδη
ποιεῖτε· ἡμέτεροι γάρ εἰσιν. Ἡμεῖς τοίνυν, ἔφασαν οἱ 17
Λάκωνες, ἀπίοιμεν ἂν ὁπότε τὸν μισθὸν ἔχοιεν οἱ ταῦτα
ὑμῖν καταπράξαντες· εἰ δὲ μή, ἐρχόμεθα μὲν καὶ νῦν βοη-
θήσοντες τούτοις καὶ τιμωρησόμενοι ἄνδρας οἳ τούτους παρὰ
τοὺς ὅρκους ἠδίκησαν. ἢν δὲ δὴ καὶ ὑμεῖς τοιοῦτοι ἦτε,
ἐνθένδε ἀρξόμεθα τὰ δίκαια λαμβάνειν. ὁ δὲ Ξενοφῶν εἶπεν· 18
Ἐθέλοιτε ἂν τούτοις, ὦ Μηδόσαδες, ἐπιτρέψαι, ἐπειδὴ φίλους
ἔφατε εἶναι ὑμῖν, ἐν ὧν τῇ χώρᾳ ἐσμέν, ὁπότερ' ἂν ψηφί-
σωνται, εἴθ' ὑμᾶς προσῆκεν ἐκ τῆς χώρας ἀπιέναι εἴθ' ἡμᾶς;
ὁ δὲ ταῦτα μὲν οὐκ ἔφη· ἐκέλευε δὲ μάλιστα μὲν αὐτὼ 19
τὼ Λάκωνε ἐλθεῖν παρὰ Σεύθην περὶ τοῦ μισθοῦ, καὶ

1 τῷ πολυν(ε)ίκῳ det. ἔλεξεν det. 2 προερῶν B E (ε super αι) et D al. : προαιρῶν C A: προ(σ)ερῶν cet. 3 οἶμαι det. στρατείᾳ C B A 4 εἴπητε X ὅτι om. X δέοιτο vel sim. det. ὑμᾶς X 6 μὲν ἂν det. 11 ἐλθόντων det. 12 μέν τι (vel μέντοι) σὺ ἔχεις det. 13 δὴ om. det. 14 ἔφη λέγω det. ταῦτα det. : ταὐτὰ *Ven.* 511 21 δὴ om. det. 23 δ' ἂν det. τούτοις ante ἐπιτρέψαι det. 24 φατὲ φίλους det. ὑμῶν det. ὁποτέραν X 25 προσῆκεν X : πρόσθεν det. : προσήκει Poppo 27 ἐλθεῖν τὼ λάκωνε det.

οἴεσθαι ἂν Σεύθην πεῖσαι· εἰ δὲ μή, Ξενοφῶντα σὺν αὐτῷ
πέμπειν, καὶ συμπράξειν ὑπισχνεῖτο. ἐδεῖτο δὲ τὰς κώμας
μὴ καίειν.
20 Ἐντεῦθεν πέμπουσι Ξενοφῶντα καὶ σὺν αὐτῷ οἳ ἐδόκουν
ἐπιτηδειότατοι εἶναι. ὁ δὲ ἐλθὼν λέγει πρὸς Σεύθην·
Οὐδὲν ἀπαιτήσων, ὦ Σεύθη, πάρειμι, ἀλλὰ διδάξων, ἢν
21 δύνωμαι, ὡς οὐ δικαίως μοι ἠχθέσθης ὅτι ὑπὲρ τῶν στρατιω-
τῶν ἀπῄτουν σε προθύμως ἃ ὑπέσχου αὐτοῖς· σοὶ γὰρ ἔγωγε
οὐχ ἧττον ἐνόμιζον σύμφορον εἶναι ἀποδοῦναι ἢ ἐκείνοις
22 ἀπολαβεῖν. πρῶτον μὲν γὰρ οἶδα μετὰ τοὺς θεοὺς εἰς τὸ
φανερόν σε τούτους καταστήσαντας, ἐπεί γε βασιλέα σε
ἐποίησαν πολλῆς χώρας καὶ πολλῶν ἀνθρώπων· ὥστε οὐχ
οἷόν τέ σοι λανθάνειν οὔτε ἤν τι καλὸν οὔτε ἤν τι αἰσχρὸν
23 ποιήσῃς. τοιούτῳ δὲ ὄντι ἀνδρὶ μέγα μέν μοι ἐδόκει εἶναι
μὴ δοκεῖν ἀχαρίστως ἀποπέμψασθαι ἄνδρας εὐεργέτας, μέγα
δὲ εὖ ἀκούειν ὑπὸ ἑξακισχιλίων ἀνθρώπων, τὸ δὲ μέγιστον
24 μηδαμῶς ἄπιστον σαυτὸν καταστῆσαι ὅ τι λέγοις. ὁρῶ γὰρ
τῶν μὲν ἀπίστων ματαίους καὶ ἀδυνάτους καὶ ἀτίμους τοὺς
λόγους πλανωμένους· οἳ δ᾽ ἂν φανεροὶ ὦσιν ἀλήθειαν
ἀσκοῦντες, τούτων οἱ λόγοι, ἤν τι δέωνται, οὐδὲν μεῖον
δύνανται ἀνύσασθαι ἢ ἄλλων ἡ βία· ἤν τέ τινας σωφρονί-
ζειν βούλωνται, γιγνώσκω τὰς τούτων ἀπειλὰς οὐχ ἧττον
σωφρονιζούσας ἢ ἄλλων τὸ ἤδη κολάζειν· ἤν τέ τῳ τι ὑπ-
ισχνῶνται οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες, οὐδὲν μεῖον διαπράττονται ἢ
25 ἄλλοι παραχρῆμα διδόντες· ἀναμνήσθητι δὲ καὶ σὺ τί προ-
τελέσας ἡμῖν συμμάχους ἡμᾶς ἔλαβες. οἶσθ᾽ ὅτι οὐδέν·
ἀλλὰ πιστευθεὶς ἀληθεύσειν ἃ ἔλεγες ἐπῆρας τοσούτους

1 *πεῖσαι*] *ἀκοῦσαι* det. 4 *τὸν ξενοφῶντα* det. 6 *πάρειμί σε* det. *ἢν*] *ὡς ἂν* det. 8 *προθύμως* post *αὐτοῖς* det. 9 *εἶναι συμφέρον* (sic) det. 13 *τέ σοι*] *τ' ἐστὶ* vel *ἐστι* det. 14 *ποιήσας* X *ἐδόκει*] *δοκεῖ* det. 15 *μὴ δοκεῖν* om. X 20–21 *ἤν τι . . . βία* om. X 21 *δύνανται* V : *δύνω(ο)νται* cet. *ἀνύτεσθαι* D in marg. : *ἂν ἔσεσθαι* codd. : corr. Valckenaer *τινα* det. 23 *τέ τῴ τι*] *τότε* X 24 *μεῖον* E : *μείω* cet. *οἱ ἄλλοι* X 26 *οἶδ'* codd. : corr. Muretus

ἀνθρώπους συστρατεύεσθαί τε καὶ κατεργάσασθαί σοι ἀρχὴν
οὐ τριάκοντα μόνον ἀξίαν ταλάντων, ὅσα οἴονται δεῖν οὗτοι
νῦν ἀπολαβεῖν, ἀλλὰ πολλαπλασίων. οὐκοῦν τοῦτο μὲν 26
πρῶτον τὸ πιστεύεσθαι, τὸ καὶ τὴν βασιλείαν σοι κατερ-
γασάμενον, τούτων τῶν χρημάτων πιπράσκεται. ἴθι δὴ 27
ἀναμνήσθητι πῶς μέγα ἡγοῦ τότε καταπρᾶξαι ἃ νῦν κατα-
στρεψάμενος ἔχεις. ἐγὼ μὲν εὖ οἶδ᾽ ὅτι ηὔξω ἂν τὰ νῦν
πεπραγμένα μᾶλλόν σοι καταπραχθῆναι ἢ πολλαπλάσια
τούτων τῶν χρημάτων γενέσθαι. ἐμοὶ τοίνυν μεῖζον βλάβος 28
καὶ αἴσχιον δοκεῖ εἶναι τὸ ταῦτα νῦν μὴ κατασχεῖν ἢ τότε
μὴ λαβεῖν, ὅσῳπερ χαλεπώτερον ἐκ πλουσίου πένητα γενέ-
σθαι ἢ ἀρχὴν μὴ πλουτῆσαι, καὶ ὅσῳ λυπηρότερον ἐκ βασι-
λέως ἰδιώτην φανῆναι ἢ ἀρχὴν μὴ βασιλεῦσαι. οὐκοῦν 29
ἐπίστασαι μὲν ὅτι οἱ νῦν σοι ὑπήκοοι γενόμενοι οὐ φιλίᾳ τῇ
σῇ ἐπείσθησαν ὑπὸ σοῦ ἄρχεσθαι ἀλλ᾽ ἀνάγκῃ, καὶ ὅτι
ἐπιχειροῖεν ἂν πάλιν ἐλεύθεροι γίγνεσθαι, εἰ μή τις αὐτοὺς
φόβος κατέχοι. ποτέρως οὖν οἴει μᾶλλον ἂν φοβεῖσθαί τε 30
αὐτοὺς καὶ σωφρονεῖν τὰ πρὸς σέ, εἰ ὁρῷέν σοι τοὺς στρατιώ-
τας οὕτω διακειμένους ὡς νῦν τε μένοντας ἄν, εἰ σὺ κελεύοις,
αὖθίς τ᾽ ἂν ταχὺ ἐλθόντας, εἰ δέοι, ἄλλους τε τούτων περὶ
σοῦ ἀκούοντας πολλὰ ἀγαθὰ ταχὺ ἄν σοι ὁπότε βούλοιο
παραγενέσθαι, ἢ εἰ καταδοξάσειαν μήτ᾽ ἂν ἄλλους σοι ἐλθεῖν
δι᾽ ἀπιστίαν ἐκ τῶν νῦν γεγενημένων τούτους τε αὐτοῖς
εὐνουστέρους εἶναι ἢ σοί; ἀλλὰ μὴν οὐδὲ πλήθει γε ἡμῶν 31
λειφθέντες ὑπεῖξάν σοι, ἀλλὰ προστατῶν ἀπορίᾳ. οὐκοῦν
νῦν καὶ τοῦτο κίνδυνος μὴ λάβωσι προστάτας αὐτῶν τινας

1 συστρατεύσασθαι det. 2 οἴονται] οἷόν τε C A 3 πολλαπλασίω codd. (omnes ut vid.) 4 πιστεύεσθαί σε det. κατειργασμένων det. 5 χρημάτων ὑπὸ σοῦ det. 6 ἡγοῦν τότε C B : ἡγοῦντο τότε E : ἡγοῦ τοῦτο det. καταπρᾶξαι det. : delirant X ὃ det. 7 εὖ om. det. 9 τῶν E cum det. : om. X 10 μετ(παρ B)ασχεῖν X 14 ἐπήκοοι codd. : corr. Leonclavius 15 ἄρξα(ε A)σθαι X 18 φρονεῖν det. πρὸς σέ] πρόσθεν X 19 κελεύοις D : κελεύεις cet. 22 παραγίγνεσθαι det. σοι om. det. 23 γενομένων det. 26 τινας αὐτῶν det.

τούτων οἳ νομίζουσιν ὑπὸ σοῦ ἀδικεῖσθαι, ἢ καὶ τούτων
κρείττονας τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐὰν μὲν οἱ στρατιῶται
ὑπισχνῶνται προθυμότερον αὐτοῖς συστρατεύσεσθαι, ἂν τὰ
παρὰ σοῦ νῦν ἀναπράξωσιν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸ
32 δεῖσθαι τῆς στρατιᾶς συναινέσωσιν αὐτοῖς ταῦτα. ὅτι γε
μὴν οἱ νῦν ὑπὸ σοὶ Θρᾷκες γενόμενοι πολὺ ἂν προθυμότερον
ἴοιεν ἐπί σε ἢ σύν σοι οὐκ ἄδηλον· σοῦ μὲν γὰρ κρατοῦντος
33 δουλεία ὑπάρχει αὐτοῖς, κρατουμένου δέ σου ἐλευθερία. εἰ
δὲ καὶ τῆς χώρας προνοεῖσθαι ἤδη τι δεῖ ὡς σῆς οὔσης,
ποτέρως ἂν οἴει ἀπαθῆ κακῶν μᾶλλον αὐτὴν εἶναι, εἰ οὗτοι
οἱ στρατιῶται ἀπολαβόντες ἃ ἐγκαλοῦσιν εἰρήνην κατα-
λιπόντες οἴχοιντο, ἢ εἰ οὗτοί τε μένοιεν ὡς ἐν πολεμίᾳ σύ
τε ἄλλους πειρῷο πλέονας τούτων ἔχων ἀντιστρατοπεδεύε-
34 σθαι δεομένους τῶν ἐπιτηδείων; ἀργύριον δὲ ποτέρως ἂν
πλέον ἀναλωθείη, εἰ τούτοις τὸ ὀφειλόμενον ἀποδοθείη, ἢ εἰ
ταῦτά τε ὀφείλοιντο ἄλλους τε κρείττονας δέοι σε μισθοῦ-
35 σθαι; ἀλλὰ γὰρ Ἡρακλείδῃ, ὡς πρὸς ἐμὲ ἐδήλου, πάμπολυ
δοκεῖ τοῦτο τὸ ἀργύριον εἶναι. ἦ μὴν πολύ γέ ἐστιν ἔλατ-
τον νῦν σοι καὶ λαβεῖν τοῦτο καὶ ἀποδοῦναι ἢ πρὶν ἡμᾶς
36 ἐλθεῖν πρὸς σὲ δέκατον τούτου μέρος. οὐ γὰρ ἀριθμός
ἐστιν ὁ ὁρίζων τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον, ἀλλ᾽ ἡ δύναμις τοῦ
τε ἀποδιδόντος καὶ λαμβάνοντος. σοὶ δὲ νῦν ἡ κατ᾽ ἐνιαυ-
τὸν πρόσοδος πλείων ἔσται ἢ ἔμπροσθεν τὰ παρόντα πάντα
37 ἃ ἐκέκτησο. ἐγὼ μέν, ὦ Σεύθη, ταῦτα ὡς φίλου ὄντος σου

2 οἱ μὲν det. 3 συστρατεύεσθαι codd.: corr. Cobet ἐὰν det. τὰ om. det. 4 νῦν om. det. 5 δέεσθαι codd. συναινέσουσιν X 6 σοῦ codd. προθυμότεροι D al. 7 γὰρ om. C B A: E s. v. 8 κρατουμένου δέ B E cum det.: κρατουμένους C_1 A: κρατουμένου C_2 10 αὐτὴν εἶναι μᾶλλον det. οὗτοι] αὐτοὶ X 11 ἐγκαλῶσι(ν) X 12 ὡς om. X 13 πλείονας det. 15 πλεῖον vel πλείω codd. τοῦτο X 16 τε det.: τοι (σοι B) X ὀφείλοιτο E cum det. κρείττονας τούτων det. σε om. det. 17 ἡρακλ(ε)ίδης X 18 τοῦτο δοκεῖ det. ἦ μὴν] εἰ μὲν X 20 τὸ δέκατον det. ὁ ἀριθμὸς ὁρίζων ἐστὶ det. 21 τὸ ante ὀλίγον om. det. 22 τοῦ λαμβάνοντος fort. B 23 ἐστὶν det. πρόσθεν det. πάντα om. det. 24 ἃ om. X φίλου σου det.

προυνοούμην, ὅπως σύ τε ἄξιος δοκοίης εἶναι ὧν οἱ θεοί σοι
ἔδωκαν ἀγαθῶν ἐγώ τε μὴ διαφθαρείην ἐν τῇ στρατιᾷ. εὖ 38
γὰρ ἴσθι ὅτι νῦν ἐγὼ οὔτ᾽ ἂν ἐχθρὸν βουλόμενος κακῶς
ποιῆσαι δυνηθείην σὺν ταύτῃ τῇ στρατιᾷ οὔτ᾽ ἂν εἴ σοι
πάλιν βουλοίμην βοηθῆσαι, ἱκανὸς ἂν γενοίμην. οὕτω γὰρ
πρός με ἡ στρατιὰ διάκειται. καίτοι αὐτόν σε μάρτυρα σὺν 39
θεοῖς εἰδόσι ποιοῦμαι ὅτι οὔτε ἔχω παρὰ σοῦ ἐπὶ τοῖς
στρατιώταις οὐδὲν οὔτε ᾔτησα πώποτε εἰς τὸ ἴδιον τὰ ἐκεί-
νων οὔτε ἃ ὑπέσχου μοι ἀπῄτησα· ὄμνυμι δέ σοι μηδὲ 40
ἀποδιδόντος δέξασθαι ἄν, εἰ μὴ καὶ οἱ στρατιῶται ἔμελλον
τὰ ἑαυτῶν συναπολαμβάνειν. αἰσχρὸν γὰρ ἦν τὰ μὲν ἐμὰ
διαπεπρᾶχθαι, τὰ δ᾽ ἐκείνων περιιδεῖν κακῶς ἔχοντα ἄλλως
τε καὶ τιμώμενον ὑπ᾽ ἐκείνων. καίτοι Ἡρακλείδῃ γε λῆρος 41
πάντα δοκεῖ εἶναι πρὸς τὸ ἀργύριον ἔχειν ἐκ παντὸς τρόπου·
ἐγὼ δέ, ὦ Σεύθη, οὐδὲν νομίζω ἀνδρὶ ἄλλως τε καὶ ἄρχοντι
κάλλιον εἶναι κτῆμα οὐδὲ λαμπρότερον ἀρετῆς καὶ δικαιο-
σύνης καὶ γενναιότητος. ὁ γὰρ ταῦτα ἔχων πλουτεῖ μὲν 42
ὄντων φίλων πολλῶν, πλουτεῖ δὲ ἄλλων βουλομένων γενέ-
σθαι, καὶ εὖ μὲν πράττων ἔχει τοὺς συνησθησομένους, ἐὰν
δέ τι σφαλῇ, οὐ σπανίζει τῶν βοηθησόντων. ἀλλὰ γὰρ εἰ 43
μήτε ἐκ τῶν ἔργων κατέμαθες ὅτι σοι ἐκ τῆς ψυχῆς φίλος
ἦν, μήτε ἐκ τῶν ἐμῶν λόγων δύνασαι τοῦτο γνῶναι, ἀλλὰ
τοὺς τῶν στρατιωτῶν λόγους πάντας κατανόησον· παρῆσθα
γὰρ καὶ ἤκουες ἃ ἔλεγον οἱ ψέγειν ἐμὲ βουλόμενοι. κατη- 44
γόρουν γάρ μου πρὸς Λακεδαιμονίους ὡς σὲ περὶ πλείονος
ποιοίμην ἢ Λακεδαιμονίους, αὐτοὶ δ᾽ ἐνεκάλουν ἐμοὶ ὡς μᾶλ-
λον μέλει μοι ὅπως τὰ σὰ καλῶς ἔχοι ἢ ὅπως τὰ ἑαυτῶν·

1 *προενοούμην* codd. : corr. Dind. *δοκῇς* X 3 *κακῶς ποιῆσαι βουλόμενος* det. 6 *πρὸς ἐμὲ* det. 7 *τοῖς θεοῖς* det. *ἐγὼ ἔχω* det. 8–9 *ᾔτησα . . . οὔτε* om. X 11 *ἂν* ante *ἦν* add. Hartman 12 *περᾶν ἐμὲ* vel *περιορᾶν ἐμὲ* det. 13 *γε* post *καίτοι* det. 14 *ἐδόκει* det. 15 *νομίζω γε* det. 18 *καὶ* ante *ἄλλων* add. B Z 19 *συνησθημένους* det. 21 *τῶν ἐμῶν ἔργων* det. 23 *πάντως* Schäfer; cf. VI. v. 21 24 *ἃ*] *οὓς* det. 25 *μὲν γάρ* det. 27 *μέλλει* (sic) *μοι* X : *ἑλοίμην* det.

45 ἔφασαν δέ με καὶ δῶρα ἔχειν παρὰ σοῦ. καίτοι τὰ δῶρα
ταῦτα πότερον οἴει αὐτοὺς κακόνοιάν τινα ἐνιδόντας μοι πρὸς
σὲ αἰτιᾶσθαί με ἔχειν παρὰ σοῦ ἢ προθυμίαν πολλὴν περὶ
46 σὲ κατανοήσαντας; ἐγὼ μὲν οἶμαι πάντας ἀνθρώπους νομί-
ζειν εὔνοιαν δεῖν ἀποδείκνυσθαι τούτῳ παρ' οὗ ἂν δῶρά τις
λαμβάνῃ. σὺ δὲ πρὶν μὲν ὑπηρετῆσαί τί σοι ἐμὲ ἐδέξω
ἡδέως καὶ ὄμμασι καὶ φωνῇ καὶ ξενίοις καὶ ὅσα ἔσοιτο
ὑπισχνούμενος οὐκ ἐνεπίμπλασο· ἐπεὶ δὲ κατέπραξας ἃ
ἐβούλου καὶ γεγένησαι ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην μέγιστος, νῦν
οὕτω με ἄτιμον ὄντα ἐν τοῖς στρατιώταις τολμᾷς περιορᾶν;
47 ἀλλὰ μὴν ὅτι σοι δόξει ἀποδοῦναι πιστεύω καὶ τὸν χρόνον
διδάξειν σε καὶ αὐτόν γέ σε οὐχὶ ἀνέξεσθαι τοὺς σοὶ προε-
μένους εὐεργεσίαν ὁρῶντά σοι ἐγκαλοῦντας. δέομαι οὖν σου,
ὅταν ἀποδιδῷς, προθυμεῖσθαι ἐμὲ παρὰ τοῖς στρατιώταις
τοιοῦτον ποιῆσαι οἷόνπερ καὶ παρέλαβες.

48 Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κατηράσατο τῷ αἰτίῳ τοῦ μὴ
πάλαι ἀποδεδόσθαι τὸν μισθόν· καὶ πάντες Ἡρακλείδην
τοῦτον ὑπώπτευσαν εἶναι· ἐγὼ γάρ, ἔφη, οὔτε διενοήθην
49 πώποτε ἀποστερῆσαι ἀποδώσω τε. ἐντεῦθεν πάλιν εἶπεν ὁ
Ξενοφῶν· Ἐπεὶ τοίνυν διανοῇ ἀποδιδόναι, νῦν ἐγώ σου
δέομαι δι' ἐμοῦ ἀποδοῦναι, καὶ μὴ περιιδεῖν με διὰ σὲ ἀνο-
μοίως ἔχοντα ἐν τῇ στρατιᾷ νῦν τε καὶ ὅτε πρὸς σὲ ἀφικό-
50 μεθα. ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' οὔτ' ἐν τοῖς στρατιώταις ἔσει δι'
ἐμὲ ἀτιμότερος ἄν τε μένῃς παρ' ἐμοὶ χιλίους μόνους ὁπλίτας
ἔχων, ἐγώ σοι τά τε χωρία ἀποδώσω καὶ τἆλλα ἃ ὑπεσχό-
51 μην. ὁ δὲ πάλιν εἶπε· Ταῦτα μὲν ἔχειν οὕτως οὐχ οἷόν τε·
ἀπόπεμπε δὲ ἡμᾶς. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Σεύθης, καὶ ἀσφα-
52 λέστερόν γέ σοι οἶδα ὂν παρ' ἐμοὶ μένειν ἢ ἀπιέναι. ὁ δὲ
πάλιν εἶπεν· Ἀλλὰ τὴν μὲν σὴν πρόνοιαν ἐπαινῶ· ἐμοὶ δὲ

1 με] μοι X 5 ἀποδείκνυσθαι] ἀποκεῖσθαι *Ven.* 511 al. τις om. det. 12 οὐκ det. 13 ἐγκαλοῦντάς σοι det. 16 κατηγορήσατο X 17 τὸν ἡρακλείδην det. 20 τοίνυν ἀποδιδόναι βούλει det. 21 ἀποδοῦναι] ἀποδιδόναι det. παριδεῖν det. 23 οὔτ' ἐν Krüger: οὐδὲν D al.: οὔτε X al. ἔσῃ codd. 26–29 ταῦτα μὲν . . . πάλιν εἶπεν om. X

μένειν οὐχ οἷόν τε· ὅπου δ' ἂν ἐγὼ ἐντιμότερος ὦ, νόμιζε
καὶ σοὶ τοῦτο ἀγαθὸν ἔσεσθαι. ἐντεῦθεν λέγει Σεύθης· 53
Ἀργύριον μὲν οὐκ ἔχω ἀλλ' ἢ μικρόν τι, καὶ τοῦτό σοι
δίδωμι, τάλαντον· βοῦς δὲ ἑξακοσίους καὶ πρόβατα εἰς
τετρακισχίλια καὶ ἀνδράποδα εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ταῦτα
λαβὼν καὶ τοὺς τῶν ἀδικησάντων σε ὁμήρους προσλαβὼν
ἄπιθι. γελάσας ὁ Ξενοφῶν εἶπεν· Ἢν οὖν μὴ ἐξικνῆται 54
ταῦτ' εἰς τὸν μισθόν, τίνος τάλαντον φήσω ἔχειν; ἆρ' οὐκ,
ἐπειδὴ καὶ ἐπικίνδυνόν μοί ἐστιν, ἀπιόντα γε ἄμεινον φυλάτ-
τεσθαι πέτρους; ἤκουες δὲ τὰς ἀπειλάς. τότε μὲν δὴ αὐτοῦ
ἔμεινε.

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέδωκέ τε αὐτοῖς ἃ ὑπέσχετο καὶ τοὺς 55
ἐλῶντας συνέπεμψεν. οἱ δὲ στρατιῶται τέως μὲν ἔλεγον
ὡς ὁ Ξενοφῶν οἴχοιτο ὡς Σεύθην οἰκήσων καὶ ἃ ὑπέσχετο
αὐτῷ ληψόμενος· ἐπεὶ δὲ εἶδον, ἥσθησαν καὶ προσέθεον.
Ξενοφῶν δ' ἐπεὶ εἶδε Χαρμῖνόν τε καὶ Πολύνικον· Ταῦτα, 56
ἔφη, σέσωσται δι' ὑμᾶς τῇ στρατιᾷ καὶ παραδίδωμι αὐτὰ
ἐγὼ ὑμῖν· ὑμεῖς δὲ διαθέμενοι διάδοτε τῇ στρατιᾷ. οἱ μὲν
οὖν παραλαβόντες καὶ λαφυροπώλας καταστήσαντες ἐπώ-
λουν, καὶ πολλὴν εἶχον αἰτίαν. Ξενοφῶν δὲ οὐ προσῄει, 57
ἀλλὰ φανερὸς ἦν οἴκαδε παρασκευαζόμενος· οὐ γάρ πω
ψῆφος αὐτῷ ἐπῆκτο Ἀθήνησι περὶ φυγῆς. προσελθόντες
δὲ αὐτῷ οἱ ἐπιτήδειοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐδέοντο μὴ ἀπελθεῖν
πρὶν ἀπαγάγοι τὸ στράτευμα καὶ Θίβρωνι παραδοίη.

Ἐντεῦθεν διέπλευσαν εἰς Λάμψακον, καὶ ἀπαντᾷ τῷ VIII

1 ὦ om. X 3 ἀλλ' ἢ det. : ἀλλὰ X 7 ἐξικνῆται] ἐξαρκῇ det. 9 ἐπειδὴ] ἔτι δὴ X ἀπιόντι det. 10 πέτρους] τοὺς ἐχθρούς det. 11 ἔμειναν det. 12 ἀπέδωκεν αὐτοῖς D al. τοὺς ταῦτα det. 13 ἐλάσοντας codd. : corr. Bisschop 14 ὁ om. E cum det. ὡς ante σεύθην] πρὸς det. ἂν οἰκήσων X 15 ἀποληψόμενος det. αὐτὸν ἥκοντα εἶδον ἥσθησάν τε det. 17 καὶ σέσωσται det. ἡμᾶς X 18 διατιθέμενοι det. 19 οὖν om. X καὶ om. D al. λαφυρουπώλας C : λαφυραπώλας B A E 22 προελθόντες X (A?) 23 στρατοπέδῳ] στρατεύματι det. 24 πρὶν ἂν X ἀπαγάγῃ C B A θέωνι X : θίμβρωνι D al. 25 διέπλευσεν D al.

Ξενοφῶντι. Εὐκλείδης μάντις Φλειάσιος ὁ Κλεαγόρου υἱὸς
τοῦ τὰ ἐντοίχια ἐν Λυκείῳ γεγραφότος. οὗτος συνήδετο τῷ
Ξενοφῶντι ὅτι ἐσέσωστο, καὶ ἠρώτα αὐτὸν πόσον χρυσίον
2 ἔχοι. ὁ δ' αὐτῷ ἐπομόσας εἶπεν ἦ μὴν ἔσεσθαι μηδὲ ἐφό-
διον ἱκανὸν οἴκαδε ἀπιόντι, εἰ μὴ ἀπόδοιτο τὸν ἵππον καὶ ἃ
3 ἀμφ' αὑτὸν εἶχεν. ὁ δ' αὐτῷ οὐκ ἐπίστευεν. ἐπεὶ δ'
ἔπεμψαν Λαμψακηνοὶ ξένια τῷ Ξενοφῶντι καὶ ἔθυε τῷ
'Απόλλωνι, παρεστήσατο τὸν Εὐκλείδην· ἰδὼν δὲ τὰ ἱερὰ ὁ
Εὐκλείδης εἶπεν ὅτι πείθοιτο αὐτῷ μὴ εἶναι χρήματα. 'Αλλ'
οἶδα, ἔφη, ὅτι κἂν μέλλῃ ποτὲ ἔσεσθαι, φαίνεταί τι ἐμπό-
διον, ἂν μηδὲν ἄλλο, σὺ σαυτῷ. συνωμολόγει ταῦτα ὁ
4 Ξενοφῶν. ὁ δὲ εἶπεν· 'Εμπόδιος γάρ σοι ὁ Ζεὺς ὁ μειλί-
χιός ἐστι, καὶ ἐπήρετο εἰ ἤδη θύσειεν, ὥσπερ οἴκοι, ἔφη,
εἰώθειν ἐγὼ ὑμῖν θύεσθαι καὶ ὁλοκαυτεῖν. ὁ δ' οὐκ ἔφη ἐξ
ὅτου ἀπεδήμησε τεθυκέναι τούτῳ τῷ θεῷ. συνεβούλευσεν
οὖν αὐτῷ θύεσθαι καθὰ εἰώθει, καὶ ἔφη συνοίσειν ἐπὶ τὸ
5 βέλτιον. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Ξενοφῶν προσελθὼν εἰς 'Οφρύ-
νιον ἐθύετο καὶ ὡλοκαύτει χοίρους τῷ πατρίῳ νόμῳ, καὶ
6 ἐκαλλιέρει. καὶ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀφικνεῖται Βίων καὶ Ναυσι-
κλείδης χρήματα δώσοντες τῷ στρατεύματι, καὶ ξενοῦνται
τῷ Ξενοφῶντι καὶ ἵππον ὃν ἐν Λαμψάκῳ ἀπέδοτο πεντή-
κοντα δαρεικῶν, ὑποπτεύοντες αὐτὸν δι' ἔνδειαν πεπρακέναι,
ὅτι ἤκουον αὐτὸν ἥδεσθαι τῷ ἵππῳ, λυσάμενοι ἀπέδοσαν καὶ
τὴν τιμὴν οὐκ ἤθελον ἀπολαβεῖν.

1 πάντις φιάσιος vel παντισφιάσιος X ὁ om. det. 2 ἐντοίχια vir doctus ap. Bornemann: ἐνοίκια X: ἐνύπνια det. ἐν λυκείῳ det.: ἐν οἰκίῳ, ἐνοικίῳ, ἐνοικείῳ X γεγραφηκότος C B A 4 ἦ (vel ἢ) μὴ X (B?) οἴεσθαι X 5 ἀποδῶτο C B: ἀποδῶ A E 6 αὐτὸν codd. plerique ἐπεὶ δὲ πεμψάντων λαμψακηνῶν D al. 7 θύων det. 8 δὲ om. det. ἱερεῖα X ὁ om. det. 10 ὅτι om. X γενήσεσθαι det. 11 ἐὰν det. σὺ σαυτῷ det.: ἢ σῦς αὐτῷ X 12 ἐμπόδιον X 13 ἤδη ποτὲ det. 16 οὖν om. X θύσεσθαι D al. καὶ ἃ εἰώθει X: om. det.: corr. Schneider 17 ὁ ξενοφῶν det. προελθὼν *Ven.* 511 φρύνιον X 18 πατρῴῳ X; cf. III. ii. 16 19 καλλιερεῖται (-ο D) det. βίτων det. ναυσικλείδης D in marg.: ἀμευσικλείδης X: ἅμα εὐκλείδης det. 20 ξενοῦνταί τε det. 23 ὅτι det.: οὗτοι (vel οὔτοι) X (B?)

Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ τῆς Τρῳάδος, καὶ ὑπερβάντες 7
τὴν Ἴδην εἰς Ἄντανδρον ἀφικνοῦνται πρῶτον, εἶτα παρὰ
θάλατταν πορευόμενοι [τῆς Ἀσίας] εἰς Θήβης πεδίον. ἐν- 8
τεῦθεν δι' Ἀδραμυττίου καὶ Κερτωνοῦ ὁδεύσαντες εἰς Καΐκου
πεδίον ἐλθόντες Πέργαμον καταλαμβάνουσι τῆς Μυσίας.

Ἐνταῦθα δὴ ξενοῦται Ξενοφῶν Ἑλλάδι τῇ Γογγύλου
τοῦ Ἐρετριέως γυναικὶ καὶ Γοργίωνος καὶ Γογγύλου μητρί.
αὕτη δ' αὐτῷ φράζει ὅτι Ἀσιδάτης ἐστὶν ἐν τῷ πεδίῳ ἀνὴρ 9
Πέρσης· τοῦτον ἔφη αὐτόν, εἰ ἔλθοι τῆς νυκτὸς σὺν τριακο-
σίοις ἀνδράσι, λαβεῖν ἂν καὶ αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας
καὶ τὰ χρήματα· εἶναι δὲ πολλά. ταῦτα δὲ καθηγησομένους
ἔπεμψε τόν τε αὑτῆς ἀνεψιὸν καὶ Δαφναγόραν, ὃν περὶ
πλείστου ἐποιεῖτο. ἔχων οὖν ὁ Ξενοφῶν τούτους παρ' 10
ἑαυτῷ ἐθύετο. καὶ Βασίας ὁ Ἠλεῖος μάντις παρὼν εἶπεν
ὅτι κάλλιστα εἴη τὰ ἱερὰ αὐτῷ καὶ ὁ ἀνὴρ ἁλώσιμος εἴη.
δειπνήσας οὖν ἐπορεύετο τούς τε λοχαγοὺς τοὺς μάλιστα 11
φίλους λαβὼν καὶ . . πιστοὺς γεγενημένους διὰ παντός, ὅπως
εὖ ποιήσαι αὐτούς. συνεξέρχονται δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλοι
βιασάμενοι εἰς ἑξακοσίους· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀπήλαυνον, ἵνα
μὴ μεταδοῖεν τὸ μέρος, ὡς ἑτοίμων δὴ χρημάτων.

Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο περὶ μέσας νύκτας, τὰ μὲν πέριξ ὄντα 12
ἀνδράποδα τῆς τύρσιος καὶ χρήματα τὰ πλεῖστα ἀπέδρα
αὐτοὺς παραμελοῦντας, ὡς τὸν Ἀσιδάτην αὐτὸν λάβοιεν καὶ
τὰ ἐκείνου. πυργομαχοῦντες δὲ ἐπεὶ οὐκ ἐδύναντο λαβεῖν 13
τὴν τύρσιν (ὑψηλὴ γὰρ ἦν καὶ μεγάλη καὶ προμαχεῶνας καὶ

1 *τρῳάδος*] *τροίας* det. 3 *τῆς ἀσίας* del. Rehdantz : *τῆς λυδίας* det. : *τῆς μυσίας* Krüger 4 *δὲ δι'* D al. *ἀδραμυττίου* X : *ἀδραμυτίου* D al. : *ἀτραμυτ(τ)ίου* vel *-ας* cet. *κερτωνοῦ* C B A : *κερτῶν* E : *κερτωνίου* det. : *κυτωνίου* Hutchinson *ὁδεύσαντες* om. det. *παρ' ἀταρνέα* ante *εἰς* add. det. *κεκοῦ* X 5 *μυσίας*] *λυδίας* det. 6 *δὴ*] *δὲ* det. *παρ' ἑλλάδι* det. 8 *δ'* om. D al. 11 *τὰ* om. X 14 *ἀγασίας* det. 15 *εἶεν* det. *καί οἱ ὁ* det. *ἀνὴρ ἂν* det. 17 post *καὶ* lac. stat. Hug, *ἄλλους* vel *στρατιώτας* ante *πιστοὺς* citans : *τοὺς πιστοὺς* Pantazides 18 *αὐτοῖς* C B A 19 *εἰς*] *ὡς* X 21 *τὰς μέσας* det. 22 *τὰ* om. det. 25 *προ-μαχέο(-ω- A)νας* X

ἄνδρας πολλοὺς καὶ μαχίμους ἔχουσα), διορύττειν ἐπεχείρη-
14 σαν τὸν πύργον. ὁ δὲ τοῖχος ἦν ἐπ' ὀκτὼ πλίνθων γηίνων
τὸ εὖρος. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ διωρώρυκτο· καὶ ὡς τὸ πρῶτον
διεφάνη, ἐπάταξεν ἔνδοθεν βουπόρῳ τις ὀβελίσκῳ διαμπερὲς
τὸν μηρὸν τοῦ ἐγγυτάτω· τὸ δὲ λοιπὸν ἐκτοξεύοντες ἐποίουν
15 μηδὲ παριέναι ἔτι ἀσφαλὲς εἶναι. κεκραγότων δὲ αὐτῶν
καὶ πυρσευόντων ἐκβοηθοῦσιν Ἰταμένης μὲν ἔχων τὴν
ἑαυτοῦ δύναμιν, ἐκ Κομανίας δὲ ὁπλῖται Ἀσσύριοι καὶ
Ὑρκάνιοι ἱππεῖς καὶ οὗτοι βασιλέως μισθοφόροι ὡς ὀγδοή-
κοντα, καὶ ἄλλοι πελτασταὶ εἰς ὀκτακοσίους, ἄλλοι δ' ἐκ
Παρθενίου, ἄλλοι δ' ἐξ Ἀπολλωνίας καὶ ἐκ τῶν πλησίον
χωρίων καὶ ἱππεῖς.
16 Ἐνταῦθα δὴ ὥρα ἦν σκοπεῖν πῶς ἔσται ἡ ἄφοδος· καὶ
λαβόντες ὅσοι ἦσαν βόες καὶ πρόβατα ἤλαυνον καὶ ἀνδρά-
ποδα ἐντὸς πλαισίου ποιησάμενοι, οὐ τοῖς χρήμασιν ἔτι
προσέχοντες τὸν νοῦν, ἀλλὰ μὴ φυγὴ εἴη ἡ ἄφοδος, εἰ
καταλιπόντες τὰ χρήματα ἀπίοιεν, καὶ οἵ τε πολέμιοι θρασύ-
τεροι εἶεν καὶ οἱ στρατιῶται ἀθυμότεροι· νῦν δὲ ἀπῇσαν ὡς
17 περὶ τῶν χρημάτων μαχούμενοι. ἐπεὶ δὲ ἑώρα Γογγύλος
ὀλίγους μὲν τοὺς Ἕλληνας, πολλοὺς δὲ τοὺς ἐπικειμένους,
ἐξέρχεται καὶ αὐτὸς βίᾳ τῆς μητρὸς ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν,
βουλόμενος μετασχεῖν τοῦ ἔργου· συνεβοήθει δὲ καὶ Προ-
18 κλῆς ἐξ Ἁλισάρνης καὶ Τευθρανίας ὁ ἀπὸ Δαμαράτου. οἱ
δὲ περὶ Ξενοφῶντα ἐπεὶ πάνυ ἤδη ἐπιέζοντο ὑπὸ τῶν
τοξευμάτων καὶ σφενδονῶν, πορευόμενοι κύκλῳ, ὅπως
τὰ ὅπλα ἔχοιεν πρὸ τῶν τοξευμάτων, μόλις διαβαίνουσι
19 τὸν Κάρκασον ποταμόν, τετρωμένοι ἐγγὺς οἱ ἡμίσεις. ἐν-
ταῦθα δὲ Ἀγασίας ὁ Στυμφάλιος λοχαγὸς τιτρώσκεται, τὸν
πάντα χρόνον μαχόμενος πρὸς τοὺς πολεμίους. καὶ διασῴ-

7 *ἰταμένης* Dind. : *ἰταμελίσι* C : sim. B A : *ἰταβέλιος* E cum det. plerisque 11 *πλησίων* C B A 12 *καὶ* om. E Z 13 *σκοπεῖν* post *ἄφοδος* det. 14 *βόας* X *τὰ ἀνδράποδα* det. 19 *ἑώρα μὲν* D al. 21 *ἔχων* post *δύναμιν* det. 22 *συμμετασχεῖν* det. 28 *δὲ*] *καὶ* det. *ἀγησίας* X (B ?) et D al. *ὁ* om. det. *λοχαγὸς* D al. : *ὁ λοχαγὸς* X cet.

ζονται ἀνδράποδα ὡς διακόσια ἔχοντες καὶ πρόβατα ὅσον
θύματα.
Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ θυσάμενος ὁ Ξενοφῶν ἐξάγει νύκτωρ πᾶν 20
τὸ στράτευμα, ὅπως ὅτι μακροτάτην ἔλθοι τῆς Λυδίας, εἰς
τὸ μὴ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι φοβεῖσθαι, ἀλλ᾽ ἀφυλακτεῖν. ὁ 21
δὲ Ἀσιδάτης ἀκούσας ὅτι πάλιν ἐπ᾽ αὐτὸν τεθυμένος εἴη
ὁ Ξενοφῶν καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι ἥξοι, ἐξαυλίζεται εἰς
κώμας ὑπὸ τὸ Παρθένιον πόλισμα ἐχούσας. ἐνταῦθα οἱ 22
περὶ Ξενοφῶντα συντυγχάνουσιν αὐτῷ καὶ λαμβάνουσιν
αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας καὶ τοὺς ἵππους καὶ πάντα τὰ
ὄντα· καὶ οὕτω τὰ πρότερα ἱερὰ ἀπέβη. ἔπειτα πάλιν 23
ἀφικνοῦνται εἰς Πέργαμον. ἐνταῦθα τὸν θεὸν ἠσπάσατο
Ξενοφῶν· συνέπραττον γὰρ καὶ οἱ Λάκωνες καὶ οἱ λοχαγοὶ
καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ καὶ οἱ στρατιῶται ὥστ᾽ ἐξαίρετα
λαβεῖν καὶ ἵππους καὶ ζεύγη καὶ τἆλλα· ὥστε ἱκανὸν εἶναι
καὶ ἄλλον ἤδη εὖ ποιεῖν.
Ἐν τούτῳ Θίβρων παραγενόμενος παρέλαβε τὸ στρά- 24
τευμα καὶ συμμείξας τῷ ἄλλῳ Ἑλληνικῷ ἐπολέμει πρὸς
Τισσαφέρνην καὶ Φαρνάβαζον. ⌜Ἄρχοντες δὲ οἵδε τῆς 25
βασιλέως χώρας ὅσην ἐπήλθομεν. Λυδίας Ἀρτίμας, Φρυ-
γίας Ἀρτακάμας, Λυκαονίας καὶ Καππαδοκίας Μιθραδάτης,
Κιλικίας Συέννεσις, Φοινίκης καὶ Ἀραβίας Δέρνης, Συρίας
καὶ Ἀσσυρίας Βέλεσυς, Βαβυλῶνος Ῥωπάρας, Μηδίας Ἀρ-
βάκας, Φασιανῶν καὶ Ἑσπεριτῶν Τιρίβαζος· Καρδοῦχοι δὲ
καὶ Χάλυβες καὶ Χαλδαῖοι καὶ Μάκρωνες καὶ Κόλχοι καὶ
Μοσσύνοικοι καὶ Κοῖτοι καὶ Τιβαρηνοὶ αὐτόνομοι· Παφλα-
γονίας Κορύλας, Βιθυνῶν Φαρνάβαζος, τῶν ἐν Εὐρώπῃ
Θρᾳκῶν Σεύθης. ἀριθμὸς συμπάσης τῆς ὁδοῦ τῆς ἀνα- 26
βάσεως καὶ καταβάσεως σταθμοὶ διακόσιοι δεκαπέντε,

4 *ἔλθῃ* D al. *εἰς τὸ*] *ὥστε* det. 5 *ἀλλὰ φυλάττειν* X
7 *ὁ* om. det. 8 *παρθενικὸν* det. 9 *συμπεριτυγχάνουσιν* det. : *περιτυγχάνουσιν* Z 10 *γυναῖκας* X 12 *ἠσπάσατο*] *ᾐτιάσατο* det. 13 *ὁ ξενοφῶν* det. 15 *λαμβάνειν* det.
17 *ἐκ τούτου* det. *θίμβρων* det. multi 24 *δὲ*] *τε* det.

παρασάγγαι χίλιοι ἑκατὸν πεντήκοντα, στάδια τρισμύρια τετρακισχίλια διακόσια πεντήκοντα πέντε. χρόνου πλῆθος τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως ἐνιαυτὸς καὶ τρεῖς μῆνες.]

1 μύρια X 2 ἑξακόσια Hutchinson qui πέντε post prius πεντήκοντα ponit 3 καὶ ante τρεῖς om. D al.

INDEX NOMINVM

OXFORD CLASSICAL TEXTS

The prices given of copies on ordinary paper are for copies bound in limp cloth; uncut copies may be had in paper covers at 6d. less per volume (1s. less for those priced from 6s. in cloth).

All volumes are also on sale interleaved with writing-paper and bound in stout cloth; prices in square brackets.

April, 1915

OXFORD: AT THE CLARENDON PRESS
LONDON: HUMPHREY MILFORD
OXFORD UNIVERSITY PRESS, AMEN CORNER, E.C.

Crown 8vo. Prices in cloth (A), interleaved (B), on India paper (C)
Uncut copies in paper covers at 6d. less (1s. for those priced at 6s. or above in cloth)

Greek

	A	B	C
Aeschylus. A. Sidgwick	3s. 6d.	7s. 6d.	4s. 6d.
Antoninus. J. H. Leopold	3s.	5s. 6d.	4s.
Apollonius Rhodius. R. C. Seaton	3s.	5s. 6d.	4s.
Aristophanes. F. W. Hall, W. M. Geldart			8s. 6d.
I. Ach., Eq., Nub., Vesp., Pax, Aves	3s. 6d.	7s. 6d.	4s. 6d.
II. Lys., Thesm., Ran., Eccl., Plut. fr.	3s. 6d.	7s. 6d.	4s. 6d.
Aristotle. I. Bywater. De Arte Poetica	2s.	4s. 6d.	
Ethica. (Quarto writing-paper, 10s. 6d.)	4s.	8s.	5s.
Bucolici Graeci. U. v. Wilamowitz-Moellendorff.	3s.	7s.	4s.
Demosthenes. S. H. Butcher			12s. 6d.
I. Orationes I–XIX	4s. 6d.	8s. 6d.	
II. i. Orationes XX–XXVI	3s. 6d.	7s. 6d.	
Euripides. G. G. A. Murray			12s. 6d.
I. Cyc., Alc., Med., Heracl., Hip., Andr., Hec.	3s. 6d.	7s. 6d.	9s. (I–II)
II. Suppl., Herc., Ion, Tro., El., I. T.	3s. 6d.	7s. 6d.	
III. Hel., Phoen., Or., Bacch., Iph. Aul., Rh.	3s. 6d.	7s. 6d.	4s. 6d.
Hellenica Oxyrhynchia cum Theopompi et Cratippi fragmentis. B. P. Grenfell, A. S. Hunt	4s. 6d.	8s. 6d.	
Herodotus. K. Hude. I (Books I–IV)	4s. 6d.	10s.	12s. 6d. (I–II)
II (Books V–IX)	4s. 6d.	10s.	
Homer. I–II. Iliad. D. B. Monro, T. W. Allen. I–XII	3s.	5s. 6d.	7s. (I–XXIV)
Books XIII–XXIV	3s.	5s. 6d.	
III–IV. Odyssey. T. W. Allen. Books I–XII	3s.	5s. 6d.	6s. (I–XXIV)
Books XIII–XXIV	3s.	5s. 6d.	
V. Hymns, etc. T. W. Allen	4s. 6d.	8s. 6d.	5s.
Hyperides. F. G. Kenyon	3s. 6d.	6s.	
Longinus. A. O. Prickard	2s. 6d.	5s.	
Lysias. K. Hude	3s. 6d.	7s.	4s. 6d.
Plato. J. Burnet. (India Paper I–III, 20s. IV–V, 18s.)			
I. Euth., Apol., Crit., Ph.; Crat., Tht., Soph., Polit.	6s.	12s.	7s.
II. Par., Phil., Symp., Phdr.; Alc. I, II, Hipp., Am.	6s.	12s.	7s.
III. Thg., Chrm., Lch., Lys.; Euthd., Prot., Gorg., Men.; Hp., Ma. et Min., Io, Mnx.	6s.	12s.	7s.
IV. Clit., Rep., Tim., Critias	7s.	14s.	8s. 6d.
Republic separately (4to with margin, 10s. 6d.)	6s.	12s.	
Clit., Tim., Crit., paper covers, 2s.			
V. Part i. Minos, Leges I–VIII; Part ii. Leges IX–XII, Ep., Epp., Def., Spuria	8s.	16s.	10s. 6d.
Separately: Tetr. i; Ap. and Men.; Tetr. v, paper covers, 2s. each. Tetr. vi	4s.		
Theophrasti Characteres. H. Diels	3s. 6d.	6s.	together 8s. 6d.
Thucydides. H. Stuart Jones. Bks. I–IV; V–VIII each	3s. 6d.	7s. 6d.	
Tragicorum Fragmenta Papyracea. A. S. Hunt	3s.	5s. 6d.	
Xenophon. E. C. Marchant. I–III			12s. 6d.
I. Historia Graeca and III. Anabasis . each	3s.	7s.	
II. Libri Socratici and IV. Institutio Cyri . each	3s. 6d.	7s. 6d.	

	A	B	C
The Oxford Greek Testament. The Revisers' Text, with app. crit. by A. Souter (Quarto writing-paper, 8s. 6d. net). Not sold in paper covers	3s. net		4s. net.

Latin

	A	B	C
Asconius. A. C. Clark	3s. 6d.	6s.	
Caesar, Commentarii. R. L. A. Du Pontet			7s.
Bellum Gallicum	2s. 6d.	6s.	
Bellum Civile	3s.	7s.	
Catullus. R. Ellis	2s. 6d.	5s.	
With Tibullus and Propertius			8s. 6d.
Cicero, Epistulae. L. C. Purser			21s.
I. ad Fam.	6s.	12s.	
II. ad Att., Pars i (1–8), Pars ii (9–16) . . . each	4s. 6d.	8s. 6d.	
III. ad Q. F., ad M. Brut., Fragm.	3s.	5s. 6d.	
Orationes. A. C. Clark and W. Peterson.			
Rosc. Am., I. Pomp., Clu., Cat., Mur., Cael. Clark	3s.	7s.	18s. 6d. (Rosc. Am. to Verrinae)
Pro Milone, Caesarianae, Philippicae. Clark	3s.	7s.	
Verrinae. Peterson	4s.	8s.	
Quinct., Rosc. Com., Caec., Leg. Agr., Rab. Perduell., Flacc., Pis., Rab. Post. Clark	3s.	7s.	16s. (Quinct. to Tull.)
Post Reditum, De Domo, Har. Resp., Sest., Vat., Prov. Cons., Balb. Peterson	3s.	7s.	
Tull., Font., Sull., Arch., Planc., Scaur. Clark	2s. 6d.	5s.	
Rhetorica. A. S. Wilkins			7s. 6d.
I. De Oratore	3s.	7s.	
II. Brutus, etc.	3s. 6d.	7s. 6d.	
Horace. E. C. Wickham. Ed. 2. H. W. Garrod	3s.	5s. 6d.	4s. 6d.
Isidori Etymologiae. W. M. Lindsay. Two vols.	20s.	32s.	25s.
Livy. Bks. 1–5. R. S. Conway and C. F. Walters	4s.		5s. 6d.
Lucretius. C. Bailey	3s.	5s. 6d.	4s.
Martial. W. M. Lindsay	6s.	12s.	7s. 6d.
Nepos. E. O. Winstedt	2s.	4s. 6d.	
Ovid. S. G. Owen. Tristia, Epistulae ex Ponto	3s.		
Persius and Juvenal. S. G. Owen	3s.	5s. 6d.	4s.
Plautus. W. M. Lindsay. I. Amph.—Merc.	6s.	13s. 6d.	16s. (I and II)
II. Miles—fragm.	6s.	13s. 6d.	
Propertius. J. S. Phillimore. (I. P. with Catullus)	3s.	5s. 6d.	
Statius			10s. 6d.
Silvae. J. S. Phillimore	3s. 6d.	6s.	
Thebais and Achilleis. H. W. Garrod	6s.	12s.	
Tacitus			15s.
Annales. C. D. Fisher	6s.	12s.	7s.
Historiae. C. D. Fisher	4s.	7s. 6d.	5s. 6d.
Opera Minora. H. Furneaux	2s.	4s. 6d.	
Terence. R. Y. Tyrrell	3s. 6d.	7s. 6d.	5s.
Tibullus. J. P. Postgate. (India Paper, see Catullus)	2s.	4s. 6d.	
Vergil. Sir Arthur Hirtzel	3s. 6d.	8s. 6d.	4s. 6d.
Appendix Vergiliana. R. Ellis	4s.	7s.	

Nouum Testamentum Latine, secundum Editionem Sancti Hieronymi. Recensuit I. Wordsworth, Episcopus Sarisburiensis; in operis societatem adsumto H. I. White. Editio Minor. Edited by H. J. White. With select apparatus criticus and marginal references. 2s. net; on Oxford India paper, 3s. net.